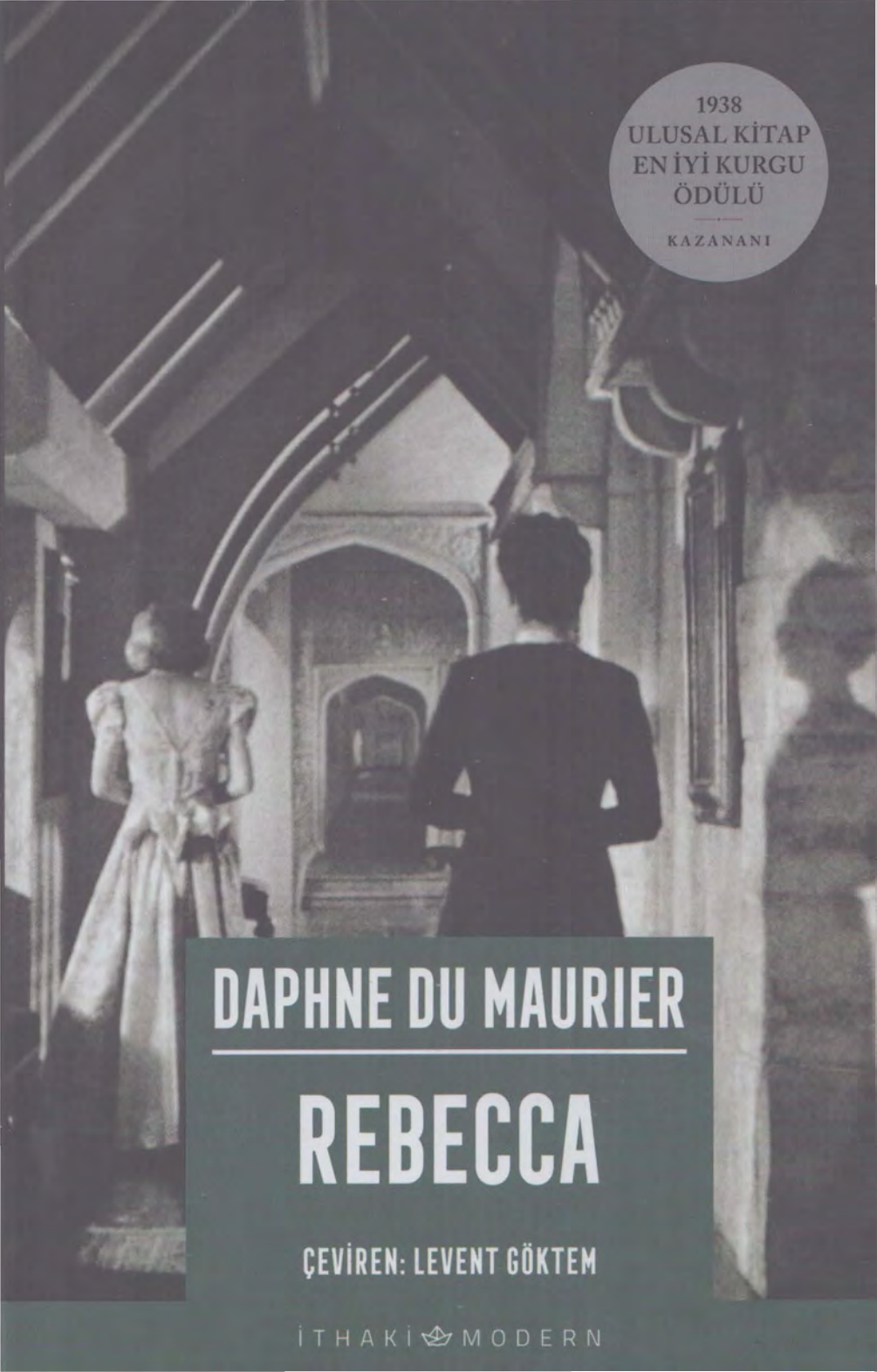

DAPHNE DU MAURIER

REBECCA

ÇEVİREN: LEVENT GÖKTEM

İTHAKİ MODERN

Daphne du Maurier, 13 Mayıs 1907 doğumlu İngiliz öykü, roman ve oyun yazarı. Oyuncu, menajer Sör Gerald du Maurier ile aktrist Muriel Beumont'un kızı olan Daphne sanatla iç içe bir ailenin üyesiydi. Annesi, gazeteci, yazar ve konuşmacı William Comyns Beaumont'un anne tarafından kuzeniydi. Dedesi ise ünlü karikatürist George du Maurier'ydi. Daphne'nin en büyük ablası Angela du Maurier de yazar olmuştu, en küçük kız kardeşi Jeanne ise bir ressamdı. Daphne du Maurier'nin ilk romanı *The Loving Spirt*, 1931'de yayımlandı. Bunu 1932'de *I'll Never Be Young Again*, 1933'te *The Progress of Julius* ve 1936'da *Jamaica Hanı* takip etti. 1938'de yayımlanan *Rebecca* kısa sürede çok ilgi gördü. Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandı. İlk tiyatro uyarlamasını du Maurier kendisi yazdı. Roman 1938 ile 1965 yılları arasında 3 milyon adet sattı ve Hitchcock tarafından sinemaya uyarlandı. Yazarın *Jamaica Hanı*'nı da sinemaya uyarlayan yönetmenin *Kuşlar* filmi de du Maurier'nin kısa öykülerinden birinin tretmanından yola çıkılarak yazıldı. Yazarın diğer önemli eserleri arasında, 1941'de yayımlanan *Frenchman's Creek*, 1946 tarihli *The King's General,* 1957'de yayımlanan *The Scapegoat* ve 1969 tarihli *The House on the Strand* sayılabilir. Üç çocuğu olan, sosyete toplantılarına pek katılmayan ve röportaj vermeyi sevmeyen du Maurier 19 Nisan 1989'da, 81 yaşında, birçok kitabının hikâyesinin de geçtiği Cornwall'daki evinde hayatını kaybetti. Naaşı yakıldı ve külleri Fowey, Kilmarth ve Cornwall'daki yamaçlara savruldu. Arkasından, ölüm ilanında Kelly Kellaway şöyle yazdı: "du Maurier hesaplanmış, açık sonların efendisiydi. Okurlarının aklını rahat ettirmek istemiyordu. Gizemlerin devam etmesini arzuluyordu. Romanlarının, son sayfasından da sonra peşimizi bırakmamasını istiyordu."

Rebecca
Daphne du Maurier

Özgün Adı
Rebecca

İthaki Yayınları - 1730

İthaki Modern - 28

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Emirhan Burak Aydın*
Yayıma Hazırlayan: *Mustafa Güdük*
Düzelti: *Melik Tahir Şaştım*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
3. Baskı, Mayıs 2023, İstanbul
ISBN: 978-625-7737-03-6
Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Levent Göktem, 2020
Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2020
Daphne du Maurier © 1938 by The Estate of Daphne du Maurier

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 – Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

DAPHNE DU MAURIER

REBECCA

ÇEVİREN: LEVENT GÖKTEM

ithaki

1

Dün gece rüyamda yine Manderley'deydim. Araba yoluna açılan demir kapının önünde duruyordum ve kapı yolu kestiği için bir süre içeri giremedim. Kapının üzerinde bir zincir ve asma kilit vardı, rüyamda bekçiye seslendiysem de cevap alamadım; kapının paslı demirleri arasından baktığım kulübesi boştu.

Baca tütmüyordu, açık duran küçük pencerelerden içerideki ıssızlık sızıyordu dışarı. Derken, rüya gören herkes gibi beni de olağanüstü bir gücün etki altına aldığını ve önümdeki engelin içinden bir hayalet gibi geçip içeri girdiğimi hissettim. Araba yolu, eskiden olduğu gibi yine önümde kıvrılarak, bir o yana bir bu yana dönerek uzanıyordu ama bir değişiklik vardı; yol daralmıştı, bakımsızdı, o bildiğimiz eski yol değildi. Başta şaşırdım, bir anlam veremedim, neden sonra bir ağacın alçak bir dalına başımı çarpmamak için eğildiğimde neler olduğunu anladım. Tabiat, sinsilik ve fırsatçılığını göstererek kendisine ait olanı azar azar geri almış, uzun ve güçlü parmaklarıyla araba yolunu zaptetmişti. Eskiden de bir tehdit olan ağaçlar sonunda zaferlerini ilan etmişlerdi. Araba yolunun sınırlarına kadar, hiçbir engelle karşılaşmadan kara siluetleriyle gelip dikilmişlerdi. Kayınlar beyaz ve çıplak dallarıyla birbirlerine yaslanmışlardı, iç içe

geçen dallar garip şekillerle birbirini kucaklamış, bir kilisenin kemerli geçidi gibi başımın üstünde bir kubbe oluşturmuşlardı. Hiç tanımadığım başka ağaçlar da vardı. Kayınlarla dip dibe bitmiş bodur meşeler ve biçimsiz dallarıyla karaağaçlar, çirkin çalılarla ve öteki bitkilerle beraber suskun topraktan kendilerini dışarı atmışlardı. Hiçbirini hatırlamıyordum bunların.

Üzerindeki çakılları gitmiş, ot ve yosunlarla boğulmuş yol şimdi eski günlerinin ancak silik hatıralarını taşıyan bir kurdele gibiydi. Ağaçların alçak dalları ilerlemeyi güçleştiriyordu; yumrulu, boğum boğum kökleri bir iskeletin elleri gibi görünüyordu. Bu vahşi ormanın dört bir yanında burada yaşadığımız zamanların simgeleri, belli bir kültür düzeyi ve zevkin işaretleri olan süs çalıları, mavi çiçekleriyle ünlü ortancalar vardı. Büyürken kimse onlarla ilgilenmemiş, kendi kendilerine bu hale gelmişlerdi. Tek bir çiçek açmadan dev boyutlara ulaşmışlar, yanlarında bitmiş isimsiz parazitler gibi kararmış ve çirkinleşmişlerdi.

Bir zamanlar bizim yolumuz olan o zavallı şerit, bir doğuya bir batıya yönelerek gidiyor da gidiyordu. Bazen onu gözden yitirdiğimi sanıyordum ama sonra başka bir yerde, bazen devrilmiş bir ağacın altında ya da kış yağmurlarının yarattığı çamurlu bir hendeğin karşı tarafında çırpınırken buluyordum. Yolun bu kadar uzun olduğunu düşünmemiştim. Mesafeler katlanarak uzamış, hatta ağaçların sayısı artmıştı ve bu yol eve değil bir labirente, nefessiz kalmış başıboş bırakılmış bir bahçeye çıkıyordu. Derken onu birden karşımda, her yöne yayılan gür çalılıların arkasında buldum; ona bakarken kalbim yerinden fırlayacak gibi atıyor, gözyaşlarım iğne gibi gözlerime saplanıyordu.

Manderley, bizim Manderley'miz; rüyamdaki mehtabın altında parlayan gri bir taş bina, yeşil çimenleri ve taraçaları yansıtan bölmeli pencereler, her zamanki gibi gizemli, suskun. Zaman ne bu duvarların kusursuz simetrisini yok edebilmişti ne de avucunuzun içinde duran bir mücevheri andıran binanın kendisini.

Eğimli taraçalar çimenliğe, çimenlik de denize iniyordu; gümüş renkli, dingin denizin mehtabın altında rüzgâr ya da fırtınaların rahatsız etmediği bir göl gibi uzandığını görebiliyordum. Ne rüyamdaki bu suyu hareketlendirecek bir dalga vardı ne de bu berrak gökyüzünü bulandıracak, batı rüzgârlarıyla yuvarlanıp gelecek bir bulut kümesi. Tekrar eve yöneldim, sanki daha geçen hafta terk etmişiz gibi bozulmamış, dokunulmamıştı ama bahçe tıpkı korudaki ağaçlar gibi orman kanununa boyun eğmişti. Eğreltiotları ile iç içe geçmiş, birbirine dolanmış ormangüllerinin boyları on beş metreye çıkmış, gayrimeşru kökenlerinin farkındaymışçasına köklerinin etrafına yapışmış sefil, isimsiz, soysuz yaban otları ile acayip bir evlilik yapmışlardı. Bir leylak ile kızıl gürgen birbirine sarılmış, zarafetin her daim düşmanı olan kötücül bir sarmaşık daha da yakınlaştırmak istercesine onları sıkı sıkı kuşatmış, kollarını gövdelerine saplayıp âdeta esir etmişti. Sarmaşık, bu yitik bahçenin hâkimiydi, uzun kolları bütün bahçeyi sarmıştı, yakında evi de saracağı muhakkaktı. Korudaki ağaçlarla uzaktan akraba, tohumları uzun zaman önce toprağa atılmış ve sonra unutulmuş olan, şimdi sarmaşıkla kol kola yürüyen, bir zamanlar yalancı nergislerin boy gösterdiği yumuşak çimenlere doğru dev bir ışkın gibi çirkin vücudunu büyüterek ilerleyen başka bir bitki daha vardı.

Ordunun öncüleri ısırganlar her yerdeydi. Taraçayı boğmuş, patikalara yayılmışlar, çirkin ve sırık gibi gövdeleriyle evin pencerelerine sarkmışlardı. Birçok yerde rütbeleri ışkınlar tarafından tenzil edildiği için umursamaz birer nöbetçiye dönüşmüşlerdi. Buruşuk başları ve cansız gövdeleriyle tavşanlar için bir patika oluşturuyorlardı. Isırganlar beni rüyamda durduramayacakları için araba yolunu terk edip taraçaya devam ettim. Büyülenmiş halimle yürüdüm, hiçbir engel çıkmadı yoluma.

Mehtap hayaller, hatta uyuyan birinin rüyaları üstünde garip oyunlar oynayabilir. Orada sessiz ve kıpırdamadan öylece

dururken evin boş bir deniz kabuğu olmadığına, eskisi gibi yaşadığına, nefes aldığına yemin edebilirdim.

Pencerelerden ışık sızıyor, akşam havasında perdeler usulca uçuşuyor ve kütüphanenin kapısı bıraktığımız gibi yarı açık duruyordu. Mendilim güz gülleri ile dolu kâsenin yanındaki yerindeydi.

Oda varlığımızın şahidiydi. Üzerlerinde iade edileceklerine dair notlar bulunan kütüphane kitaplarının oluşturduğu küçük bir yığın ve eski bir *The Times* nüshası. İçinde bir izmarit olan bir kül tablası, koltuklarda otururken başımızın bıraktığı izi taşıyan yastıklar; sabaha karşı odunları hâlâ için için yanan şöminedeki korlar. Ve Jasper. Yerde sere serpe yatan, sahibinin ayak seslerini duyunca kuyruğunu neşeyle sallayan, anlamlı gözleriyle, kocaman sarkık çenesiyle sevgili köpeğimiz Jasper.

O âna kadar görünmeyen bir bulut, bir yüzün üzerine çöken karanlık bir el gibi ayın üzerine çöktü. Rüya da onunla birlikte sona erdi, pencerelerdeki ışıklar söndü. İçi boş, cansız, terk edilmiş, insana dik dik bakan duvarlarında geçmişe dair fısıltıların dolaşmadığı bir kabuğa bakıyordum.

Ev bir mezardı, yıkıntılarda korkularımız ve acılarımız gömülüydü. Bir diriliş olmayacaktı. Uyanıp da Manderley'yi düşündüğümde bir burukluk hissetmeyecektim. Onu olması gerektiği gibi düşünmeliydim. Korkmadan yaşamalıydım orada. Yaz mevsimlerindeki gül bahçesini, seher vakti öten kuşları, kestane ağacının altında içilen çayları, aşağıdaki çimenlikten yükselip gelen denizin mırıltılarını anımsamalıydım.

Kahverengi leylakları, Mutlu Vadi'yi düşünmeliydim. Bunlar ebediydi, yok olmayacaklardı. Acı vermeyen hatıralardı. Bütün bunlara, ayın yüzü hâlâ bulutların ardından gizliyken rüyamda, rüya gördüğümün bilincinde olarak karar verdim. Gerçekte ise çok yabancı bir diyarda, yüzlerce kilometre uzakta uyuyordum. Birkaç saniye sonra küçük ve sade bir otel odasında uyanacak, odadaki renksizlikte avuntu arayacaktım. Kısa bir iç çekecek,

gerinip dönecek, gözlerimi açacak, rüyamdaki o yumuşak mehtap yerine ışıldayan güneşi, o sert ve açık gökyüzünü görüp şaşıracaktım. Her ikimizin de önünde hiç şüphesiz uzun ve olaysız ama belli bir sükûnetle, daha önce hiç bilmediğimiz tatlı bir huzurla dolu bir gün vardı. Manderley hakkında konuşmayacaktık. Rüyamı anlatmayacaktım. Çünkü artık Manderley bize ait değildi. Manderley diye bir yer yoktu artık.

2

Asla geri dönemeyeceğiz, orası kesin. Geçmiş bize hâlâ çok yakın. Unutmaya, geride bırakmaya çalıştığımız şeyler bizi yine sarsabilir ve o korku, o için için kaynayan huzursuzluk, Tanrı'ya şükür artık sona eren o yersiz panikleri dindirmek için verilen uzun mücadele anlayamadığımız bir şekilde ve eskiden olduğu gibi yine hayatımızın bir parçası haline gelebilir.

O, müthiş sabırlı bir adam, hiç şikâyet etmiyor; hatırladığı zamanlar bile, ki bana söylediğinden daha sık hatırladığını düşünüyorum.

Bir anda yüzünde belirecek şaşkın, afallamış ifadeden anlayabilirim bunu. Güzel yüzündeki bütün ifadeler görünmez bir el tarafından silinir ve onun yerine soğuk, katı, güzel ama cansız bir maske yerleşir. Söndürme zahmetine girmeden sigara üstüne sigara yakar, kor halinde yanmaya devam eden izmaritler yere taçyapraklar gibi dağılır. Havadan sudan konular hakkında hızlı ve şevkle konuşur, acısını dindirmek istercesine daldan dala her konuya atlar. İnsanların çektikleri acılardan daha güçlü ve arınarak çıktıklarına dair bir teori olduğuna, bu dünyada ya da başka herhangi bir dünyada ilerleyebilmek için sırtımıza ateşten gömlek geçirmek olduğumuza inanıyorum. İronik görünmekle birlikte biz bunu en geniş manasıyla yaptık. Korkuyu

da yalnızlığı da yaşadık, büyük sıkıntılar çektik. Bana kalırsa er ya da geç herkesin hayatında bir imtihan ânı olur. Hepimizin kendine ait bir şeytanı vardır, bizi oradan oraya sürükler, bize işkenceler eder; nihayetinde hepimiz kendi mücadelemizi vermek zorundayızdır. Biz kendi mücadelemizi kazandık ya da kazandığımıza inanıyoruz.

Şeytan bizi oradan oraya sürüklemiyor artık. Krizimizi başarıyla atlattık ama kılımıza zarar gelmedi demek mümkün değil. Onun bir felaket yaşanacağına dair önsezisi baştan beri doğruydu. Ortalama bir oyunda tiratlar savuran bir oyuncu gibi diyebilirim ki özgürlüğümüzün bedelini ödedik. Ama bu hayatta yeterince melodram oynadım ve bize şu anki huzur ve güvenliği sağlayacağını bilsem beş duyumdan da vazgeçmeye hazırdım. Mutluluk, ödüllendirilmesi gereken bir servet değil, soylu bir fikir, bir ruh halidir. Bunalımlı zamanlarımız elbette vardır ama saatlerle hesaplanmayan, sonsuzluğa akan başka zamanlarımız da olur. Onun tebessümünü yakaladığımda bilirim ki birlikteyiz, bu yolda yan yana yürüyoruz ve bilirim ki hiçbir fikir ya da düşünce çatışması aramıza giremez.

Artık birbirimizden gizlimiz saklımız yok. Her şeyi paylaşıyoruz. Varsın otelimiz istediği kadar sıkıcı, yemekler vasat, her gün bir öncekiyle aynı olsun, başka türlü olması mümkün değildi zaten. Büyük bir otelde olsaydık onun tanıdığı bir dolu kişiyle karşılaşacaktık. İkimiz de sadelikten hoşlanıyoruz ve bazen de sıkılıyoruz, ki can sıkıntısı, korkuya karşı hoş bir panzehir. Rutin bir hayat sürüyoruz. Yüksek sesle okuma yeteneğimi geliştirdim. Sabırsızlık gösterdiği tek bir konu var, o da postacının gelmemesi. Çünkü bunun anlamı İngilizce gazetelerimiz için bir gün daha bekleyecek olmamız. Radyoyu denedik ama o kadar parazit vardı ki dayanamadık ve heyecanımızı biriktirmeyi yeğledik. Günler önce oynanmış bir kriket maçının sonucu bizim için çok anlam ifade ediyor.

Ah, bizi can sıkıntısından kurtaran o kriket maçları, boks müsabakaları, hatta bilardo sonuçları. Okullar arası müsabakaların sonuçları, köpek yarışları, uzak kasabalardaki küçük, tuhaf yarışlar... can sıkıntımıza deva oluyorlar. Bazen elime *Field*'ın eski nüshaları geçiyor. O zaman bu tatsız adadan uzaklaşıp bir İngiliz baharının güzelliklerinde buluyorum kendimi. Çağıltılı derelerle, mayıs sinekleriyle, yemyeşil çayırlarda büyüyen yoncalarla, Manderley'deki gibi ağaçların üzerinde dönenen ekin kargalarıyla ilgili şeyler okuyorum. Nemli toprağın hoş, bozkır turbasının ise ekşi kokusu, bir balıkçılın dışkısıyla yer yer beyaza bürünmüş ıslak yosunların elde bıraktığı o his onca elin değdiği, yırtık sayfalardan bana ulaşıyor.

Bir keresinde tahtalı güvercinler hakkında bir yazı vardı. Yüksek sesle okurken bir an kendimi yine Manderley'deki korulukta sandım. Güvercinler başımın üstünde kanat çırpıyorlardı sanki. Sıcak bir öğle sonrası güvercinlerin yumuşak, neşe veren, rahatlatıp serinleten çağrılarını duydum. Jasper beni bulmak için ıslak burnu yerde, çalıların arasından koşup gelinceye huzurlarını kaçıracak hiçbir şey yoktu. Güvercinler, yıkanırken yakalanan yaşlı kadınlar gibi, aptalca bir korkuyla saklandıkları yerden havalanıp kanatlarıyla inanılmaz bir curcuna yaratarak ağaç tepelerine doğru gözden kayboldular. Onlar gidince ortama yeni bir sessizlik hâkim oldu ve ben –neden bilmem– güneşin hışırdayan yapraklar üzerinde artık yeni desenler çizmediğini, dalların karardığını, gölgelerin uzadığını gördüm. Evde, çayın yanında çay vakti için taze ahududular vardı. Eğreltiotundan yatağımdan kalkıp geçen yılın yapraklarının tüylü tozlarını eteğimden silkeleyip Jasper'ı ıslıkla yanıma çağırdım ve eve doğru, yürürken bile acele edişim nedeniyle kendime kızarak, bir gözüm arkada ilerlemeye başladım.

Tahtalı güvercinler hakkındaki bir yazının bana geçmişi hatırlatması ve yüksek sesle okurken beni şaşırtması ne kadar garip. Yüzünün grileştiğini görünce okumayı hemen bıraktım

ve krikete dair yavan ve suya sabuna dokunmayan bir paragrafa denk gelinceye kadar sayfaları hızla çevirdim. Middlesex, Oval stadında maç yapmış, rakibine karşı farklı galip gelmişti. Birkaç dakika içinde yüzüne yine huzur ve renk geldi. Formaları içindeki bu sağlam yapılı figürlere minnettardım. Sağlıklı bir kızgınlıkla Surrey'nin kaydettiği sayılarla dalga geçiyordu.

Geçmişe sığınmıştık ve ben dersimi almıştım. İngiltere'den haberler okuyaktım, evet, İngiltere'den spor, siyaset ve sosyete haberleri okuyacak ama bundan sonra incitici şeyleri kendime saklayacaktım. Bunlar benim gizli bağımlılıklarım olabilirdi. Renk ve koku ve ses, yağmur, suyun şıpırtısı, hatta sonbaharın sisleri ve taşkınların kokusu; bunlar Manderley'nin inkâr edilemez anıları. Bazı insanların Bradshaw'ların yazdıklarını okumak gibi kötü bir alışkanlıkları var. İnsanlarla normalde kurulması imkânsız yakınlıklar kurup eğlenmek için ülke genelinde sayısız yolculuklar planlıyorlar. Hobim biraz garip görünse de daha az sıkıcı. İngiliz sayfiyesi konusunda bir bilgi deryasıyımdır. Her İngiliz arazisinin sahibinin ve –evet– kiracılarının adını bilirim. Kaç bağırtlağın, kaç kekliğin öldürüldüğünü, kaç geyiğin avlandığını bilirim. Alabalıkların nerede sıçradıklarını, som balıklarının nerede hopladıklarını bilirim. Her toplantıya katılır, her olayı takip ederim. Av köpeği yavrularını gezdirenlerin isimleri bile yabancı değil bana. Mahsulün durumu, iri sığırların fiyatı, domuzlardaki gizemli hastalık... hepsini seviyorum. Kötü bir eğlence belki ve pek akla hitap ettiği de söylenemez ama okudukça İngiltere'nin havasını içime çekiyor ve bu ışıltılı gökyüzüyle daha büyük bir cesaretle yüzleşebiliyorum.

Bodur asmalar ve ufalanan taşlar artık bir önem taşımıyor çünkü istesem hayal gücümü alabildiğine özgür bırakabilir ve ıslak bir sınır çalısından kovan çiçekleriyle açık renkli karanfiller koparabilirim.

Hayal gücünün yarattığı zavallı hevesler; ne sert, ne acı ve-

rici. Pişmanlığın ve ıstırabın düşmanları. Kendimizi mahkûm ettiğimiz bu sürgünün yükünü hafifleten şeyler.

Onlar sayesinde öğleden sonralarımdan tat alabiliyorum. Yüzüm gülüyor, kendime geliyorum da küçük çay ritüelimizi yapabiliyoruz. Düzen hiç değişmiyor. Her birimize iki dilim ekmek ve tereyağı ile yanında Çin çayı. İngiltere'deki alışkanlıklarımıza sadakatimiz yüzünden ne kadar sabit fikirli bir çift olarak görünüyoruz kimbilir. Burada, bu temiz, asırlardır üzerine düşen güneş yüzünden kişiliği silinmiş beyaz balkonda, Manderley'deki saat dört buçuğu ve kütüphanedeki ateşin önüne çekilen masayı düşünüyorum. Kapı tam zamanında ardına kadar açılıyor ve her zamanki performans hiç değişmeden, çayın, gümüş tepsinin, çaydanlığın, kar beyaz örtülerin masaya konması şeklinde gerçekleştiriliyor. Bu sırada onun spaniel cinsi köpeği Jasper önce bir kulak kabartıyor, sonra gelen pastaları fark etmemiş gibi yapıyor. Bu ziyafet her zaman önümüze koyulduysa da biz hep çok az yedik.

Şerbetleri akan o tatlılar gözümün önüne geliyor. Kızarmış ekmeklerin çıtır kenarları, dumanı tüten yağlı çörekler. Öz niteliklerini bilmediğimiz, gizemli tatları olan, son derece leziz sandviçler ve o çok özel zencefilli kek. Ağızda eriyen pandispanya ve onun hazmı nispeten zor, kuru üzümlü ve meyve kabuklu arkadaşı. Aç bir aileyi bir hafta doyuracak yemek olurdu. Bütün bunlara sonra ne olduğunu hiç bilmezdim ve bu israf bazen beni endişelendiriyordu.

Fakat Bayan Danvers'a onları ne yaptığını sormaya asla cesaret edemedim. Sorsaydım bana küçümseyen bakışlarla bakar, o kendine has donuk tebessümüyle gülümser ve tahminimce şöyle derdi: "Bayan de Winters hayattayken böyle şikâyetler olmazdı." Bayan Danvers. Şimdi neler yapıyor acaba. O ve Favell. Bana ilk huzursuzluğu yaşatan galiba yüzündeki o ifadeydi. İçgüdüsel olarak şöyle düşünmüştüm: "Beni Rebecca ile kıyaslıyor." Onunla aramıza kılıç kadar keskin bir gölge girmişti.

Neyse, bunlar geçti gitti, sona erdi. Çektiğim işkence mazide kaldı ve artık her ikimiz de özgürüz. Benim sadık Jasper'ım bile cennete gitti ve Manderley diye bir yer artık yok. Aynen rüyamda gördüğüm şekilde, sık ağaçların ortasında boş bir deniz kabuğu gibi öylece duruyor. Kuşlardan meydana gelen bir koloni, yabani otların oluşturduğu bir kalabalık. O civara yolu düşen bir serseri, belki aniden bastıran yağmurdan korunmak için oraya sığınıyor ve cesaretli ise ceza görmeden orada yürüyebiliyordur. Ama sizin ürkek arkadaşınız, heyecanlı avcınız için Manderley'nin ağaçları fazla gelir. Koydaki küçük kulübeye rastlayabilir ve ince ince yağan yağmurun üzerinde trampet çaldığı dik çatısı altında kendini mutsuz hissedebilir. Orada hâlâ ağır bir hava olabilir. Ağaçların çakıllı yolu zaptettiği araba yolundaki o köşe de güneş battıktan sonra durup nefes alacak bir yer sayılmaz. Yapraklar hışırdadığında çıkan ses, gece elbisesi giymiş bir kadının sinsice hareketinden çıkan sese benziyor. Aniden titreştiklerinde, yere düşüp dağıldıklarında çıkan ses, telaşlı telaşlı yürüyen bir kadının ayaklarının çıkardığı tıpırtılara, çakıllı yolda bıraktıkları izler ise yüksek topuklu saten bir ayakkabının bıraktığı izlere benziyor.

Bunları hatırladığımda balkonumuzun manzarasına rahatlamış olarak geri dönüyorum. Bu parlak yansımanın üzerine hiçbir gölge düşmüyor, üzüm bağları güneşte ışıldıyor ve begonviller üzerlerindeki toz yüzünden beyaz. Belki bir gün bunları sevgiyle yad ederim. Şu anda ise bana sevgi değil ama en azından güven duygusu hissettiriyorlar. Güven, biraz geç kazanmış olsam da takdir ettiğim bir nitelik. Beni cesaretlendiren sanırım onun bana güvenmesi oldu. Artık yabancılara karşı çekingen, ürkek, başı öne eğik durmuyorum. Manderley'ye ilk geldiğim günkü umutlu ve hevesli insan değilim artık. Hayli umutsuz kabalığımın önüme koyduğu engeller ve içimde, insanları mutlu etmeye dönük arzu yok artık. Bayan Danvers gibi kişiler üzerinde kötü bir izlenim bırakmama yol açan, benim bu

zarafet eksikliğimdi. Rebecca'nın ardından gelen biri olarak nasıl görünmeliydim? Kendimi görebiliyorum artık. Anılar, yılları bir köprü gibi birbirine bağlıyor. Kısa, düz saçlar, gençlik dolu, pudrasız bir yüz, bol bir manto ve etek, kendi eserim olan bir süveter; Bayan Van Hopper'ın peşinden ürkek, huzursuz bir tay gibi giden bir genç kız. Beni öğle yemeğine götürürdü. Kısa vücudunu üzerinde zorlukla durduğu uzun topuklu ayakkabıların üzerinde dengede tutmaya çalışırdı. Süslü, fırfırlı bluzu geniş bağrına ve sallanan kalçalarına bir iltifattı. Yeni şapkası başının üstüne eğik duran kocaman bir kuş tüyüyle sabitlenmişti; alnının büyük bir kısmı bir okul çocuğunun dizi gibi açıktaydı. Bir elinde pasaport, randevu defteri ve briç sayıları gibi şeyleri taşımakta kullanılan bir çanta olurdu. Diğer elinde ise başkalarının mahremiyetinin düşmanı, acımasız, uzun saplı gözlüğü.

Restoranın köşesinde ve cam kenarında bulunan her zamanki masasına gidip oturur, uzun saplı gözlüğünü küçük gözlerine kaldırır, sağını ve solunu inceler, sonra siyah kurdeleli dürbünü bırakır ve tiksinti dolu küçük bir çığlık atardı. "Tanınmış tek bir sima bile yok. Müdüriyete hesabımdan indirim yapmalarını söyleyeceğim. Benim buraya ne için geldiğimi sanıyor bunlar? Komilere bakmak için mi?" Sonra garsonu yanına çağırırdı. Havayı testere gibi kesen bir sesle, heceleri vurgulayarak konuşurdu.

Monte Carlo'da, Hôtel Côte d'Azur'deki gösterişli, şatafatlı ve geniş yemek salonu ile bugün bulunduğumuz küçük restoran arasında ne kadar büyük fark var. Şimdi bana eşlik eden, sakin, biçimli elleriyle, sessiz ve metodik bir şekilde mandalina soyan, bir yandan da gülümsemek için başını kaldırıp bana bakan bu adam ile şişman, yüzüklü parmaklarıyla ağzına kadar ravioli dolu bir tabakla meşgul olan, gözlerini kuşkuyla, daha iyi bir şey söylemiş olabileceğim korkusuyla bana yönelten Bayan Van Hopper ne kadar farklıydı. Zahmet etmesi gerekmiyordu çünkü garson, mesleğine has gizemli bir çabuklukla benim ondan düşük bir seviyede olduğumu ve ona hizmet ettiğimi sezmiş,

önüme bir başkasının yarım saat önce iyi doğranmadığı için soğuk büfeye geri yolladığı jambon ve dili koymuştu. Uşakların bu garezi ve gizlemedikleri sabırsızlıkları garipti. Vaktiyle Bayan Hopper ile bir kır evinde kalmıştık ve hizmetçi ürkekçe bastığım zile asla cevap vermemiş, ayakkabılarımı getirmemişti. Sabah çayı ise buz gibiydi ve yatak odamın kapısına bırakılmıştı. Côte d'Azur'de de biraz daha alt düzeyde olmakla birlikte aynısı başıma geldi. Bazen bu kayıtsızlık, laubaliliğe dönüşüyor, resepsiyon görevlisinden pul almayı, kendimi sakındığım bir mücadele haline getiriyordu. Ne kadar genç ve deneyimsiz görünüyordum, aslında gerçekten de öyle hissediyordum kimbilir. Çok mu hassassınız, çok mu naifsiniz, o takdirde sözcüklerdeki dikenleri, iğneleri daha fazla fark edersiniz; oysaki bunların çoğu, üstünde durmaya bile değmeyecek şeylerdir.

Jambon ve dil tabağını çok iyi anımsıyorum. Kuru, iştah kapatıcı, biçimsiz doğranmış bir yemekti ama reddetmeye cesaretim yoktu. Bayan Van Hopper yemeğe odaklanmayı sevdiğinden sessizce yedik. Tabağındaki ravioliden memnun kaldığını, çenesine akan sostan anlamıştım.

Kendi soğuk tercihime iştah duymama yetecek bir görüntü değildi bu. Başımı öte yana çevirince üç gündür boş duran yan masanın yeniden dolmak üzere olduğunu gördüm. Daha önemli müşteriler için taktığı özel papyonuyla şef garson, yeni gelen müşteriyi yerine götürmekteydi.

Bayan Van Hopper, elindeki çatalı bıraktı ve gözlüğüne uzandı. O, gelen kişiye bakarken benim yüzüm al al oldu. Gelen müşteri, Bayan Hopper'ın ilgisinden habersiz menüye göz attı. Sonra Bayan Van Hopper çabuk bir el hareketiyle gözlüğünü katladı ve masanın üzerinden bana doğru eğildi. Küçük gözleri heyecanla parlıyordu. Sesi, fazla gürültülü bir gölge gibiydi.

"Bu, Max de Winter," dedi. "Manderley'nin sahibi olan adam. Manderley'yi duymuşsundur herhalde. Biraz hasta gibi, değil mi? Karısının ölümünü atlatamadı diyorlar."

3

Bayan Van Hopper bir snop olmasaydı bugün hayatım nasıl olurdu acaba?

Varlığımın rotasının onun niteliklerine bir iplik gibi bağlı olması ne garip. Merakı hastalık, hatta neredeyse delilik düzeyindeydi. İlk başta şoke olmuş, müthiş utanmıştım; insanlar onun arkasından güldüğünde, acılarını çekmek zorunda kalan bir şamar oğlanı gibi hissediyordum kendimi. O, odaya girdiğinde aceleyle odayı terk ediyor, hatta bazen üst kattaki koridorda bulunan servis kapısının arkasına saklanıyordum. Uzun yıllardır Hôtel Côte d'Azur'e geliyordu ve Monte Carlo'da briç dışındaki eğlencelerinden biri de toplumda tanınmış ziyaretçilerin kendi arkadaşı olduğunu iddia etmekti, varsın postanede uzaktan görmüş olsun. Bir şekilde o kişiyle tanışmayı başarır, kurbanı tehlike kokusunu almadan önce onu süitine davet etmiş olurdu. Taarruz şekli çok direkt ve aniydi. Kaçış için neredeyse hiç fırsat bırakmazdı. Côte d'Azur'de, lobide, tam resepsiyon ile restorana giden koridorun arasında bulunan bir kanepeyi sahiplenmişti. Öğle ve akşam yemeklerinden sonra kahvesini oraya getirtiyordu. Gelen ve giden herkes bu sayede onun yanından geçmek zorunda kalıyordu. Kimi zaman avını

yakalamak için beni yem yapardı ve bundan nefret ederdim. Bir kitap ya da gazeteyi ödünç vermek, bir dükkânın yerini sormak ya da ortak bir arkadaşları olup olmadığını keşfetmek için beni locanın öte yanına yollardı. Bayan Van Hopper âdeta tanınmış kişilerle beslenen biriydi ama daha az tanınanlar da mutlaka yoklanırdı. Unvan sahiplerini tercih etmekle birlikte, cemiyet sayfalarında gördüğü herhangi bir yüz de onun işine yarardı. Dedikodu sütunlarında gördüğü isimler, yazarlar, sanatçılar, aktörler ve öteki isimler, hatta alelade kişiler bile gazetelerde onlara dair bilgiler verilmişse Bayan Van Hopper için yeterliydi.

Bayan Van Hopper'ı o unutulmaz öğle sonrasında, locadaki en sevdiği kanepede oturmuş, taarruz yöntemini belirlemeye çalışırkenki haliyle –aradan kaç yıl geçtiğinin önemi yok– gözümün önüne getirebiliyorum. İhtimalleri değerlendirdiğini, ani hareketlerinden ve gözlüğünü dişlerine vurmasından anlayabiliyordum. Yeni gelen kişiyi kaçırmamak için onun geçeceği yere konuşlanma niyetinde olduğunu, pastayı yemeyip doğrudan tatlıların olduğu tabağa geçmesinden ve dolayısıyla öğle yemeği faslını bir an önce bitirmek istemesinden anlamıştım. Derken, aniden bana döndü. Küçük gözleri ışıldıyordu.

"Hemen yukarı çıkıp yeğenimden gelen mektubu bul. Hani bana karısıyla balayına gittiği zaman yazdığı mektup. İçinde fotoğraf olan. Koş, onu bana getir çabuk."

O zaman planını tamamladığını ve yeğenini kendini tanıtma aracı olarak kullanacağını anladım. Entrikalarında oynamam gereken rolden dolayı ilk içerleyişim değildi. Bir hokkabazın asistanı gibi malzemeleri hazırladım, sonra sessiz ve dikkatli bir şekilde sıramı bekledim. Bu yeni gelen kişi rahatsız edilmekten hoşlanmayacaktı, emindim. Öğle yemeğinde, Bayan Van Hopper'ın on ay önce gazetelerde okuyup ileriki bir zamanda kullanmak üzere aklına yazdıklarını bana anlatmasıyla öğrendiğim, doğruluğu şüpheli az miktarda bilgiye dayanarak ve onca toyluğuma rağmen, bu adamın yalnızlığına kasteden bir teca-

vüzü hiç hoş karşılamayacağını tahmin edebiliyordum. Monte Carlo'yu, Côte d'Azur'ü neden seçtiği üzerimize vazife değildi. Dertler, onun dertleriydi ve Bayan Van Hopper dışında herkes bunu anlardı. Başkalarının içinde bulunduğu durumu anlamak ve ağzını sıkı tutmak onun bildiği şeyler değildi. Dedikodu onun hayat pınarı olduğundan bu yabancı da onun neşteri altına yatmalıydı. Mektubu masasındaki kâğıt çekmecesinde buldum ve locaya götürmeden önce bir anlık bir tereddüt geçirdim. Sanki ona birkaç saniye daha yalnızlığını yaşama fırsatı veriyor gibiydim. Keşke cesaretim olsaydı da servis merdivenlerinden inerek restoranı öteki tarafından dolaşıp ona kendisi için kurulan pusuyu haber verebilseydim. Fakat benden beklenenin dışına çıkmak çok zordu ve ayrıca nasıl bir cümle kurmam gerektiğinden de emin değildim. Her zamanki gibi Bayan Van Hopper'ın yanında oturup bu yabancının etrafına iri, kendini beğenmiş bir örümcek gibi kocaman bir sıkıntı ağı örmesini izlemekten başka yapabileceğini bir şey yoktu. Düşündüğümden fazla duraksamışım çünkü locaya döndüğümde yabancının çoktan yemek salonundan ayrıldığını gördüm. Bayan Van Hopper da onu kaybetme korkusuyla mektubu beklememiş, riske girip hazırlıksız bir şekilde tanışmaya karar vermişti. Adam kanepede onun yanında oturmaktaydı. Yanlarına gidip konuşmadan mektubu Bayan Van Hopper'a verdim. Adam hemen ayağa kalktı. Bu sırada elde ettiği başarının sevincinden yüzü al al olan Bayan Van Hopper bana doğru belli belirsiz elini sallayıp ismimi geveledi.

"Bay de Winter bizimle kahve içiyor. Gidip garsondan bir fincan kahve daha iste," dedi bana. Sesi bana konumumu hatırlatacak kadar soğuktu. Benim genç bir kız ve önemsiz biri olduğumu, sohbete katılmamın gerekmediğini ima ediyordu bu şekilde. Etkileyici olmak istediğinde hep bu tarzda konuşurdu. İnsanları tanıştırma şekli bir tür kendini koruma taktiğiydi aslında. Bir keresinde beni kızı sanmışlardı ve ikimiz de o gün

büyük bir mahcubiyet yaşamıştık. Bu kısa ve kesin tavır, benim kolayca görmezden gelinebilecek biri olduğuma işaret ediyordu. Kadınlar bana hem merhaba hem de güle güle manasına gelecek şekilde başlarıyla hafifçe selam verirken, erkekler durumu büyük bir rahatlama ile karşılıyor ve yumuşak koltuklarına kabalaşmadan, tekrar rahat rahat gömülebileceklerini anlıyorlardı.

O yeni gelen adamın ayakta durmaya devam etmesi o nedenle büyük bir sürpriz oldu. Garsona işaret eden de yine kendisiydi.

Bayan Van Hopper'a, "Kusura bakmayın ama size karşı geleceğim. Her ikiniz de benimle birlikte kahve içeceksiniz," dedi ve sonra nasıl oldu anlamadım ama o, benim hep oturduğum o sert sandalyeye otururken ben de kendimi Bayan Van Hopper'ın yanında, kanepede buldum.

Bir süre sinirli gibi göründü çünkü niyeti bu değildi ama sonra yüzünü toparladı ve koca vücuduyla adamın sandalyesine doğru uzanarak benimle masa arasına girdi. Büyük bir şevkle ve yüksek sesle konuşuyor, elindeki mektubu yelpaze gibi sallıyordu.

"Restorana girer girmez tanıdım sizi," dedi. "'Bu, Bay de Winter. Billy'nin arkadaşı,' dedim. Size onun ve yeni eşinin balayında çekilmiş fotoğraflarını mutlaka göstermeliyim. Buyurun. Bu, Dora. Ne kadar güzel, değil mi? O ufacık, incecik bel, o iri, muhteşem gözler. Burada Palm Beach'te güneşleniyorlar. Tahmin edebileceğiniz gibi Billy ona deliler gibi âşık. Claridge's'te verdiği partide tanışmadılar tabii ama ben sizi ilk orada görmüştüm. Cüretimi mazur görün ama benim gibi yaşlı bir kadını hatırlamazsınız diye tahmin ediyorum."

Bu sözleri kışkırtıcı bir bakış ve ışıldayan dişler takip etti.

"Tam tersine, sizi çok iyi hatırlıyorum," dedi adam ve Bayan Van Hopper'ın onu ilk tanışmalarının anılarına çekmesine izin vermeden sigara tabakasını ona uzattı. Sigarayı yakma faslı Bayan Van Hopper'ı bir müddet durdurdu. Bay de Winter, "Palm

Beach pek de umrumda değil," dedi kibrite üflerken. Ona bakınca Florida manzarası önünde onun ne kadar gerçekdışı görüneceğini düşündüm. Arnavutkaldırımlı dar sokakları, ince kuleleriyle, sakinlerinin ucu sivri ayakkabılar ve en adisinden çoraplar giydikleri on beşinci yüzyıla ait kale şehirlerinden birine aitti o. Yüzü garip, açıklanamaz bir şekilde dikkat çekici, hassas ve ortaçağlara aitti. Bana, hangi galeride gördüğümü unuttuğum bir portredeki bilinmeyen bir beyefendiyi hatırlatıyordu. Biri onu İngiliz takım elbisesinden soyup çıkarsa, boğazı ve bilekleri dantelli siyah bir kıyafete soksa bizim yeni dünyamıza çok uzak, erkeklerin geceleri pelerinle gezip eski kapı eşiklerinin gölgelerinde durdukları, dar merdivenlerin, loş mahzenlerin, karanlıkta dudaklardan çıkan fısıltılı sözlerin, meçlerin parlak ağızlarının, sessiz, muhteşem bir nezaketin hâkim olduğu bir geçmişten bakacaktı.

Keşke o portreyi yapan Eski Üstat'ın adını hatırlayabilseydim. Galerinin bir köşesinde duruyor, koyu renkli bir çerçeveden insanı izliyordu.

Onlar ise hâlâ konuşuyorlardı ve ben ne konuştuklarını kaçırmıştım. Bay de Winter, "Hayır, yirmi sene önce bile böyle değildi," diyordu. "Bu tür şeyler bana asla cazip gelmedi." Bayan Van Hopper'ın o şişman, gevrek kahkahasını duydum. "Billy'nin Manderley gibi bir evi olsa Palm Beach'lerde dolaşmazdı," dedi. "Oranın masalsı bir yer olduğunu duymuştum. Başka bir kelime ile tanımlamak mümkün değilmiş."

Bayan Van Hopper bir süre durup Bay de Winter'ın gülümsemesini bekledi ama o sigarasını içmeye devam etti; kaşlarının arasında örümcek ağı kadar ince bir çizginin belirdiğini fark ettim.

Bayan Van Hopper ısrarcıydı. "Fotoğraflarını gördüm tabii ki. Muhteşem, büyüleyici bir yer. Billy bana, oranın diğer tüm benzerlerinden daha güzel olduğunu söylemişti. Orayı bırakıp gidebilir misiniz merak ediyorum."

Bay de Winter'ın sessizliği şimdi ıstırap vericiydi ve başka herkesin fark edebileceği kadar belirgindi ama Bayan Van Hopper sakar bir keçi gibi, girilmesi yasak arazide serbestçe dolaşıyordu. Yüzümün kıpkırmızı olduğunu, onunla birlikte bir utanç çukuruna sürüklendiğimi hissediyordum.

Bayan Van Hopper konuşmaya devam ediyordu. "Siz İngilizler, evleriniz konusunda hepiniz aynısınız tabii ki," dedi. Sesi giderek yükseliyordu. "Onları sadeliğe bürüyerek çok görkemli görünmelerine engel oluyorsunuz. Manderley'de bir orkestra balkonu ve çok değerli portreler de varmış, öyle değil mi?" Açıklama yapmak için bana doğru döndü. "Bay de Winter öyle mütevazı bir insan ki bunu asla açıklamaz ama ben inanıyorum ki o güzel ev, Fetih'ten beri yaklaşık bin yıldır ailesine ait. Orkestra balkonunun tam bir mücevher olduğunu duydum. Atalarınız, kraliyet üyelerini Manderley'de sık sık ağırlamışlardır, öyle değil mi Bay de Winter?"

Bugüne dek tahammül ettiklerimden bile, Bayan Van Hopper için bile fazlaydı bu kadarı. Ama Bay de Winter'ın kamçı etkisi yapan cevabını da hiç beklemiyordu. "Ethelred'den bu yana öyle değil," dedi. "Hani Tedariksiz Ethelred diye bilinen kral. Aslında bu lakabı ailemle kalırken ona takmışlar. Yemeğe hep geç kalırmış nitekim."

Bayan Van Hopper bunu hak etmişti elbette. Yüzünün değişmesini bekledim ama adamın sözlerinin onun üzerinde zerre kadar etkisi olmamıştı. Onun yerine ben oturduğum yerde, tokatlanmış bir çocuk gibi kıvranıyordum.

"Sahi öyle mi?" diye saçmaladı. "Hiç bilmiyordum. Tarih bilgim pek zayıftır ve İngiltere kralları hep kafamı karıştırmıştır. Ama ne ilginçmiş gerçekten. Bunu kızıma anlatmalıyım. O çok bilgili bir insandır."

Bir duraksama oldu. Yüzüme kan yürüdüğünü hissettim. Çok toydum, mesele buydu. Yaşım daha büyük olsaydı onunla göz göze gelip gülümseyebilirdim ve Bayan Van Hopper'ın bu

inanılmaz davranışı onunla aramızda bir yakınlık kurabilirdi. Ama utançtan ölüyordum ve gençliğin olağan ıstıraplarından biri içindeydim.

Galiba içinde bulunduğum bu sıkıntıyı anladı ve sandalyesinde öne eğilip benimle konuştu. Sesi kibardı; bir kahve daha içip içmeyeceğimi sordu. İstemediğimi belirtip başımı sallayınca düşünceli, afallamış bakışlarının hâlâ benim üzerimde olduğunu hissettim. Bayan Van Hopper ile ilişkimizi tam olarak anlamak ister gibiydi, ikimizi aynı kategoriye sokmasının doğru olup olmayacağını tartıyordu.

Bay de Winter, "Monte Carlo için ne düşünüyorsunuz ya da bir şey düşünüyor musunuz?" diye bir soru sordu. Beni bu şekilde sohbete dahil etmesine hiç hazırlıklı değildim. Dirsekleri kırmızı, uzun saçlı, okulunu yeni bitirmiş toy öğrenci hallerimle Monte Carlo'nun suniliğine dair aptalca ve sıradan birkaç söz söylemiştim ki yarım yamalak ağzımdan çıkabilen cümlemi bitirmeme fırsat vermeyen Bayan Van Hopper araya girdi.

"Bu kız şımarık, Bay de Winter. Onun da sorunu bu. Monte Carlo'yu bizzat görebilmek için gözlerini feda edecek ne çok kız var oysa."

"Böyle yaparlarsa amaçlarına ihanet etmiş olmazlar mı?" diye karşılık verdi gülümseyerek.

Bayan Van Hopper omuzlarını silkip havaya büyük bir sigara dumanı saldı. Bay de Winter'ı bir an için olsun anladığını sanmıyorum. Ona, "Ben Monte Carlo'ya sadığım," şeklinde bir karşılık verdi. "İngiltere'nin kışı beni hasta ediyor. Yapım ona dayanmaya müsait değil. Sizi buraya getiren nedir? Müdavimlerinden değilsiniz. 'Chemy' mi oynayacaksınız, belki de golf sopalarınızı getirdiniz?"

"Henüz karar vermedim. Biraz aceleyle geldim."

Sözleri bir anısını canlandırmış olmalıydı ki yüzü tekrar bulutlandı ve hafifçe kaşlarını çattı. Bayan Van Hopper hiç etkilenmemişti, saçmalamaya devam etti. "Manderley'nin sislerini

mutlaka özlüyorsunuzdur ama bu tamamıyla başka bir konu; Devon tarafı ilkbaharda enfes olsa gerek." Bay de Winter kül tablasına uzanıp sigarasını söndürdü. Gözlerinde belli belirsiz bir değişiklik, oraya çöreklenmiş tanımlaması imkânsız bir şey fark ettim bir an için. Beni ilgilendirmeyen, tamamen onu ilgilendirecek kişisel bir şeyi gördüğümü hissettim.

Kısa bir cevap verdi. "Evet, Manderley'nin en iyi zamanıydı."

Birkaç saniyelik bir sessizlik oldu. Arkasından huzursuzluk verici bir şey getiren bir sessizlikti bu. Bay de Winter'a kaçamak bir bakış attım. Aklıma yine ve bu sefer daha güçlü bir şekilde o pelerinli, gizemli, koridorun birinde gece vakti yürüyen Bilinmeyen Beyefendi geldi. Bayan Van Hopper'ın sesi hayalimi elektrikli zil gibi delip geçti.

"Herhalde burada çok tanıdığınız vardır. Aslına bakarsanız Monte Carlo'nun bu kış çok sıkıcı olduğunu söylemeliyim. Ünlü çok az kişiye rastlıyorsunuz. Middlesex Dükü burada yatıyla geziyor ama ben henüz yatına binemedim." Bildiğim kadarıyla da asla binemedi. "Nell Middlesex'i tanıyorsunuzdur mutlaka," diye devam etti. "Nasıl da büyüleyici bir kadın. İkinci çocuğun onun olmadığını söylüyorlar ama ben hiç inanmıyorum. Bir kadın güzelse insanlar her şeyi söylerler, öyle değil mi? Öyle güzel bir kadın ki. Caxton ve Hyslop evliliği iyi gitmiyor diyorlar, doğru mu?" Bir dizi dedikoduyu art arda sıralayarak, Bay de Winter'ın bahsedilen kişileri hiç duymadığını, bunların onun için bir mana taşımadığını anlamadan devam etti. Bu şekilde saçma sapan konuştukça adamın giderek soğuduğunu ve sessizleştiğini de görmedi. Bay de Winter bir kere olsun onun sözünü kesmedi, ne de saatine baktı. Bayan Van Hopper'ı benim önümde aptal konumuna düşürdüğü andan itibaren sanki kendisine standart bir davranış şekli belirlemişti ve tekrar onun üzerine gitmektense bu davranış tarzına sıkı sıkıya bağlı kalmayı yeğliyordu. En sonunda onu kurtaran, Bayan Van Hopper'ın odasında terzi tarafından beklendiğini haber veren bir komi oldu.

Bay de Winter hemen ayağa kalkıp sandalyesini geri itti. "Ben sizi alıkoymayayım," dedi. "Moda bu zamanda öyle hızlı değişiyor ki siz odanıza çıkıncaya kadar yine bir şeyler değişmiş olabilir."

Bu iğneli laf Bayan Van Hopper'a hiç etki etmedi. Bunu bir latife olarak aldı. Asansöre doğru ilerlerken, "Sizinle böyle karşılaşmak çok hoş oldu, Bay de Winter," dedi. "Bu sıcak muhabbetimizden cesaret alarak sizi tekrar görmeyi isterim. Bir ara odama gelirseniz birlikte bir şeyler içebiliriz. Yarın akşam bir iki misafirim olacak. Siz de katılmak istemez misiniz?" Bay de Winter'ın bir bahane bulmaya çalışmasını görmemek için yüzümü çevirdim.

Bay de Winter, "Kusura bakmayın ama yarın büyük olasılıkla Sospel'e gideceğim. Ne zaman döneceğimi bilemiyorum," dedi.

Bayan Van Hopper istemeye istemeye konuyu kapattı ama asansörün kapısı önünde durmaya devam ettik.

"Umarım size iyi bir oda vermişlerdir. Otelin yarısı boş. Rahat değilseniz bunu mutlaka belirtin. Uşağınız valizlerinizi açmıştır herhalde." Bu kadar samimiyet Bayan Van Hopper için bile fazlaydı. Bay de Winter'ın yüzündeki ifadeyi göz ucuyla gördüm.

"Uşağın yok," diye hafif bir sesle cevap verdi. "Belki bunu benim için siz yapmak istersiniz."

İşte şimdi taş tam hedefini bulmuştu. Bayan Van Hopper kızardı bozardı ve biraz sinirli bir şekilde güldü.

"Ah, pek sanmıyorum..." diye lafa girmişken birden akıl almaz bir şekilde bana döndü ve, "Belki bir şeye ihtiyacı olduğunda Bay de Winter'a sen yardım edersin. Elinden birçok iş gelen bir genç kızsın sen," deyiverdi.

Bir anlık bir duraksama oldu. Şoke olmuş vaziyette Bay de Winter'ın cevabını bekliyordum. Gözlerini bize doğru in-

dirdi, dudaklarında alaylı, birazcık da kinayeli bir gülümseme belirdi.

"Çok hoş bir teklif. Ama ailemizin düsturundan ayrılmayacağım. Yalnız seyahat eden hızlı gider. Belki duymamışsınızdır," dedi.

Bayan Van Hopper'ın cevabını beklemeden arkasını dönüp yanımızdan ayrıldı.

"Bu ne acayip bir tavır," dedi Bayan Van Hopper asansörle yukarı çıkarken. "Böyle aniden gidişi bir tür şaka mı? Erkekler bazen böyle sıradışı işler yaparlar. Beni her gördüğünde servis merdivenlerinden ok gibi fırlayıp uzaklaşan ünlü bir yazar vardı mesela. Galiba bana karşı bazı hisler besliyordu da hislerinden emin değildi. Ama ben de çok gençtim o zamanlar."

Asansör sarsıntıyla durdu. Katımıza gelmiştik. Komi asansörün kapısını açtı. Koridorda beraberce yürürken Bayan Van Hopper, "Bu arada, canım," dedi, "kabalık ettiğimi düşünme ama bugün hayli çocukça davrandın. Sohbeti tekeline alma çaban beni çok utandırdı. Eminim onu da utandırmıştır. Erkekler bu tarz hareketlerden nefret ederler."

Hiçbir şey demedim. Verilebilecek bir cevap yoktu galiba. Güldü. "Aa, hadi ama. Asma suratını," dedi omuzlarını silkerek. "Ayrıca burada senin davranışlarından ben sorumluyum ve annen yaşındaki bir kadının tavsiyelerini herhalde dinlersin. *Eh bien, Blaize, je viens...*"* Sonra bir şarkı mırıldanarak terzinin onu beklediği yatak odasına gitti.

Cam kenarındaki koltuğa oturup dışarıdaki öğle sonrasına baktım. Güneş hâlâ çok parlaktı. Çok sert esen neşeli bir rüzgâr vardı dışarıda. Yarım saat kadar sonra briç oynamaya başlayacaktık. Pencereler sıkı sıkı kapanacak, merkezi ısıtma sonuna kadar açılacaktı. Temizlemem gereken kül tablalarını, üzerlerinde ruj izi taşıyan, bastırılarak söndürülmüş izmaritle-

* (Fr.) Tamam Blaize, geliyorum. *-ybn*

rin yenmemiş krem şokolalarla yan yana nasıl duracaklarını düşündüm. Pişti ve kaptıkaçtı ile büyümüş birinin aklına briç kolay kolay gelmiyor. Hem Bayan Van Hopper'ın arkadaşları benimle briç oynamaktan sıkılıyorlardı.

Yaşımın küçüklüğünün sohbetleri üzerinde tıpkı yemekte insanı rahat bırakmayan bir oda hizmetçisi gibi bir engel oluşturduğunu hissediyordum. Skandallara, dedikodu kazanlarına rahatlıkla dalamıyorlardı ben yanlarındayken. Erkek arkadaşları zoraki bir içtenlik gösteriyor, okuldan mezun oluşumun üstünden fazla bir zaman geçmediğini hesaplayarak ve bunun konuşabileceğim tek konu olduğunu düşünerek bana resim sanatının tarihi hakkında esprili sorular yöneltiyorlardı.

İç geçirip pencereden öte yana döndüm. Güneş öyle umut dolu ve coşkulu bir rüzgârın çırptığı deniz ise bembeyazdı. Birkaç gün önce Monaco'da, arnavutkaldırımlı meydana kendini yaslamış o yıkık dökük evi gördüğüm yer geldi aklıma. Yukarıda, dik çatısında âdeta yırtık gibi dar bir penceresi vardı. İçinde bir ortaçağ figürünü barındırıyor gibiydi. Masaya gidip kalem kâğıt aldım, boş bir zihinle soluk, çengel burunlu bir profili hayalimden çizmeye başladım. Koyu renk gözler, yüksek kemerli burun, alaycı üst dudak. Sonra ressamın çok uzun zaman önce, farklı bir çağda yaptığı gibi sivri bir sakal ve boğaz kısmına dantelli bir yaka ekledim.

Kapı çalındı ve asansörcü çocuk elinde bir notla odaya girdi. "Hanımefendi yatak odasında," dedim çocuğa. Ama o başını hayır anlamında sallayıp notun bana gönderildiğini söyledi. Notu açtım. Kâğıtta aşina olmadığım bir el yazısı ile yazılmış birkaç sözcük vardı.

"Beni bağışla. Bugün çok kaba davrandım." Hepsi bu kadardı. Ne imza ne bir giriş. Ama notun üstünde adı vardı ve üstelik doğru imlayla yazılmıştı ki bu sıradışı bir şeydi.

Çocuk, "Cevap verecek misiniz?" diye sordu.

Başımı aceleyle nottan kaldırıp, "Hayır," dedim. "Hayır, cevap vermeyeceğim."

Çocuk gidince notu cebime koydum ve karakalem çizimime geri döndüm ama bilemediğim bir nedenden ötürü bu resim artık bana zevk vermiyordu. Yüz, kaskatı ve cansızdı; dantel yaka ve sakal ise komik bir tiyatro oyunundaki aksesuarlar gibiydi.

4

Briç partisinden sonraki sabah Bayan Van Hopper ağrıyan bir boğaz ve otuz dokuz derece ateşle uyandı. Doktorunu aradım; hemen geldi ve grip teşhisi koydu. Ona, "Ben kalkabileceğinizi söyleyene kadar yatakta kalacaksınız. Kalbinizin sesini hiç beğenmedim. Sakin, sessiz bir şekilde istirahat etmedikçe düzelmeyecek," dedi ve bana dönerek devam etti. "Şahsen Bayan Van Hopper'ın eğitimli bir hemşire tarafından bakılmasını tercih ederim. Sen onu büyük ihtimalle kaldıramazsın. Topu topu on beş günlük bir şey zaten."

Bu düşünce bana saçma geldi, itiraz ettim ama Bayan Van Hopper'ın da bu fikri benimsediğini görünce çok şaşırdım. Bu durum ilgiyi onun üzerine toplayacak, insanların sempatisini kazanacak, arkadaşları ona mesajlar yazacak, ziyaretlerde bulunacak, çiçekler yollayacaktı ve bütün bunlar Bayan Van Hopper'ın çok hoşuna gidecek şeylerdi. Monte Carlo onu sıkmaya başlamıştı ve bu küçük hastalık can sıkıntısını dağıtacaktı.

Hemşire iğnelerini vuracak ve hafif bir masaj yapacaktı. Bu süre zarfında belli yemekleri yiyebilecekti. Hemşire geldikten sonra onu gayet mutlu bir halde bıraktım. Sırtını yumuşak yastıklara dayamıştı ve ateşi düşüyordu. Lizözü omuzlarında,

yatakta taktığı kurdeleli başlığı kafasındaydı. Mutlu halimden biraz da utanarak arkadaşlarına telefon açıp akşam için vereceği partinin ertelendiğini duyurdum ve sonra öğle yemeği için aşağıya, restorana indim. Normal yemek saatimizden yaklaşık yarım saat erken gelmiştim. Yemek salonunun boş olmasını bekliyordum çünkü genelde saat birden önce kimse yemeğe inmiyordu. Yanımızdaki masa hariç salon boştu. Hazırlıksız yakalandığım bir durumdu bu. Bay de Winter'ın Sospel'e gitmiş olduğunu düşünmüştüm. Bize görünmeden yemeğini erkenden yemek istediği belliydi. Artık salonun ortasına kadar yürümüştüm, geri dönmek olmazdı. Evvelki gün asansörün kapısında ayrıldığımızdan beri onu görmemiştim çünkü akıllıca davranıp akşam yemeğini restoranda yememişti ve şimdi de aynı sebepten dolayı öğle yemeğini erken yiyordu.

İyi eğitilmediğim bir durumdu. Keşke daha yaşlı, daha farklı olsaydım. Başım önümde masaya gittim ve beceriksizliğimin cezasını daha ilk dakikada çektim. Peçetemi açarken içinde anemonların olduğu vazoyu devirdim. Vazodaki su masa örtüsünü ıslatıp kucağıma döküldü. Garson salonun öteki ucundaydı, görmedi. Ama bir saniye içinde komşum elinde kuru peçeteyle yanı başımdaydı.

Kati bir sesle, "Islanmış bir masada oturamazsınız," dedi. "Yemeğiniz soğuyacak. Kenara çekilin."

Masa örtüsünü kurulamaya başlamıştı ki garson karışıklığı görüp hemen yardıma koştu.

"Sakıncası yok," dedim. "Sorun değil. Tek başınayım zaten."

Hiçbir şey söylemedi. Bu sırada garson gelip vazoyu ve çiçekleri silkeleyerek kaldırdı.

Bay de Winter aniden, "Onları bırakın. Masamda başka bir yere koyun. Matmazel yemeğini benimle yiyecek," dedi.

Şaşkınlıkla kalakaldım. "Ah, hayır," dedim. "Mümkün değil."

"Neden?" diye sordu.

Bir bahane düşündüm. Benimle yemek yemek istemediğini biliyordum. Bu onun nezaketinden ileri geliyordu. Yemeğini mahvedecektim. Cesur olup gerçeği söylemeye karar verdim.

"Lütfen," diye rica ettim. "Nazik olmayın. Çok kibarsınız ama garson masayı sildikten sonra benim için mesele kapanmış olacak."

"Nazik olmaya çalışmıyorum," diye ısrar etti. "Benimle yemek yemenizi rica ediyorum. O vazoyu öyle sakarca devirmeseydiniz dahi size bu teklifte bulunacaktım." Şüphemi yüzümden okumuş olacak ki gülümsedi. "Bana inanmıyorsunuz," dedi. "Olsun, zararı yok. Hadi, gelip oturun. Canımız istemedikçe birbirimizle konuşmamız şart değil zaten."

Oturduk. Bana menüyü uzattı, seçim yapmamı bekledi ve hiçbir şey olmamış gibi kendi ordövrünü yemeye devam etti.

Kendini ortamdan böyle ayrıştırabilmesi karakterinin bir özelliğiydi. Biliyordum ki tüm yemeği bu şekilde hiç konuşmadan yiyebilirdik ve bu asla bir sorun teşkil etmez, gerginlik yaratmazdı. Bana tarihten sorular sormazdı asla.

"Arkadaşınıza ne oldu," dedi. Gribe yakalandığını anlattım. "Üzüldüm," dedi ve bir an duraksadıktan sonra, "Sanırım notumu aldınız. Kendimden çok utandım. Tavırlarım çok kabaydı," dedi. "Yalnız yaşaya yaşaya kaba saba bir adama dönüştüm iyice. Bunun başka bir mazereti olamaz. Bugün yemeği benimle yemeniz o nedenle çok kibar bir hareket."

"Hiç kaba değildiniz," diye karşılık verdim. "En azından onun anlayacağı bir kabalık değildi. Onun bu merakı yok mu? Aslında böyle taciz etmek niyetinde değil ama herkese de böyle yapıyor. Önemli olan herkese, evet."

"O takdirde bundan gurur duymalıyım. Beni niçin önemli biri sayıyor kendisi?"

Cevap vermeden önce bir an düşündüm.

"Galiba Manderley yüzünden," dedim.

Cevap vermedi. Yasak bölgeye girmişim gibi içinde yine bir

sıkıntının baş verdiğini fark ettim. Birçok insanın, hatta benim kulaktan dolma bilgilerle tanıdığım bu evin onu her seferinde böyle susturmasının, başkalarıyla arasına duvar örmesinin sebebini çok merak ediyordum.

Bir süre sessizce yemeğimizi yedik. Aklıma Devon civarında çocukken gittiğimiz bir tatilde köy dükkânının birinden aldığım kartpostaldaki resim geldi. Bir evin resmiydi. Kaba saba bir resimdi tabii ve renkleri abartılıydı. Ne var ki bu kusurlar bile evin simetrisini bozamamıştı. Taraçanın önünde geniş, taş basamaklar, denize kadar uzanan yeşillik. O resme iki peni ödemiştim ki o para haftalık harçlığımın yarısıydı. Sonra yüzü kırış kırış olan dükkân sahibi kadına o evin neresi olduğunu sordum. Cehaletim karşısında çok şaşırdı.

"Orası Manderley," dedi. Dükkândan terslenmiş olarak çıktım ama eskiye göre daha bilge bir insan değildim.

Unutulmuş bir kitabın içinde kaybolmuş bu kartpostalın anısıydı belki onun kendini savunmasına karşı sempati duymamın sebebi. Bayan Van Hopper ve ona benzer insanların rahatsız edici sorularından hiç hoşlanmıyordu. Belki Manderley'yi başka yerlerden ayıran bozulmamış bir şey vardı ve tartışma götürmeyecek bir konuydu. Bayan Van Hopper'ın odalarda gürültülü adımlarıyla dolaştığını, belki içeri girmek için altı peni ödediğini, içerideki sessizliği keskin, tiz kahkahasıyla darmaduman ettiğini gözümün önüne getirebiliyordum. Bay de Winter onunla ilgili olarak konuşmaya başladığında zihinlerimiz aynı doğrultuda işliyor olmalıydı.

"Arkadaşınız," dedi, "sizden çok yaşlı. Akraba mısınız? Onu uzun zamandır mı tanıyorsunuz?" Onu hâlâ şaşırtıyorduk anlaşılan.

"Pek arkadaşım sayılmaz," dedim. "O benim işverenim. Yoldaş olmam için eğitiyor beni ve yılda doksan sterlin ödüyor."

"Yoldaşlığın satın alınabileceğini bilmiyordum. İlkel bir fikir gibi geliyor bana. Doğu'nun köle pazarları gibi."

Bir itirafta bulundum ona. "Sözlüğü açıp 'yoldaş' sözcüğünün anlamına bakmıştım. 'Canciğer arkadaş' yazıyordu."

"Onunla pek ortak noktanız yok," dedi gülerek.

Çok farklı, daha genç ve daha az uzak göründü. "Bu işi niçin yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Doksan sterlin benim için çok para," dedim.

"Aileniz yok mu?"

"Hayır. Vefat ettiler."

"Çok hoş ve sıradışı bir isminiz var."

"Babam çok hoş ve sıradışı bir insandı."

"Bana ondan bahseder misiniz?"

Votka limon bardağımın üzerinden ona baktım. Babamı ona anlatmak kolay değildi. Onun hakkında hiç konuşmazdım. Benim gizli hazinemdi o. Nasıl ki Manderley tamamen komşuma aitse, babam da bütünüyle bana ait bir servetti. Onu Monte Carlo'daki bir restoran masasında alelade bir şekilde anlatmak gibi bir niyetim yoktu.

Yemekte acayip bir gerçeküstülük vardı ve şimdi dönüp o güne baktığımda ilginç bir büyü olduğunu düşünüyorum. İki gün önce Bayan Van Hopper'ın yanında ciddi, itaatkâr ve sessiz bir şekilde oturan, üzerinden hâlâ okul çocuğu havasını atamamış olan ben, yirmi dört saat sonra aile geçmişimi tanımadığım bir adamla paylaşıyordum. Kendimi bir sebepten ötürü konuşmak zorunda hissetmiştim çünkü gözleri beni Bilinmeyen Beyefendi gibi sempati ile takip ediyordu.

Çekingenliğim uçup gitmiş, konuşmaya gönülsüz dilim çözülmüş, çocukluğuma dair küçük sırlar, sevinçler ve acılar ortaya saçılmıştı. Yaptığım zayıf tasvir nedeniyle sanki babamın hayat dolu kişiliğine ve annemin ona duyduğu aşka, o aşkı yaşayan, canlı bir güce dönüştüren, bünyesinde bir kutsallık kıvılcımı barındıran ve sonunda babamın zatürreden vefat ettiği o umutsuz kış gecesinden sonra ancak beş hafta yaşayıp bu dünyadan ayrılmasına yol açan o tarifsiz şeye dair bir ipucu elde etmiş gibiydi. Bir müddet

sustum öylece. Biraz nefeslenmek için, biraz da şaşkınlıktan. Restoran orkestranın çaldığı müzik ve tabakların çıkardığı şakırtılar eşliğinde sohbet eden, gülüşen insanlarla dolmuştu. Kapının üstündeki saate baktım, iki olmuştu. Bir buçuk saattir konuşuyorduk ve konuşmanın büyük kısmını yapan kişi bendim.

Mahcup bir halde, gerçeğe ani bir dönüş yaptım. Yüzüm al al olmuştu, kekeleyerek özür diledim. Beni dinlemedi.

"Yemeğe başlarken sana çok güzel, çok sıradışı bir adın var demiştim. Daha da ileri gideceğim izninle ve sana yakıştığı gibi babana da çok yakıştığını söyleyeceğim. Uzun zamandır yaşamadığım kadar güzel vakit geçirdim bu yemekte. Ruhumu açtın, son bir yıldır beni yiyip bitiren umutsuzluğumu, kendimle mücadelemi sonlandırdın."

Yüzüne baktım ve gerçeği söylediğine inandım. Önceye göre daha rahat, daha bir modern, daha bir insan göründü bana. Gölgelerde saklanmıyordu artık.

"Ortak bir yönümüz var," dedi. "İkimiz de bu dünyada yalnızız. Ah, sık görüşmesek de bir kız kardeşim ve yılda üç kere ziyaret ettiğim çok yaşlı bir büyükannem var ama onlar yoldaş olamıyorlar. Bayan Van Hopper'ı tebrik etmek lazım. Yılda doksan sterline sizi iyi bulmuş."

"Unuttunuz," dedim. "Sizin bir eviniz var ama benim yok."

Bunu dediğim anda pişmanlık duydum. O gizemli, anlaşılması imkânsız bakış bir kere daha gözlerine çöktü ve bir patavatsızlık sonrasında insanın benliğini saran dayanılması imkânsız huzursuzluğu duydum içimde. Sigarasını yakmak için başını öne eğdi. Cevap vermek için acele etmedi.

"Boş bir ev, dolu bir otel kadar ıssız olabilir," dedi nihayet. "Mesele evinizin sizden izler taşımasıdır." Duraksadı. Bir an için sonunda Manderley'den söz etmeye başlayacağını sandım fakat bir şey, zihninin derinliklerinden yüzeye çıkan ve hâkimiyeti eline geçiren bir fobi ona engel oldu ki kibriti söndürürken gözlerinde beliren özgüven de beraberinde söndü.

Yine güvenli sulara çekilerek, "Canciğer arkadaş tatil yapıyor demek," dedi. Barış ilan etmişti bir bakıma. "Tatilde ne yapmayı düşünüyor peki?"

Monaco'daki arnavutkaldırımlı o meydan ve dar pencereli o ev geldi aklıma. Çizim defterimi ve kalemimi alıp saat üçe kadar orada olabilirdim. Sevdiği bir hobisi olan yeteneksiz herkes gibi biraz çekingenlikle anlattım bu düşüncemi.

"Sizi oraya arabamla götüreceğim," dedi. "İtiraz kabul etmiyorum."

Bayan Van Hopper'ın önceki akşam kendimi fazla öne çıkardığıma dair yaptığı uyarı aklıma geldi ve Monaco'dan laf açışımın, beni oraya götürmesi için yaptığım bir numara olduğunu düşünerek utandım. Tam da Bayan Van Hopper'ın yapacağı şeydi bu. Bay de Winter'ın bizi bir kefeye koymasını istemiyordum. Birlikte yediğimiz bu öğle yemeğiyle birlikte bana verilen önem de artıvermişti. Masadan kalkarken şef garson koşup sandalyemi çekti. Başını eğerek gülümsedi ki o eski kayıtsızlığına göre çok büyük bir değişiklikti bu. Yere düşmüş olan peçetemi eğilip aldı ve, "Matmazel umarım yemeği beğenmiştir," dedi. Döner kapının yanında duran komi bile bana saygıyla baktı. Arkadaşım bunu doğal karşıladı tabii ki. Bana verdikleri dünkü kötü hazırlanmış yemekten haberi yoktu çünkü. Bu değişiklik rahatsız ediciydi, kendimi aşağılanmış hissettim. Aklıma babam ve onun züppelikle ilgili alaycı sözleri geldi.

"Ne düşünüyorsunuz?" Koridordan locaya doğru yürüyorduk. Başımı kaldırınca gözlerinin merak dolu bakışlarla bana sabitlendiğini gördüm.

"Canınızı sıkan bir şey mi var?" dedi.

Şef garsonun ilgisi içimde bir düşünce zinciri yaratmıştı. Kahve içerken ona terzi Blaize'den bahsettim. Bayan Van Hopper üç tane elbise aldığında çok sevinmişti. Blaize'i daha sonra asansöre kadar götürürken onu küçük dükkânındaki daracık atölyesinde yorgun gözlerle resmetmiştim. Elinde iğne, yerler-

de malzeme döküntüleri, kanepede günden güne sararıp solan verem hastası oğlu...

Gülümseyerek sordu. "Peki resminiz gerçek değil miydi?"

"Bilmiyorum," dedim. "Hiçbir zaman öğrenemedim." Anlatmaya devam ettim. Asansörün ziline nasıl bastığımı, bu sırada Blaize'in elini çantasına atıp yüz franklık bir banknot uzattığını, nahoş ve samimi bir şekilde, "Al," diye fısıldadığını, "Bayan Van Hopper'ı dükkânıma getirmenin karşılığı olarak bu küçük komisyonu almanı istiyorum," dediğini anlattım. Parayı utançtan kızarıp bozarmış bir suratla geri çevirince omuzlarını sevimsiz bir şekilde silkip, "Canın isterse," diye karşılık vermişti Blaize. "Ama seni temin ederim ki bunda hiçbir gariplik yok. Belki de bir elbise istersin. Bir gün madamı almadan dükkânıma gel de senin için bir şeyler düşünelim. Hediyem olacak." Bir şekilde, neden bilmiyorum, çocukken yasak bir kitabın sayfalarını çevirdiğimde hissettiğim o hastalıklı, rahatsız edici duyguya kapılmıştım. Veremli çocuğun hayali silindi gözümden ve onun yerine farklı davranıp durumu anladığımı belirten bir tebessümle o yağlı parayı almam veya izinli olduğum bu öğleden sonra Blaize'in dükkânına gizlice gidip parasını ödemediğim bir elbise ile dönmem durumunda bürüneceğim görüntü geldi aklıma.

Bay de Winter'ın güleceğini sandım. Çok aptalca bir olaydı, neden anlattığımı da bilmiyorum ama o, kahvesini karıştırırken bana düşünceli bir şekilde bakıyordu.

Neden sonra, "Bence büyük bir hata yapmışsınız," dedi.

"Yüz frankı reddederek mi?" diye diklendim.

"Hayır. Hey Tanrım. Beni nasıl biri sandınız? Bence buraya gelmekle ve Bayan Van Hopper ile ittifak etmekle büyük bir hata yapmışsınız. Bu tür bir iş size uygun değil. Bir kere çok genç ve çok hassassınız. Blaize ve onun vermek istediği komisyon, onlar hiçbir şey değil. Başka Blaize'ler ile yaşayacağınız olayların sadece ilki bu. Ya pes edip kendiniz de bir Blaize olacaksınız ya da olduğunuz gibi kalacak ve kırılacaksınız. Bunu

ilk başta size öneren kim oldu?" Beni böyle sorgulaması ona doğal geliyordu. Ben de itirazda bulunmadım. Birbirimizi uzun zamandır tanıyormuşuz da yıllar süren bir aradan sonra sanki yeniden bir araya gelmişiz gibiydik.

Sordu: "Geleceği hiç düşündünüz mü? Bunun sonu ne olacak? Bayan Van Hopper diyelim ki 'canciğer arkadaşı'ndan sıkıldı, ne yapacaksınız?"

Gülümseyip çok da umrumda olmadığını söyledim. Başka bir Bayan Van Hopper bulurdum, gençtim, kendime güveniyordum ve güçlüydüm. Ama o konuşurken bile, zor durumdaki genç kadınlar için yardım bulmaya çalışan iyilik derneklerinin verdikleri ilanlar aklıma geldi. İlana cevap verip geçici barınma imkânı sağlayan bir misafirhaneyi düşündüm ve sonra kendimi gördüm. İşe yaramaz bir çizim defteri elimde, vasıfsız, suratsız iş bulma bürosu yetkililerinin sorularına kekeleyerek cevap veren ben. Blaize'in yüzde onluk komisyonunu alsam iyi olacaktı galiba.

"Kaç yaşındasınız?" diye sordu. Yaşımı söyleyince gülerek sandalyesinden kalktı. "O yaşları iyi bilirim. Çok asi yaşlardır. Bin tane dert bile gelecekten korkmanızı sağlayamaz bu yaşta. Yazık ki değiştirebileceğimiz bir durum değil. Şimdi yukarı çıkıp şapkanızı alın, ben de arabayı getireyim."

O benim asansöre gidişimi izlerken ben dünü, Bayan Van Hopper'ın gevezelik eden çenesini ve Bay de Winter'ın soğuk nezaketini düşünüyordum. Onu yanlış değerlendirmiştim. Ne katı ne de alaycı bir insandı. Yıllardır tanıdığım bir arkadaşım, hiç olmayan ağabeyimdi. O öğleden sonraki ruh halim gayet iyiydi, çok net hatırlıyorum. Öbek öbek bulutlu gökyüzünü, beyaz köpüklü denizi görebiliyorum. Yüzüme çarpan rüzgârı yine hissedebiliyor, gülüşümü ve eşlik eden kahkahasını duyabiliyorum. Bu Monte Carlo, benim bildiğim Monte Carlo değildi ya da belki bu sefer daha çok hoşuma gitmişti. Daha önce olmayan bir büyü vardı bu sefer. Daha önce ilgisiz gözlerle bak-

mıştım belki. Liman, çırpınan kâğıttan gemileriyle dans eden bir varlıktı. İskeledeki denizciler rüzgâr gibi neşeli, şen şakrak, dost canlısı adamlardı. Bir düke ait olduğu için Bayan Van Hopper'ın bilhassa çok sevdiği yatın yanından geçtik ve yatın ışıl ışıl pirinç parçalarını hiç kaale almadan, birbirimize bakarak bir kere daha güldük. Üzerimde hâlâ o bol ve rahat flanel takım vardı, eteğin rengi daha fazla kullanılmaktan dolayı daha açıktı. Tüylü şapkam da başıma bol geliyordu ve alçak topuklu ayakkabılarım bileklerime tek kayışla bağlıydı. Uzun eldivenlerimi toza toprağa bulanmış elimde tutuyordum. Daha önce hiç bu kadar genç görünmemiş, bu kadar yaşlı hissetmemiştim. Bayan Van Hopper ve gribi benim için yoktu. Briç ve kokteyller unutulmuş, onlarla beraber mütevazı statüm de uçup gitmişti.

Önemli biriydim, büyümüştüm sonunda. Kendi çekingenliğinin işkencesini yaşayan, elinde evirip çevirdiği bir mendille oturma odasının kapısında durup içeriden gelen ve anlam veremediği konuşmalarla korkuya kapılan o kız akşamüstü rüzgârıyla uçup gitmişti. Zavallı bir yaratıktı o ve her aklıma geldiğinde –şayet gelirse– onu hep aşağılayarak anıyordum.

Rüzgâr karakalemle çizim yapmaya izin vermeyecek kadar şiddetliydi. Arnavutkaldırımlı meydanın çevresinde neşeli ataklarla dönüp duruyordu. Arabaya geri dönüp bilmediğim bir yöne doğru gitmeye başladık. Yol tepelerin etrafından dolaşıyordu. Yolu takip eden arabamız yukarı tırmanıyor, biz de havada dönen kuşlar gibi tepelerin etrafında dönüyorduk. Arabası, Bayan Van Hopper'ın sezonluk kiraladığı, güneşli öğle sonralarında Mentone'ye giderken bindiğimiz, şoförle sırt sırta oturduğum küçük koltuğundan çevreyi görebilmek için başımı çevirmek zorunda kaldığım eski model Daimler'den çok farklıydı. Onun arabası tanrıların ulağı Merkür'ün kanatlarına sahipti sanki. Tehlikeli bir süratle yükseklere tırmandıkça yaşadığım keyif de artıyordu çünkü hem tehlike benim için yeni bir şeydi hem de gençtim.

Kahkaha ile güldüğümü, rüzgârın kahkahamı alıp benden uzaklara taşıdığını hatırlıyorum. Ona baktım, artık gülmediğini fark ettim. Yine o sessiz, uzak insana, dünkü o gizli benliğine bürülü adama dönüşmüştü.

Arabanın artık daha fazla tırmanamayacağını da fark ettim çünkü zirveye ulaşmıştık ve altımızda geldiğimiz tehlikeli yol bulunuyordu. Arabayı durdurdu. Yolun yan tarafında boşluğa uzanan dik bir yamaç vardı. Yamacın altındaki uçurumun yüksekliği aşağı yukarı beş yüz metreyi buluyordu. Arabadan inip aşağıya baktık. Sonunda aklım biraz başıma gelmişti. Arabanın yaklaşık yarısı bizimle uçurumun arasında kalmıştı. Deniz kırışık bir harita gibi ufka uzanıyor, kıyının keskin hatlarının üzerine atlıyordu. Evler yuvarlak bir mağaranın etrafında, turuncu renkli büyük güneş tarafından rasgele yerlere saplanmış beyaz deniz kabukları gibiydi. Şu an bize ait olan bu tepede bir başka günışığı ile tanışmıştık ve sessizlik, onu daha zor, daha haşin kılmıştı. Öğleden sonramızın üzerine bir değişiklik çöktü. Biraz önceki güzellikten eser kalmamıştı. Rüzgâr sustu, hava aniden soğudu.

Konuştuğumda ağzımdan çıkan ses, huzur bulmuş birinin lakayt, ahmakça, heyecanlı sesi gibiydi. "Bu yeri biliyor musunuz?" diye sordum. "Daha önce buraya gelmiş miydiniz?" Beni tanımıyormuş gibi baktı gözleri. Biraz da kaygıyla anladım ki bana dair her şeyi, epeyce bir süredir hem de, unutmuş, içinde benim var olmadığım huzursuz düşüncelerinin labirentinde yolunu kaybetmişti. Uykusunda gezen birinin yüzüydü bu yüz. Bir an aklımdan çılgın bir düşünce geçti. Belki de akıl sağlığı yerinde olan normal bir insan değildi. Transa giren insanları duymuştum. Bizlerin bilmediği garip kanunları takip ediyorlardı, bilinçaltlarının karmaşık emirlerine uyuyorlardı. O da böyle biri olabilirdi ve şu an ölümden sadece iki metre uzakta duruyorduk.

"Geç oluyor, dönelim mi eve?" diye sordum. Sesimdeki ka-

yıtsızlık, küçük ve etkisiz tebessümüm bir çocuğu bile ikna edemezdi.

Aslında onu yanlış değerlendirmiştim. Ortada bir terslik yoktu. İkinci defa seslenişimde rüyasından uyanıp özür dilemeye başladı. Galiba yüzüm bembeyaz olmuştu ve o da bunu fark etmişti.

"Çok özür dilerim, affedilmeyecek bir şey yaptım," deyip kolumdan tutarak beni arabaya geri itti. Binince kapıyı kapattı ve, "Korkmayın, dönüş yolu göründüğünden daha kolaydır," dedi. Başım dönmüş, midem fenaydı; iki elimle koltuğa yapışmıştım. O ise arabaya çok usulca bir manevra yaptırıp yola doğru döndürdü.

"Demek ki daha önce buraya gelmiştiniz," dedim. Üstümdeki gerginlik araba virajlı, dar yoldan aşağıya ilerledikçe yavaş yavaş azalıyordu.

"Evet," deyip bir süre sustuktan sonra devam etti. "Ama uzun zaman oldu gelmeyeli. Değişmiş mi diye merak ettim."

"Değişmiş mi peki?"

"Hayır, hiç değişmemiş."

Bu şekilde geçmişe neden dönmek istediğini merak ettim. Ruh halinin şuursuz tanığıydım bu anda. Onunla o öteki zaman arasında nasıl bir uçurum, ne türden düşünce ve eylemler, ne gibi mizaç değişimleri bulunuyordu? Bilmek istemiyordum. Hiç gelmemiş olmayı diledim.

Dönemeçli yoldan aşağıya hiç konuşmadan inerken batan güneşin önüne büyük bir bulut yığını geçti. Hava soğuk ve temizdi. Ansızın, Manderley'den bahsetmeye başladı. Oradaki hayatına, kendine dair bir şey söylemedi ama orada güneşin ilkbahar akşamlarında burnun üstünden, arkasında bir kızıllık bırakarak nasıl battığını anlattı. Fulyalar çiçek açmış, akşam esintisinde sallanıyorlarmış. Altın başları ince dalların ucuna ilişmiş ama ne kadar koparırsanız koparın azalmaları imkânsızmış çünkü kalabalık bir ordu gibi omuz omuza diziliymişler. Bah-

çelerin alt tarafındaki akarsuyun kıyısına çiğdemler ekiliymiş. Sarı, pembe ve leylak rengi çiğdemler ama bu mevsimde artık benzi atmış kardelenler gibi sararıp solmaya başlamış olsa gereklermiş. Daha arsız, daha sade çuhaçiçeği, bulduğu her açıklıkta yabani bir ot gibi biten bir yaratıkmış. Çançiçeği için ise henüz çok erkenmiş. Başları hâlâ geçen yılın yaprakları altında saklanıyormuş ama açtıklarında daha alçakgönüllü olan menekşeyi gölgede bırakacak, ağaçlardaki eğreltiotlarını boğacak ve renkleriyle gökyüzüne kafa tutacaklarmış.

Onları asla eve sokmazmış. Vazoya konulduklarında cansız ve ıslak görünüyorlarmış. Onları en iyi halleriyle görmek için gündüz saat on iki civarında, güneş tepedeyken çıkıp bahçede yanlarına gitmek gerekiyormuş. Dumanlı, yabani bir özsuyu damarlarına girmiş gibi biraz acı ve keskin bir kokuları varmış. Bahçeden çançiçeği koparanlar ona göre vandalmış. Manderley'de onları koparmayı yasak etmiş. Bazen kırsal alanda arabayla giderken kocaman demetler halindeki çançiçeklerini gidonlarına bağlamış, gezinti yapan bisikletliler görürmüş. Ölmekte olan çiçeklerin rengi hemen solmaya başlarmış; hoyratça koparılan ve bisikletlerin önünde rüzgârla salınan dallar çıplak ve pis olurmuş.

Çuhaçiçeği ise bu duruma aldırmazmış. Yabani bir bitki olmakla birlikte medeniyete meyyal bir canlıymış ve suyunun verilmesi şartıyla bir kır evinin penceresindeki bir reçel kavanozunda hiçbir alınganlık göstermeden, cakayla ve gülümseyerek dururmuş. Yabani çiçeklerin hiçbiri Manderley'ye alınmazmış. Ev için duvarlı bahçede özel çiçekler yetiştiriyormuş. Dalında bırakılmaktansa koparıldığında güzel duran nadide çiçeklerden biri gülmüş. Misafir odasında bir çanakta duran güllerin açık havadakinden daha fazla renk derinliği ve kokusu olurmuş. Çiçek açmış güller saçı başı dağınık kadınlar gibi sığ ve nahoş görünürmüş. Evde ise gizemli ve zarif olurlarmış. Manderley'deki evde yılın sekiz ayı gül bulunurmuş. Leylak sever miymişim?

Bahçenin kıyısında, kokusunu yatak odasından alabildiği bir fidan varmış. Katı ve gerçekçi biri olan kız kardeşi Manderley'de çok fazla koku olduğundan, bu kokuların onu sarhoş ettiğinden yakınıyormuş. Haklı da olabilirmiş. Umursamıyormuş. Kendisine hoş gelen yegâne sarhoşluk, bu sarhoşlukmuş. Çocukluğundan kalan en eski anılar, beyaz kavanozlara konulmuş büyük leylak dallarına aitmiş ve bu çiçekler evi efkârlı ve hazin bir kokuyla doldururmuş.

Vadiden körfeze inen patikanın sol tarafında açelya ve ormangülü kümeleri varmış. Mayıs akşamları, yemeğinizi yedikten sonra bu patikada yürüdüğünüzde fundaların terleri havaya karışmış gibi olurmuş. Eğilip yere düşmüş bir taçyaprağı alıp parmaklarınızın arasında ezince avucunuzun içinden dayanılmaz, tatlı binlerce kokunun esansı yayılırmış. Ezilmiş tek bir taçyapraktan yayılırmış onca koku. Vadiden çıkıp kıyının beyaz çakıllarına ve sakin denize geldiğinizde belki de ani yaşanan bu ilginç karşıtlıktan dolayı sarhoş ve sersemlemiş bir halde olurmuşsunuz.

O konuşurken trafik yine eski, kalabalık halini aldı. Karanlığın çöktüğünü fark etmemiştim. Monte Carlo sokaklarının ışığı ve gürültüsü içinde ilerliyorduk. Gürültü sinirlerimi germişti; ışıklar çok parlak, çok sarıydı. Hızlı, güzel olmayan bir finaldi o gün için.

Çok geçmeden otele geldik. Arabanın torpido gözünde eldivenlerimi el yordamıyla aradım. Onları buldum ama bu sırada parmaklarıma bir de kitap değdi. İnceliği bana şiir kitabı olabileceğini düşündürdü. Araba otelin kapısının önünde yavaşlarken kitabın adını görmeye çalıştım. "İsterseniz alıp okuyabilirsiniz," dedi. Gezinti sona erdiği için sesi rahat ve sakindi. Geri gelmiştik ve Manderley de yüzlerce kilometre uzaktaydı.

Kitabı alabileceğimi söyleyince çok sevindim. Eldivenlerimle birlikte onu da elimde sıkı sıkı kavradım. Gün bitmişti madem, bari yanımda ona ait bir şey olsun istemiştim.

"Siz buyurun inin," dedi. "Benim gidip arabayı bırakmam lazım. Dışarıda yemek yiyeceğim bu akşam. Sizi restoranda göremeyeceğim. Fakat bugün için size çok teşekkür ederim."

Otelin basamaklarını oyun saati sona ermiş bir çocuğun moral bozukluğu içinde tek başıma çıktım. Yaşadığım bu güzel öğle sonrası, günün geri kalan saatlerini nasıl da tahammülü zor hale getirmişti. Yatma vaktine kadar geçecek sürenin ne kadar zor, tek başıma yiyeceğim yemeğin ne kadar boş olacağını düşündüm. Odadaki hemşirenin kurnaz sorularına, Bayan Van Hopper'ın kısık sesle yapacağı sorgulamaya dayanamayacağımı düşünüp locada, bir sütunun arkasında kalan bir masaya oturdum ve çay istedim.

Garson sıkıntılı bir şekilde geldi. Beni tek gördüğü için çekinmesine gerek kalmamıştı. Günün ayak sürüme saatleriydi. Saat beş buçuk olmuş, normal çay saati sona ermişti ve içki saatinin başlamasına da çok vardı.

Hoşnutsuz değil ama biraz üzgün bir vaziyette arkama yaslandım ve şiir kitabını elime aldım. Kitap çok yıpranmış, sayfaları çok çevrilmişti. En çok okunan şiirin bulunduğu sayfa kendiliğinden açıldı.

Ondan kaçtım geceler günler boyu
Ondan kaçtım yılların yollarında
Ondan kaçtım zihnimin labirentlerinde
Gözyaşlarının ortasında Ondan saklandım
Ve çınlayan kahkahalar eşliğinde
Ağaçlıklı bayırlarda koştum.
Ve aşağıda korkunun dev uçurumlarına
Bıraktım kendimi, peşimi bırakmayan
O güçlü ayaklardan kurtulmak için.*

---

* İngiliz şair Francis Thompson'ın (1859-1907) *The Hound of Heaven* [birebir çeviriyle *Cennet Tazısı*] isimli şiirinden. *-ybn*

Kilitli bir kapının anahtar deliğinden bakan biri gibi hissettim kendimi ve suçluluk duygusuyla kitabı hemen elimden bıraktım. Onu bugün öğleden sonra o yüksek tepelere kovalayan tazı kimdi acaba? Yarısı, beş yüz metrelik uçurumla arasında duran arabasını ve yüzündeki boş ifadeyi düşündüm. Zihninde kimin ayak sesleri, hangi fısıltılar, hangi anılar yankılanmıştı. Onca şiir kitabı arasında niçin bu şiir kitabını arabasında taşıyordu. Keşke benden, eskimiş ceketi ve eteğiyle, başındaki geniş siperlikli öğrenci şapkasıyla yanında gezdirdiği kızdan bu kadar uzak olmasaydı.

Asık suratlı garson çayımı getirdi. Talaş kadar yavan tereyağlı ekmeğimi yerken, bana bugün öğleden sonra anlattığı vadideki patikayı, açelyaların kokusunu ve körfezin beyaz çakıl taşlarını düşündüm. Bu denli çok seviyorsa neden Monte Carlo'nun yapay köpüğünün peşindeydi. Bayan Van Hopper'a bir planı olmadığını, buraya biraz da aceleyle geldiğini anlatmıştı. Onu vadideki patikadan aşağıya, peşinden gelen cennet tazısından kaçarken düşledim bir an.

Kitabı tekrar elime aldım. Bu sefer ilk sayfası açıldı ve orada ilginç, yana yatık bir el yazısıyla yazılmış ithafı gördüm. "*Max'e... Rebecca. 17 Mayıs*" Küçük bir mürekkep damlası karşıdaki beyaz sayfayı lekelemişti. Sanki yazıyı yazan kişi sabırsızlıkla, dolmakalemin ucuna bir an önce mürekkep gelsin diye kalemi salladığı için dökülmüş gibiydi. Sallama neticesinde mürekkep biraz kalın gelmiş ve "Rebecca" yazısı hayli kalın ve belirgin şekilde kâğıda dökülmüş, uzun ve yatık R harfi diğer harfleri gölgede bırakmıştı.

Kitabı sert bir hareketle kapatıp eldivenlerimin altına koydum ve yakındaki bir sandalyeye uzanıp "*L'Illustration*"un eski nüshalarından birini alıp sayfaları çevirmeye başladım. Loire'daki şatonun çok hoş fotoğrafları ve güzel bir yazı vardı. Dikkatlice, fotoğraflarını da iyice inceleyerek okudum yazıyı ama bitirdiğimde bir baktım hiçbir şey anlamamışım. Gazetenin

sayfasından bana bakan, ince burçları ve kuleleriyle Blois değil, önceki gün restoranda yemek yerken yılan gözleriyle komşu masayı dikizleyen, ağzına kadar dolu çatalı havada donup kalmış Bayan Van Hopper idi.

"Çok korkunç bir olay," diyordu. "Gazeteler bu haberle doluydu. Bay de Winter'ın bu konuda hiç konuşmadığını söylüyorlar. Adını ağzına bile almıyormuş kadının. Manderley'nin oradaki körfezde boğulmuş karısı, duymuşsundur."

5

İlk aşk ateşinin hayatta iki defa yaşanmamasından çok memnunum. Çünkü şairler ne derse desin bu bir hastalık, bir yük. Yirmi bir yaşımızda cesur değiliz. O yaşlar küçük korkaklıkların, yersiz küçük korkuların yaşı. İnsan o yaşlarda çok kolay inciniyor, çok çabuk yaralanıyor ve ilk dikenli sözde pes ediyor. Bugün, orta yaşın rahatlık zırhına bürünmüşken günlük hayatın iğneleri insana işlemiyor, kolaylıkla unutuluyor. Ama o yaşta dikkatsizce sarf edilen bir sözcüğün hazmı nasıl da zordur, nasıl da ağır bir kusura dönüşür; bir nazar, omuz üstünden geriye bir bakış, nasıl kendini hayatın ebedi unsurları tayin ediyor. Bir inkâr horozun üç kere ötüşünü, bir samimiyetsizlik Yahuda öpücüğünü çağrıştırıyor. Yetişkin birinin zihni vicdan azabı duymadan ve mutlu bir eda ile yalan söyleyebilirken o yaşlarda küçük bir yalan bile insanın dilini aşındırıyor, adamı yerden yere vuruyor.

"Bu sabah ne yapacaksın," diyen sesini duyabiliyorum şimdi. Yastıklara gömülmüş, sahiden hasta olmayan bir hastanın yatakta çok uzun süre kalmış olmaktan kaynaklanan asabiyeti ile uzanmakta. Bense bir deste kâğıt almak için yatağının yanı başındaki çekmeceye uzanırken ensemin suçluluktan yer yer kızardığını hissedebiliyorum.

"Hoca ile tenis oynayacağım," diye cevap verdim. Yalan sözlerim daha ağzımdan çıkarken beni panikletti çünkü o hoca, o gün öğleden sonra odaya gelip kaç gündür derslerimi ihmal ettiğimi haykırsa ne olacaktı?

"Ben böyle yatağa bağlı kalınca yazık ki senin de yapabileceğin fazla bir şey kalmadı," dedi sigarasını bir kutu temizleme kremi içinde söndürürken. Kartları eline alıp bağımlı bir oyuncunun insana rahatsızlık veren tavırlarıyla üçlü gruplar halinde kesip karıştırmaya başladı.

"Bütün gün ne yapacaksın bilmiyorum," diye devam etti. "Bana gösterecek hiç resmin yok. Benim için alışveriş yapmanı her istediğimde Taxol'ümü almayı unutuyorsun. Bari hiç değilse tenis becerin gelişir umarım. Sonra çok işine yarayacak. Kötü bir oyuncu can sıkmaktan başka şeye yaramaz. Servisleri hâlâ aşağıdan mı atıyorsun?"Yere maça kızını açtı. Karanlık bir surat bana İzebel gibi bakıyordu.

"Evet," dedim sorusu kafamda yankılanırken. Kullandığı sözcük ne kadar doğru ve uygundu bana. Beni öyle güzel tarif ediyordu ki. Her şeyim "aşağı" idi. Tenis hocasıyla hiç maç yapmamıştım. Bayan Van Hopper yatmaya başladığından beri tek bir oyun oynamamıştım ve bu on beş günden biraz daha uzun bir süreyi ifade ediyordu. Neden bu bahaneye sığındığımı, her sabah de Winter'ın arabasıyla gezdiğimi, onun masasında restoranda yemek yediğimi neden söylemediğimi düşündüm.

"Fileye daha fazla sokulmalısın. Böyle yapmazsan asla iyi bir oyuncu olamazsın," diye devam etti. Haklıydı. Kendi ikiyüzlülüğümden korktum, maça kızının üzerine zayıf çeneli kupa valesini attım.

Monte Carlo'yu, o sabah gezintilerini, nerelere gittiğimizi, hatta sohbetlerimizi neredeyse tamamen unuttum. Fakat ellerimin nasıl titrediğini, şapkamı nasıl sıkıca kafama geçirip koridorda koşup bindiğim asansörün ağır ağır inişi yüzünden nasıl sabırsızlıkla kıvrandığımı, kapıcının yardım etme-

sini beklemeden döner kapıdan nasıl dışarıya fırladığımı hiç unutmadım.

Arabasında, şoför koltuğunda gazete okurken bulurdum onu. Beni görünce gülümser, gazeteyi katlayıp arka koltuğa atar, kapıyı açarken, "Bu sabah can ciğer arkadaş nasıllar? Nereye gitmek isterler?" derdi. Aynı yerde dönüp dursak bile fark etmezdi çünkü yanında oturmanın, dizlerime sarılıp ön cama doğru eğilmenin bile dayanılması çok güç şeyler olduğu o toz-pembe evredeydim. Sınıf başkanı olmak isteyen küçük bir öğrenci gibiydim. O ise çok nazik ve bir o kadar da erişilmezdi.

"Bu sabah rüzgâr serin esiyor. Paltomu giyseniz iyi olur."

Onun kıyafetlerini giymekten ötürü sevinç duyacak kadar gençtim. Kahramanının kazağını taşıyan, gururla boynuna bağlayan okullu bir oğlan çocuğunu oynuyordum yine. Onun paltosunu ödünç almak, omuzlarımda taşımak, sadece birkaç dakikalığına bile olsa sabahımı aydınlatan başlı başına bir zaferdi.

Kitaplarda okuduğum rehavet ve cin fikirlilikler bana göre değildi. Meydan okuma ve kovalama. Kılıç oyunları, fırlatılan bakışlar, uyaran tebessümler. Kışkırtma sanatı, bilmediğim bir konuydu. Haritası kucağımda, oturuyordum. Rüzgâr uzun, donuk saçlarımı dalgalandırıyordu. Onun sessizliğiyle mutluydum ama birkaç kelime söylemesi için de can atıyordum. Konuşup konuşmaması ruh halim üzerinde pek bir fark yaratmazdı. Tek düşmanım, arabanın gösterge panosundaki saatti. Akrep ve yelkovan acımasızca bire doğru ilerliyordu. Doğuya gittik, batıya gittik, Akdeniz sahiline deniz minaresi gibi saplanmış, bugün hiçbirini hatırlamadığım sayısız köyün ortasından geçtik.

Tek aklımda kalanlar deri koltukların hissi, kucağımdaki kenarları aşınmış, dikişleri eskimiş haritanın dokusu ve saate bakınca aklıma gelen, "Şu an, şu dakika, saatin on biri yirmi geçtiği şu zaman asla kaybolmamalı" düşüncesi ile bu anı daha uzun süreli kılmak için gözlerimi kapatmamdı. Gözlerimi açtığımda yoldaki bir dönemeçteydik. Siyah şalıyla bir köylü kızı

bize el salladı. O kızı, tozlu eteği, ışıl ışıl, dostça gülümsemesiyle bugün bile görebiliyorum. Dönemeci bir saniye içinde geçtik ve kızı göremez olduk. Artık geçmişe aitti, bir anıydı sadece.

Geçip giden o ânı bir kere daha yaşamak için geri gitmek istedim. Ama sonra düşündüm ki geri dönseydik aynısı olmayacaktı. Güneş bile gökyüzünde yerini değiştirmişti, başka gölgeler saçıyordu yeryüzüne. Köylü kız ise yanımızdan başka bir yöne doğru yorgun argın geçecek, bu sefer el sallamayacak, hatta belki bizi hiç görmeyecekti. Bu düşüncede insanı ürküten bir şey, bir melankoli vardı. Saate baktım, beş dakika daha geçip gitmişti. Zamanımızın dolmasına ve otele dönmemize az kalmıştı.

Aniden, "Keşke bir icat olsaydı da anıları bir parfüm gibi bir şişeye doldurabilseydik," deyiverdim. "Anılar o şişede hiç solmasaydı, hiç bayatlamasaydı. Sonra, canımız istediğinde şişenin mantarını çıkarıp o ânı yeniden yaşayabilseydik." Ne söyleyeceğini görmek için ona baktım. Bana doğru dönmeden önündeki yolu gözleriyle izlemeye devam etti.

"Şu genç hayatınızın en çok hangi anlarını şişeden çıkarmak isterdiniz?" diye sordu. Sesinden benimle alay edip etmediğini anlamak imkânsızdı. "Emin değilim," diye konuşmaya başlayıp ağzımdan çıkanları düşünmeden, saçma sapan konuşmaya devam ettim. "Bu anları saklamak ve hep hatırlamak isterdim."

Dalga geçen bir ağabey gibi sordu: "Bu güne miydi bu iltifat, araba sürüşüme mi?" Sustum. Bana gösterdiği nezaket ile iyice büyüyen aramızdaki uçurumun ağırlığını hissetmiştim birden.

Bayan Van Hopper'a bu sabah keşiflerinden asla bahsetmeyecektim. Gülümsemesi, kahkahası kadar incitirdi beni. Kızmazdı ya da şoke olmazdı. Anlattığım hikâyeye inanmamış gibi hafifçe kaşlarını kaldırır ve omzunu anlayışlı bir eda ile silkeleyerek, "Güzel evladım, seni arabayla gezmeye götürmesi çok hoş, çok ince bir davranış. Tek kafama takılan konu şu: Onun canını fazla sıkmadığından emin misin?" derdi. Sonra omzumu

sıvazlayıp beni Taxol satın almaya yollardı. Genç olmak insanı nasıl da alçaltan bir durum diye düşünüp tırnaklarımı kemirmeye başladım.

Kahkahası hâlâ kulaklarımdaydı. Nezaketimi rüzgârın önüne katıp kontrolsüz bir şekilde, "Keşke yaşım otuz altı olsaydı. Üzerimde de siyah saten bir elbise ve boynumda bir inci kolye bulunsaydı," deyiverdim.

"O zaman bu arabada olmazdınız. Tırnaklarınızı yemeyi de bırakın. Yeterince çirkinler zaten," dedi.

Konuşmaya devam ettim: "Saygısız ve kaba bir insan olduğumu düşüneceksiniz ama size sormak istediğim bir şey var. Beni her gün neden arabanızla gezmeye götürüyorsunuz? Çok nazik bir insansınız. Bu çok açık ama bu hayırseverliğiniz için neden beni seçtiniz?"

Gençliğin tüm o sahte cakasıyla koltuğumda doğruldum.

"Sizi seçtim," dedi ciddi bir şekilde. "Çünkü siyah saten giymiyorsunuz, inci kolye takmıyorsunuz ve otuz altı yaşında değilsiniz." Yüzü ifadesizdi. İçinden gülüp gülmediğini anlamanın yolu yoktu.

"Pekâlâ, benimle ilgili her şeyi biliyorsunuz. Çok da fazla öğrenecek bir şey olmadığını itiraf etmeliyim çünkü bu dünyada yaşadığım ömür belli. Başıma da fazla bir şey gelmedi. Bazı vefat olayları hariç. Ama siz... sizinle ilgili olarak ilk gün ne biliyorsam bugün de aynısını biliyorum."

"O gün ne biliyordunuz?"

"Manderley'de yaşadığınızı, eşinizi kaybettiğinizi biliyordum." İşte sonunda, dilimin ucunda taşıdığım o sözü söylemiştim. Eşiniz. Kolayca çıkıvermişti, isteyerek, sanki o kadından bahsetmek dünyadaki en sıradan şeymiş gibi. Eşiniz. Söz ağzımdan çıktı, havada asılı kaldı, gözümün önünde dans etti. Hiçbir yorum yapmadığı, sessiz kaldığı için söz kendi kendine büyüdü, iyice çirkin ve korkutucu bir şeye, dilin yabancısı olduğu yasak bir sözcüğe dönüştü. Söz ağızdan bir kere çıkmıştı,

geri almak imkânsızdı artık. Şiir kitabının ön sayfasındaki yazı ve o garip, yatık R harfi geldi gözümün önüne yine. Gönlüm bulanmış, ürpermiştim. Beni hiçbir zaman affetmeyecekti ve arkadaşlığımızın sonu olacaktı bu.

Arabanın camına öylece baktığımı hatırlıyorum. Gözümün önünde akıp giden yolu görmüyordu gözlerim. Kulaklarımda ise ağzımdan çıkan o söz karıncalanıyordu. Sessizlik dakikalara, dakikalar kilometrelere dönüştü. Artık her şey sona erdi diye düşünüyordum. Onunla bir daha gezmeye gidemeyecektim. Yarın buradan ayrılacak. Bayan Hopper de yeniden ayağa kalkacak. O ve ben daha önce yaptığımız gibi taraçada yürüyeceğiz. Otel görevlisi, üzerlerine yeni etiketler yapıştırılmış valizlerini taşıyacak Bay de Winter'ın. Valiz asansöründe onlar ilişecek gözüme. Ayrılıp gitmenin telaşı ve kararlılığı. Köşeyi dönerken arabanın sesi değişti ve sonra bu ses bile trafiğe karışıp kayboldu, sonsuza dek yutuldu.

Kafamdaki resme öyle kaptırmıştım ki kendimi, otel görevlisinin bahşişini cebine koymasını, otelin döner kapısından içeri girerken omzundan geri bakarak kapıcıya bir şeyler söylemesini bile görmüştüm ama arabanın yavaşladığını fark etmemiştim. Araba yol kenarında duruncaya kadar şimdiki zamana gelmem mümkün olmadı. Hareketsiz oturuyordu. Şapkası başında değildi. Beyaz kaşkolu boynundaydı. Bu görünüşüyle bir çerçevenin içinde yaşayan ortaçağ adamına daha da benzemişti. Aydınlık bir manzaraya ait değildi. Onun yeri kasvetli bir katedralin basamaklarıydı. Rüzgâr pelerinini uçuşturmalı, yerlere saçtığı altın paraların dilencilerce toplanmasını seyretmeliydi.

O nazik, içten arkadaş, tırnaklarımı kemirdiğim için benle dalga geçen ağabey gitmişti. Artık bir yabancıydı. Neden bu arabada, onun yanında oturduğumu merak ettim.

Derken bana dönüp konuşmaya başladı. "Bir icattan bahsetmiştiniz bana. Hatıraları depolamaya yarayan bir cihaz. Geçmişteki belli bir ânı tekrar yaşamak istediğinizi söylemiştiniz.

Ne var ki ben sizin gibi düşünmüyorum. Benim hatıralarım acı hatıralar. Onları aklıma getirmemeyi tercih ediyorum. Bir yıl önce tüm hayatımı değiştiren bir olay yaşadım, o güne kadar yaşadığım hayatın her aşamasını unutmak istiyorum. O günler geldi geçti, silindi. Hayata yeni baştan başlamam gerek. Tanıştığımız gün sizin Bayan Van Hopper neden Monte Carlo'ya geldiğimi sormuştu. Sizin canlandırmak istediğiniz hatıraların önüne bir set çektiği için geldim. Her zaman işe yaramıyor elbette. Bazen hatıraların kokusu şişenin zaptedemeyeceği ve benim dayanamayacağım kadar güçlü oluyor. Sonra insanın içindeki şeytan, gizli bir dikizci gibi şişenin mantarını çekip çıkarmaya çalışıyor. İlk gezimizde bunu yaptım. Tepelere tırmanıp uçurumdan aşağıya bakarken. Oraya birkaç sene önce eşimle gitmiştik. Oranın hâlâ eskisi gibi olup olmadığını sormuştunuz. Değişmemişti ama bunu fark etmiş olmama şükrediyorum ki bize ait bir iz yoktu görünürde. Önceki gelişimi hatırlatacak hiçbir şey görmedim. Eşim ve ben orada hiçbir işaret bırakmamıştık. Belki de siz yanımda olduğunuz için böyle oldu. Monte Carlo'nun parlak ışıklarından çok daha etkili bir şekilde geçmişi unutturdunuz bana. Ama sizi çoktan bırakıp İtalya'ya, Yunanistan'a ve hatta belki daha da ileriye gitmem gerekiyordu. Bu amaçsız seyahatlerime nokta koydunuz. O bağnaz, imalı konuşmanıza, nezaketime, hayırseverliğime dair söylediklerinize lanet olsun. Gelmenizi istedim çünkü sizi ve arkadaşlığınızı istiyorum. Bana inanmıyorsanız arabadan hemen inip eve kendi başınıza gidin. Hadi, kapıyı açıp inin aşağı."

Ellerim kucağımda, kıpırdamadan oturdum. Söylediklerinde ciddi olup olmadığını düşünüyordum.

"Hadi," dedi, "ne bekliyorsunuz?"

Bir iki yaş küçük olsaydım herhalde ağlardım. Çocukların gözyaşları yüzeyin hemen altında durur ve ilk kriz ânında hemen yüzeye çıkar. Ben de gözyaşlarımın gözlerime iğne gibi battığını, yüzümün kızardığını hissettim. Bakışlarım bir an ön

camın üstündeki aynaya takıldığında yüzümdeki üzgün ifadeyi, dolmuş gözlerimi, al al olmuş yanaklarımı, geniş kenarlı şapkamın altından dökülen uzun saçlarımı gördüm.

"Eve gitmek istiyorum," dedim. Sesim tehlikeli bir şekilde titremenin sınırlarında dolaşıyordu. Tek bir söz söylemeden debriyaja bastı, arabayı çalıştırdı ve geldiğimiz yola geri döndü.

Dönüş hızlı, hem de çok hızlı ve kolay oldu. Duyarsız kırlar bizi kayıtsızlık içinde seyrediyordu. Anısını saklamak istediğim dönemece geldik. Köylü kızı gitmişti, renkler cansızdı. Daha önce yüzlerce sürücünün geçip gittiği alelade bir dönemeçten başka bir şey değildi artık. Sevincimle birlikte onun büyüsü de uçup gitmişti ve onu düşününce donup kalmış yüzüm titreyip kendine geldi, yetişkin gururum yok oldu ve aşağılık gözyaşlarım kazandıkları zaferin sevinciyle gözlerimi doldurup yanaklarımdan aşağıya süzüldü.

Davetsiz gelmişlerdi, onları durduramadım. Mendilimi almak için elimi cebime götürseydim görürdü. Öylece süzülüp akmalarına, dudaklarımın tuzdan yanmasına, utancımın derinliklerinde boğulmaya mecburdum. Başını çevirip bana baktı mı bilmiyorum çünkü bulanık gözlerimle ve sabit bakışlarla önümdeki yola bakıyordum ama o aniden elini uzatıp elimi tuttu ve hiçbir şey söylemeden öptü. Sonra mendilini kucağıma fırlattı. Bense öyle utanıyordum ki mendile dokunamadım.

Ağladıklarında güzel görünen roman kahramanı kadınları düşündüm. Şu şişmiş, kıpkırmızı olmuş yüzümle ve kızarmış gözlerimle onlardan ne kadar farklıydım kimbilir. Bu güzel sabah iç karartıcı bir finaldi. Önümde daha uzun bir gün vardı. Hemşiresinin dışarıya çıkması gerektiği için Bayan Van Hopper ile odasında öğle yemeği yemem gerekiyordu. Daha sonra nekahet dönemindekilere özgü o bitmek tükenmek bilmez enerji ile elime kâğıtları tutuşturup bezik oyununda ona eşlik etmemi isteyecekti. O odada boğulacağımı biliyordum. Dağınık çarşaflarda, yatağa yayılmış battaniyelerde ve kabartılmış

yastıklarda, üzeri pudra tozu, dökülmüş parfüm ve erimiş allık dolu komodinde pis, sefil bir şeyler vardı. Yatağının üzeri rasgele katlanmış gazete sayfalarıyla kaplı olurdu hep. Sayfalarının uçları kıvrılmış, kapakları eskimiş Fransızca romanlar, Amerikan dergileriyle bir arada dururdu. Sönmüş izmaritler her yerden çıkardı. Temizleme kremlerinden, bir tabak üzümün içinden ve yatağın altından. Ziyaretçiler çiçek seçerken cömerttiler. Vazolar dip dibe yerleştirilir, seralarda yetiştirilen egzotik çiçeklerle mimozalar yan yana durur, kat kat meyve şekerlemelerinin dizildiği kurdeleli büyük bir kutu görüntüyü tamamlardı. Sonra arkadaşları gelecekti içki içmek için ve içkilerini ben hazırlayacaktım. Bu işten nefret ediyordum. Kendi köşemde onların boş konuşmalarıyla kuşatılmış bir halde, çekingen ve huzursuz, şamar oğlanı gibi oturacaktım. Bayan Van Hopper etrafına topladığı küçük kalabalık yüzünden aşka gelip yatakta doğrulacak, bağıra bağıra konuşacak, susmak bilmezcesine kahkahalar atacak, portatif gramofona uzanıp bir plak koyacak, omuzlarını müziğe göre oynatacak ve ben bütün bunlar karşısında yine kızarıp bozaracaktım. Onun asabi, sivri dilli, beni Taxol'ünü unuttum diye azarlayan, saçları firketelerle yapılmış halini tercih ederdim. Beni odada işte bunlar bekliyordu. Bay de Winter ise beni otele bıraktıktan sonra muhtemelen tek başına başka bir yere, belki denize gidecek, rüzgârı yüzünde hissedecek, güneşi takip edecek, bilmediğim, paylaşamayacağım anılarda kaybolacak, geçip gitmiş yıllarda dolanıp duracaktı.

Aramızdaki uçurum şimdi hiç olmadığı kadar genişlemişti. Karşı kıyıda, benden uzak duruyordu. Sırtını dönmüştü. Kendimi çok genç, küçük ve müthiş yalnız hissettim. Gururuma karşın elimi uzatıp mendilini aldım ve burnumu sildim. Cansız, donuk görünüşümü rüzgârın önüne katıp uzaklara savurdum. Bir önemi yoktu artık.

Ansızın, "Kahretsin," dedi. Kızmış, canı sıkılmış gibiydi. Kolunu omzuma koydu, gözlerini yoldan ayırmadan, sağ eli

direksiyonda, beni yanına çekti. Eskisinden daha hızlı gitmeye başladığımızı iyi hatırlıyorum. "Kızım olacak kadar gençsin sanırım ve senle ne yapacağımı bilemiyorum," dedi. Yol önce daraldı, sonra döndü. Bir köpeğe çarpmamak için manevra yapmak zorunda kaldı. Kolunu çekeceğini sandım ama beni yanında tutmaya devam etti. Dönemeci aldıktan sonra yol tekrar düzleşti. Beni yanında tutmaya devam ediyordu. "Sana bu sabah söylediğim her şeyi unutabilirsin," dedi. "Onların hepsi bitti, geçti gitti. Bir daha onları aklımıza getirmeyelim. Ailem beni Maxim diye çağırır. Senden de bana adımla hitap etmeni istiyorum. Bana karşı uzun zamandır resmiydin ama artık yeter." Şapkamın kenarına dokundu, tuttu ve çıkarıp omzunun üstünden arabanın arka koltuğuna savurdu. Sonra eğildi, alnımı öptü. "Bana söz ver, asla siyah saten giymeyeceksin," dedi. Bunun üzerine gülümsedim. O da gülümseyerek karşılık verdi. Sabah yine neşeyle dolmuştu; sabah yine ışıklar saçıyordu. Bayan Van Hopper ve öğleden sonraki saatler artık önemsizdi. Göz açıp kapayıncaya kadar geçeceklerdi. Akşam olacak, sabah olacak, yeni bir gün başlayacaktı. İçimi güven ve sevinç kaplamıştı. O anda neredeyse eşitlik talep edecek cesaret dolmuştu içime. Kendimi bezik oyunu için Bayan Van Hopper'ın odasına biraz da geç kalmış bir halde girerken gördüm. Neden geç kaldığımı sorunca umursamaz bir tavırla esneyip, "Saati unutmuşum, Maxim ile yemek yiyordum," dedim.

Birine ilk adıyla hitap edebilmeyi çok önemseyecek kadar çocuktum. Aslında o bana başından beri ilk adımla seslenmişti. Bütün çalkantılı anlarına karşı o sabah beni yeni bir arkadaşlık düzeyine terfi ettirmişti. Ayak uydurmakta sandığım kadar zorlanmamıştım. Ayrıca beni öpmüştü ki çok doğal bir şeydi. Rahatlatıcı ve huzur verici. Kitaplarda yazdığı kadar dramatik değildi. Utandırıcı değildi. İlişkimizdeki gerginliği azaltmış, her şeyi kolaylaştırmıştı. Onunla aramızdaki uçurum da kapandı. Onu Maxim diye çağıracaktım. O gün öğleden

sonra Bayan Van Hopper ile oynadığım bezik de öyle çok sıkıcı değildi artık. Ama cesaret bulup sabah olanları anlatamadım. Oyun sonunda kâğıtları toplarken gayet sakin bir şekilde, "Söyle bakayım, Max de Winter hâlâ otelde mi?" diye sorunca kendini suya bırakmak üzere olan bir dalgıcın anlık duraksaması gibi bir an duraladım, sonra cesaretimi ve kendi kendime öğrettiğim itidali kaybedip "Evet, öyle olması lazım. Yemek için restorana iniyor," dedim.

Bizi gören birinin ona haber verdiğini, tenis hocasının şikâyete geldiğini, otel müdürünün ona bir not yazıp yolladığını düşündüm içimden; bana hücum etmesini bekledim. Ama o kâğıtları kutusuna koymaya devam etti. Arada hafiften esnedi. Bense dağılmış yatağı toparlıyordum. Ona pudra çanağını, allığını ve rujunu verdim. Kâğıtları kenara koyup yanındaki masadan el aynasını aldı. "Yakışıklı şey," dedi. "Ama biraz garip huyları var. Onu tanımak zor. O gün locada otururken Manderley'ye gitmek konusunda bir jest yapabilirdi ama çok içine kapalıydı."

Karşılık vermedim. Rujunu alıp kırışık ağzının üstüne bir yay çizmesini izledim. "Kadını hiç görmedim," dedi sonucu görmek için aynayı uzaklaştırırken. "Ama çok hoş biri olduğuna eminim. Çok zarif giyinen, her açıdan parlak bir insan. Manderley'de müthiş partiler verirlerdi. Her şey bir anda ve çok acı bir şekilde oldu. Kocası ona tapıyordu, eminim. Bu parlak kırmızının yanında koyu renk pudraya ihtiyacım var şekerim. Gidip getirsene. Sonra da bu kutuyu çekmeceye koyuver."

Zil çalıp da ziyaretçileri gelene kadar pudra, parfüm ve rujla uğraştık durduk. Gelen ziyaretçilere içkilerini verdim. Gayet mesafeliydim. Az konuştum. Gramofondaki plağı değiştirdim. İzmaritlerini alıp attım.

Yaşlı bankacı zoraki bir samimiyetle, "Genç hanımefendi bu aralar hiç çizim yaptılar mı?" diye sordu. Monoklü bir ipin ucunda sallanıyordu. Samimiyetsiz bir tebessümle, "Hayır, son

zamanlarda hiç ilgilenemedim. Bir sigara daha alır mısınız," şeklinde karşılık verdim.

Cevap veren ben değildim. Ben o odada bile değildim ki. Zihnimdeki bir hayaletin, gölgeli biçimi nihayet vücut bulmuş bir hayaletin peşinden gidiyordum. Hatları bulanık, rengi soluk, gözleri ve saçları belirsiz bir kadın hayaletiydi bu.

Zamana meydan okuyan bir güzelliği, unutulması imkânsız bir gülümsemesi vardı. Sesi ve hatıraları bir yerlerde hâlâ canlıydı. Ziyaret ettiği yerler, dokunduğu şeyler vardı. Gardıroplarda giymiş olduğu kıyafetler vardı belki parfümünü hâlâ taşıyan. Yatak odamda, yastığımın altında bir zamanlar elinde tuttuğu bir kitap duruyordu. Kitabın kapağının içindeki beyaz sayfayı açışını, gülümseyerek yazdığı notu ve kalemin ucunu sallamasını görebiliyordum. Rebecca'dan Max'e. Max'in doğum günüydü belki de ve kitabı, kahvaltı masasının üzerinde duran ona verdiği diğer hediyelerinin arasına koymuş olmalıydı. Max kitabı saran kâğıdı ve ipi yırtarak açarken gülüşmüşlerdi. Max kitabı açıp okurken Rebecca da belki onun omzunun üstünden sarkmıştı. Max. Ona Max diye sesleniyordu. Sıcak, sevimli, söylemesi kolay bir isimdi. Ailesi isterse onu Maxim diye çağırabilirdi. Büyükanneler, halalar. Benim gibi önemsiz, sessiz, yavan ve genç insanlar da keza. Max, Rebecca'nın tercihiydi. Bu isim onun mülkiyetindeydi. Kitabın kapağının içine büyük bir özgüvenle yazmış, o kalın, yatık el yazısıyla, kendinden emin, kendine güvenen bir tavırla kendi sembolünü kazımıştı.

Acaba kaç kere ve kaç farklı ruh haliyle ona böyle şeyler yazmıştı kimbilir.

Karalanmış küçük küçük notlar ve mektuplar. Max evden uzaktayken yazılmış sayfalar dolusu samimi mektuplar. İkisine dair haberler. Rebecca'nın sesi. Kitaptaki yazı gibi evin içinde, bahçede yankılanan o rahat, o aşina ses.

Ve ben. Onu Maxim diye çağırmak zorunda olan ben.

6

Toplanma. Ayrılmanın sancılı telaşı. Kaybedilmiş anahtarlar, üstü yazılmamış etiketler, yerlerde ambalaj kâğıtları. Hepsinden nefret ediyorum. Bugün bile aynı şekilde, hayatımı bavullara, kutulara tıkarak yaşıyorum. Hâlâ çekmeceleri kapatıp bir otel gardırobunun kapılarını açtığımda ya da möbleli bir villanın bizden izler taşımayan raflarına uzandığımda hep bir hüzün, bir kayıp duygusu yaşıyorum. İşte burada yaşıyoruz. İşte burası mutlu olduğumuz yer. Burası bizim. Ne kadar kısa sürerse sürsün. Bir çatı altında sadece iki gece geçirsek de arkamızda bir şeyleri bırakarak gidiyoruz. Elle tutulur bir şey değil; bir saç iğnesi ya da tuvalet masası, boş bir aspirin kutusu, yastık altında bir mendil değil. Tanımlanması imkânsız bir şey, hayatlarımızdan bir an, bir düşünce, bir ruh hali.

Bu ev bize barınak oldu. Bu duvarlar arasında konuştuk, sevdik. Bunlar dün yaşandı. Bugün ise ayrılıyoruz. Artık burayı görmeyeceğiz. Farklıyız artık. Küçücük de olsa bir değişim yaşadık. Artık asla aynı olamayız. Bir yol kenarı restoranında öğle yemeği için mola vermek, ellerimi yıkamak için karanlık, yabancı bir odaya girmek, daha önce görmediğim bir kapı kolunu tutmak, şeritler halinde dökülen duvar kâğıtları, lavabonun

üstündeki çatlak ayna; şu an için artık onlar benim, onlar bana ait. Birbirimizi tanıyoruz. Şimdiki zamandayız. Ne geçmiş var ne gelecek. İşte şimdi ellerimi yıkıyorum. Çatlak ayna bana zamanda asılı kalmış olan beni gösteriyor. Bu, benim. Bu an geçip gitmeyecek.

Sonra kapıyı açıp yemek odasına geçiyorum. Masada oturmuş beni bekliyor. O an nasıl yaşlandığımı, bilinmeyen bir kadere doğru nasıl bir adım attığımı geçiriyorum kafamdan.

Gülümsüyoruz, yemeğimizi seçiyoruz, şundan bundan konuşuyoruz ama kendi kendime diyorum ki, "Onu beş dakika önce bırakan kadın değilim. O kadın geçmişte kaldı. Ben bir başkasıyım. Daha yaşlı, daha olgun."

Önceki gün gazetede okudum. Monte Carlo'daki Hôtel Côte d'Azur'ün işletmecisi ve adı değişmiş. Odalar yeni baştan dekore ediliyormuş. Odaların içi tamamen farklı bir şekilde döşenmiş. Bayan Van Hopper'ın birinci kattaki odası artık yoktur belki. Bir zamanlar bana ait olan küçük yatak odasından geriye küçük bir iz bile kalmamıştır. O gün yere diz çöküp Bayan Van Hopper'ın valizleriyle boğuşurken o odaya bir daha asla dönemeyeceğimi biliyordum.

Anahtarın dönüşü ile bu perde kapandı. Pencereden dışarı baktım. Bir fotoğraf albümünün sayfasını çevirmek gibiydi. Bir zamanlar bana ait olan bu çatılar ve deniz artık benim değildi. Düne, geçmişe aittiler. Odalardaki eşyalarımızı topladığımızdan içeriye bir boşluk hâkim olmuştu. Süit, bir açlık içindeydi sanki. Bizim gidip yerimize yarın yeni insanların gelmesini istiyor gibiydi. Ağır bavul, kilitli ve etrafı sarılmış bir vaziyette koridorda durmaktaydı. Küçük şeyler sonraya kalmıştı. Çöp sepeti, atılmış çöplerle inliyordu. Bayan Van Hopper'ın yarısı dolu ilaç şişeleri, atılmış yüz kremi kutuları, yırtılmış faturalar ve mektuplar. Masaların çekmeceleri açık duruyordu. Yazı masasının üstü çıplaktı.

Önceki sabah, kahvaltıda kahvesini koyarken bana bir mek-

tup uzatmıştı. "Helen, cumartesi günü New York'a gidiyor gemiyle. Küçük Nancy'nin apandisi kötüymüş. Eve dönmesini bildirmişler. Karar verdim, biz de gidiyoruz. Avrupa beni çok fena yordu. Sonbaharla birlikte döneriz yine. New York'u görme fikri hoşuna gitti mi bakayım?"

Bu düşünce hapis yatmaktan bile kötüydü. Çektiğim acı yüzüme vurmuş olmalı ki bana önce şaşkınlıkla, sonra da kızgınlıkla baktı.

"Sen ne garip, ne mutlu olmaz bir çocuksun. Seni anlamıyorum. Amerika'da paraları olmayan senin konumundaki kızların ne kadar çok eğlendiklerini idrak edemiyor musun? Etraflarında delikanlılar, eğlence içinde yaşıyorlar. Hepsi senin sınıfından insanlar. Kendi küçük arkadaş çevreni oluşturabileceksin. Buradaki gibi her dakika emrime amade yaşaman gerekmeyecek. Monte'nin senin için fazla bir anlam ifade etmediğini düşünüyordum."

Yalandan, "Alışmıştım buraya," dedim mutsuz bir şekilde. Zihnim kendi içinde bir çatışmaya girmişti.

"Şimdi de New York'a alışırsın, merak etme. Helen'in bindiği gemiye yetişeceğiz. Bu işi hemen halletmek lazım. Hemen aşağıya in de resepsiyondaki o delikanlının bir işe yaramasını sağla. Günün öyle dolu geçecek ki Monte Carlo'dan ayrıldığına üzülme fırsatı bulamayacaksın." Nahoş bir biçimde güldü. Sigarasını tereyağının içine batırarak söndürüp bütün arkadaşlarını aramak üzere telefona yöneldi.

Resepsiyona hemen inemedim. Banyoya girip kapıyı kilitledim ve başım iki elimin arasında mantar paspasın üzerine çöktüm. İşte başıma gelmişti; ayrılıyorduk. Her şey sona ermişti. Yarın akşam bir trenin yataklı vagonunda olacak, bir hizmetçi gibi Bayan Van Hopper'ın mücevher kutusunu ve battaniyesini elimde taşıyacaktım. O ise yeni aldığı, tek tüylü, kocaman şapkası ile vagonda karşımda oturacak, kürk mantosu içinde küçücük görünecekti. Dişlerimizi o ufak tefek, içi tıka basa dolu, ka-

pısı tıkırdayıp duran, lavabosu ıslak, havlusu nemli, sabununun üzerinde tek bir kıl olan, sürahisi yarısına kadar dolu, duvarında "*Sous le lavabo se trouve une vase*" yazılı küçük kompartımanda fırçalayacaktık. Çığlıklar atarak ilerleyen trenin her sarsıntısı, otelin restoranında, yabancısı olmadığım o masada tek başına oturmuş, düşünmeden, kafa yormadan kitap okuyan Maxim ile aramıza mesafelerin nasıl girdiğini haykıracaktı.

Gitmeden önce belki de ona locada veda etmeliydim. Bayan Van Hopper yüzünden kaçamak, telaşlı bir veda olacaktı. Bir anlık bir duraksama yaşanacak, karşılıklı gülümsenecek, aramızda, "Evet, elbette. Mektuplaşalım", "Çektiğiniz fotoğrafları bana da gönderin", "Nezaketiniz için ne kadar teşekkür etsem azdır", "Adresiniz neydi?" gibisinden konuşmalar geçecekti. Sonra o, yanından geçen garsondan ateş isteyecek, rahat tavırla bir sigara yakacaktı. Bense, "Dört buçuk dakika sonra gidiyoruz. Onu bir daha hiç göremeyeceğim," diye düşünecektim.

Gideceğim için ve her şey bitmiş olduğu için birdenbire söyleyecek sözler tükenmiş, son bir defa yüz yüze gelen iki yabancıya dönüşmüştük. Bir yandan da içimde bir ses acıyla, "Seni çok seviyorum. O kadar mutsuzum ki. Böyle bir şeyi daha önce hiç yaşamamıştım. Bundan sonra da yaşamayacağım," diye haykıracaktı. Yüzümde çok ciddi, beylik bir tebessümle, "Şuradaki komik adama bakın. Kim acaba? Yeni gelmiş olmalı," diyecektim. Birbirimiz için birer yabancı olduğumuzdan, son anlarımızı bir yabancıya gülerek harcayacaktık. Birimiz ümitsiz bir şekilde, "Umarım fotoğraflar güzel çıkar," diye tekrarlayacaktı ve o, "Meydanda çekilen fotoğrafın iyi olmasını bekliyorum. Işık çok güzeldi çünkü," diyecekti. İkimiz de hemfikirdik, aynı düşünüyorduk ama sonuç sisli ve koyu olsa bile umrumda değildi. Çünkü bu son görüşmemiz, son anlarımızdı ve son vedamızı etmiş olacaktık.

Yüzümde felaket bir gülümseme ile, "Çok acayip teşekkür ederim, müthiş ötesiydi," diyecektim hayatımda daha önce hiç

kullanmadığım sözcükleri kullanarak. "Müthiş ötesi." Ne demekti ki bu? Tanrı biliyor ya hiç umursamıyordum. Okullu kızların hokey maçları için kullandıkları sözcüklere benzer bir şeydi. Geride kalan günlerde yaşadığım ıstırap ve mutluluğu ifade etmekte ise son derece yetersiz bir sözcüktü. Derken asansörün kapısı açılacak ve Bayan Van Hopper görünecekti. Onu karşılamak için locanın karşısına geçecektim. Maxim ise köşesine dönecek ve eline bir gazete alacaktı.

Banyonun zeminindeki mantar paspasta gülünç bir halde otururken tüm bunları ve yolculuğumuzu, New York'a varışımızı bir bir yaşadım. Annesinin küçük kopyası Helen'in kulak tırmalayan sesi, onun korkunç, küçük çocuğu Nancy. Bayan Van Hopper'ın beni tanıştıracağı kolejli delikanlılar, konumuma uygun genç banka memurları. "Çarşamba akşamı çıkalım seninle," "Dans müziği sever misin?" Burnu havada, parlak suratlı delikanlılar. Ve kibar olması gereken ben. Şu an olduğu gibi o zaman da düşünceleriyle baş başa kalmak isteyecek olan ben.

Bayan Van Hopper geldi. Kapıyı tıkırdattı. "Ne yapıyorsun orada?"

"Özür dilerim. Hemen çıkıyorum," dedim ve şüphelenmemesi için musluğu kapatmış gibi yaptım. Aceleyle banyoda dolandım, havluyu kullanmış gibi kaldırıp askıya astım.

Kapıyı açınca bana garip garip baktı. "Oyalanma. Bu sabah hayal kurmaya vaktin yok, biliyorsun. Yapacak bir sürü iş var."

Maxim eminim birkaç hafta içinde Manderley'ye dönecekti. Salondaki masanın üzerinde, gemide yazdığım mektubun da arasında bulunduğu bir mektup yığını onu bekliyor olacaktı. Zoraki yazılmış, neşelendirmeye çalışan, yol arkadaşlarımı anlattığım bir mektup. Masasının üzerinde haftalarca duracak, bir pazar sabahı öğle yemeğinden önce faturalarla uğraşırken onu görecek ve aceleyle cevap yazacaktı. Mektupların arkası ise gelmeyecekti. Ta ki Noel'de göndereceği tebrik kartına kadar. Kartta belki de karlı, buzlu bir arka plan önünde Manderley'nin

kendisi olacaktı. Matbu tebrik mesajında altın sarısı harflerle, "Mutlu Noeller, bereketli bir yeni yıl dilerim. Maximilian de Winter," yazılı olacaktı. Fakat nezaketen adının üzerini çizip altına dolmakalemle ve bir lütuf olarak, "Maxim," diye yazacak ve yer kalmışsa "Umarım New York'u sevmişsindir," diye not düşecekti. Sonra zarfı yalayarak kapatacak, pulunu yapıştıracak ve yüzlerce mektuptan oluşan bir yığının üstüne atacaktı.

Resepsiyondaki görevli bir elinde telefon, "Yarın ayrılıyor olmanız çok kötü oldu. Gelecek hafta bale gösterimiz başlıyordu. Bayan Van Hopper'ın haberi var mı?" dedi. Manderley'deki Noel'den yataklı vagonun gerçeklerine döndüm kendimi zorlayarak.

Hastalığından bu yana Bayan Van Hopper ilk defa restoranda öğle yemeği yiyordu. Onu yemek salonuna gelişinde takip ederken bağrıma ağrılar saplanmıştı. Maxim önceki gün beni uyarmıştı; o gün Cannes'da olacaktı. Fakat garsonun yanımıza gelip boşboğazlılık ederek, "Matmazel, bu akşam da beyefendi ile yemek yiyecekler mi?" demesinden korkuyordum. Garson ne zaman masaya gelse fena oluyordum ama hiçbir şey söylemedi neyse ki.

Gün toplanma ile geçmişti. Akşam da insanlar güle güle demeye geldiler. Oturma odasında yedik akşam yemeğimizi. Yemekten sonra Bayan Van Hopper hemen yatmaya gitti. Maxim'i hâlâ görememiştim. Valiz etiketlerini alma bahanesiyle saat dokuz buçuk gibi lokaya indim ama orada değildi. Uyuz resepsiyon görevlisi beni görünce gülümseyerek, "Bay de Winter'ı arıyorsanız Cannes'dan bir mesaj yolladı ve gece yarısından önce dönmeyeceğini bildirdi," dedi.

"Bir kutu valiz etiketi istiyorum," dedim ama onun gözüyle baktığımda bu bahaneye inanmadığını fark ettim. Birlikte son bir akşam artık imkânsızdı. Bütün gün iple çektiğim o bir saati odamda, tek başıma Revelation marka valizime ve iri kıyım çantama bakarak geçirmek zorundaydım. İyi bir arkadaş de-

ğildim muhtemelen ve Maxim yüzümü okumuş olmalıydı. O nedenle belki böylesi daha uygundu.

O gece ağladığımı hatırlıyorum. Gençliğe has, acı gözyaşlarıydı döktüklerim. Bugün olmayacak bir şeydi. İnsan yirmi bir yaşını geçtikten sonra bir yastığa başını gömüp hıçkırarak ağlayamıyor. Zonklayan bir baş, kızarmış gözler, şişmiş bir boğaz ve sabah olunca gecenin bütün izlerini başkalarından gizlemek için soğuk suyla keselenerek, kolonyalar sürerek, mutlak suretle bir parça pudra kullanarak verilen delice çaba. Tabii bir de bunların üstüne ya tekrar ağlamaya başlarsam, ya gözlerim ben istemeden dolarsa, ya çenem titremeye başlayıp beni ele verirse diye düşünmekten kaynaklanan panik duygusunu da eklemeli. Penceremi ardına kadar açıp dışarıya sarktığımı, temiz sabah havasını içime çekerek yüzümdeki pudranın altına yerleşmiş olan gammaz pembelikten kurtulmayı denediğimi hatırlıyorum. Güneş hiç bu kadar parlak, gün hiç bu kadar umut dolu olmamıştı. Monte Carlo bir anda iyilik ve güzellikle dolmuştu. Dünya üzerinde samimiyet barındıran tek yerdi. Seviyordum burayı. Sevgi aklımı allak bullak etmişti. Hayatımın sonuna kadar yaşamak istediğim yerdi ve ama bugün burayı terk ediyordum. Aynanın önünde son kez saçlarımı tarayacak, lavaboda son kez dişlerimi fırçalayacaktım. Bu yatakta bir daha asla uyuyamayacaktım. Işığın düğmesine bir daha hiç basamayacaktım. Sabahlığımın içinde odada bir oraya bir buraya gidip geliyor, sıradan bir otel odasından kendime bir duygu denizi yaratıyordum.

Kahvaltıda Bayan Hopper, "Soğuk mu aldın sen yoksa?" diye sordu.

"Hayır. Sanmam," dedim. Gözlerimin çevresi aşırı pembeleşirse daha sonra kullanabileceğim bir bahane olabilirdi bu.

Bayan Van Hopper homurdandı. "Her şey toplandığı halde ortada öylece dolanmaktan nefret ediyorum. Daha önceki trenle gitmeliydik. Biraz üstüne düşersek belki yapabiliriz.

Böylece Paris'te daha uzun süre kalırız. Helen'e telgraf çek, bizi karşılamamasını söyle ama başka bir randevu ayarla. Acaba..." –saatine göz attı– "Rezervasyonlarımızı bence değiştirebilirler. Denemeye değer. Rezervasyona inip bir bak bakalım."

Onun ruh haline tamamen kayıtsız bir şekilde, "Peki," dedim ve yatak odama gidip sabahlığımı üstümden çıkardım, kurtulamadığım flanel eteğimi ve el örgüsü kazağımı giydim. Ona karşı kayıtsızlığım şimdi bir nefrete dönüşmüştü. Demek ki bu sondu. Sabahım bile elimden alınmıştı. Taraçada son bir yarım saat geçiremeyecektim. Hatta belki vedalaşmak için on dakikam bile olmayacaktı. Çünkü kahvaltısını normalden çabuk bitirmiş, çünkü canı sıkılmıştı. O halde ben de bütün mütevazılığımı, nezaketimi ve gururumu bir kenara atabilirdim artık. Oturma odasının kapısını hızla çarpıp koridorda koşmaya başladım. Asansörü beklemeden merdivenleri üçer üçer çıkarak üçüncü kata geldim. Odasının numarasını biliyordum. 148. Kıpkırmızı bir yüzle, soluk soluğa kapıyı yumrukladım.

"Girin," diye bağırdı. Kapıyı açtığım anda çoktan pişman olmuştum. Sinirlerim berbat haldeydi. Gece geç geldiği için belki yeni uyanmıştı, hâlâ yataktaydı, saçı dağınık, kendisi asabiydi.

Açık pencerenin yanında tıraş oluyordu. Pijamalarının üzerine devetüyü bir ceket giymişti. Bense flanel takımım ve ağır ayakkabılarımla zarafetten uzak bir rüküşlük içindeydim. Acıklı halimi fark edince kendimi bir aptal gibi hissettim.

"Ne istiyorsun?" diye sordu. "Önemli bir şey mi var?"

"Veda etmeye geldim. Bu sabah ayrılıyoruz."

Yüzüme baktı, usturasını lavaboya bırakıp, "Kapat kapıyı," dedi.

Kapıyı arkamdan kapadım ve orada mahcup, ellerim iki yanıma sarkmış bir halde öylece dikildim. "Sen neden bahsediyorsun Tanrı aşkına?" diye sordu.

"Evet, bugün ayrılıyoruz buradan. Sonraki trenle gidecektik ama şimdi bir önceki trene binmek istiyor. Seni bir daha göre-

meyeceğimden korktum. Ayrılmadan önce teşekkür etmek için gelip seni görmek istedim.

Tam aklımdan geçirdiğim gibi, son derece aptalca sözlerdi, öylece ağzımdan dökülüverdiler. Kaskatı ve can sıkıcıydım. Her an üzerime yürüyecek diye bekliyordum.

"Bana neden bundan bahsetmedin?"

"Daha dün karar verdi. Her şey bir anda olup bitti. Kızı cumartesi günü New York'a giden gemiye biniyor. Biz de onunla gideceğiz. Paris'te onlara katılacağız ve Cherbourg'ta gemiye bineceğiz."

"Seni de mi New York'a götürüyor?"

"Evet ama ben gitmek istemiyorum. Biliyorum, oradan nefret edeceğim. Çok mutsuz olacağım."

"Tanrı aşkına, o halde niye gidiyorsun?"

"Mecburum, biliyorsun. Bana maaş ödüyor. Onu terk edemem." Usturayı tekrar aldı ve yüzündeki sabunu sildi. "Otur," dedi. "Birazdan gelirim. Banyoda giyinip beş dakikaya hazır oluyorum."

Kıyafetlerini sandalyenin üzerinden alıp banyonun zeminine attı, içeri girdi, kapıyı kapattı. Yatağa oturdum. Tırnaklarımı yiyordum. Durum gerçekdışıydı ve ben kendimi konu manken gibi hissediyordum. Ne düşündüğünü, ne yapacağını merak ediyordum. Odaya göz attım. Herhangi bir erkeğin odası gibi dağınıktı, kullanıcısına dair izler taşımıyordu. Gerekenden çok fazla sayıda ayakkabı ve ipler. Tuvalet masasının üzerinde büyük bir şişe şampuan ve bir çift fildişi saç fırçası vardı. Ne fotoğraf vardı ne resim. Hiç böyle şeyler yoktu masada. İçgüdüsel olarak hiç değilse bir tane bulmak için arandım, en azından yatağının yanında veya şömine üzerinde bir fotoğraf vardır diye bakındım. Büyük bir tane. Deri bir çerçeve içinde. Ama sadece kitaplar ve bir kutu sigara görebildim.

Söz verdiği gibi beş dakika içinde hazırlanmıştı. "Taraçada kahvaltımı yaparken bana eşlik et," dedi bana.

Saatime baktım. Zamanım olmadığını söyledim. "Şimdi resepsiyona inip rezervasyonumuzu değiştirmem gerekiyor."

"Bunu dert etme. Seninle konuşmam lazım."

Koridorda beraber yürüdük. Asansörü çağırdı. Binmeye niyetlendiğimiz trenin bir buçuk saat sonra kalkacağını anlayamadığını düşündüm. Bayan Van Hopper resepsiyona biraz sonra telefon açıp orada olup olmadığımı soracaktı. Konuşmadan asansörle aşağıya inip kahvaltı için masaların açıldığı taraçaya çıktık.

"Ne yersin," diye sordu.

"Ben kahvaltı yapmıştım zaten. Sadece dört dakikam daha var," dedim.

Garsona, "Bana kahve, haşlanmış yumurta, tost, marmelat ve mandalina suyu getirin," dedi. Cebinden zımparalı tırnak törpüsü çıkardı ve tırnaklarını düzeltmeye koyuldu.

"Demek Bayan Van Hopper, Monte Carlo'dan sıkıldı ve şimdi evine gitmek istiyor. Ben de. O New York'a, ben Manderley'ye. Sen nereyi tercih edersin. Seçimini yap."

"Dalga geçme. Bu haksızlık," dedim. "Ben şimdi veda edip ayrılsam ve gidip şu biletlerle ilgilensem iyi olacak."

"Kahvaltıda komik olmaya çalışan insanlardan biri olduğumu düşünüyorsan bil ki yanılıyorsun. Sabahın erken saatlerinde hep aksiliğim üzerimdedir. Bak tekrar ediyorum, tercihini yap. Ya Bayan Van Hopper ile Amerika'ya gidersin ya da benimle eve, Manderley'ye gelirsin."

"Sekreterin falan olmamı mı istiyorsun?"

"Hayır. Benimle evlenmeni istiyorum, seni küçük şaşkın."

Garson kahvaltıyı getirdi. Ellerim kucağımda oturuyor, garsonun kahveyi ve sütü doldurmasını izliyordum.

Garson gittiğinde, "Anlamıyorsun ki," dedim. "Ben erkeklerin evleneceği türden biri değilim."

Kaşığını masaya bırakırken gözlerini bana dikip, "Ne saçmalıyorsun sen," dedi.

Bir sinek uçup marmeladın üzerine kondu. Maxim onu hemen elini sallayarak uzaklaştırdı.

Yavaşça, "Emin değilim," dedim. "Nasıl izah edeceğimi bilmiyorum galiba. Bir kere senin dünyana ait biri değilim."

"Neymiş ki benim dünyam?"

"İşte – Manderley. Ne kastettiğimi pekâlâ biliyorsun."

Kaşığı tekrar eline alıp marmelada daldırdı.

"Sen de Bayan Van Hopper kadar cahil ve akılsızsın. Manderley hakkında ne biliyorsun? Oraya ait olup olmadığına bırak da ben karar vereyim. Sana bunu hiç düşünmeden, anlık hareket ederek sorduğumu sanıyorsun, öyle değil mi? Çünkü New York'a gitmek istemediğini söyledin. Sana evlenme teklif etme nedenimin de seni arabayla gezmeye götürmemle ve o ilk akşam sana yemek ısmarlamamla aynı olduğunu sanıyorsun. Nezaketen yani. Öyle değil mi?"

"Evet."

Tostuna uzanırken konuşmaya devam etti. "Bir gün, hayırseverliğin en güçlü yanım olmadığını sen de anlayacaksın. Şu anda hiçbir şey anladığını sanmıyorum. Soruma cevap vermedin. Benimle evlenir misin?"

En çılgın anlarda bile bu ihtimalin gerçekliğine inanmamıştım. Sadece bir kere, onunla arabayla gezmeye çıktığımız ve uzun bir süre hiç konuşmadan yol aldığımız bir gün kafamda saçma bir hikâye oluşmaya başlamıştı. Ağır hastaydı, hatta nöbet geçiriyordu ve ona bakmam için beni yanına istetiyordu. Otele vardığımızda, aklımdaki bu hikâyede onun başına kolonya dökmekteydim. Hikâye de o noktada kesiliyordu. Bir başka seferde de Manderley'de bir kulübede yaşadığımı hayal etmiştim. Beni ara sıra ziyaret ediyor, ateşin önünde benimle oturuyordu. Bu şekilde aniden evlilikten bahsetmesi aklımı başımdan aldı, hatta sanırım şoke oldum. Sanki kraldan evlenme teklifi almıştım. Gerçek değil gibiydi. O, bu arada her şey çok normalmiş gibi marmeladını yemeyi sürdürüyordu. Kitaplarda

erkekler, mehtabın altında kadınların karşısında diz çökerek evlenme teklif ederlerdi. Kahvaltı sofrasında bu şekilde değil.

"Teklifim kabul görmedi sanırım," dedi. "Kusura bakma. Beni sevdiğini düşünmüştüm. Kibrime sıkı bir darbe vurdun."

"Seni seviyorum," dedim. "Hem de ölesiye seviyorum. Beni çok üzüyorsun. Bütün gece bir daha seni göremeyeceğim diye ağladım."

Bunu dediğimde onun bir kahkaha attığını hatırlıyorum. Elini masanın üzerinden bana uzattı. "Tanrı iyiliğini versin senin. Bir gün, o çok istediğin soylu otuz altıncı yaşa ulaştığında sana bu ânı hatırlatacağım ve bana inanmayacaksın. Büyümek zorunda olman ne kötü."

Çok utandım. Sürekli gülmesine de çok kızdım. Kadınlar bu tür itirafları yapmazmış erkeklere. Öğrenecek ne çok şey varmış meğer.

"Mesele halloldu, değil mi?" dedi tostunu ve marmeladını yemeye devam ederken. "Bayan Van Hopper'a arkadaşlık etmek yerine artık benim olacaksın. Görevlerin hemen hemen aynı olacak. Ben de kütüphanede yeni kitaplar, misafir odasında çiçekler görmek, akşam yemeğinden sonra bezik oynamak isterim. Ve tabii çayımı koyacak biri olsun isterim. Tek fark, ben Taxol istemem. Tercihim Eno's'tur. Bir de en sevdiğim diş macununun bitmeden yenisini mutlaka tedarik etmelisin. Onsuz yapamam."

Parmaklarımla masada trampet çalıyordum. Kendimden de ondan da emin değildim. Hâlâ bana mı gülüyordu, yoksa tüm bunlar bir şaka mıydı? Başını kaldırdı, yüzümdeki endişeyi gördü. "Çok öküzce davranıyorum, öyle değil mi?" dedi. "Hayalindeki evlilik teklifi böyle değildi. Bir serada olmalıydık. Senin üzerinde beyaz bir elbise, elinde bir gül. Bir kemanın uzaktan gelen ve vals nağmeleri çalan sesi. Seninle bir palmiyenin altında flört etmeliydim. O zaman emeğinin karşılığını aldığına ikna olabilirdin. Zavallı küçüğüm benim. Ama üzülme, seni ba-

layımızda Venedik'e götüreceğim ve el ele gondol sefası yapacağız seninle. Ne var ki orada çok kalmayacağız çünkü sana bir an önce Manderley'yi göstermek istiyorum."

Bana Manderley'yi göstermek istiyordu... O anda söylediklerinin gerçek olduğunu anladım. Onun karısı olacaktım. Bahçede birlikte yürüyecektik. Beyaz çakıllarla kaplı sahile inen vadideki patikada el ele dolaşacaktık. Kahvaltından sonra merdivenlerde nasıl duracağımı, güne bakacağımı, kuşlara ekmek kırıntısı atacağımı, daha sonra da başımda bir şapka, elimde uzun bir makas, eve götürmek için bahçedeki çiçeklerden toplayacağımı biliyordum. Çocukken o kartpostalı neden satın aldığımı şimdi anlamıştım. İçime doğmuştu. Geleceğe atılan boş bir adımdı.

Bana Manderley'yi göstermek istiyordu... Aklım allak bullaktı. O mandalinasını yer, bana da ikram eder ve beni seyrederken gözümün önüne birbiri ardına şekiller, resimler geliyordu. Etrafımız insanlarla dolu olacak. "Karımla tanıştınız mı?" diyecek o insanlara. Bayan de Winter. Bayan de Winter olacağım. Adımı ve imzamı tüccarlara yazılan çeklerin, akşam yemeğine gelmelerini istediğim kişilere gönderdiğim davet mektuplarının üzerinde görüyorum. Telefonda konuşurken duyuyorum kendimi: "Önümüzdeki hafta sonu Manderley'ye gelsenize." İnsanlar; yığınla insan. "Fakat öyle güzel ki mutlaka tanışmalısınız onunla." Bu fısıltılar benim hakkımda. İnsanlar kendi aralarında konuşuyorlar. Bense duymamış gibi başka tarafa dönüp gidiyorum.

Kolumda bir sepetle kulübeye iniyorum. Yaşlı ve hasta kadın için üzüm ve şeftali götürüyorum. Ellerini uzatıyor bana. "Ne kadar iyisiniz. Tanrı sizi esirgesin," diyor. Karşılık veriyorum. "Ne istersen bize haber et." Bayan de Winter. Bayan de Winter olacağım. Yemek odasındaki cilalı masayı ve uzun mumları görüyorum. Maxim masanın bir ucunda oturuyor. Yirmi dört kişilik bir yemek bu. Saçlarımda bir çiçek var. Herkes bana bakıp

kadeh kaldırıyor. "Gelinin sağlığına içelim," diyorlar. Maxim de, "Her zamankinden daha güzelsin," diyor. Geniş, serin, çiçeklerle dolu odalar. Kışın şöminesi hiç sönmeyen yatak odam. Kapısı çalınıyor. Bir kadın içeri giriyor. Gülümsüyor. Maxim'in kız kardeşi. "Onu böylesine mutlu ettiğinizi görmek ne kadar güzel. Herkes çok memnun. Çok büyük bir iş başardınız," diyor. Bayan de Winter. Bayan de Winter olacağım ben.

Maxim, "Mandalinanın geri kalanı çok ekşi. Yemeyeceğim," dedi. Ona baktım. Sözleri yavaşça kulaklarımdan beynime aktı. Sonra tabağımdaki meyveye baktım. Tabaktaki çeyrek mandalina sert ve solgundu. Maxim haklıydı. Mandalina çok ekşiydi. Ağzımda çok keskin, acı bir tat vardı ve ben bunu daha yeni fark ediyordum.

"Bayan Van Hopper'a müjdeyi sen mi verirsin, ben mi vereyim," diye sordu.

Peçetesini katladı, tabağını ileriye itti. Çok basit bir şeyden bahseder gibi, altı üstü planında minik bir değişiklik olmuşçasına nasıl böyle rahat konuşabildiğini merak ettim. Bütün bu olanlar benim için bir bombanın binlerce küçük parçaya ayrılarak infilak etmesi gibiydi.

"Sen söyle," dedim. "Çok kızacak."

Masadan kalktık. Heyecanlıydım. Yüzüm pespembeydi. Heyecandan titriyordum. Kolumu tutup gülümseyerek garsona, "Bizi tebrik etmelisin. Matmazel ve ben evleniyoruz," diyecek miydi acaba? Bu sözleri diğer garsonlar da işitecek, başlarıyla bizi selamlayacak, gülümseyeceklerdi. Peşimizde bir heyecan dalgası ile locaya girecektik. Ama Maxim hiçbir şey söylemedi. Tek kelime etmeden taraçadan ayrıldı. Arkasından asansöre kadar takip ettim. Resepsiyon masasının yanından geçtik ama kimse kafasını kaldırıp bize bakmadı bile. Resepsiyon görevlisi önündeki kâğıt yığını ile uğraşıyor, arkasındaki yardımcısına bir şeyler söylüyordu. Bayan de Winter olacağımı bilmediğini düşündüm. Manderley'de yaşayacağımı. Manderley'nin benim

olacağını. Asansörle birinci kata çıkıp koridorda yürümeye başladık. Elimi tuttu. "Kırk iki yaş sana çok yaşlı geliyor mu?"

"Ah, hayır," dedim bir nefeste. Çok hevesli gibi göründüm belki. "Genç erkeklerden hoşlanmam ben."

"Hiç tanımadın ki."

Süitin kapısına geldik. "Bu meseleyi tek başıma halletsem daha iyi olacak," dedi. "Bir şeyi merak ediyorum. Çabucak evlenmemizin bir sakıncası var mı senin için? Çeyiz falan gibi saçmalıklar istemezsin, değil mi? Çünkü her şeyi birkaç gün içinde ayarlayabiliriz. Bir masa, bir evlilik cüzdanı, sonra arabayla Venedik ya da senin istediğin başka bir yer."

"Kilisede olmayacak mı?" diye sordum. "Beyazlar içinde, arkamda nedimelerle, çalan çanlarla ve oğlan çocuklarından oluşan koro ile? Ya senin akrabaların, arkadaşların?"

"Unuttun mu? Ben o şekilde bir evlilik yaşadım zaten."

Süitin kapısında dikilmeye devam ettik. Derken günlük gazetenin hâlâ mektup kutusu içinde durduğunu fark ettim. Kahvaltıda okuyamayacak kadar meşguldük.

"Evet, ne dersin?" dedi.

"Tabii ki," diye cevap verdim. "Evde evleneceğimizi düşünmüştüm. Doğal olarak bir kilisede, davetlilerin önünde evlenmeyi beklemiyordum."

Ona gülümsedim. Sevimli bir yüzle, "Eğlenceli olmaz mıydı?" diye sordum.

O ise kapıya yöneldi, onu açtı ve birlikte süite girdik.

"Sen misin?" diye seslendi Bayan Van Hopper oturma odasından. "Tanrı aşkına, nerelerdesin sen? Resepsiyonu üç kere aradım. Hepsinde de seni hiç görmediklerini söylediler."

Birden içime aynı anda hem ağlama hem gülme isteği yayıldı. Bağrımda da bir sızı vardı. Bir an için bütün bunların hiç yaşanmamış olmasını diledim. Bir yerlerde tek başıma, ıslık çala çala yürüyor olsaydım keşke dedim.

Maxim, "Özür dilerim ama bütün kabahat benim," dedi

oturma odasına girerken. İçeri girip kapıyı arkasından kapattı. Bayan Van Hopper'ın şaşkınlık nidası duyuldu içeriden.

Bense kendi yatak odama geçip açık pencerenin önüne oturdum. Bir doktor muayenehanesindeki bekleme odasında vakit geçirmek gibiydi. Bir derginin sayfalarını karıştırmak, önemsiz fotoğraflara bakmak, hatırlamayacağım yazıları okumak zorundaydım. Ta ki zeki ve işini iyi yapan, dezenfektanlı yılların bütün insanlığını alıp götürdüğü bir hemşire içeri girip, "Tamamdır. Ameliyat çok başarılıydı. Endişelenecek bir şey yok. Artık eve gidip biraz dinleneyim," diyene kadar.

Süitin duvarları kalındı. İçeride konuşulanları duyamıyordum. Maxim'in neler söylediğini, sözcüklerini nasıl seçtiğini merak ettim. Belki de şöyle diyordu: "Ona ilk görüşte âşık oldum. Her gün görüşüyoruz." Bayan Van Hopper ise bu sözlere, "Ah, Bay de Winter, bugüne kadar duyduğum en romantik şey bu," diye karşılık verecekti. "Romantik." Asansörle çıkarken hatırlamaya çalıştığım sözcük buydu işte. Evet ya. "Romantik." İnsanlar böyle diyeceklerdi. Her şey çok ani ve çok romantikti. Bir anda evlenmeye karar vermişlerdi. Ne büyük bir macera idi. Pencerenin yanında otururken bu evliliğin ne kadar güzel olacağını, yaşayacağım mutluluğu düşünerek dizlerime sarılıp gülümsedim. Sevdiğim adamla evlenecektim. Bayan de Winter olacaktım. Böylesine sevinçliyken bağrımda o sızıyı hâlâ hissetmem aptallıktı. Heyecandan oluyordu elbette. Muayenehanenin bekleme odasında öylece beklemekten. Oturma odasına el ele, kahkahalarla, birbirimize gülümseyerek girseydik, Maxim, "Evleniyoruz. Birbirimize âşığız," deseydi çok daha iyi ve doğal olurdu elbette.

"Âşığız." Âşık olmaya dair tek kelime etmemişti Maxim. Fırsat bulamadı belki. Her şey çok çabuk gelişti. Kahvaltı masasında, marmelat, kahve ve mandalina arasında. Vakit yoktu. Mandalina ekşiydi. Yok, hayır, aşka dair bir söz çıkmadı ağzından. Sadece evlenmekten bahsetti. Kısa, kati ve orijinal. Evlen-

me tekliflerinin orijinali daha makbuldü elbette. Daha sahiciydi. Sıradan insanlarınki gibi değildi. Saçma sapan konuşan, söylemek istediklerinin ancak yarısını doğru dürüst ifade edebilen gençlerinki gibi değildi. Lafı ağızlarında geveleyen, aşırı tutkulu, olmayacak şeylerden bahseden gençlerinki gibi değildi. Rebecca'ya yaptığı evlilik teklifi gibi değildi... Bunu düşünmemeliydim. Aklımdan çıkarmalıydım. İblislerin aklıma soktuğu yasak bir düşünceydi benim için. Bırak yakamı, Şeytan. Bunu bir daha asla düşünmeyeceğim. Asla, asla, asla! O beni seviyor, bana Manderley'yi göstermek istiyor. Konuşmaları bitti mi, beni odaya çağıracaklar mı acaba?

Yatağımın yanında o şiir kitabı vardı. Bana ödünç verdiğini unutmuştu. Demek ki onun için çok da anlam ifade etmiyordu. İblis, "Hadi, şu ilk sayfayı aç. İçinden geçen bu, öyle değil mi? Aç hadi," dedi. Saçmalık, dedim. Bu kitabı da alıp diğer şeylerin yanına koyacağım. Esnedim. Yatağın yanındaki masaya yürüdüm. Kitabı aldım. Ayağım, başucu lambasının kablosuna takılınca tökezledim. Kitap elimden yere düştü. İlk sayfa açıldı. "Max'e... Rebecca." O ölüydü ve insanlar ölüler hakkında düşünmemeliydiler. Huzur içinde uyuyorlardı. Mezarlarının üzerinde otlar bitmişti. Ama el yazısı ne kadar canlı, ne kadar güçlüydü. O garip, yatık harfler. Mürekkep lekesi. Dün gibi. Sanki dün yazılmış gibi. Makyaj çantamdan tırnak makasımı aldım ve o sayfayı kestim. Sonra dönüp omzumdan geriye baktım bir suçlu gibi.

O sayfayı kitaptan titizlikle kesip ayırdım. Sayfa gidince kitap beyaz ve temiz göründü gözüme. Kimsenin daha önce el sürmediği yepyeni bir kitap. Sayfayı bir sürü küçük parçaya ayırıp çöp sepetine attım. Sonra tekrar pencerenin yanındaki koltuğa oturdum. Fakat sepetteki kâğıt parçaları aklımdan çıkmıyordu. Neden sonra kalıp tekrar sepete bakma ihtiyacı duydum. Şu anda bile mürekkepli kısım, kalın ve kara kâğıt parçası yığınının en üstünde duruyordu, yazı yok olmamıştı. Bir kutu

kibrit alıp parçaları tutuşturdum. Alevler tatlı bir parıltıyla yanıyor, kâğıdı lekeliyor, kenarlarını kıvırıyor, italik yazıyı okunmaz hale getiriyorlardı. Kâğıt parçaları gri kül parçalarına dönüştü. En son R harfi gitti. Alevlerin içinde kıvrıldı, bir an için dışarı doğru bükülüp her zamankinden daha iri bir görünüme büründü, sonra o da buruştu; alevler onu da yuttu. Kül bile bırakmadı arkasından. Kala kala tüysü bir parça toz kaldı geriye... Lavaboya gidip ellerimi yıkadım. Kendimi daha iyi, hem de çok daha iyi hissediyordum. Yılbaşında duvara takvim asan biri gibi bir temizlik ve yenilik duygusu kaplamıştı içimi. 1 Ocak. Aynı tazelik, aynı mutlu güven duygusu benliğimi sarmıştı. Derken kapı açıldı ve Maxim içeri girdi.

"Her şey yolunda," dedi. "Başta şoktan konuşamadı ama şimdi kendine geliyor. Ben şimdi aşağıya iniyorum. İlk treni yakalaması için gereken işlemleri yapacağım. Bir süre şaşkınlık geçirdi. Sanırım nikâh şahidi olmak gibi bir niyeti vardı ama çok kararlı konuştum onunla. Şimdi sen de gidip onunla bir konuş."

Mutlu olmakla, mesut olmakla ilgili tek laf çıkmadı ağzından. Kolumdan tutup beni oturma odasına götürmedi. Gülümseyip elini salladı ve tek başına koridorda yürüyüp gözden kayboldu. Bayan Van Hopper'ın yanına özgüvensiz, arkadaş tavsiyesiyle gönderilmiş bir hizmetçinin mahcubiyetiyle gittim.

Pencerenin yanında durmuş, sigara içiyordu. Garip, tıknaz, bir daha görmem gerekmeyen küçük bir figürdü. Ceketi büyük göğüslerini sıkıca örtmüştü. Komik şapkası bir yana doğru yatıktı.

Kuru ve boğuk, daha önce benimle konuşurken kullanmadığı bir sesle, "Peki," dedi. "Sanırım bunu kabul etmekten başka çarem yok. Durgun nehirler derinden akarmış. Nasıl becerdin bu işi?"

Nasıl cevap vereceğimi bilemedim. Suratındaki gülümseme hoşuma gitmedi. "Grip olmam sana yaradı," dedi. "Günlerini

nasıl geçirdiğini, niye aklının bir karış havada olduğunu şimdi anlıyorum. Tenis dersleriymiş. Bana söylemen lazımdı."

"Özür dilerim."

Meraklı gözlerle baktı bana. Gözleriyle beni tepeden tırnağa süzdü. "Bay de Winter bana seninle birkaç gün içinde evleneceğini söyledi. Yine çok şanslısın ki sorman gereken bir ailen yok. Neyse, artık beni ilgilendirmez. Ben tamamen konunun dışındayım. Sadece arkadaşlarının neler düşüneceğini merak ediyorum. Ama bu da onun bileceği iş. Senden ne kadar büyük olduğunun farkındasın, değil mi?"

"Sadece kırk iki yaşında ve ben de yaşımdan daha olgunum."

Güldü. Sigarasının külünü yere silkeledi. "Tabii ki öylesin," dedi. Daha önce bana hiç böyle bakmamıştı. Hayvan pazarındaki bir alıcı gibi dikkatle inceliyor, fiyatımı belirlemeye çalışıyordu âdeta. Gözlerinde nahoş, meraklı bakışlar vardı.

Dostça, samimi bir ifade takınarak sordu: "Yapmaman gereken bir şeyler yaptın mı bakayım?"

Bana yüzde onluk komisyon teklif eden Terzi Blaize gibiydi.

"Ne demek istediğinizi anlamadım," diye cevap verdim.

Güldü. Omuzlarını silkti. "Neyse ya... Önemli değil. İngiliz kızlarının insanı şaşırtmakta üstüne yoktur, biliyorum. Demek ki Paris'e tek başıma gideceğim ve sen de burada zarif erkek arkadaşının evlilik işlemlerini tamamlamasını bekleyeceksin. Fark ettim de beni düğüne çağırmadı."

"Kimse olsun istemiyor sanırım. Hem zaten siz de gemide olacaksınız," dedim.

"Hımm," dedi. Makyaj çantasını çıkarıp burnunu pudralamaya koyuldu. "Herhalde verdiğin karardan eminsindir. Her şey çok çabuk gelişmiş, öyle değil mi? Birkaç haftalık bir iş. Bay de Winter'ın kolay biri olduğunu sanmam. Kendini ona uydurman gerekecek. Bugüne kadar çok korunaklı bir hayat sürdün, biliyorsun ve ben de seni asla fazla zorlamadım. Bundan böyle Manderley'nin hanımefendisi olmak için çok çalışman gereke-

cek ve itiraf etmem gerekirse senin bunu becerebileceğine inanamıyorum."

Bir saat önce benim söylediğim sözlerimi tekrarlıyordu âdeta. Konuşmasını sürdürdü. "Tecrüben yok, o sosyal çevreye yabancısın. Briç çaylarımda iki lafı bir araya getirip konuşamazdın. Şimdi onun arkadaşlarıyla ne konuşacaksın? Rebecca hayatta iken Manderley'de düzenlenen partiler dillere destandı. Ama herhalde sana bunlardan bahsetmiştir?"

Duraksadım. Fakat şükürler olsun ki cevabımı beklemeden konuşmaya devam etti.

"Doğal olarak seni mutlu etmeye çalışacaktır. O gerçekten çok yakışıklı bir yaratık ama kusuruma bakma, sen burada büyük bir hata yapıyorsun. Sonradan çok pişman olacaksın."

Pudra kutusunu elinden bırakıp omzunun üstünden bana baktı. Nihayet biraz samimiyet gelmiş gibiydi sözlerine ama ben bu tür bir dürüstlük arayışında değildim. Hiçbir şey söylemedim. Biraz suratım asılmış olacak ki omuzlarını silkip aynaya gitti ve mantar şapkasını düzeltti. Gittiği için, onu bir daha görmeyeceğim için mutluydum. Onunla geçirdiğim, yanında çalıştığım, parasını aldığım, gölge gibi peşinden her yere gittiğim aylara acıdım. Evet, tecrübesizdim; evet, saf, çekingen ve toydum. Ama bunları ben de biliyordum zaten. Söylemesi gerekmiyordu ki. Bence bu tavrı kasıtlıydı. Kadınsı bir sebepten ötürü bu evliliği kıskanmıştı. İnandığı değerler büyük bir darbe almıştı.

Umursamıyordum. Onu ve iğneli sözlerini unutacaktım. O sayfayı yakıp parçaları savurduğum anda içime yeni bir özgüven duygusu dolmuştu. Geçmiş, ikimiz için de yoktu artık. Yepyeni bir başlangıç yapacaktık birlikte. Geçmiş, çöp sepetindeki küller gibi savrulup gitmişti. Bayan de Winter olacaktım, Manderley'de yaşayacaktım bundan böyle.

Çok kısa bir süre sonra ayrılacak ve bensiz bindiği yataklı vagonda trenin tıkırtıları arasında bizden uzaklaşacaktı. Maxim

ve bense otelin yemek salonunda birlikte yemeğimizi yiyor ve geleceğimizi planlıyor olacaktık. Büyük bir maceranın eşiğindeydik. O gittiğinde belki Maxim de sonunda benimle konuşacak, beni sevmekten, mesut olmaktan bahsedecekti. Şu âna kadar bunlar için zaman olmamıştı. Hem ayrıca bu gibi konular rahatça konuşulabilecek şeyler değildi, uygun zamanı beklemek gerekirdi. Başımı kaldırdım. Aynadaki yansımasını gördüm. Beni izliyordu. Dudaklarında küçük bir hoşgörü tebessümü vardı. Ne olursa olsun sonunda mutlaka biraz âlicenaplık yapacağını düşündüm. Elini uzatacak, iyi şanslar dileyecek, bana cesaret verecek ve her şeyin iyi olacağını söyleyecekti. Fakat bir yandan şapkasının içinden aşağı sarkan bir parça saçını şapkanın içine sokuştururken gülümsemeye devam etti.

"Senle neden evlendiğini biliyorsundur, değil mi?" diye sordu. "Sana âşık olduğunu falan düşünüp kendini kandırmıyorsun umarım. O boş ev asabını öylesine bozdu ki neredeyse aklını kaçıracaktı. Sen odaya girmeden biraz önce bunu itiraf etmişti. O evde tek başına yaşamaya dayanamıyor."

7

Manderley'ye mayıs ayının başında, Maxim'in dediğine göre ilk kırlangıçlar ve çançiçekleri ile birlikte geldik.Yaz bütün haşmetiyle çökmeden önceki en iyi zamanmış bu günler. Vadideki açelyalar kokularını cömertçe saçar, kan kırmızısı ormangülleri çiçek açarmış. İyi hatırlıyorum, Londra'dan sabah arabayla yola çıktığımızda şakır şakır bir yağmur vardı. Manderley'ye saat beş civarında, tam çay saatinde vardık. Yedi haftalık evli olmama rağmen yine biçimsiz bir kılığım vardı. Taba rengi, el örgüsü bir tayyör, kaya sansarı diye bilinen bir hayvanın postundan küçük bir kürk ve hepsinin üzerinde şekilsiz, benim için çok bol, ayak bileklerime kadar inen bir yağmurluk bulunuyordu. Havanın yağışlı olması nedeniyle giymiştim bunu. Boyum da birkaç santim uzamıştı sayesinde. Elimde bir çift uzun eldiven tutuyordum. Kolumda ise büyük bir deri çanta vardı.

Yola çıkarken Maxim, "Londra yağmuru bu," demişti. "Bekle. Manderley'ye vardığımızda güneş yüzünü gösterecek." Doğru bildi. Gerçekten de Exeter'den çıktığımızda bulutlar peşimizi bıraktı. Başımızın üzerinde kocaman, masmavi bir gökyüzü ve önümüzde beyaz bir yol uzanıyordu artık.

Güneşi gördüğüme sevindim. Çünkü batıl bir inanç olmak-

la birlikte yağmurun kötü bir olayın habercisi olduğuna inanıyordum. Londra'nın kurşun rengi seması da beni iyice sessizleştirmişti.

Maxim, "Daha iyisin ya?" dedi. Gülümsedim, elini avucuma aldım; bunun, evine gitmenin, salonda yürümenin, mektuplarını almanın, uşakların çay getirmesi için zili çalmanın onun için ne kadar kolay olduğunu geçirdim aklımdan. Heyecanımın ne kadar farkında olduğunu, "Daha iyisin ya?" demesinin anladığına dair bir işaret olup olmadığını düşündüm. "Önemli değil. Birazdan varmış olacağız zaten. Hemen çay içmek isteyeceksin diye düşünüyorum," dedi ve bir dönemece yaklaştığımız ve yavaşlamamız gerektiği için elimi bıraktı.

O anda anladım ki suskunluğumu bitkinliğe yormuştu. Manderley'ye gitmeyi ne kadar çok istiyorsam oraya varmaktan da o denli korktuğumu anlamamıştı. O an giderek yaklaşıyordu. Keşke biraz geciktirebilseydik. Yol kenarında bir handa dursaydık keşke ve orada kalsaydık, sıradan, bizden izler taşımayan bir ateşin yanında kahvemizi içseydik. Bir gezgin olmak isterdim, kocasına âşık bir gelin; Manderley'ye Maxim de Winter'ın karısı olarak ilk defa gelen biri değil. Kulübelerinin pencerelerinden insani bir sıcaklık yayılan sevimli köylerden geçtik. Bebeğini kollarında taşıyan bir kadın eşikten bana gülümserken, bir adam da elindeki kovayı tangırdatarak kuyuya gidiyordu.

Keşke onlardan biri olabilseydik, keşke komşuları olsaydık. Maxim akşamları kulübenin kapısına yaslansa, uzun boylu gülhatmiyle iftihar ederken bir yandan da piposunu tüttürse, bense tertemiz mutfağımda koşuşturup sofrayı hazırlasam. Mutfak rafında gürültüyle çalışan bir çalar saat dursa, bir sıra da parlak tabak. Yemekten sonra Maxim çizmelerini şöminenin önüne bırakıp gazetesine dalsa, ben de çekmeceden yamalanacak şeyleri çıkarıp dikmeye başlasam. İnsandan ağır taleplerde bulunmayacak, huzurlu, sakin ve daha kolay bir hayat tarzı olurdu bu elbette.

"Sadece üç kilometre kaldı," dedi Maxim. "Şu tepedeki ağaçların oluşturduğu kuşağı görüyor musun? Vadiye doğru inen, hani arkasından deniz görünüyor bir parça? İşte Manderley orada. Ağaçlar da, işte Manderley korusu oluyor."

Karşılık vermeden, zoraki gülümsedim. İçimde büyüyen paniği, kontrol edemediğim huzursuzluğu şimdi daha derinden hissediyordum. O mutlu heyecanım silinmiş, sevinçli gururum uçup gitmişti. İlk defa okula getirilen bir çocuk, evinden daha önce hiç ayrılmamış, iş arayan, eğitimsiz bir hizmetçi gibiydim. Evliliğimin ilk yedi haftasında kazandığım serinkanlılık şu anda rüzgârın önünde savrulan bir bez parçasından farksızdı. En basit hal ve hareket bilgisine bile vâkıf değilmişim gibi geliyordu. Sağ elimi sol elimden ayıramayacak, oturmak mı ayakta durmak mı gerektiğine, yemekte hangi kaşığı, hangi çatalı tercih etmek zorunda olduğuma karar veremeyecek durumdaydım.

"Şu yağmurluğu alayım üzerinden," dedi bana bakarak. "Yağmur dindi artık. Hem şu komik, küçük kürkünü de düzeltiver. Zavallı kuzucuğum, seni buraya böyle apar topar getirdim. Oysa herhalde Londra'da kendine bir sürü kıyafet almak isterdin."

"Senin için mesele değilse benim için de değil," dedim.

Dalgın bir şekilde, "Çoğu kadın kıyafetten başka şey düşünmez," dedi. Derken bir dönemeci geçip bir yol ayrımına ve yüksek bir duvarın başlangıcına rastladık.

Sesinde farklı bir heyecanın izleriyle, "İşte geldik," dedi. Arabanın deri koltuğunu iki kenarından sıkı sıkı kavradım.

Yol kıvrılarak ilerliyordu. Önümüzde, sol tarafta, bir kulübenin yanında ilerideki uzun araba yoluna açılan iki yüksek demir kapı vardı. İlerlerken kulübenin karanlık pencerelerinden gizlice bakan yüzler gördüm. Bir çocuk arka taraftan koşarak geldi ve meraklı gözlerle bizi seyretti. Koltuğa iyice gömüldüm, kalbim hızlı hızlı çarpıyordu. O yüzlerin neden pencerede olduğunu, çocuğun neden öyle baktığını biliyordum.

Neye benzediğimi görmek istiyorlardı. Küçük mutfakta heyecanla konuştuklarını, gülüştüklerini zihnimde canlandırabiliyordum. "Sadece şapkasının tepesini görebildik," diyeceklerdi. "Yüzünü bize göstermeyecek. Neyse canım, yarın öğreniriz nasıl olsa. Evden haber uçururlar." Ürkekliğimi sonunda hissetmiş olacak ki elimi tuttu, öptü ve küçük bir kahkaha attı. Konuşurken de gülmeye devam ediyordu.

"Seni merak etmelerine şaşırmamalısın," dedi. "Herkes senin neye benzediğini merak ediyor. Muhtemelen haftalardır başka bir konu konuşmadılar. Sadece kendin ol yeter. Seni sevmeleri için bu kadarı kâfi. Evi de dert etmen gerekmiyor. Bayan Danvers her şeyle ilgilenir. İşleri ona bırak. Başta sana karşı katı olacaktır eminim. Değişik biridir ama canını sıkmasına izin vermemelisin. Bu onun doğal hali. Şu çalıları gördün mü? Ortancalar açtı mı burası mavi bir duvar gibi olur."

Cevap vermedim çünkü aklımda, bir köy dükkânından o kartpostalı alıp elinde evire çevire parlak güneşin altına çıkan ve aldığı kartın sevincini içinde duyup, "Albümüme çok yakışacak bu. 'Manderley'; ne kadar güzel bir isim," diye aklından geçiren o çocuğu düşünüyordum. İşte şimdi buraya aittim, burası benim evimdi artık. İnsanlara mektuplar yazacak, "Bütün yaz Manderley'deyiz. Mutlaka gelip bizi ziyaret etmelisiniz," diyecektim. Şimdi yabancısı olduğum, garipsediğim bu yolda her dönemecin, her engebenin ve çukurun yerini ezbere bilerek dolaşacak, bahçıvanların çalıştığı her noktayı, çalıların uçlarını kırpışlarını, bir ağacın dalındaki budamayı fark ve takdir ederek yürüyecek, demir kapının yanındaki kulübeyi dostça bir bahaneyle ziyaret edecek, artık merakını yenmiş olan ve beni mutfağına buyur eden yaşlı kadına, "Bacağın nasıl bugün?" diye soracaktım. Maxim'i, o rahatlığını, huzurunu ve eve dönüşün sevincini yansıtan dudaklarındaki o küçük tebessümü çok kıskandım.

Tebessüm edebileceğim, kendimi rahat ve huzurlu hissede-

bileceğim zamanlar bana çok uzak, çok erişilmez gibi geliyordu o anda. Dileğim, o günlerin çok çabuk gelmesiydi. Yaşlanmış, saçlarım ağarmış, yürüyüşüm yavaşlaşmış, burada çok uzun yıllar geçirmiş, çekingenliğimden, toyluğumdan kurtulmuş olmayı diledim.

Demir kapılar arkamızdan büyük bir gürültü ile kapandı. Tozlu yol gözden kayboldu ve o an fark ettim ki bu yol Manderley'de görmeyi hayal ettiğim yola hiç benzemiyordu. Burası geniş, üzeri çakıl kaplı, süpürge ve tırmıkla her daim temiz tutulan çimenlerin eşlik ettiği yol değildi.

Yol, yılan gibi kıvrılarak ilerliyordu. Bir patikadan geniş değildi. Başımızın üzerinde sık ağaç dalları vardı. Dallar birbiri içine geçmiş, karışmış, tepemizde bir kilisenin çatısına benzer bir kemer altı yolu oluşturmuştu. Öğle güneşi dahi bu yeşil yaprakların arasından sızamıyordu. Birbirleri üzerine yığılarak çok kalın bir örgü oluşturmuşlardı. Yola sadece minik, titrek ışık taneleri ulaşabiliyor, yerde altın rengi benekler oluşturuyorlardı. Çok sessiz, dingindi ortalık. Buraya gelene kadar yolda batıdan neşeli bir rüzgâr yüzüme yüzüme esiyor, çimenleri uyum içinde dans ettiriyordu. Buradaysa hiç rüzgâr yoktu. Arabanın motorunun sesi de değişmişti. Daha derinden gelen, içten içe yükselen bir ses çıkarıyordu artık. Yol vadiye doğru eğim kazanınca ağaçlar da önümüze gelmeye başladı. Çok hoş, pürüzsüz beyaz dallı, dallarını birbirlerine ve öteki ağaçlara uzatmış kayınlar. Adlarını bilmediğim, giderek yaklaşan ağaçlar. Öyle yakınlardı ki istesem elimi uzatıp dokunabilirdim. Bir dereyi aşan küçük bir köprüden geçtik. Yol hâlâ karanlık ve sessiz koruların arasından büyülü bir kurdele gibi kıvrılarak ilerlemeye devam ediyor, ormanın tam kalbine ilerliyor ama hâlâ ortada bir evin yerleşebileceği bir açıklık, bir boşluk görünmüyordu.

Yolun uzunluğu sinirlerimi bozmaya başladı. Dönemeçler birbiri ardına geçiyor ama ev bir türlü görünmüyordu. Koltuğumda öne eğildikçe daha fazla hayal kırıklığına uğruyordum.

Ortada ne ev vardı, ne çimenlik ne de geniş ve sevimli bir bahçe. Sessizlikten ve derin korulardan başka hiçbir şey yoktu görünürde. Demir kapı bir hatıra, bizi kapıya getiren yol ise başka zamana, başka dünyaya ait bir hayaldi.

Ansızın karanlık yolun ilerisinde bir açıklık belirdi. Ağaçlar seyrekleşti, isimsiz çalılar kayboldu, küçük bir parça gök ortaya çıktı. İki yanımızda renkli, kan kırmızı bir duvar vardı şimdi. Başımızın çok üzerine çıkan, ormangüllerinin meydana getirdiği bir duvardı bu. Aniden karşıma çıkmaları beni şaşırtmış, hatta şoke etmişti. Korular beni ormangüllerine hazırlamamışlardı. Kan kırmızısı yüzleriyle beni çok korkuttular. Birbiri üzerine inanılmaz bir çoklukla yığılmışlardı. Ne yaprakları ne ince dalları; tek görülen, kanlı kırmızı yüzleriydi... Daha önce hiç bu kadar tatlı ve büyüleyici ormangülleri görmemiştim.

Maxim'e baktım. Gülümsüyordu. "Beğendin mi?" diye sordu.

"Evet," dedim. Biraz nefessiz kalmıştım, doğru söyleyip söylemediğimden emin değildim. Benim için bir ormangülü güzel, hoş, uysal, son derece bildik, alışılageldik, pembe veya mor renkli bir çiçekti. Birbirlerinin yanında derli toplu bir şekilde dururlardı. Oysa bunlar canavardı, bir müfreze gibi kalabalık bir kitle halinde göğe yükselmişlerdi. Çok güzellerdi, çok güçlülerdi ama asla bitki değillerdi.

Eve çok yakındık artık. Tam tahmin ettiğim gibi, yol, dönemece doğru genişliyordu. Kan kırmızı duvar her iki yandan hâlâ başımızın üstündeydi. Son köşeyi döndük ve o an Manderley tam karşımdaydı. Manderley. Aynen beklediğim gibi. Yıllarca önce aldığım kartpostaldaki Manderley. Bir zarafet ve güzellik anıtı. Enfes ve kusursuz. Hayallerimdekinden bile daha güzel. Parlak çayırın ve yosunlu bahçenin ortasında, bahçelere inen taraçalarıyla ve denize inan bahçeleriyle Manderley. Geniş taş merdivenlere doğru yaklaşıp açık kapının önünde duracağımız sırada pencerelerin birinden içerideki salonun insanlarla

dolu olduğunu gördüm. Maxim kısık sesle bir küfür savurdu. "Tanrı'nın belası kadın. Böyle bir şeyi asla istemeyeceğimi pekâlâ biliyordu." Sinirli bir şekilde frene basıp arabayı durdurdu.

"Mesele nedir?" diye sordum. "Kim bu insanlar?"

Gergin bir sesle, "Maalesef bundan kaçamayacağız," dedi. "Bayan Danvers, evin bütün çalışanlarını bizi karşılamaları için bir araya toplamış. Sen merak etme. Bir şey söylemene gerek yok. Ben halledeceğim."

Kapıyı açmak için kolu ararken kendimi biraz kötü hissettim. Uzun bir yoldan geldiğimiz için biraz da üşümüştüm. Kapıyı açmaya çabalarken kâhya, yanında bir uşakla birlikte merdivenlerden inerek yanımıza geldi ve kapımı açtı.

Yaşlı, temiz yüzlü bir adamdı. Ona gülümsedim ve elimi uzattım ama sanırım görmedi. Onun yerine battaniyeyi ve küçük valizi alıp Maxim'den yana baktı. Bir yandan da arabadan inmeme yardım ediyordu.

Maxim, "İşte geldik, Frith," dedi bir yandan eldivenlerini çıkarırken. "Londra'dan yola çıktığımızda yağmur yağıyordu. Burada yağmamış galiba. Herkes iyi mi bakalım?"

"Evet, efendim. Teşekkür ederim. Burada geçen ay hiç yağmadı. Sizi tekrar evde görmekten çok mutlu olduk. Umarım bu arada iyi zaman geçirmişsinizdir. Hanımefendi de tabii."

"Evet, ikimiz de çok iyiyiz, Frith. Teşekkür ederim. Yol biraz yordu bizi. Çay içmek istiyoruz. Bu olayı beklemiyordum." Başıyla salonu işaret etti.

"Bayan Danvers'ın emri efendim," dedi adam ifadesiz bir suratla.

"Tahmin etmeliydim." Bana döndü ve, "Hadi. Çok sürmez. Sonra da çayını içersin," dedi.

Basamakları birlikte çıktık. Frith'le uşak battaniye ve yağmurlukla peşimizden geldiler. Bağrımda küçük bir sancı, boğazımda bir yumruk hissettim.

Bugün gözlerimi kapatıp o güne geri gittiğimde kendimi olmam gerektiği gibi görüyorum. Bir evin eşiğinde duran, üzerinde el örgüsü bir tayyör, ince yapılı, çekingen, elinde bir çift uzun eldiven tutan bir kız. Geriye dönüp baktığımda o büyük taş salonu, kütüphaneye açılan geniş kapıları, duvarlardaki Peter Lely ve Vandyke'ları, orkestra balkonuna çıkan görkemli merdiveni ve karşımda birbiri ardına dizilmiş, arkadaki taş koridorlara ve yemek odasına taşan, bir mahallede devriye geziyorlarmış da ben ele geçirdikleri, elleri arkasından bağlı kurbanlarıymışım gibi merak dolu gözlerle ve açık ağızlarla beni inceleyen yüzlerin oluşturduğu denizi görebiliyorum. Yüzler denizinden biri ileri çıktı. Uzun ve cılız biriydi. Simsiyah bir kıyafet giymişti. Çıkık elmacık kemikleri ve büyük, çukur gözleri nedeniyle yüzü bir iskeletin tepesindeki, parşömen kadar beyaz bir kafatasını andırıyordu.

Bana doğru yürüdü. Elimi uzattım. Asaleti ve duruşunu kıskanmıştım. Fakat elimi tutuğunda bu elin katı, ağır ve soğuk olduğunu, elimin içinde cansız bir şey gibi durduğunu hissettim.

Maxim, "Bu, Bayan Danvers," dedi. Bayan Danvers cansız elini elimden ayırmadan, çukur gözlerini bana dikmiş halde konuşmaya başladı. Gözlerimi kaçırmaya, onunkilerle karşılaşmamaya çalıştım. Ben böyle yapınca eli elimde kıpırdadı, canlandı. Bir rahatsızlık ve mahcubiyet hissettim içimde.

Sözlerini şu anda hatırlayamıyorum ama elleri kadar cansız ve donuk bir sesle, kendisi ve çalışanlar adına daha önceden prova edilmiş, geleneksel tarzda, gösterişsiz bir hoşgeldiniz konuşması yaptığını biliyorum. Konuşmasını bitirince bir cevap beklercesine durdu. Cevaben, yüzüm al al bir halde ağzımda birkaç kelimeyi kekeleyerek söylemeye çalıştığımı, o arada da elimde tuttuğum eldivenleri yere düşürdüğümü hatırlıyorum. Almak için eğildi. Eldivenleri bana uzatırken aşağılayıcı bir gülümseme gördüm dudaklarında. Kaba ve görgüsüz biri olduğumu düşündüğü belliydi. Yüzündeki ifadedeki bir şey beni çok

huzursuz etti. Geri gidip kalabalık arasındaki yerini aldığında bile o kara şekli diğerlerinden ayrışmış olarak görebiliyordum. Sessizliğine karşın gözünün hep üzerimde olacağına şüphem yoktu. Maxim koluma girip küçük bir teşekkür konuşması yaptı. Çok rahat ve hiç sıkılmadan, böyle konuşmak onun için iş değilmiş gibi konuşuyordu. Sonra beni çayımızı içeceğimiz kütüphaneye götürüp kapıyı arkamızdan kapadı. Yine baş başa idik.

Şöminenin yanından spanyel cinsi iki köpek çıkageldi. Maxim'e patileriyle dokundular. Uzun, ipeksi kulakları sevgiyle yukarı dikildi. Burunlarıyla Maxim'in ellerini kokladılar. Sonra onu bırakıp bana yöneldiler. Topuklarımı kokladılar. Biraz şüpheci, biraz ne yapacaklarını bilmez bir halleri vardı. Bir tanesi, tek gözü kör olan anneydi. Çok geçmeden benden sıkıldı ve hırlayarak ateşin başına döndü. Ama genç olan, yani Jasper burnunu avucuma soktu, çenesini dizime yasladı. Gözlerinde derin bir anlam vardı. İpeksi kulaklarını okşadığımda kuyruğunu yere vurarak sallamaya başladı.

Şapkamı ve zavallı küçük kürkümü çıkardığımda kendimi daha iyi hissettim. Her ikisini de pencerenin yanındaki koltuğun üstünde duran eldivenlerimin ve çantamın yanına fırlattım. Tavana kadar kitaplarla dolu, geniş, rahat, yalnız yaşayan bir erkeğin asla içinden çıkmak istemeyeceği, büyük şöminesinin yanında ahşap sandalyeler duran, köpekler için konulmuş ama içlerinde hiç yatmadıklarını tahmin ettiğim iki sepet barındıran, sandalyelerdeki çukurların bana anlatacak anıları olduğunu düşündüğüm bir odaydı burası. Uzun pencereler dışarıdaki çimenliğe bakıyordu. Çimenliğin ilerisinde ise denizin uzak ışıltıları görünüyordu.

Odada eski, sessiz bir koku vardı. Sanki içerideki hava leylakların ve güllerin ilkbaharda saçtıkları tatlı kokularla hafiften değişmiş gibiydi. Odaya dolan hava nereden gelirse gelsin, ister denizden ister bahçeden, ilk tazeliğini kaybetmiş, bu değişmez

odanın, asla okunmamış, küflü kitapların, oymalı tavanın, koyu renk lambrilerin, ağır perdelerin bir parçası olmuştu.

Eski çağlardan gelen yosunlu bir kokuydu. İçinde nadiren ayin yapılan, kızıl likenlerin taşlara yapıştığı, sarmaşıkların sürünerek pencerelere çıktığı sessiz bir kilisenin kokusu. Bir huzur odası, bir meditasyon odası.

Çok geçmeden çaylarımız geldi. Frith ve genç uşak tarafından gerçekleştirilen şık bir gösteriydi. Onlar gidene kadar bu gösteride benim rolüm olmadı. Maxim mektup yığınına göz atarken ben iki kurabiyeyle oynadım, kekimi elimle böldüm ve kaynar sıcaklıktaki çayımı içtim.

Ara sıra başını kaldırıp bana bakıyor ve gülümsüyor, sonra tahminimce geçmiş aylarda biriken mektup yığınına geri dönüyordu. Manderley'deki hayatına, günbegün nasıl yaşadığına, tanıdıklarına, kadın ve erkek arkadaşlarına, ödediği faturalara, evle ilgili verdiği emirlere dair ne kadar bilgisiz olduğumu düşündüm. Son birkaç hafta çok hızlı geçmişti. Onun yanında Fransa ve İtalya'da gezer, Venedik'e onun gözlerinden bakar, onun sözcüklerini tekrarlar, geçmiş ve gelecekle ilgili sorular sormadan, şimdiki zamanı yaşamaktan küçük mutluluklar çıkararak dolaşırken aklımda sadece onu ne çok sevdiğim vardı.

Düşündüğümden daha neşeli, hayal ettiğimden daha nazik, çok daha genç, çok daha coşkuluydu. İlk zamanlardaki Maxim ile hiç ilgisi yoktu. Restoranda tek başına oturan, önüne bakan, herkesten gizlediği benliğine sığınmış Maxim değildi. Benim Maxim'im şarkılar söylüyor, gülüyor, suya taş atıyor, elimi tutuyor ve kaşlarının arasında bir hoşnutsuzluk, omuzlarında bir yük taşımıyordu. Onu bir âşık, bir dost olarak tanıdım ve bu haftalar sırasında düzenli, sistemli, yeniden içine dalması, eskisi gibi devam ettirmesi gereken, kayıp haftaları istenmeyen bir tatil niteliğine büründüren bir hayatı olduğunu unutmuştum.

Onu mektup okurken seyrettim, birine kaşlarını çatarken, bir başkasına gülümserken, birini ifadesiz bir şekilde yanından

gönderirken izledim ama galiba Tanrı'nın şanslı kuluymuşum. Çünkü New York'tan göndermiş olmam gereken mektup şu anda o yığının arasında duruyor olacaktı. Mektubumu diğer mektuplara gösterdiği kayıtsızlıkla okuyacaktı belki ve hatta ilkin gördüğü imza karşısında şaşıracak, sahibini tanıyamayacak, sonra esneyerek sepetteki diğer mektupların arasına fırlatacak ve çayını içmeye devam edecekti. Bu düşünce içimi ürpertti. Benimle olabilecekler arasında nasıl da ince bir çizgi vardı. Şu anda oturup çayını içmesi gibi o zaman da burada böyle oturup çayını içebilir, her zamanki ev hayatını sürdürebilir, beni pek aklından geçirmeyebilirdi. Bense New York'ta Bayan Van Hopper ile briç oynarken günler boyu asla gelmeyecek bir mektubu dört gözle bekliyor olabilirdim.

Sandalyede arkama yaslanıp odaya baktım. İçime bir parça güven damıtmaya, burada, Manderley'de kartpostaldaki evde, o ünlü Manderley'de bulunduğuma kendimi ikna etmeye çabaladım. Kendi kendime bütün bunların en az onun olduğu kadar bana da ait olduğunu öğretmem gerekiyordu. Bu oturduğum derin sandalye, tavana kadar yükselen bu kitap yığını, duvarlardaki tablolar, bahçeler, korular, okuduklarımla tanıdığım Manderley. Maxim ile evlendiğim için tüm bunlar benimdi artık.

Burada birlikte yaşlanacaktık, yaşlılar gibi birlikte bu şekilde oturup çayımızı içecektik. Şimdikilerin torunları olan başka köpekler bize eşlik edecekti. Kütüphanede yine o aynı eski küf kokusu olacaktı. Oğlanlar, bizim oğullarımız küçükken görkemli bir eskilik ve yıpranmışlık yaşayacaktı burası. Çamurlu çizmeleriyle kanepeye yayılacaklar, yanlarında bir sürü çubuklar, kriket sopaları, büyük sustalı çakılar, ok ve yaylar getireceklerdi.

Şu anda cilalı ve sade olan şu masanın üzerinde, içinde kelebekler ve güveler olan çirkin bir kutu ile pamuklara sarılı kuş yumurtalarını saklayan bir başka kutu olacaktı. "Bu çöplüğü burada istemiyorum çocuklar," diyecektim onlara. "Onları çalışma

odanıza götürün." Koşarak kaçacaklar, birbirlerine bağırıp çağıracaklar, küçük ve diğerlerinden daha sessiz olan oğlan geride kalacak, sallana sallana uzaklaşacaktı.

Hayalim, kapının açılıp Frith'in uşakla beraber çay masasını toplamak üzere içeri girişiyle kesildi. Frith, "Hanımefendi, Bayan Danvers odanızı görüp görmek istemediğinizi size sormamı istedi," dedi çayı götürürken.

Maxim mektuplardan başını kaldırıp sordu: "Doğu kanadında neler yaptılar?"

"Bence güzel iş çıkardılar, efendim. Adamlar çalışırken ortalığı biraz dağıttılar tabii. Bayan Danvers da siz gelene kadar işin bitmemesinden korktu. Ama işçiler geçen Pazartesi işi bitirip ortalığı toparladılar. Bana orada çok rahat edeceksiniz gibi geliyor, efendim. Malum, evin o tarafı daha aydınlıktır."

"Değişiklik mi yaptırdın?" diye sordum.

"Pek sayılmaz. Sadece ikimizin kullanabileceğini düşündüğüm doğu kanadındaki süiti yeniden dekore ettirip boyattım. Frith'in dediği gibi, evin o cephesi daha sevimlidir. Ayrıca gül bahçesine bakar. Annem hayattayken orayı misafir kanadı olarak kullanırdık. Birazdan bu mektupları bitirip hemen size katılıyorum. Hadi sen de şimdi gidip Bayan Danvers ile samimiyet kur. Bu iyi bir fırsat."

Ağır ağır ayağa kalkarken eski gerginliğim de geri geliyordu. Dışarı çıkıp salona adım attım. Keşke onu bekleyebilseydim. Koluna girip odaları beraber gezebilseydik keşke. Bayan Danvers ile tek kalmak istemiyordum. Şimdi boş olan salon ne kadar büyükmüş meğer. Ayaklarım desenli taşlarda çok ses çıkarıyor, bu ses tavana kadar yankılanıyordu. Kilisede gürültüyle yürüyen birinin mahcubiyet ve sıkıntısını duyuyordum içimde. Yürürken ayaklarımdan aptalca takırtılar çıkıyor, tabanları keçe olan Frith'in ne kadar aptal bir kadın olduğumu düşündüğünü sanıyordum.

Kendinden emin, güçlü bir şekilde ama hâlâ okullu bir kız

edasıyla, "Ne kadar büyük burası, öyle değil mi?" dedim. Buna rağmen bana büyük bir ciddiyetle cevap verdi.

"Evet, efendim. Manderley büyük bir yerdir. Bazı evler kadar değilse de yeterince büyüktür. Burası eski ziyafet salonuydu. Hâlâ büyük yemeklerde, balolarda burasını kullanırız. Ziyaret için gelen halk da haftada bir buraya alınır.

"Biliyorum," dedim. Aklım hâlâ ayaklarımın çıkardığı gürültüdeydi. Onu izlerken beni o ziyaretçilerden biri olarak gördüğünü geçirdim aklımdan. Zaten bir ziyaretçi gibi davranıyor, sağı solu dikkatle inceliyor, duvardaki silahlara ve tablolara bakıyor, oymalı merdiven korkuluklarına dokunuyordum.

Merdivenlerin başında kara bir figür beni bekliyordu. Kafatasının içine gömülü çukur gözleri büyük bir dikkatle takip etmekteydi. Sığınabileceğim biri olarak gördüğüm Frith'e baktım ama çoktan salonun karşı tarafına geçip öte yandaki koridora girmişti bile.

Şimdi Bayan Danvers ile baş başa kalmıştım. Büyük merdivenleri tırmanarak yanına vardım. Ellerini önünde bağlamış, gözlerini yüzümden bir an ayırmadan ve hiç kıpırdamadan beni bekledi. Gülümsedim ama karşılık vermedi. Bunun için ona kızmadım çünkü gülümsemek için ortada bir sebep yoktu. Aptalca, gayriciddi ve çok suni bir şeydi. "Umarım sizi çok bekletmedim," dedim.

"Zamanınızı nasıl kullanacağınızı siz bilirsiniz, efendim," diye cevap verdi. "Ben sizin emirlerinizi yerine getirmekle görevliyim." Sonra döndü, galerinin kemerli yolu altından ileri-deki koridora girdi. Halı örtülü geniş bir koridorda yürüdük. Sonra sola döndük, meşe bir kapıdan geçtik ve dar merdivenlerden aşağı inip karşısındaki başka bir merdivenden bir kat yukarı çıktık ve tekrar bir kapıdan geçtik. Bayan Danvers bu kapıyı açıp kenara çekilerek bana yol verdi. Küçük bir antreye girdim veya bir yatak odasına. İçerisi bir kanepe, sandalyeler ve bir yazı masası ile dekore edilmişti. Bu oda büyük pencereli, içinde ban-

yosu olan iki kişilik bir yatak odasına açılıyordu. Hemen pencereye gidip dışarı baktım. Gül bahçesi ve taraçanın doğu yüzü aşağıdaydı. Gül bahçesinin arka tarafında ağaçlık bölgeye kadar uzanan bir çimen örtüsü bulunuyordu.

Bayan Danvers'a dönerek, "Deniz burada görünmüyor o halde," dedim.

"Hayır, bu kanattan göremezsiniz. Sesini bile duyamazsınız. Bu kanattan yakınlarda deniz olduğunu anlamak dahi olanaksızdır."

Dilinin altında başka bir şey varmış gibi konuşuyordu. Özellikle, "Bu kanat," sözüne vurgu yapmıştı. Sanki şu an içinde bulunduğumuz süitin daha aşağı bir mertebede olduğunu kasteder gibiydi.

"Üzüldüm. Denizi severim ben," dedim.

Cevap vermedi. Elleri önünde bağlı, öylece yüzüme bakmaya devam etti.

"Olsun, çok güzel bir oda burası. Çok rahat edeceğime eminim," dedim. "Dönüşümüz için hazırlandı anladığım kadarıyla."

"Evet."

"Önceki hali nasıldı acaba?"

"Leylak rengi bir duvar kâğıdı ve farklı perdeler vardı. Bay de Winter bu odayı pek sevimli bulmazdı. Zaman zaman yatıya kalan misafirler dışında çok nadir kullanıldı burası. Ancak Bay de Winter bize mektup yazarak bu odanın sizin için hazırlanmasını emretti."

"O halde burası onun yatak odası değildi, öyle mi?"

"Hayır, efendim. Bu kanattaki odayı daha önce hiç kullanmadı."

"Bundan bana bahsetmemişti," diye karşılık verip tuvalet masasına gittim ve saçlarımı taramaya koyuldum. Eşyalarım valizlerden çıkarılmış, fırçalarım ve tarağım tepsiye konulmuştu. Maxim'in bana bir takım fırça vermesinden mutlu olmuştum. Fırçalar şimdi tuvalet masasının üstünde, Bayan Danvers'ın

gözlerinin önünde duruyorlardı. Yeniydiler, pahalıydılar. Onlardan utanmam gerekmiyordu.

Bayan Danvers, "Alice eşyalarınızı açıp yerleştirdi. Hizmetçiniz gelene kadar sizinle o ilgilenecek," dedi. Ona tekrar gülümsedim ve fırçayı tuvalete masasının üstüne koydum.

Ürkek bir sesle, "Benim hizmetçim yok," dedim. "Eminim, hizmetçi ise Alice de benimle yeterince iyi ilgilenebilir."

Eldivenlerimi sakarca yere düşürdüğüm o ilk karşılaşmamızdaki yüz ifadesinin aynını takındı.

"Affedersiniz ama bu çok uygun değil," dedi. "Biliyorsunuz, sizin konumunuzdaki hanımların kişisel hizmetçilerinin olması çok doğal bir durumdur."

Kızardım. Fırçayı tekrar aldım. Sözlerindeki iğneli ton çok barizdi. Gözlerine bakmamaya çalışarak, "Gerekli görüyorsanız belki bu konuyla siz ilgilenseniz daha iyi olur," dedim. "Belki işi öğrenmek isteyen bir genç kız olabilir."

"Siz nasıl isterseniz, efendim," dedi.

Sonra bir sessizlik oldu. İçimden gitmesini diledim. Orada neden elleri siyah elbisesinin önünde bağlı bir vaziyette dikilip beni seyretmesi gerektiğini merak ediyordum.

Yeni bir gayretle, "Manderley'de uzun zamandır bulunuyorsunuz herhalde," dedim. "Herkesten eskisiniz belki de."

"Frith kadar eski değilim," dedi. Sesinin avucumun içindeki eli kadar cansız ve soğuk olduğunu geçirdim aklımdan. "Frith, Bay de Winter çocukken ve babası hayattayken buraya gelmiş."

"Anlıyorum. Demek ki siz daha sonra geldiniz."

"Evet, ben daha sonra geldim."

Bir kere daha ona baktım ve bir kere daha içimi, niçin bilmiyorum ama huzursuzluk ve kötü bir şeyler yaşanacağına dair hislerle dolduran o beyaz suratındaki kara ve kasvetli gözleriyle karşılaştım. Gülümseye çalıştım, olmadı. Işıksız, bana karşı en ufak bir sempati beslemeyen o gözler beni tutsak almıştı.

"Buraya ilk Bayan de Winter yeni gelinken geldim," dedi. O

dakikaya kadar donuk ve vurgusuz olan sesi şimdi beklenmedik bir canlılık kazanarak keskinleşmiş, hayat ve anlam bulmuştu. Hatta zayıf yüzüne bir miktar renk bile gelmişti.

Değişim öyle aniydi ki şoke oldum, hatta biraz korktum. Ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Âdeta yasak sözcüklerle konuşuyor, içinde uzun zamandır zaptettiği sözcükleri şimdi serbest bırakma ihtiyacı duyuyordu. Gözleri hâlâ yüzümdeydi. Acıma ve hor görmeyle karışık bakışlar vardı gözlerinde. Kendimi yaşça daha küçük ve daha acemi hissettirinceye kadar bu şekilde bakacak gibi geldi.

Beni hakir gördüğünün farkındaydım. Sosyal sınıfının bütün züppeliği ile benim iyi bir hanımefendi olmadığımı, mütevazı, ürkek ve özgüvensiz olduğumu gösteriyordu. Gözlerinde bu küçümsemenin yanı sıra başka bir şey daha vardı ama. Pozitif bir antipati veya gerçek bir garez belki.

Bir şeyler söylemeliydim. Orada öylece oturup elimdeki fırça ile oynamaya devam edemezdim. Ne kadar korktuğumu, ona güvensizliğimi görmemeliydi.

"Bayan Danvers," dediğimi duydum. "Umarım arkadaş oluruz ve birbirimizi anlarız. Bana karşı biraz sabırlı olmalısınız. Siz de biliyorsunuz, bu tür bir hayat tarzı benim için çok yeni bir şey. Çok farklı bir hayatım vardı benim. Ve şimdi bu sınavdan da yüzümün akıyla çıkmak, hepsinden önemlisi Bay de Winter'ı mutlu etmek istiyorum. Evle ilgili tüm konuları size bırakabileceğimi biliyorum. Bay de Winter söyledi. İşler bugüne kadar nasıl yürüyorsa o şekilde yürümesini sağlayın. Ben herhangi bir değişiklik yapmayacağım."

Durdum. Biraz nefessiz kalmıştım ve hâlâ kendimden ve doğru şeyler söyleyip söylemediğimden emin değildim. Başımı kaldırınca yerini değiştirdiğini, kapının yanına gittiğini ve bir eliyle kapı kolunu tuttuğunu gördüm.

"Çok güzel," dedi. "Umarım, sizi memnun etmeyi başarırım. Ev bir yıldan uzun zamandır benim idaremde ve Bay de Winter

bir kez olsun şikâyet etmedi. Merhume Bayan de Winter sağken her şey başkaydı tabii. Eğlenceler, partiler olurdu. O işlerle ben ilgilensem de Bayan de Winter da her şeye nezaret ederdi."

Sözcüklerini dikkatle seçtiği, onların beynime ilerleyişini hissettiği ve etkilerini yüzümde görmeye çalıştığı izlenimine bir kere daha kapıldım.

"Bunu size bırakmayı tercih ederim," dedim. Salonda el sıkışırken yüzüne oturan, aşağılayıcı, hakir gören ifade geri gelmişti. Ona dayanamayacağımı, üstelik ondan korktuğumu biliyordu.

"Bir emriniz var mı?" dedi ve odaya göz atıyormuş gibi yaptı. "Hayır," dedim. "Hayır, sanırım eksik hiçbir şey yok. Burada çok rahat edeceğim. Odayı harika yapmışsınız." Bu son cümle onun gönlünü kazanma niyetiyle atılan son bir adımdı. Omuzlarını silkti. Hâlâ gülümsemiyordu. "Yalnızca Bay de Winter'ın talimatlarını yerine getirdim," dedi.

Kapıdan çıkarken duraksadı. Eli açık kapının kolundaydı. Söyleyeceği bir şeyler var da hangi sözcükleri seçmesi gerektiğinden emin değil gibiydi. Orada öylece durdu, ona bir fırsat yaratmamı bekledi.

Bense onun gitmesini istiyordum. Kafatasına gömülü çukur gözleriyle beni izleyen, bana kıymet biçen bir gölge gibi öylece dikiliyordu.

"Hoşunuza gitmeyen bir şeye rastlarsanız bana hemen haber verir misiniz?" dedi.

"Evet, tabii ki Bayan Danvers," diye cevap verdim ama bunun aklındaki sözler olmadığını biliyordum. Tekrar bir sessizlik oldu.

Aniden söze girdi. "Bay de Winter büyük gardırobunu sorarsa onu kıpırdatmanın imkânsız olduğunu söylersiniz. Denedik ama bu dar koridorlardan geçirmek mümkün olmadı. Buradaki odalar, batı kanadındakilerden küçük. Bu süitteki düzenlemeden hoşlanmazsa bana söylesin. Bu odaları ne şekilde dekore edeceğimizi belirlemekte epey zorlandık."

"Lütfen merak etmeyin, Bayan Danvers," dedim. "Her şeyi çok beğeneceğinden eminim ben. Bu oda size bu kadar zahmet çıkardığı için çok üzgünüm. Odaları baştan döşettiğini bilmiyordum. Hiç gerekmezdi. Eminim batı kanadında da aynı şekilde mutlu ve rahat olabilirdim."

Garip bir şekilde bana baktı ve kapının kolunu çevirmeye başladı. "Bay de Winter bu tarafta olmayı tercih ettiğinizi bildirdi. Batı kanadının odaları hayli eskidir. Büyük süitteki yatak odası bunun iki katıdır. Çok güzel bir odadır tabii, tavanı altın yaldız süslemelidir. Özel döşemeli koltukları çok değerlidir. Keza oymalı şöminesi de öyle. Evin en güzel odasıdır. Pencereleri çimenliğe ve denize bakar."

Rahatsız ve biraz çekingen hissettim kendimi. Niçin böyle kızgın bir tonda konuştuğunu, yerleşeceğim odanın Manderley standartlarının altında, mertebesi düşük, ikinci sınıf birine uygun ikinci sınıf bir oda olduğunu neden ima etmeye çalıştığını bilmiyordum.

"Belki Bay de Winter en güzel odayı halka göstermek için saklamıştır," dedim. Kapının kolunu çevirmeye devam etti. Sonra bana baktı, gözlerimi inceledi, cevap vermeden önce biraz duraksadı. Konuşmaya başladığında sesi eskisinden daha da kısık, daha da vurgusuzdu.

"Yatak odaları halka asla gösterilmez," dedi. "Sadece salon, galeri ve aşağıdaki oda açıktır." Bir an için sustu. Gözleriyle beni hissediyordu. "Batı kanadında otururlardı ve o odaları Bayan de Winter sağken kullanırlardı. O size bahsettiğim, denize bakan büyük oda Bayan de Winter'ın yatak odasıydı."

Yüzünden bir gölge geçtiğini gördüm. Derken dışarıdan bir ayak sesi duyulunca duvara doğru çekilip kendini gözlerden uzaklaştırmaya çalıştı. Gelen, Maxim idi.

"Nasıl olmuş?" dedi Maxim. "Tamam mıdır? Beğendin mi?"

Bir okul çocuğu gibi hevesle etrafını inceliyordu. "Buranın çok güzel bir oda olduğunu düşündüm hep," dedi. Bunca yıl

misafir odası olarak harcadık burayı ama ben bu odadan hep çok umutluydum. Çok iyi bir iş çıkarmışsınız, Bayan Danvers. Tam not veriyorum size."

İfadesiz bir yüzle, "Teşekkür ederim, efendim," dedi ve dönüp odadan çıktı, kapıyı arkasından usulca kapattı.

Maxim ise pencereye gidip dışarıya sarktı. "Gül bahçesini seviyorum," dedi. "Hatırladığım ilk şeylerden biri kısa, titrek bacaklarımla bahçeden gül toplayan annemin peşinden gitmekti. Bu odada huzur veren, mutlu bir hava var. Çok da sessizdir ayrıca. Bu odada oturan biri denizden sadece beş dakika mesafede olduğunu asla bilemez."

"Bayan Danvers da öyle diyor."

Pencereden ayrılıp odanın içinde dolaşmaya başladı. Eşyalara dokunuyor, resimlere bakıyor, gardıropları açıyor, valizlerden çıkarılmış elbiselerimi elliyordu.

Birden, "Bayan Danvers ile geçinebiliyor musun?" diye sordu.

Dönüp aynanın önünde tekrar saçımı taramaya başladım. "Biraz katı bir insana benziyor," dedim. "Belki de evin idaresine karışacağımı düşündü."

"Bunu yapmandan rahatsız olacağını sanmam," dedi Maxim. Başımı kaldırdım, aynadaki yansımama bakıyordu. Derken dönüp dudağında hafif bir ıslık, pencereye giderek topukları üstünde ileri geri sallandı.

"Onu dert etme," dedi. "Birçok bakımdan sıradışı bir insandır. Başka bir kadınla geçinmesi de muhtemelen hayli zordur. Sen yine de dert etme. Seni çok rahatsız ederse yol veririz. Fakat işinin ehlidir, biliyorsun. Evle ilgili tüm işleri halleder, senin omuzlarına hiç yük binmez. Sert olması nedeniyle çalışanlar onu pek sevmez. Ama bana karşı bu şekilde davranmaya cesaret edemez. Etseydi çoktan kapının önüne koymuştum."

"Beni daha fazla tanırsa geçinebiliriz gibime geliyor," deyiverdim. "Hem zaten başta biraz kızgınlık duyması gayet doğal."

"Ne kızgınlığı? Sana ne kızgınlığı duyacak? Ne demek istiyorsun sen?"

Yüzünü pencereden bana çevirdi. Kaşları çatıktı. Garip, yarı öfkeli bir ifade vardı yüzünde. Neden bu kadar önemsediğini anlamadım. Başka bir şey söylemiş olmayı diledim içimden.

"Yani demek istiyorum ki yalnız bir erkeğe bakmak bir kâhya kadın için daha kolaydır. Şu âna kadar tek başına bu işi gayet iyi götürüyor olmalı. Benim fazla otoriter ve işlerine karışan biri olmamdan korktuğunu tahmin ediyorum."

"Otoriter mi? Tanrı aşkına..." diye söz başladı. "Eğer sen kendini..." dedi ve sustu, yanıma geldi, başımın üzerine bir öpücük kondurdu.

"Boş ver Bayan Danvers'ı. Kusura bakma ama beni pek ilgilendirmiyor. Hadi kalk, sana Manderley'yi gezdireyim."

O akşam Bayan Danvers'ı görmedim. Bir daha da ondan bahsetmedik. Onu düşüncelerimden çıkardığımda kendimi daha mutlu ve rahat hissediyordum. Alt kattaki odaları gezerken, resimlere bakarken Maxim kolunu omzuma koyduğunda kendimi olmak istediğim, hayallerimde gördüğüm, Manderley'yi yuvası bilen kişi gibi hissettim.

Maxim'in ayakkabıları benimkilerden daha fazla gürültü çıkardığı, köpeklerin patır patır ayak sesleri buna tatlı bir melodi gibi eşlik ettiği için ayak seslerim salonun desenli taşlarında aptalca yankılanmıyordu artık.

Çok da memnundum çünkü bu bizim ilk akşamımızdı, daha yeni dönmüştük ve resimlere bakmak da zaman almıştı. Maxim saate bakınca yemek için kıyafetimizi değiştirmekte geç kaldığımızı söyledi. Böylece ben de hizmetçim Alice'e ne giymem gerektiğini sorma, onun yardımıyla giyinme utancından, Bayan Van Hopper'ın kızına uymadığı için bana verdiği omuzları açık elbiseyle o uzun merdivenlerden üşüyerek inmekten kurtulmuş oldum. O kasvetli yemek odasında yemenin formalitesinden çok çekiniyordum ve şimdi üstümüzü değiştirmediğimiz için

her şey çok basit, çok rahattı. Restoranlarda yemek yediğimiz zamanlardaki kadar rahat olabilecektik. El örgüsü tayyörümde rahattım. İtalya'da ve Fransa'da gördüklerimiz hakkında konuşup gülüştük. Çektiğimiz fotoğraflar da masadaydı. Frith ve uşak, garsonlar gibiydiler. Bana Bayan Danvers'ın baktığı şekilde dik dik hiç bakmadılar.

Akşam yemeğinden sonra kütüphanede oturduk. Perdeler çekildi. Ateşe daha fazla odun atıldı. Mayıs ayı için soğuk bir akşamdı. Kesintisiz yanan odunlardan yayılan sıcak, içimi ısıtıyordu.

Akşam yemeğinden sonra bu şekilde oturmak bizim için yeni bir şeydi çünkü İtalya'da yemeklerden sonra arabayla ya da yaya dolaşıyor, küçük kafelere gidiyor, köprülerden manzarayı seyrediyorduk. Maxim içgüdüsel olarak açık şöminenin sol tarafındaki sandalyeye oturup gazetelere uzandı. Başının arkasına büyük yastıklardan birini koyup bir sigara yaktı. "Her zaman yaptığı bir şey olsa gerek," diye düşündüm. "Hep yaptığı rutin bir şey herhalde. Yıllardır yaptığı bir alışkanlık."

Bana bakmadı. Gazetesini okumaya devam etti. Memnun, rahat, evinin efendisi kimliğiyle sürdüğü yaşam tarzını benimsemiş bir insan görüntüsü içindeydi. Orada oturmuş, çenem ellerimde düşünür ve köpeklerden birinin yumuşak kulağını okşarken aklıma o sandalyede oturan ilk kişinin ben olmadığım düşüncesi geldi. Benden önce de birisi buraya oturmuş, yastıklarda, elini koyduğu sandalyenin kolunda izlerini bırakmıştı. Bir başkası aynı gümüş cezveden kendisine kahve koymuş, fincanı dudaklarına götürmüş, eğilip şu an yaptığım gibi köpeği sevmişti.

Sanki birisi arkamdaki kapıyı açmış da içerisi cereyan yapmış gibi istem dışı titredim. Rebecca'nın sandalyesinde oturuyordum, sırtımı Rebecca'nın yastığına dayamıştım ve köpek de alıştığı için gelip başını dizime yaslıyordu. Geçmişte Rebecca'nın orada ona şeker verdiğini unutmamıştı çünkü.

8

Manderley'de hayatın bu kadar düzenli ve planlı olacağını hiç tahmin etmemiştim. Bugün dönüp geçmişe bakınca o ilk sabah Maxim'in erkenden kalkıp giyinip daha kahvaltısını etmeden mektup yazmaya başladığını çok net hatırlıyorum. Saatin ortalığı inleten gongları nedeniyle biraz afallamış bir halde saat dokuzu biraz geçe aşağı indiğimde onu kahvaltısını bitirmiş, meyvesini soyarken buldum.

Başını kaldırıp bana baktı, gülümsedi. "Dert etme," dedi. "Alışman gereken bir şey bu. Günün bu saatinde boş dolaşacak kadar bol vaktim yok. Manderley gibi bir yeri döndürmek, işte neredeyse tam zamanlı bir iş gibi. Kahve ve sıcak tabaklar büfede. Kahvaltıda kendi işimizi kendimiz yaparız hep." Saatimin geri kaldığına, banyoda gereğinden fazla oyalandığıma dair bir şeyler geveledimsem de beni dinlemedi. Elindeki bir mektuba bakıyordu. Mektupta yazan bir şey suratının asılmasına neden olmuştu.

Kahvaltıda bize sunulanların muhteşemliği karşısında ne kadar çok etkilendiğimi, hatta biraz da nutkumun tutulduğunu çok iyi hatırlıyorum. Büyük gümüş demlikte çay vardı ve tabii kahve. Isıtıcıda, dumanı tüten tabak tabak omlet, pastırma

ve başka bir tabakta balıklar, ayrıca kendi özel ısıtıcısında haşlanmış yumurtalar ve gümüş bir çanakta yulaf ezmesi. Başka bir büfede jambon ve büyük bir parça soğuk pastırma. Masada küçük pideler, tost ve çeşitli kavanozlarda reçeller, marmelatlar, bal, masanın her iki ucunda tepeleme meyve dolu tatlı tabakları. İtalya ve Fransa'da sadece meyve ve kruvasan yiyen, bir fincan kahve içen Maxim'in evde, bu on iki kişiye yetecek kadar yiyeceği üzerinde barındıran kahvaltı masasına yıllar boyu her gün oturup da bunda saçma ya da müsrifçe bir yan görmemesi bana çok garip geldi.

Maxim'in küçük bir parça balık yediğini fark ettim. Ben de bir tane haşlanmış yumurta aldım. Geri kalan yiyeceklere ne olacağını düşündüm. Bütün bu omletler, çıtır pastırmalar, yulaf ezmesi, balıktan kalanlar. Acaba asla göremeyeceğimiz, mutfak kapısının arkasında kahvaltımızdan artanları bir hediye gibi bekleyen garibanlar mı vardı? Yoksa çöp kovalarına mı atılacaklardı? Tabii ki bu sorunun cevabını asla bilemeyecek, asla sormaya cesaret edemeyecektim.

Maxim, "Neyse ki başına ekşiyecek çok akrabam yok," dedi. "Nadiren görüştüğüm bir kız kardeşim ve gözleri neredeyse hiç görmeyen bir büyükannem var. Bu arada, Beatrice öğle yemeğine gelmek istedi. Yemek için gelmiyor bence. Sanırım esas niyeti seni görmek."

"Bugün mü?" diye sordum. Tüm neşem kaçmıştı.

"Evet, bu sabah gelen mektuba göre öyle. Çok kalmayacak. Onu seversin bence. Çok dobra konuşur. Aklındakini açıkça söylemekten yanadır. Dolambaçlı ifadelerle uğraşmaz. Seni sevmezse bunu yüzüne açıkça söyleyecektir."

Bu sözler beni pek rahatlatmamıştı. Samimiyetsizlikte bir parça da erdem yok mudur diye düşündüm. Maxim sandalyesinden kalktı ve bir sigara yaktı. "Bu sabah yapmam gereken bir yığın işim var. Kendi başına kalmaktan sıkılmazsın, değil mi?" dedi. "Seni bahçede gezmeye çıkarmak isterdim ama yardım-

cım Crawley'yi görmem lazım. İşlerden çok uzun süre uzak kaldım. Öğle yemeğinde o da olacak bu arada. Senin için sakıncası yoktur herhalde? Rahatsız olmazsın, değil mi?"

"Olmam tabii ki. Çok sevinirim," dedim.

Sonra mektuplarını alıp odadan çıktı. İlk sabahımı böyle hayal etmediğimi düşündüğümü hatırlıyorum. Hayalini kurduğum o ilk sabahta birlikte kol kola denize yürüyecek, dönmekte gecikecek, soğumuş öğle yemeğimizi mutlu ve yorgun bir şekilde, baş başa yiyecek, sonra da kütüphane penceresinden gördüğüm kestane ağacının altında oturacaktık.

İlk kahvaltımı bayağı oyalanarak yiyor, zaman geçiriyordum. Frith içeri girip servis penceresinin arkasından bana bakıncaya kadar saatin onu geçtiğini fark etmemiştim. Hemen ayağa fırladım. Suçluluk duygusu içinde o kadar uzun süre masada kaldığım için özür diledim. Eğilerek, hiçbir şey söylemeden selam verdi. Çok nazik, çok düzgündü. Gözlerinde bir şaşkınlık ifadesi yakalamıştım. Acaba yanlış bir şey mi söylemiştim? Belki özür için doğru ifade değildi. Belki bana olan saygısını azaltan bir şeydi. Keşke ne demem, ne yapmam gerektiğini bilebilseydim. Özgüven, asalet ve zarafete doğuştan sahip olmadığımı, onları sonradan, yavaş yavaş ve belki de acı çekerek, bin bir ıstırapla öğrenmem gerektiğini Bayan Danvers gibi o da aklından geçirmiş miydi acaba?

Böyle düşünürken odadan çıkmak üzere ayağa kalktım. Nereye gittiğime bakmadan ilerlerken kendimi kapının yanındaki basamakta buldum. Frith yanıma gelerek mendilimi yerden alırken servis penceresinin arkasında bekleyen genç uşak Robert gülmesini gizlemek için kafasını çevirdi.

Salonda yürürken arkamdan mırıltı halindeki seslerini duydum. İçlerinden biri, galiba Robert güldü. Belki de bana gülüyorlardı. Tekrar üst kata, odamın mahremiyetine gitmek istedim ama kapıyı açında içeride odayı toplayan ve temizleyen hizmetçilerle karşılaştım. Biri yerleri süpürüyor, diğeri de tu-

valet masasını siliyordu. Şaşkın gözlerle baktılar bana. Hemen dışarı çıktım. Demek ki sabahın o saatinde odada olmamam gerekiyordu. Beni orada görmeyi beklemiyorlardı. Evin rutinini bozan bir hareketti bu. Taşlarda gürültü çıkarmayan terliklerim sayesinde sessizce alt kata indim yeniden. Kütüphaneye girdim. İçerisi serindi. Pencereler açıktı. Şömine hazırlanmış ama yakılmamıştı.

Pencereleri kapatıp etrafta kibrit aradımsa da bulamadım. Ne yapmam gerektiğini düşündüm. Zile basmak istemedim. Fakat dün gece yanan odunlar sayesinde sıcacık ve konforlu olan kütüphane sabahın şu saatlerinde buzhane gibiydi. Yatak odasında kibrit vardı ama çalışan hizmetçileri rahatsız etmemek için oraya gitmek istemiyordum. Şaşkınlıkla bakan kocaman suratlarını tekrar görmeyi çekemezdim. Frith ve Robert'ın yemek odasından çıkmalarını beklemeye ve sonra büfedeki kibritleri alıp getirmeye karar verdim. Parmaklarımın ucunda salona çıkıp kulak kabarttım. Hâlâ temizlik yapıyorlardı, sesleri, tepsilerin hareketlerini duyabiliyordum.

Şu anda ise tam bir sessizlik hâkim olmuştu. Servis kapılarından geçip mutfak kısmına gitmiş olmalıydılar. Bunun üzerine ben de salonu geçip bir kere daha yemek odasına girdim. Evet, tahmin ettiğim gibi büfede bir kutu duruyordu. Hemen büfenin yanına gittim ve kibrit kutusunu aldım. Tam o sırada Frith odaya geri döndü. Kutuyu aceleyle cebime sokuşturmaya çalıştım fakat Frith'in şaşkın bakışlarla elime baktığını fark ettim.

"Bir şey mi lazımdı, hanımefendi?" diye sordu Frith.

"Ah, Frith," dedim gülünç bir şekilde. "Kibrit arıyorum ama bulamadım." Hemen bana bir başka kutu kibrit ve yanında sigara uzattı. Bu da başka bir utanç verici durumdu çünkü ben sigara içen biri değildim.

"Hayır, aslında durum şu ki," dedim, "kütüphanede üşüdüm biraz. Yurtdışından gelince buranın havası bana soğuk geldi herhalde. Ben de şömineyi yakmak için kibrit aramaya çıktım."

"Kütüphanedeki şömine genellikle öğleden sonra yakılır hanımefendi. Bayan de Winter hep sabah odasını kullanırdı. Orası gayet sıcaktır. Tabii emrederseniz kütüphanedeki şömineyi de yaktırırım hemen."

"Yok, hayır," dedim. "Hiç gereği yok. Sabah odasına giderim ben. Teşekkürler, Frith."

"Orada kâğıt, kalem ve mürekkep bulabilirsiniz, efendim. Bayan de Winter yazışmalarını ve telefon görüşmelerini kahvaltıdan sonra sabah odasında yapardı hep. Bayan Danvers ile konuşmak isterseniz dahili telefonu da orada bulabilirsiniz."

"Teşekkürler, Frith."

Bir kere daha salona yöneldim. Bir özgüven gösterisi olarak bir şarkı mırıldanmaya başladım. Sabah odasını hiç görmediğimi, Maxim'in dün gece bana orayı göstermediğini Frith'e söyleyemedim. Yemek odasının eşiğinde durup beni izlediğini, salonun karşı tarafına geçişimi seyrettiğini, yolumu biliyormuş gibi yürümek zorunda olduğumu biliyordum. Büyük merdivenlerin sol tarafında bir kapı vardı. Sakınmadan o kapıya gittim. İçimden de bu kapının doğru odaya açılması için dua ediyordum. Gelgelelim kapıyı açınca buranın, içine ıvır zıvır konmuş bir bahçe odası olduğunu gördüm. Üzerinde çiçek demetlerinin yapıldığı bir masa, duvarın dibinde yığılı sepetler ve bir ağaç çiviye asılı iki yağmurluk vardı. Odadan dik başlı bir tavırla çıktım ve salonun uzak tarafında Frith'i gördüm. Hâlâ eşikte duruyordu. Bir an için bile olsa onu kandırmamıştım.

Frith, "Efendim, sabah odasına sağınızdan, merdivenin bu yanındaki kapıdan misafir odasına girerek gidebilirsiniz. Büyük misafir odasının içinden dosdoğru geçin ve sola dönün," dedi.

Kendinden emin numarası yapmadan, mütevazı bir biçimde, "Sağ ol Frith," diye karşılık verdim.

Tarif ettiği şekilde uzun misafir odasının içinden geçtim. Çok hoş bir odaydı burası. Çok güzel bir geometrisi vardı. Denize inen çayıra bakıyordu. Halka gösterilen odalardan biri ol-

duğunu tahmin ettim. Ziyaretçileri Frith gezdiriyorsa buradaki tabloları ve mobilyaların dönemini de iyi biliyor olmalıydı. Çok güzel bir odaydı, bunu biliyordum. Bütün o paha biçilemez sandalyeler ve masalar... Ama her şeye rağmen orada oyalanmak istemedim. Kendimi o sandalyelerde otururken, oymalı şömine rafının yanında dururken, masaların üzerine kitaplar koyarken bile hayal edemedim. Bütün nişlerinin önü kordonlarla kesilmiş, Fransız şatolarındaki rehberlere benzer, pelerinli ve şapkalı bir bekçinin kapı yanındaki bir sandalyede oturduğu bir müzenin bütün resmiyetine sahipti bu oda. Dosdoğru ilerleyip sola, daha önce hiç görmediğim sabah odasına girdim.

Ateşin önünde yatan köpekleri görmek beni sevindirmişti. Küçük olan, Jasper kuyruğunu sallayarak yanıma gelip burnunu avucuma soktu. Yaşlı olan ise benim yaklaştığımı görünce burnunu kaldırdı, görmeyen gözleriyle benim geldiğim yöne doğru baktı ama havayı koklayıp da beklediği kişinin gelmediğini anladığında hırıltı ile başını yana çevirip gözlerini tekrar ateşe dikti. Sonra Jasper da yanımdan ayrıldı ve arkadaşının yamacına yatıp onun yan tarafını yalamaya başladı. Bu onlar için rutin bir durumdu. Frith'in dahi bildiğiş şeyi, yani kütüphane şöminesinin öğleden sonra yakıldığını biliyorlardı. Sabah odasına uzun bir süredir gelip yatıyorlardı. Odanın ormangüllerine baktığı bir şekilde içime doğdu. Pencereye gitmeden böyle olduğunu bir şekilde hissettim. Evet, ormangülleri oradaydı. Dün akşam gördüğüm gibi kan kırmızı, nefis, büyük öbekler halinde açık pencerenin altında dizilmişler, araba yoluna sarkmışlardı. Onlarla yosunların oluşturduğu yumuşak halı arasında küçücük bir bahçeyi andıran bir açıklık ve bunun ortasında çıplak, flüt çalan bir satire ait minik bir heykel bulunuyordu.

Kırmızı orman gülleri satir heykelinin fonuydu. Açıklık da satirin dans edip rolünü oynadığı küçük bir sahne gibiydi. Bu oda kütüphanenin aksine küf kokmuyordu. Eskimiş sandalyeler, pek azı okunmuş, üzerine –Maxim'in babası, hatta belki de

dedesi öyle arzu ettiği için– dergilerin ve gazetelerin yığıldığı masalar yoktu.

Burası kadın elinden çıkmış, zevkli ve zarif bir odaydı. Odadaki mobilyalar büyük bir dikkatle seçilmiş, her bir sandalye, vazo, küçükten büyüğe her şeyin birbiriyle ve dekore eden kişinin karakteriyle uyumlu olmasına özen gösterilmişti. Burayı döşeyen kadın şöyle demiş gibiydi sanki: "Bunu alıyorum, bunu ve bir de bunu." Onun zevkine hitap eden, en iyi niteliklere sahip parçaları, içgüdüleriyle ve büyük bir kesinlikle tespit ederek Manderley'nin hazineleri arasından tek tek seçmiş, ikinci sınıf ve sıradan olanları ise elemişti. Ne üsluplar arasında bir karışım görülüyordu ne dönemlerin karıştığına dair bir iz. Sonuç acayip ve insanı korkutan bir mükemmellikti. Halkın ziyaretine açık olan misafir odasındaki gibi soğuk bir resmiyet değil, pencerenin altında kümelenmiş ormangülleriyle aynı ışıltı ve göz alıcılığa sahip bir canlılık söz konusuydu burada. Derken pencerenin altındaki küçük bahçede yarattıkları sahneden hoşnut olmayan ormangüllerinin odaya girmelerine izin verildiğini fark ettim. İri, sıcak yüzleri ile şömine rafından aşağıya bana bakıyor, kanepenin yanındaki masaya konulmuş kâsenin içinde yüzüyor, ince ve zarif bir şekilde altın renkli mumların yanındaki yazı masasının üstünde duruyorlardı.

Oda ormangülleriyle doluydu. Duvarlar bile renklerini ormangüllerinden almış, sabah güneşi altında daha canlı ve göz alıcı bir renge bürünmüşlerdi. Odadaki tek çiçek ormangülleriydi. Bunun özel bir sebebi olup olmadığını, odanın bu çiçekler düşünülerek döşenip döşenmediğini merak ettim çünkü evde ormangüllerinin içeriye zorla girdikleri başka hiçbir yer bulunmuyordu. Yemek odasında da çiçekler vardı, kütüphanede de fakat düzgün kesilmiş, budanmış çiçeklerdi ve bu bollukla ön planda değil, genellikle arka planda duran çiçeklerdi hepsi. Yazı masasına oturup bu odanın ne kadar garip olduğunu geçirdim aklımdan. Böyle güzel ve renk açısından zengin bir odanın aynı

zamanda böyle ciddi ve bir amaca yönelik olması çok garip geldi. Bu denli zevkli döşenmiş, çiçeklerin bütün abartılarıyla doldurduğu bir odanın sadece hülyalı ve samimi bir dekorasyona sahip olması gerektiğini düşünmüştüm.

Ancak bu güzel yazı masası bir kadının oturup notlar yazacağı, kaleminin ucunu açacağı, sümenini masaya gelişigüzel koyacağı bir masa değildi. Masanın gözleri etiketlenmişti. "Cevap yazılmamış mektuplar", "Saklanacak mektuplar", "Ev", "Malikâne", "Menüler", "Çeşitli", "Adresler" ... Hepsi de artık çok iyi tanıdığım o elden çıkmış kötü el yazısıyla yazılmıştı. Şiir kitabındaki sayfayı yok ettiğimden beri hiç görmediğim ve tekrar görmeyi ummadığım bu yazıyla tekrar karşılaşmak beni çok şaşırtmış, hatta korkutmuştu.

Rasgele bir çekmeceyi açtım ve orada da aynı yazıyı gördüm. Bu sefer açık duran, haftalara ve aylara bölünmüş, gelen ziyaretçilerin, kaldıkları odaların, yedikleri yemeklerin kaydedildiği "Manderley'deki Misafirler" adlı deri ciltli bir kitabın içindeydi. Sayfaları çevirince kitabın bütün bir yılın ziyaretçi kaydı olduğunu gördüm. Böylece ev sahibesi, kitabı açıp baktığında hangi ziyaretçinin gelip çatısı altında gecelediğini, hangi odada uyuduğunu, ona yiyecek olarak neler ikram ettiğini gününe ve neredeyse saatine kadar görebiliyordu. Çekmecede kalın, beyaz bir tabaka halinde sıradan işler için kullanılan not kâğıtları ile armalı, üzerinde evin adresi basılı kâğıtlar ve fildişi renkli küçük kartvizitler de vardı.

Birini elime alıp baktım. "Bayan M. De Winter," yazıyordu üzerinde. Köşesinde ise "Manderley," ibaresi yazılıydı. Kutuya geri koyup çekmeceyi kapattım. Birden içimde bir suçluluk duygusu belirdi. Kendimi bir sahtekâr gibi hissetmiştim. Bir başkasının evinde kalan, ev sahibesinin, "Mektuplarını yazmak için masamı kullanabilirsin," dediği, onun masasına oturunca beni misafir eden insanın yazışmalarını gizlice okuyan

biri gibiydim sanki. Her an odaya gelebilir, beni dokunmaya iznim olmayan o açık çekmecenin önünde otururken görebilirdi.

Masadaki telefon ansızın insanı dehşete düşüren bir sesle çaldığında kalbim yerinden fırlayacak gibi oldu. Yakalandığımı sanarak korkuyla sıçradım. Titreyen ellerimle ahizeyi alıp, "Buyurun, kimi aramıştınız?" dedim. Karşıdan garip bir cızırtı geldi. Sonra kısık ve biraz kulak tırmalayan bir ses duydum. Karşıdaki kişi kadın mı, erkek mi anlayamamıştım. "Bayan de Winter?" dedi ses. "Bayan de Winter?"

"Sanırım yanlış oldu. Bayan de Winter vefat edeli bir seneden fazla oluyor," dedim. Orada öylece oturup bekledim, ahizeye baktım. Karşıdaki kişinin sesi yükselip söylediğime inanmamış bir tonla aynı ismi tekrar edinceye kadar saçmaladığımı ve sözlerimi artık geri almanın imkânsız olduğunu anlamamıştım. Yüzüm kıpkırmızı kesilmişti. Ses, "Efendim, benim. Bayan Danvers. Sizi evin dahili hattından arıyorum," dedi. Kırdığım potu saklamanın yolu yoktu. Çok aptalca ve affedilmez bir gaf yapmıştım. Bunu yok saymak beni olduğumdan da aptal biri gibi gösterecekti.

"Kusura bakmayın, Bayan Danvers," dedim kekeleyerek. Sözcükler birbiri üstüne yığıldılar âdeta. "Telefonun zili beni korkuttu. Ne dediğimi bilmeden konuştum sizinle. Beni aradığınızı anlayamadım. Dahili hattan konuştuğumuzu da hiç fark etmedim."

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, hanımefendi," diye cevap verdi. Masayı karıştırdığımı tahmin ettiğini düşündüm. "Sadece beni görmek isteyip istemediğinizi ve bugünkü menü için görüşlerinizi merak etmiştim."

"Ah, eminim menü harikadır. Gayet güzel olduğuna kuşkum yok. Siz neyi uygun görüyorsanız o şekilde yapın, Bayan Danvers. Bana sormanıza hiç gerek yok."

Ses devam etti. "Bence listeyi okumanız çok iyi olurdu. Sümenin yanında günün menüsünü bulacaksınız."

Telaşla masanın üzerini taradım ve sonunda daha önce görmediğim bir kâğıt parçası buldum. Yazılanları hızla gözden geçirdim: körili karides, dana rozbif, kuşkonmaz, soğuk çikolata mus... bunlar öğle yemeği için miydi, akşam yemeği için mi göremedim. Öğle yemeği için olsa gerekti.

"Tamamdır, Bayan Danvers. Gayet uygun, çok güzel düşünmüşsünüz."

"Efendim, değişmesini istediğiniz bir şey varsa lütfen söyleyin, hemen gerekli talimatları vereyim. Sos maddesinin yanında dikkat ettiyseniz tercihinizi belirtebileceğiniz bir boşluk bıraktım. Dana rozbif ile hangi sosun verilmesini istediğinizi bilmiyordum çünkü. Bayan de Winter sos konusuna özel bir dikkat ve alaka gösterirdi. Bu konuda ona mutlaka danışırdım."

"Ee, şey... bir saniye, bakayım, Bayan Danvers. Bilemiyorum. Her zaman hangi sosu veriyorsanız yine aynısını verin bence. Bayan de Winter ne tercih ederdi; yine onu kullanın."

"Sizin bir tercihiniz olmayacak mı, efendim?"

"Hayır, olmayacak, Bayan Danvers."

"Sanırım Bayan de Winter şarap sosunu tercih ederdi, efendim."

"O zaman biz de aynısını kullanalım," dedim.

"Sizi mektup yazarken rahatsız ettiğim için lütfen kusuruma bakmayın, efendim."

"Beni rahatsız etmediniz. Özür dileyecek bir şey yok."

"Posta öğlen gidiyor. Robert mektuplarınızı almak için yanınıza gelecek. Pulları da o yapıştırıyor. Siz sadece telefonla ona haber verin. Acil yollamanız gereken bir şey varsa onların hemen postaneye götürülmesi için Robert ilgili kişilere talimatları verecektir."

"Teşekkürler, Bayan Danvers," dedim. Birkaç saniye karşılık bekledim ama Bayan Danvers cevap vermedi. Sonra bir klik

sesi duydum. Telefonu kapatmıştı. Ben de kapattım. Gözlerimi yeniden masaya, sümenin üzerindeki kullanmaya hazır duran not defterine çevirdim. Etiketli gözler ve üzerlerindeki yazılar –"Cevap yazılmamış mektuplar", "Malikâne", "Çeşitli"– boş boş durmam nedeniyle beni azarlar gibiydiler. Burada benden önce oturan kadın, benim gibi zamanını boşa harcamamıştı. Ev telefonuna uzanmış, hızlı ve kararlı bir şekilde o gün için talimatlarını vermiş, belki menüdeki hoşuna gitmeyen bir maddeyi kalemiyle çizmişti. "Evet, Bayan Danvers," ve "Tabii, Bayan Danvers," dememişti benim gibi. İşi bitince mektuplarını yazmaya başlamış, beş, altı, belki yedi mektubu o artık çok iyi bildiğim italik el yazısıyla kaleme almıştı. Yumuşak, beyaz bloknottan birbiri ardına sayfalar yırtmış, yazısındaki uzun kıvrımlar nedeniyle bu kâğıtlardan bolca kullanmış, her mektubunun sonuna "Rebecca," diye imzasını atmış, baştaki R harfini diğer harfleri cüce gibi gösterecek kadar büyük yazmıştı.

Parmaklarımla masada trampet çaldım. Masanın gözleri boştu. İlgilenilmesi gereken "Cevap yazılmamış mektup," ödenmesi gereken ve hakkında hiçbir bilgim olmayan fatura yoktu ortada. Acil bir isteğim olursa Bayan Danvers'ın dediğine göre Robert'ı aramam gerekiyordu. O, acil mektupların derhal postaneye götürülmesi için gereken talimatları veriyordu. Rebecca'nın kaç acil mektup yazdığını ve onları kime gönderdiğini düşündüm. Terzilere belki. "Beyaz saten elbiseyi en geç perşembe günü almam lazım. Sakın bir aksaklık, gecikme olmasın." Ya da kuaförünü belki. "Gelecek cuma geliyorum. Saat üçte Mösyö Antoine ile bir randevu ayarlayın. Şampuan, masaj, manikür ve saç yapımı istiyorum." Hayır. O tür mektuplar zaman kaybı olurdu. Londra'ya telefon açardı. Onun için Frith üstlenirdi bu işi. Frith telefonda onlara, "Bayan de Winter adına arıyorum," derdi. Masada trampet çalmaya devam ediyordum. Mektup yazabileceğim kimse gelmiyordu aklıma. Bir tek Bayan Van Hopper. Burada, kendi evimde kendi masamda oturup

nefret ettiğim, yüzünü bir daha görmek istemediğim Bayan Van Hopper'a mektup yazmaktan başka yapacak işim olmadığını düşünmek acı veriyordu. Boş bir yaprağı önüme çektim. İnce, ucu parlak kalemi elime aldım ve, "Sevgili Bayan Van Hopper," diye yazmaya koyuldum. Zorla, istemeye istemeye yazıyordum. Yolculuğunun iyi geçmiş olmasını dileyip kızını iyileşmiş bulmasını umduğumu belirtir, New York'ta havanın güzel olmasını temenni ederken ilk defa olarak kendi el yazımın ne kadar okunaksız, ne kadar kişiliksiz, ne kadar tarz yoksunu, hatta eğitimsiz olduğunu, ikinci sınıf bir okulda eğitim görmüş bir çocuğun yazısına ne kadar benzediğini fark edecektim.

9

Dışarıdan gelen arabanın sesini işitince gözüm saatte, panikle yerimden fırladım. Gelenlerin Beatrice ile kocası olduğunu biliyordum. Saat on ikiyi biraz geçiyordu. Tahmin ettiğimden çok daha erken gelmişlerdi. Üstelik Maxim de henüz dönmemişti. Pencereden bahçeye çıkıp ortadan kaybolmanın mümkün olup olmayacağını geçirdim aklımdan. Böylece onları sabah odasına getiren Frith, "Hanımefendi dışarı çıkmış olmalı," diyecek ve bu durum çok da doğal karşılanacaktı. Pencereye koşarken köpekler bana meraklı gözlerle baktılar. Jasper kuyruğunu sallayarak peşimden geldi.

Pencere taraçaya ve ötedeki küçük çimenliğe açılıyordu. Fakat ben ormangüllerinin yanından geçip gitmeye hazırlanıyordum ki seslerin yakına geldiklerini fark edip yeniden odaya girdim. Eve bahçeden geliyorlardı. Frith eminim onlara sabah odasında olduğumu söylemişti. Çabucak büyük misafir odasına dalıp soldaki kapının yanına gittim. Kapı uzunca bir taş koridora açılıyordu. Koridor boyunca koştum. Ne kadar aptalca bir iş yaptığımın tamamen bilincindeydim. Kendime bu sinir krizi nedeniyle kızıyordum ama o insanlarla bir an için bile olsa yan yana gelemezdim. Koridor beni arka bölgelere doğru götürü-

yordu. Bir köşeyi dönünce başka bir merdivene denk geldim. Orada daha önce görmediğim bir hizmetkârla karşılaştım. Bulaşıkhanede çalışan biriydi belki. Kadının elinde bir paspas ve kova vardı. Çok şaşırmıştı. Hayalet görmüş gibiydi. Bana evin bu civarında görülmesi umulmayan bir şeymişim gibi bakıyordu. Şaşkın bir halde "Günaydın," dedim kadına ve merdivene yöneldim. Kadın "Günaydın, efendim," diye karşılık verdi. Ben merdivenlerden yukarı çıkarken ağzı açık, meraklı gözlerle beni takip etti.

Merdivenlerin beni yatak odalarına götüreceğini umuyordum. Böylece doğu kanadındaki süitimi bulabilecek, orada biraz oturacak, öğle yemeği vakti geldiğinde terbiye ve nezaket gereği mecburen aşağı inecektim.

Yönümü tamamen kaybetmiş olmalıydım. Merdivenlerin başındaki bir kapıdan girince daha evvel görmediğim bir koridorda buldum kendimi çünkü. Doğu kanadındaki koridora bazı açılardan benzeyen bir koridordu bu ama daha geniş ve duvardaki kaplamalar nedeniyle daha karanlıktı.

Duraksadım. Sonra sola döndüm ve geniş bir sahanlıkla bir başka merdivene rast geldim. Ortalık çok sessiz ve karanlıktı. Kimsecikler yoktu etrafta. Burada, sabahın bu saatinde hizmetçiler olsaydı şimdiye kadar çoktan işlerini bitirip alt kata inmiş olurlardı. Varlıklarına dair en ufak bir işaret görülmüyordu. Burada olsalar, yeni süpürülmüş halılardan yayılıp havada asılı kalmış toz kokusu duyulurdu. Orada öylece dururken aklıma ne yöne dönmem gerektiği sorusu geldi. Bu sessizlik çok sıradışıydı. Sahiplerinin terk ettiği boş bir evin verdiği sıkıntının aynısını hissediyordu insan burada.

Rasgele bir kapıyı açtım. Karşıma zifiri karanlık bir oda çıktı. Kapalı kepenklerden içeriye ufacık bir ışık huzmesi bile girmiyordu. O karanlıkta, odanın tam ortasında beyaz örtülerin üzerlerine serildiği bazı mobilyaların siluetini seçebildim yine de. Odanın bayat, küflü bir kokusu vardı. Aksesuarları bir yatağın

ortasına toplanıp üzerlerine bir örtü serilerek öylece bırakılmış, nadiren kullanılan bir oda gibi kokuyordu. Perdeler kimbilir kaç yazdır açılmamıştı. Biri pencereye gitse ve perdeleri yana çekip yağsız kalmış kepenkleri iterek açsaydı, muhtemelen aylardır arada rehin kalmış ölü bir güve kelebeği halının üzerine, yerde unutulmuş bir iğne ile pencereler son kez kapatılmadan önce içeriye süzülen kuru bir yaprağın yanına düşüverecekti. Kapıyı usulca kapattım ve iki yanı kapalı kapılarla dolu olan koridorda nereye gittiğimi bilmeden ilerledim. Derken dış duvara bakan bir cumbayla karşılaştım. Geniş pencereden içeriye nihayet bolca ışık giriyordu. Dışarı bakınca aşağıda denize uzanan, yumuşak çimenlerle dolu çayırı ve beyaz köpüklü dalgalarla parlak yeşil renge bürünmüş, batıdan esen rüzgârın kamçılayarak dövdüğü ve kıyıdan uzaklara kovaladığı denizin kendisini gördüm.

Tahmin ettiğimden daha yakındı, çok daha yakın. Bahçedeki küçük ağaç kümesinin altında kalıyordu. En fazla beş dakikalık mesafedeydi. Kulağımı pencereye dayayıp dinlediğimde köpüklü dalgaların göremediğim küçük bir koya çarpıp kırıldıklarını duyabiliyordum. O an, evin etrafını dolaştığımı anladım. Batı kanadının koridorunda bulunuyordum. Evet, Bayan Danvers haklıydı. Buradan denizi duyabiliyordunuz. Kışın, denizin bu yeşil çayırı sürünerek çıktığını, evi tehdit ettiğini hayal etmek zor değildi. Şu anda dahi sert esen rüzgârdan ötürü pencere camı biri hohlamış gibi buğuluydu çünkü. Tuzlu, denizden yukarı taşınmış bir buğu. Gökyüzünde hızla yol alan bir bulut güneşi bir an için gözlerden sakladı ve deniz, rengini bir anda değiştirerek simsiyah oldu ve beyaz köpüklü dalgalar da kardı, birden acımasız ve merhametsiz karaltılara dönüştü. Deniz artık o ilk gördüğüm neşeli, canlı deniz değildi.

Nedense odamın doğu kanadında olmasına sevindim. Denizin sesini duymaktansa gül bahçesine bakmak daha iyiydi. Sahanlığa geri gittim. Bir elim tırabzanda tam aşağı inecekken arkamda bir kapının açıldığını duydum. Kapıyı açan kişi Bayan

Danvers idi. Bir an için hiç konuşmadan birbirimizin yüzüne baktık. Beni gördüğü anda yüzüne bir maske oturduğu için gözlerindeki ifadenin merak mı, yoksa kızgınlık mı olduğunu anlayamadım. Hiçbir şey söylemedi söylemesine fakat kendimi yasak bir yere girmiş biri gibi suçlu ve mahcup hissediyordum. Yüzümün utançtan kızardığını hissettim.

"Yolumu kaybettim," dedim. "Odamı bulmaya çalışıyordum."

"Evin tam ters tarafına gelmişsiniz. Burası batı kanadı."

"Evet, biliyorum."

"Bu odalardan birine girdiniz mi?"

"Hayır," dedim. "Sadece kapılardan birini açtım ama içeri girmedim. Her yer karanlıktı. Eşyaların üstü örtülüydü. Kusura bakmayın. Size rahatsızlık vermek istemezdim. Odaların kapalı kalmalarını isterdiniz herhalde."

"Odaları açmamı isterseniz bunu yapabilirim," diye karşılık verdi. "Söylemeniz yeterli. Odaların hepsi möbleli ve kullanıma hazırdır."

"Ah, hayır hayır. Böyle düşünmenizi istememiştim," dedim.

"Batı kanadını arzu ederseniz size ben gezdireyim?"

Hayır anlamında başımı salladım. "Hayır, hiç zahmet etmeyin. Benim alt kata inmem lazım." Merdivenlerden inerken yanımda benimle beraber yürüyordu. Sanki ben bir tutukluydum, o da bir gardiyan.

"Müsait olduğunuz bir zamanda bana söylemeniz kâfi. Size batı kanadındaki odaları gezdirebilirim," diye ısrarını sürdürdü. Bu durum beni nedense rahatsız etti. Onun bu ısrarı hafızamın derinliklerindeki bir anıyı canlandırdı. Çocukken bir ahbabın evine misafirliğe gitmiştik. Evin benden yaşça büyük olan kızı kolumu tutup kulağıma, "Dolaplardan birine kilitlenmiş bir kitap var. Annemin yatak odasında. Gidip beraber bakalım mı?" diye fısıldamıştı. Kızın o beyaz, heyecanlı yüzünü, küçük, boncuk gözlerini ve ikide bir kolumu çimdiklemesini geçirdim aklımdan.

Bayan Danvers, "Örtüleri hemen kaldırırım. Böylece odayı kullanıldığı zamanki hali ile görebilirsiniz," dedi. "Size bu sabah da gösterirdim ama eminim sabah odasında mektuplarınızı yazmakla meşguldünüz. Bana ihtiyacınız olduğunda odama bir telefon açmanız yeterli. Odaları hazırlatmak çok zaman almaz."

Bu sırada merdivenlerin sonuna gelmiştik. Bir başka kapıyı açtı, geçmem için yana çekildi. Kara gözleri yüzümü inceliyordu.

"Çok naziksiniz, Bayan Danvers," dedim. "Size haber vereceğim."

İlerideki sahanlığa kadar birlikte yürüdük. O an orkestra balkonunun arkasında, ana merdivenlerin başında olduğumuzu fark ettim.

"Bu tarafa nasıl geldiğinizi merak ettim," dedi. "Batı kanadına açılan kapı bundan çok farklıdır."

"Bu yoldan gelmedim zaten."

"O halde arka taraftan, taş koridordan geçtiniz."

Gözlerine bakmadan, "Evet," diye cevap verdim. "Evet, taş pasajdan geçtim."

Bana bakmaya devam etti. Ona sabah odasını neden panik halinde terk ettiğimi, arka taraflardan dolaştığımı anlatmamı bekler gibiydi. Aniden içimi bir his kapladı. Sanki beni izlemiş, batı kanadına adımımı attığım andan itibaren arkasında durduğu kapıdaki çatlaktan her yaptığımı takip etmişti. "Bayan Lacy ve Binbaşı Lacy biraz önce geldiler," dedi. "Arabalarının sesini saat on ikiyi biraz geçe duydum."

"Ya, öyle mi? Fark etmemiştim."

"Frith onları sabah odasına alacak. Saat on iki buçuk gibi tahminimce. Yolunuzu şimdi bulabilirsiniz, değil mi?"

"Evet, Bayan Danvers," diye cevap verip büyük merdivenlerden salona inmeye başladım. Yukarıdan gözleriyle beni takip ettiğini biliyordum.

Artık sabah odasına gitmek ve Maxim'in kız kardeşi ile ta-

nışmak zorunda olduğumun farkındaydım. Yatak odamda saklanmam mümkün değildi. Misafir odasına giderken omzumun üstünden geriye baktım. Bayan Danvers kara bir nöbetçi gibi hâlâ merdivenlerin başında dikiliyordu.

Birkaç saniyeliğine elim tokmakta, sabah odasının kapısında durup içeriden gelen boğuk sesleri dinledim. Ben üst kattayken Maxim dönmüştü. Seslere bakılırsa oda kalabalık olmalıydı. Yardımcısını da beraberinde getirmiş diye düşündüm. Çocukken misafirlerle tokalaştığımda hissettiğim o hastalıklı belirsizlik duygusunu yine hissediyordum. Kapının tokmağını çevirip sendeleyerek içeri girince yüzlerden oluşan bir deniz ve odaya bir anda hâkim olan sessizlikle karşılaştım.

Maxim, "Nihayet geldi," dedi. "Nerelerde saklanıyordun bakayım? Seni aramak için adam yollayacaktık neredeyse. Bu Beatrice. Bu Giles ve bu da Frank Crawley. Önüne bak. Köpeği eziyordun az kalsın."

Beatrice uzun boylu, geniş omuzlu çok güzel bir kadındı. Gözleri ve çenesi Maxim'e çok benziyordu ama beklediğim kadar şık değildi. Tüvit bir kıyafet giymişti. Gençlik hastalığına yakalanmış bir köpeği tedavi eden, atlardan anlayan, iyi ateş eden türden biriydi. Beni öpmedi. Gözlerimin içine bakarak elimi kuvvetli bir şekilde sıktı, sonra Maxim'e döndü. "Beklediğimden çok farklıymış. Anlattığına hiç benzetemedim."

Herkes gülmeye başladı. Ben de güldüm ama bu gülmenin aleyhime olup olmadığını bilmiyordum. Nasıl birini görmeyi beklediğini, Maxim'in ona beni nasıl anlattığını merak etmiştim.

Maxim kolumu tutarak, "Bu Giles," dedi. Giles kocaman bir pençe uzatıp elimi büktü, parmaklarımı ezdi. Kemik çerçeveli gözlüğünün arkasından dostça gülümseyen bir çift göz görünüyordu.

Maxim, "Frank Crawley," dedi. Yardımcısına döndüm. Renksiz, gayet zayıf bir adamdı. Âdemelması hayli belirgindi.

Bana baktığında gözlerinde bir ferahlama okudum. Nedenini merak ettim ama bunu düşünmek için zaman bulamadım. O sırada Frith odaya girmiş, bana bir kadeh şeri ikram ediyordu. Aynı anda Beatrice de benimle tekrar konuşmaya başladı. "Maxim bana dün gece döndüğünüzü söyledi. Bilmiyorduk. Bilsek sizi böyle yol yorgunu halinizle rahatsız etmezdik. Manderley'yi nasıl buldun, beğendin mi?"

"Henüz pek bir şey göremedimse de çok güzel tabii ki."

Tahmin ettiğim gibi beni tepeden tırnağa süzüyordu ama Bayan Danvers gibi sinsi gözlerle değil, açık açık, art niyetsiz inceliyordu. Maxim'in kız kardeşiydi. Benimle ilgili değerlendirme yapmaya hakkı vardı. Maxim de şimdi yanıma gelip koluma girerek bana güven vermişti.

Beatrice, Maxim'e, "Çok iyi gördüm seni, koca oğlan," dedi. Başını yana eğmişti, dikkatli bir şekilde ona bakıyordu. "Şükürler olsun ki o kötü görünüş yok olmuş." Beni işaret ederek, "Galiba bunun için sana teşekkür etmemiz gerekiyor," dedi.

Maxim, "Ben her zaman zindeyimdir," dedi kısaca. "Hayatımda ters giden hiçbir şey olmadı. Giles kadar şişman olmayan herkes senin için hastadır zaten."

"Saçmalama," dedi Beatrice. "Daha altı ay önce enkaz gibi olduğunu sen de çok iyi biliyorsun. Gelip seni gördüğümde hayatımın şokunu yaşamıştım. Tam bir çöküntü içinde olduğunu düşündüm. Giles, öyle değil miydi? Son geldiğimizde hani Maxim ölü gibiydi de ben onun yatağa düşmesine az kaldığını söylemiştim."

Giles, "Doğrusu, eski dostum, şu anda çok farklı görünüyorsun," dedi. "Uzaklaşman isabet olmuş. Daha iyi görünmüyor mu sence de Crawley?"

Maxim'in kolumun altındaki kaslarının gerilmesinden sinirlerine hâkim olmaya çabaladığını anlamıştım. Sağlığı hakkındaki bu sohbet nedense hoşuna gitmemiş, hatta kızdırmıştı. Beatrice'in bu konu üzerinde bu kadar durmasının, bu kadar

büyük bir mesele haline getirmesinin densizce bir tutum olduğunu düşündüm.

Çekingen bir sesle, "Maxim, güneşte karardı," deyiverdim. "Bronz bir ten, çok günahı gözlerden saklar. Onu Venedik'te balkonda kahvaltı ederken görmeliydiniz. Güneşte yanmak için epey uğraşıyordu. Esmer tenle daha yakışıklı olduğunu sanıyor."

Herkes güldü. Bay Crawley, "Bayan de Winter, bu mevsimde Venedik çok güzel olmalı, öyle değil mi?" diye sordu. "Evet," diye cevap verdim. "Hava çok güzeldi. Sadece tek bir gün kötüydü, değil mi Maxim?" Sohbet tatlı bir şekilde sağlığından başka konulara kaymıştı. Şimdi gayet güvenilir mevzulardan, İtalya'dan, havalardan bahsediyorduk. Sohbet artık rahat ilerliyordu. Maxim, Giles ve Beatrice, Maxim'in arabasından söz ediyorlardı. Bay Crawley kanallarda artık gondol olmadığını, sadece motorlu teknelerin dolaşabildiğini duymuş, aslı var mı diye bana soruyordu. Grand Canal'da demirlemiş buharlı tekneler olup olmadığını umursadığını sanmıyorum. Bunu sadece bana yardım olsun diye, sohbet konusunun Maxim'in sağlığından uzaklaşmasına katkı olması için soruyordu. Ona minnettardım. Bütün o sıradan görünüşüne rağmen onun müttefikim olduğunu hissediyordum.

Beatrice, "Jasper'ın egzersize ihtiyacı var," dedi ayağı ile köpeği ittirirken. "Çok kilo almış. Oysa daha iki yaşında bile değil. Onu neyle besliyorsun Maxim?"

"Sevgili Beatrice, senin köpeklerin ne yapıyorsa aynısını yapıyor. Hayvanlar konusunda benden daha iyi olduğunu sanma."

"Kaç aydır uzaktasın. Jasper'ın ne yediğini nereden bileceksin? Frith'in onu günde iki kere dış kapıya kadar yürüyüşe götürdüğünü bana anlatma sakın. Köpek haftalardır koşmamış. Tüylerinden çok rahat anlayabiliyorum."

"Senin yarım akıllı sıska köpeğin gibi görüneceğine dev gibi olmasını yeğlerim doğrusu."

"Lion'ın geçen şubatta köpek yarışmasında iki birincilik ka-

zandığını düşünürsek hiç akıllıca bir laf olmadı bu," dedi Beatrice.

Atmosfer yine gerginleşiyordu. Maxim'in dudaklarının etrafındaki ince çizgilerden bunu anlamak mümkündü. İki kardeş ağız kavgası yapmadan, dinleyenleri germeden duramazlar mı diye merak ettim. Keşke Frith içeri gelip öğle yemeğinin hazır olduğunu haber verseydi ya da bir gonk sesiyle yemeğe çağrılsaydık keşke. Manderley'de neler olduğunu bilemiyordum.

Beatrice'in yanına oturup, "Bizden ne kadar uzaktasınız? Sabah erken mi yola çıktınız?" diye sordum.

"Aramızda seksen kilometre kadar bir mesafe var hayatım. Komşu ilçedeyiz. Trowchester'ın öteki tarafında. Bizim orada av işi daha güzeldir. Maxim izin verirse gelip bizimle kal. Giles seni ata bindirir."

"Maalesef ben ava çıkmıyorum. Çocukken ata binmeyi öğrenmiştim ama çok az. Pek de hatırlamıyorum açıkçası."

"O halde yeniden başlamalısın. Kırsal bölgede ata binmeden yaşanmaz. Çok lazım olabilir. Maxim senin resim yaptığını söyledi. Çok hoş tabii ki ama resim yaparken hiç egzersiz yapmış olmuyorsun, haksız mıyım? Yağmur yağıyorsa yapacak başka bir şey bulamıyorsan, tamam, anlarım."

"Sevgili Beatrice," dedi Maxim. "Biz senin gibi açık hava delisi değiliz."

"Seninle konuşmuyorum koca oğlan. Manderley'nin bahçelerini aşındırırken ne kadar mutlu olduğunu hepimiz biliyoruz herhalde. Yavaş tempolu bir yürüyüşten kaçtığın da görülmemiştir."

Bir nefeste, "Yürümeye ben de bayılırım," dedim. "Eminim Manderley'yi adım adım dolaşmaktan hiç sıkılmayacağım. Sıcak havalarda denize bile girerim belki."

Beatrice, "Hayatım, sen ne kadar iyimsersin böyle. Burada denize girebileceğini hiç sanmıyorum. Buranın denizi çok soğuktur ve kıyı da taşlıktır."

"Onlar önemli değil. Denize girmeyi seviyorum ben. Akıntılar çok güçlü olmadığı müddetçe tabii. Koyda denize girmek güvenli mi acaba?"

Kimseden cevap gelmedi. O anda ağzımdan çıkan sözün anlamı kafama dank etti. Kalbim güm güm atıyordu. Yanaklarımın kıpkırmızı kesildiğini hissettim. Acı bir şaşkınlıkla Jasper'ın kulağına doğru eğildim. "Jasper da biraz yüzse belki yağlarında kurtulurdu," dedi Beatrice sessizliği bozarak. "Ama o koy Jasper'a biraz fazla gelir herhalde, öyle değil mi Jasper? Koca Jasper! Güzel şey." Birbirimizin yüzüne bakmadan köpeğin sırtını okşadık.

Maxim, "Kurt gibi acıktım. Bu yemeğe de ne oldu böyle?" dedi.

"Şöminenin üstündeki saate bakılırsa saat henüz bir," diye karşılık verdi Bay Crawley.

Beatrice söze girdi. "O saat hep ileridir zaten."

O anda kapı açıldı ve Frith içeri girip yemeğin hazır olduğunu haber verdi.

Giles ellerine bakarak, "Ben bir lavaboya gidip ellerimi yıkayayım," dedi.

Hep birlikte odadan çıktık ve rahatlamış bir halde salona geçtik. Beatrice ile ben erkeklerin biraz önünden yürüyorduk. Beatrice koluma girdi.

"Sevgili ihtiyar Frith," dedi. "Hiç değişmiyor. Hep aynı. Böylece ben de kendimi hâlâ küçük bir kız gibi hissediyorum onun sayesinde. Bana darılma ama sen beklediğimden de gençmişsin. Maxim yaşını söylemişti fakat sen düpedüz bir çocuksun. Söyle bakayım, ona âşık mısın?"

Bu soruya hazırlıklı değildim. Yüzümdeki şaşkınlığı görmüş olmalıydı. Hafifçe gülüp kolumu sıktı.

"Cevap verme," dedi. "Neler hissettiğini görebiliyorum. Canını çok sıkmıyorum, değil mi? Sen bana bakma. Yan yana geldiğimizde kedi köpek gibi birbirimizi yesek de ben Maxim'i ca-

nım gibi severim. Onu çok iyi gördüm. Seni gerçekten kutlamak istiyorum. Geçen sene hepimiz onun için çok endişelenmiştik. Ama sen zaten olanları biliyorsundur." O sırada yemek odasına gelmiştik. İçeride hizmetkârlar vardı ve erkekler de yanımıza gelmişlerdi. Sustu, başka bir şey söylemedi. Masaya oturdum. Peçetemi açarken düşündüm. Geçen sene olanlara dair hiçbir bilgim olmadığını, aşağıda, koyda yaşanan trajediye dair bir şey bilmediğimi, Maxim'in her şeyi içine attığını, ona tek bir soru bile sormadığımı söylesem Beatrice ne derdi acaba?

Yemek umduğumdan daha iyi geçti. Çok küçük tartışmalar oldu veya belki de Beatrice sonunda biraz daha usturuplu davranmayı tercih etmişti. O ve Maxim genellikle Manderley'den, Beatrice'in atlarından, bahçeden ve ortak arkadaşlarından konuştu. Sol tarafımda oturan Frank Crawley de neyse ki derin olmayan konulara girerek beni sıkıntıya sokmadı. Giles ise sohbetten çok yemekle ilgiliydi. Fakat ara sıra varlığımı hatırlıyor ve benimle iki çift laf etmeyi de unutmuyordu.

Robert kendisine ikinci soğuk sufleyi verdiğinde, "Aşçınız hâlâ aynı galiba, Maxim?" dedi. "Bee'ye hep demişimdir; İngiltere'de doğru dürüst yemek yiyebileceğin tek yer Manderley'dir. Bu eski sufleyi çok iyi hatırlıyorum."

Maxim, "Galiba aşçıları düzenli olarak değiştiriyoruz ama yemek yapma standartları hep aynı kalıyor. Bayan Danvers'ın elinde tüm tarifler var. Onlara ne yapmaları gerektiğini o söylüyor," dedi.

"Şu Bayan Danvers müthiş bir kadın," dedi Giles. Sonra bana dönüp "Sence de öyle değil mi?" diye sordu.

"Ah, evet, doğru diyorsunuz. Bayan Danvers çok harika birine benziyor."

Giles, "Ama hiç de yağlıboya bir tablo gibi değil," deyip bir kahkaha patlattı. Frank Crawley hiçbir şey demedi. Beatrice'e baktım, beni izliyordu. Sonra başını çevirip Maxim'le konuşmaya başladı.

Bay Crawley, "Golf oynamayı sever misiniz, Bayan de Winter?" diye sordu.

Konunun tekrar değişmesinin sevinciyle, "Yok, maalesef hayır," dedim. Bayan Danvers unutulmuştu. Golf oynayan biri olmamama, oyuna dair hiçbir şey bilmememe rağmen kendisi sıkılıncaya kadar onu dinlemeye hazırdım. Golf emin, sağlam ve sakin bir sohbet konusuydu. Canımızı sıkacak bir tarafı bulunmuyordu. Peynir ve kahve verilmişti. Bir hareket yapmam gerekip gerekmediğini merak ediyor, sürekli Maxim'e bakıyordum ama o hiçbir işarette bulunmadı. Sonra Giles bir hikâye anlatmaya koyuldu. Takip edilmesi zor bir şeydi. Bir kar birikintisinden bir arabayı çekip çıkarmakla ilgili bir hikâyeydi. Düşünce zincirini neyin başlattığını bilmiyorum. Onu nazik bir şekilde, başımı sallayarak, zaman zaman gülümseyerek dinliyordum. Maxim'in masanın karşı tarafında huzursuzlandığının da farkındaydım bir taraftan. Sonunda Giles sustu ve ben de Maxim ile göz göze gelme fırsatı buldum. Çok hafifçe kaşlarını çattı ve başını kapıya doğru çevirdi.

Hızla ayağa kalktım. Sandalyemi iterken sakarca masayı salladım ve Giles'ın şarap kadehini devirdim. "Hay aksi," dedim ne yapacağımı düşünürken. Elimi peçeteme attım ama Maxim, "Tamam, Frith ilgilenir. Ortalığı daha fazla karıştırma," dedi. "Beatrice, onu bahçeye çıkar. Etrafı daha doğru dürüst görmedi."

Maxim yorgun ve biraz da halsiz görünüyordu. Keşke hiçbiri gelmeseydi diye düşündüm. Günümüzü mahvetmişlerdi. Daha yeni gelmiştik. Çok yorucu olmuştu böyle. Ben de çok yorgun hissediyordum kendimi. Yorgun ve mutsuz. Maxim bizim bahçeye gitmemizi teklif ettiğinde çok asabi görünmüştü gözüme. Kadehi devirerek çok aptalca davranmıştım.

Birlikte taraçaya çıktık ve yumuşak yeşil otların kapladığı çayırdan aşağı yürümeye başladık.

Beatrice, "Manderley'ye bu kadar erken dönmenize üzül-

düm," dedi. "İtalya'da üç dört ay kalsaydınız, buraya da yaz ortasında gelseydiniz keşke. Bu Maxim'e de yarardı. Başlarda burada biraz sıkıntı çekecekmişsin gibime geliyor."

"Ben öyle düşünmüyorum. Manderley'yi seveceğime eminim."

Beatrice cevap vermedi. Birlikte bahçede bir aşağı bir yukarı yürüdük durduk.

Sonunda, "Bana kendini anlat," dedi. "Güney Fransa'da neler yapıyordun bakayım? Maxim, korkunç bir Amerikalı kadınla yaşadığını söyledi."

Ona Bayan Van Hopper'dan, onunla nasıl bir araya geldiğimden bahsettim. İlgilenir gibiydi ama aklı biraz başka yerdeydi sanki.

Sustuğumda, "Evet," dedi. "Her şey dediğin gibi çok hızlı yaşanmış. Ama tabii ki bizler çok sevinçliyiz hayatım. Umarım çok mutlu olursunuz."

"Teşekkür ederim, Beatrice. Çok teşekkürler."

Neden mutlu olmamızı ümit ettiğini düşündüm. Oysa mutlu olacağımıza şüphe duymadığını da söyleyebilirdi. Çok nazikti, çok samimiydi. Onu çok sevmiştim ama sesinde beni korkutan küçük bir şüphe vardı.

Konuşmaya devam etti. "Maxim mektup yazıp seni Güney Fransa'da keşfettiğini, çok genç, çok hoş olduğunu söylediğinde itiraf etmek gerekirse küçük bir şok yaşadım. Bizler bir sosyete gülü bekliyorduk. Çok modern, boyalı, o tür yerlerde bulunacak cinsten bir kız. Öğle yemeği öncesinde sabah odasına girdiğinde o kadar şaşırdım ki bir fiske vursan yere yığılacak haldeydim."

Kahkaha ile güldü. Ben de eşlik ettim. Ama görünüşümden hayal kırıklığına mı uğradı, yoksa içi rahat mı etti, onu söylemedi.

"Zavallı Maxim," dedi. "Çok berbat bir dönem geçirdi. Umarım o dönemi atlatmasını sağlarsın. Bu arada o Manderley'ye gerçekten âşık."

İçten içe, bu şekilde rahat rahat konuşmaya devam etmesini, geçmişe dair daha çok şey anlatmasını isterken bir yandan da daha fazlasını bilmek istemediğimi, daha fazla şey duymaya tahammülüm olmadığını hissediyordum.

"Sen de biliyorsun artık, biz birbirimize hiç benzemiyoruz. Karakterlerimiz dünyalar kadar farklı. Benim içimden geçen her şeyi yüzümden okursun. Birinden hoşlandım mı, hoşlanmadım mı, kızgın mıyım, mutlu muyum... benim içim dışım birdir. Maxim ise çok değişiktir. Çok sessiz, çok mesafelidir. O komik kafasında nelerin döndüğünü asla bilemezsin. Ben küçük bir provokasyonda kendimi kaybederim, hemen sinirlenirim ve sonra iki dakika içinde her şey geçer gider. Maxim bir yıl içinde ya bir kere sinirlenir ya iki kere. Ama bir kere sinirlendi mi, aman aman, tam sinirlenir. Kendini kaybeder. Seninle ilgili olarak böyle bir şey yaşayacağını tahmin etmiyorum tabii. Sen çok şeker bir şeysin."

Gülümseyip kolumu çimdikledi. Ben de şeker olmak konusunu düşündüm. Ne kadar sakin ve rahatlatıcı bir kelimeydi. Kucağında örgüsü olan, kaşları hiç çatılmamış biri. Hiç endişelenmemiş, kuşku dolu düşüncelerin işkencelerine hiç maruz kalmamış, kararsızlık yaşamamış, umutlu, istekli, korkmuş, tırnaklarını yiyen, nereye gideceğinden, hangi yıldızı takip edeceğinden emin olamayan bana hiç benzemeyen biri.

"Bunu söylediğim için bana darılma ama şu saçlarına bir şeyler yapmak lazım," diye devam etti. "Dalgalı bir saça ne dersin? Böyle fazla uzun duruyorlar, sen ne dersin? Şapka altında felaket görünüyor olmalılar. Kulaklarının arkasına alsana şunları."

İtaatkâr bir şekilde denileni yapıp onayını bekledim. Bana alıcı gözle baktı. Başı yana eğikti. "Olmadı," dedi. "Yok, hayır. Böyle daha kötü oldu. Çok fazla sade. Sana gitmedi. Aslında sana gereken şey biraz dalga. Az bir şey. Jan Dark tarzı mıdır nedir, o tür şeylere hiç itibar etmem. Maxim ne diyor? Sana yakıştığını söyledi mi?"

"Bilmiyorum," dedim. "Hiç bahsini açmadı bu konunun."

"Eh, peki o halde. Herhalde seviyor. Beni boş ver sen. Söyle bakayım, Londra'dan, Paris'ten kıyafet aldın mı?"

"Hayır, vaktimiz olmadı. Maxim eve dönmek konusunda çok acele ediyordu. Hem her zaman için katalog isteyebilirim."

"Giyinme şekline bakarak bu konuyu pek önemsemediğini söyleyebilirim." Mahcup bir şekilde flanel eteğime baktım.

"Öyleyim," dedim. "Güzel şeyleri seviyorum. Kıyafete harcayacak kadar çok param hiç olmadı benim".

"Maxim neden Londra'da bir hafta daha kalıp sana düzgün bir şeyler almadı merak ediyorum. Çok bencilce davranmış bence. Hiç onun karakterine uygun bir davranış değil. Genelde çok dikkat eder böyle şeylere."

"Öyle mi? Bana hiç öyle gelmedi. Ne giydiğime dikkat ettiğini görmedim hiç. Umurunda olduğunu sanmıyorum."

"Eh, demek ki değişmiş."

Başını başka yana çevirdi. Elleri cebindeydi. Jasper'ın gelmesi için ıslık çaldı. Sonra başını kaldırıp önümüzde yükselen eve baktı.

"Batı kanadını kullanmıyorsunuz herhalde?"

"Hayır, kullanmıyoruz. Doğu kanadındaki süiti hazırlamışlar."

"Öyle mi? Bilmiyordum. Niye acaba?"

"Maxim'in fikriymiş. Öyle tercih etmiş."

Karşılık vermedi. Islık çalarak pencerelere bakmaya devam etti. Derken, "Bayan Danvers ile anlaşabiliyor musun bari?" diye sordu.

Eğilip Jasper'ın başını sevdim, kulaklarını okşadım. "Henüz pek fazla bir diyaloğumuz olmadı onunla. Beni biraz korkutuyor. Onun gibi birini daha önce hiç görmemiştim."

"Göremezsin," diye karşılık verdi Beatrice.

Jasper iri gözlerini bana çevirdi. Alçakgönüllü, mahcup bir hali vardı. İpek tüylerle kaplı başını öptüm ve elimi siyah burnunun üzerine koydum.

Beatrice, "Ondan korkman için bir sebep yok," dedi. "Ne olursa olsun ondan korktuğunu sakın belli etme. Benim onunla bir meselem olmadı elbette ve olsun da istemem. Ama bana karşı her zaman çok kibar davranmıştır."

Jasper'ın başını okşamaya devam ettim.

Beatrice, "Dostça mı sana karşı?" diye sordu.

"Pek sayılmaz," dedim.

"Beatrice yeniden ıslık çalmaya başladı. Ayağı ile Jasper'ın başını okşadı. "O, evle ilgili her meselenin üstesinden gelir; senin bir şey yapmana gerek kalmaz."

"Kalmıyor zaten. Evi çok iyi idare ediyor. Benim hiçbir şeye karışmam gerekmiyor."

"Bunu dert edeceğini sanmam." Önceki akşam Maxim de aynısını söylemişti. İkisinin de aynı fikirde olmaları bana garip geldi. Bayan Danvers'ın işine karışılmasından hiç hoşlanmayacağını düşünüyordum oysa.

Beatrice, "Zaman içinde o da normale dönecektir ama başlarda bazı şeyler senin için daha zor olabilir. Deli gibi kıskançtır. Seni kıskanacağından korkuyordum zaten."

Başımı kaldırıp ona bakarak, "Neden?" dedim? "Beni neden kıskansın ki? Maxim'in ondan hoşlandığını pek sanmıyorum."

"Ah, güzelim benim. Onun aklındaki kişi Maxim değil. Ona saygı duyuyor sanırım, hepsi o. Daha başka bir duygu beslediğini tahmin etmiyorum.

"Hayır, o değil," dedi ve sustu. Yüzü hafiften asıldı, belli belirsiz bir ifadeyle bana baktı. "Senin burada bulunmana içerliyor. Sorun işte bu."

"Niçin? Benim burada bulunmama içerlemesi için bir neden yok ki."

"Bilmiyor muydun?" dedi Beatrice. "Maxim'in sana söylediğini düşünmüştüm. O, Rebecca'ya tapardı."

"Ya? Şimdi anlıyorum," dedim.

Jasper'ı sevip okşamaya devam ediyorduk. Bu kadar ilgiye

alışık olmayan Jasper zevkten dört köşe olup sırtüstü döndü.

Beatrice, "Erkekler de geliyor," dedi. "Hadi, sandalye alıp kestane ağacının altında oturalım biraz. Giles da ne kadar kilo aldı böyle. Maxim'in yanında son derece antipatik kalıyor. Frank sanırım ofise geri dönecek. Ne sıkıcı bir adamdır o da. Ağzından bir kere olsun ilginç bir söz çıktığını duymadım. Evet, ne konuşuyorsunuz siz böyle bakayım? Dünyayı kurtarıyorsunuz herhalde?" Güldü. Erkekler bize doğru yürüdüler. Giles, Jasper'a doğru bir dal fırlattı. Hepimiz Jasper'a baktık. Bay Crawley, kolundaki saate bakıp, "Benim artık gitmem gerekiyor," dedi. "Bayan de Winter, öğle yemeği için çok teşekkür ederim."

Tokalaşırken, "Daha sık gelin lütfen," dedim.

Ötekiler de gidecek mi diye merak ediyordum. Sadece yemek için mi gelmişlerdi, yoksa bütün günü bizimle mi geçireceklerdi bilmiyordum. Gitmelerini umuyordum. Tekrar Maxim ile baş başa kalmayı istiyordum. Yine tıpkı İtalya'daki gibi olacaktık. Hep beraberce gidip kestane ağacının altında oturduk. Robert bize sandalye ve örtü getirdi. Giles sırtüstü uzanıp şapkasını gözlerinin üstüne indirdi. Bir süre sonra da ağzı açık horlamaya başladı.

Beatrice, "Kes horlamayı, Giles," dedi. Giles gözlerini açtı, lafı ağzında yuvarlayarak, "Ben uyumuyorum," deyip yeniden yumdu. Yakışıklı biri değildi bence. Beatrice'in onunla neden evlendiğini düşündüm. Ona âşık olduğunu sanmıyordum. Belki Beatrice de benim hakkımda böyle düşünüyordu. Ara sıra bana baktığını görüyordum. Şaşkın ve düşünceli bir hali vardı. Sanki içinden, "Maxim onda ne bulmuş ki?" diye düşünüyordu. Fakat aynı zamanda nazikti, düşmanca davranmıyordu. Büyükanneleri hakkında konuşuyorlardı.

Maxim, "Büyükanneyi ziyaret etmemiz lazım," dedi. "Giderek bunuyor," dedi Beatrice. "Zavallıcık ne yese üstüne döküyor."

Çenemi Maxim'in koluna dayamış, onları dinliyordum. Beatrice ile konuşurken düşünmeden, refleks gibi bir hareketle elimi okşuyordu.

"Ben de Jasper'ı böyle seviyorum," diye geçirdim içimden. "Ona yaslanmış şu halimle Jasper'dan farkım yok," diye düşündüm. "Aklına geldiğinde, benim Jasper'ı sevdiğim gibi o da beni seviyor ve bu benim hoşuma gidiyor. Ona bir an için bile olsa yaklaşıyorum. Beni, Jasper'ı sevdiğim gibi seviyor."

Rüzgâr durulmuştu. Çok güzel bir akşamüstüydü. Huzurlu, sakin. Çimenler yeni biçilmişti. Çok tatlı, zengin bir koku yayıyorlardı. Yaz gibi. Bir arı gelip Giles'ın başının üstünde vızıldamaya başladı. Giles arıyı şapkasını kullanarak uzaklaştırdı. Güneşte sıcaklayan Jasper yanımıza geldi. Dili ağzından dışarı sarkıyordu. Yanı başıma uzanıp yan tarafını yalamaya başladı. İri gözleri mahzun mahzun bakıyordu bana. Güneş, evin pencereleri üzerinde parlıyor, yeşil çimenler ve taraçaya pencerelerin yansımaları düşüyordu. Bize yakın bacalardan birinden kıvrılarak ince bir duman yükseliyordu gökyüzüne. Kütüphanedeki şömineyi mi yaktılar diye geçirdim aklımdan.

Bir ardıçkuşu çimenlerin üzerinden uçarak yemek odası penceresinin dibindeki manolya ağacına kondu. Buradan, çimenlerin üzerinden manolyaların yumuşak, baygın kokularını alabiliyordum. Her şey çok sakin, çok sessizdi. Çok uzaklardan, koydan denizin sesi geliyordu. Gelgit sona ermiş olmalıydı. Arı yine tepemizde vızıldamaya başladı. Başımızın üzerindeki kestane çiçeklerinin tadına bakmak için durdu. "İşte bu hep yapmak istediğim şey," diye düşündüm. "İşte Manderley'de yaşamak dediğin böyle bir şey olmalı."

Orada öylece oturmaya devam etmek istedim. Konuşmadan, konuşulanlara kulak kabartmadan, bu değerli anları içimde saklayarak öylece oturmak. Hepimiz huzurluyduk çünkü, hepimiz halimizden mutluyduk, bıraksalar uyuyacaktık. Hatta başımızın üzerinde vızıldayan arı bile. Kaşla göz arasında her şey farklı

olacaktı. Yarın olacaktı, sonraki gün ve önümüzdeki yıl. Ve biz de değişecektik herhalde. Bir daha asla böyle oturamayacaktık. Bazılarımız uzaklara gidecek, bazılarımız acı çekecek veya ölecekti. Gelecek önümüzde uzanıyordu. Bilinmeyen, görülmeyen, belki de hiç istemediğimiz, hiç planlamadığımız bir gelecek. Bu an ise güvenliydi, dokunulmazdı. Maxim ile el ele oturuyorduk. Ne geçmiş ne gelecek önemliydi. Maxim hiç hatırlamasa, bir daha asla aklından geçirmese de, hiçbir değer atfetmese de şu an, zamandan çalınmış şu kısacık süre kaygılardan öyle uzaktı ki. Maxim araba yolundaki bazı bitkileri budamaktan bahsediyor, Beatrice de onunla aynı fikirde olduğunu söylüyor, arada kendi önerilerini de ortaya koyuyor, bir yandan da bir tutam ot yolup Giles'a fırlatıyordu. Onlar için basit bir öğle yemeği sonrasıydı. Sıradan bir akşam üstü, saatin üçü çeyrek geçtiği bir zaman dilimiydi. Herhangi bir günün herhangi bir saatinden farksızdı. Bu zaman dilimini kutsayıp bağırlarına basmak gibi bir dertleri yoktu benim gibi. Korkmuyorlardı.

Eteğindeki otları silkeleyen Beatrice, "Artık yola çıkmamız lazım," dedi. "Geç kalmak istemiyorum. Akşam yemeğine Cartright'lar gelecek."

Maxim, "Vera kaç yaşında?" diye sordu.

"Her zamanki yaşında. Hep sağlığından bahsediyor. Adamsa iyice yaşlandı. İkisi de seni soracaktır."

"Onlara selamımı söylersin."

Ayağa kalktık. Giles şapkasının tozunu silkeledi. Maxim esneyip gerindi. Bulutlar güneşin önünü örttü. Gökyüzüne baktım, değişmişti. Parçalı bulutluydu. Küçük bulutlar yeni yeni şekiller oluşturmak için gökyüzünde koşuşturuyordu.

Maxim, "Rüzgâr tersten esiyor," dedi.

Giles, "Umarım yağmura kalmayız," diye karşılık verdi.

Beatrice, "Günün en iyi saatleri geride kalmışa benziyor," diyerek görüşünü belirtti.

Ağır ağır araba yoluna yürüyüp otomobilin yanına gittik.

Maxim, "Doğu kanadındaki değişiklikleri görmediniz," dedi.

"Yukarı gelin. İki dakikada bakarız," dedim.

Salona girip büyük merdivenlerden yukarı çıktık. Erkekler de arkadan takip ediyorlardı.

Beatrice'in burada uzun yıllar yaşamış olduğu fikri bana çok garip geldi. Bir zamanlar dadısıyla birlikte aynı merdivenlerden koşa koşa inen küçük bir kız çocuğuydu. Burada doğmuş, burada büyümüştü. Her yerini biliyordu. Buraya benden daha fazla aitti. Kalbi hatıralarla dolu olmalıydı. Eski günleri düşünüp düşünmediğini merak ettim. Bugün kırk beş yaşına gelmiş, güçlü ve her haliyle oturmuş, tamamen başka bir insan olmuş o kadından çok farklı olan atkuyruklu kızı hiç aklından geçirmiş miydi acaba?

Odalara geldik. Giles alçak boylu kapı aralığında durup, "Çok enteresan. Bee, burada çok büyük bir iş yapılmış, sen ne dersin?" dedi. Beatrice, "Koca oğlan, sen iyice yayılmışsın bakıyorum," dedi. "Yeni perdeler, yeni yataklar. Her şey yepyeni. Giles, hatırlıyor musun, hani bacağından rahatsızlanmıştın da bu odada kalmıştık? O sıralarda çok kasvetli bir odaydı. Tabii annem de konfor konusuna pek önem veren biri değildi. Onun da etkisi var. Maxim, sen burada kimseyi yatırmadın sanırım, değil mi? Misafirlerin kalabalık oldukları zamanlar hariç. Bekârları hep buraya tıkılırdı. Doğrusunu söylemek gerekirse çok güzel olmuş. Gül bahçesine bakıyor ki bu da önemli bir şey. Burnumu pudralayabilir miyim?"

Erkekler alt kata indiler. Beatrice de aynanın karşısına geçti.

"Bütün bunları Danvers senin için mi yaptı?" diye sordu.

"Evet, bence çok iyi iş çıkarmış."

"O kadar eğitimle tabii ki yapacak. Kaça mal oldu acaba? Bayağı kapsamlı bir iş var burada. Hiç sordun mu?"

"Hayır, sormadım maalesef."

"Bayan Danvers'ın bunu dert ettiğini sanmam. Tarağını kul-

lanabilir miyim sakıncası yoksa? Ne güzel fırçalarmış bunlar. Düğün hediyesi mi?"

"Maxim verdi."

"Hım. Çok hoşlar. Biz de sana bir şey vermeliyiz tabii ki. Ne istersin?"

"Ah, gerçekten bilmiyorum. Zahmet etmeyin ne olur."

"Hayatım, saçmalama. Sizden bir armağanı esirgeyecek biri değilim. Gerçi düğününüze davet edilmedik ama neyse!"

"Umarım çok darılmadınız. Maxim yurtdışında evlenmemizi istedi."

"Tabii ki hayır. İkiniz için de bu daha akıllıca bir tercih olmuş. Hem zaten sanki..." Cümlenin ortasında sustu. Elindeki çantayı yere düşürdü. "Hay Allah, sapı mı kırıldı ne? Yok, hayır. Kırılmamış. Ne diyordum. Aklıma gelmiyor. Hah, tamam, evlilik armağanları. Bir şey düşünmeliyiz. Herhalde mücevherlerle pek ilgilenmiyorsundur?"

Cevap vermedim. "Klasik genç çift evliliğinden çok farklı bir durum bu. Bir ahbabımın kızı evlendi geçen gün. Bildik şekilde işe koyuldular. Çarşaflar, kahve takımları, yemek odası mobilyası vesaire. Ben de gayet hoş bir ayaklı lamba hediye ettim. Harrods mağazasından beş sterline almıştım. Kıyafet almak için yolun Londra'ya düşerse benim terzime git. Madame Carroux. Çok zevklidir ve seni kazıklamaz."

Tuvalet masasından kalktı, eteğini çekiştirerek düzeltti.

"Alt katta çok kişiyi ağırlayabilecek misiniz sence?" dedi.

"Bilmiyorum. Maxim bir şey söylemedi."

"Ah, bu koca oğlan. Tam bir muamma. Bir keresinde evde yatak bulmak imkânsız hale gelmişti. Koca ev ağzına kadar insanla dolmuştu. Fakat nedense senin..." derken aniden sustu ve kolumu sıvazladı. "Ah, neyse işte. Evet. Göreceğiz. Ata binmemen, ava çıkmaman ne kötü. Neler kaçırıyorsun neler. Sahi, yelken merakın yoktur, değil mi?"

"Hayır."

"Çok şükür."

Kapıdan çıkıp koridora girdi. Arkasından takip ettim.

"Hoşuna gideceğini düşünürsen gelip bizi ziyaret et," dedi. "İnsanların çat kapı gelmelerini isterim ben. Hayat, davetiye göndermek için çok kısa."

"Çok teşekkür ederim."

Salona bakan merdivenlerin başına gelmiştik. Erkekler dışarıdaki merdivenlerde bekliyorlardı. Giles, "Hadi ama Bee," diye bağırdı. "Yağmur çiseliyor. Arabanın üstünü örttük. Maxim barometrenin düştüğünü söylüyor."

Beatrice elimi tuttu, eğilip yanağıma küçük bir öpücük kondurdu. "Hoşçakal. Kaba saba sorularımla, söylememem gereken sözlerle seni üzdüysem beni bağışla hayatım. Densizlik yapımda var ne yazık ki. Maxim de sana söyleyecektir zaten. Daha önce de dediğim gibi, beklediğim kişi ile yakından uzaktan alakan yok." Dosdoğru bana baktı. Dudaklarını büzüp ıslıkla bir melodi tutturdu. Sonra çantasından bir sigara çıkarıp çakmağıyla yaktı.

Çantasının ağzını kapattı. Merdivenlerden inerken, "Sen Rebecca'dan çok farklısın," dedi.

Dışarıdaydık. Basamakların başına gelmiştik. Güneş bir bulut kümesinin arkasında kalmıştı. İnce bir yağmur yağıyordu ve Robert sandalyeleri içeri toplamak için bahçede bir o yana bir bu yana koşturuyordu.

10

Otomobilin araba yolunda virajı dönüp gözden kayboluşunu izledik. Sonra Maxim kolumu tutup, "Tanrı'ya şükür ki bitti. Çabuk mantonu giyip dışarı gel. Canım yürümek istiyor," dedi. "Şu yağmur da nereden çıktı? Böyle oturmaya tahammül edemiyorum." Yüzü bembeyaz ve gergindi. Beatrice ve Giles'ın, yani kendi kız kardeşi ile enişte sinin misafirliklerinin onu niçin böyle yorduğunu merak ettim.

"Birazcık bekle de üst kattan mantomu alayım," dedim.

"Çiçek odasında bir sürü yağmurluk var. Onlardan birini al," dedi sabırsızlıkla. "Kadınlar yatak odalarına bir girdi mi yarım saatten önce çıkmazlar. Robert, koş, Bayan de Winter'a çiçek odasından bir yağmurluk al getir. Milletin bırakıp gittiği sürüyle yağmurluk var orada." Çoktan araba yoluna çıkmış, Jasper'a bağırmaktaydı. "Seni küçük dilenci seni. Hadi bakayım, çabuk gel buraya da şu yağlarını yakalım biraz." Jasper daireler çize çize koştu. Yürüyüşe çıkmanın heyecanı ile deliler gibi havlayıp duruyordu. Maxim, "Kes sesini geri zekâlı," dedi. "Robert ne cehennemde kaldı yahu?"

Robert elinde bir yağmurlukla salondan koşarak çıktı. Vakit kaybetmeksizin onu üzerime geçirip yakasını düzelttim. Çok

büyüktü bana tabii ki ve çok da uzun ama değiştirmek için vakit yoktu. Birlikte bahçeden yürüyerek korulara doğru ilerledik. Jasper önümüzden koşuyordu.

Maxim, "Ailemden uzak durmak en iyisi," dedi. "Beatrice dünyanın en iyi insanlarından biridir ama böyle tuhaflıklar yapmadan duramaz."

Beatrice'in tam olarak nasıl bir densizlik yaptığından emin değildim. Sormak da istemedim. Belki de yemekten önce sağlığına dair yapılan sohbetten hoşlanmamıştı.

"Beatrice'i nasıl buldun?" diye devam etti.

"Onu çok sevdim. Bana çok iyi davrandı."

"Öğle yemeğinden sonra burada neler anlattı sana?"

"Bilmem. Genelde ben konuştum galiba. Bayan Van Hopper'dan, senle nasıl tanıştığımızdan falan bahsettim. Beklediğinden çok farklı birini bulmuş karşısında, öyle dedi."

"Nasıl bir şey bekliyormuş ki?"

"Tahminimce daha şık, daha sofistike birini. Karşısında bir sosyete gülü bulmayı beklediğini söylemişti."

Maxim bir süre karşılık vermeden sustu. Eğilip Jasper için bir dal parçası fırlattı. "Beatrice bazen inanılmaz derecede akılsız olabiliyor," dedi.

Bahçenin üstünde kalan çimenliği tırmanıp korulara daldık. Ağaçlar birbirlerine çok yakın büyümüşlerdi. Çok karanlıktı. Kırık dalları, geçen seneden kalma yaprakları ayaklarımızın altında eze eze yürüyorduk. Her yerde eğreltiotlarının yeşil sapları ve yakında çiçek açacak olan çançiçeklerinin filizleri vardı. Jasper sessizleşmiş, burnunu toprağa dayamıştı. Maxim'in koluna girdim.

"Saçım hoşuna gidiyor mu?" diye sordum.

Başını şaşkınlıkla bana eğip "Saçın mı?" dedi? "Niye sordun ki bunu şimdi? Tabii ki hoşuma gidiyor. Neyin var senin?"

"Ah, hiçbir şeyim yok. Merak etmiştim sadece."

"Çok komiksin."

Ağaçların ortasındaki bir açıklığa gelmiştik. Zıt yönlere giden iki patika vardı önümüzde. Jasper hiç duraksamadan sağdaki patikaya girdi.

Maxim, "O tarafa değil," diye bağırdı. "Hadi, gel buraya bakayım."

Köpek başını geriye çevirip kuyruğunu sallayarak bize baktı ama oradan kıpırdamadı."Neden oraya gitmek istiyor ki?" diye sordum.

Maxim, "Herhalde oraya alışık," diye kısa bir cevap verdi. "O patika küçük bir koya gidiyor. Orada bir teknemiz vardı. Hadi ama Jasper, gel buraya."

Hiçbir şey konuşmadan sol taraftaki patikaya yöneldik. Başımı geriye çevirdim. Jasper bizi takip ediyordu.

Maxim, "Bu patika bizi sana daha önce söz ettiğim vadiye götürecek," dedi. "Orada açelyaları görüp koklayabileceksin. Yağmuru dert etme. O bize çiçeklerin kokusunu taşıyacak."

Şimdi biraz daha iyiydi. Neşelenmiş, keyfi yerine gelmişti. Tanıdığım, sevdiğim Maxim'di yine. Frank Crawley'den söz etmeye başladı. Ne kadar iyi biri olduğunu, ona ne çok güvendiğini, Manderley'ye kendini nasıl adadığını anlattı.

"Bu daha iyi," diye düşündüm. "Aynen İtalya'daki gibi." Ona gülümsedim, kolunu tuttum, yüzündeki gergin ifadenin silinmesinden mutlu oldum. "Evet", "Sahi mi?" ve "Çok hoş, hayatım," derken düşüncelerim Beatrice'e kaydı yine. Kız kardeşinin varlığından niçin bu denli rahatsızlık duyduğunu, Beatrice'in ona ne yapmış olabileceğini düşündüm. Tabii Beatrice'in Maxim'in mizacına, yılda bir veya iki kere kendisini nasıl kaybettiğine dair söylediklerini de aklımdan geçirdim.

Beatrice, Maxim'i çok iyi tanıyordu elbette. Ne de olsa kız kardeşiydi. Ama benim düşündüğüm şey bu değildi. Kafamdaki Maxim böyle biri değildi. Onun hüzünlü, zor ve asabi olabileceğini kabul ederdim de Beatrice'in dediği gibi öfkeli veya çabuk parlayan biri olacağını kabul etmem mümkün değildi.

Belki de Beatrice durumu abartıyordu. İnsanların kendi akrabaları hakkında yanılmaları olağan bir durumdu.

Maxim, "İşte orada. Şuna bir baksana," dedi.

Ağaçlarla kaplı bir tepenin yamacında durduk. Önümüzde uzanan patika bir derenin yanından vadiye doğru kıvrılarak uzanıyordu. Burada karanlık ağaçlar, iç içe geçmiş çalılar yoktu ama dar patikanın iki yanında açelyalar ve ormangülleri vardı. Bu ormangülleri, araba yolunun yanındakiler gibi dev boyutlarda ve kan kırmızısı renkte değillerdi. Somon, beyaz ve sarı renklerde, güzel, zarif çiçeklerdi. Usulca yağan yaz yağmuru altında o güzel ve narin başlarını aşağı eğmişlerdi.

Hava onların tatlı, sarhoş edici kokularıyla doluydu. Derenin suyuyla karışmış, yağan yağmurla ve ayaklarımızın altındaki ıslak yosunlarla bir olmuş gibiydiler. Burası çok sessizdi. Yalnızca derenin çağıltısı ve usulca yağan yağmurun sesi işitiliyordu. Maxim konuşmaya başladığında onun da sesi kısıktı, tatlı ve fısıltılıydı. Sanki sessizliği bozmak istemiyordu.

"Burası, Mutlu Vadi," dedi.

Sessizce, konuşmadan durduk, bize en yakında bulunan çiçeklerin beyaz, temiz yüzlerine baktık. Maxim eğilip yere düşmüş bir taçyaprak alarak bana uzattı. Zedelenmiş, ezilmişti; kıvrık uçları kahverengiye dönmüştü. Fakat parmaklarımın arasında ovaladığımda kokusu açığa çıktı. Tatlı, güçlü, kendisinden kopup düştüğü ağaç kadar canlı bir kokusu vardı.

Sonra kuşlar çıktı sahneye. Önce bir karatavuk öttü. Derenin üstünde berrak ve rahatlatıcı bir sesle şakıyordu. Bir süre sonra arkamızdaki ağaçlardan saklanan bir arkadaşı ona karşılık verdi. Çok geçmeden o sakin, sessiz hava kuş şakıması ile doldu; şakımalar, beyaz taçyaprakların kokusuyla beraber vadiye doğru peşimizden geldi. Büyülü bir yermişçesine rahatsızlık veriyordu. Bu kadar güzel olabileceğini düşünmemiştim.

Sabah saatlerinin tam tersine, şimdi kapalı ve kasvetli olan gökyüzü ve sürekli yağan yağmur, vadinin yumuşak dinginliğini

bozamıyordu. Yağmur ve dere birbirine karışmıştı. Karatavuğun akıcı şarkısı her ikisine de büyük bir uyum içinde eşlik ediyordu. Yanlarından geçerken açelyaların yağmur damlalarıyla eğilmiş başlarına değiyordum. Birbirlerine çok yakın büyümüşler, patikanın çevresini sarmışlardı. Islak taçyapraklarından ellerime su damlacıkları düşüyordu. Ayaklarımın altında da taçyapraklar vardı; kahverengi ve ıslaktılar. Kokuları hâlâ üzerlerindeydi. Ayrıca daha zengin, daha eski bir koku, derin yosunların ve acı toprağın kokusu vardı havada ve etraf eğreltiotlarının dallarıyla, ağaçların birbirine geçmiş eğri büğrü kökleriyle kaplıydı. Maxim'in elini tuttum hiç konuşmadan. Mutlu Vadi'nin büyüsü altındaydım. Burası Manderley'nin, benim tanıdığım ve sevmeyi öğrendiğim Manderley'nin kalbiydi. Kara, kalabalık ağaçlarla, göz alıcı, nefis ve kibirli ormangülleriyle kaplı araba yolunu unutmuştum. O kocaman ev de, yankı yapan o koca salon, örtüler altına saklanan batı kanadındaki tekin olmayan sessizlik de çıkıp gitmişti aklımdan. Orada, beni tanımayan, bilmeyen odalarda dolanan, benim olmayan bir masaya ve sandalyeye oturan bir işgalciydim. Oysa burası farklıydı. Mutlu Vadi, mütecaviz nedir bilmiyordu. Patikanın sonuna gelmiştik. Çiçekler başımızın üzerinde bir kemer oluşturuyordu. Eğilip altından geçtik. Tekrar doğrulduğumda saçlarımdaki yağmur damlalarını ellerimle yere süpürürken vadinin ve açelyaların, ağaçların arkamızda kaldığını gördüm. Maxim'in haftalar önce Monte Carlo'da o öğleden sonra anlattığı gibi, şimdi karşımızda küçük, dar bir koy vardı. Koyun beyaz, sert taşları ayağımızın altında uzanıyordu ve deniz dalgalar halinde uzakta kıyıya çarparak parçalanmaktaydı.

Maxim yüzümdeki şaşkın ifadeye bakıp gülümsedi.

"Şoke oldun, öyle değil mi?" dedi. "Kimse bunu tahmin edemiyor. Çok büyük bir tezat var burada, öyle ki âdeta insanın canını yakıyor." Jasper'ın gidip getirmesi için yerden bir taş alıp kıyıya doğru fırlattı. "Koş getir, oğlum." Jasper uzun siyah kulaklarını rüzgârda savura savura taşı bulmak için ileri fırladı.

Sihir sona ermiş, büyü bozulmuştu. Yine iki fani insan olmuştuk. Kıyıda oyun oynuyorduk. Daha fazla taş attık, suyun kıyısına gittik, ördekleri kovaladık, denizin getirdiği tahtaları topladık. Gelgit geri dönmüştü. Koyu küçük dalgalar halinde istila ediyordu. Küçük taşlar suyun altında kalmış, kayaların üstündeki yosunlar ıslanmıştı. Suyun üstünde yüzen büyük bir tahtayı kurtarıp met noktasının yukarısına taşıdık. Maxim gülerek bana döndü, gözlerine düşen saçlarını kaldırdı. Ben de yağmurluğumun deniz serpintisiyle ıslanan kollarını sıvadım. Sonra arkamızı döndük ve Jasper'ın gözden kaybolduğunu fark ettik. Seslendik, ıslık çaldık ama nafile. Gelmedi. Dalgaların birbiri üstüne kayalara çarpıp parçalandığı koyun ağzına baktım telaşla.

Maxim, "Hayır," dedi. "Onu mutlaka görürdük. Düşmüş olamaz. Jasper? Salak hayvan, neredesin? Jasper? Jasper?"

"Belki de Mutlu Vadi'ye dönmüştür," dedim.

"Daha demin şu kayanın yanında ölü bir martıyı kokluyordu."

Kıyıdan vadiye doğru yürüdük. Maxim, "Jasper, Jasper?" diye bağırmaya devam ediyordu.

Uzakta, kıyının sağ tarafındaki kayalıkların arasından kısa, keskin bir havlama sesi duydum. "Duydun mu?" diye Maxim'e sordum. "Şu tarafa doğru çıktı." Havlamanın geldiği yöndeki kaygan taşların üzerine attım kendimi.

Maxim sert bir ifadeyle "Geri gel," dedi. "O yoldan gitmek istemeyiz. Salak köpek, kendi başının çaresine baksın."

Duraksadım. Kayadan aşağıya baktım. "Belki de düşmüştür," dedim. "Zavallı hayvan. Gidip getireyim onu." Jasper bu sefer daha uzaktan havladı. "Dinle," dedim. "Onu getirmem lazım. Burası güvenlidir, gelgit onu götürmez, değil mi?"

"Bir şeyi yok," diye karşılık verdi Maxim. Sinirlenmişti. "Rahat bırak şunu. Nasıl geri döneceğini çok iyi biliyor o."

Duymamış gibi yaptım ve kayaların üzerinde güçbela yürü-

meye başladım. Büyük, keskin kenarlı kayalar görüşü engelliyordu. Islak taşların üzerinde düşe kalka yürüyor, olabildiğince Jasper'ın havlamasının geldiğini yöne doğru gitmeye çabalıyordum. Maxim'in Jasper'ı böyle terk etmesi çok merhametsizce idi. Anlayamıyordum. Üstelik gelgitin ulaşması an meselesiydi. Görüşü engelleyen büyük kayanın yanına çıkıp arkasına baktım. Geldiğim koya benzeyen bir başka koyu görünce çok şaşırdım. Fakat bu koy daha geniş ve yuvarlak şekilliydi. Koruma amaçlı olarak taştan, küçük bir dalgakıran yapılmıştı. Onun arkasında koy, ufacık, doğal bir liman oluşturmuştu. Demirlenmiş bir duba görülüyordu fakat ortada tekne ya da sandal yoktu. Aynı arkamda bıraktığım koy gibi bu koyun da kıyısı beyaz taşlarla kaplıydı ama buradaki daha dikti ve denize bir anda iniyordu. Ağaçlar gelgit seviyesinin işaretçisi yosunların oluşturduğu arapsaçı görünümlü yığına kadar geliyor, neredeyse taşları bile işgal ediyordu. Ağaçların kıyısında ise tek katlı ve enine uzayan bir bina görülüyordu. Yarı kulübe yarı kayıkhane gibi bir binaydı ve dalgakıranla aynı taştan yapılmıştı.

Kıyıda bir adam duruyordu. Bir balıkçıydı belki de. Uzun çizmeleri ve şapkası vardı. Jasper onun çevresinde dört dönüyor, havlıyor, burnunu çizmelerine sürüyordu. Adam hiç oralı değildi. Aşağı eğilmişti, taşlarla uğraşıyordu. "Jasper," diye bağırdım. "Jasper, gel buraya."

Köpek başını kaldırıp kuyruğunu sallayarak bana baktı ama sözümü dinlemedi. Kıyıdaki yalnız adamla uğraşmayı sürdürdü.

Geriye baktım. Maxim ortalarda yoktu. Kıyıya inmek için kayadan aşağıya inerken ayağım taşları oynatınca adam sesin geldiği yöne başını çevirdi. O an, zekâ özürlü birine özgü küçük, kısık gözleri, kırmızı, ıslak bir ağzı olduğunu gördüm. Dişsiz ağzıyla bana gülümsedi adam.

"İyi günler. Pis, değil mi?" dedi.

"İyi günler. Maalesef hava pek hoş değil."

Sürekli gülümseyerek ilgiyle izledi beni. "Kabuk bulmak için

kazıyorum," dedi. "Hiç kabuk yok burada. Sabahtan beri kazıyorum."

"Ya? Çok üzüldüm," dedim.

"Evet, öyle. Burada hiç kabuk yok."

"Hadi Jasper. Geç oluyor. Hadi oğlum."

Fakat Jasper cezbeye kapılmış gibiydi. Deniz ve rüzgâr çarpmıştı belki. Benden kaçıyor, aptal aptal havlıyor, durup dururken kıyıda bir o yana bir bu yana koşturup duruyordu. Beni takip etmeyeceğini anladım. Yapacak bir şeyim yoktu. Tekrar eğilip boş yere taşları kazmaya başlayan adama döndüm.

"Yanında ip var mı?"

"Ha?"

"İp diyorum. Yanında ip var mı?"

Başını sallayarak "Burada hiç kabuk yok," dedi. "Sabahtan beri kazıyorum." Soluk mavi, ıslak gözlerini sildi.

"Köpeği bağlamak için bir şey istiyorum. Benimle gelmiyor."

"Ha?" dedi. Aptal ve zavallı gülümsemesini sergiledi bir kere daha.

"Tamam, neyse," dedim.

Kararsız bir şekilde bana baktı, öne eğildi ve parmağıyla böğrümü dürttü.

"Ben bu köpeği biliyorum. Evden geliyor," dedi.

"Evet. Şimdi de benimle eve dönmesini istiyorum zaten."

"O senin değil."

"Bay de Winter'ın köpeği," dedim usulca. "Şimdi onu tutup eve götürmek istiyorum."

"Ha?"

Jasper'a bir kez daha seslendim fakat o, rüzgârla savrulan bir tüyün peşinden koşmayı tercih etmişti. Kayıkhanede ip olup olmadığını merak ettim ve kıyıdan ilerleyerek binaya doğru yürüdüm. Eskiden bir bahçe vardı burada herhalde fakat şimdi çimenler çok uzamış, ısırganlarla karışmıştı. Pencerelerin kepenkleri kapalıydı. Kapı kesin kapalıydı. İspanyoleti umutsuzca

çevirdim. Bir anlık bir sıkışmadan sonra aniden açılınca çok şaşırdım. Kapı alçaktı, eğilerek içeri girdim. Klasik bir kayıkhane bulmayı bekliyordum. Kirli, tozlu, eskimiş, halatların, makaraların, küreklerin etrafta gelişigüzel yattığı ama içerisi tozlu ve yer yer kirli olmakla beraber ne halat vardı ne de makara. Oda mobilyalı, dayalı döşeliydi. Bir kulübeyi andırıyordu. Köşede bir sehpa, bir masa, sandalyeler, duvara dayalı bir yataklı kanepe bulunuyordu. Üzerinde fincanlar ve tabaklar olan bir de şifoniyer vardı. Üzerinde kitaplar olan kitap rafları, rafların üzerinde gemi modelleri... Bir an burada birilerinin, belki de sahildeki adamın yaşıyor olabileceğini geçirdim aklımdan ama çevreme bakınca biri yaşıyor gibi gelmedi. Buna dair bir iz yoktu. Şu ızgarası paslı şömine kimbilir ne zamandır yakılmamıştı. Şu tozlu yere kimbilir ne zamandır kimse basmamıştı. Şifoniyerin üzerindeki porselenin üstü rutubetten mavi mavi lekelerle kaplanmıştı. Havada garip, küflü bir koku hâkimdi. Örümcekler, gemi modellerinin üzerini ağlarıyla kaplamış, kendi korkunç armalarını işlemişlerdi. Kimse yaşamıyordu burada. Kimse gelmiyordu. Açtığımda kapının menteşeleri gacırdamıştı. Yağmur boğuk bir sesle çatıyı dövüyor, kepenkli pencerelere vuruyordu. Kanepenin döşemesini fareler kemirmişti. Tırtıllı delikleri, yıpranmış kenarları görebiliyordum. Kulübenin içi rutubetliydi. Rutubetli ve soğuk. Karanlık ve kasvetli. Hoşlanmamıştım. Orada durmak istemiyordum. Çatıya vuran yağmurun çıkardığı boğuk ses içimi daraltmıştı. Odanın içinde yankılanıyordu sanki. Paslı şömine ızgarasına damlayan suyun sesi de geliyordu kulaklarıma.

İp bulabilirim diye çevreme bakındım. İşime yarayacak hiçbir şey yoktu görünürde. Odanın içinde bir kapı daha vardı. Kapıya gidip açtım. İçimde hafif bir korku vardı şimdi. Farkında olmadan, görmek istemediğim bir şeyle yüz yüze gelecektim sanki. Bana zarar verecek korkunç bir şey!

Bu düşünceler saçmaydı tabii. Kapıyı açtım. Kayık konan bir

yerdi işte. Etrafta halatlar, makaralar vardı. Tam bulmayı umduğum şeyleri gördüm. Yelkenler, usturmaçalar, küçük, altı düz bir sandal, boya kutuları, kayıklarla ilgili bir sürü çöp, ıvır zıvır. Bir ip yumağı raflardan birine bırakılmıştı. Yanında da paslı bir sustalı vardı. Jasper'ı götürmek için bu bana yeterliydi. Sustalıyı açıp bir parça ip kestim ve odaya döndüm. Yağmur hâlâ çatıyı dövüyor, şömineye damlaları düşüyordu. Arkama bakmadan, yırtık kanepeyi, küf tutmuş porseleni, model gemiler üzerindeki örümcek ağlarını görmemeye çalışarak, hızlı adımlarla gacırdayan kapıdan çıkıp beyaz plaja ayak bastım.

Adam artık kazmıyor, beni seyrediyordu. Jasper da yanında duruyordu.

"Jasper, gel bakayım buraya," dedim. "Hadi oğlum." Eğildim. Bu sefer ona dokunmama, tasmasını tutmama izin verdi. Adama, "Kulübede biraz ip buldum," dedim.

Karşılık vermedi. İpi gevşekçe Jasper'ın tasmasına bağladım.

Onu çekerek giderken "İyi günler," dedim.

Adam başıyla selam verdi. Özürlü gözlerini bana dikmişti. "Seni oraya girerken gördüm," dedi.

"Evet. Bir mahzuru yok. Bay de Winter bir şey demez."

"Hanımefendi artık oraya girmiyor."

"Hayır, artık girmiyor oraya."

"O, denize gitti, değil mi? Artık hiç geri gelmez, değil mi?"

"Hayır, hiç geri gelmez artık."

"Ben bir şey demedim, değil mi?"

"Hayır, tabii ki demedin. Merak etme sen."

Kendi kendine mırıldanarak yeniden kazmaya koyuldu. Beyaz taşların üzerinde yürümeye başladım. Maxim elleri cebinde, kayaların orada beni bekliyordu.

"Özür dilerim," dedim. "Jasper bir türlü gelmek istemedi. Ben de ip bulup getirmek zorunda kaldım."

Ani bir hareketle arkasını dönüp ağaçlara doğru yürümeye başladı.

"Kayalara geri gitmiyor muyuz?" diye sordum.

"Ne gerek var ki? Şu anda buradayız," diye kısa bir cevap verdi.

Yukarı doğru yürüyüp kulübeyi geçtik ve ağaçlara ilerleyen bir patika ile karşılaştık. "Özür dilerim. Çok zaman harcadım orada. Jasper'ın kabahatiydi. Habire o adama havladı durdu. Kim o adam?"

"Bizim Ben işte. Zararsızdır. Yaşlı babası eskiden bekçilerden biriydi. Çiftliğin oraya yakın bir yerde yaşıyorlar. O ipi nereden buldun sen?"

"Kıyıdaki kulübede buldum."

"Kapı açık mıydı ki?"

"Evet. İttim, açıldı. İp, yelkenlerin ve küçük bir kayığın bulunduğu öteki odadaydı."

"Ya? Ah, evet," dedi kısaca ve birkaç saniye sustuktan sonra ekledi: "O kulübenin kapısının kilitli olması lazımdı. Açık durmasının bir anlamı yok."

Karşılık vermedim. Benim işim değildi.

"Ben sana kapının açık olduğunu söyledi mi?"

"Hayır. Ona sorduklarımı hiç anlamıyor gibiydi zaten."

"Göründüğünden daha akıllıdır o. İsterse çok düzgün konuşabilir. Kulübeye defalarca girip çıkmıştır. Bilmeni istememiştir sadece."

"Sanmam. Kulübe terk edilmiş gibiydi. Uzun zamandır kimse içeriye adım atmamıştı sanki. Her yer toz içindeydi ve yerde hiç ayak izi yoktu. İçerisi çok rutubetliydi. Oradaki kitaplar korkarım mahvolacak. Sandalyelerle kanepe de tabii. Orada fare de var. Örtüleri yemişler."

Maxim bir karşılık vermedi. Çok hızlı adımlarla yürüyordu. Kıyıdan yukarı çıkan yol çok dikti. Burası Mutlu Vadi'ye hiç benzemiyordu. Ağaçlar karanlık ve sıktı. Yolumuza dizili açelyalar yoktu burada. Yağmur kalın dallardan aşağıya dökülüyor, damlalar yakama vuruyor, ensemden içeri giriyordu. Ürpermiş-

tim. Çok tatsız bir durumdu. Soğuk bir el gibiydi. Kayaların üstünde yaptığım sıradışı yürüyüş sonrasında bacaklarım ağrımaya başlamıştı. Deliler gibi koşturup yorulan Jasper da geride kalmıştı. Dili ağzından dışarıya sarkıyordu.

Maxim, "Hadi ama Jasper, Tanrı aşkına," dedi. "Şunu yürütsene. İpini falan çek, bir şey yap. Beatrice doğru demiş. Çok şişmanlamış bu hayvan."

"Senin yüzünden," dedim. "Çok hızlı yürüyorsun. Sana ayak uyduramıyoruz."

"Beni dinleyip kendini deli gibi o kayaların üstüne atmasaydın şimdiye evdeydik. Jasper eve nasıl döneceğini çok iyi biliyor. Onun peşine takılıp ne yapmaya çalıştığını anlamıyorum."

"Düşmesinden korktum. Üstelik deniz de kabarabilirdi."

"Deniz kabaracak olsa ben köpeği orada bırakır mıydım sence? Sana o kayalara çıkmamanı söyledim. Sense şimdi bunu yapıp yorulduğun için bana sızlanıyorsun."

"Hiç de sızlanmıyorum. Demirden bacakları bile olsa bu tempoda yürüyen herkes yorulurdu. Jasper'ın peşinden gittiğimde benimle geleceğini sanmıştım."

"Ne diye bu gerzek köpeğin arkasında koşturup kendimi yorayım ki?"

"Kıyıdaki tahtalarla uğraşmaktan daha fazla yorucu değildi. Başka bir mazeretin olmadığı için böyle diyorsun."

"Ne için mazeret bulacakmışım?"

Yorgun bir sesle, "Bilmiyorum artık," dedim. "Hadi, yeter bu kadar."

"Olmaz. Sen başlattın. Mazeret bulmaya çalıştığımı söyleyerek ne kastettin açıklar mısın? Neyin mazeretiymiş bu?"

"Benimle kayalara çıkmayışının mazereti herhalde."

"Öteki kıyıya inmeyişimin nasıl bir gerekçesi olabilir sence?"

"Of, Maxim, ben ne bileyim. Düşünce okumak gibi bir yeteneğim yok maalesef. Gelmek istemediğini biliyorum o kadar. Gelmek istemediğin yüzünden belliydi zaten."

"Ne vardı yüzümde?"

"Dedim ya. Gelmek istemediğini gördüm. Of, lütfen bitirelim şu tartışmayı. Bu konu içimi daraltti."

"Bütün kadınlar bir tartışmayı kaybettiklerinde bunu söyler. İyi peki. Peşinden gelmek istemedim. Mutlu musun? O lanet yere, o Tanrı'nın belası kulübeye asla adım atmam ben. Benim anılarıma sahip olsaydın sen de oraya gitmek, orası hakkında konuşmak, hatta düşünmek bile istemezdin. Tamam mı? Şimdi bunu istediğin gibi sindirebilirsin. Umarım mutlu olmuşsundur."

Yüzü kireç gibiydi. Gözleri gergin ve mahzundu; onu ilk gördüğüm günkü karanlık, yitik bakışlara bürünmüşlerdi. Elimi uzattım, elini avucumun içine alıp sımsıkı kavradım.

"Ne olursun, Maxim! Lütfen."

Duygusuz bir tonla, "Ne var?" dedi.

"Böyle bakmanı istemiyorum. Canım yanıyor. Ne olur, Maxim. Bütün dediklerimizi unutalım. Saçma sapan, gereksiz bir münakaşaydı. Çok özür dilerim, hayatım. Çok özür dilerim. Her şey eskisi gibi güzel olsun istiyorum."

"İtalya'da kalsaydık keşke," dedi. "Manderley'ye hiç dönmemeliydik. Hey Tanrım, dönmekle ne büyük aptallık etmişim."

Sabırsız bir biçimde ağaçlara sürünerek yürüyordu. Daha da hızlanmıştı. Ona yetişebilmek için koşmaya başlamıştım. Soluk soluğa kalmıştım. Gözyaşlarımın yüzüme süzülmesi an meselesiydi. Zavallı Jasper'ı da arkamdan çeke çeke götürüyordum.

Sonunda patikanın başına gelmiştik. Orada Mutlu Vadi'ye giden öteki kolu da gördüm. Demek ki bu tırmandığımız patika, Jasper'ın inmek için can attığı patikaydı. Jasper'ın o patikaya neden girdiğini şimdi anlıyordum. O çok iyi bildiği kıyıya ve kulübeye iniyordu çünkü. Bu, eskiden hep yaptığı rutin bir şeydi.

Bahçeye ulaşıp hiç konuşmadan eve girdik. Maxim'in yüzü kaskatıydı, ifadesizdi. Yüzüme bile bakmadan dosdoğru salona ve oradan kütüphaneye geçti. Frith salondaydı.

Maxim, "Bize hemen çay getirin," deyip kütüphane kapısını kapattı.

Gözyaşlarımı tutmaya çalışıyordum. Frith ağladığımı görmemeliydi. Kavga ettiğimizi düşünebilir, hizmetçilerin odasına gidip, "Bayan de Winter demin gözyaşları içinde ağlıyordu. Galiba işler peki iyi gitmiyor," diyebilirdi. Frith görmesin diye yüzümü çevirdim. Fakat o bana doğru yürüyerek yağmurluğu çıkarmama yardım etmeye başladı.

"Yağmurluğunuzu çiçek odasına götüreceğim, efendim," dedi Frith.

"Teşekkür ederim, Frith." Yüzümü hâlâ ondan gizliyordum.

"Maalesef yürüyüş yapmak için iyi bir gün değil, efendim."

"Maalesef. Hava hiç güzel değil."

"Mendiliniz, efendim," dedi yere düşmüş bir şeyi eğilip alırken. Teşekkür ederek mendili cebime koydum.

Üst kata mı çıksam, yoksa Maxim'in peşinden kütüphaneye mi gitsem diye düşünüyordum. Frith yağmurluğu alıp çiçek odasına götürdü. Bense orada bütün çekingenliğimle, tırnaklarımı yiyerek öylece durdum. Frith geri geldi. Beni orada görünce şaşırdı.

"Kütüphanedeki şömine yanıyor, efendim," dedi.

"Teşekkür ederim, Frith."

Salonu bir baştan bir başa yavaş adımlarla geçerek kütüphaneye gittim. Maxim sandalyesinde oturuyordu. Jasper ayakucunda, yaşlı köpek ise sepetindeydi. Gazetesi sandalyenin kolunda durmakla birlikte Maxim ona bakmıyordu. Yanına gidip diz çöktüm, yüzümü yüzüne yaklaştırdım.

"Ne olur bana kızma artık," diye fısıldadım.

Yüzümü avuçlarının arasına alıp yorgun ve gergin gözleriyle bana baktı. "Sana kızgın değilim."

"Seni üzdüm, mutsuz ettim. Bu, seni kızdırmakla aynı şey. Çok yaralısın, incinmişsin, kırgınsın. Seni böyle görmeye tahammül edemiyorum. Seni çok seviyorum."

"Gerçekten mi?" diye sordu? "Seviyor musun?" Sıkıca tuttu beni. Korkmuş, acı çeken bir çocuğunkileri andıran karanlık, şüphe duyan gözleriyle beni sorguluyordu.

"Hayatım, ne oldu? Niçin öyle baktın?"

Cevap veremeden kapı açıldı. Frith, Robert ile beraber odaya girdi. Tekrar topuklarımın üzerine bastım. Ateşe atmak üzere odunlara uzanmış gibi yaptım. Çay ritüelimiz başlamıştı.

Bir gün önceki gösteri tekrarlanıyordu. Masanın hazırlanışı, kar beyazı örtünün serilmesi, yiyeceklerin servis edilmesi, sıcak su dolu gümüş çaydanlığın küçük ateşin üzerine konulması, bu esnada Jasper'ın kuyruğunu sallayarak ve kulaklarını dikerek beni izlemesi aynı sırayla yeniden yaşandı. Tekrar yalnız kalana kadar beş dakika geçmiş olmalıydı. Maxim'e baktım, yüzüne yeniden renk gelmiş, o yorgun, yitik görünüm kaybolmuştu. Bir sandviç almak üzere uzandı.

"Yemeğe onca kalabalığı çağırmayacaktık," dedi. "Zavallı Beatrice de beni hırpalamadan sevmeyi öğrenemedi bir türlü. Çocukken kedi köpek gibi birbirimizi yerdik. Onu çok da severim aslında. Yine de çok yakında oturmamaları büyük şans. Bu arada büyükanneyi görmeye gitmemiz lazım bir ara. Bana çay koyar mısın, sevgilim ve lütfen senin canını böyle sıktığım için beni affeder misin?"

Demek ki bitmişti. Kavga sona ermişti. Bir daha bu konuyu açmamalıydık. Çay fincanının üzerinden gülümsedi ve sonra sandalyesinin kolunda duran gazeteye uzandı. O gülücük, ödülümdü. Jasper'ın başına dokunan bir el gibi. Güzel köpecik, yat, beni daha fazla yorma. Yine Jasper olmuştum. Başladığım noktaya geri dönmüştüm. Bir parça kızarmış hamur tatlısı alıp elimle köpekler için ikiye böldüm. Kendim için almadım, canım istemiyordu. Aç değildim. Saçma sapan, aptalca bir yorgunluk, bitkinlik içindeydim. Maxim'e baktım, gazetesini okuyordu. Başka bir sayfayı çevirmişti. Benimse elim tatlının yağı ile kirlenmişti. Mendil almak için elimi cebime soktum. Cebimden

çıkan, kenarları dantelli küçük bir bez parçasıydı. Onu görünce yüzüm asıldı çünkü bu bana ait değildi. Frith'in salonun zemininden alıp bana verdiği mendili hatırladım. Yağmurluğun cebinden düşmüştü herhalde. Elimde evirip çevirdim. Kirliydi; cebin içindeki tüyler, iplikler kalmıştı üzerinde. Köşesinde bir yazı vardı. Uzun ve italik bir R ile de W ibaresi iç içe geçmişti. R, diğer harflerden çok daha büyüktü. Kuyruğu, mendilin ortasına doğru uzamıştı. Küçük bir mendildi. Top gibi yuvarlanmış ve yağmurluğun cebine koyulmuş, sonra da orada unutulmuştu.

Mendil oraya koyulduktan sonra onu oradan çıkaran ilk kişi bendim muhtemelen. Yağmurluğu giymiş olan kadın demek ki uzun, ince, omuzları benden geniş biriydi çünkü ben o yağmurluğu giyince bana çok bol ve uzun gelmişti. Kol ağızları el bileklerimin altına kadar uzuyordu. Düğmelerinin bazıları eksikti. Kadın bu düğmeleri diktirmekle uğraşmamıştı. Yağmurluğu bir pelerin gibi omuzlarına atmış veya düğmelerini iliklemeden giymiş, ellerini ceplerine sokmuştu.

Mendilde pembe bir iz vardı. Bir ruj izi. Dudaklarını mendille silmiş ve yuvarlayıp cebine koymuştu. Ellerimi mendile sildim. Silerken mendilden belli belirsiz bir koku geldiğini fark ettim. Tanıdığım, bildiğim bir kokuydu bu. Gözlerimi yumarak anımsamaya çalıştım. Adını koyamadığım, tarifi zor, hafif ve hoş bir kokuydu. Onu daha önce koklamıştım, ona daha önce dokunmuştum. Hem de o öğle sonrasında.

Derken birden hatırladım. Mendildeki koku, Mutlu Vadi'deki açelyaların kurumuş ve ezik beyaz taçyapraklarından gelen kokuyla aynıydı.

11

Neredeyse bir haftadır hava soğuk ve yağışlıydı. Her yaz başında batıda hava böyle olurdu zaten. Normal bir durumdu. O günden beri deniz kıyısına inmemiştik. Taraçadan ve bahçeden bakınca denizi görebiliyordum. Gri ve sevimsizdi. Büyük dalgalar yuvarlana yuvarlana koya geliyor, feneri geçip burna çarpıyordu. Gözümde onların küçük koya taşarak vuruşlarını, kayaların üzerinde kükreyerek parçalanışlarını ve sonra hızlı ve güçlü adımlarla eğimli kıyıda sürünerek ilerleyişlerini canlandırabiliyordum. Taraçada durup kulak verirsem aşağıda kalan denizin iç karartıcı, boğuk homurtusunu duyabiliyordum. Durmak bilmez, kasvetli, inatçı bir sesti bu. Rüzgârla sürüklenen martılar da karaya sığınmışlardı. Kanatlarını açmışlar, bağırarak evin üzerinde daireler çiziyorlardı. Bazı insanların denizin tantanasına neden dayanamadıklarını şimdi anlamaya başlamıştım. Bazen çok hüzünlü, yaslı bir melodisi olur bu susmak bilmez sesin ve dalgaların bitmek bilmez gümbürtüsü, ıslığı insanın sinirlerini kolayca harap eder. İyi ki odamız doğu kanadındaydı. Pencereden sarkıp aşağıdaki gül bahçesine bakabiliyordum. Uyuyamadığım bazı akşamlar sessizce yataktan kalkıyor, pencereye gidiyor, kollarımı pervaza dayıyordum. Hava çok huzurlu ve sakin oluyordu o tarafta.

Hırçın denizin sesini duyamıyordum, duyamadığım için de düşüncelerim gayet huzurlu oluyordu. Beni ağaçların arasından gri renkli koya ve metruk kulübeye taşıyamıyorlardı. Kulübeyi aklıma getirmek istemiyordum. Gün içinde sık sık düşünüyordum. Taraçadan ne zaman denizi görsem anısı aklıma doluveriyordu. Porselendeki mavi küfleri, model gemilerin küçük direkleri üzerindeki örümcek ağlarını, kanepedeki fare yeniklerini görüyordum tekrar tekrar. Yağmurun çatıyı dövüşünü hatırlıyordum. Kısık, ıslak mavi gözleriyle ve özürlü gülüşüyle Ben de geliyordu aklıma tabii. Bütün bunlar beni rahatsız ediyordu. Onları unutmak istiyordum fakat aynı zamanda beni neden rahatsız, neden huzursuz ve mutsuz ettiklerini de öğrenmek istiyordum. Zihnimin bir köşesinde yavaş yavaş, sinsice büyüyen, korkmuş bir merak tohumu vardı sanki. O kadar inkâr etmeme karşın, kendisine, "Bunları seninle tartışacak değilim. Yasak dedimse yasaktır," denmiş bir çocuğun bütün şüphe ve endişesini içimde duyuyordum.

Ağaçların arasından dolanıp patikayı tırmandığımızda Maxim'in gözlerindeki beyaz, yitik bakışları unutamamıştım ve söylediği sözleri de: "Hey Tanrım, dönmekle ne büyük aptallık etmişim." Hepsi benim suçumdu. Koya gitmeye kalkan bendim. Geçmişe bir yol açmıştım yok yere. Maxim kendini her ne kadar toparlamış olsa da ve hayatımızı birlikte yaşıyor, birlikte uyuyor, yiyor, içiyor, yürüyor, mektup yazıyor, köye birlikte gidiyor, gün içinde birlikte çalışıyor olsak da o sebepten ötürü aramıza bir duvar örüldüğünün farkındaydım.

Maxim duvarın öteki tarafında tek başına yürüyordu ve benim onun yanında olmamam gerekiyordu. Dikkatsizce telaffuz edilen bir sözcüğün, sıradan bir konuşmadaki ani bir çıkışın gözlerine o ifadeyi yeniden düşürmesinden büyük endişe ve korku duyuyordum. Denizden bahsetmekten fena halde çekinir olmuştum çünkü deniz akla tekneleri, kayıkları, kazaları, boğulmayı getirebilirdi. Bir gün öğle yemeğine misafir olan

Frank Crawley beş kilometre uzaktaki Kerrith Limanı'nda yapılan yelkenli yarışlarından söz açınca bile yüreğime hafiften bir korku düşmüştü. Bir anda yüreğim daralmıştı. Gözlerimi tabağımdan kaldıramamıştım bir süre. Ancak Maxim gayet doğal bir şekilde konuşmaya devam ediyordu. Bense neler olacağının, sohbetin nereye gideceğinin telaşıyla ter içinde kalmıştım.

Peynir servisi sırasında Frith odadan çıktığında ayağa kalktım ve rafa gidip biraz daha peynir aldım. Canım istediği için değil, masada onlarla oturmamak içindi. Konuşmalarını işitmemek için kendi kendime bir de şarkı mırıldanıyordum. Hatalıydım elbette. Hastalıklı ve aptalca şeylerdi bunlar. Evhamlı bir kadının aşırı duyarlı halleriydi. Tanıdığım bildiğim ben böyle değildim oysa. Normal, mutlu bir insan olmalıydım. Gelgelelim kendime hâkim olamıyordum. Ne yapacağımı bilemiyordum. Çekingenliğim de sakarlığım da almış başını gitmişti. Eve misafir geldiğinde heyecansız ve suskun biri oluyordum. İlk haftalarda, yakın çevrede oturan komşularımız misafirliğe geldiklerinde resmi bir hava içinde geçen o yarım saat, misafirlerimizin konuşulmaması gereken mevzulara gireceği korkusu nedeniyle tahmin ettiğimden de zorlu bir sınava dönüşüyordu benim için. Araba yolunda ilerleyen tekerleklerin, ardı ardına çalan zilin verdiği işkence, odama çılgınlar gibi koşarak çıkışım, burnuma alelacele sürdüğüm pudra, saçlarımı telaşla tarayışım, sonra kapıdaki o kaçışı imkânsız vuruş ve kartların gümüş bir tepsi ile içeri getirilişi...

"Tamam, hemen iniyorum." Topuklarımın merdivenlerde ve salon boyunca çıkardığı takırtılar, kütüphane kapısının ya da daha da kötüsü o cansız, uzun, soğuk misafir odasının kapısının açılması ve içeride bekleyen yabancı bir kadın, bazen iki kadın ya da bir karı koca.

"Nasılsınız? Kusura bakmayın. Maxim bahçeye çıkmış. Frith onu bulmaya gitti."

"Gelip geline hürmetlerimizi sunmak istedik."

Küçük bir kahkaha, kısa bir muhabbet, bir duraksama, odayı inceleme.

"Manderley her zamanki gibi büyüleyici görünüyor. Siz de sevdiniz mi?"

"Evet, bir hayli..." İnsanları memnun etme telaşım içinde ağzımdan, okul çocuklarına yakışır, bu gibi durumlar hariç hiç kullanmadığım o sözler kaçmaya başlardı yine. Yok "müthiş", yok "cezbedici" veya "yüzde yüz", "paha biçilemez" vb. hatta elinde uzun saplı bir gözlük olan dulun birine "görüşürüz," bile demiştim. Maxim'in gelişi ile duyduğum rahatlama, misafirlerin yasak mevzulara girebilecekleri korkusu ile sönüyordu ve ben tekrar donuk, suskun birine dönüşüyor, dudaklarıma bir gülümseme oturtuyor, ellerimi de kucağıma koyuyordum. Misafirler Maxim'e dönüyor, tanımadığım kişiler, bilmediğim yerler hakkında sohbet ediyorlardı. Zaman zaman onları bana bakarken yakalıyordum. Şüpheli, hatta biraz sersemlemiş bir halleri oluyordu.

Araba ile uzaklaşırken birbirlerine şöyle dediklerini hayal edebiliyordum: "Aman Tanrım, ne donuk bir kız. Ağzını bile açmadı neredeyse." Daha sonra da ilk olarak Beatrice'in ağzından duyduğum, o günden beri içime fenalıklar veren, her gözde, her dilde okuduğum bir cümle: "Rebecca'dan ne kadar farklı."

Bazen oradan buradan küçük bilgi kırıntıları topluyordum. Öylesine bir söz, sorulmuş bir soru, bir ifade... Maxim benimle değilse bu sözleri duymak gizli ve biraz da buruk bir zevk veriyordu. Karanlıkta öğrenilmiş yasak bir bilgi gibiydi edindiklerim.

Bazen iade-i ziyarette bulunmam gerekiyordu. Maxim bu konularda çok titizdi. Benimle gelmediği zamanlarda bütün o resmiyeti tek başıma icra etmek durumundaydım. Söyleyecek sözler bulmak için çabalarken sohbette duraksamalar olurdu. Ev sahibem de, "Manderley'de eğlenceli vakit geçirebiliyor musunuz, Bayan de Winter?" diye sorardı. "Bilmem. Maxim

henüz evle ilgili çok bir şey anlatmadı bana." "Tabii ki çok haklısınız. Henüz çok erken. Ev eskiden insanla dolar taşardı herhalde, değil mi?"Tekrar bir sessizlik. "Londra'dan gelirlerdi. Çok muhteşem partiler verilirdi evde." "Evet," diye cevaplardım. "Evet, ben de öyle duydum." Bir sessizlik daha ve sonra bir ölüden bahsedilirken ya da bir mabette konuşurken takınılan o kısık ses. "Çok sevilen biriydi. Ne insandı." "Evet. Evet, tabii ki." Birkaç saniyelik bir sessizliğin ardından eldivenimin altında kalmış olan saatime bakar ve, "Maalesef gitmek zorundayım. Saat dördü geçmiş," derdim.

"Çay için kalmayacak mısınız? Çeyrek geçe hazır olur. Hep o saatte içeriz."

"Hayır, çok teşekkür ederim. Maxim'e söz verdim..." Başladığım cümle anlamsız bir yere doğru gider ama demek istediğim anlaşılırdı. İkimiz de aynı anda ayağa kalkardık. İkimiz de çay teklifinin samimi olmadığını veya benim Maxim'e söz falan vermediğimi bilirdik. Bazen bu âdet bozulsa, arabaya binmiş, tam merdivende durup beni yolcu eden ev sahibeme el sallayacakken kapıyı açıp, "Yok, eve gitmek istemiyorum ben. Hadi misafir odanıza gidelim de oturalım biraz. İsterseniz akşam yemeğine, hatta yatıya da kalırım," desem neler olurdu diye merak ederdim.

Acaba donuk suratlarda bir memnuniyet tebessümü yaratır mıydı? "Aa, elbette. Tabii ki. Ne iyi ettiniz de düşündünüz." Keşke bunu deneyecek cesaretim olsaydı. Ama bunu asla yapamadım. Onun yerine kapı kapanır, araba çalışır ve çakıllı araba yolunda ilerlemeye başlardı. Ev sahibem de derin bir nefes alarak odasına gider ve yine kendisi olurdu. Yakınlardaki bir katedralin piskoposunun karısı bana, "Eşiniz, Manderley Kıyafet Balosu geleneğini canlandıracak mı acaba? Ne güzel günlerdi onlar. Unutmak mümkün değil," demişti.

Ben de bir şey biliyormuşum gibi gülümseyip, "Henüz karar vermedik. Yapmamız, konuşmamız gereken o kadar çok şey var ki," diye cevap vermiştim.

"Ben de öyle tahmin etmiştim. Ama umarım devam ettirirsiniz. Onun üzerindeki tesir gücünüzü kullanmanızı öneririm. Geçen sene düzenlenmedi tabii ki. Fakat iki yıl öncekine piskoposla gelmiştik; harikaydı. Manderley böyle organizasyonlar için mükemmel bir yer. Salon büyüleyici görünüyordu o gece. İnsanlar orada dans ettiler. Yukarıdaki balkonda orkestra müzikler çaldı. Her şey çok düzenliydi. Zorlu bir organizasyon ama herkes o kadar memnun kaldı ki."

"Evet," dedim. "Evet. Bunu Maxim'e bir sormam lazım."

Aklıma sabah odasında bulunan çalışma masasındaki etiketli bölmeler geldi. Üst üste yığılmış davetiyeler, adresler gördüm. Bir kadın masaya oturmuş, davet etmek istediği isimlerin yanına V işareti koyuyor, davetiyelere uzanıyor, kalemini mürekkebe daldırıyor, kartları hızlı ve kendinden emin bir tavırla, uzun ve italik yazılarla dolduruyordu.

Piskoposun karısı, "Orada bir de bahçe partisi düzenlenmişti," dedi. "Her şey çok güzeldi. En güzeli de çiçeklerdi. Unutulmaz bir gün yaşamıştık. Çayı gül bahçesinde, küçük masalar üzerinde verdiler. Ne orijinal bir fikir. O çok zeki bir kadındı..."

Kadın sustu, yüzü hafiften pembeleşti. Densizlik yaptığından korkmuştu. Ama utanmasın diye hemen söylediklerini onayladım ve cesurca, hiç utanıp sıkılmadan "Rebecca muhteşem biri olmalıymış," dedim.

Sonunda bu adı telaffuz edebildiğime ben de inanamadım. Susup olacakları bekledim. Sonunda bu adı söylemiştim. "Rebecca,"yı yüksek sesle telaffuz etmiştim. Çok büyük bir rahatlamaydı benim için. Sanki bir ilaç almış ve bu dayanılmaz ağrıyı sonunda dindirmeyi başarmış gibiydim. "Rebecca." Yüksek sesle söylemiştim işte.

Piskoposun karısı yüzümün kızardığını gördü mü bilmiyorum ama aynı sakin tonla konuşmaya devam etti. Ben de onu birilerinin konuşmasına kapı arkasından kulak kabartan birinin iştahıyla dinlemeye devam ettim.

"O halde kendisiyle hiç tanışmadınız?" dedi kadın. Başımı hayır anlamında salladığımda bir an için duraksadı. "Onu şahsen tanıyamadık tabii. Piskopos buraya atanalı daha dört sene oldu. Ama tabii baloya ve bahçe partisine gittiğimizde bizi en güzel şekilde ağırladı. Bir keresinde, bir kış günü orada akşam yemeği de yemiştik. Olağanüstü bir insandı. Hayat doluydu."

"Her şeyde çok iyiymiş zaten," dedim eldivenimin ağzıyla oynarken. Sesim, umursamazlığımı gösterir bir tonda çıkmıştı. "Hem zeki, hem güzel ve hem de eğlenceden hoşlanan birini bulmak hiç kolay değil."

"Evet, çok haklısınız bence de," diye cevap verdi kadın. "Çok yetenekli bir insandı. Şimdi, şu anda bile gözümün önüne geliyor. Balo gecesi şu basamaklarda duruşu, herkesle tokalaşması, bembeyaz cildiyle tezat oluşturan siyah saçları... Kıyafeti de öyle çok yakışmıştı ki kendisine. Evet, çok ama çok güzel bir kadındı."

Gülümseyerek, "Evi de tek başına idare ediyormuş," dedim âdeta, "Ben çok rahatım, keyfime bakıyorum," dercesine. "Çok zaman alan, çok kafa patlatmayı gerektiren bir uğraş olmalı. Ben o işi kâhya kadına bıraktım maalesef."

"Eh, tabii ki. Her şeyi tek başımıza yapamayız. Hem siz çok gençsiniz, öyle değil mi? Zamanla siz de ipleri elinize alırsınız eminim. Ayrıca sizin kendi hobileriniz de varmış. Birisinden duydum. Çizim yapmayı çok seviyormuşsunuz."

"Ah, o mu? Çok önemli bir şey değil canım," dedim.

"Çok hoş, şirin bir kabiliyet. Herkes çizim yapamaz. Sakın bırakmayın. Manderley'de çizim yapacak bir dolu yer bulabileceğinize eminim."

Söyledikleri canımı sıkmıştı. "Evet, ben de öyle umuyorum." Kendimi Manderley'nin bahçelerinde, elimde portatif bir oturak, bir kolumun altında bir kutu kalem, öteki kolumun altında ise "şirin yeteneğim," olduğu halde dolaşırken gördüm bir an. Bir kedi hastalığı gibi geliyordu kulağa.

"Spor yapar mısınız? Avcılık, atıcılık gibi?" diye sordu.

"Hayır. O tür şeylerle uğraşmıyorum," dedim ve ama benzer bir şey yapmış olduğumu göstermek ister gibi, "Yürümeyi severim ben," diye de ekledim hemen.

Coşkulu bir sesle, "Dünyanın en güzel sporu," diye atıldı. "Piskopos ile beraber çok yürürüz." Merak ettim; acaba piskopos, başında düz kenarlı şapkası, ayaklarında tozluğu olduğu halde karısını koluna takıp katedralin etrafını mı turluyordu yürüyüş yapmak adına? Kadın, yıllar önce Pennine'lere yaptıkları yürüyüş gezisini anlatmaya başladı. Günde nasıl otuz kilometre yürüdüklerinden bahsediyordu. Ben de nazikçe gülümseyerek, başımı sallayarak dinliyor, bir yandan da Pennine'lerin ne olduğunu, And Dağları gibi bir şey olup olmadığını düşünüyordum ki sonradan hatırladım. Okul atlasımdaki pembe İngiltere'nin ortasında uzanan bir dağ sırasıydı Pennine'ler. Ve tabii hiç çıkarmadığı şapkası ve tozluklarıyla piskopos efendi.

Yine o kaçınılmaz sessizlik. Saate bakmak gereksizdi çünkü misafir odasındaki saat, dördü tiz bir sesle duyurmuştu. Ayağa kalktım. "Sizi evde bulduğuma çok sevindim. Siz de lütfen bize buyurun."

"Gelmeyi çok isteriz. Yazık ki piskopos hep meşgul. Lütfen eşinize benden bahsedin ve baloyu canlandırmasını mutlaka isteyin, olmaz mı?"

"Elbette, tabii ki." Balo hakkında her şeyi biliyormuş numarası yapıyordum hâlâ. Arabaya binip eve dönerken, tırnaklarımı yiyor, gözümde Manderley'nin büyük salonunu, gösterişli kıyafetleriyle salonu dolduran insan kalabalığını, kıpırdanmalarını, mırıldanmalarını, kahkahalarını, konuşmalarını, balkonda çalan müzisyenleri, muhtemelen misafir odasında verilecek yemeği, duvara yaslanmış uzun masaları, merdivenlerin başında durmuş, gülen, el sıkışan, yanında duran, piskoposun karısının anlatımıyla uzun, ince, koyu renk saçlı, beyaz yüzlü, fıldır fıldır gözleriyle misafirlerini ağırlayan, omzunun üstünden uşaklara

emir veren, her daim zarif, her daim becerikli, dans ettiğinde havada beyaz bir açelya gibi parfüm esintisi bırakan biri ile konuşan Maxim'i görebiliyordum.

"Manderley'de iyi vakit geçiriyor musunuz, Bayan de Winter?" Kerrith'in karşı tarafında oturan kadının imalı ve sorgulayan sesini duydum yine ve kuşkucu, meraklı, kıyafetlerimi baştan aşağı süzerken bebek doğurup doğurmayacağımı düşünen gözlerini de gördüm.

Onu bir defa daha görmek istemiyordum. Hiçbirini görmek istemiyordum. Manderley'ye gelmelerinin nedeni sadece her şeye burunlarını sokan meraklı tipler olmalarıydı. Görünüşümü, davranışlarımı, vücudumu eleştirmeye bayılıyorlardı. Maxim ile benim birbirimize davranışlarımızı, birbirimizi sevip sevmediğimizi izliyorlar, sonra gidip aralarında, "Hiç eskisi gibi değil," diye dedikodu yapıyorlardı. Manderley'ye geliyorlardı çünkü beni Rebecca ile kıyaslamak istiyorlardı... Artık onlara iade-i ziyaret yapmak istemiyordum. Kararımı vermiştim. Maxim'e söyleyecektim. Benim kaba ve terbiyesiz olduğunu düşünseler de umurumda değildi. Onlara eleştirebilecekleri, dedikodusunu yapabilecekleri daha çok malzeme vermiş olacaktım. İsterlerse kötü yetiştirilmiş biri desinlerdi benim için. "Hiç şaşırmadım. Zaten o kim oluyor ki?" desinlerdi. Gülüp omuzlarını silkselerdi isterlerse. "Hayatım, bilmiyor musun? Adam onu Monte Carlo da mı ne, öyle bir yerde bulmuş. Cebinde metelik yokmuş. Yaşı geçkin bir kadına arkadaşlık yapıyormuş." Böyle deyip daha büyük kahkahalar atsınlardı dilediklerince; kaşlarını daha yukarı kaldırsalardı. "Ne aptalca, değil mi?" Erkekler ne garip oluyorlar. Maxim gibi müşkülpesent, titiz bir adam. Rebecca'nın üzerine onu nasıl beğenmiş?"

Hiç umursamadım. Hiç üzerinde durmadım. Ne canları çekiyorsa söyleyebilirlerdi. Araba bekçi kulübesinin kapısına yaklaşırken orada oturan kadına gülümsemek için öne eğildim. Eğilmiş, ön bahçeden çiçek topluyordu. Arabanın sesini

duyunca doğruldu fakat gülümsediğimi göremedi. El salladım. Bana boş boş baktı. Kim olduğumu bilmiyordu galiba. Tekrar arkama yaslandım. Araba yoluna devam etti.

Keskin ve dar dönemeçlerden birini döndüğümüzde, biraz ileride yürüyen bir adam gördüm. Bu, Maxim'in yardımcısıydı. Frank Crawley. Arabayı duyunca durdu. Şoför de bu sırada yavaşladı. Frank Crawley, beni arabanın içinde görünce şapkasını başından çıkarıp gülümsedi. Beni gördüğüne memnun olmuş gibi görünüyordu. Gülümseyerek karşılık verdim. Beni gördüğüne sevinmesi çok güzel bir şeydi. Frank Crawley'ye kanım ısınmıştı. Beatrice'in tersine ben onu sıkıcı ya da soğuk bulmuyordum. Belki kendim de can sıkıcı olduğum için böyle hissediyordum. İkimiz de sıkıcı idik. Kendimiz için söyleyecek tek bir sözümüz bile yoktu. Tıpatıp aynıydık.

Cama tıklatıp şoföre durmasını söyledim.

"Ben çıkıp Bay Crawley ile yürüyeceğim," dedim.

Benim için kapıyı açtı. "Misafirliğe mi gittiniz, Bayan de Winter?" diye sordu.

"Evet, Frank," dedim. Ona adıyla hitap ediyordum çünkü Maxim de böyle yapıyordu. Ama bana hep Bayan de Winter diye hitap ediyordu. O karakterde bir insandı. Birlikte bir ıssız adaya düşsek ve hayatımızın sonuna kadar orada iki kişi olarak yaşasak o bana yine de Bayan de Winter diye hitap ederdi.

"Piskoposu ziyarete gelmiştim ama evde değilmiş. Hanımı evdeydi. İkisi yürümeye bayılıyormuş. Bazen Pennine'lere gidip günde otuz kilometre yürüyorlarmış."

"Dünyanın o kısmını bilmiyorum," diye karşılık verdi. "Yakın çevrenin doğasının çok güzel olduğunu söylüyorlar. Benim bir amcam orada otururdu."

Bu, tam Frank Crawley'nin tarzı bir karşılıktı. Güvenli, klasik, diplomatik.

"Piskoposun karısı, Manderley'de bir daha ne zaman kıyafet balosu düzenleyeceğimizi merak ediyormuş," dedim. Bir

yandan da göz ucuyla onu izliyordum. "Son baloya gelmiş ve bayılmış. Burada kıyafet baloları düzenlendiğini bilmiyordum, Frank."

Cevap vermeden önce kısa bir süre duraksadı. Ne yapacağını bilemezmiş gibi bir hali vardı. Neden sonra, "Ah, evet," dedi. "Manderley balosu, genellikle her yıl düzenlenirdi. İlçedeki herkes baloya katılırdı. Londra'dan da çok gelen olurdu. Büyük bir olaydı gerçekten."

"Ciddi bir organizasyon gerektiriyor olsa gerek."

"Evet."

Kaygısızca, "Herhalde işin çoğunu Rebecca yapıyordu," dedim.

Ben dosdoğru önüme, yola doğru bakıyordum ama onun yüzünün, ifademi okumak istermişçesine bana döndüğünü görebilmiştim.

Sessizce, "Hepimizin emeği çok," dedi.

Bunu söylerken tavrında sevimli bir ihtiyatlılık vardı. Bana kendi çekingenliğimi hatırlattı. Birden Rebecca'ya âşık olup olmadığını merak ettim. Ses tonu, benim öyle bir durumda ağzımdan çıkacak ses tonuna çok yakındı. Bu fikir yeni olasılıkları getiriyordu aklıma. Frank Crawley, bu çekingen, bu içine kapanık adam, bunu kimseye, özellikle de Rebecca'ya açamamıştı büyük olasılıkla.

"Böyle bir dans olursa korkarım ben çok bir işe yaramayacağım. Bir şeyleri organize etmek konusunda hiç iyi değilimdir."

Frank, "Elinizi bir şeye sürmeniz gerekmiyor ki. Sadece kendiniz olup şık görünün, yeterli," dedi.

"Çok naziksin Frank ama maalesef o konuda da çok iyi olduğumu da söyleyemeyeceğim."

"Bence mükemmel bir şekilde başarabilirsiniz," diye karşılık verdi. Sevgili Frank Crawley, sen ne kadar dikkatli konuşan, ne kadar düşünceli bir insansın. Neredeyse inanacaktım. Az kalmıştı.

"Maxim'e balo konusunu açacak mısın," diye sordum.

"Neden siz sormuyorsunuz?"

"Yok, hayır. Sormak istemiyorum."

Sonra sustuk. Araba yolu boyunca yürümeye devam ediyorduk. Rebecca'nın adını söylemekteki çekingenliğimi üzerimden atmıştım. Önce piskoposun karısına, şimdi de Frank Crawley'ye söylemiştim. İçimde buna devam etme konusunda bastırılamaz bir istek vardı şimdi. Çok ilginç bir haz veriyordu bu durum. Beni harekete geçiriyordu âdeta. Birkaç dakika sonra bu adı tekrar söylemek zorunda hissedeceğimi biliyordum. "Geçen gün koya indim. Dalgakıranın olduğu kıyıya gittim. Jasper delirmiş gibiydi. Gözleri zekâ özürlü kişilerinkilere benzeyen bir adama sürekli havlıyordu."

Frank, "Ben'i kastediyorsunuz," dedi. Sesi şimdi gayet rahattı. "Hep sahilde oyalanır, bir şeyler yapar kendince. İyi biridir. Ondan korkmanıza hiç gerek yok. Bir karıncayı bile incitmez o."

"Korkmadım zaten," dedim. Bir süre sustum, özgüvenimi kazanmak için küçük bir melodi mırıldanmaya başladım. "Korkarım o kulübe viraneye dönecek," dedim usul bir sesle. "Jasper'ı bağlamak için ip gibi bir şey bulmaya kulübeye girdim. Porselenler küflenmiş, kitaplar mahvolmuş. Niye kimse bir şey yapmıyor? Çok üzüldüm."

Hemen cevap vermeyeceğini biliyordum. Eğilip ayakkabısının bağcığını bağlamaya koyuldu.

Ben de makilerin birinin yapraklarını inceliyormuş gibi yaptım. "Bence Maxim bir şey yapılmasını isteseydi, bana söylerdi," dedi. Hâlâ ayakkabısının bağcığı ile uğraşıyordu.

"Kulübedeki eşyalar Rebecca'nın mı?"

"Evet."

Yaprağı elimden atıp yeni bir tane aldım, elimde evirip çevirmeye başladım.

"Kulübeyi ne amaçla kullanıyordu. İçerisi bayağı bir dayalı döşeli. Dışarıdan bakınca kayıkhane sanmıştım oysa."

"Zaten aslında kayıkhaneydi," dedi. Sesi yine düşmüştü. Zorlukla çıkıyordu. Konuştuğu konudan rahatsızlık duyan birinin sesiydi. "Sonra – sonra o istediği için içeriye mobilyalar, porselenler konuldu."

Rebecca'dan "o" diye söz etmesi çok enteresan geldi bana. Ne Rebecca ne de Bayan de Winter demişti. Ondan bu ifadeyi duymayı beklemezdim.

"Orayı çok kullanır mıydı?" diye sordum.

"Evet. Mehtap piknikleri veya işte buna benzer şeyler için çokça kullanırdı."

Yine yan yana yürümeye başlamıştık. Ben deminki melodiyi mırıldanıyordum yine. Coşkulu bir sesle "Ne harika!" dedim. "Mehtap piknikleri çok eğlenceli olmalı. Sen hiç katılmış mıydın?"

"Bir iki kere," dedi. Tavrındaki değişikliği, sesinin düşmesini, bu konular hakkında konuşmaktaki gönülsüzlüğünü fark etmemiş gibi yaptım.

"İskeledeki duba neyin nesi?" diye sordum.

"Tekne eskiden oraya bağlanırdı."

"Ne teknesi?"

"Onun teknesi."

Garip bir heyecan kaplamıştı içimi. Sorularıma devam etmek zorundaydım artık. Bu konuda konuşmak istemiyordu, biliyordum ama her ne kadar onun için üzülsem ve içimde duyduğum devam etme mecburiyeti karşısında şoke olsam da susmam mümkün olmayacaktı.

"Tekneye ne oldu peki? Boğulduğu zaman içinde olduğu tekne miydi o?"

Kısık bir sesle, "Evet. Alabora olup batmış," dedi. "Tekneden denize düşmüş."

"Nasıl bir tekneydi bu?"

"Yaklaşık üç tonluk bir şeydi. Küçük bir kamarası vardı."

"Neden alabora olmuş?"

"Koyda hava çok fırtınalı olabiliyor bazen."

O yeşil renkli, beyaz köpüklerle bezeli, burnun ilerisinden kanal boyunca ilerleyen denizi düşündüm. Tepedeki deniz feneri istikametinden ani bir rüzgâr çıkmıştı da tekneyi sarsarak yana mı yatırmıştı acaba?

"Kimse yetişememiş mi imdadına?" diye sordum.

"Kazayı kimse görmemiş. Denize açıldığını bilen kimse yokmuş."

Ona bakmamaya çok dikkat ediyordum. Yüzümdeki şaşkınlığı görebilirdi çünkü. Ben bu olayın hep bir yelkenli yarışı sırasında, etrafta başka tekneler varken, Kerrith'ten gelen teknelerin arasında ve kıyıdaki insanlar seyrederken olduğunu hayal etmiştim. Rebecca'nın koyda yalnız, yapayalnız olduğunu bilmiyordum.

"Evde birileri biliyordur illa ki," dedim.

"Hayır. Denize böyle tek başına açılırdı zaten. Gecenin bir yarısında gittiği gibi dönerdi ve kıyıdaki kulübede uyurdu."

"Ürkek bir insan mıydı?"

"Hayır. Hiçbir şeyden çekinmezdi."

"Peki – peki Maxim onun böyle denize açılmasına bir şey demez miydi?"

Bir dakika kadar sustu. Sonra kısaca "Bilmiyorum," demekle yetindi. Birine sadık kalmaya çalıştığını sezdim. Ya Maxim'e ya da Rebecca'ya veya belki kendine. Bu hali çok garipti doğrusu. Neye yoracağımı bilemiyordum.

"Demek ki tekne battıktan sonra sahile yüzmeye çalışırken boğulmuş," dedim.

"Evet."

Küçük teknenin o ani fırtınada bir anda, korkunç bir şekilde nasıl sarsılıp dibe gittiğini, deniz suyunun dümen dolabına nasıl dolduğunu, yelkenlerin Rebecca'yı nasıl aşağıya bastırdığını biliyordum. Orada, açıkta yüzen biri için kıyı, çok ama çok uzak görünmüş olmalıydı.

"Ne kadar zaman sonra buldular onu?" diye sordum.

"İki ay kadar sonra."

İki ay. Oysa ben boğulan kişilerin iki gün sonra bulunduğunu sanıyordum. Deniz kabardığında cesetleri de sahile sürüklenir diye düşünüyordum.

"Onu nerede buldular peki?" diye sordum.

"Edgecoombe civarında. Kanalın altmış kilometre kadar yukarısında."

Yedi yaşımdayken Edgecoombe'da tatile gitmiştik. İskelesi ve merkepleri olan büyük bir yerdi. Kumsalda merkeple dolaştığımı hatırladım.

"Aradan iki ay geçmiş. Onu nasıl tanıdılar? Nasıl anlamışlar?" Sözcüklerini tartar gibi her cümleden önce neden duraksadığını merak etmiştim. Rebecca'yı mı önemsiyordu yani? Onu bu kadar çok mu düşünüyordu?

"Maxim, Edgecoombe'ya gidip onu teşhis etti."

Birden artık daha fazla soru sormak istemediğimi fark ettim. Kendimden tiksinti duydum. İğrenç bir insandım ben. Birinin yere düştüğünü görüp seyreden kalabalığın içindeki meraklı bir seyirci gibiydim. Bir kira evinde yaşayan ve birinin öldüğünü duyunca gidip cesedi görmek isteyen yoksul biri gibiydim. Kendimden nefret ettim. Sorularım utanç verici, onur kırıcı idi. Frank Crawley'nin gözünde küçük düşmüştüm herhalde.

Hemen, "Sizler için çok zor zamanlarmış," dedim. "O günlerin hatırlatılmasından hoşlanmıyorsundur. Ben sadece kulübe ile ilgili olarak birisi bir şeyler yapabilir mi diye merak etmiştim, hepsi o. Rutubetin bütün o mobilyayı yiyip bitirmesi çok fena."

Bir şey demedi. Terlemiştim, çok huzursuz hissediyordum kendimi. Bütün o soruları sorma nedenimin kulübe olmadığını sezmişti sanırım ve şimdiki sessizliğinin nedeni de yaşadığı şok olmalıydı. Bizimki rahat ve sağlam bir arkadaşlıktı. Onu bir müttefikim gibi görüyordum. Belki şu anda yaptıklarımla bu

bağı koparmış, benim için bir daha iyi duygular beslemesinin yolunu tıkamıştım.

"Bu araba yolu ne kadar uzun," dedim. "Grimm masallarından birinde bir orman vardı. Hani prensin yolunu kaybettiği masal? Bana hep o ormandaki patikayı anımsatıyor. Tahmin edebileceğinden daha uzun bir yol ve yolun etrafındaki ağaçlar da çok sık ve çok karanlıklar."

"Evet, sıradışıdır biraz."

Tavırları, gardını hâlâ yukarıda tuttuğuna işaret ediyordu. Sanki benden daha başka sorular geleceğini düşünüyormuş gibiydi. Aramızdaki garip durumun göz ardı edilmesi mümkün değildi. Beni utanç verici bir duruma soksa bile bu konuda bir şeyler yapmak gerekliydi.

Umutsuzca, "Frank, ne düşündüğünü biliyorum," dedim. "Biraz önce o soruları niçin sorduğumu anlayamıyorsun. Benim çok meraklı, hasta biri olduğumu düşünüyorsun. Seni temin ederim ki ben öyle biri değilim. Sormamın sebebi – sormamın sebebi şu: Bazen her şeyin aleyhime olduğunu düşünüyorum. Burada, Manderley'de yaşamak bana çok garip geliyor. Benim bildiğim, aşina olduğum bir hayat tarzı değil bu. Bugün yaptığım gibi ziyaretlere gittiğimde insanların beni süzüp bu hayat tarzından nasıl bir başarı çıkaracağımı düşündüklerini biliyorum. 'Maxim bunda ne bulmuş ki,' dediklerini zihnimde duyabiliyorum. Ve ayrıca Frank, içimde çok korkunç bir his var. Maxim ile hiç evlenmemem gerektiğini, mutlu olamayacağımızı söylüyor. Yeni birileriyle tanıştığımda biliyorum ki hep aynı şeyi düşünüyorlar? 'Rebecca'dan ne kadar da farklıymış,' diyorlar. Hepsinin farkındayım."

Nefesim kesilince sustum. Yaptığım bu çıkıştan utanmıştım. Gemileri tamamen yakmışım gibi hissettim. Frank bana döndü. Çok düşünceli ve sıkıntılı bir ifadesi vardı.

"Bayan de Winter, lütfen böyle düşünmeyin," dedi. "Kendi adıma konuşmam gerekirse Maxim ile evlenmenize ne kadar

sevindiğimi söylemek isterim. Bu evlilik onun hayatına büyük bir değişiklik katacak. Evliliğinizin çok başarılı olacağına şahsen ben eminim. Bana göre sizin gibi – sizin gibi hayat veren, büyüleyici ve Manderley'nin kural ve geleneklerine eksiksiz bir şekilde –eee–" burada yüzü kızardı, doğru sözcüğü bulmaya çalıştı; "vâkıf olmayan diyelim, böyle birini bulmak çok güzel bir şey. Civardaki insanların sizi eleştirdikleri izlenimine kapıldıysanız bence – bence bu da onların kendi terbiyesizliğidir, başka bir şey değil. Şahsen ben tek bir eleştiri kelimesi duymadım. Duysaydım, tekrarlanmaması için her türlü tedbiri alırdım."

"Çok iyisin Frank. Söylediklerin içimi çok rahatlattı. Ben çok aptalım. İnsanlarla tanışmayı hiç beceremiyorum. Daha önce böyle şeyler yapmadım ki. Düşünmeden edemiyorum. Acaba daha önce Manderley'de bu hayata alışık biri varken bu işler nasıl yürüyordu? Daha doğal, daha zahmetsiz miydi? Her gün benim sahip olmadığım, ama onun sahip olduğu şeyleri bir kere daha görüyorum. Özgüven, zarafet, güzellik, zekâ, akıl, yani bir kadın için en önemli özellikler. İşe yaramıyor, Frank, işe yaramıyor."

Karşılık vermedi. Sıkıntılı ve gergin gözlerle bakmaya devam ediyordu. Mendilini çıkardı, burnunu sildi. "O şekilde konuşmamalısınız," dedi.

"Neden? Söylediklerimin hepsi doğru."

"En az saydıklarınız kadar, hatta daha bile önemli özellikleriniz var aslında. Belki bunu söyleyerek haddimi aşmış oluyorum. Sizi iyi tanımıyorum çünkü. Ben bekârım. Kadınlara dair çok şey bilmem. Burada, Manderley'de gayet sakin bir hayat sürüyorum bildiğiniz gibi. Fakat şunu söyleyebilirim ki iyilik, samimiyet ve mütevazılık bir erkek ve bir koca için dünyanın bütün güzellik ve aklından daha önce gelir."

Çok heyecanlanmıştı. Burnunu sildi yine. Onu kendimden daha çok allak bullak ettiğimi gördüm. Bunu fark etmek beni sakinleştirip bir üstünlük duygusu vermişti bana. Neden bu ka-

dar büyüttüğünü anlamadım. Zaten çok bir şey de söylememiştim. Sadece Rebecca'nın halefi olmam nedeniyle kapıldığım güvensizlik duygusunu itiraf etmiştim. Benim sahip olduğum özelliklere o da sahip olmalıydı. Bütün arkadaşlarına karşı herhalde o da nazik ve içtendi. Mütevazılıktan ne kastettiğini anlamamıştım. Hiçbir zaman anlamadığım bir sözcüktü. Bana hep, banyoya giderken koridorda birileriyle karşılaşmaktan çekinmek gibi bir şey ifade ediyordu... Zavallı Frank. Beatrice onun hakkında, kendisi için söyleyecek sözü olmayan sıkıcı bir adam demişti.

Biraz mahcup bir ifadeyle, "O konularda çok bir bilgim yok," dedim. "Nazik, hele hele samimi olduğuma inanmıyorum. Mütevazı olmaya gelince, bunun aksini yapma şansım hiç olmadı. Ayrıca, Monte Carlo'da alelacele evlenmek hiç de mütevazı bir hareket olmasa gerek. Ama sen bunları saymıyorsun galiba."

"Sevgili Bayan de Winter, orada tanışmanızın planlanmış bir şey olduğunu düşündüğümü sanmıyorsunuz, değil mi?" diye sordu kısık bir sesle.

Ciddi bir ses tonuyla, "Tabii ki hayır," diye cevapladım bu soruyu. Zavallı Frank. Sanırım onu şoke etmiştim. Ne kadar ona özgü bir ifadeydi. "Planlı." İnsanın aklına hemen plansızca yaşanan şeyleri getiriyordu.

"Eminim," diye söze başladı, sonra duraksadı. Yüz ifadesi hâlâ gergindi. "Eminim Maxim, sizin böyle hissettiğinizi bilse çok üzülür, çok telaşlanırdı. Bu konuda herhalde bir bilgisi yoktur diye düşünüyorum."

Telaşla, "Ona söylemezsin, değil mi?" diye sordum.

"Hayır, tabii söylemem. Beni ne sandınız? Ama Bayan de Winter, Maxim'i iyi tanırım. Onun birçok ruh halini gördüm. Sizin geçmişi bu kadar dert ettiğinizi bilseydi bu onu dünyadaki her şeyden çok üzerdi. Emin olabilirsiniz. Şu anda çok sağlıklı, çok iyi görünüyor. Ama Bayan Lacy geçen sene onun aklını kaybetmenin eşiğine geldiğini söylediğinde çok haklıy-

dı. Gerçi onun önünde bunu söylememesi gerekirdi ama neyse. Siz işte bu nedenle onun için önemlisiniz. Gençsiniz, tazesiniz, duyarlısınız. Geçmişte yaşananlarla hiçbir ilginiz de yok. Olan olmuş, Bayan de Winter, unutun lütfen. Maxim gibi, bizler gibi siz de unutun. Hiçbirimiz geçmişi geri getirmek istemiyoruz. Hele de Maxim. Bizi geçmişten uzaklaştıracak olan da sizsiniz. Bu tamamen size bağlı. Bizi oraya geri götürmeyin ne olur."

Haklıydı elbette, hem de çok haklıydı. Sevgili Frank. İyi dostum, müttefikim benim. Bencillik ve aşırı duyarlılık sergilemiştim. Kendi aşağılık kompleksimin kurbanı olmuştum. "Sana bunları daha önce söylemeliydim," dedim.

"Keşke söyleseydiniz. Bazı evhamlara hiç kapılmamanızı sağlayabilirdim."

"Şimdi kendimi daha mutlu hissediyorum. Çok daha mutlu hem de. Ne olursa olsun arkadaşım olarak kalacaksın, değil mi Frank?"

"Evet, tabii ki."

Araba yolunun karanlık ağaçlarla çevrelenen kısmı sona ermiş, tekrar aydınlığa çıkmıştık. Tepemizde ormangülleri vardı şimdi. Onların da zamanı geçmek üzereydi. Daha şimdiden biraz sararmış, solgun görünüyorlardı. Gelecek ay taçyaprakları o iri yüzlerinden tek tek yere düşecek, bahçıvanlar tarafından süpürüleceklerdi. Onların güzelliği kısa süreliydi. Kalıcı değilci.

"Frank, bu sohbete son noktayı koymadan önce, sonsuza kadar hem de, sana bir soru sorsam bütün içtenliğinle cevaplayacağına söz verir misin?"

Duraksadı, bana şüpheci gözlerle baktı. "Ama bu hiç adil değil," dedi. "Bana cevabını veremeyeceğim bir soru da sorabilirsiniz."

"Hayır, o tür bir soru değil. Özel ya da kişisel bir şey değil."

"Pekâlâ. Elimden geleni yapacağım."

Araba yolundaki dönemece gelmiştik o sırada. Manderley tam önümüzdeydi. Büyük bahçesinin ortasında sakin ve huzur-

lu bir şekilde bizi bekliyordu. Mükemmel simetrisi, zarafeti ve sadeliği ile beni yine şaşırtmıştı.

Günışığı kepenkli pencerelerin üzerinde ışıldıyordu. Sarmaşıkların istilasındaki taş duvarların üzerinde yumuşak, paslı bir yansıma vardı. Kütüphane bacasından ince bir duman sütunu yükseliyordu gökyüzüne. Tırnağımı ısırıp yan gözle Frank'e baktım.

Rahat, umursamaz bir ses tonuyla, "Söylesene, Rebecca çok mu güzeldi?"

Frank bir an duraladı. Yüzünü göremedim. Yüzü eve doğru dönüktü. Yavaşça, "Evet," dedi. "Evet. Diyebilirim ki hayatımda gördüğüm en güzel şeydi o."

Birlikte merdivenleri çıktık, salona girdik. Çay getirmeleri için zili çaldım.

12

Bayan Danvers'ın pek görmüyordum. Çok şeyi kendine saklıyordu. Her gün sabah odasını telefonla aramaya, yemek menüsünü âdet yerini bulsun diye bana göndermeye devam ediyordu. Fakat aramızdaki kontak bundan ibaretti. Benim için bir hizmetçi ayarlamıştı. Clarice. Manderley arazisi içinde yaşayan birinin kızıydı. Hoş, sessiz, çok terbiyeli biriydi ve çok şükür ki daha önce kimseye hizmet etmemişti, bu nedenle insanı geren birtakım standartları yoktu. Galiba bütün evde benden çekinen tek kişi Clarice idi. Onun için ben evin hanımıydım. Bayan de Winter idim. Ötekilerin olası dedikoduları onu etkilemeyecekti. Bir süre uzakta yaşamış, yirmi kilometre uzaktaki teyzesi tarafından büyütülmüştü. Bir bakıma benim gibi o da Manderley'de yeniydi. Onun yanında kendimi rahat hissediyordum. Ona "Clarice, çorabımın yırtığını diker misin?" demekten çekinmiyordum.

Ev hizmetçisi olan Alice, onun üstüydü. Kombinezonlarımı ve geceliklerimi o görmesin diye çekmecemden gizlice çıkarıp kendim onarıyordum. Bir keresinde onu, kombinezonlarımdan birini eline almış, ince dantelli basit kumaşını dikkatle incelerken görmüştüm. Yüzündeki ifadeyi asla unutamam. Sanki kendi

onuru kırılmış gibi bir şok ifadesi vardı. İç çamaşırlarımı daha önce hiç düşünmemiştim. Temiz ve düzgün oldukları sürece, dantelli olup olmadıkları, hangi kumaştan üretildikleri benim için mühim değildi. Gelinlerin çeyizi, düzinelerce seti olurmuş ama ben bunu hiç önemsemiyordum. Alice'in suratındaki ifade bana ders oldu. Londra'daki mağazalardan birine mektup yazıp bana iç çamaşırı kataloglarını göndermelerini istedim. Katalog elime ulaştığında benimle artık Alice değil, Clarice ilgileniyordu. Clarice için yeni iç çamaşırları satın almak büyük bir israftı. Ben de katalogu çekmeceye koydum ve mağazaya bir daha mektup yazmadım.

Alice'in başkalarına söyleyip söylemediğini, iç çamaşırlarımın hizmetçiler odasında sohbet konusu yapılıp yapılmadığını merak ediyordum. Erkekler odada değilken kısık sesle konuşulan, biraz da kötü bir sohbet konusu olmalıydı bu. Alice alaylı sorular sormak için fazla kıdemli bir hizmetçiydi. Mesela onunla Frith arasında, "Bu kombinezon da senin olsun," gibi bir konuşma asla olmazdı.

Hayır. İç çamaşırlarım bundan daha önemli bir konuydu. Mahkemede görüşülen bir boşanma gibiydi daha çok. Sonuçta, Alice'in yerine Clarice'in gelmesinden çok memnundum. Clarice gerçek dantel ile gerçek olmayan danteli birbirinden asla ayıramazdı. Bayan Danvers'ın onu bana tahsis etmesi düşünceli bir hareketti. Birbirimize uyumlu olduğumuzu düşünmüş olmalıydı. Bayan Danvers'ın hoşnutsuzluğu ve kızgınlığının nedenini artık bildiğim için rahattım. Benimle kişisel bir derdi olmadığını, benim temsil ettiklerime öfkelendiğini biliyordum. Rebecca'nın yerine geçen herkese aynı duyguları besleyeceği muhakkaktı. En azından Beatrice'in bize yemeğe geldiği gün anlattıklarından bu sonucu çıkarmıştım.

"Bilmiyor muydun?" demişti. "O, Rebecca'ya tapardı."

O gün bu sözler beni şoke etmişti. Nedense bunları duymayı beklemiyordum. Fakat daha sonra tekrar düşündüğümde Bayan

Danvers'a karşı duyduğum korkuyu yenmeye başladım. Onun için artık üzülüyordum. Neler hissettiğini hayal edebiliyordum. Bana her "Bayan de Winter," diye seslenilişinde ne kadar inciniyordu kimbilir. Her sabah telefonu alıp beni aradığında ve, "Evet, Bayan Danvers," diye telefonu açtığımda muhtemelen başka bir ses duymayı bekliyordu. Odaları dolaşırken bana ait şeyler gördüğünde, bir sandalyenin üzerine bıraktığım bir bere, bir örgü, daha önce aynı şeyleri yapmış olan bir başkasını düşünüyor olmalıydı. Rebecca'yı hiç tanımamış olsam dahi ben de o kişiyi düşünüyordum. Bayan Danvers onun gözlerinin rengini, gülüşünü, saçlarının dokusunu biliyordu. Ben bilmiyordum ve hiçbir zaman da sormamıştım. Fakat bazen Rebecca, Bayan Danvers için ne kadar gerçekse bana da en az o kadar gerçek geliyordu.

Frank bana geçmişi unutmamı söylemişti. Benim de istediğim buydu. Ama Frank her gün benim gibi sabah odasında oturmuyor, onun kullandığı kaleme dokunmuyordu. Ellerini sümenin üzerine koyması, onun yapıştırdığı etiketlerdeki yazıları görmesi zorunlu değildi. Şöminenin üzerindeki şamdanlara, saate, içinde çiçekler olan vazoya, duvarlardaki resimlere bakması ve her Allah'ın günü bütün bunların ona ait olduğunu hatırlaması gerekmiyordu. Onları o seçmişti. Bana ait değillerdi. Frank yemek odasında onun yerine oturmaya, onun tuttuğu bıçağı, çatalı tutmaya, onun bardağından su içmeye de mecbur değildi. Ona ait yağmurluğu omuzlarına atıp cebinde onun mendilini bulan da Frank değildi hem. Kütüphanedeki sepetinde yatan, ayak seslerimi, bir kadına ait olan ayak seslerini duyup, gelenin beklediği kişi değil de ben olduğumu havayı koklayarak anlayınca başını tekrar aşağı indiren yaşlı köpeğin kör bakışlarına maruz kalan da o değil, bendim.

Kendi içinde aptalca, anlamsız şeylerdi ama işte oradaydılar. Onları görmek, duymak, hissetmek zorundaydım. Yüce Tanrım, Rebecca'yı düşünmek istemiyordum. Mutlu olmak, Maxim'i

mutlu etmek ve yine kendimiz olabilmek istiyordum ben. Kalbimde bundan başka bir dileğim yoktu. Onun düşüncelerime, rüyalarıma girmesine engel olamıyordum. Onun dolaştığı yerlerde dolaştığımda, dinlendiği yerlerde dinlendiğimde, burada, Manderley'de, yani kendi evimde kendimi bir misafir gibi hissetmeme mâni olamıyordum. Misafir gibiydim. Vaktimi doldurmuyor, ev sahibemin dönmesini bekliyordum. Küçük cümleler, küçük sitemler bana her gün, her saat onu hatırlatıyordu.

Bir yaz sabahı kucağımda koca bir leylak buketiyle kütüphaneye girdim ve Frith'e, "Bunları koyabileceğim uzun bir vazo arıyorum. Çiçek odasındakiler çok küçük," dedim.

"Misafir odasındaki beyaz alabaster vazo daha önceden leylaklar için kullanılırdı, efendim," dedi.

"Ama ona yazık değil mi? Kırılmasın?"

"Bayan de Winter hep o alabaster vazoyu kullanırdı, efendim."

"Ah, ah, peki."

Beyaz alabaster vazoyu önce su ile doldurup bana getirdiler. Leylakları vazoya koyup hepsini tek tek ellerimle düzenledim. Odayı leylak rengi, pencereden gelen yeni biçilmiş çimlerin kokusuyla karışık tatlı çiçek kokuları sardı. Düşündüm: "Bunu yapan Rebecca. O da defalarca leylakları benim gibi toplamış, beyaz vazoya koyup dalları tek tek düzenlemişti. Bunu yapan ilk kişi ben değilim. Bu, Rebecca'nın vazosu. Bunlar Rebecca'nın leylakları." Tıpkı benim gibi o da çiçek odasındaki bir dolapta gördüğüm, eski yastıkların altında kalmış o kenarları sarkık, yumuşak şapkasıyla bahçeye çıkmış, bir melodi mırıldanarak veya köpeklerin gelmesi için ıslık çalarak, elinde şimdi benim taşıdığım makasla leylakların yanına gitmişti.

"Frith, şu rahleyi biraz kenara alır mısın? Şu leylakları oraya koyayım."

"Bayan de Winter alabaster vazoyu hep kanepenin arkasında duran masaya koyardı efendim."

"Ah, peki..." Duraksadım. Vazo elimde kalmıştı. Frith'in yüzü ifadesizdi. Vazoyu pencerenin yanındaki küçük masaya koymak istediğimi söylesem mutlaka dediğimi yapacaktı tabii ki. Rahleyi hemen kenara alacaktı.

"Pekâlâ," dedim. "Belki büyük masada daha iyi durur." Böylece alabaster vazo, her zamanki gibi kanepenin arkasındaki masanın üstünde yerini almış oldu.

Beatrice düğün hediyesi sözünü unutmadı. Bir sabah kocaman bir paket geldi. Öyle büyüktü ki Robert bile taşımakta zorlandı. Sabah odasında oturmuş, günün menüsünü okumayı yeni bitirmiştim. Paketlere karşı hep çocukça bir sevgim vardır. Paketin ipini heyecanla kestim ve koyu kahverengi ambalaj kâğıdını bir çırpıda açtım. Kitaba benziyordu. Evet, doğru tahmin etmiştim. Kitap yollamıştı. Dört kalın cilt. "Resmin Tarihi." İlk cildin içindeki bir not kâğıdına "Umarım hoşuna gider. Beatrice'ten sevgilerle," diye yazmıştı. Onun Wigmore Caddesi'ndeki mağazaya girip bu kitapları alışı gözümün önüne geldi. Çevresine hızlıca ve biraz da erkeksi bir şekilde bakmış, "Sanata meraklı biri için kitap satın almak istiyorum," demişti. Mağaza görevlisi de, "Tabii, efendim. Bu tarafa alalım sizi," diyerek o kitapların yanına götürmüştü. Ciltleri biraz şüpheyle işaret etmişti. "Evet, ucuz bir şey olmasın. Düğün hediyesi olacak. İyi görünmelerini istiyorum. Hepsi sanatla mı ilgili bunların?" Mağaza görevlisi, "Evet. Bu, konu hakkında standart bir çalışmadır," diye cevap vermişti. Sonra Beatrice notunu yazıp, çekini imzalayıp, "Bayan de Winter, Manderley," diye adresi yazdırmıştı.

Beatrice'in zarafetiydi bu. Resmi sevdiğimi bildiği için Londra'da bir mağazaya girip bu kitapları almasında samimi ve etkileyici bir yan vardı. Sanırım beni yağmurlu bir günde büyük bir ciddiyetle o çizimleri incelerken ve belki de bir çizim kâğıdı ile bir boya kutusu alıp resimlerden birini kopya ederken hayal etmişti. Sevgili Beatrice. Birden içimde aptalca bir ağla-

ma isteği peydahlandı. O ağır ciltleri alıp sabah odasında onları koyabileceğim bir yer bulmak için çevreme bakındım. O narin ve zarif oda için fazla iriydiler. Neyse ne, orası sonuçta benim odamdı. Kitapları masanın üstündeki bir rafa yerleştirdim. Tehlikeli bir şekilde sallandılar ve birbirleri üzerine yaslandılar. Biraz geri çekilip durumu gözlemledim. Çok hızlı hareket etmiş olmalıyım ki en önde duran yere düştü ve diğerleri de onu takip etti. Yere düşerlerken, masada tek başına duran çini bir Eros heykelciğini oynattılar. Eros yere düştü, düşerken çöp sepetine çarptı ve parça parça oldu. Hemen, suçlu bir çocuk gibi kapıya göz attım ve yere eğilip parçaları topladım. Sonra bir zarf bulup onları bunun içine doldurdum ve zarfı masadaki çekmecelerden birinin arkasına gizledim. Ardından, kitapları alıp kütüphaneye götürdüm ve raflardan birine hepsini yerleştirdim.

Onları gururla Maxim'e gösterdiğimde bana güldü.

"Ah, sevgili kardeşim benim," dedi. "Onu gerçekten fethetmiş olmalısın. Yoksa elinden gelse asla bir kitabın kapağını açıp da okumaz."

"Sana herhangi –e, şey– benimle ilgili herhangi bir şey söyledi mi?"

"Yemeğe geldiği gün mü? Yok, hayır."

"Bir şeyler yazmıştır belki?"

"Beatrice ile ben aile içi büyük bir olay olmadığı sürece yazışmayız. Yazışmak bence zaman kaybıdır."

Demek ki ben aile içi büyük bir olay değilmişim. Gelgelelim, ben Beatrice olsaydım ve bir erkek kardeşim olsa ve evlenseydi mutlaka bir şeyler söyler, fikrimi beyan eder, iki satır bir şey yazardım. Tabii ki yeni gelinden hoşlanmamışsa, onu kardeşi için uygun bulmamışsa başka. Ama Beatrice benim için zahmete girmiş, kalkıp Londra'ya gitmiş ve o kitapları satın almıştı. Beni sevmese bunu yapmazdı.

Ertesi gün öğle yemeğinden sonra Frith kütüphaneye kahve getirdiğinde Maxim'in başında bir süre bekleyip, "Sizinle bir şey

konuşabilir miyim efendim?" diye sordu. Maxim, başını gazetesinden kaldırdı.

"Evet, Frith. Mesele nedir?" Biraz şaşırmış bir ifadesi vardı. Frith'in yüzü çok ciddiydi. Dudaklarını sıkmıştı. Karısının öldüğünü sandım.

"Mesele Robert, efendim. Onunla Bayan Danvers arasında küçük bir tatsızlık yaşanmış. Robert bu duruma çok üzüldü."

Maxim, "Hey Tanrım," dedi bana dönüp somurtarak. Bense mahcubiyet anlarında hep yaptım şeyi yapıp eğildim ve Jasper'ı sevmeye başladım.

"Efendim, görünen o ki Bayan Danvers, Robert'ı, sabah odasındaki değerli bir eşyayı ortadan kaybetmekle itham etmiş. Sabah odasına taze çiçek getirip vazolara yerleştirmek Robert'ın görevi. Bu sabah Bayan Danvers, çiçeklerin vazolara konulmasından sabah odasına gitmiş ve değerli eşyalardan birinin kaybolduğunu görmüş. Dediğine göre dün, o eşya yerli yerindeymiş. Bayan Danvers, Robert'ın o eşyayı ya aldığını ya da kırıp parçalarını sakladığını tahmin ediyor. Robert iki iddiayı da büyük bir içtenlikle reddediyor. Bana gözleri dolmuş halde geldi, efendim. Belki siz de fark etmişsinizdir, öğle yemeğinde pek kendinde değildi."

Maxim, "Ben de önüme tabak koymadan neden pirzolayı verdiğini merak etmiştim," diye mırıldandı. "Robert'ın bu denli duyarlı olduğunu bilmiyordum. Doğrusu bence bu işi bir başkası yapmıştır. Hizmetçilerden biri."

"Hayır, efendim. Bayan Danvers oraya hizmetçi kız odayı toplamadan önce girdi. Dün hanımefendi oradan çıktıktan sonra odaya ilk giren kişi, çiçekleri götüren Robert oluyor yani. Bu durum hem Robert hem de benim için çok tatsız bir durum, efendim."

"Elbette öyledir. Sen en iyisi Bayan Danvers'a buraya gelmesini söyle de şu işi bir halledelim. Hangi eşya kaybolmuş?"

"Yazı masasının üstündeki Eros heykelciği, efendim."

"Ya? En değerlilerden biriydi o, değil mi? Bulunması lazım. Bayan Danvers hemen gelsin buraya."

"Emredersiniz, efendim."

Frith odadan çıktı. Biz yine baş başa kalmıştık. "Ne büyük bir mesele," dedi Maxim. "O Eros çok değerli bir parça. Uşakların tartışmalarından nasıl da nefret ederim. Bu mesele için neden bana geldiler acaba. Bu senin işin, sevgilim."

Başımı kaldırdım. Yüzüm ateş gibi kıpkırmızıydı. "Hayatım," dedim. "Aslında sana daha önce söyleyecektim ama – ama unuttum işte. Diyeceğim şu ki o heykelciği ben kırdım aslında. Dün, sabah odasındayken."

"Sen mi kırdın? Frith buradayken neden söylemedin peki?"

"Bilmiyorum. Söylemek istemedim. Benim bir aptal olduğumu düşünmesinden çekindim."

"Şimdi senin daha da büyük bir aptal olduğunu düşünecek. Bu durumu ona ve Bayan Danvers'a izah etmek zorundasın."

"Ah, hayır, Maxim. Ne olursun onlara sen söyle. Ben yukarıya çıkıyorum."

"Aptallaşma. Onlardan çekindiğini düşünecek herkes."

"Çekiniyorum. En azından, çekinmesem de..."

Kapı açıldı, Frith önde, Bayan Danvers arkada birlikte içeri girdiler. Heyecanla Maxim'e baktım. Yarı memnun, yarı kızgın bir tavırla omuzlarını silkti.

"Tamamen bir yanlışlık olmuş, Bayan Danvers," dedi. "Görünen o ki heykeli Bayan de Winter kendi kırmış ve söylemeyi unutmuş."

Hepsi bana baktı. Yine bir çocuk gibi hissettim kendimi. Yüzümdeki suçluluk pembesini hâlâ hissediyordum. "Çok özür dilerim," dedim Bayan Danvers'a bakarak. "Robert'ın başının derde gireceği hiç aklıma gelmemişti."

Bayan Danvers, "Efendim, heykelciği onarmanın yolu var mı acaba?" diye sordu. Suçlunun ben olmama şaşırmamıştı. O kurukafa suratıyla ve kara gözleriyle bana baktı. Suçlunun ben

olduğumu baştan beri bildiğini hissettim. Robert'ı da benim itiraf edip etmeyeceğimi sınamak için suçlamıştı.

"Maalesef hayır. Un ufak oldu."

Maxim, "Parçaları ne yaptın peki?" diye sordu.

Sorguya çekilen bir zanlı gibiydim. Yaptıklarım bana bile çok fena, çok saçma geliyordu şimdi. "Hepsini bir zarfın içine koydum."

Maxim, bir yandan sigarasını yakarken, "Zarfı ne yaptın?" diye sordu bu sefer. Ses tonunda memnuniyet ve öfke bir aradaydı.

"Zarfı yazı masasının çekmecelerinin birinin en dibine koydum," dedim.

Maxim, "Bayan Danvers, Bayan de Winter sizin onu hapse tıkacağınızı düşündü herhalde," dedi. "Zarfı bulup parçaları Londra'ya gönderin. Baksınlar bakalım tamir edilecek bir yanı var mı? Tamir edilemeyecek gibiyse yapacak bir şey yok. Pekâlâ Frith, sen de Robert'a artık gözyaşlarını dindirmesini söyleyebilirsin."

Frith odadan çıktı ama Bayan Danvers içeride kaldı. "Robert'tan tabii ki özür dileyeceğim. Ama kanıtlar o kadar çok onun aleyhineydi ki. Heykelciği Bayan de Winter'ın kırmış olabileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Böyle bir şey bir daha yaşanırsa Bayan de Winter, bunu bana bizzat belirtirse konuyla ilgilenebilirim. Böylece tatsız durumlar da yaşanmaz."

Maxim, "Tabii ki," dedi sabırsızlıkla. "Dün neden bu şekilde yapmadığını ben de anlamadım zaten. Siz odaya girdiğinizde ben de bunu söylemek üzereydim zaten."

Bayan Danvers gözlerini bana çevirerek, "Belki Bayan de Winter, o heykelciğini değerini bilmiyordu," dedi.

Sefil bir halde, "Hayır, biliyordum," dedim. "Değerli olmasından korkuyordum. Bu nedenle zaten parçaları öyle özenerek topladım."

"Toplayıp onları kimsenin bulamayacağı bir çekmecenin di-

bine tıktın, ha?" dedi Maxim gülerek. "Bunu bir orta hizmetçisi bile yapmaz, değil mi Bayan Danvers?"

"Manderley'de orta hizmetçilerinin sabah odasındaki değerli şeylere dokunmalarına asla izin verilmez efendim."

"Böyle bir şeye izin vermeyeceğinizi ben de biliyorum," dedi Maxim.

Bayan Danvers, "Büyük bir şanssızlık," dedi. "Sabah odasında daha önce bu şekilde bir olay yaşadığımızı hatırlamıyorum. Bu konuda hep çok titizlenirdik. Oradaki toz alma işini geçen seneden beri bizzat ben yapıyorum. Bayan de Winter'ın sağlığında değerli eşyaları birlikte temizlerdik."

"Evet, neyse, yapacak bir şey yok. Teşekkürler, Bayan Danvers."

Bayan Danvers odadan çıktı. Pencere önündeki sandalyeye oturup dışarıya bakmaya başladım. Maxim eline gazetesini aldı. İkimiz de konuşmadık.

Kısa bir sessizlikten sonra, "Çok özür dilerim canım," dedim. "Büyük dikkatsizlik yaptım. Bunun nasıl olduğunu anlayabilmiş değilim. Masanın üstündeki kitapları düzenlemeye çalışıyordum. Dik durabiliyorlar mı, görmek istedim. O sırada heykelcik kayıp düşüverdi."

"Küçüğüm, unut gitsin. Ne önemi var ki?"

"Önemi var. Daha dikkatli olmam lazımdı. Bayan Danvers bana çok kızmış olmalı."

"Ne diye sana kızgın olacakmış? Onun eşyası değil ki kırılan."

"Değil, tamam ama bu eşyalardan büyük gurur duyuyor. O odada daha önce hiçbir şeyin kırılmamış olduğunu düşünmek korkunç bir şey. Bana kısmetmiş."

"Zavallı Robert yerine senin kırman daha iyi."

"Keşke Robert kırsaydı. Bayan Danvers beni asla bağışlamayacak."

"Bayan Danvers'ın canı cehenneme. O, Tanrı değil, tamam mı? Seni anlamıyorum. Ondan korktuğunu nasıl söylersin?"

"Tam olarak korktuğumu söyleyemem. Pek görmüyorum zaten. Konu o değil. Bir türlü anlatamıyorum ki."

"Öyle garip şeyler yapıyorsun ki. Heykeli kırdığında diyecektin ki, 'Bayan Danvers, şunu alıp tamir ettirin.' Bu kadarı ona yetecekti. Onun yerine parçaları zarfa doldurup çekmeceye sakladın. Daha önce de dedim, evin hanımı gibi değil, bir orta hizmetçisi gibi davranmışsın."

Yavaşça, "Ben bir orta hizmetçisinden farklı değilim," dedim. "Biliyorum, öyleyim. Her bakımdan. Clarice ile bu kadar iyi anlaşmanın nedeni bu. Özümüz aynı. Beni o kadar çok sevmesinin nedeni bu benzerliğimiz. Geçen gün annesine oturmaya gittim. Biliyor musun ne dedi? 'Sence Clarice bizimle mutlu mu?" diye sordum, 'Ah, evet Bayan de Winter. Clarice çok mutlu görünüyor,' dedi. Clarice de, 'Sanki bir hanımefendinin yanında değilmişim gibi anneciğim. O, sanki bizden, içimizden biri,' dedi. Sence bu bir iltifat mı, değil mi?"

"Clarice'in annesini düşününce bu kesinlikle bir hakaret. Yaşadığı kulübe virane bir yer. İçerisi hep haşlanmış lahana kokar. Bir keresinde on bir yaşından küçük tam dokuz çocuğu vardı. Kendisi de o ufak bahçede yalınayak yürür, başına da çorabını sarardı. Ona nerdeyse orayı boşaltması için ihtar verecektik. Öyle bir anadan Clarice gibi düzgün, temiz bir kız nasıl olmuş anlamıyorum."

Mırıldanarak, "Teyzesi ile yaşıyormuş," dedim. "Flanel eteğimin ön tarafında bir leke olduğunu biliyorum. Ama başıma çorap sarıp ön bahçede yalınayak dolaşmışlığım hiç yok." Clarice'in neden Alice gibi iç çamaşırlarımı aşağılamadığını biliyordum. "Belki bu yüzden piskoposun karısı yerine Clarice'in annesi gibi insanlara oturmaya gidiyorumdur? Piskoposun karısı bana hiç kendileri gibi olduğumu söylememişti."

"Onu ziyarete o çirkin etekle gidiyorsan tabii söylemez."

"O etekle gitmedim herhalde. Elbise giydim gittiğimde. Neyse, insanları sadece giydikleriyle değerlendiren tipleri kale almıyorum ben."

"Piskoposun karısının kıyafetlere önem verdiğini sanmam. Fakat iş arayan biri gibi bir sandalyenin en ucuna oturup ona 'Evet', 'Hayır' diye cevaplar verdiysen çok şaşırdığına eminim. Beraber gittiğimiz tek ziyarette böyle yapmıştın nitekim."

"Sıkılganım ben, elimde değil, ne yapayım."

"Biliyorum yavrum. Fakat bunu yenmek için de bir şey yapmıyorsun ki."

"Bence bu hiç adilane değil. İnsanlarla tanıştığımda, dışarıya çıktığımda elimden geleni yapıyorum. Çok uğraşıyorum. Ama sen anlamıyorsun. Senin için kolay. Bu tür şeylere alışıksın. Bense böyle yetiştirilmedim."

"Saçma. Bu yetiştirilme meselesi değil. Bu uygulama meselesi. İnsanları ziyarete gitmeye bayıldığımı düşünmüyorsun, değil mi? O ziyaretler canımı öyle sıkıyor ki. Ama bunu yapmak zorundayız. Bizim buralarda bu işler böyle."

"Can sıkıntısından söz etmiyoruz. Sıkılmaktan korkan yok. Sadece canım sıkılsaydı durum farklı olurdu. İnsanların beni yarışma kazanmış bir inek gibi baştan ayağa süzmelerinden nefret ediyorum."

"Seni kim baştan ayağa süzüyor ki?"

"Buradaki bütün insanlar. Herkes."

"Süzsünler, ne var bunda? Hayatlarına biraz renk geliyor."

"Neden hayatlarına renk getiren kişi olup, aynı zamanda bütün eleştiri oklarına maruz kalmak zorundayım ki?"

"Çünkü burada yaşayan herkesin ilgisini çeken tek şey Manderley'deki hayat."

"O zaman onlar için çok büyük bir düş kırıklığıyım desene."

Maxim cevap vermedi. Gazetesine bakmaya devam etti.

"O zaman onlar için çok büyük bir düş kırıklığıyım desene,"

diye tekrarladım sözümü. "Sen de benimle zaten bu nedenle evlendin. Sıkılgan, sessiz, toy biri olduğumu, benim hakkımda hiçbir dedikodu çıkmayacağını biliyordun çünkü."

Maxim elindeki gazeteyi yere fırlattı, sandalyesinden kalktı. "Ne demek istiyorsun sen?" dedi.

Yüzü karanlık ve tuhaftı. Sesi kabalaşmıştı. Kendi sesi değildi.

"Ben – ben... bilmiyorum," dedim pencereye sırtımı yaslarken. "Bir şey demek istemiyorum. Neden öyle bakıyorsun?"

"Burada dönen dedikodular hakkında ne biliyorsun?"

"Bir şey bilmiyorum," dedim. Bakışları korkutmuştu beni. "Öyle dedim çünkü – çünkü işte bir şey demem gerekiyormuş gibi geldi. Bana öyle bakma. Maxim, ne dedim ki ben? Problem nedir?"

"Sen kiminle konuşuyorsun," dedi yavaşça.

"Hiç. Hiç kimseyle."

"O söylediklerini niçin söylüyorsun peki?"

"Dedim ya, öylesine aklıma geldiler. Kızmıştım. Bu insanları ziyaret etmek hiç hoşuma gitmiyor. Elimde değil. Sen de beni sıkılgan olduğum için eleştiriyorsun. Öyle söylemek istemedim. İnan lütfen, Maxim. Doğruyu söylüyorum. Lütfen inan."

"Pek hoş sözler değildi ama haksız mıyım?"

"Değildi, haklısın. Kaba ve öfke dolu sözlerdi."

Düşünceli gözlerle baktı bana. Elleri ceplerinde, olduğu yerde ileri geri sallandı. "Seninle evlenmekle bencillik mi yaptım acaba?" Çok yavaş ve düşünceli bir şekilde söylemişti bu cümleyi.

Buz kestim, başım döndü. "O da ne demek," diye sordum.

"İyi bir arkadaş sayılmam herhalde. Aramızda çok yaş farkı var. Bekleyip kendi yaşına uygun bir gençle evlenmeliydin. Benim gibi ömrünün yarısını geride bırakmış biriyle değil."

"Çok saçma," diye atıldım. "Sen de biliyorsun, evlilikte yaşın hiçbir anlamı yok. Biz tabii ki iki iyi arkadaşız."

"Öyle miyiz? Bilemiyorum."

Doğrulup ayağa kalktım, kollarımı omuzlarına doladım. "Neden böyle şeyler söylüyorsun bana? Seni dünyadaki her şeyden çok sevdiğimi sen de biliyorsun. Senden başkası olmadı hayatımda. Sen hem bir baba, hem bir ağabey hem de oğlum gibi oldun bana."

Dediklerimi dinlemiyordu. "Benim hatam," diye konuşmaya devam etti. "Seni buna ben sürükledim. Sana iyice düşünme şansı vermedim."

"Ben düşünmek istemedim ki. Başka tercihim yoktu. Anlamıyorsun, Maxim. İnsan birini sevince..."

"Burada mutlu musun?" diye sordu. Bakışlarını benden kaçırmış, pencereden dışarıya yöneltmişti. "Mutlu olup olmadığını merak ediyorum. Bakıyorum, zayıflamışsın. Rengin solmuş."

"Mutluyum tabii ki. Manderley'yi seviyorum. Bahçeyi seviyorum. Her şeyi seviyorum. İnsanlara ziyarete gitmek zor gelmiyor. Sadece yorucu oluyor dedim. Eğer istersen her gün ziyarete giderim. Bu hiç de zoruma gitmez. Seninle evlenmekten bir saniye olsun pişman olmadım. Bunu sakın unutma, olur mu?"

O korkutucu dalgınlığı ile yanaklarımı ellerinin arasına aldı ve eğilip saçlarımı öptü. "Zavallı kuzucuğum benim. Hiç eğlenemiyorsun, öyle değil mi? Korkarım ki ben birlikte yaşaması zor bir insanım."

"Hiç de öyle değilsin. Seninle yaşamak çok ama çok kolay. Düşündüğümden de kolay. Evlenmenin korkunç bir şey olacağını düşünürdüm hep. Bir kocan olacak, içki içecek, küfürlü konuşacak, kahvaltıda ekmeği iyi kızarmamışsa söylenecek, çirkin olacak ve belki de kokacak diye düşünüyordum. Sen bunların hiçbirini yapmıyorsun ki."

"Aman Yarabbi. Umarım hiç öyle biri olmam," dedi gülümseyerek.

Gülümsemesinden istifade ederek ben de ona gülümsedim,

ellerini tuttum, öptüm. "Bizim arkadaş olmadığımızı söylemek çok saçma," dedim. "Bak, her gün ikimiz burada ne güzel oturuyoruz. Sen gazeteni ya da kitabını okuyorsun, ben de örgümü örüyorum. Tıpkı uzun yıllardır evli olan yaşlı çiftler gibi. Bir elmanın iki yarısı gibi. Biz tabii ki arkadaşız, tabii ki mutluyuz. Sanki bir hata yapmışız gibi konuşuyorsun. Kastetmek istediğinin bu olmadığını söyle, Maxim. Evliliğimizin çok doğru ve isabetli olduğuna sen de inanıyorsun, değil mi?"

"Sen öyle diyorsan öyledir."

"Sen de böyle düşünüyorsun hayatım, değil mi? Böyle düşünen tek ben değilim. Biz mutluyuz, değil mi? Çok mutlu hem de?"

Cevap vermedi. Ben ellerinden tutmaya, o pencereden dışarı bakmaya devam etti. Boğazım kurudu, büzüldü. Gözlerim yanıyordu. Ah Tanrım, bu bir tiyatro oyunu ve bizler de oyuncularız. Şimdi perde inecek, seyircileri selamlayacak ve soyunma odalarımıza gideceğiz diye düşündüm. Maxim ve benim hayatımızdaki gerçek bir an olamazdı bu an. Pencerenin yanındaki sandalyeye oturdum ve ellerini bıraktım. Kendi kendime katı, soğuk bir sesle konuştuğumu işittim. "Mutlu olduğumuza inanmıyorsan bunu itiraf etmen daha iyi olur. Senden hiçbir konuda numara yapmanı istemiyorum. İstersen giderim. Seninle yaşamam." Bu gerçekten olmuyordu tabii. Oyundaki kız konuşuyordu. Bunları ben Maxim'e söylüyor değildim. O rolü oynayabilecek kızın tipini gözümün önüne getirdim. İnce, uzun, biraz heyecanlı.

"Evet, cevap vermeyecek misin?" dedim.

Deniz kıyısına indiğimiz gün, Frith'in odaya çay getirdiği sırada yaptığı gibi yüzümü ellerinin arasına alıp bana baktı.

"Sana nasıl cevap verebilirim ki?" dedi. "Cevabı ben de bilmiyorum. Sen mutluyuz diyorsan mutluyuzdur. Benim hiç bilmediğim bir konu bu. Senin dediğini kabul ediyorum. Mutluyuz. Tamam mı? Anlaştık o halde." Beni tekrar öptü, sonra

odanın öteki ucuna gitti. Pencerenin yanında kaskatı, taş kesilmiş halde, ellerim kucağımda oturmaya devam ettim.

"Seni hayal kırıklığına uğrattım diye böyle söylüyorsun," dedim. "Çünkü ben sakar ve beceriksizim. Çünkü kötü giyiniyorum. İnsanların karşısında sıkılganım. Seni böyle olacağı konusunda uyarmıştım. Benim Manderley için doğru kişi olmadığımı düşünüyorsun şimdi."

"Saçmalama. Sana hiçbir zaman kötü giyiniyorsun ya da beceriksizsin demedim. Kendi kendine hayal kuruyorsun. Sıkılganlığına gelince, bunu da zamanla aşacaksın. Sana daha önce de söyledim bunu."

"Dönüp dolaşıp aynı noktaya geliyoruz. İşte yine başa döndük. Bu meselenin çıkış sebebi sabah odasındaki heykelciği kırmam. Onu kırmamış olsaydım bütün bunları yaşamayacaktık şimdi. Kahvemizi içip bahçeye çıkmış olacaktık."

"Lanet olası heykelcik," dedi bezmiş bir sesle. "İsterse on bin parçaya ayrılsın, sence ben o heykelciği gerçekten dert ediyor olabilir miyim?"

"Çok değerli değil miydi?"

"Tanrı bilir. Öyle olduğunu sanıyorum. Ama gerçekten değerli miydi, değil miydi unuttum. Hatırlamıyorum ki."

"Sabah odasındaki tüm eşyalar değerli mi?"

"Evet, öyleler herhalde."

"Bütün değerli şeyleri neden o odaya koydunuz?"

"Bilmiyorum. Orada iyi göründükleri için belki."

"Hep orada mıydılar? Annen hayattayken?"

"Yok, hayır. Sanmıyorum. Evin her yerine dağılmış durumdaydılar. Sandalyeler, sandık odasındaydılar galiba."

"Sabah odası, bugünkü gibi ne zaman döşendi?"

"Evlendiğimde."

"Eros heykelciği oraya o zaman konuldu yani?"

"Galiba."

"Onu sandık odasında mı buldunuz?"

"Hayır, sanmam. Galiba o bir düğün hediyesiydi. Rebecca porselenler hakkında hayli bilgi sahibiydi."

Ona bakmadım. Tırnaklarımı cilalamaya başladım. O kelimeyi çok doğal, çok sakin bir şekilde söylemişti. Hiç zor olmamıştı onun için. Bir dakika sonra ona hızlıca bir baktım. Elleri cebinde şöminenin önünde duruyor, dosdoğru önüne bakıyordu. Kendi kendime, "Rebecca'yı düşünüyor," dedim. Bana gelen bir düğün hediyesinin, Rebecca'ya gönderilen bir düğün hediyesini yok etmesinin ne garip bir durum olduğunu düşünüyordu. Eros heykelciğini düşünüyordu. Onu Rebecca'ya kimin verdiğini düşünüyordu. Hediye paketinin eve gelişini, Rebecca'nın ne kadar sevindiğini geçiriyordu aklından. Rebecca porselenler hakkında hayli bilgi sahibiydi. Odaya girdiğinde, Rebecca'nın yerde duran paketi açmak için diz çöküp oturduğunu, heykelciğin konulduğu küçük paketi hızla açmaya çalıştığını görmüştü belki. Maxim'e dönüp, "Baksana, Max," demişti. "Bana ne göndermişler, şuna bak." Sonra elini kutuya sokup küçük tek elinde yayıyla tek ayak üstünde duran Eros'u dışarı çıkarmış, "Onu sabah odasına koyacağım," demişti belki de. Maxim de onun yanında diz çökmüş, heykelciğe belki de birlikte bakmışlardı.

Tırnaklarımı cilalamaya devam ettim. Bir okul çocuğunun tırnakları gibi bakımsızdılar. Etraflarındaki deri iyice büyümüştü. Tırnaklar neredeyse diplerine kadar yenikti. Maxim'e bir daha baktım. Hâlâ şöminenin önünde duruyordu.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordum.

Sesim sakindi. İçimde gümbür gümbür atan kalbim gibi değildi. Buruk, üzülmüş zihnim gibi değildi. Bir sigara yaktı. O gün içtiği yirmi beşinci sigara falandı ve biz daha öğle yemeğinden yeni kalkmıştık. Kibriti boş şömineye attı, gazeteyi aldı.

"Önemli bir şey değil. Niye sordun?"

"Bilmem. Çok ciddi görünüyordun. Burada değildin sanki."

Anlamsızca bir ıslık çaldı, sigarasını parmakları arasında dolaştırdı. "Aslına bakarsan Oval stadyumundaki maçta Middlesex'e karşı Surrey de kimler oynayacak diye düşünüyordum."

Yeniden sandalyesine oturup gazetesini katladı. Pencereden dışarı baktım. Derken Jasper yanıma geldi, sıçrayıp kucağıma oturdu.

13

Maxim haziran ayının sonlarında Londra'ya bir yemeğe gitti. Erkeklerin katılacağı bir yemekti. İlçe ile ilgili bir şeydi. İki gün için evde olmayacaktı. Yalnız kalmıştım. Gidişi hiç hoşuma gitmemişti. Araba yolda ilerleyip dönemeçten sonra gözden kaybolduğunda bunun, nihai bir ayrılık olacağını ve bir daha birbirimizi hiç göremeyeceğimizi düşündüm. Bir kaza geçirecekti. Öğleden sonra yürüyüşten eve döndüğümde Frith'i bembeyaz ve korkmuş bir halde, elinde bir notla beni beklerken bulacaktım. Doktor, bilmediğim bir yerdeki küçük bir hastaneden arayacak ve, "Söyleyeceklerim sizi şoke edebilir. Metin olmalısınız," diyecekti.

Frank gelecek, birlikte hastaneye gidecektik. Maxim beni tanımayacaktı. Bütün bunlar, öğle yemeğinde aynen gözlerimin önünden geçti. Cenaze töreni için kilise bahçesinde toplanan komşuları, Frank'in koluna yaslanışım... O kadar gerçekti ki yemeğime neredeyse hiç dokunamadım ve çalarsa diye bütün dikkatimi telefona verdim.

Öğleden sonra kitabımı alıp kestane ağacının altında oturdumsa da hiç okuyamadım. Bahçenin öte yanından Robert'ın yanıma geldiğini görünce telefon geldiğini anladım ve çok kötü

oldum. "Efendim, kulüpten aradılar. Bay de Winter on dakika önce kulübe varmış."

Kitabımı kapattım. "Teşekkürler, Robert. Ne çabuk varmış."

"Evet, efendim. Hızlı gitmiş."

"Benimle konuşmak istedi mi veya not bıraktı mı?"

"Hayır, efendim. Sadece on dakika önce sağ salim vardığını belirttiler. Kapıcı ile konuştum."

"Peki, Robert. Çok teşekkür ederim."

Nasıl rahatladığımı anlatamam. Artık kendimi kötü hissetmiyordum. İçimdeki sızı dinmişti. Kanalı geçip deniz kıyısına çıkmak gibi bir şeydi bu duygu. Nedense kendimi aç hissettim. Robert eve girdikten sonra uzun pencereden yemek odasına dalıp raftan bisküvi aşırdım. Tam altı bisküvi almıştım. Bath Olivers marka bisküvilerdi. Bir de elma. Neden bu kadar acıktığımı ben de bilmiyordum. Uşaklardan biri pencereden bakıp beni çimenlerin üzerinde onları yerken görür de aşçıya, Bayan de Winter'ın mutfakta hazırlanan yemeklerden hoşlanmadığını, onu biraz önce karnını meyve ve bisküvilerle doyururken gördüğünü söyler diye dışarı çıkıp aldıklarımı orada yedim. Aşçı bu durumdan alınabilir ve gidip Bayan Danvers'a söyleyebilirdi.

Maxim, Londra'ya sağ salim varmıştı ve bisküvilerimi yiyip bitirmiştim. Kendimi şimdi çok iyi ve keyifli hissediyordum. İçimi bir özgürlük duygusu kaplamıştı. Sanki hiç sorumluluğum yokmuş gibiydi. Çocukken yaşadığımız cumartesilerden birini yaşıyordum âdeta. Ne ders ne ev ödevi. Canın ne istersen onu yapabilirdin. Eski bir etek ve spor ayakkabılarını giyip komşu çocuklarla parkta kovalamaca oynayabilirdin.

İşte, hissettiğim tam da böyle bir duyguydu. Manderley'de geçirdiğim zaman zarfında hiç böyle hissetmemiştim. Galiba Maxim'in Londra'ya gitmesi yüzündendi.

Kendime çok şaşırdım. Hiç anlamıyordum. Maxim'in gitmesini istememiştim. Oysa şimdi içim kıpır kıpırdı, ayaklarım yerden kesilmiş gibiydi. Çocuklar gibi bahçede koşmak, yamaç

aşağı yuvarlanmak istiyordum. Dudaklarımdaki bisküvi kırıntılarını temizleyip Jasper'a seslendim. Böyle hissetmemin nedeni havanın çok güzel olmasıydı belki.

Birlikte Mutlu Vadi'den geçip küçük koya indik. Açelyalar artık veda etmişlerdi. Çiçekleri yosunların üzerine düşmüş, sararıp kurumuşlardı. Çançiçekleri ise henüz solmamışlardı. Vadinin üzerindeki koruyu bir halı gibi kaplamışlardı. Eğreltiotları yeşiller içinde bukle bukle boy vermişlerdi. Yosunların kokusu zengin ve derindi. Çançiçekleri ise toprak gibi kokuyorlardı. Acıydı. Çançiçeklerinin yanında ellerimi başımın arkasına koyarak sırtüstü uzandım. Jasper de yanıma yattı. Nefes nefeseydi. Gözlerini dikmiş aptal suratıyla bana bakıyordu. Salyaları dilinden ve koca çenesinden aşağı akıyordu. Yukarıda, ağaçların üzerinde bir yerlerde güvercinler vardı. Çok huzurlu, sessizdi etraf. Böyle yerler neden tek başınayken daha güzel gelir insana diye düşündüm. Yanımda bir arkadaşım otursaydı, okuldan tanıdığım biri, "Bu arada, geçen gün bizim Hilda'yı gördüm. Hatırladın mı onu? Hani iyi tenis oynayan. Evlenmiş, iki de çocuğu varmış," deseydi burası ne kadar sıradan ve anlamsız bir yer olurdu kimbilir. Yanımızdaki çançiçeklerini görmez, ağaçların tepesindeki güvercinleri duymazdım. Yanımda kimseyi istemiyordum. Maxim'i bile. Maxim şimdi burada olsaydı böyle gözlerim kapalı, ağzımda bir tutam çimen, uzanıp yatamazdım. Maxim şimdi burada olsaydı onu, onun gözlerini, yüzündeki ifadeyi seyrediyor olurdum. Acaba sevmiş mi, yoksa sıkılmış mı? Acaba aklından ne geçiriyor? Ama şimdi rahat olabilirdim. Bunların hiçbir önemi yoktu çünkü Maxim, Londra'daydı. Tekrar yalnız olmak ne güzel şeydi. Hayır, onu kastetmedim. Bu çok sadakatsizce bir söz. Çok hainçe. Demek istediğim o değildi. Maxim benim hayatım, bütün dünyamdı. Çançiçeklerinin yanından doğrulup sert bir sesle Jasper'ı çağırdım. Beraber vadiyi takip ederek kıyıya indik. Deniz çekilmişti. Şimdi çok sakin ve uzaktı. Körfez de sakin bir göl gibi görünüyordu

buradan. Artık onu hırçın hali ile düşünemiyordum. Tıpkı yazın kışı düşünemediğim gibi. Rüzgâr yoktu. Güneş, kayaların üzerinde meydana gelmiş su birikintilerin üzerinde ışıldıyordu. Jasper hemen kayaların üzerine sıçrayıp bana baktı. Bir kulağı kafasına yapışmış, ona çok garip bir havailik vermişti.

"Oradan değil, Jasper," diye bağırdım hayvana.

Tabii ki beni dinlemedi. İtaatsizce koşmaya başladı. Yüksek sesle, "Ne baş belasısın sen," dedim ve peşinden düşe kalka, aslında öteki kıyıya gitmek istemiyormuşum gibi, "Eh, ne yapalım, başka çare yok," diyerek kayaların üzerinde yürümeye başladım. "Zaten Maxim de benimle değil. Hem bunu bu sefer ben mi istedim canım?"

Kayaların üzerindeki su birikintilerine basıp suları sıçrata sıçrata, kendi kendime bir şarkı mırıldana mırıldana ilerledim. Deniz çekildiği için koy çok farklı görünüyordu. Daha az korkutucuydu. Küçük koyda anca bir metre kadar su vardı şimdi. Deniz çekildiğinde bir kayık orada rahatça yüzebilirdi sanırım. Duba hâlâ oradaydı. Yeşil ve beyaza boyanmıştı. Bunu daha önce fark etmemiştim. Belki de yağmur yüzünden renkler görülmez olmuştu. Kıyıda kimsecikler yoktu. Çakılların üzerinden yürüyerek koyun karşı tarafına vardım ve kazıklı iskelenin alçak taş duvarına çıktım. Jasper âdeti olduğu üzere önden koşuyordu yine. Duvarda bir halka ve denize inen demir bir merdiven vardı. Küçük tekneyi herhalde buraya bağlıyorlar, teknedeki kişi bu merdivenden yukarı tırmanıyordu. Duba yaklaşık on metre uzaktaydı ve bu noktanın tam karşısında kalıyordu. Üzerinde bir şey yazılıydı. Başımı yana eğerek yazıyı okudum. "*Je Reviens*" yazıyordu. Ne komik bir isim. Hiç tekne adı gibi değildi. Belki de bir Fransız teknesiydi. Balıkçı teknesi. Balıkçı teknelerinin bazen çok komik isimleri oluyordu. "*Nice Yıllara*", "*Ben Buradayım*" gibi. "*Je Reviens*" – "*Ben Döndüm*" Evet, bir tekne için gayet güzel bir isimdi aslında. Sadece gidip de geri gelmeyen bir tekne için uygun bir isim değildi.

Burundaki fenerin ötesinde yüzenler çok üşüyordu herhalde. Körfezde deniz sakindi ama bugün bile, havanın böyle sakin olduğu bir günde burnun etrafındaki denizin yüzeyi gelgit yüzünden köpük köpüktü. Küçük bir tekne burnu döndü mü rüzgârın önünde yan yatabilir ve körfezden çıkabilirdi. Deniz teknenin içine girer, güverteye dolardı belki. Yekedeki kişi gözlerindeki ve saçlarındaki deniz suyunu eliyle siler, iyice şişmiş ve gerilmiş olan yelkene gözlerini çevirirdi. Teknenin rengini merak ettim. Duba gibi o da yeşil ve beyaz olabilirdi. Çok büyük değilmiş. Frank söylemişti. Küçük bir kamarası varmış.

Jasper demir merdiveni koklamakla meşguldü. "Gel buraya," dedim. "Peşinden gitmek istemiyorum." Duvarı takip ederek kıyıya döndüm. Ağaçların bittiği yerdeki kulübe daha önceki gibi uzak ve tekinsiz görünmüyordu bu sefer. Havanın güneşli olmasının getirdiği bir farktı bu. Çatıya vuran yağmur bugün yağmıyordu. Kıyıdan yavaşça içeriye, kulübeye doğru yürüdüm. Alt tarafı içinde kimsenin yaşamadığı bir kulübeydi zaten. İnsanı korkutacak bir tarafı yoktu. Hem de hiç. Belli bir zaman içinde kimsenin oturmadığı her yer rutubetli ve tekinsiz gelirdi insana. Yeni bungalovlar ve evler bile. Hem burada mehtap piknikleri düzenliyorlarmış. Hafta sonu gelen misafirler buradan denize girip sonra da tekneyle yelken açıyorlardı belki de. Isırganotlarının istila ettiği bahçeye baktım. Birinin burayı adam etmesi gerekiyordu. Bahçıvanlardan biri. Burayı böyle bırakmanın bir anlamı yoktu. Küçük bahçe kapısını itip kulübeye doğru ilerledim. Tamamen kapalı değildi. Son geldiğimde tamamen kapattığıma emindim. Jasper havlamaya, kapının altını koklamaya başladı birden.

"Uslu dur, Jasper," dedim. Derin derin koklamaya, burnunu çatlaklara sokmaya devam etti. Kapıyı itip açtım, içeri baktım. Çok karanlıktı. Eskisi gibi. Hiçbir şey değişmemişti. Örümcek ağları hâlâ model gemilerin direklerindeydi. Kayıkhaneye açılan kapı ise bu sefer kapalı değildi. Jasper yeniden hırladı. Dü-

şen bir şeyin çıkardığı sesi duydum. Jasper deli gibi havlıyordu. Bacaklarımın arasından ileri atılarak kayıkhanenin açık kapısına koştu. Peşinden gittim. Kalbim güm güm atıyordu. Sonra, neden bilmem odanın ortasına gelince durdum. "Jasper, salaklaşma, gel buraya," dedim. Eşikte durdu. Hâlâ çılgınca havlıyordu. Sesinde delice bir ton vardı. İçeride, kayıkhanede bir şey vardı demek ki. Fare olamazdı; olsaydı içeri dalardı. "Jasper, Jasper, gel buraya bakayım." Gelmedi. Yavaş yavaş kayıkhanenin kapısına yürüdüm.

"Kimse var mı?" dedim.

Cevap veren olmadı. Jasper'a doğru eğildim, elimi tasmasının üstüne koyup kapının etrafına bakındım. Köşede, biri sırtını duvara vermiş oturuyordu. İki büklüm olmuş haline bakarak benden daha fazla korktuğunu anladım. O kişi bizim Ben'di. Yelkenlerden birinin ardına saklanmaya çalışıyordu. "Ne oluyor? Bir şey mi istedin?" diye sordum. Aptal aptal bana göz kırptı. Ağzı aralıktı.

"Hiçbir şey yapmıyorum ben," dedi.

"Sessiz ol, Jasper," diye azarladım köpeği. Elimi burnunun üstüne koydum, kemerimi çıkardım, tasmasına bir kayış gibi bağladım.

"Ne istiyorsun, Ben?" dedim. Bu sefer biraz daha kendime güvenerek konuşmuştum.

Cevap vermedi. O özürlü, sinsi gözleriyle beni seyretti sadece.

"Hadi bakalım, dışarı çıksan iyi olur artık," dedim. "Bay de Winter buraya birilerinin girip çıkmasından hoşlanmıyor."

Bıyık altından sırıtarak kalıp ayağını sürüyerek yürümeye başladı. Bir yandan da burnunu elinin tersiyle sildi. Diğer elini arkasında saklıyordu. "Elinde ne var, Ben?" dedim. Çocuk gibi itaat edip diğer elini gösterdi. Bu bir balık oltasıydı. "Hiçbir şey yapmıyorum," dedi bir kere daha.

"O olta buranın mı?"

"Hı?"

"Bak şimdi, oltayı istiyorsan al. Ama bir daha bunu yapmayacaksın, tamam mı? Başkalarının eşyalarını almak dürüst bir hareket değil."

Karşılık vermedi. Gözlerini kırptı, sallandı.

Kendimden emin bir şekilde, "Gel bakalım," dedim.

Ana odaya girdim. O da arkamdan geldi. Jasper havlamayı bırakmıştı artık. Şimdi Ben'in ayaklarını kokluyordu. Kulübede daha fazla kalmak istemedim. Hızla yürüyüp günışığına çıktım. Ben de arkamdan ayağını sürüye sürüye kulübeden dışarı çıktı. O da çıkınca kapıyı kapattım.

"Artık evine gitmen lazım, Ben," dedim.

Oltayı kalbinin üstünde, bir hazineyi tutar gibi tutuyordu. "Beni tımarhaneye tıkmazsın, değil mi?" diye sordu.

O anda korkudan tir tir titrediğini fark ettim. Ellerinin titremesini kontrol edemiyordu. Gözlerini gözlerime dikmişti. Yalvarır gibi bakıyordu.

"Tabii ki hayır," dedim yumuşak bir sesle.

"Ben bir şey yapmadım. Kimseye demedim. Tımarhaneye koymasınlar beni, n'olur." Bir damla yaş, gözlerinden kirli yüzüne süzüldü.

"Tamam, Ben. Kimse seni oraya götürmeyecek. Ama bir daha kulübeye sakın girme, tamam mı?"

Arkamı döndüm. Peşimden gelip elime sarıldı.

"Buraya gel," dedi. "Burada sana verecek bir şeyim var."

Aptalca gülümsüyordu. Parmağı ile işaret edip deniz kıyısına yöneldi. Ben de arkasından takip ettim. Yere, bir kayanın yanına eğilip yerde duran, düzleşmiş bir taşı kaldırdı. Taşın altında deniz kabuklarından meydana gelen küçük bir yığın vardı. Birini seçip bana uzattı ve, "Bu sana," dedi.

Tekrar gülümsedi, kulağın ovuşturdu. Korkusu geçmişti. "Gözlerin, meleklerin gözleri gibi," dedi.

Gözlerimi elimdeki deniz kabuğuna çevirdim. Şaşırmıştım. Ne diyeceğimi bilemedim.

"Öteki gibi değilsin," dedi.

"Kim gibi? Kimi kastettin?"

Başını salladı. Gözlerinde yine bir hınzırlık vardı. Parmağını burnunun üstüne dayadı. "Uzun ve esmer kadın," dedi. "Yılan gibi hissederdi insan. Onu bir keresinde burada kendi gözlerimle gördüm. Gece geldi. Gördüm." Sustu, bana baktı. Ben bir şey demedim. "Bir kere gördüm. 'Beni tanımıyorsun, değil mi?' diye sordu. 'Beni burada daha önce görmedin ve bir daha asla görmeyeceksin. Bir daha bana pencere arasından baktığını görürsem seni tımarhaneye tıktırırım,' dedi. 'Bunu istemezsin, değil mi?' dedi. 'Tımarhanede insana çok kötü davranırlar,' dedi. 'Bir şey demem, efendim,' dedim ona. Sonra da kasketimle selamladım." Elini denizci kasketine götürdü. "Ama o kadın artık yok; gitti, değil mi?" diye sordu heyecanla.

"Kimi kastettiğini anlamadım ki," dedim yavaşça. "Kimse seni tımarhaneye tıkmayacak. İyi günler, Ben."

Dönüp kıyıdan yukarıya yürümeye başladım. Jasper'ı da kayışından çeke çeke götürüyordum. Zavallı adam, aklı noksandı, ne dediğini bilmiyordu. Onu birinin tımarhaneye tıkmakla tehdit etmesi olacak iş değildi. Maxim de, Frank de onun son derece zararsız biri olduğunu söylemişti. Belki kendi akrabalarının onunla ilgili konuştukları bazı şeyleri duymuş, sonra bu konuşma, bir çocuğun zihnindeki çirkin bir resim gibi aklında yer etmişti. Sevdiği ve nefret ettiği şeyler de bir çocuğunkilere benziyordu. Aklı, çocuk aklıydı. Birine bugün, hiç sebepsiz yakınlık duyabilir, ertesi gün ise ona suratını asabilirdi. Bana karşı dostça davranmasının nedeni oltanın onda kalabileceğini söylememdi. Belki yarın onunla karşılaştığımda beni tanımayacaktı. Zekâ özürlü birinin söylediklerini ciddiye almak da saçmaydı aslında. Omzundan geriye, koya doğru baktım. Deniz koşuşturarak gelmeye başlamıştı yine. Liman duvarına çarparak

girdaplar yaratıyordu. Ben kayaların üzerinde gözden kayboldu. Kıyı yine ıssızlaşmıştı. Kara ağaçların arasındaki bir aralıktan kulübenin taş bacası görülüyordu. Nedense içimi birden bire bir koşma hissi kapladı. Jasper'ın kayışını çekerek, arkama bile bakmadan, ağaçların arasındaki dar patikadan nefes nefese koşmaya başladım. Dünyanın bütün hazinelerini de verseler bir daha o kulübeye, o kıyıya gitmezdim. Sanki biri orada, eğreltiotlarının kapladığı o küçük bahçede saklanıp beni bekliyormuş gibiydi. Bekliyor, izliyor ve dinliyordu sanki.

Beraber koşarken Jasper bir yandan da sürekli havlıyordu. Bunu bir tür yeni oyun sanmıştı. Kayışı ısırmaya çalışıyordu ikide bir. Burada ağaçların birbirlerine ne kadar yakın olduklarını daha önce fark etmemiştim. Kökleri insana çelme takmaya hazır sarmaşık filizleri gibi patikayı kaplamıştı. Soluk soluğa koşarken, buraları temizlemeleri gerek diye düşündüm. Maxim buraya adam gönderip burayı temizletmeliydi. Bu çalılarda bir güzellik, bir mana yoktu. İç içe geçmiş şu makileri kesip patikaya ışık düşmesini sağlamak lazımdı. Karanlıktı, çok karanlık. Böğürtlen çalısının soluğunu kestiği şu çıplak okaliptüs ağacı, beyaz bir iskelet gibi yükseliyordu gökyüzüne. Altında kara renkli, yılların getirdiği çamurlu yağmurlarla boğulmuş bulanık bir su aşağıdaki denize doğru akıyordu. Vadide coşkuyla şakıyan kuşlar burada suskundu. Farklı bir sessizlik hâkimdi buraya. Patikadan soluk soluğa yukarı koşarken bile gelgitin koyu sürünerek doldururken çıkardığı sesi duyabiliyordum. Maxim'in neden bu koyu ve bu patikayı sevmediğini anlamıştım. Ben de sevmemiştim. Bu yoldan gelmekle aptallık etmiştim. Öteki kıyıda, beyaz çakılların üstünde gezmeli, eve de Mutlu Vadi'den geçerek gitmeliydim.

Sonunda yeşilliğe ayağımı basmış, ilerideki açıklıkta emniyetli ve sağlam duruşuyla evimi görmüş olmaktan çok mutluydum. Ağaçlar geride kalmıştı. Robert'tan çayımı kestane ağacının altına getirmesini isteyebilirdim. Saatime baktım. Tahmin

ettiğimden daha erkendi; dört bile olmamıştı. Biraz beklemem lazımdı. Manderley'de saat buçuk olmadan çay içmek görülmüş şey değildi. Frith'in dışarıda olmasına sevindim. Robert, çayı alıp bahçeye getirmekte nazlanmazdı. Bahçeden taraçaya doğru yürürken araba yolundaki ormangüllerinin oradan metalik bir parıltı çarptı gözüme. Elimi gözüme siper edip bunun nereden geldiğine baktım. Bir otomobilin radyatörüydü galiba. Ziyaretçimiz mi geldi diye düşündüm. Fakat gelmişse bile arabayı eve kadar çıkarır, oraya, araba yolunun üzerine, çalıların yanına öyle gizlemezdi. O tarafa doğru biraz yaklaştım. Evet, bu bir araba idi. Kanatlarını ve motor kapağını açıkça görebiliyordum. Ne komik. Ziyaretçilerimiz kurallar gereği asla böyle bir şey yapmazlardı. Tüccarlar da eski ahırların ve garajın olduğu arka taraftan girer çıkardı. Frank'in Morris marka arabası değildi bu. Onu çok iyi tanıyordum. Uzun ve alçak bir arabaydı. Spor bir araba. Ne yapmam gerektiğini düşündüm. Bu bir ziyaretçiye aitse Robert onları kütüphaneye ya da misafir odasına götürmüş olmalıydı. Misafir odasındaysalar, beni bahçeden eve yürürken görebilirlerdi. Misafirlerin karşısına bu kıyafetle çıkmak istemezdim. Onlardan çaya kalmalarını istemem gerekirdi. Bahçenin kıyısına geldiğimde tereddütte kaldım. Niye bilmiyorum, belki de güneş ışığının çimenlerdeki yansıması nedeniyle başımı kaldırıp eve baktım. O anda batı kanadındaki pencerelerden birinin kepenklerinin açık olduğu dikkatimi çekti. Pencerede biri duruyordu. Bir adam. Derken, beni görmüş olacak ki hemen geri çekildi ve onun arkasındaki biri kolunu kaldırıp kepengi kapattı.

O kolun sahibi Bayan Danvers idi. Elbisesinin siyah kolunu tanımıştım. Bir an, halka açık gün olup olmadığını düşündüm. Belki de Bayan Danvers, gelenlere odaları gösteriyordu. Fakat bu imkânsızdı. Çünkü, bu işi hep Frith yapıyordu ve Frith bugün evde değildi. Üstelik batı kanadındaki odalar halka kapalıydı. O odalara daha kendim bile girmemiştim. Hayır, bugün ziyaret

günü değildi. Salı günleri, ziyaret günü değildi kesinlikle. Belki de odalarda bir tadilat gerekiyordu. İyi ama böyle bir durumda o adamın beni görünce hemen içeri kaçıp kepengin kapatılması da çok saçmaydı. Ya o araba? Ormangüllerinin arkasına park edilip evden bakıldığında görülmemesi sağlanmıştı. Görünen o ki bu, Bayan Danvers ile ilgili bir durumdu. Benimle bir alakası yoktu. Batı kanadına arkadaşlarını alıyorsa bu benim meselem değildi. Böyle bir şeyden daha önce hiç haberim de olmamıştı. Maxim'in evde olmadığı gün yaşanması da ayrı bir acayiplikti.

Dikkatli bir şekilde, beni kepenklerin arasından görebileceklerini düşünerek bahçeden eve doğru yürüdüm.

Merdivenleri çıkıp büyük ön kapıdan içeriye, salona girdim. Ortalıkta değişik bir şapka, bir baston, tepside bir kartvizit yoktu. Demek ki resmi bir misafir değildi gelen. Benimle bir ilgisi yoktu. Üst kata çıkmayayım diye ellerimi çiçek odasındaki lavaboda yıkadım. Onlarla merdivende ya da başka bir yerde karşılaşırsam çok acayip bir durum olurdu bu. Derken, örgümü öğle yemeğinden önce sabah odasında bıraktığım aklıma geldi. Misafir odasından geçerek onu almaya gittim. Sadık Jasper da peşimden geldi. Sabah odasının kapısı açıktı. Örgü torbamın yerinde olmadığını fark ettim. Kanepede bırakmıştım fakat birisi alıp bir minderin arkasına koymuştu. Örgümü bıraktığım yerde birinin oturduğunu gösteren bir çukur vardı şimdi. Biri buraya oturmuş, altında kalan örgümü de alıp minderin arkasına koymuştu. Masanın yanındaki sandalye de taşınıp götürülmüştü. Maxim ile ben olmadığımızda Bayan Danvers misafirlerini sabah odasında ağırlıyordu demek ki. Görünen buydu. Biraz rahatsız etti bu durum beni. Jasper kanepenin altını kokluyor, kuyruğunu bir sağa bir sola sallayıp duruyordu. Fakat misafirin orada olduğuna dair bir şüphe duymamış gibiydi. Örgü torbamı alıp odadan çıktım. Ben dışarı çıkarken, misafir odasının taş koridora ve arka bölüme açılan kapısının açıldığını gördüm. Sesler de geliyordu ayrıca. Tam zamanında sabah odasına geri

kaçtım. Görmemişlerdi. Ben içeride beklerken, Jasper dili dışarıda, eşikte durmuş bana bakıyor, bir yandan da hızla kuyruğunu sallıyordu. Kızgın bir ifadeyle gözlerinin içine baktım. Küçük sersem beni ele verebilirdi. Hiç kıpırdamadan, nefesimi tutarak bekledim.

Sonra Bayan Danvers'ın sesini duydum. "Sanırım kütüphaneye girdi," dedi. "Eve niyeyse erken geldi. Kütüphaneye girmişse, o seni görmeden salondan geçebilirsin demektir. Sen dur burada, ben bir gidip bakayım."

Benim hakkımda konuştuklarını biliyordum. Şimdi iyice huzursuz olmuştum. Bütün bu olan bitenlerdeki gizlilik, can sıkıcıydı. Bayan Danvers'ı yanlış bir şey yaparken yakalamak istemiyordum. Derken Jasper başını misafir odasına doğru çevirdi. Kuyruğunu sallayarak dışarı çıkıp kendini gösterdi.

Adamın, "Pire torbası, n'aber?" dediğini duydum. Jasper heyecanla havlamaya başladı. Çaresizce etrafıma bakınıp gizlenecek bir yer aradım. Yoktu tabii. Sonra bir ayak sesinin iyice burnumun dibine kadar geldiğini duydum. Adam odadan içeri girdi. Kapının arkasında durduğumdan başta beni görmedi. Ta ki Jasper bana doğru, sevinçle atılıncaya kadar.

Adam hızla dönünce beni gördü. Daha önce hiç bu kadar şaşırmış birini görmemiştim. O, evin sahibi, ben ise bir hırsız olabilirdim rahatlıkla.

Beni yukarıdan aşağıya süzerken, "Pardon, affedersiniz," dedi.

İri, uzun bir adamdı. Güneş yanığı cildi ile biraz suni bir yakışıklı görüntüsü sergiliyordu. Mavi, ateşli gözleri, derbeder bir hayatın ve çok içki içmenin belirtilerini taşıyordu. Teni gibi saçları da kızıla yakındı. Birkaç yıl içinde şişmanlayacak, ensesi kalınlaşacaktı. Ağzı onu ele veriyordu. Çok yumuşak, çok pembeydi. Nefesindeki viski kokusu bana kadar geliyordu. Gülümsedi. Her tür kadına karşı sergilediği bir gülümsemeydi bu.

"Sizi korkutmadım umarım," dedi.

Ne kadar aptal göründüğümü bilerek kapının arkasından çıktım. "Yo, hayır. Korkutmadınız," dedim. "Sesler duymuştum. Kimin geldiğini bilmiyordum. Bugün misafir beklemiyordum."

Büyük bir içtenlikle, "Çok özür dilerim," dedi. "Sizi rahatsız ettim. Umarım beni bağışlarsınız. Aslında ben sadece benim Danny'yi ziyaret etmek için şöyle bir uğramıştım. Çok eski bir arkadaşım olur kendisi."

"A, evet, tabii ki. Her şey yolunda, merak etmeyin."

"Sevgili Danny. Kimseye rahatsızlık vermemek için çok titizlenir hep. Sizi meraklandırmak istememişti."

"Zararı yok, gerçekten." Sevinçle adamın üzerine sıçrayan Jasper'ı seyrediyordum bir yandan.

"Bu ufaklık beni unutmamış, öyle mi?" dedi adam. "Kocaman bir top olmuş bu. Son gördüğümde yavruydu daha. Şimdi çok şişmanlamış. Biraz spor yapması lazım."

"Onunla biraz önce uzun bir yürüyüşten döndük."

"Öyle mi? Ne kadar düşkünsünüz spora, ne güzel." Adam, Jasper'ı sevmeye ve beni eskiden beri tanıyormuş gibi bakmaya devam etti. Sonra sigara tablasını çıkarıp bana uzatarak, "Almaz mısınız?" diye sordu.

"Kullanmıyorum."

"Öyle mi?" dedi ve kendisi bir sigara alarak yaktı.

Böyle şeylere hiç önem veren biri değilimdir ama bu durum bana biraz garip geldi. Böyle, bir başkasının odasında... Saygısızlık değil miydi bu? Bana hiç de nezaket sınırları içinde bir hareket gibi gelmemişti.

"Bizim koca Max nasıl," diye sordu.

Sesinin tonu beni şaşırtmıştı. Onu iyi tanıyormuş gibiydi. Maxim'den "Max" diye söz edilmesi ise garipti. Onu kimse böyle çağırmıyordu.

"Çok iyi, teşekkürler," dedim. "Londra'ya gitti."

"Yani yeni gelini yalnız bıraktı, öyle mi? Bak şunun yaptığına. Biri gelir de sizi götürür diye hiç mi korkmuyor?"

Ağzını açarak güldü. Gülüşü hoşuma gitmedi. Biraz hakaret vardı bu gülüşünde. Kendisinden de hoşlanmadım. O sırada Bayan Danvers odaya girdi. Gözlerini bana çevirdi. Bakışları karşısında buz kestim. Tanrım, kimbilir benden ne kadar çok nefret ediyordu.

"N'aber Danny? Sonunda geldin," dedi adam. "Bütün tedbirlerin boşunaymış. Evin hanımı kapının arkasında saklanıyormuş." Tekrar güldü. Bayan Danvers hiçbir şey söylemedi. Öylece bana bakmaya devam etti. "Bizi tanıştırmayacak mısın, Danny? Yeni geline saygı ve iyi dileklerimi sunmak isterim."

Bayan Danvers, "Bay Favell, efendim," diye adamı bana tanıştırdı. Kısık bir sesle ve biraz da isteksizce konuşmuştu. Onu tanıştırmak istemediğini sezdim.

"Memnun oldum," dedikten sonra nezaketen, "Çaya kalmaz mısınız?" diye sordum.

Adam çok sevinmiş gibiydi. Bayan Danvers'a döndü.

"Bu çok cazip bir davet, öyle değil mi?" diye sordu. "Çaya kalmam istendi. Şeytan diyor ki daveti kabul edip kal."

Bayan Danvers'ın yüzünde bir uyarı ifadesi belirdi. Kendimi çok huzursuz hissettim. Bütün bu olanlar, bu durum çok yanlıştı. Hiç yaşanmaması gereken şeylerdi.

Adam, "Neyse, belki sen haklısındır. Çok eğlenecektik aslında. Neyse. Sanırım artık izin istesem iyi olacak. Gelip arabama bakın," dedi. Hâlâ kırk yıllık ahbap gibi o rahatsız edici tonla konuşuyordu. Bakmak istemiyordum. Çok utanç verici bir durumdu. "Hadi," dedi adam. "Çok hoş, küçük bir araba. Zavallı Max'in sahip olduğu bütün arabalardan hızlıdır ayrıca."

Bir bahane gelmiyordu aklıma. Aptalca bir durumdu. Kendimi zorlanmış hissediyordum. Hiç hoşuma gitmemişti. Yetmezmiş gibi Bayan Danvers da nefret dolu gözlerle bana bakıyordu hâlâ.

Çaresiz ve kısık bir sesle, "Araba nerede?" diye sordum.

"Araba yolunda, dönemeçte. Sizi rahatsız etmeyeyim diye kapıya kadar çıkmadım. Nedense öğleden sonraları istirahat ettiğinizi düşünmüştüm."

Bir şey söylemedim. Yalan söylediği düpedüz ortadaydı. Misafir odasından birlikte çıkıp salona geçtik. Başını geriye çevirip Bayan Danvers'a baktığını ve göz kırptığını gördüm. Bayan Danvers bu göz kırpma hareketine bir karşılık vermedi. Verse şaşardım zaten. Çok sert ve ciddi bir görünüşü vardı. Jasper sevinçle koşarak araba yoluna çıktı. Kendisini çok iyi tanıdığı belli olan bu ziyaretçinin ani gelişinden çok mutlu olduğu açıktı.

Favell numaradan salona bir göz atarak, "Şapkamı arabada bırakmış olmalıyım," dedi. "Aslına bakarsanız bu taraftan gelmedim. Arkaya dolaştım ve Danny'yi ininde yakaladım. Gelip arabaya bakmayacak mısın sen de?"

Soru soran gözlerle Bayan Danvers'a baktı. Bayan Danvers tereddüt etmişti. Gözünün ucuyla beni seyrediyordu.

"Hayır," dedi. "Ben gelmiyorum. Güle güle, Bay Jack."

Favell kadının elini kavrayıp içtenlikle sıktı. "Hoşçakal, Danny! Kendine çok iyi bak. Beni nasıl bulacağını biliyorsun. Seni tekrar görmek bana çok iyi geldi." Araba yoluna çıktı. Jasper adamın ayaklarının dibinde dans ediyordu. Yavaşça ve hâlâ içimden atamadığım o huzursuzlukla adamı takip ettim.

"Ah, güzel Manderley," dedi başını kaldırıp pencerelere bakarak. "Burası hemen hemen hiç değişmedi. Galiba Bayan Danvers iyi bakıyor. Harika bir kadın, öyle değil mi?"

"Evet, işinin ehli."

"Ne düşünüyorsunuz burada yaşamakla ilgili? Sanki kapana kısılmış gibi mi hissediyorsunuz?"

Sert bir ses tonuyla, "Ben Manderley'yi çok seviyorum," dedim.

"Max sizinle tanıştığınızda güney Fransa'da bir yerlerde yaşıyormuşsunuz? Monte'ydi, değil mi? Monte'yi iyi bilirim."

"Evet, Monte Carlo'daydım."

Arabasının yanına varmıştık. Yeşil, spor bir şeydi. Sahibine benziyordu.

"Beğendiniz mi?" dedi.

Nezaketen, "Çok hoş," dedim.

"Dış kapıya kadar gider miyiz?"

"Hayır, yorgunum. Gitmek istemiyorum."

"Manderley'nin hanımı olarak benim gibi biriyle görünmenin yakışık almayacağını düşünmüyorsunuz ya?" deyip başını bana doğru sallayarak güldü.

Yüzüm kızararak, "Yo, hayır. Kesinlikle hayır," dedim.

O arsız, nahoş ve mavi gözleriyle beni tepeden tırnağa süzmeye devam etti. Kendimi bir barmaid gibi hissettim.

"Eh, peki. Yeni gelini yoldan çıkarmayalım, değil mi Jasper? Doğru olmaz." Uzanıp şapkasını ve bir çift kocaman sürücü eldivenini aldı, sigarasını araba yoluna fırlattı.

"Hoşçakalın," dedi elini dışarı çıkarıp. "Sizinle tanışmak çok eğlenceliydi."

"Güle güle."

"Bu arada, bu küçük ziyaretimden Max'e söz etmezseniz minnettar kalırım. Benden pek haz etmiyor maalesef. Niye, bilmiyorum. Hem Danny'nin de başı derde girer sonra."

"Hayır, merak etmeyin. Tamam."

"Çok iyisiniz. Fikrinizi değiştirip benimle kapıya kadar gelmez misiniz?"

"Hayır, maalesef."

"O halde hoşça kalın. Belki bir gün gelip sizi ziyaret ederim. İn aşağı Jasper. Seni gidi şeytan! Boyayı çizeceksin. Max'in Londra'ya gidip sizi böyle yalnız bırakmasını hiç tasvip etmedim."

"Önemli değil. Yalnız kalmayı seviyorum."

"Öyle mi? Aman Tanrım. Ne enteresan. Bu çok yanlış bir şey ama. Siz de biliyorsunuz. İnsanın tabiatına aykırı. Ne kadar zamandır evlisiniz? Üç ay mı oldu?"

"Hemen hemen."

"Ah, keşke beni de evimde bekleyen üç aylık bir eşim olsaydı. Yapayalnız, zavallı bir bekârım ben." Tekrar güldü, şapkasını gözlerine doğru indirdi. "Hoşçakalın," deyip arabayı çalıştırdı. Araba, egzozundan bir şeyleri gürültü ile savurarak araba yolunda ilerlemeye başladı. Jasper düşmüş kulakları, bacaklarının arasına sıkıştırdığı kuyruğu ile arabanın arkasından bakakaldı.

"Hadi Jasper. Bu kadar şapşal olma," dedim ve ağır ağır eve yürüdüm. Bayan Danvers ortadan kaybolmuştu. Salondaki zili çaldım. Beş dakika kadar kimse gelmedi. Tekrar çaldım. Zile Alice geldi. Üzgün bir hali vardı. "Buyurun, efendim," dedi.

"Alice, Robert yok muydu? Çayımı kestane ağacının altında içmek istemiştim de."

"Robert bu sabah postaneye gitti efendim. Henüz dönmedi. Bayan Danvers çaya geç gelebileceğinizi söylemişti ona. Frith de dışarıda bildiğiniz gibi. İsterseniz çayınızı ben getireyim. Saat galiba daha dört buçuk olmadı."

"Önemli değil, Alice. Ben Robert gelene kadar beklerim," dedim. Maxim yokken işler otomatik olarak gevşiyordu demek. Frith ve Robert'ın aynı anda dışarıda olabileceklerini bilmiyordum. Bugün Frith'in izin günüydü. Bayan Danvers, Robert'ı da postaneye yollamıştı. Ben de uzun bir yürüyüşe çıkmıştım bugün. O adam, Favell, Bayan Danvers'ı ziyaret için bu günü seçmişti. Çok iyi bir seçimdi. Bu durumun normal olmayan bir tarafı olduğuna emindim. Hem benden ziyaretiyle ilgili olarak Maxim'e bir şey söylemememi istemişti. Hayli garip bir durumdu. Bayan Danvers'ın başını derde sokmak istemiyordum. Daha da önemlisi, Maxim'in başını ağrıtmak istemiyordum.

Bu adamın, Favell'in kim olduğunu merak ediyordum. Maxim'den "Max" diye bahsediyordu. Onu kimse Max diye çağırmazdı oysa. Bir keresinde, bir kitabın kapağının içine yazdığını görmüştüm. İnce ve italik harflerle, kâğıda hayli bastırılarak yazılmıştı. M harfinin kuyruğu çok keskin ve

uzundu. Onu "Max" diye çağırabilecek tek bir kişi olduğunu düşünüyordum.

Çay içip içmemek konusunda kararsız bir halde, salonda öylece durur ve ne yapacağımı düşünürken birden aklıma Bayan Danvers'ın kötü bir insan olabileceği fikri geldi. Belki de bunca zamandır Maxim'in arkasından birtakım işler çeviriyordu. Onu o adamla, Maxim'i, evi eskiden biri tanıyormuş numarası yaparak Manderley'ye giren Favell ile yakalamıştım. Acaba batı kanadına ne yapıyorlardı. Beni bahçede görünce neden kepenkleri kapattılar? İçimi garip bir huzursuzluk kapladı. Frith ve Robert dışarıdaydı. Hizmetçiler öğleden sonraları genellikle odaların temizliği ile ilgileniyorlardı. Bayan Danvers evde dilediği gibi at koşturabilirdi. Belki de o adam bir soyguncuydu ve Bayan Danvers da para karşılığında onun yardakçılığını yapıyordu. Batı kanadı değerli eşyalarla doluydu. Ansızın içime bir korku doldu ve batı kanadına gidip odaları kendi gözlerimle görmek istedim.

Robert henüz dönmemişti. Çaydan önce zamanım olacaktı. Duraksadım. Balkona baktım. Ev çok sakin ve sessizdi şimdi. Hizmetkârlar mutfağın arkasındaki kendi bölümlerindeydi. Jasper gürültülü bir şekilde kabından su içiyor, çıkan ses büyük taş salonda yankılanıyordu. Üst kata çıkmaya başladım. Kalbim garip bir heyecanla çarpıyordu.

14

Bir baktım ki o ilk sabah girdiğim koridordayım. O zamandan beri buraya hiç gelmemiştim. Gelmek de istememiştim zaten. Güneş cumbadan içeriye giriyor, koyu renk lambrilerde altın renkli desenler yaratıyordu.

Ortama sessizlik hâkimdi. Daha önce aldığım o küflü, alışılmadık kokuyu yine almıştım. Ne tarafa gideceğimi bilemiyordum. Odaların planına aşina değildim. Sonra, Bayan Danvers'ın tam arkamdaki şu kapıdan çıkageldiğini hatırladım. Odanın pozisyonu da tam istediğim gibi bahçeye ve denize bakıyor gibiydi. Kapının tokmağını çevirip içeri girdim. Kepenkler kapalı olduğundan içerisi karanlıktı haliyle. El yordamıyla duvardaki anahtarı bulup açtım. Büyük bir odaya açılan küçük bir odada buldum kendimi. Duvarlara dayanmış büyük gardıroplara bakarak bir soyunma odası olabileceğini düşündüm. Odanın karşı duvarında büyük odaya açılan kapı vardı. O odaya girip ışıkları yaktım. İlk izlenimim büyük bir şoktu çünkü odadaki mobilyalar ve diğer eşyalar hâlâ kullanılıyor gibi duruyordu.

Toz örtülerinin altında kalmış sandalyeler, masalar görmeyi bekliyordum oysa. Şu, duvara dayalı duran büyük yatağın üstünde de örtü olmalıydı. Ama hiçbirinin üzeri örtük değildi.

Tuvalet masasında fırçalar, taraklar, parfüm ve pudra bulunuyordu. Yatak yapılıydı. Yastık kılıfındaki beyaz astarın parıltısı ve kapitone yatak örtüsünün altında bir battaniye gözüme ilişti. Tuvalet masasının üstünde ve yatağın yanı başındaki masada çiçekler vardı. Oymalı şömine rafına da çiçekler konmuştu. Sandalyelerden birinin üzerinde saten bir sabahlık, altında ise bir çift yatak odası terliği duruyordu. Çaresizlikle dolu birkaç saniye süresince beynime bir şeyler olduğunu, geçmişi, Rebecca ölmeden önceki haliyle onun odasına bakmakta olduğumu sandım. Az sonra Rebecca kapından içeriye, odasına girip tuvalet masasına, aynanın karşısına oturacak, bir şarkı mırıldanarak tarağını alıp saçlarını taramaya başlayacaktı. Gelip oraya oturduğu takdirde, yansımasını aynadan görebilecektim ve o da beni kapının yanında böylece dururken görecekti. Hiçbir şey olmadı. Aynen o şekilde durmaya, bir şeyler olsun diye beklemeye devam ettim. Beni gerçeğe taşıyan, duvardaki saatin tik takları oldu. Bana şimdiyi ve çayın biraz sonra bahçede servise hazır olacağını hatırlattı. Yavaşça odanın ortasına doğru yürüdüm. Hayır, bu oda kullanılmıyordu. Burası artık yaşanılan bir yer değildi. Buradaki küflü kokuyu çiçekler bile bastıramamıştı. Perdeler ve kepenkler sımsıkı kapalıydı. Rebecca artık bir daha bu odaya asla gelmeyecekti. Şömine rafına ve yatağın üstüne o çiçekleri Bayan Danvers koymuş olsa bile bunlar Rebecca'yı geri getirmeyecekti. O, ölmüştü. Öleli bir yıl olmuştu. Öteki ölü de Winters'larla birlikte kilisenin mahzeninde yatıyordu.

Denizin sesini çok net duyuyordum. Pencereye gidip kepengi açtım. Evet, burası yarım saat önce Favell ile Bayan Danvers'ın durdukları pencereydi. Günışığı, elektrik ampulünün ışığını sarartıp soldurmuştu. Kepengi biraz daha ittim. Güneş, yatağın üzerini beyaz ışıklarıyla kapladı; yastığın üzerindeki gece elbisesi kılıfının üzerinde parıldadı; tuvalet masasının üstündeki camda, fırçalarda, parfüm şişelerinde ışıldadı.

Oda günışığı sayesinde daha da yoğun bir gerçekliğe bo-

ğuldu. Kepenkler kapalı ve elektrik ampulü yanıkken oda bir tiyatro sahnesini çağrıştırıyordu. İki oyun arasında kalmış bir sahne. Gece olunca perdeler indirilmişti. Oyunun ilk perdesi, ertesi sabahki matinede oynanacaktı. Ama güneş odayı daha canlı ve renkli bir görünüme sokmuştu. Küf kokusunu ve öteki pencerelerdeki perdelerin kapalı olduğunu unutmuştum. Yine bir misafir gibiydi. Davetsiz bir misafir. Tesadüfen ev sahibemin yatak odasında bulmuştum kendimi. Bunlar, tuvalet masasının üstündeki bu fırçalar onundu. Bu, onun sabahlığı, sandalyenin altındaki bu terlikler onun terlikleriydi.

Bacaklarımın tir tir titrediğini ilk defa o zaman fark ettim. Tuvalet masasının yanındaki tabureye çöktüm. Kalbim artık heyecanla atmıyordu. Kurşun kadar ağırdı şimdi. Aptalca bakışlarla etrafıma baktım. Evet, çok güzel bir odaydı burası. Bayan Danvers o ilk akşam anlatırken hiç de abartmamıştı. Evin en güzel odasıydı kesinlikle. O gösterişli şömine rafı, bu tavan, oymalı karyola, perdeler, hatta duvardaki saat ve yanımdaki şu masanın üzerinde duran şamdanlar bile benim olması halinde tapacağım güzellikte eşyalardı. Ama benim değillerdi. Bir başkasına aittiler. Elimi uzatıp fırçalara dokundum. Fırçalardan biri diğerinden daha fazla yıpranmıştı. Sebebini anlamıştım. Daha çok işe yarayan bir fırça hep olurdu. Ötekini kullanmayı genellikle unuturdunuz. Temizlenmek üzere götürüldüklerinde hâlâ temiz ve dokunulmamış bir fırça elinizin altında bulunurdu. Aynadaki yüzüm ne kadar da beyaz ve inceydi. Saçlarım düz bir şekilde yanlardan aşağı sarkıyordu. Hep böyle mi görünüyordum? Yüzüm, tenim daha renkli değil miydi benim? Oysa bana bakan yansıma, çok sade, çok soluktu.

Tabureden kalkıp sandalyenin yanına gittim, sabahlığa dokundum. Terlikleri yerden alıp elimde tuttum. İçimde bir korkunun, çaresizliğe dönüşen bir korkunun büyümekte olduğunun farkındaydım. Yatağın üzerine serili yorgana dokundum. Gece elbisesi kılıfının üzerindeki işlemeli, kabarık yazının üze-

rinde parmaklarımı gezdirdim. Altın renkli saten kumaşın üzerine işlenmiş olan harflerin çok güçlü bir duruşları vardı. Gecelik, kılıfın içindeydi. İncecikti, turuncu renkliydi. Dokundum. Kılıfından çıkarıp yüzüme sürdüm. Soğuktu, taş kadar soğuk. Ama parfümün değdiği yerlerinden belli belirsiz bir küf kokusu geliyordu. Beyaz açelya parfümü. Katlayıp kılıfına geri koydum. Bunu yaparken içimi bir sızı kapladı. Gecelikteki kırışıklıkları, kumaştaki buruşuklukları fark etmiştim çünkü. Son kez giyildiği günden bu yana dokunulmamış ve yıkanmamıştı.

Sonra nedense birden yatağın yanından ayrılıp gardıropların bulunduğu girişteki küçük odaya gittim. Gardıroplardan birinin kapısını açtım. Gördüklerim, tam düşündüğüm gibiydi. İçerisi gece kıyafetleriyle doluydu. İçine koyuldukları beyaz torbaların üstündeki gümüşün ışıltısı ilişti gözüme. Bir de altın brokar vardı. Onun yanında ise kadife. Şarap rengi, yumuşak. Gardırobun zeminine, beyaz bir saten kumaş dökülüyordu bir yerlerden. Yukarıdaki raflardan birinde duran ince bir kâğıt parçasından dışarıya ise devekuşu tüyünden bir yelpaze fırlamıştı.

Gardırobun içinden ağır, garip bir koku geliyordu. Açelya kokusu. O kadar narin ve rayihalı bir kokuydu ki gardırobun içinde kötüleşmiş, bayatlamış, gümüş süslemeli elbiselerin, brokarın rengini sarartmıştı ve şimdi bu solgun ve eski koku açık kapılardan bana doğru süzülüyordu. Kapıları kapattım. Tekrar yatak odasına gittim. Kepenkten içeri giren güneş ışığı hâlâ yatağın altın renkli örtüsü üzerinde bembeyaz bir ışıltı ile parlıyor, örtüye işlenmiş yazıdaki uzun ve italik R harfini alabildiğince ortaya çıkarıyordu.

Derken arkamda bir ayak sesi duydum. Dönüp bakınca Bayan Danvers'ın geldiğini gördüm. Yüzündeki ifadeyi hayatımın sonuna kadar unutmayacağım. Muzaffer, uğursuz ve garip, hastalıklı bir heyecan gördüm yüzünde. Bu yüz beni çok korkutmuştu.

"Bir sorun mu var, efendim?" diye sordu Bayan Danvers.

Gülümsemeye çalıştımsa da beceremedim. Konuşmayı denedim.

Bana doğru ilerleyerek, "Kendinizi kötü mü hissediyorsunuz?" dedi. Çok yumuşak bir ses tonuyla konuşuyordu. Geri çekildim. Bana biraz daha yaklaşsaydı herhalde düşüp bayılırdım. Nefesini yüzümde hissetmiştim.

Neden sonra, "Bir şeyim yok, iyiyim, Bayan Danvers," dedim. "Sizi beklemiyordum. Aslında bahçeden buradaki kepenklere bakıyordum ve kepenklerden birinin iyi kapanmadığını fark ettim. Gelip kendim kapatayım istedim."

"Ben hallederim," deyip pencereye gitti ve kepengi sıkıca kapadı. Günışığı sönmüştü. Oda sahte sarı ışık altında yine gerçekdışı bir görünüme büründü. Gerçekdışı ve ürkütücü.

Bayan Danvers tekrar yanıma gelip durdu. Gülümsedi. Tavırları her zamanki sakinlik ve resmiyetten uzaktı; korkutucu bir laubalilik ve hatta yaltaklanma sezdim hareketlerinde.

"Neden kepengin açık olduğunu söylediniz?" diye sordu. "Odadan çıkmadan önce sıkıca kapatmıştım. Siz açtınız, öyle değil mi? Odayı görmek istediniz. Bunu benden neden istemediniz bugüne kadar? Size odayı göstermeye hep hazırdım oysa. Sormanız yeterliydi."

Kaçmak istedim ama kıpırdayamadım. Gözlerine bakmaya devam ettim.

"Madem gelmişsiniz, size her şeyi göstereceğim," dedi. Sesi bal kadar tatlı ve yumuşaktı; korkunçtu, sahteydi. "Her şeyi görmek istediğinizi biliyorum. Uzun bir zamandır istiyordunuz ama sormaya çekiniyordunuz. Çok güzel bir oda, değil mi? Bugüne kadar bundan daha güzelini görmemiştiniz."

Kolumdan tutup beni yatağa doğru götürdü. Ona karşı koyamıyordum. Kukla gibiydim. Elinin dokunuşu içimi ürpertti. Fısıltıyla ve samimi bir tavırla konuşuyordu. Hem nefret ettiğim hem de kanımı donduran bir sesti bu.

"Bu, onun yatağıydı. Ne kadar güzel bir yatak, öyle değil mi?

Altın sarısı örtüyü üzerinden hiç kaldırmadım. En sevdiği örtüydü bu. Şu kılıfın içinde geceliği duruyor. Ama siz zaten ona dokunmuşsunuzdur. Ölmeden önce giydiği gecelikti. Tekrar elinize almak istemez misiniz?" Geceliği kılıftan çıkarıp bana uzattı. "Hissedin, dokunun. Ne kadar yumuşak, ne kadar hafif. O geceden sonra hiç yıkanmadı. Onu, sabahlığı ve terlikleri, gidip de dönmediği o gece hazırladığım halleriyle bıraktım, hiç dokunmadım." Geceliği katlayıp tekrar kılıfına koydu. "Onun için her şeyi yaptım," dedi ve kolumdan çekerek terliklerle sabahlığın yanına götürdü. "Bir sürü hizmetçi değiştirdik. Ama hiçbiri olmadı. Bana, 'Sen herkesten daha iyi hizmet ediyorsun, Danny,' derdi. 'Senden başkasını istemem,' derdi. Bakın, bu onun sabahlığı. Sizden hayli uzundu. Kıyafetin boyundan siz de anlamışsınızdır zaten. Şöyle üzerinize tutun. Sizin bileklerinize geliyor. Onun çok güzel bir vücudu vardı. Bunlar da onun terlikleri. 'Bana terliklerimi at, Danny,' derdi. Boyuna göre küçük ayakları vardı. Ellerinizi terliklerin içine sokun. Çok küçükler, öyle değil mi?"

Terlikleri zorla ellerime geçirdi. Bu arada sürekli sırıtıyor, gözlerimi izliyordu. "Bu kadar uzun olacağını düşünmezdiniz, değil mi? Bu terlikler ancak küçücük ayaklara olur. Kendisi son derece ince vücutlu biriydi aynı zamanda. Gelip yanınızda durana kadar boyunun uzunluğunu fark etmezdiniz. Boyu tam benim kadardı. Fakat saçları yüzünü siyah ve gür bir hale gibi çevrelemiş yatarken çok zarif, çok narin görünürdü."

Terlikleri ve sabahlığı aldığı yere bıraktı. "Saçlarını taradığı fırçaları da gördünüz herhalde?" dedi beni tuvalet masasına doğru sürüklerken. "İşte buradalar. Bıraktığı gibi duruyorlar. Temizlenmediler, dokunulmadılar. Saçlarını her akşam ben tarardım. 'Hadi, Danny. Tarama vakti,' diye seslenirdi bana. Şu taburenin arkasında durur, en az yirmi dakika boyunca saçlarını tarardım. Saçlarını birkaç sene öncesine kadar hep uzundu. Evlendiğinde belinin altına kadar iniyordu. O zamanlar saçlarını

Bay de Winter tarardı. Bu odaya zaman zaman gelir, onu elinde iki fırça, kollarını sıvamış bir halde Bayan de Winter'ın saçlarını tararken görürdüm. 'Daha kuvvetli tara, Max, daha kuvvetli,' derdi gülerek ve Bay de Winter de onun istediği gibi daha kuvvetli taramaya başlardı saçlarını. Akşam yemeği için giyinirlerdi. Yemekte çok sayıda misafir ağırlanırdı. Bay de Winter da gülerek, 'Ama benim de hazırlanmam lazım,' diyerek fırçaları bana atardı. O zamanlar hep gülerdi, hep mutluydu Bay de Winter." Sözünün burasında sustu. Eli hâlâ kolumdaydı.

"Saçlarını kestirdiğinde herkes kızdı ona. Ama o kulak asmadı. 'Bu sadece beni ilgilendirir,' diyordu. Kısa saç ata binerken ve yelkenliyle dolaşırken daha pratikti elbette. Onu at üstünde gösterir bir tablo var. Ünlü bir ressam yapmıştı. Akademi'de asılı duruyor. Görmüş müydünüz?"

Başımı salladım. "Hayır, görmedim."

"Benim bildiğim kadarıyla yılın resmi seçilmişti," diye konuşmaya devam etti. "Fakat nedense Bay de Winter bu meseleyle hiç ilgilenmedi. O resmi Manderley'ye almadı. Sanırım resmi beğenmedi. Elbiselerini de görmek istersiniz, değil mi?" Cevabımı beklemedi. Beni girişteki küçük odaya götürüp tek tek tüm gardıropları açtı.

"Kürklerini burada saklıyorum. Güveler henüz onları bulamadı. Bulacaklarını da sanmam. Çok dikkat ediyorum. Şu samur kürke dokunun. Bay de Winter'dan bir Noel hediyesi. Bir keresinde Bayan de Winter bana fiyatını da söylemişti de unuttum şimdi. Şu çinçilyayı da akşamları giyerdi daha çok. Serin akşamlarda omuzlarına atardı. Şuradaki gardıropta tuvaletleri var. Açtınız, değil mi? Kapının sürgüsünü iyi kapatmamışsınız. Bana kalırsa Bay de Winter onun en çok gri renkli elbiseler giymesini istiyordu. Ama tabii o ne isterse giyebilirdi. Her renk ona yakışıyordu. Bu kadife elbisenin içinde öyle güzel görünüyordu ki. Yüzünüze tutun. Çok yumuşak, öyle değil mi? Hissedebiliyorsunuz, değil mi? Koku hâlâ taze, değil mi? Sanki daha

şimdi üzerinden çıkarmış gibi. Benden önce bir odada bulunmuşsa bunu mutlaka anlardım. Parfümü, o çıktıktan sonra bile odada kalırdı çünkü. Şu çekmecede iç çamaşırları var. Bu pembe takımı hiç giymedi. Öldüğü gün kumaş pantolon ve gömlek giyiyordu. Fakat suyun içinde hepsi üzerinden çıkmış gitmiş. Onu haftalar sonra denizde bulduklarında üstünde hiçbir şey olmadığını görmüşler."

Kolumu kavrayan parmaklarını iyice sıkıyordu şimdi. Bana doğru eğildi. Kurukafa suratını suratıma dayadı. Kara gözleri benimkileri arıyordu. "Kayalar onu parça parça etmişler, biliyor musunuz?" diye fısıldadı. "O güzel yüzü tanınmaz haldeymiş. İki kolu da yokmuş. Cesedini Bay de Winter teşhis etti. Bunu yapmak için Edgecoombe'ya gitti. Tek başına gitti oraya. O sırada çok kötüydü ama onu gitmekten kimse alıkoyamadı. Bay Crawley bile."

Sustu. Gözlerini benimkilerden hiç ayırmıyordu. "Kazadan dolayı kendimi hiç affetmeyeceğim. O akşam dışarıya çıkmak yerine evde oturmalıydım. Öğleden sonra Kerrith'e gitmiştim ve geç saate kadar kalmıştım. Bayan de Winter da Londra'daydı. Geç bir saatte döneceğini tahmin ediyorduk. Acele etmeyişimin sebebi buydu. Saat dokuz buçuğu biraz geçe döndüğümde onun saat yedi olmadan eve geldiğini, yemeğini yediğini ve tekrar dışarıya çıktığını söylediler. Deniz kıyısına gitmişti. İşte o zaman telaşlandım. Rüzgâr, güneybatıdan esiyordu. Ben evde olsaydım asla gitmezdi. Beni hep dinlerdi. Evde olsaydım, 'Ben bu havada dışarı çıkmazdım. Hava iyi değil,' derdim. O da bana, 'Peki Danny. Seni pimpirikli,' derdi. Burada oturur, sohbet ederdik. Her zaman yaptığı gibi bana o gün Londra'da neler yaptığından bahsederdi."

Parmaklarının baskısı yüzünden kolum morarmış ve uyuşmuştu. Yüzündeki derinin nasıl gerildiğini, elmacıkkemiklerini nasıl ortaya çıkardığını görebiliyordum. Kulaklarının arkasında küçük sarı lekeler vardı.

"Bay de Winter, Bay Crawley'nin evinde akşam yemeği yiyordu," diye anlatmaya devam etti. "Saat kaçta geldiğini bilmiyorum. On birden sonra olabilir. Gece yarısından önce rüzgâr şiddetini artırmış, Bayan de Winter geri dönmemişti. Alt kata indim ama kütüphane kapısının altından ışık sızmıyordu dışarı. Tekrar yukarı çıkıp soyunma odasının kapısını çaldım. Bay de Winter cevap verdi içeriden. 'Kimsiniz, ne istiyorsunuz?' Ona Bayan de Winter'ın geri gelmediğini, telaşlandığımı söyledim. Birkaç saniye bekledi. Sonra gelip kapıyı açtı. Üzerinde ropdöşambırı vardı. 'Geceyi sanırım kulübede geçirecek. Senin yerinde olsam gider yatardım. Böyle giderse uyumaya buraya gelmez,' dedi. Yorgun görünüyordu. Onu rahatsız etmek istemedim. Zaten Bayan de Winter kulübede sık sık kalıyor, her türlü havada denize açılıyordu. O gece denize çıkmamış ama Londra gezisinden sonra bir değişiklik olsun diye geceyi kulübede geçirmek istemiş olabilirdi. Bay de Winter'a iyi geceler dileyip odama geri döndüm. Ama gözüme uyku girmedi. Sürekli Bayan de Winter'ın ne yaptığını düşünüyordum."

Sözünün burasında yine sustu. Artık daha fazla şey duymak istemiyordum. Ondan uzaklaşmak, odadan çıkmak istiyordum.

"Saat beş buçuğa kadar yatakta oturdum. Sonra daha fazla bekleyemedim. Kalkıp mantomu giydim ve ağaçların arasından deniz kıyısına indim. Şafak sökmek üzereydi fakat puslu bir yağmur yağmaktaydı. Rüzgâr ise dinmişti. Kıyıya vardığımda dubanın ve küçük sandalın denizde olduğunu ama teknenin gitmiş olduğunu gördüm..." Sabahın gri ışıkları altında koyu görebiliyor, ince çisentiyi yüzümde hissediyor, pusun arasından iskeleyi belli belirsiz, karanlık hatlarıyla seçebiliyordum.

Bayan Danvers'ın koluma geçmiş parmakları sonunda gevşedi. Eli tekrar yanına düştü. Sesindeki tüm ifade kayboldu ve her günkü mekanik, duygusuz ses geri geldi.

"Can simitlerinden biri öğleden sonra Kerrith'te karaya vurdu," diye devam etti sözlerine. "Bir başkası da burnun altındaki

kayalarda avlanan yengeç avcılarınca bulundu. Tekneden parçalar da gelgit ile birlikte karaya ulaştı daha sonra." Beni bırakıp çekmeceleri kapatmaya gitti. Duvardaki resimlerden birini düzeltti. Yerden bir toz parçasını eğilip aldı. Ne yapacağımı bilmeden onu izliyordum.

"Artık Bay de Winter'ın bu odaları neden kullanmadığını biliyorsunuz. Denizi dinleyin."

Pencereler ve kepenkler kapalı olmasına karşın duyabiliyordum. Dalgaların beyaz çakıllar üzerinde çıkardığı fısıltılı, kasvetli ses içeriye kadar geliyordu. Gelgit şimdi hızlanmış ve kıyıyı kaplayıp neredeyse kulübeye kadar ulaşmış olmalıydı.

"Bay de Winter, bu odaları o geceden sonra bir daha kullanmadı. Kendi eşyalarını soyunma odasından çıkarttırdı. Koridorun sonundaki odalardan birini hazırladık. Orada da pek uyuduğunu sanmıyorum. Koltukta otururdu. Koltuğunun etrafını sabah baktığımda izmaritlerle dolu bulurdum. Gündüzleri Frith onun kütüphaneden gelen ayak seslerini duyarmış. Bir aşağı bir yukarı yürürmüş. Bir aşağı bir yukarı."

Koltuğunun yanında yere silkelenmiş sigara küllerini de görebiliyor, kütüphanede yürürken çıkardığı ayak seslerini duyabiliyordum. Bir iki, bir iki, ileri geri... Bayan Danvers yatak odasıyla girişteki küçük oda arasındaki kapıyı usulca kapattı, ışığı söndürdü. Artık ne yatağı ne yastığın üzerindeki gecelik kılıfını, ne tuvalet masasını ne sandalyenin yanındaki terlikleri görebiliyordum. Bayan Danvers küçük odanın kapısına gitti, tokmağı tutup çevirdi ve arkasından gelmem için bekledi.

"Her gün bu odalara gelip bizzat toz alıyorum," diye konuşmaya devam etti. "Siz de tekrar gelmek isterseniz, bana söyleyin, yeter. Ev telefonundan arayın beni. Anlarım. Hizmetçilerin buraya çıkmalarına müsaade etmiyorum. Benden başka hiç kimse buraya çıkamaz."

Tavırlarına yine bir sırnaşık ve nahoş bir samimiyet hâkim olmuştu. Yüzündeki tebessüm, sahte ve gayritabiiydi. "Bazen

Bay de Winter evde olmadığında ve kendinizi yalnız hissettiğinizde, buraya çıkıp oturmak isteyebilirsiniz. Bana söylemeniz yeterli. Bu odalar çok güzeldir. Odaların mevcut haline bakınca, sanki hiç aramızdan ayrılmamış gibi geliyor insana, öyle değil mi? Sanki kısa bir süreliğine gitmiş de akşam dönecekmiş gibi."

Zoraki gülümsedim. Boğazım kurumuştu. Konuşamıyordum.

"Sadece bu oda değil. Evdeki birçok oda da böyle. Sabah odası, salon, hatta küçük çiçek odası bile. Onu her yerde hissediyorum. Siz de hissediyorsunuz, değil mi?"

Merakla bana baktı. Sesi fısıltıya dönüşmüştü. "Bazen buradaki koridorda yürürken onun hemen arkamdan yürüdüğünü duyuyorum sanki. O hızlı ve hafif adımları. Başka bir şeyle karıştırmam mümkün değil. Ve salonun yukarısındaki orkestra galerisi... Eski zamanlarda bazı akşamlar, onun balkonun korkuluklarına dayandığını, aşağıdaki salona bakıp köpeklere seslendiğini görmüştüm. Onu bazen de orada hayal ediyorum. Akşam yemeğine inerken, elbisesinin merdivenlere sürtünürken çıkardığı sesi bile duyabiliyorum." Sustu. Bana bakmaya, gözlerimi izlemeye devam etti. "Sizce bizim böyle konuştuğumuzu görüyor mudur?" diye sordu. "Sizce ölüler geri gelip yaşayanları seyrediyor mudur?"

Yutkundum. Tırnaklarımı ellerime geçirdim.

"Bilmiyorum," dedim. "Bilmiyorum." Sesim çok yüksek perdeden ve çok garip bir tonda çıkmıştı. Benim değildi bu ses.

Fısıldayarak konuşmaya devam etti. "Bazen düşünüyorum da acaba Bay de Winter yanınızdayken gelip sizi izliyor mudur?"

Kapının önünde durmuş, birbirimize bakıyorduk. Gözlerimi onunkilerden kurtaramıyordum. O beyaz kurukafanın içinde nasıl da karanlık, kasvetli, kindar, nefretle dolu görünüyorlardı. Derken koridora açılan kapıyı açıp, "Robert döndü," dedi. "On

beş dakika kadar önce döndü. Çayınızı kestane ağacının altına götürmek üzere bekliyor."

Geçmem için kenara çekildi. Koridora âdeta yuvarlanarak adımımı attım. Nereye gittiğime bakmıyordum. Onunla konuşmadım. Merdivenleri indim, köşeyi döndüm ve doğu kanadındaki odama açılan kapıyı itip açtım. İçeri girince kapıyı kapatıp anahtarı çevirdim ve alıp cebime koydum.

Sonra gidip yatağıma yattım, gözlerimi kapadım. Kendimi çok kötü hissediyordum.

15

Maxim ertesi sabah telefon açıp saat yedi gibi evde olacağını söylemiş. Mesajını Frith almış. Maxim benimle bizzat konuşmak istememiş. Kahvaltı ederken telefonun çaldığını duymuş ve Frith'in yanıma gelip, "Bay de Winter telefonda, efendim," diyeceğini düşünmüştüm. Peçetemi masaya koyup ayağa kalkacaktım. Derken Frith yemek odasına gelip bana mesajı verdi.

İçeri girince sandalyemi arkaya itip kapıya yöneldiğimi gördü. "Bay de Winter telefonu kapattı, efendim," dedi. "Mesaj bırakmadı. Sadece saat yedi gibi evde olacağını söyledi."

Tekrar sandalyeme oturup peçetemi aldım. Frith, benim yemek odasında koşturan hevesli ve aptal biri olduğumu düşünmüştü herhalde.

"Peki, Frith. Teşekkür ederim," dedim.

Yumurtamı ve pastırmamı yemeye devam ettim. Jasper ayaklarımın dibinde, yaşlı köpekse köşedeki sepetinde yatıyordu. O gün ne yapacağım diye düşünüyordum. Gece uyuyamamıştım. Belki de odada yalnız olduğum içindi. Sık sık uyandım. Uyandığımda saate bakıyordum ama akreple yelkovan çok ağır hareket ediyordu. Ara ara uykuya daldığımda ise garip rüyalar gördüm. Maxim ile ağaçların arasından yürüyorduk. O benden

hep birkaç adım önde gidiyordu. Ona yetişemiyordum. Ne de yüzünü görebiliyordum. Sadece hep önümde uzun adımlarla yürüyen vücudunu görüyordum. Uyurken ağlamış olmalıyım. Sabah kalktığımda yastığım ıslanmıştı çünkü. Gözlerim de külçe gibi ağırdı. Aynaya baktığımda kendimi çok sevimsiz ve renksiz buldum. Umutsuzca bir çabayla yanaklarıma biraz allık sürdümse de bu beni daha da kötü gösterdi. Sahte, palyaçovari bir görünüme bürünmüştüm şimdi. Belki de doğru şekilde yapamamıştım. Salondan geçip kahvaltı odasına yürürken Robert bana dikkatle bakmıştı.

Saat on civarında taraçada kuşlara ekmek kırıntısı verirken telefon yine çaldı. Bu sefer telefon banaydı. Frith gelip Bayan Lacy'nin benimle konuşmak istediğini verdi.

"Günaydın, Beatrice," dedim.

"Hayatım, nasılsın?" diye sordu. Telefondan gelen sesi de aynı erkeksi, enerjik, saçmalığa tahammülü olmayan sesti. Cevabımı beklemeden devam etti. "Arabayla gelip büyükanneyi ziyaret etmeyi düşünüyordum. Senden yarım saat kadar uzakta bazı arkadaşlarla öğle yemeği yiyeceğim. Gelip seni alsam da beraber gitsek? Artık büyükanne ile tanışma zamanın geldi hem."

"Çok sevinirim, Beatrice," diye cevap verdim.

"Harika. Tamam o halde. Seni üç buçuk gibi almaya gelirim. Giles, Maxim'i yemekte görmüş. Yemek kötüymüş ama şarap muhteşemmiş. Peki, hayatım, görüşmek üzere."

Telefon klik sesiyle kapandı. Bahçeye döndüm. Arayıp büyükanneyi ziyarete beraber gitmeyi teklif etmesine çok sevinmiştim. Böylece yapacak bir şeyim olmuş, günün yeknesaklığı kırılmıştı. Saat yediye kadar çok uzun bir zaman vardı. Bugün tatilci ruh hali içinde değildim. Jasper'ı alıp Mutlu Vadi'ye gitmeyi, koya inmeyi, denize taş atmayı istemiyordum. Özgürlük hissi uçup gitmişti. Spor ayakkabılarla yeşillikler üstünde çocuklar gibi koşup oynama isteğim de yoktu bugün. Bir kitap,

The Times gazetesinin o günkü nüshası ve örgümü alıp gül bahçesine gittim. Arılar çiçeklerin arasında vızıldıyor, bense sıcak güneşin altında esneyerek oturuyordum. Bu halimle tam bir orta yaşlı evli kadın evcimenliğine bürünmüştüm.

Gazete sütunlarındaki başlıklara yoğunlaşmaya çalıştım. Sonra da kitabın akıcı konusuna kendimi vermeye çabaladım. Dünü, Bayan Danvers'ı düşünmek istemiyordum. Şu anda evde olduğunu, pencerelerden birinde durmuş, beni izlediğini unutmaya gayret ettim. Ara sıra kitaptan başımı kaldırıp bahçeye baktığımda nedense yalnız olmadığıma dair bir his kaplıyordu içimi.

Manderley'de çok sayıda pencere, Maxim ile benim kullanmadığımız, boş duran çok sayıda oda vardı. Maxim'in babası ile büyükbabasının sağlığında, daha mesut günlerin yaşandığı, daha çok hizmetkârın evin içinde dolaştığı o eski güzel günlerde kullanılan, bugünse içlerindeki eşyaların örtüler altında korunduğu, sessiz odalar. Bayan Danvers'ın bu odalara kimseye duyurmadan girip çıkması, kefenlenmiş odalarda çıt çıkarmadan dolaşması ve kapalı perdelerin arkasından bana bakması öyle kolaydı ki.

Bilemiyordum. Sandalyemde dönüp pencerelere baksam da onu göremeyecektim. Çocukken oynadığımız bir oyun geldi aklıma. Komşu çocuklarının "Büyükannenin Adımları" benim ise "Yaşlı Cadı" dediğim bir oyun. Bahçenin bir ucunda, arkanızı arkadaşlarınıza dönerek dikilirdiniz. Arkadaşlarınız birer birer, kısa adımlarla size yaklaşırlardı. Birkaç dakikada bir dönüp onlara bakardınız. İçlerinden birinin kımıldadığını gördüğünüzde o kişi çizgiye geri gider ve en baştan başlardı. Ama her zaman için, hepsinden daha fazla öne çıkan, adımlarını yakalamanın zor olduğu yürekli biri çıkardı ve siz orada arkanızı dönmüş halde öylece durup bekler, kurallar gereği ve içinizi titreten bir korkuyla ona kadar sayarken, bu yürekli çocuk fark ettirmeden, sezdirmeden iyice yanınıza sokulur ve bir zafer çığlığı atarak

elini sırtınıza vururdu. Şu anda o zamanki kadar heyecanlı ve gergindim. Bayan Danvers ile Yaşlı Cadı oyununu oynuyordum.

Öğle yemeği, uzun sabahın ortasında iyi bir ara oldu. Frith'in sakin performansı ve becerikliliği, Robert'ın hafif budala yüzü kitapla gazeteden daha iyi gelmişti bana. Saat tam üç buçukta, tam dakikası dakikasına Beatrice'in arabasının sesini duydum. Araba yolundan çıkıp evin merdivenlerinin önünde durdu. Giyinmiş, eldivenlerimi takmış, gitmeye hazır bekliyordum. Beatrice'i kapıda karşıladım. "Hayatım, işte geldim. Hava ne güzel bugün, değil mi?" dedi. Arabanın kapısını kapattı, merdivenlerden çıkarak yanıma geldi. Hızlı ve sert bir şekilde, kulağımın orada bir yerleri sıyırarak öptü.

Hemen, "Seni hiç iyi görmedim," dedi. Beni tepeden tırnağa süzdü. "Yüzün küçülmüş kalmış. Gözünün feri gitmiş. Neyin var bakayım?"

Mahcup bir şekilde, "Hiç," dedim yüzümün çökmüş halini düşünerek. "Benim yüzüm oldum olası renksizdir biraz."

"Boş versene. İlk gördüğümde çok farklıydın."

Arabaya binerken, "İtalyan güneşinin izleri soluyor sanırım," dedim.

"Hımm," dedi kısaca. "Sen de Maxim kadar kötüsün. Sağlığınla ilgili en ufak eleştiriye gelemiyorsun. Kapıyı kuvvetli çek, yoksa kapanmaz." Yolda ilerlemeye başladık. Virajı biraz da hızlı bir şekilde döndük. Kahverengi gözlerini bana çevirip, "Yoksa hamile misin?" diye sordu.

"Hayır," dedim utanarak. "Hayır, sanmıyorum."

"Sabah bulantısı oluyor mu ya da ona benzer başka bir şey?"

"Hayır."

"Eh, peki. Tabii hep aynı şekilde yürümüyor bu işler. Roger'a hamileyken çok rahattım ben. Dokuz ayın tamamında turp gibi sağlam ve zindeydim. Doğumdan bir gün önce golf oynuyordum. Bunlar çok doğal şeyler, sakın utanıp sıkılma, tamam mı? Eğer bir şüphen varsa bana söylesen iyi olur."

"Hayır, Beatrice. Gerçekten yok."

"Umarım çok geçmeden bir oğlan ve bir vâris doğurursun. Bu, Maxim için harika bir şey olur. Gebe kalmamak için bir şeyler yapmıyorsun ya?"

"Hayır, tabii ki," dedim. Ne sıradışı bir sohbetti bu böyle.

"Şaşırma. Söylediklerimden alınma sakın. Hem zamane gelinleri her şeyi yapıyorlar artık. Ava çıkıp ilk denemende bir bebek alabilirsin. İkiniz de hevesliyseniz bir evliliği yıkmaya yeter bu. Senin durumunda çok da önemli değil gerçi. Bebekler, çizim yapmaya engel olmaz. Sahi, çizimlerin nasıl gidiyor?"

"Maalesef pek ilgilenemiyorum."

"A, öyle mi? Hava dışarıda oturmak için de çok güzel. Sana sadece bir portatif sandalyeyle bir kutu kalem lazım, değil mi? Sana yolladığım kitapları sevdin mi, söylesene."

"Evet, elbette. Çok güzel bir hediyeydi, Beatrice."

Mutlu oldu. "Beğenmene sevindim," dedi.

Araba yolda hızla yol alıyordu. Ayağını gaz pedalından hiç çekmiyor, her dönemeci keskin açılarla dönüyordu. Yanından geçtiğimiz iki şoför kızgın yüz ifadeleriyle camlarından kafalarını uzattılar. Yolun kenarında yürüyen bir yaya da bastonunu ona doğru salladı. Ona biraz kızmıştım aslında ama bunu fark etmemişti. Koltuğumda iyice büzüldüm.

"Roger gelecek sömestr Oxford'a gidecek," diye konuşmaya devam etti. "Ne yapacak, bilmiyorum. Bence büyük bir zaman israfı. Giles da öyle düşünüyor. Fakat başka da bir yol düşünemiyoruz onun için. Aynı bana ve Giles'a benzedi. Atlardan başka bir şey düşündüğü yok. Öndeki araba ne yaptığını sanıyor öyle! Elini niye dışarı çıkarmıyorsun oğlum? Var ya, yola çıkan adamların bazısını vurmak lazım."

Önümüzde giden arabayı kıl payı sıyırıp anayola girdik. "Kalmaya gelen kimse oldu mu?" diye sordu.

"Hayır, çok sakindi her şey."

"Daha iyi. O büyük partilerin çok sıkıcı olduğunu düşün-

müşümdür hep. Bize kalmaya gelirsen hiç rahatsız olmazsın, söyleyeyim bak. Etrafımızda çok hoş insanlar var. Birbirimizi çok iyi tanıyoruz. Birbirimizin evinde yiyoruz akşam yemeklerini. Briç oynuyoruz ve yabancılardan hiç sıkılmıyoruz. Briç biliyorsundur, değil mi?"

"Pek değil."

"Dert etme. Oyunu oynayabiliyorsan sorun yok bizim için. Benim tahammül edemediğim, insanların bunu ısrarla öğrenmekten kaçması. Kış mevsiminde çayla yemek arasında ve yemekten sonra böyle biriyle insan ne yapabilir ki canım? Oturup sürekli muhabbet mi edeceğiz yani?"

Nedenini merak ettimse de susmak daha kolay geldi.

"Roger'ın yetişkin çağa gelmesi çok iyi oldu. Çok eğleniyoruz," diye sözüne devam etti. "Arkadaşları bize yatıya geliyor. Onlarla çok güzel zaman geçiriyoruz. Geçen Noel'de keşke bizimle olsaydın. Ne maskaralıklar yaptık, hayatım. Çok güzel zaman geçirdik. Giles da formundaydı. Giyinip süslenmeyi seviyor. Bir iki kadeh şampanyadan sonra da görüp görebileceğin en sevimli şeye dönüşüyor. Tiyatroya büyük yeteneği varmış ama köreldi. Ünlü bir aktör olabilirdi." Giles'ı ve onun yarım aya benzeyen yüzünü, kemik çerçeveli gözlüklerini düşündüm. Şampanya içtikten sonraki komik halleri seyretmek nedense beni rahatsız edebilirmiş gibi geldi. "O ve başka bir adam, bizim kadim dostumuz Dickie Marsh, kadın kılığına girip düet yaptı. O curcunada ne söylediklerini hiç anlamadık ama ne önemi var, hepimiz yerlere yattık gülmekten."

Nazikçe gülümsedim. "Çok komik, çok şeker," dedim.

Beatrice'in misafir odasında onları bir sağa, bir sola sallanırken düşledim. Birbirlerini çok iyi tanıyan dostlar. Giles ve ona çok benzeyen oğlu Roger. Beatrice, o günü hatırlayıp tekrar gülmeye başladı. "Zavallı Giles. Dick gazoz şişesini çalkalayıp bunun ağzına dayadığında suratının aldığı şekil gözümün önünden gitmiyor. Karnımıza ağrılar girmişti."

Noel yaklaşıyordu. Beatrice bizi davet edebilirdi. Başımıza gelebilecekleri düşününce keyfim kaçtı. Belki grip olurdum, kimbilir.

"Bizim eğlencelerimiz bu kadar coşkulu değildi tabii," diyerek konuşmaya devam etti. Kendi aramızdayken çok eğlenirdik. Şimdi Manderley'de çok klas gösteriler yapılıyor. Birkaç yıl önce bir güzellik yarışması düzenlenmişti. Londra'dan gelen birileri uğraşmıştı bunun için. Böyle şeylerde çok ciddi bir organizasyon lazım."

"Evet."

Bir müddet sustu.

Kısa bir sessizlikten sonra, "Maxim nasıl?" diye sordu.

"Çok iyi. Sağ ol."

"Mutlu, mesut mu?"

"Ah, evet. Evet, sayılır."

Dar bir köy yolu dikkatini dağıttı. Ona Bayan Danvers'tan söz etmem gerekip gerekmediğini düşündüm. Ve tabii Favell denen şu adamdan. Ortalığı velveleye vermesini, gidip Maxim'e anlatmasını da istemiyordum ama.

Söz etmeye karar verip, "Beatrice," dedim. "Favell diye birini tanıyor musun? Jack Favell?"

"Jack Favell mi? Ha, evet, bu adı duymuştum. Dur bakayım. Jack Favell. Tabii ya. Pisliğin teki. Çok zaman önce bir kere karşılaşmıştım onunla."

"Dün Bayan Danvers'ı görmeye Manderley'ye geldi."

"Sahi mi? Ee, belki de..."

"Ne oldu?"

"Galiba o, Rebecca'nın kuzeni."

Çok şaşırdım. Onun akrabasıydı demek. Rebecca gibi birinin kuzeni böyle olamaz gibime gelmişti. Jack Favell onun kuzeni, öyle mi? "A, hiç anlamadım doğrusu," dedim.

"Manderley'ye çok gidiyordu galiba, bilmiyorum ki. Ne desem yalan olur. Oraya pek gitmiyordum." Tavrı kısa ve net-

ti. Konunun ayrıntısına girmek istemiyormuş gibi geldi bana.

"Ona ısınamadım nedense," dedim.

"Olsun, buna hiç şaşırmadım."

Bekledim ama daha fazla konuşmadı. Favell'in benden ziyaretini sır olarak saklamamı istemesinden bahsetmek akıllıca gelmedi. Hem gideceğimiz yere de ulaşmak üzereydik. Önümüzde bir çift beyaz demir kapı ve çakıl taşlarıyla kaplı bir araba yolu uzanıyordu.

Beatrice, "Büyükannenin gözlerinin hemen hemen tamamen kör olduğunu unutma," dedi. "Aklı da bugünlerde gidip geliyor. Bakıcısına telefon açıp geldiğimizi haber verdim. Yani her şey yolunda gidecek."

Ev büyüktü, kırmızı tuğlalı ve dik çatılıydı. Geç Victoria dönemiydi sanırım. Pek güzel bir ev sayılmazdı. Kalabalık bir ekibin çok büyük ihtimamla baktığı türden bir ev olduğunu bir bakışta anlamak mümkündü. Ve tüm bunlar neredeyse hiç görmeyen yaşlı bir hanım içindi.

Kapıyı ince yapılı bir hizmetçi açtı.

Beatrice, "İyi günler, Norah. Nasılsın?" dedi hizmetçiye.

"Çok teşekkür ederim, efendim. İyiyim. Siz de iyisinizdir umarım?"

"Evet, hepimiz çok iyiyiz. Büyükanne nasıl oldu, Norah?"

"Biraz karışık, efendim. Bir gün iyi, bir gün kötü. Fena sayılmaz ama. Gelmenize çok sevinecek, eminim." Hizmetçi, meraklı gözlerle beni süzdü.

Beatrice, "Bu, Bayan Maxim," diyerek beni tanıştırdı.

"Anladım, efendim. Memnun oldum."

Dar bir holden ve mobilyalarla dolu bir misafir odasından geçip dörtgen şekilde biçilmiş bir bahçeye bakan verandaya çıktık. Verandanın basamaklarındaki taş vazolarda parlak renkli sardunyalar vardı. Köşede bir hasta iskemlesi duruyordu. Beatrice'in büyükannesi bu iskemlede oturuyordu. Çevresini yastıklarla donatmışlar, üzerine şallar örtmüşlerdi. İyice yaklaş-

tığımızda Maxim'e esrarengiz bir şekilde çok benzediğini gördüm. Çok yaşlı ve kör olsaydı Maxim de tam böyle görünecekti. Yanında duran bakıcı sandalyesinden kalktı, sesli okuduğu kitaba bir işaret koydu ve Beatrice'e gülümsedi.

"Nasılsınız, Bayan Lacy?" diye sordu.

Beatrice onunla tokalaştı, beni tanıştırdı. "Büyükanneyi iyi gördüm," dedi. "Bunu nasıl beceriyor, bilmiyorum. Seksen altı yaşında," dedi ve sesini yükselterek, "Büyükannecim, biz sağ salim geldik, bak," dedi.

Büyükanne başını bizden taraf çevirdi. "Bee, güzel kızım benim, ziyaretime gelmen ne incelik. Çok tatlısın," dedi. "Burada çok sıkılıyoruz. Yapacak hiçbir şey yok."

Beatrice eğilip yaşlı kadını öptü. "Bak, sana kimi getirdim. Maxim'in eşi seni görmeye geldi. Daha önce de gelmek istemişti ama Maxim de, ben de çok meşguldük."

Beatrice sırtımdan beni ileri itti. "Öp hadi," dedi. Ben de eğildim, yanağından öptüm.

Büyükanne eliyle yüzüme dokundu. "Güzel şey. Ne iyi ettin de geldin. Seni gördüğüme çok memnun oldu. Keşke Maxim'i de getirseydin."

"Maxim, Londra'da. Bu akşam dönecek," dedim.

"Bir dahaki sefere onu da getir. Şu sandalyeye otur da seni görebileyim bir tanem. Bee, sen de öteki yanıma gel. Roger nasıl? Kerata, gelip bir ziyaret etmiyor."

"Ağustosta gelecek," diye bağırdı Beatrice. "Eton'u bitirecek yakında, biliyorsun. Sonra da Oxford'a devam edecek."

"Ah, canım benim. Koca adam oldu. Çoktandır görmedim."

"Boyu Giles'ı bile geçti."

Anlatmaya, Giles ve Roger'dan, atlardan, köpeklerden konuşmaya devam etti. Bakıcı, örgüsünü çıkardı ve şişlerini şakırdatarak örmeye başladı. Sonra bana döndü. Çok parlak, çok neşeli bir yüzü vardı.

"Manderley'yi sevdiniz mi, Bayan de Winter?" diye sordu.

"Çok sevdim, evet."

"Çok güzel bir yer, değil mi?" Şişler birbirine çarpıp şakırdamaya devam ediyordu. "Artık oraya gidemiyoruz. Büyük hanım buna dayanamaz. Çok üzülüyorum. Manderley'deki günlerimizi çok özlüyorum."

"Vakit bulup kendin de gelebilirsin."

"Teşekkür ederim. Çok isterim. Bay de Winter da afiyettedir umarım?"

"Evet, çok iyi."

"Balayınızı İtalya'da geçirmişsiniz, değil mi? Bay de Winter'ın yolladığı kartpostalı alınca çok sevinmiştik."

Nezaketen mi çoğul konuşuyordu yoksa kendisi ve büyükanneden birlikte mi bahsediyordu merak etmiştim.

"Kartpostal mı gönderdi? Hatırlayamadım."

"A, evet. Çok heyecanlandık. Böyle şeyleri çok seviyoruz. Bir defterimiz var. Aile ile ilgili şeyleri ona yapıştırıyoruz. Güzel olan şeyleri yani."

"Ne hoş," dedim.

Beatrice'in anlattıklarını da kısım kısım yakalıyordum bir yandan. "İhtiyar Marksman'ı uyutmamız gerekti. Hatırladın mı onu? Hani en iyi av köpeğimizdi?"

"Ah, ne diyorsun? Marksman'ı uyuttunuz mu?"

"Evet. Zavallı ihtiyar. İki gözü de kör olmuştu."

"Zavallı Marksman," diye tekrarladı büyükanne.

Körlükten konuşmak pek doğru değil gibi gelmişti. Bakıcıya döndüm. Şişleriyle meşguldü.

"Ava çıkar mısınız, Bayan de Winter," diye sordu.

"Yok, maalesef hayır."

"Belki siz de başlarsınız. Bu taraflarda herkes avlanmaya bayılır."

"Evet."

Beatrice, bakıcıya, "Bayan de Winter sanata çok ilgi duyu-

yor," dedi. "Manderley'de çok güzel birer tabloya esin kaynağı olacak dolu yer var."

Bakıcı örgü çılgınlığına bir an için ara verip, "Ah, tabii ki," diye karşılık verdi. "Ne kadar hoş bir hobi. Bir arkadaşım vardı, harika resimler çizerdi. Bir keresinde Provence tarafına gitmiştik. Müthiş çizimler yaptı."

"Ne güzel," dedim.

Beatrice, büyükanneye, "Resimden konuşuyoruz," diye bağırdı. "Ailemizde bir sanatçı olduğundan haberin var mıydı?"

Büyükanne, "Sanatçı mı? Kim? Tanımıyorum," dedi.

"Yeni torunun. Ona sor bakayım düğün hediyesi olarak ne vermişim."

Gülümseyerek sorunun sorulmasını bekledim. Büyükanne başını bana doğru çevirip, "Bee, neden bahsediyor," diye sordu. "Senin sanatçı olduğunu bilmiyordum. Bizim ailede hiç sanatçı yok," dedi.

"Beatrice latife yapıyor tabii ki. Gerçek bir sanatçı sayılmam. Hobi olarak çizim yapıyorum. Ders almışlığım yok. Beatrice bana düğün hediyesi olarak çok güzel kitaplar verdi."

Biraz şaşkın bir ifadeyle, "A-a, Beatrice sana kitap verdi ha," dedi. "Tereciye tere satmak gibi bir şey bu. Manderley'deki kütüphane ağzına kadar kitap dolu halbuki." Büyük bir kahkaha attı. Hepimiz bu espriye güldük. Konu orada kapansa sevinecektim ama Beatrice illa ki deşecekti. "Ama büyükanne, anlamadın sen. Bunlar sıradan kitaplar değil. Sanatla ilgili kitaplar. Dört cilt hem de," dedi.

Bakıcı onun sözlerine destek olmak için eğilerek, "Bayan Lacy diyor ki, Bayan de Winter hobi olarak çizim yapmayı çok seviyormuş. O nedenle kendisine düğün hediyesi olarak, resim sanatına dair dört ciltlik bir takım hediye etmiş," dedi.

Büyükanne, "Çok komik," dedi. "Düğün hediyesi olarak ki-

tap mı verilirmiş? Ben evlendiğimde kimse bana kitap getirmedi. Verselerdi de hiçbirini okumazdım."

Tekrar güldü. Beatrice biraz alınmış gibiydi. Aynı fikirde olduğumu göstermek için ona gülümsedim. Beni gördüğünü sanmıyorum. Bakıcı örgüsüne geri döndü.

Büyükanne huysuz bir tavırla, "Çayımı istiyorum," dedi. "Saat dört olmadı mı? Norah niye çayı getirmiyor?"

"Nasıl yani? Öğle yemeğinde çatlayana kadar yemedik mi?" dedi bakıcı gülerek ayağa kalkarken.

Bense biraz yorgun ve şaşkın, biraz da aklımdan geçirdiğim düşüncenin acımasızlığından dolayı şoke olmuş vaziyetteydim. Yaşlılarla uğraşmak bazen çok yorucu olabiliyordu. Çocuklarla veya yavru köpeklerle uğraşmaktan daha zordu çünkü onlara karşı nazik olmak zorundaydınız. Ellerim kucağımda, kim ne derse tasdik etmeye hazır bekliyordum. Bakıcı yastıkları kabartıyor, şalları düzeltiyordu.

Maxim'in büyükannesi bütün bunlara sabırla dayandı. Çok yorgunmuşçasına gözlerini yumdu. Şimdi Maxim'e daha da çok benzemişti. Genç, uzun boylu ve güzelken, uzun eteğini çamura batmasın diye eliyle tutarak, cebinde şekerle Manderley'nin ahırlarına giderkenki hali ile gözümün önünde canlandırabiliyordum onu. Uzun yakalı, ince belli kıyafetiyle at arabasının saat ikide hazır olmasını buyuruyordu çalışanlara. Şimdi bütün bunlar onun için maziydi. Kocası öleli kırk, oğlu öleli on beş yıl olmuştu. Ölüm vakti gelene kadar bu parlak, kırmızı tuğlalı evde yaşamak zorundaydı. Yaşlıların duyguları hakkında ne denli az şey bildiğimiz geldi aklıma. Çocukları, onların korkularını, umutlarını, yaptıkları numaraları anlıyorduk. Ben de daha dün bir çocuktum. Hatırlıyordum. Ama ya Maxim'in büyükannesi? Görmeyen gözleriyle, sırtında şalıyla öylece otururken ne hissediyor, ne düşünüyordu acaba? Beatrice'in esneyip saatine baktığından haberi var mıydı? Onu usulen ziyaret ettiğimizi, bunu yapmak zorunda olduğumuzu, bir görev olarak gördüğü-

müzü, eve gittikten sonra Beatrice'in, "Evet, vazifemi yaptım; şimdi üç ay içim rahat," diyeceğini tahmin edebiliyor muydu?

Manderley'yi düşünüyor muydu? Yemek odasındaki masada, şimdi benim oturduğum yerde oturduğunu anımsıyor muydu? Kestane ağacında o da çay içmiş miydi? Yoksa her şeyi unutup maziye mi gömmüştü? O sakin, solgun yüzünün arkasında geriye kalanlar, küçük sızılardan, basit rahatsızlıklardan, parlayan güneşe duyulan bulanık bir şükrandan ve rüzgâr soğuk estiğinde hissedilen titremeden mi ibaretti acaba?

İçimden, ellerimi yüzüne koyup o yüzdeki yılları, yıllanmışlığı silmek geçti. Keşke onu gençlik yıllarındaki haliyle görebilseydim. Bakıcısı başının arkasındaki yastıkları kabartırken gözleri kapalı, kıpırdamadan öylece oturan bu yaşlı haliyle değil de kestane renkli saçlarıyla, pembe yanaklarıyla, yanında oturan Beatrice kadar hareketli ve canlı, avdan, av köpeklerinden ve atlardan bahsederken dinleyebilseydim.

Bakıcı, "Bugün özel bir şey hazırladık. Çayda suteresi sandviçlerimiz var. Hepimiz suteresini seviyoruz, değil mi?" dedi.

Büyükanne, "Bugün suteresi günü mü?" diye sordu başını yastıktan kaldırıp kapıya bakarak. "Bana söylemediniz. Norah çayı neden getirmedi hâlâ?"

Beatrice, bakıcıya, "Sizin işinizi asla yapamazdım, hemşire," dedi.

"Ben alıştım artık, Bayan Lacy. Burası çok rahat hem. Kötü günlerimiz de oluyor ama çok daha kötü de olabilirlerdi. Bazı hastalar çok aksi olabiliyorlar. O hiç öyle değil. Evin çalışanları da çok nazik ve yardımsever. Önemli olan da bu. Hah, işte Norah da geliyor."

Hizmetçi küçük bir sehpa ve kar beyaz bir örtü getirdi.

Büyükanne, "Nerede kaldın, Norah?" diye mızmızlandı.

Norah, hemşireninki gibi yüksek ve neşeli bir ses tonuyla, "Saat daha yeni dört buçuk oldu, efendim," dedi. Maxim'in büyükannesi, insanların onunla böyle konuştuğunun farkında mı

acaba diye düşündüm. İlk ne zaman böyle yapmaya başlamışlardı acaba ve büyükanne, ilk ne zaman fark etmişti? Belki içinden, "Yaşlandığımı sanıyorlar. Çok komikler," diye geçirmiş, sonra da yavaş yavaş buna alışmıştı. Şimdi de ezelden beri böyle yapılıyormuş gibiydi son durum. İyi ama ya kestane renkli saçları, incecik beli olan, atlara şeker veren o genç kadın? O neredeydi?

Sandalyemizi sehpaya yanaştırdık ve suteresi ile hazırlanmış sandviçlerimizi yemeye başladık. Bakıcı, büyükanne için özel sandviçler hazırlamıştı.

"Nasıl, beğendiniz mi?" diye sordu.

Büyükannenin sakin, durgun yüzünden bir tebessümün usulca geçtiğini gördüm. "Suteresi sandviçlerini seviyorum," dedi.

Çay kaynardı. İçmek mümkün değildi. Bakıcı, küçük yudumlar halinde içiyordu kendi çayını.

"Çayı bugün fokur fokur getirmişler," dedi büyükanne. Başıyla Beatrice'e bir işaret yaparak. "Ne yapsam fayda etmedi. Çayı bırakacaklar, demlenecek. Kaç kere söyledim ama dinlemiyorlar ki."

Beatrice, "Hepsi aynı bunların," dedi. "Ben pes ettim artık." Büyükanne çayını kaşıkla karıştırdı. Gözleri çok uzaklara dalmıştı. Aklından geçenleri bilebilseydim keşke.

Bakıcı, "İtalya'da hava güzel miydi?" diye sordu bana.

"Evet, çok sıcaktı," dedim.

Beatrice, büyükanneye dönerek, "Balaylarında İtalya'da hava çok güzelmiş, diyor. Maxim bayağı bayağı yanmış güneşten," dedi.

Büyükanne, "Maxim niye gelmedi bugün?" diye sordu.

Beatrice, "Söyledik ya şekerim," dedi sabırsız bir ifadeyle. "Maxim, bir yemek için Londra'da. Giles da orada."

"Ha, anladım. Neden Maxim'in İtalya'da olduğunu söyledin peki?"

"Şimdi değil, daha önce İtalya'daydı, büyükanne. Nisanda.

Şimdi Manderley'deler yine." Bakıcıyla göz göze geldi, omuzlarını silkti.

Bakıcı da, "Bay ve Bayan de Winter şimdi Manderley'deler," diye yineledi.

Sandalyemi büyükanneye yaklaştırarak, "Bu ay Manderley çok güzel," dedim. "Güller çiçek açtı. Keşke size gül getirseydim."

Ağzının içinde geveleyerek, "Evet, severim gülleri," dedi ve soluk mavi gözleriyle bana daha yakından bakarak, "Sen de mi Manderley'de kalıyorsun?" diye sordu.

Yutkundum. Kısa bir sessizlik oldu. Sonra sessizliği sabırsız ve yüksek sesiyle Beatrice bozdu. "Büyükanne, şekerim, onun artık Manderley'de yaşadığını sen de biliyorsun pekâlâ. O ve Maxim evlendi."

Bakıcı, çayını bırakıp bakışlarını hemen büyükanneye yöneltti. Büyükanne yastıklara yaslanmış, şalının tüylerini yoluyordu. Ağzı titremeye başlamıştı. "Çok konuşuyorsunuz. Hepiniz. Anlamıyorum." Sonra bana baktı. Kaşları çatılmıştı. Başını sallayarak, "Sen kimsin canım? Seni daha önce gördüm mü ben? Yüzünü çıkaramadım. Seni Manderley'de gördüğümü hatırlamıyorum. Bee, kim bu çocuk? Maxim niye Rebecca'yı getirmemiş? Ben Rebecca'yı çok seviyorum. Nerede benim güzel Rebecca'm?"

Uzun bir sessizlik, ıstıraplı bir duraksama oldu. Yanaklarımın kıpkırmızı olduğunu hissettim. Bakıcı ayağa fırlayıp büyükannenin yanına koştu.

Büyükanne, "Ben Rebecca'yı istiyorum," demeye devam ediyordu. "Ne yaptınız Rebecca'ya?" Beatrice, dikkatsizce ayağa kalktı. Sehpadaki fincanlar ve tabaklar sallandı. O da kıpkırmızı kesilmiş, dudakları seğirtmişti.

Bakıcı, telaşlı ve kızarmış bir yüzle, "Sanırım artık bize müsaade etseniz iyi olacak, Bayan Lacy," dedi. "Çok yoruldu. Aklı böyle gidip geldiğinde düzelmesi bazen birkaç saati buluyor.

Ara sıra heyecanlanıyor böyle. Sizin ziyaretinize denk gelmesine çok üzüldüm. Umarım beni anlıyorsunuzdur, Bayan de Winter?" Özür dileyen gözlerle bana bakıyordu.

"Elbette," diye karşılık verdim hemen. "Biz gidelim artık."

Beatrice ile birlikte çantalarımızı ve eldivenlerimizi aldık. Bakıcı tekrar hastasına yöneldi. "Ne oldu size böyle? Sizin için kestiğim o nefis suteresi sandviçlerinden mi istiyorsunuz yoksa?"

Büyükanne, ince ve mızmız sesiyle, "Rebecca nerede? Maxim niye gelmedi? Rebecca'yı niye getirmedi?" diye sordu.

Misafir odasından geçip hole ve ön kapıdan dışarıya çıktık. Beatrice, tek kelime söylemeden arabayı çalıştırdı. Çakıllı yoldan ilerleyip beyaz demir kapıya ulaştık.

Dosdoğru karşıya, yola bakıyordum. Kendimi düşünmüyordum. Yalnız olsam hiç umurumda olmayacaktı. Beatrice'i düşünüyordum.

Olanlar Beatrice'i çok üzmüş olmalıydı.

Köyden çıkınca konuştu. "Hayatım, çok ama çok özür dilerim. Ne diyeceğimi bilemiyorum, inan."

"Saçmalama, Beatrice," dedim hemen. "Hiç önemli değil. Her şey yolunda, hiç merak etme sen."

"Böyle bir şey yapacağı aklımın ucundan geçmezdi. Yoksa seni onun yanına götürür müydüm? Affet ne olur."

"Affedecek bir şey yok ki. Lütfen böyle konuşma artık."

"Anlamıyorum. Senle ilgili her şeyi biliyordu oysa. Ona kaç kere yazdım, söyledim. Maxim de anlattı. Yurtdışında evlenme konusuna çok ilgi gösterdi üstelik."

"Onun kaç yaşında olduğunu unutma ama. Bunu niye hatırlasın? Beni Maxim ile bir arada düşünemiyor. Onu sadece Rebecca ile ilişkilendirebiliyor." Konuşmadan gidiyorduk yine. Arabada olmak iyi gelmişti. Keskin dönemeçlere, yoldaki çukurların verdiği rahatsızlığa aldırış etmiyordum.

Beatrice usulca, "Rebecca'ya bu kadar düşkün olduğunu

unutmuşum," dedi. "Böyle bir şeyin olacağını bilmem lazımdı. Kazayı bile doğru dürüst kabullenmedi bence. Ah, Tanrım. Ne berbat bir gün. Kimbilir benim için neler düşünüyorsun?"

"Ne olursun, Beatrice. Sana bunun önemli bir mesele olmadığını söyledim."

"Rebecca onu her zaman aklını başından alırdı. O zamanlar büyükanne, Manderley'de yaşıyordu. Zavallı büyükanneciğim. Aklı yerindeydi. Rebecca ne derse katıla katıla gülerdi. Rebecca çok neşeli, komik biriydi ve büyükanne de bu yönüne bayılırdı. Çok özel bir yeteneği vardı Rebecca'nın. İnsanlar, hem erkekler hem kadınlar, çocuklar, köpekler ona hemen ısınırdı. Büyükanne bence onu hiçbir zaman unutamadı. Hayatım, bugünü sana zehir ettim."

"Önemli değil, hiç önemli değil," diye mekanik bir şekilde tekrarladım. Beatrice konuyu kapatsa ne iyi olurdu. Beni ilgilendirmiyordu. Neden ilgilendirmeliydi ki? Ne önemi vardı?

"Giles çok üzülecek olanlara. Seni götürdüğüm için bana kızacak. 'Böyle aptalca bir şey yapılır mı, Bee?' diyecek, eminim. Tartışacağız illa ki."

"Ona bir şey söyleme. Meseleyi unutursak daha iyi olur. Yoksa olaylar ağızdan ağza abartılarak yayılacak."

"Giles yüzüme baktı mı bir şey olduğunu anlar. Ondan bugüne kadar hiçbir şeyi saklamayı başaramadım."

Sustum. Yakın arkadaş çevrelerinde olayın nasıl dilden dile dolaşacağını biliyordum. Bir pazar günü yemek için toplanacak o kalabalığı gözümün önüne getirebiliyordum. Yuvarlak gözler, istekli kulaklar, yutkunmalar, nidalar...

"Aman Tanrım! Facia! Nasıl yaptın bunu?" ve sonra, "Durumu nasıl karşıladı peki? Ne kadar utanç verici bir durum!" gibisinden sözler.

Benim için önemli olan tek konu, olanları Maxim'in asla öğrenmemesiydi. Belki bir gün Frank Crawley'ye söylerdim ama daha zamanı değildi.

Çok geçmeden tepenin üzerinden geçen anayola ulaştık. Uzaktan, Kerrith'in ilk gri çatılarını görebiliyordum. Sağda ise bir çukurlukta Manderley'nin derin koruları ve onun da ötesinde deniz uzanıyordu.

Beatrice, "Eve gitmek için çok acele ediyor musun?" diye sordu.

"Hayır. Acelem yok. Neden?"

"Seni demir kapının orada bıraksam benden nefret eder misin? Şimdi hemen yola çıkıp süratle gidersem Giles'ı Londra treninden inerken yakalayabilirim. Böylece o da istasyon taksisine binmekten kurtulur."

"Hayır, elbette. Ben eve kadar yürüyebilirim."

Büyük bir minnettarlıkla, "Çok sağ olasın," dedi.

O öğleden sonrasının Beatrice için biraz fazla geldiğini hissettim. Tekrar yalnız kalmak istiyordu. Manderley'de vakti geçmiş bir çaya daha kalmak değildi istediği.

Demir kapıda arabadan indim. Beatrice ile öpüşüp ayrıldık.

"Bir daha seni biraz daha kilolu göreyim," dedim. "Bu kadar zayıf olmak sana yakışmıyor. Maxim'e selamımı söylersin. Bugün olanlardan dolayı tekrar özür dilerim senden." Bir toz bulutu içinde gözden kayboldu. Ben de araba yolundan eve doğru yürümeye başladım.

Maxim'in büyükannesinin at arabası ile dolaştığı günlerden bu yana çok değişmiş miydi bu yol acaba? Genç bir kadınken o da bu yoldan gidip geliyor, şimdi benim yaptığım gibi kapının yanındaki kulübede oturan kadına gülümseyerek selam veriyordu. O zamanlar, kulübede oturan kadın onu reverans yaparak karşılıyor, geniş eteği ile yolu süpürerek yürüyordu. Kadın, geldiğimi görünce bana başıyla belli belirsiz bir selam verdi ve sonra dönüp, kedi yavrularıyla oynayan küçük oğluna seslendi. Maxim'in büyükannesi ağaçların aşağı sarkan dallarına çarpmamak için başını aşağı eğiyor. Şu an üzerinde yürüdüğüm bu kıvrımlı yolda, büyükanneyi taşıyan atın ayak sesleri duyulu-

yor. Yol, bugüne kıyasla daha geniş ve yumuşak. Daha bakımlı. Ağaçlar yolu istila etmemiş.

Onu, şimdiki haliyle, arkasında yastıklar, üzerinde şallar, örtülerle değil, Manderley'nin onun evi olduğu gençlik hali ile canlandırıyorum hayalimde. Bahçede küçük bir oğlanla, Maxim'in babası ile dolaşıyor. Oyuncak atı ile büyükannenin arkasından gidiyor. Çocuğun üzerinde kalın bir Norfolk ceketi ve beyaz, yuvarlak bir yaka var. Koyda yapılan piknikler, bir keşif seferi gibi. Sık yaşanmayan bir keyif. Bir yerlerde, eski bir albümde bir fotoğraf var. Bütün aile bir arada, dimdik bir şekilde kıyıdaki taşların üzerine serilmiş bir masa örtüsünün etrafında oturuyorlar. Arka planda hizmetkârlar, ellerinde büyük piknik sepetleriyle duruyorlar. Derken Maxim'in büyükannesini birkaç yıl önceki hali ile görüyorum. Yaşlanmış. Manderley'deki taraçada yürüyor. Elinde bir baston. Yanında biri var. Onun kolunu tutuyor, gülüyor. Uzun, ince yapılı, çok güzel, Beatrice'in söylediğine göre insanları kendine çeken biri. Sevilmesi, benimsenmesi kolay biri olsa gerek.

Hayli uzun olan araba yolunun sonuna geldiğimde Maxim'in otomobilinin evin önünde durduğunu gördüm. İçimi bir sevinç kapladı. Koşarak salona daldım. Şapkası, eldivenleri masanın üstündeydi. Kütüphaneye doğru koştum. Yaklaştığımda, içeriden gelen sesler geldi kulağıma. Seslerden biri diğerinden daha yüksek çıkıyordu. Maxim'in sesiydi bu. Kapı kapalıydı. İçeri girmekte tereddüt ettim.

"Ona mektup yazıp bundan sonra Manderley'den uzak durmasını istediğimi söyle. Duydun mu beni? Bana kimin söylediğini boş ver sen. Bunun bir önemi yok. Bir şekilde onun arabasının burada görüldüğünü öğrendim. Onunla görüşmek istiyorsan Manderley'nin dışında görüşürsün. Onu kapıların bu tarafında görmek istemiyorum. Duydun mu? Bu seni son uyarışım. Sakın unutma bunu."

Kapının önünden merdivenlere doğru süzüldüm. Kütüp-

hane kapısının açıldığını duydum. Hızla merdivenlerden yukarı çıkıp balkonda saklandım. Kütüphaneden çıkan, Bayan Danvers'tı. Kapıyı arkasından kapatarak dışarı çıktı. Balkonun duvarına sırtımı verip iyice saklandım ki beni görmesin. Bir ara yüzünü gördüm. Öfkeden kararmıştı. Çarpık ve korkunçtu.

Merdivenleri koşar adım ama sessizce çıkıp batı kanadına açılan kapının arkasında gözden kayboldu.

Bir süre orada bekledim. Sonra yavaşça merdivenlerden inip kütüphaneye doğru ilerledim. Kapıyı açıp içeri girdim. Maxim pencerenin yanında ayakta duruyordu. Elinde bazı mektuplar vardı. Sırtı bana dönüktü. Bir an için tekrar dışarı çıkıp üst kata, odama gidip orada beklemeyi düşündüm. Ama herhalde içeri girdiğimi duymuş olmalıydı ki sinirli bir çeviklikle bana dönüp, "Yine ne oldu?" diye sordu.

Gülümseyip ellerimi uzattım. "Merhaba," dedim.

"Ah, sen misin?.."

Bir şeyin onu fena halde kızdırdığını bir bakışta anladım. Ağzı gergindi. Burun delikleri beyazlaşıp küçülmüştü. "Neler yaptın bakalım?" diye sordu. Saçlarımdan öptü, kolunu omzuma doladı. Dün beni bırakıp gidişinin üstünden çok uzun bir zaman geçmiş gibi geldi nedense.

"Büyükanneni görmeye gittim. Beatrice ile beraber bugün öğleden sonra gittik."

"Büyükanne iyi mi?"

"İyi."

"Bee nerede?"

"Giles'ı karşılamak için dönmesi gerekti."

Pencerenin yanındaki kanepeye oturduk. Elini tuttum. "Yanımda olmamandan nefret ediyorum. Seni öyle çok özledim ki bir bilsen."

"Sahiden mi?"

Bir süre hiçbir şey söylemeden öylece oturduk. Eli avucumdaydı.

"Londra sıcak mıydı?" dedim neden sonra.

"Evet. Bayağı kötüydü. Orayı bir türlü sevemedim."

Biraz önce kütüphanede Bayan Danvers ile aralarında geçenleri bana anlatacak mıydı acaba? Favell'den ona kim bahsetmişti ki?

"Canını sıkan bir şey mi var?" diye sordum.

"Uzun bir gündü. Yirmi dört saat içinde o yolu gidip gelmek kimsenin kolay kolay kaldırabileceği bir şey değil."

Ayağa kalkıp uzaklaştı. Bir sigara yaktı. O an, bana Bayan Danvers ile yaptıkları konuşmadan söz etmeyeceğini anladım.

"Ben de çok yoruldum," dedim usulca. "Çok acayip bir gündü."

16

İyi hatırlıyorum, bir pazar günüydü. Öğleden sonra bir ziyaretçi akınına uğramıştık. Kıyafet balosu konusunun ilk defa açıldığı zamanlardı. Öğle yemeğinde Frank Crawley'yi ağırlıyorduk. Araba yolundaki dönemeçten yukarıya ilerleyen bir otomobilin kahredici sesini duyduğumuzda üçümüz birlikte kestane ağacının altında, o sakin, huzurlu öğleden sonranın hayalini kurmaktaydık. Frith'i uyarmak için artık çok geçti. Biz, ellerimizde yastıklar ve gazetelerle taraçadaydık ki araba tam burnumuzun dibinde bitti.

Yanlarına gidip bu habersizce gelen misafirleri karşılamak zorundaydık. Böyle durumlarda hep olduğu gibi onlar da tek misafirlerimiz değildi. Yarım saat kadar sonra başka bir araba ve Kerrith'ten buraya yürüyerek gelen üç kişi daha çıkageldi. Huzurumuz elimizden alınmıştı. Can sıkıcı bir sürü insanı eğlendirme, onlarla arazide yürüyüş yapma, gül bahçesinde tur atma, bahçelerde ve Mutlu Vadi'de gezinti gibi görevlerin içinde bulduk kendimizi.

Tabii ki çaya da kaldılar. Kestane ağacının altında salatalık ile hazırlanmış sandviçlerimizi keyfini çıkara çıkara yemek yerine misafir odasında takımlarımızı çıkarıp zift gibi çaylarımızı içe-

cektik ki bu benim oldum olası nefret ettiğim bir şeydi. Frith her zamanki haliyle duruyor, kaşlarını indirip kaldırarak Robert'ı idare ediyordu. Bense nasıl kullanılacağını bir türlü öğrenemediğim, canavar kılıklı gümüş demlik ve çaydanlıkla kan ter içinde uğraşıp duruyordum. Çayı kaynar suyun içine tam ne zaman dökmek gerektiğini hesaplamak ve bunu yaparken bir yandan da etrafımda dönen sohbeti takip etmek çok zor geliyordu.

Böyle zamanlarda Frank Crawley çok yardım ederdi. Fincanları benden alıp misafirlere dağıttı. Çay dökmekle uğraşırken dikkatim dağılıp sorulan sorulara net cevaplar veremediğimde de sessizce ve hissettirmeden sohbete dahil olup üzerimdeki yükü hafifletti. Maxim odanın öte tarafındaydı hep. İlgisiz birine bir kitabı gösteriyor ya da bir tabloyu işaret ediyor, başkalarının asla taklit edemeyeceği bir ev sahibi olgunluğu ile görevini yapıyordu. Çay koymak onun ilgilenmesi gerekmeyen önemsiz bir işti. Çiçeklerin arkasındaki bir sehpada duran çayı soğumuştu. Ben çaydanlığımın arkasında buhara boğulmuştum. Frank, küçük pidelerle ve pandispanyalarla yiğitçe boğuşuyordu. İkimiz birlikte bir yandan da sürünün olağan isteklerini yerine getirmek için ter döküyorduk. Konuyu, Kerrith'te oturan, sinir ve geveze bir kadın olan Leydi Crowan açtı. Her çay partisinde görülen sessiz anlardan biri yaşanıyordu. Frank'in dudakları, başımızın üstünden geçen bir meleğe dair aptalca bir söz söylemek üzere şekillenmiş, Leydi Crowan da tabağının kenarındaki bir pasta dilimini düzeltirken başını kaldırıp yanında duran Maxim'e bakmıştı.

Kadın sordu: "Bay de Winter, size ne zamandır sormak istediğim bir soru var. Manderley kıyafet balolarını yeniden canlandırmayı düşünüyor musunuz acaba?" Konuşurken başını yana eğmiş, göz kamaştıran beyaz dişlerini, gülümsemek böyle bir şey sanarak, alabildiğine sergilemişti. Bense başımı hemen aşağı indirip çaydanlık örtüsü arkasında saklanarak fincanımda kalan çayı yudumlamaya başladım.

Maxim hemen cevap vermedi. Cevap verdiğinde sesi sakin ve soğukkanlıydı. "Hiç düşünmedim," dedi. "Başkalarının da düşündüğünü hiç sanmıyorum."

"Ah, öyle demeyin. Biz çok düşünüyoruz. Bu civarda en büyük neşe kaynağımız idi bu balo. Nasıl eğlenirdik, mutlu olurduk, bilemezsiniz. Bu balo işini yeniden düşünmenizi sağlayamaz mıyım?"

Maxim duygusuz bir ses tonuyla, "Bilemiyorum," dedi. "Bu, büyük bir olay. İyi organize edilmesi lazım gelir. En iyisi Frank Crawley'ye sorun. Olayın organizatörü o idi."

Leydi ısrarcıydı. "Hadi ama Bay de Winter," dedi. Birkaç kişi de onu destekleyen şeyler söyledi. "Herkes bu olayı konuşacak. Bizler Manderley eğlencelerini çok özledik."

Frank hemen kulağımın dibinde kısık sesle, "Maxim, onay verirse baloyu organize ederim ben," dedi. "Bu, ona ve Bayan de Winter'a bağlı. Benimle bir ilgisi yok."

Bombardımandan ben de nasibimi aldım tabii. Leydi Crowan sandalyesini çekerek yanıma geldi. Çaydanlık örtüsünün beni gizleyecek bir tarafı kalmadı haliyle. "Bayan de Winter, lütfen kocanızı ikna edin. Dinleyeceği tek kişi sizsiniz. Bu baloyu sizin, gelin hanımın şerefine vermesi gerekir."

Misafirlerden biri, bir adam da, "Evet ya. Tabii ki," diye onayladı. "Düğün keyfini özledik. Bizi bu eğlenceden mahrum etmeniz çok ayıp. Manderley kıyafet balosunu isteyenler el kaldırsın. Gördünüz mü, Bay de Winter? Oy birliği ile isteniyor." Bu sözleri kahkahalar ve alkışlar izledi.

Maxim bir sigara yaktı. Gözleri demliğin üzerinden gözlerimle buluştu.

"Sen ne diyorsun?"

Kesin olmayan bir vurguyla, "Bilmem," dedim. "Fark etmez."

Leydi Crowan, "Tabii ki şerefine bir balo verilmesini ister," diye atıldı. "Hangi kız istemez ki? Dresdenli çoban bir kız kılı-

ğına girip başınıza da üç köşeli, büyük bir şapka taktığınızda ne kadar şeker görünürdünüz kimbilir, Bayan de Winter."

Biçimsiz ellerimi, ayaklarımı, omuzlarımın eğimini düşündüm. Ne güzel bir çoban kız olurmuşum demek! Bu kadın tam bir salakmış sahiden. Kimse onun bu fikrini desteklemediğinde hiç şaşırmadım. O sırada Frank, bir kere daha imdada yetişip konuyu başka bir yere çektiği için müteşekkirdim.

"Aslında Maxim geçen gün biri bu balo ilgili bir şeyler söylüyordu. 'Yeni gelin için bir kutlama yapsak iyi olur, öyle değil mi Bay Crawley,' dedi. 'Bay de Winter, balo düzenlemeye yeniden başlasa keşke. Buralarda yaşayanların nadir eğlencelerinden biriydi bu balolar.' Home Çiftliği'nden Tucker idi bunları söyleyen. Onlar her türlü eğlenceyi bayılacaklardır elbette. Ona, 'Bilemiyorum,' dedim. 'Bay de Winter bu konuda bana bir şey söylemedi.'"

Leydi Crowan odanın geneline hitap ederek, "İşte, gördünüz mü?" dedi muzaffer bir eda ile. "Ne demiştim ben? Kendi çalışanlarınız bile balo istiyor. Bizi önemsemiyorsanız onları önemsersiniz artık."

Maxim demliğin üstünden hâlâ bana bakıyordu. Belki de çekingenliğim nedeniyle, baloyu istemediğimi açıkça ifade edemediğimi, bunun altından kalkamayacağımı düşünmüştü. Böyle düşünmesini istemedim. Onu yarı yolda bırakabileceğim hissine kapılmamalıydı.

"Bence çok eğlenceli olur," dedim.

Maxim döndü, omuzlarını silkerek, "Tamam o halde," dedi. "Frank, ayarlamaları sen yapıyorsun. Bayan Danvers da sana yardım ederse çok iyi olur. Balonun genel tarzını unutmamıştır zaten."

Lady Crowan, "O muhteşem kadın hâlâ yanınızda mı?" diye sordu.

Maxim kısaca, "Evet," diye cevap verip, "Biraz daha pasta

alır mısınız? Yoksa bu kadarı kâfi mi? O halde hadi, bahçeye çıkalım," dedi.

Taraçaya çıktık. Herkes balodan, uygun tarihlerden bahsediyordu. Sonra çok şükür gitme zamanının geldiğine karar verdiler. Yaya gelenler de arabalardaki boş yerlere alındı ve beraberce Manderley'den ayrıldılar. Misafir odasına geri gidip bir fincan daha çay içtim. Misafir ağırlamanın yükü üzerimden kalktığından olsa gerek, çay şimdi daha bir lezzetli gelmişti. Frank da odaya geldi. Suç ortaklığı yapıp birlikte pidelerin geri kalanını yedik.

Maxim, Jasper'ın koşup getirmesi için ona bahçede sopalar, dallar atıyordu. Merak ettim, misafirlerin gitmesinden sonra her evde aynı sevinç yaşanır mıydı acaba? Bir süre balodan söz etmedik. Sonra, ben çayımı bitirip yağlı ellerimi bir peçeteye sildikten sonra Frank'e dönüp, "Bu balo işi konusunda ne diyorsun?"

Frank duraksadı. Pencereden, göz ucuyla bahçede bulunan Maxim'e baktı. "Bilmiyorum," dedi. "Maxim itiraz eder gibi değildi. Öneriyi o da benimsedi bence."

"Aksini yapmak onun için zordu," dedim. "Şu Leydi Crowan adamı canından bezdirir. Burada bulunan herkesin Manderley'de düzenlenecek kıyafet balosundan başka bir şey düşünmediğine inanabiliyor musun?"

"Bana kalırsa onlara eğlence olsun da nasıl olursa olsun."

"Buralarda böyle konularda çok muhafazakârızdır," diye devam etti. "Leydi Crowan'ın, şerefinize bir şeyler yapılması gerektiğini söylediğinde dürüst davranmadığını hiç sanmıyorum. Ayrıca siz de bu evin gelinisiniz."

Bu söz hem hoş hem de çok aptalca geldi bana. Keşke Frank hep böyle doğrucu olmasaydı. Bazen buna katlanmak kolay olmuyordu.

"Ben gelin değilim," dedim. "Doğru dürüst bir düğünüm

bile yapılmadı. Ne beyaz gelinlik giydim, ne çiçek buketim oldu ne de peşimden gelen nedimeler. Benim şerefime kimse saçma sapan balolar düzenlemesin. İstemiyorum."

"Çok güzel bir olay olacak. 'Manderley'de eğlence.' Siz de seveceksiniz, görün bakın. Sıkıntı verici bir şey yapmanız gerekmiyor. Sadece konukları karşılayacaksınız ki o da hiç zor bir şey değil. Belki bana da bir dans lütfedersiniz."

Sevgili Frank. Onun bu ağırbaşlı nezaketini seviyordum.

"İstediğin kadar dans ederiz. Sen ve Maxim'den başka kimseyle dans etmeyeceğim."

Frank büyük bir ciddiyetle, "Ama bunu hoş karşılamazlar," dedi. "İnsanlar, hakarete uğramış sayarlar kendilerini."

Yüzümdeki gülümsemeyi saklamak için başımı yana çevirdim. Şaka yaptığımda böyle ciddiye alması çok hoştu.

Şakaya devam ettim: "Leydi Crowan, Dresdenli çoban kız kılığında katılmamı önermişti. Sen ne dersin?"

Ciddi bir yüz ifadesiyle bana baktı ve, "Evet, çok güzel bir fikir. Çok güzel görüneceğinize eminim," dedi.

Kahkahayı koyuverdim. "Ah Frank, hayatım, seviyorum seni," dedim. Biraz kızardı, bozardı. Düşünmeden söylediğim sözler karşısında biraz da şok geçirdi. Böyle gülmeme de sanırım biraz kırıldı.

Resmi bir ses tonuyla, "Komik bir şey söylediğimi sanmıyorum," dedi.

Maxim ayaklarının dibinde hoplayıp zıplayan Jasper ile birlikte pencerenin önüne geldi. "Neler oluyor bakayım?" diye sordu.

"Frank çok nazik biri," dedim. "Leydi Crowan'ın çoban kız kılığına girme önerisinde gülünecek bir yan olmadığını düşünüyor."

"Leydi Crowan tam bir baş belasıdır. Onca davetiyeyi yazma ve baloyu organize etme işi üstüne kalsaydı böyle hevesli olmaz-

dı. Ama hep aynı. Çevre halkı, Manderley'yi iskelenin ucundaki bir köşk gibi görüyor ve burayı onların istifadesine açmamızı bekliyorlar. Galiba bütün ilçe halkını çağırmak gerekecek."

"Kayıtlar ofiste var," dedi Frank. "Fazla bir iş çıkmaz. En zor iş pulları yalamak."

Maxim bana gülümseyerek bakıp, "O işi de sana veririz artık," dedi.

"A, o işi ofiste hallederiz biz. Bayan de Winter'ı zahmete sokmayalım." Bütün balo organizasyonunu üstlendiğini söyleyiversem acaba nasıl bir tepki gösterirlerdi. Gülerlerdi herhalde ve sonra başka bir konuyu konuşmaya başlarlardı. Sorumluluğu üzerime almadığım için memnundum elbette ama pul yalamaktan bile aciz olduğumu hissettirmişti bu durum. Sabah odasındaki yazı masasını, italik yazan el tarafından mürekkepli kalemle etiketlenmiş gözleri aklımdan geçirdim.

Maxim'e, "Ne giyeceksin?" diye sordum.

"Ben özel bir kıyafet giymiyorum. Ev sahibi olmanın önkoşulu bu, değil mi Frank?"

"Ben çoban kız falan olmam. Ciddiyim. Ne giysem acaba? Bu işleri de hiç beceremem ki."

"Saçına bir kurdele bağlar, Harikalar Diyarı'ndaki Alice olursun," diye takıldı Maxim. "Şimdi olduğun gibi görünürsün. Parmağın ağzında."

"Çok kabasın," dedim. "Saçımın düz olduğunu biliyorum ama o kadar da düz değil. Var ya, sana ve Frank'e hayatınızın sürprizini yaşatacağım. Beni tanıyamayacaksınız."

"Suratını siyaha boyayıp maymun taklidi yapmadığın sürece benim için mesele yok. İstediğini yapabilirsin."

"Pekâlâ. Anlaştık. Kıyafetimi son dakikaya kadar hepinizden saklayacağım. Hiçbir şey söylemeyeceğim size. Hadi bakayım Jasper. Onların dediklerini dinlemiyoruz, değil mi canım?" Ben bahçeye çıkarken Maxim'in güldüğünü duydum. Frank'e bir şeyler söyledi ama ne söylediğini anlayamadım.

Bana hep böyle, biraz yaramaz, biraz sorumsuz, canı istediğine ara sıra sevilen ama çok zaman unutulan, genellikle omzuna iki pat pat yapılıp oyun oynamaya bahçeye çıkması söylenen bir çocuk gibi davranmasını istemiyordum. Keşke bir şey olsaydı da bir anda daha olgun, daha akıllı görünüverseydim. Hep böyle mi olacaktı? O, paylaşmadığım ruh halleriyle, bilmediğim sıkıntılarıyla önümden mi yürüyecekti? Bir kadın ve bir erkek olarak hiç yan yana, omuz omuza, el ele, aramızda uçurumlar olmadan duramayacak mıydık? Çocuk olmak değil, karısı olmak, annesi olmak istiyordum. Yaşlanmak istiyordum.

Taraçada durmuş tırnaklarımı kemiriyor, aşağıdaki denizi izliyordum. Orada dururken, o gün belki de yirminci defa batı kanadındaki odaların Maxim'in mi talimatıyla dayalı döşeli ve dokunulmadan bırakıldığını düşündüm. Acaba o da Bayan Danvers gibi tuvalet masasındaki fırçaları sevip okşuyor, gardıropları açıp askıdaki kıyafetlerin arasında parmaklarını dolaştırıyor muydu?

Bağırdım. "Hadi Jasper, hadi, koş, koş, koş. Koşsana, hadi." Çimlerin üzerinde kızgınlıkla, kendimi kaybetmiş bir halde, gözlerimde buruk yaşlarla, deliler gibi koştum. Jasper çılgınca havlayarak, hoplayıp zıplayarak beni takip ediyordu.

Kıyafet balosunun haberleri kısa sürede her yere yayıldı. Küçük hizmetçim Clarice heyecandan ışıl ışıl parlayan gözlerle sabah akşam bu konuyu konuşuyordu. Onun bu haline bakarak hizmetkârların genel olarak balodan dolayı mutlu oldukları sonucunu çıkardım. Clarice, "Bay Frith, aynı eski zamanlardaki gibi olacağını söylüyor," dedi. "Bu sabah onu koridorda Alice ile konuşurken duydum. Siz ne giyeceksiniz baloda, efendim?"

"Bilmiyorum ki, Clarice. Düşünmedim daha."

"Annem diyor ki iyice öğrenip ona anlatacakmışım. Manderley'de verilen son baloyu çok iyi hatırlıyor. Hiçbir zaman unutmayacakmış. Londra'dan mı kiralarsınız kostümünüzü?"

"Kararımı vermedim. Ama karar verince bir tek sana söyleyeceğim. Bu, ikimizin arasında büyük sırrımız olarak kalacak."

"Ah, efendim. Çok heyecanlandım. O güne kadar nasıl sabredip bekleyeceğim, bilmiyorum."

Bayan Danvers'ın balo haberini nasıl karşılayacağını merak ediyordum. O öğleden sonradan bu yana ev telefonunda sesini duymaktan bile korkar olmuştum. Aramızda Robert'ı aracı kullanarak bu çileden kendimi kurtarmıştım. Maxim ile yaptığı görüşmeden sonra kütüphaneden çıkarken yüzünde taşığı o ifadeyi unutmam mümkün değil. Neyse ki beni balkonda çömelmiş gizlenirken görmemişti. Acaba Favell'in ziyaretini Maxim'e haber veren kişinin ben olduğumu mu düşünüyordu? Eğer öyle ise benden artık daha da fazla nefret ediyor demekti. Elinin koluma değişini, o ürkütücü derecede yumuşak, küstah sesiyle kulağımın dibinde fısıldayışını düşününce içim ürperdi. O güne dair hiçbir şey hatırlamak istemiyordum. Onunla ev telefonuyla bile konuşmama nedenim de buydu.

Balonun hazırlıkları sürüyordu. Her şey Frank Crawley'nin malikânenin işleri yürüttüğü ofisinde yapılıyor gibiydi. Maxim ve Frank her sabah beraber oraya gidiyordu. Frank'in de dediği gibi benim hiçbir şeyle uğraşmama gerek kalmamıştı. Tek bir pul bile yapıştırmadım. Giyeceğim kostüm ile ilgili olarak hafiften panik olmaya başlamıştım. Herhangi bir fikir düşünememek çok sefilce bir durumdu ve sürekli olarak baloya gelecek misafirler, Kerrith'ten ve civardaki yerlerden davet edilen kişiler geçen sefer çok eğlenen piskoposun karısı, Beatrice ve Giles, akıllara zarar Leydi Crowan ve tanımadığım, beni hiç görmemiş, yapacak bir eleştirileri mutlaka olan, ne giyeceğimi öğrenmek isteyen onca insan geliyordu aklıma. Sonunda biraz da umutsuzluktan, Beatrice'in düğün hediyesi olarak verdiği kitapları hatırladım ve bir sabah kütüphanede oturup cezbeye kapılmış gibi çizimleri hızla incelemeye başladım. Rubens, Rembrandt ve diğer ressamların çalışmalarındaki gösterişli,

cafcaflı kadife ve ipek kıyafetlerin hiçbir biri baloya uygun değil gibiydi. Bir kâğıt ve kalem alıp içlerinden bir iki tanesinin kopyasını çıkardımsa da hiçbirinden memnun kalmadım. Çizimleri buruşturup tiksintiyle çöp sepetine attım ve bir daha onları hiç aklıma getirmedim.

Akşam yemeği için üstümü değiştirirken yatak odasının kapısı çalındı. Clarice gelmiştir diye düşünüp, "Girin," diye seslendim. Kapı açıldı. Gelen Clarice değil, Bayan Danvers idi. Elinde bir kâğıt vardı. "Rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedi. "Ama bu çizimleri gerçekten atmak istediğinizden emin olamadım. Kâğıtların atıldığı bütün çöp sepetleri, günün sonunda kontrol için bana getirilir. Değerli bir şey atılmasın diye şahsen incelerim. Robert, bu çizimlerin kütüphanedeki çöp sepetine atıldığını söyledi."

Onu görünce baştan ayağa buz kesmiştim. Ses çıkmıyordu boğazımdan. Kâğıdı bakmam için bana uzattı. Sabah kabaca yaptığım çizimlerden biriydi.

"Hayır, Bayan Danvers. Bunları atabiliriz. Çalakalem yapılmış bir çizim bu. Kalması gerekmiyor."

"Pekâlâ. Herhangi bir yanlış anlaşılma olmasın diye bizzat size sormak istemiştim."

"Evet, tabii. Haklısınız." Dönüp gideceğini sandım. Ama kapının yanında dikilmeye devam etti.

"Ne giyeceğinize henüz karar vermediniz, değil mi?" diye sordu. Sesinde bir alaycılık, garip bir memnuniyet vardı. Clarice'ten, kıyafet seçmek için nasıl uğraştığımı bir şekilde öğrenmişti sanırım.

"Hayır. Henüz kararımı vermedim."

Beni izleyerek, eli kapının tokmağında konuşmaya devam etti.

"Balkondaki resimlerden birinin kopyasını çıkarmadınız, değil mi?"

Tırnaklarımı törpülüyormuş gibi yaptım. Çok kısa ve kı-

rılgandılar. Ama hiçbir şey yapmamaktan iyiydi. Hem de ona bakmak zorunda kalmamıştım.

"Evet, bunu düşünebilirim," dedim. İçimden de bu fikir neden benim aklıma gelmedi diye hayıflandım. İçinde bulunduğum duruma çok uygun ve çok da basit bir çözümdü. Ama bunu onun bilmesini istemedim. Tırnaklarımı törpülemeye devam ettim.

Bayan Danvers, "Oradaki tabloların hepsinden çok güzel kostümler çıkartabiliriz," dedi. "En iyisi de elinde şapka olan, beyaz elbiseli genç kız resmi. Bay de Winter, herkesin üç aşağı, beş yukarı aynı şeyleri giydiği bir dönem balosu yapsa keşke. Bir palyaçonun giyinip kuşanmış, saçları pudralı, yüzü takma benli bir hanımla dans etmesi bence hoş olmaz."

"Bazıları çeşitliliği sever," dedim. "Eğlenceden bu sayede daha büyük keyif alırlar."

Bayan Danvers, "Ben hiç hoşlanmam," dedim. Sesi şaşırtıcı derecede normal ve dostaneydi. Ne diye çöpe attığım çizimi tutup bizzat bana getirme zahmetine girdiğini düşündüm. Sonunda benimle arkadaş olmaya mı karar vermişti acaba? Yoksa Favell konusunu Maxim'e anlatan kişinin ben olmadığımı mı anlamıştı da bu iyiliğime bu şekilde mi teşekkür ediyordu?

"Bay de Winter size kostüm önerisinde bulunmadı mı?" diye sordu.

Bir an duraksadıktan sonra "Hayır," dedim. "Bulunmadı. Onu ve Bay Crawley'yi şaşırtmak istiyorum. Kostümle ilgili hiçbir ipucu vermeyeceğim onlara."

"Öneride bulunmak üstüme vazife değil, biliyorum ama karar verdiğinizde kostümünüzü Londra'da diktirmenizi önereceğim. Burada o tür bir iş çıkarabilecek kimse yok. Bond Sokağı'nda Voce diye bir yer var."

"Bunu aklımın bir köşesine yazayım," dedim.

"Peki," dedi ve çıkmak üzere kapıyı açarken, "ben sizin yerinizde olsam balkondaki tablolara bakardım, efendim. Sakın

aklınıza bir şey gelmesin. Bundan kimseye kesinlikle bahsetmem."

"Teşekkür ederim, Bayan Danvers." Kapıyı usulca kapatarak dışarı çıktı. Son karşılaşmamızdakinden çok değişik olan bu tavrılarına şaşırmış bir halde hazırlanmaya devam ettim. Acaba bunun için Favell denen sevimsiz adama teşekkür mü borçluydum?

Rebecca'nın kuzeni. Maxim, Rebecca'nın kuzeninden neden nefret etsindi ki? Onun Manderley'ye gelmesini niçin yasaklamıştı acaba? Beatrice ondan kaba ve görgüsüz biri diye bahsetmişti. Fazla da bir şey konuşmamıştı onunla ilgili. Adamı daha fazla düşündükçe Beatrice'e daha fazla hak veriyordum. O masmavi gözler, o sarkık ağız, laubali ve yılışık gülüş. Bazıları onu çekici bulabilirdi. Şekerci dükkânında tezgâhın arkasında kıkırdaşan kızlarla sinemalarda insanlara program dağıtan kızlar mesela. Favell'in onlara, hafiften çalacağı bir ıslık eşliğinde nasıl bakacağını biliyordum. O türden bir bakış ve öyle bir ıslık insanı fena halde rahatsız ederdi. Manderley'yi ne kadar tanıyordu acaba? Kendini evinde gibi hissettiğini görmüştüm. Jasper da onu çok iyi tanıyordu belli ki. Ama bu iki gerçek, Maxim'in Bayan Danvers'a söyledikleri ile örtüşmüyordu. Onu aklımda Rebecca imajı ile de bağdaştıramıyordum. O güzel, o cazibeli, o soylu kadının, Rebecca'nın nasıl böyle bir kuzeni olabilirdi? Olacak şey değildi. Mantıksızdı. Favell, aile gardırobundaki hayalet gibi bir şeydi herhalde. Rebecca gönlü zenginliği dolayısıyla Favell'e acıyor, zaman zaman, özellikle de ondan haz etmediğini bildiği için Maxim'in yokluğunda onu eve davet ediyor olmalıydı. Belki bu mesele yüzünden aralarında bir münakaşa yaşanıyor, Rebecca onu savunuyordu. Münakaşa sonrasında da bir süre muhtemelen Favell'in adı her telaffuz edildiğinde küçük bir huzursuzluk ortaya çıkıyordu.

Yemek odasında, baş tarafında Maxim'in oturduğu masada her zamanki yerime oturduğumda gözümün önüne şu an otur-

duğum yerde oturan, önündeki balığı yemek için çatalını eline almış Rebecca geldi. Derken telefon çalıyor, Frith odaya girip, "Hanımefendi, Bay Favell aradı. Sizinle görüşmek istiyor," diyor, Rebecca da hiçbir şey söylemeyen, balığını yemeye devam eden Maxim'e bir bakış fırlatıp çabucak sandalyesinden kalkıyor. Konuşması bitip de geri geldiğinde hiçbir şey olmamış gibi yerine oturuyor, neşeli bir şekilde, aralarındaki gerilimi dindirmek için farklı bir konudan konuşmaya başlıyor. Maxim, başta somurtup tek kelimelik cevaplar veriyor ama sonra Rebecca o gün başından geçenleri, belki de Kerrith'de gördüğü birini anlatıp onu yavaş yavaş neşelendiriyor. Yemek sona erdiğinde Maxim yine kahkahalarla gülüyor, ona bakıyor, tebessüm ediyor, onun elini tutuyor.

"Aklında ne var senin?" diye sordu Maxim.

İrkildim. Yüzüm kıpkırmızı oldu. O kısacık sürede, olsa olsa altmış saniyelik zaman diliminde kendimi Rebecca ile o kadar sıkı sıkıya özdeşleştirmiştim ki kendi benliğim sanki hiç var olmamış, Manderley'ye hiç gelmemişti. Düşünce ve kişilik olarak geçmiş günlere dönmüştüm.

"Farkında mısın, balığını yemek yerine en olmayacak maskaralıkları yapıyordun demin," dedi Maxim. "Önce, sanki telefonu duymuş gibi kulak kabarttın. Sonra dudakların kıpırdadı, bana bir bakış fırlattın. Ardından başını salladın, gülümsedin, omuzlarını silktin. Hepsi bir saniye içinde oldu bunların. Kıyafet balosu için alıştırma falan mı yapıyorsun?" Bana baktı, güldü. Düşündüğüm şeyleri, kalbimden geçenleri, o bir saniye süresince onu geçmişte bir zamandaki hali ile gördüğümü, kendimi de Rebecca'nın yerine koyduğumu bilse acaba ne derdi? "Küçük bir suçlu gibi görünüyorsun. Neyin var bakayım?" diye sordu.

"Yok bir şey," dedim. "Bir şey yapmıyordum."

"Ne düşünüyordun, söyler misin?"

"Neden söyleyecekmişim? Sen bana ne düşündüğünü söylüyor musun?"

"Hiç sormadın ki. Sordun mu?"

"Evet, bir kere sormuştum."

"Hatırlamıyorum."

"Kütüphanedeydik."

"Olabilir. Ne dedim?"

"Middlesex'e karşı Surrey'de kimler oynayacak, onu düşünüyormuşsun."

Maxim yine güldü. "Seni nasıl da hayal kırıklığına uğratmıştır bu cevap. Sen ne düşündüğümü sandın peki?"

"Çok farklı şeyler."

"Ne gibi şeyler?"

"Ah, bilmiyorum."

"Bildiğini ben de sanmıyorum. Sana Surrey ve Middlesex maçını düşündüğümü söylemişsem, Surrey ve Middlesex maçını düşünüyorumdur. Erkekler tahmin ettiğinden daha basittir, küçüğüm. Ama kadınların karmaşık beyinlerinde yaşananları anlayacak insan yoktur. Az önce hiç de kendin gibi değildin, haberin var mı? Çok değişik bir ifade vardı yüzünde."

"Sahi mi? Nasıl bir ifade?"

"Tarifi zor. Bir anda nasıl olduysa daha yaşlı, sahte bir ifade çöktü yüzüne. Pek nahoş bir manzaraydı."

"Öyle görünmek istemezdim."

"Bence de."

Su içtim biraz. Bu arada gözlüğümün kenarından ona bakıyordum.

"Daha yaşlı görünmemi istemez misin?" diye sordum.

"Hayır."

"Niye?"

"Sana yakışmaz çünkü."

"Bir gün yaşlanacağım illa ki. Saçlarım beyazlayacak, yüzüm kırışacak."

"Olsun, çok önemli değil o.

"Önemli olan nedir peki?"

"Seni biraz önceki gibi görmek istemiyorum. Ağzının kenarı çarpılmıştı. Gözlerinde bir bilgi kıvılcımı ışıldıyordu ama doğru türden bir bilgi değildi."

Çok meraklanmış hatta heyecanlanmıştım. "Ne demek istiyorsun tam olarak? Doğru olmayan bilgi nedir?"

Bir süre cevap vermeden sustu. Frith, tabakları değiştirmek için odaya geri gelmişti. Maxim, Frith'in servis kapısından çıkıp gitmesini bekledi konuşmak için.

"Seninle tanıştığımda yüzünde bir ifade vardı," dedi yavaşça. "Hâlâ da var. Bu ifadeyi tutup tanımlayacak değilim. Nasıl tanımlayacağımı bilmiyorum. Ama seninle evlenme nedenlerimden biri buydu. Az önce o gizemli hallere girdiğinde bu ifade kaybolmuştu. Onun yerini başka bir şey almıştı."

"Nasıl bir şeydi, Maxim. Anlatabilir misin?" diye heyecanla sordum.

Kısa bir süre bana bakarak düşündü. Kaşları kalkmıştı. Tatlı bir şekilde ıslık çalıyordu. "Hayatım, şimdi beni iyi dinle. Küçükken bazı kitapları okumanı yasaklamışlar mıydı? Baban, bazı kitapları saklamış mıydı?"

"Evet."

"Çok güzel. İşte kocan da babandan pek farklı bir karakter değildir. Bazı bilgilere vâkıf olmaman daha iyidir. Bunları seninle paylaşmam. Durum budur. Şimdi şu şeftalilerini ye ve bana daha fazla soru sorma. Yoksa sana tek ayak üstünde durma cezası veririm."

"Bana altı yaşında bir çocukmuşum gibi davranmasan keşke."

"Nasıl davranmamı isterdin?"

"Başka adamlar eşlerine nasıl davranıyorsa öyle.

"Seni gezdirip dolaştırayım mı yani?"

"Saçmalama. Neden her şeyle dalga geçiyorsun?"

"Dalga geçmiyorum. Çok ciddiyim."

"Hayır, değilsin. Gözlerinden anlaşılıyor. Küçük, aptal biz kız çocuğuymuşum gibi sürekli benimle oyun oynuyorsun."

"Alice Harikalar Diyarında. Bu güzel fikir benden çıktı. Fular ile saçına bağlayacağın kurdeleyi satın almadın mı daha?"

"Bak, seni uyarıyorum. Balo için seçtiğim kıyafetin içinde beni gördüğünde hayatının sürprizini yaşayacaksın."

"Bundan hiç şüphem yok. Şeftalini ye ve ağzın doluyken konuşma. Yemekten sonra benim birkaç mektup yazmam lazım." Sözümü bitirmemi beklemeden kalkıp Frith'in yanına gitti ve kahveyi kütüphaneye götürmesini söyledi. Ses çıkarmadan, asık bir suratla ve onun canını sıkabileceğim umuduyla olabildiğince yavaş bir şekilde şeftalimi yemeye devam ettim. Fakat Frith, bana ve şeftalime hiç aldırış etmeden kahveyi hemen kütüphaneye götürdü. Maxim de yemek odasından oraya geçti.

Masadan kalkınca üst kata, orkestra balkonuna çıkıp tablolara baktım. Tablolara defalarca bakmıştım. Duvarda neler olduğunu çok iyi biliyordum ama giyeceğim kıyafete model seçmek için onları kullanabileceğim hiç aklıma gelmemişti. Bayan Danvers çok haklıydı. Ben ne aptalmışım ki bunu daha önce düşünememiştim. Beyaz elbiseli, elinde şapka olan kızın resmini çok seviyordum. Maxim'in büyük büyükbabasının kız kardeşi olan Caroline de Winter'ın, Raeburn tarafından yapılmış portresiydi. Caroline de Winter, önemli bir politikacı ile evlenmiş. Uzun yıllar Londra'nın sayılı güzel kadınları arasında başı çekmiş. Ama bu tablo daha önce, bekârken yapılmış. Beyaz elbiseyi kopyalamak kolay olsa gerekti. Kabarık kollar, fırfırlar, ince yelek... Şapkanın işi birazcık daha zor olabilirdi. Ayrıca, peruk da takmak zorundaydım. Benim düz saçlarım asla o şekilde kıvrılmazdı. Belki de Bayan Danvers'ın bahsettiği, Londra'daki Voce adlı dükkân işimi görürdü. Onlara, ölçülerimle beraber portrenin bir çizimini çıkarıp gönderebilir, aslına sadık kalarak bir kıyafet hazırlamalarını isteyebilirdim.

Çok şükür sonunda bir karar verebilmiştim. Üzerimden büyük bir yük kalkmıştı. Artık baloyu dört gözle beklemeye başla-

mıştım. En azından küçük Clarice kadar ben de balonun tadını çıkarmalıydım.

Sabah, Voce'ye bir mektup yazdım. Zarfa tablonun bir çizimini koydum. Çok nazik bir cevap gönderdiler. Siparişi onlara verdiğim için ne kadar büyük onur duyduklarını belirtip en kısa sürede kıyafeti tamamlayacaklarını, peruk işini de halledeceklerini yazmışlar.

Clarice heyecanını saklayamıyordu. Ben de büyük gün yaklaştıkça parti ateşini daha fazla hissetmeye başlamıştım. Giles ve Beatrice geceye katılacaklardı ama başta büyük bir kalabalığın katılacağını beklemekle beraber anlaşıldı ki akşam yemeğine başkaları gelmeyecekti. Ben büyük bir ev partisi hayal etmiştim. Gelgelelim Maxim buna itiraz etti. "Sadece dans bile başlı başına bir iştir," diyordu. Bunu sadece benim için mi, yoksa dediği gibi kalabalık onu fazlasıyla sıktığı için mi diyordu bilmiyordum. Eski günlerdeki Manderley partilerine dair çok şey dinlemiştim. Kalabalık yüzünden banyolarda ve kanepelerde uyuyormuş misafirler. Oysa şimdi bu koca evde kendi başımızaydık. Tek konuklarımız Giles ile Beatrice idi.

Evin havası değişmiş, umutlu bir havaya bürünmüştü. Adamlar gelip büyük salona dans için özel zemin döşediler. Misafir odasındaki mobilyalardan bazıları da başka yere taşınarak uzun büfe masalarına yer açılmıştı. Taraçaya ve gül bahçesine ışıklar konuldu. Adım attığınız her yerde balo için yapılan hazırlığa dair bir emare bulabilirdiniz. Malikâne emrindeki adamlar evin her yerine dağılmış, çalışıyorlardı. Frank de hemen her gün öğle yemeğine bize geliyordu. Uşakların dilinde başka bir konu yoktu. Frith, tüm gecenin başarısı ona bağlıymış gibi adım atmadık yer bırakmıyordu. Robert kendini kaybetmişti. Yemekte peçete vermek, sebze servisi yapmak gibi şeyleri sürekli unutur hale gelmişti. Trene yetişmek zorunda olan biri gibi yılgın bir ifadesi vardı. Köpeklerin hali besbeter idi. Jasper kuyruğu bacaklarının arasında salonda dolaşıp duruyor, gördüğü her işçinin üzerine

atlıyordu. Taraçaya çıkıyor, deli gibi havlıyor, sonra bahçenin bir köşesine koşup kendinden geçmiş bir halde ot yiyordu. Bayan Danvers hiç ortalarda gözükmese de varlığını sürekli hissediyordum. Yemek odasına koyulacak masaları getirdiklerinde duyduğum ses, onun sesiydi. Salona döşenen zemin için direktif veren ses, yine onun sesiydi. Ne zaman bir yere girsem, o anda orayı terk etmiş oluyordu. Eteğinin ucunun kapıyı süpürerek gözden kayboluşunu seyrediyor, merdivenlerdeki ayak seslerini duyuyordum. Ayak bağı olmak dışında ne ölüye ne diriye bir faydam vardı. Yüzü terden sırılsıklam olmuş adamın biri yüzünde tebessümle arkamdan, "Affedersiniz, efendim," diyerek yanımdan geçip gitti.

"Çok özür dilerim," diyerek hemen kenara çekildim. Tembelliğimi kamufle etmek için de, "Yardım edebilir miyim ben de? Bu sandalyeleri kütüphaneye mi koysak?" gibi şeyler söyledim. Adam şaşkın bir yüz ifadesiyle, "Bayan Danvers'ın emirleri, efendim. Sandalyeleri ayak altından kaldırıp arka tarafa koyacakmışız," dedi.

"Ah, tabii ki. Ne aptalım. Onları Bayan Danvers'ın dediği gibi arkaya götürün," dedim. Sonra hızlı adımlarla adamın yanından uzaklaştım. Bir yandan da meşgul olduğumu düşünmesi için kâğıt ve kalem bulmam gerektiğine dair bir şeyler mırıldanıyordum. Adam salonun öte tarafına, biraz da şaşkın bir halde yürüyüp giderken, meşgul olduğuma hiç mi hiç inanmadığını tahmin edebiliyordum.

Büyük gün geldiğinde hava puslu ve bulutluydu ama barometre yüksek basıncı gösterdiği için endişe duymuyorduk. Pus, iyi hava habercisiydi. Saat on bir gibi pus, aynen Maxim'in tahmin ettiği gibi kalktı. Masmavi gökyüzünde tek bir bulutun olmadığı muhteşem bir yaz günü çıktı karşımıza. Bütün sabah bahçıvanlar eve çiçek taşıdılar. Son beyaz leylaklar, hezaren çiçekleri, acıbaklalar, boyu bir buçuk metreyi bulan yüzlerce gül ve her çeşit zambak...

Bayan Danvers sonunda yüzünü gösterdi. Sessiz ve sakin bir tavırla bahçıvanlara çiçekleri nerelere koymaları gerektiğini söylüyordu. Çiçekleri kendisi aranje ediyor, hızlı ve becerikli elleriyle vazoları çiçeklerle dolduruyordu. Vazoları birbiri ardına düzenleyişini, kendi elleriyle çiçek odasından misafir odasına ve evin çeşitli köşelerine taşıyışını, doğru sayıda ve doğru çeşitlilikte aranjmanlar yapışını, renk gereken yerlere rengârenk demetler koyup sadelik gereken yerde duvarları çıplak bırakışını büyülenmiş gözlerle seyrediyordum.

Maxim ve ben ayak altında dolaşmamak için öğle yemeğimizi Frank ile birlikte ofisinin yanındaki bekâr müştemilatında yedik. Bir cenazeden sonra bir araya gelmiş, neşeli, eğlenceli, üç kişilik bir grup gibiydik. Saçma sapan şeyler hakkında anlamsız espriler yaptık. Aklımızda ise hep önümüzdeki birkaç saat vardı. Evlendiğim günün sabahındaki gibi hissediyordum kendimi. Çok ileri gitmiştim ve artık geri dönmek olanaksızdı.

Akşamı sabırla beklemem gerekiyordu artık. Neyse ki Voce, kıyafetimi tam zamanında gönderdi. Mükemmel görünüyordu. Peruk ise bir harikaydı. Kahvaltıdan sonra onu denemiştim. Gördüğüm dönüşüm beni çok şaşırtmıştı. Başımda o perukla çok cazibeli, çok farklı görünmüştüm. Gördüğüm kişi hiç bana benzemiyordu. Karşımda daha ilginç, daha canlı, daha hayat dolu biri vardı. Maxim ve Frank sürekli olarak bana kıyafetim hakkında soru soruyorlardı.

Onlara, "Beni tanıyamayacaksınız," dedim. "İkiniz de hayatınızın şokunu yaşayacaksınız."

Maxim asık bir suratla, "Soytarı kıyafeti giymeyeceksin, değil mi?" diye sordu. "Komik olmak için berbat kıyafetlere bürünmeyeceksin umarım."

Gayet ciddi bir sesle, "Hayır, asla," dedim.

"Alice Harikalar Diyarında fikrini uygulamış olmanı umarım."

"Ya da bu saçlarınızla Jan Dark," dedi Frank, çekingen bir şekilde.

"Hiç aklımdan geçmedi," dedim. Frank'in yüzü biraz kızardı bu cevap üzerine. En fiyakalı, en Frank'çe sesi ile, "Ne giyerseniz giyin beğeneceğimize şüphe yok," dedi.

Maxim, "Onu cesaretlendirme, Frank," dedi. "Giyeceği kıyafetle o kadar övünüyor ki ne yapsak boş. Neyse ki Bee var. Kıyafetinden hoşlanmamışsa bunu hemen söyler sana. Sevgili Bee böyle olaylarda hep yanlış kıyafetler seçer. Bir keresinde hatırlıyorum da Madam Pomadour olmuştu. Yemeğe giderken ayağı takıldı. Peruğu yana kaydı. O patavatsız sesiyle, 'Bu lanet şeye dayanamıyorum,' diye bağırıp peruğu bir sandalyenin üzerine fırlattı ve gecenin geri kalanını kendi şekilsiz saçlarıyla tamamladı. Açık mavi renkli saten eteği ile nasıl durduğunu bir düşünsene. Zavallı Giles için de o seneki balo iyi geçmemişti. Aşçı kılığında geldi ve bütün gece, sefil bir halde barda oturdu. Herhalde Bee'nin onu rezil ettiğini falan düşündü."

Frank söze girip, "Hayır, öyle olmadı," dedi. "At taklidi yapacağım derken ön takma dişlerini kaybetmişti, unuttunuz mu? Bu konuda o kadar duyarlı ki bütün gece hiç ağzını açmadı."

"A, öyle mi olmuştu? Zavallı Giles. Giyinip kuşanmayı pek seviyor," dedi Maxim.

"Beatrice, muzip oyunlar oynamayı çok seviyormuş," dedim. "Noellerde ne maskaralıklar yapıyorlarmış."

Maxim, "Biliyorum," dedi. "O nedenle ben Noel'i hiç onlarla karşılamam."

"Biraz daha kuşkonmaz ve patates almaz mısınız, Bayan de Winter?"

"Hayır, teşekkür ederim, Frank. Aç değilim. Sağ ol."

Maxim başını sallayarak, "Ne sinir bir iş," dedi. "Neyse ki yarın bu saatlerde her şey bitmiş olacak."

Frank ciddi bir sesle, "Umarım," dedi. "Bütün arabaların sa-

baha karşı saat beşe kadar beklemede kalmaları talimatını verecektim ben de."

Gülmeye başladım. Gözlerim yaşardı. "Ah canım," dedim. "Herkese telgraf çekelim de gelmesinler bari."

Maxim, "Hadi, cesur ol ve bununla yüzleş," dedi. "Uzun yıllar bir daha aynısını yaşamak zorunda kalmayacağız. Frank, eve gidip bir baksak iyi olacak gibime geliyor, ne dersin?"

Frank de aynı fikirde olduğunu söyledi. Bunun üzerine ben de, Frank'in bekâr müştemilatı ile aynı özellikleri taşıyan, bugün düşününce huzur ve sessizlikle özdeşleştirdiğimi fark ettiğim o küçük ve biraz da rahatsız yemek odasını istemeye istemeye terk ettim. Eve vardığımızda orkestranın gelmiş olduğunu gördük. Salonda biraz mahcup, biraz utangaç bir tavırla bekliyorlardı. Frith her zamankinden de ağır ve nüfuzlu bir tavırla onlara birer içki ikram etmişti. Orkestra o gece konuğumuz olacaktı. Onları karşıladıktan ve birlikte duruma uygun birkaç espri yaptıktan sonra orkestra üyeleri yerlerine alındılar. Daha sonra da Manderley'de küçük bir tura çıkartıldılar.

Bir yolculuk için hazırlanıp bineceği taşıtta hareket saatini bekleyen biri nasıl sıkılırsa o günün öğleden sonrasını da biz aynen o şekilde yaşadık. Sitemkâr bir şekilde arkamdan gelen Jasper gibi amaçsız bir şekilde odadan odaya dolaşıp durdum.

Yardım edebileceğim hiçbir şey yoktu. Benim için en akıllıcası evden uzaklaşmaktı ve bunun için de en iyi yol köpeği alıp uzun bir yürüyüşe çıkmaktı. Gelgelelim bunu yapmaya karar verdiğimde çok geçti. Maxim ve Frank çay istemişlerdi. Çay bittiğinde de Beatrice ve Giles geldi. Hepimiz için akşam çok çabuk gelmişti.

Beatrice, Maxim ile öpüşürken, "Aynı eski günlerdeki gibi," dedi. Çevresine baktı ve, "Her ayrıntıyı hatırlamışsın. Kutlarım seni," diye ekledi. "Çiçekler bir harika." Bana dönerek sordu: "Sen mi hazırladın bunları?"

Biraz sıkılarak, "Hayır, her şeyi Bayan Danvers yaptı," dedim.

"Neyse, zaten..." Beatrice sözünü tamamlamadım. Frank'in uzattığı ateşle sigarasını yakmaya odaklandı. Sigarası yanınca da yarım kalan sözünü hatırlamamış gibiydi.

Giles, "İkram işlerini yine Mitchell's ile mi hallettiniz?" diye sordu.

Maxim, "Evet. Değişen hiçbir şey olmadı sanırım. Öyle mi, Frank?" dedi. "Bütün kayıtlar zaten ofiste vardı. Unutulan hiçbir şey olmadı. Kimseyi davet etmeyi unutmadık diye düşünüyorum."

"Biz bize olmamız ne iyi," dedi Beatrice. "Bir defasında, aşağı yukarı bu saatlerde geldiğimizde en az yirmi beş kişi vardı. Hepsi de geceyi burada geçirecekti üstelik."

"Herkes ne giyiyor bakalım? Herhalde Maxim her zamanki gibi dans etmeyecek."

"Her zamanki gibi," diye karşılık verdi Maxim.

"Bence büyük bir hata. Dans etseydin balonun tadını daha iyi çıkarırdın."

"Manderley'de tadı çıkarılmamış bir balo oldu mu hiç? Hatırlıyor musun?"

"Hayır, hayatım. Organizasyon çok iyiydi hep. Ama bana kalırsa ev sahibi böyle şeylerde biraz öncülük yapmalı."

Maxim, "Ev sahibesi elinden geleni yapıyorsa bu bence yeterli," dedi. "Ne diye kendimi sıkıntıya sokayım, üstelik bir de aptal durumuna düşüreyim ki?"

"Ama bu çok saçma. Kendini hiç de aptal durumuna düşürmen gerekmiyor. Sevgili Maxim, bu görünüşünle her türlü kıyafeti rahatça taşıyabilirsin. Zavallı Giles gibi görünüşünü dert etmene hiç gerek yok."

"Giles bu akşam ne giyecek?" diye sordum. "Yoksa bu, büyük bir sır mı?"

"Yok, hayır," diye cevap verdi Giles. "Aslında gayet iyi bir şey oldu. Diktirmek için bizim oradaki terziye gittim. Arap şeyhi kılığında olacağım bu gece."

Maxim, "Aman ne güzel," dedi.

Beatrice, "O kadar da kötü değil. Yüzünü boyayacak ve gözlükleri de gözünde kalacak. Başlığı otantik. Doğu'da yaşamış bir ahbabımızdan ödünç aldık. Geri kalanını terzi bir gazeteden kopyaladı. O kıyafetin içinde Giles, gayet güzel görünüyor."

Frank, Beatrice'e, "Siz ne giyeceksiniz?" diye sordu.

"Korkarım çok fazla bir hazırlık yapmadım. Giles ile uyumlu olalım diye Doğu tarzında bir şey düşündüm. Ama benim kıyafetim orijinal değil. İşte boncuklar falan var. Yüzümü de bir peçe ile örteceğim."

Kibar bir şekilde, "Çok hoş," dedim.

"Eh işte. Fena olmadı. En azından rahat bir şey. Çok sıcaklarsam peçemi de açarım. Sen ne giyeceksin?"

Maxim, "Aman hiç sormamış ol," dedi. "Kimseye bir şey söylemiyor. Büyük bir sır olarak saklıyor. Bence giyeceği kıyafet için Londra'ya mektup bile yollamış olabilir."

Beatrice, "Hayatım, göz kamaştırıcı bir şey giyip hepimizi mahcup etmeyeceksin ya?" diye sordu. "Benimki evde dikilmiş bir kıyafet altı üstü."

Gülerek, "Merak etme," dedim. "Çok basit bir şey aslında. Ama Maxim benimle sürekli dalga geçti ve ben de ona hayatının sürprizini yaşatacağıma yemin ettim."

Giles, "Doğru söylüyorsun," dedi. "Maxim herkese yukarıdan bakar. İşin aslı şu ki aslında kıskanıyor. O da bizler gibi giyinip kuşanmak istiyor ama söyleyemiyor."

"Aman, Tanrı korusun," dedi Maxim.

Giles, Frank'e, "Sen ne giyeceksin," diye sordu.

Frank'in yüzünde acı bir ifade belirdi. "Ben o kadar yoğundum ki bu aralar, bu konuyu son dakikaya bıraktım. Dün gece eski bir pantolon, bir de çizgili bir futbolcu forması buldum. Bir

gözümün üstüne bir bant koyarsam korsan olarak görünebilirim diye düşündüm."

Beatrice, "Bize bir mektup yazıp bir kıyafet ödünç isteseydin ya," dedi. "Roger'ın geçen kış İsviçre'de giydiği bir Hollandalı kıyafeti vardı. Sana tam uyardı."

Maxim itiraz etti. "Yardımcımın bir Hollandalı olarak ortalarda dolaşmasını istemiyorum. Kimseden kira toplayamaz sonra. Bırakın korsan olsun. Böylece bazılarının da gözünü korkutmuş olur."

Beatrice kulağıma, "Bir korsandan başka her şeye benzeyecek herhalde," diye fısıldadı.

Duymazdan geldim. Zavallı Frank. Beatrice'ten çok çekiyordu.

Giles yüzünü boyamanın ne kadar zaman alacağını sordu.

Beatrice, "En az iki saatini alır. Ben olsam şimdiden işe koyulurdum. Yemekte kaç kişiyiz?" dedi.

Maxim, "Biz dahil on altı kişiyiz," dedi. "Yabancı yok. Tüm davetlileri tanıyorsun."

Beatrice, "Şimdiden heyecanlanıyorum," dedi. "Ne eğlenceli. Maxim, bunu tekrar yapmaya karar verdiğin için öyle memnun oldum ki."

Maxim başıyla beni işaret ederek, "Asıl ona teşekkür etmelisin," dedi.

Ben, "Ah, hayır. Bu, doğru değil," dedim. "Hepsi Leydi Crowan'ın hatasıydı."

Maxim bana gülümseyerek, "Boş ver," dedi. "Sen de biliyorsun ki ilk partisine katılacak bir çocuk kadar heyecanlısın."

"Değilim."

Beatrice, "Kostümünü görmek için sabırsızlanıyorum," dedi.

"Öyle aman aman bir şey değil canım," dedim.

Frank söze girip, "Bayan de Winter, onu tanıyamayacağımızı iddia ediyor," dedi.

Herkes dönüp bana baktı, gülümsedi. Çok sevinçliydim. Yü-

züm pespembe olmuştu. Herkes bana karşı çok dostça davranıyordu. Dans ve ev sahibesi olma düşüncesi nedense birden çok eğlenceli geldi.

Dans, evin gelini olduğumdan benim şerefime veriliyordu. Diğer herkes ayakta dururken ben kütüphanedeki masaya oturup ayaklarımı salladım. İçimden üst kata çıkıp duvardaki büyük aynanın karşısına geçmek, elbisemi giymek, peruğumu denemek geçiyordu. Giles, Beatrice, Frank ve Maxim bana bakıp kıyafetim hakkında konuşunca kendimi aniden çok önemli biri gibi hissetmiştim. Herkes ne giyeceğimi merak ediyordu. Yumuşak, beyaz kıyafetimi, dümdüz, biçimsiz vücudumu ve düşük omuzlarımı nasıl gizleyeceğini düşündüm. Düz ve cansız saçlarımın, peruğumun parlak ve bukleli görüntüsü altında nasıl gözden kaybolacağını geçirdim aklımdan.

Hafifçe esneyip umursamaz bir tavırla, "Saat kaç?" diye sordum. "Acaba artık üst kata çıksak mı?"

Odalarımıza çıkmak için salondan geçerken evin nasıl değiştiğini fark ettim ilk defa. Odalar nasıl da güzel görünüyorlardı. Yalnızken çok resmi ve soğuk olduğunu düşündüğüm misafir odası bile şimdi bir renk cümbüşü içindeydi. Her köşede çiçekler, yemek masasının beyaz örtüsü üzerindeki gümüş kâseler içinde güller vardı. Taraçaya bakan yüksek pencerelerden, günbatımı ile birlikte içeriye peri ışıkları dolacaktı. Orkestra üyeleri, enstrümanlarını salonun üstündeki balkona hazır bir halde bırakmışlardı. Salonun kendisinde de değişik, umutlu bir hava hâkimdi. Balodan dolayı olsa gerek, daha önce hiç tanık olmadığım, resimlerin altındaki çiçeklere, geniş taş basamaklarda dururken attığımız kahkahalara kadar yayılan bir dinginlik, bir ferahlık vardı.

Eski vakar gitmişti. Manderley, daha önce kırk yıl düşünsem aklıma gelmeyecek bir şekilde hayat bulmuştu. Bildiğim, tanıdığım sessiz Manderley değildi. Yeni bir anlam kazanmıştı. Biraz ehlikeyif, biraz muzaffer, biraz sevimli bir havaya bürün-

müştü şimdi. Ev sanki çok uzun zaman önce, salonun gerçek anlamda bir ziyafet salonu olarak kullanıldığı, duvarların silahlarla ve halılarla dolu olduğu, erkeklerin ortadaki uzun ve dar masanın çevresine oturup bizim şu anda attığımız kahkahaları bile bastıracak kahkahalarla güldükleri, şarap ve şarkı istedikleri, uyuklayan köpeklere büyük et parçaları attıkları günleri anımsamıştı. Daha sonraki yıllarda yine aynı neşe olacaktı ama bu sefer biraz daha zarif ve asil bir ruha bürünecekti ev. Bu gece kıyafetini giyeceğim Caroline de Winter, dansa katılmak için beyaz elbisesiyle geniş taş basamaklardan aşağı inecekti. Keşke zaman içinde yolculuk yapıp onu görebilseydik. Bu modern, bu romantizmden uzak, yakışıksız dans müzikleriyle evi aşağılamasaydık keşke. Manderley'ye uygun şeyler değillerdi. Birden Bayan Danvers ile aynı fikirde olduğumu fark ettim. Bu geceki gibi karmakarışık bir resmi geçide benzeyen, zavallı Giles'ın Arap şeyhi kılığında çok iyi niyetli ve içten biri gibi göründüğü bir şey değil, dönem balosu düzenlemeliydik. Clarice'i yatak odamda beni beklerken buldum. Yuvarlak yüzü heyecandan pespembe idi. Küçük çocuklar gibi kıkırdayarak gülüştük. Sonra ondan odamın kapısını kilitlemesini istedim. Elbisenin sarılı olduğu ince kâğıt hışırtılı ve gizemli sesler çıkardı. Suç ortakları gibi birbirimizle fısıltı ile konuşuyor, parmak uçlarımızda yürüyorduk. Noel arifesindeki bir çocuk gibi hissettim kendimi yine. Odada yalın ayak bir oraya bir buraya gidip gelmek, ara ara patlattığımız sessiz kahkahalar, bastırılmış nidalar, bana yıllar evvel çorabımı astığım zamanları hatırlattı. Maxim soyunma odasındaydı. Aradaki kapı da kilitliydi. Rahattım. Tek müttefikim ve en sevdiğim arkadaşım Clarice idi. Elbise üzerime mükemmel oturdu. Kıpırdamadan duruyordum. Sabırsızlığımı zorlukla kontrol ediyordum. Clarice de bu arada beceriksiz elleriyle elbiseyi bana giydirmeye çalışıyordu.

Geriye doğru eğilerek, "Efendim, bu çok güzel bir elbise," diyordu sürekli. "İngiltere Kraliçesi'ne yaraşır bir elbise."

Heyecanla, "Sol omuzun altındaki şu şerit görünüyor mu?" diye sordum.

"Hayır, efendim. Hiçbir şey görünmüyor."

"Nasıl durdu? Nasıl görünüyorum?" Cevabını beklemedim. Aynanın karşısında döndüm, eğildim, büküldüm, kaşlarımı çattım, gülümsedim. Çok farklı hissediyordum kendimi. Görünüşüm artık canımı sıkmıyordu. Soğuk, sıkıcı kişiliğim nihayet geri plana itilmişti. "Bana peruğu versene," dedim heyecanla. "Dikkat et, ezilmesin. Buklelerin düz olmaması lazım. Yüzden aşağı doğru sarkmaları gerekiyor." Clarice, arkamda duruyordu. Aynadan yuvarlak yüzünü, ışıldayan gözlerini, aralık dudaklarını görüyordum. Kendi saçımı kulaklarımın arkasına doğru taradım. Titreyen parmaklarımla, için için gülerek yumuşak, kıvırcık peruğu elime alıp Clarice'e baktım.

"Ah, Clarice, acaba Bay de Winter ne diyecek?"

Zaferimi, yüzümdeki gülümsemeyi saklamaya çalışarak bukleli peruğu mat, kahverengi saçlarımın üzerine örttüm. O sırada biri gelip kapıya vurdu.

Panik içinde, "Kim o?" dedim. "İçeri gelemezsiniz şimdi."

Beatrice, "Benim, canım. Panik yapma. Ne durumdasın? Sana bir bakmak istiyorum."

"Hayır, olmaz," dedim. "İçeri girme. Daha hazır değilim."

Telaşlanan Clarice ellerinde firketelerle yanı başımda duruyordu. Onları bir bir ellerinden alıp kutuda bozulan bukleleri kontrol ettim.

"Hazır olunca ben ineceğim aşağıya," diye seslendim. "Hepiniz aşağıya inin. Beni beklemeyin. Maxim'e de odaya giremeyeceğini söylersin."

"Maxim zaten aşağıda. Bizimle beraber indi. Banyo kapına vurmuş ama cevap vermemişsin. Geç kalma şekerim. Hepimiz merak içindeyiz. Yardım istemediğine eminsin, değil mi?"

Sabırsızca bağırdım. "Hayır. İnin siz, inin."

Ne diye şu dakikada gelip canımı sıkıyordu ki? Gereksiz yere

heyecan yapmıştım. Ne yaptığımı unutturmuştu bana. Bir fırketeyi peruğun buklelerinden birine sapladım. Beatrice'in sesi kesilmişti. Herhalde kapıdan uzaklaşmıştı. Doğulu kıyafetinden memnun muydu acaba? Giles yüzünü boyamayı becerebilmiş miydi? Ne kadar saçmaydı bütün bunlar. Neden yapıyorduk ki bunları? Niye böyle çocuklaşmıştık?

Aynadan bana bakan yüzü tanımadım. Gözler daha mı iri, ağız daha mı küçük, cilt daha mı beyaz ve pürüzsüzdü ne? Bukleler başımın üstünde küçük bulutlar gibi bir küme oluşturmuştu.

Bu, bana benzemeyen beni seyredip gülümsedim. Yeni ve yavaş bir gülümsemeydi bu.

"Ah, Clarice," dedim. "Ah Clarice!" Elbisemin eteğini tutup ona reverans yaptım. Fırfırları yerleri süpürüyordu. Heyecanla kıkırdadı, biraz da utandı, yüzü kızardı ama çok sevinçliydi. Aynanın karşısında, kendi yansımama bakarak bir sağa bir sola yürüdüm.

"Kapıyı aç hadi," dedim. "Aşağıya iniyorum. Önden koşup bak bakalım, oradalar mı?" Dediklerimi yaptı. Hâlâ kıkırdıyordu. Eteklerimi topladım ve onun arkasından koridora geçtim.

Bana baktı ve başını sallayarak, "İnmişler," diye fısıldadı. "Bay de Winter, Binbaşı ve Bayan Lacy. Bay Crawley da şimdi inmiş. Salondalar." Büyük merdivenin başındaki kemerin oradan aşağıya, salona baktım.

Evet, aşağıdaydı hepsi. Beyaz Arap kıyafeti ile Giles kahkahalarla gülüyor, belindeki kılıcı gösteriyordu. Beatrice yeşil renkli olağanüstü bir kıyafete bürünmüştü. Boynunda bir dizi boncuk vardı. Zavallı Frank biraz mahcup, çizgili forma ve denizci çizmeleriyle biraz da aptal bir görünüm sergiliyordu. Partinin tek normal görünüşlü kişisi, akşam kıyafetleri içindeki Maxim idi.

"Ne yaptığını bilmiyorum," dedi Maxim. "Saatlerdir odasında. Saat kaç oldu, Frank? Yemeğe davet ettiğimiz kişiler her an kapıya dayanabilirler."

Orkestra üyeleri de kostümlerini giyip balkondaki yerlerini almışlardı. Kemancılardan biri enstrümanını akort ediyordu. Önce yayı usulca tellerin üzerinde gezdirdi, sonra tellerden birini çekti. Caroline de Winter'ın tablosuna ışık vuruyordu.

Evet, kıyafet o tablodan birebir kopyalanmıştı. Kabarık kollar, fırfırlar, kurdele ve elimde tuttuğum geniş kenarlıklı yumuşak şapka. Buklelerim, aynen onun bukleleriydi. Onunkiler gibi yüzümden aşağı sarkıyorlardı. Daha önce kendimi hiç bu kadar heyecanlı, bu kadar mutlu ve gururlu hissetmemiştim. Kemancıya elimi salladım, sonra da sessiz olması için parmağı dudaklarıma götürdüm. Gülümseyip başıyla selam verdi. Balkonu boylu boyunca yürüdü ve yanıma geldi.

"Davulcu beni anons etsin," diye fısıldadım. "Davula vursun, sonra, 'Bayan Caroline de Winter,' diye bağırsın. Aşağıdakileri şaşırtmak istiyorum." Anladığını belirten bir baş işareti yaptı. Kalbim güm güm atıyordu saçma sapan bir şekilde ve yanaklarım yanıyordu. Ne müthiş bir keyifti bu! Nasıl gülünç, çocukça bir keyif! Koridorda hâlâ iki büklüm duran Clarice'e bakıp gülümsedim. Eteğimi topladım. Sonra davulun sesi büyük salonda yankılandı ve o sesi bekleyen beni bile bir an için ürküttü. Aşağıdakilerin başlarını şaşkınlıkla yukarıya çevirdiklerini gördüm.

Davulcu, "Bayan Caroline de Winter," diye bağırdı.

Merdivenlerin başına gelip orada durdum, gülümsedim. Şapkam, resimdeki kız gibi elimdeydi. Merdivenlerden inerken alkışlanmayı, kahkahalar atılmasını umuyordum. Ama ne alkışlayan vardı ne de kahkaha atan.

Herkes bana boş gözlerle bakıyordu. Beatrice'in ağzından küçük bir bağırtı çıktıysa da eliyle hemen ağzını kapattı. Ben gülümsemeye devam ediyordum. Elimi tırabzana koydum.

"Nasılsınız, Bay de Winter?" diye sordum.

Maxim hiç kıpırdamadı. Kadehi elinde bana öylece bakmaya devam etti. Yüzünde hiç renk yoktu. Bembeyaz kesilmişti. Frank bir şeyler söylemek için yanına gittiyse de eliyle onu

durdurdu. Bir ayağım basamakta duruyordum. Tereddüt ettim. Ters giden bir şey vardı. Anlamamışlardı. Maxim neden öyle bakıyordu bana? Neden hepsi transa girmiş gibi donakalmıştı?

Sonra Maxim gözlerini yüzümden hiç ayırmadan merdivene doğru yürüdü.

"Sen ne yaptığını sanıyorsun?" diye sordu. Bakışlarında öfke vardı. Yüzü hâlâ bembeyazdı.

Kıpırdayamadım. Elim tırabzanda öylece durmaya devam ediyordum.

Bakışlarından, sesinden korkmuş bir halde, "Resim," dedim. "Balkondaki resim."

Uzun bir sessizlik oldu. Birbirimize bakmaya devam ettik. Salonda kimse kıpırdamıyordu. Yutkundum. Elimi boğazıma götürdüm. "Ne oldu?" dedim. "Ne yaptım ben?"

Keşke öyle boş gözlerle bana bakmasalardı. Keşke biri çıkıp bir şey söyleseydi. Maxim tekrar konuşmaya başladığında sesini tanıyamadım. Kısık ve derinden, buz gibi soğuk, bana yabancı bir sesti.

"Gidip üstünü değiştir," dedi. Ne giydiğinin önemi yok. Sıradan bir akşam kıyafeti de olabilir, fark etmez. Hadi, kimseler gelmeden gidip değiş."

Konuşamadım. Ona öylece bakmaya devam ettim. Yüzündeki beyaz maskedeki tek canlı şeyler, gözleriydi.

"Ne dikiliyorsun hâlâ?" dedi. Sesi öfkeli ve tahammülsüzdü. "Ne dediğimi duymadın mı?"

Geri dönüp gözlerim bir şey görmeden koridora koştum. Beni anons eden davulcunun şaşkın yüzü ilişti gözüme bir an. Nereye gittiğime bakmadan, onun yanından geçip tökezleyerek koşmaya devam ettim. Gözlerim yaşlarla dolmuştu. Hiçbir şey göremiyordum. Neler olup bittiğini bilmiyordum. Clarice gitmişti. Koridorda kimse yoktu. Aptal ve şaşkın bir halde etrafıma bakındım. Sonra batı kanadına giden yolun üzerindeki kapının açık olduğunu, kapıda birinin durduğunu fark ettim.

O kişi Bayan Danvers idi. Yüzündeki iğrenç, muzaffer ifadeyi asla unutmayacağım. Zevkten dört köşe olmuş bir şeytanın yüzüydü bu. Orada öylece durmuş bana gülüyordu.

Koşarak kaçtım oradan. Uzun ve dar koridora girdim. Kendi eteğime basıp sendeleyerek odama daldım.

17

Clarice beni yatak odasında bekliyordu. Yüzü sapsarıydı. Korkmuştu. Beni görür görmez gözyaşlarına boğuldu. Bir şey demedim. Elbisemin kopçalarını yırtarcasına açmaya başladım. Doğru dürüst beceremediğim için Clarice yardıma geldi. Hâlâ sesli sesli ağlıyordu.

"Üzülme, Clarice," dedim. "Senin hatan değildi." Başını salladı. Yaşlar gözlerinden süzülmeye devam ediyordu.

"Güzel elbiseniz, efendim," dedi, "güzelim, beyaz elbiseniz."

"Önemli değil. Kopçayı bulabildin mi? Bak, arkada. Bir tane daha olmalı. Onun altında."

Beceriksizce kopçaları açmaya devam etti. Elleri titriyor, benden bile kötü yapıyordu, sık sık soluklanmak için duruyordu.

"Peki şimdi ne giyeceksiniz?" diye sordu.

"Bilmiyorum ki. Hiç bilmiyorum." Kopçaları sonunda açmayı başardı. Nihayet bu kıyafetten kurtulmuştum. "Galiba yalnız kalsam iyi olacak, Clarice," dedim. "Bana bir iyilik yapıp beni yalnız bırakır mısın, canım? Üzülme sakın. Her şey yoluna girecek. Olanları unut. Partide güzelce eğlenmeni istiyorum."

Islak ve şişmiş gözleriyle bana bakıp, "Sizin için bir kıyafet seçebilir miyim, efendim?" dedi. "Hemen hallederim."

"Hayır. Hiç gerek yok. Beni yalnız bırakman yeterli ve bir de..."

"Evet, efendim?"

"Olanlarla ilgili sakın ama sakın bir şey anlatma."

"Anlatmam, efendim," dedi ve tekrar bir ağlama krizine girdi.

"Seni böyle görmesinler. Odana gidip yüzüne bir şeyler yap. Ağlayacak bir şey yok. Hem de hiçbir şey yok, tamam mı?" O sırada biri kapıyı çaldı. Clarice korkmuş gözlerle bana baktı.

"Kim o?" dedim. Kapı açıldı. İçeriye Beatrice girdi. Doğrudan yanıma geldi. Doğulu kıyafeti, bileklerinden sarkan bilezikleriyle garip hatta biraz da komik bir görüntüsü vardı.

"Canım benim, ah bir tanem benim," dedi. Ellerini bana uzattı.

Clarice odadan sessizce çıkıp gitmişti. Birdenbire çok halsiz ve yorgun hissettim kendimi. Gidip yatağa oturdum. Elimi başıma götürüp peruğu çıkardım. Beatrice ayakta beni seyrediyordu.

"İyi misin?" diye sordu. "Yüzün bembeyaz."

"Işıktandır. İnsanın yüzünde renk bırakmıyor."

"Birkaç dakika otururbut kendine gelirsin. Dur, sana bir bardak su getireyim."

Banyoya gitti. Bilezikleri her hareketinde şakırdıyordu. Elinde bir bardak su ile geri geldi.

İstemesem de gönlü olsun diye birazını içtim. Musluktan gelen su sıcaktı. Akıtıp soğutmamıştı.

"Ben hemen anladım tabii bu işte korkunç bir hata olduğunu," dedi. "Sen bilemezdin ki. Nereden bileceksin?"

"Neyi?"

"Canım, hani galerideki tablodan kopyaladığın o kıyafet var ya, işte o kıyafet, son kıyafet balosunda Rebecca'nın giydiği kıyafetti. Aynısı. Bire bir. Aynı resim. Aynı kıyafet. Merdivenlerde öylece karşımıza çıktığında dehşete kapıldım ve hatta bir an için..."

Cümlesini tamamlamadı. Teselli etmek ister gibi omuzuma birkaç kez eliyle vurdu.

"Zavallı küçüğüm benim. Ne talihsizsin. Ama nereden bilebilirdin ki?"

"Bilmem gerekirdi," dedim aptalca ve boş gözlerle ona bakarak. "Bilmem lazımdı."

"Saçmalama. Nasıl bilebilirdin ki? Hiçbirimizin aklından başka türlü bir şey geçmedi. Sadece büyük bir şok yaşadık, sen de gördün. Hiçbirimiz beklemiyorduk ve Maxim de..."

"Evet, Maxim de?"

"O sandı ki sen bunu kasten yaptın. Onu şaşırtacağına dair iddialaşıyormuşsun, öyle değil mi? Aptalca bir şaka. Tabii ki o bunu anlamadı. Onun için müthiş bir şok oldu. Böyle bir şeyi kasten yapmış olamayacağını, o resmi tamamen tesadüfen seçtiğini hemen anlattım ona tabii."

"Bilmem gerekirdi," diye yineledim. "Hepsi benim hatam. Görmem gerekirdi. Bilmem gerekirdi."

"Hayır, hayır. Üzülme. Ona her şeyi sakince anlatabilirsin. Her şey yoluna girecek. Ben yukarı çıkarken ilk misafir grubu da yeni gelmişti. İçkilerini alıyorlardı. Her şey yolunda. Frank ve Giles'a elbisenin uymadığına, senin de buna çok üzüldüğüne dair bir hikâye anlatmalarını söyledim."

Cevap vermedim. Ellerim kucağımda öylece oturmaya devam ettim.

Beatrice, "Onun yerine ne giyebilirsin, bakalım," dedi ve gardırobuma gidip kapısını açtı. "Bak, neymiş bu mavi elbise bakayım? Çok hoş görünüyor. Giysene şunu. Kimsenin bir şey diyeceği yok, çekinme. Çabuk, hadi. Sana yardım edeyim."

"Hayır. Ben aşağıya inmeyeceğim."

Beatrice çok sıkıntılı bir ifade ile yüzüme baktı. Mavi elbisem kolundaydı.

"Ama şekerim, gelmek zorundasın," dedi endişeyle. "Gelmemen mümkün değil."

"Hayır, Beatrice. Ben aşağıya inmiyorum. Onların karşısına çıkamam. Bu olanlardan sonra mümkün değil."

"İyi de kimse kıyafetinle ilgili bir şey bilmeyecek ki. Frank ve Giles ağızlarını sımsıkı kapalı tutacak. Biz bütün hikâyeyi ayarladık. Dükkân sana yanlış kıyafet yolladı. Kıyafet üstüne olmadı. Sen de onun yerine sıradan bir gece kıyafeti giyiyorsun. Herkes kıyafetinin gayet normal olduğunu düşünecek. Bu durumun baloya hiçbir etkisi olmayacak."

"Anlamıyorsun beni. Kıyafet falan umurumda değil. Burada önemli olan, benim yüzümden yaşanan tatsız olay. Aşağıya inemem, Beatrice, inemem."

"Ama hayatım, Giles ve Frank bu durumu anlayışla karşıladı. Seni asla suçlamıyorlar. Maxim de öyle. O sadece ilk anda şoke oldu... Ben yanına gidip bir dakikalığına baş başa kalmaya çalışacağım ve durumu açıklayacağım."

"Hayır diyorum, hayır."

Mavi elbiseyi yatağa, yanıma bıraktı. Çok kaygılı, çok telaşlı bakışlarla bana bakarak, "Herkes gelmiştir. Aşağıya inmezsen çok acayip bir durum ortaya çıkacak. Durup dururken başının ağrımaya başladığını söyleyemem ki."

"Söyle, ne olur ki," dedim bezgin bir şekilde. "Ne olur, ne önemi var? Sen ayarlarsın her şeyi. Kimse umursamaz. Beni tanımıyorlar zaten."

"Hadi bir tanem," dedi elimi tutarak. "Hadi kalk da gidelim. Bu güzel mavi elbiseyi giy. Maxim'i düşün. Onun hatırına inmelisin aşağıya."

"Zaten her zaman onu düşünüyorum."

"Peki, hadi o halde."

"Hayır," dedim. Tırnaklarımı kemiriyor. Yatakta öne arkaya sallanıyordum. "Gelemem. Olmaz."

Kapı yine çalındı. Beatrice, "Hey Tanrım, kim bu şimdi?" dedi açmaya giderken. "Ne var?"

Kapıyı açtı. Gelen Giles idi. "Bütün davetliler geldi. Maxim, ne olduğunu öğrenmem için beni yukarı yolladı," dedi.

"Aşağıya inmeyecekmiş dersin. Ne söyleyeceğiz biz şimdi?"

Giles'ın açık kapıdan bana baktığını gördüm.

"Aman Tanrım. Ne fena bir durum," diye fısıldadı. Bana bakışını yakaladığımı anlayınca utanarak başını çevirdi.

Beatrice'e, "Ne diyeyim Maxim'e?" diye sordu. "Saat sekizi beş geçiyor."

"De ki kendini biraz kötü hissediyormuş. Ama daha sonra aramıza katılmaya çalışacakmış. Akşam yemeğine beklemesinler. Ben hemen iniyorum. Her şeyi toparlamaya çalışacağım."

"Peki, tamam." Yine gözünün ucuyla bana doğru baktı. Anlayışlı ama meraklı, neden yatağın üstünde öylece oturduğumu sorgulayan bakışlardı bunlar. Bir kazadan sonra doktorun gelmesini bekleyen insanlarınki gibi kısık sesle konuşuyordu.

"Yapabileceğim başka bir şey var mı?" diye sordu.

"Hayır. Sen aşağı in şimdi. Ben de birkaç dakikaya geliyorum."

Beatrice'in dediğini yaptı ve Arap şeyhi kılığı içinde ayaklarını sürüye sürüye uzaklaştı. Yıllar sonra düşündüğümde kahkahalarla güleceğim bir andı bu. "Giles'ın Arap şeyhi kılığını hatırlıyor musun? Beatrice'in de yüzünde bir peçe vardı hani. Bileklerindeki bilezikler de şakırdayıp duruyordu," diyecektim. Zaman, bu olayı olgunlaştıracak, tatlı bir anıya dönüştürecekti. Fakat şimdi tatlı falan değildi. Gülmüyordum. Gelecekte değil şimdiki zamandaydık. Çok canlı, çok gerçekti her şey. Yatağın üstünde oturmuş, kuştüyü yorganın tüylerini koparıyor, kenarından köşesinden kuş tüylerini çekip çıkarıyordum.

Beatrice, "Bir brendi içer misin?" diye sordu son bir çabayla. "Tamam, altı üstü Hollanda cesareti ama bazen harikalar yaratabiliyor."

"Hayır," dedim. "Hayır. Hiçbir şey istemiyorum."

"Benim aşağı inmem lazım. Giles, yemeği beklettiklerini söyledi. Seni tek başına bırakmamın bir sakıncası olmadığına emin misin?"

"Evet. Teşekkür ederim, Beatrice."

"Ah, canım benim. Hiç gerek yok. Keşke elimden bir şey gelseydi." Aynaya eğildi ve yüzüne biraz pudra sürdü. "Şu yüzümün haline bak," dedi. "Bu lanet peçe çok felaket bir şey, biliyorum ama katlanacağım mecburen." Odadan çıktı, kapıyı arkasından kapattı. Aşağı gelmem yönündeki ricasını geri çevirerek bana karşı beslediği sempatiyi azalttığımı hissettim. Korkaklık etmiştim. Anlamıyordu beni. Başka bir ırka mensuptu. Benim üyesi olmadığım bir ırktan geliyordu. Onlar, o ırkın kadınları yürekliydi. Benim gibi değillerdi. Bu tatsız duruma sebep olan kişi Beatrice olsaydı kıyafetini değiştirip aşağı iner ve misafirlerini karşılardı. Gülen yüzüyle Giles'ın yanında olur, gelen misafirlerle tokalaşırdı. Ben yapamazdım bunu. Ne cesaretim ne de onurum vardı. Kötü yetiştirilmiştim.

Sürekli olarak Maxim'in kireç gibi bembeyaz kesilmiş yüzündeki çakmak çakmak gözlerini, onun arkasında cansız kuklalar gibi durup bana bakan Giles, Beatrice ve Frank'i görüyordum.

Yataktan kalkıp pencerenin yanına gittim. Bahçıvanlar, gül bahçesindeki ışıkların etrafında çalışıyorlar, yanıp yanmadıklarını test ediyorlardı. Gökyüzünün mavisi solmuştu. Birkaç somon renkli akşam bulutu batı yönünde uzanıyordu. Karanlık çöktüğünde lambaların tümü birden yakılacaktı. Dışarıda oturmak isteyen çiftler için gül bahçesine masalar ve sandalyeler getirilmişti. Güllerin kokusunu pencereden bile alabiliyordum. Adamlar birbirleriyle konuşup gülüşüyor. "Şuradaki yanmıyor," diyor biri. "Küçüklerden bir ampul daha getirsene bana. Bill, mavi olanlardan getir." Ampulü yuvasına takıyor. Keyifle o zamanın moda şarkılarından birini ıslıkla çalmaya başlıyor adam. Belki bu gece, salonun üzerindeki orkestra balkonunda çalacak

müzisyenler de aynı şarkıyı çalacak. Adam, "Tamamdır," diyor ampulü yakıp söndürürken. "Hepsi çalışıyor. Yanmayan ampul yok. Şimdi gidip bir de şu taraçaya bakalım." Islık çalarak evin köşesini dönüyorlar. Keşke erkek olsaydım diyorum içimden. Akşamın ilerleyen saatlerinde adam, elleri ceplerinde, başında kasketiyle araba yolunda arkadaşları ile eve çıkan otomobilleri seyrediyor. Evin çalışanlarından meydana gelen kalabalıkta durup taraçanın bir köşesinde onlara ayrılmış uzun masada oturuyor ve elma şarabını yudumluyor. "Aynı eski günlerdeki gibi," diyor. Ama arkadaşı hayır anlamında başını sallayıp piposunu tüttürüyor. "Bu yeni gelen, bizim Bayan de Winter'ımız gibi değil. Çok başka." Onun yanındaki kadın ve başkaları da aynı fikirde olduklarını belirtiyor, "Doğru, evet," diyerek başlarını sallıyorlar.

"Bu gece yok mu? Taraçaya hiç çıkmadı."

"Kimbilir. Bilemiyorum ki. Görmedim."

"Bayan de Winter her yeri dolaşırdı."

"Evet ya."

Kadın, komşularına dönüp başını gizemli bir şekilde sallıyor.

"Diyorlar ki bu gece baloya hiç katılamayacakmış."

"Deme?"

"Evet. Evdeki uşaklardan biri dedi ki Bayan de Winter bütün akşam odasından hiç çıkmamış."

"Nesi var acaba? Hasta falan olmasın?"

"Hayır. Bence huysuzluk ediyor. Küsmüştür. Elbisesinden memnun değilmiş diyorlar."

Kalabalıktan gülüşme ve mırıldanmalar yükseliyor.

"Hiç böyle bir şey duydunuz mu daha önce? Bay de Winter için büyük bir utanç bu."

"Ben olsam buna, bu veledin yaptığına katlanmazdım."

"Belki söylenenler doğru değildir."

"Hepsi doğru. Evde herkes bunu konuşuyor." Biri diğerine, öteki yanındakine. Bir gülümseme, bir göz kırpma, omuz silk-

me. Bir grup, sonra bir başka grup. Sonra taraçada ve bahçede dolaşan misafirlere, üç saat sonra altımdaki gül bahçesinde oturacak çifte kadar yayılıyor.

"Duyduğum şey doğru mu acaba?"

"Ne duydun ki?"

"Meğer hiçbir şeyi yokmuş. Büyük bir tartışma olmuş aralarında. O da bunun üzerine baloya katılmama kararı almış."

"Demiştim ben!" Kaşlar kalkıyor, uzun bir ıslık çalınıyor.

"Biliyorum. Fakat bu durum biraz garip değil mi sence de? Yani insanlar birdenbire şiddetli baş ağrısına tutulmazlar. Bence çok şüpheli bir durum var ortada."

"Adam suratı asıktı biraz sanki."

"Bence de."

"Aslında ben daha önce de evliliklerinin kötü gittiğini duymuştum?"

"Aa? Sahi mi diyorsun?"

"Hı-hı. Çok kişi öyle diyor. Adam, büyük bir yanlış yaptığını anlamış. Yüzüne bakılacak bir kadın değilmiş."

"Öyleymiş. Hiçbir özelliği yokmuş. Neyin nesi bu kadın?"

"Sıradan biri. Fransa'nın güneyinde bulmuş bunu. Bakıcılık mı ne yapıyormuş."

"Aman Tanrım!"

"Biliyorum. Rebecca'yı düşünürsen..."

Boş sandalyelere bakmaya devam ettim. Somon renkli gökyüzü griye dönmüştü şimdi. Başımın üzerinde akşam yıldızı parlıyordu. Gül bahçesinin ilerisindeki koruda kuşlar, karanlık çökmeden önceki son şarkılarını söylüyorlardı. Yalnız bir martı uçup gitti gökyüzünde.

Pencereden ayrılıp yeniden yatağın başına döndüm. Yere bıraktığım beyaz kıyafeti alıp sarılı olduğu ince kâğıtlarla birlikte kutusuna geri koydum. Peruğu da aynı şekilde kutusuna kaldırdım. Sonra, Monte Carlo'da Bayan Van Hooper'ın kıyafetlerini ütülerken kullandığım ütüyü bulmak için dolaplardan birine

baktım. Yün kazaklarla birlikte bir rafın arka tarafında buldum ütüyü. Epeydir kullanmamıştım. Her voltaj ile kullanılabilen ütülerden biriydi. Duvardaki prize taktım. Beatrice'in dolaptan çıkarıp getirdiği mavi elbiseyi, Monte Carlo'da Bayan Van Hooper'ın elbiselerini ütüler gibi ağır ağır, sistemli bir şekilde ütülemeye başladım.

Ütüleme bitince elbiseyi yatağın üzerine koydum. Sonra beyaz elbise için yaptığım ağır makyajı temizledim yüzümden. Saçlarımı taradım, ellerimi yıkadım. Mavi elbiseyi üzerime geçirip ayağıma da ona uygun bir çift ayakkabı giydim. Yine eski ben, Bayan Van Hopper ile beraber otelin locasına inen, o eski genç kız olmuştum işte. Odamın kapısını açtım ve koridor boyunca yürümeye başladım. Ortalık çok sakin ve sessizdi. Sanki aşağıda bir parti düzenlenmemişti. Koridorun sonuna kadar parmak uçlarımda ilerleyip köşeyi döndüm. Batı kanadına açılan kapı kapalıydı. Çıt çıkmıyordu. Galerinin yanındaki kemere ve merdivenin başına varınca yemek odasından gelen konuşmaların mırıltı halindeki seslerini duydum. Yemek devam ediyordu. Büyük salon boştu. Balkonda da kimse yoktu. Orkestra da yemeğini yiyor olsa gerekti. Onlar için nasıl bir ayarlama yapıldığını bilmiyordum. Frank ayarlamıştı. Frank ya da Bayan Danvers.

Bulunduğum noktadan balkondaki Caroline de Winter tablosunu görebiliyordum. Yüzünü çevreleyen bukleleri, dudaklarındaki tebessümü görebiliyordum. Ziyaretine gittiğim gün piskoposun karısının bana söylediği söz aklıma geldi. "Baştan ayağa beyazlar içindeydi. Simsiyahtı saçları." Bunu hatırlamam gerekirdi. Nasıl unutabilmiştim? Balkonda duran enstrümanlar, küçük nota sehpaları, o kocaman davul ne de garip görünüyordu. Adamlardan biri mendilini sandalyenin üzerine bırakmıştı. Korkuluğa yaslanıp aşağıya, salona baktım. Biraz sonra, piskoposun karısının söylediği gibi insanlarla dolacak, Maxim gelenleri salonun girişinde karşılayacaktı. Misafirlerin sesleri

tavanda yankılanacak, orkestra şu anda durup aşağıya eğildiğim balkonda şarkılar çalacak, kemancı gülümseyecek, müzikle birlikte sallanacaktı.

Artık böyle olmayacaktı. Balkonda bir tahta gacırdadı. Geriye, arkamdaki balkona baktım. Kimse yoktu. Balkon biraz önceki gibi bomboştu. Ama yüzüme bir rüzgâr çarpıyordu. Birisi koridorda bir pencereyi açık unutmuş olmalıydı. Yemek odasından belli belirsiz konuşmalar gelmeye devam ediyordu. Hiç kıpırdamadığım halde tahtanın neden gacırdadığını düşündüm. Belki gecenin sıcağından eski tahtalardan biri şişmişti. Havadaki cereyanı hissedebiliyordum hâlâ. Cereyan nedeniyle nota sehpalarından birinden yere bir yaprak düştü. Merdivenlerin başındaki kemerli galeriye baktım. Cereyanın kaynağı orasıydı. Tekrar kemerin altına geldim. Uzun koridora girdiğimde batı kanadındaki pencerelerden birinin ardına kadar açılarak duvara yaslanmış olduğunu gördüm. Koridor karanlıktı. Buradaki ışıklar yakılmamıştı. Açık bir pencereden esen rüzgârı yüzümde hissedebiliyordum. El yordamıyla duvarda elektrik anahtarı aradım ama bulamadım. Açık pencereyi, rüzgârın ileri geri savurduğu perdeyi görebiliyordum. Akşamın gri ışıkları zeminde garip gölgeler yaratmıştı. Denizin sesi açık denizden kulaklarıma ulaşıyor, çekilen suların çakıl taşlarına sürtünürken çıkardığı yumuşak tıslamaları duyabiliyordum.

Gidip pencereyi kapatmadım. İnce elbisemin içinde titreyerek, iç çeken ve sahili terk eden denizin sesini dinleyerek orada öylece durdum, bekledim. Sonra aniden dönüp batı kanadının arkamda kalan kapısını kapattım ve kemerli galeriden tekrar dışarıya çıkıp merdivenlere ulaştım.

Yemek odasından gelen mırıltılar yükselmişti. Eskisinden daha yüksek geliyordu şimdi. Yemek odasının kapısı açıktı. Yemekten çıkıyorlardı. Robert'ı açık kapının yanında dikilirken gördüm. Sandalyeler çekiliyor, birbirine geçmiş konuşmalar ve kahkahalar duyuluyordu.

Onları karşılamak için yavaşça merdivenlerden aşağı indim.

Manderley'de katıldığım bu ilk ve aynı zamanda son partiye bugün dönüp baktığımda bazı şeylerin, o büyük ve boş tuvalde öne çıktığını, daha belirgin olarak hafızamda yer ettiğini görüyorum. Arka plan sisli ve bulanıktı. Hiçbirini tanımadığım yüzlerden meydana gelen donuk bir deniz vardı ortada. Orkestra sonu gelmez bir vals parçasını sürekli olarak, ara vermeden çalıyordu. Aynı çiftler, bana aynı sabit tebessümleriyle bakarak döne döne dans ediyorlardı. Ben merdivenlerin dibinde ve Maxim'in yanında durmuş, geç gelen misafirlerimizi karşılıyordum. Dans eden çiftler bana bir ip parçasının ucunda, görünmez bir el tarafından dönüp duran kuklaları anımsatıyordu.

Adını bilmediğim bir kadın vardı. Bir daha da görmedim zaten. Somon renkli bir kıyafet giymişti. Çemberli eteği eski zamanlara bir gönderme yapıyordu ama on yedinci mi, on sekizinci mi, yoksa on dokuzuncu yüzyıla mı aitti onu anlayamamıştım. Ne zaman yanımdan geçse, tesadüf, dansın kendisini kaptırdığı yüksek tempolu bir bölümüne denk geliyor, bana gülümsemeden kesinlikle geçip gitmiyordu. Hani bir geminin güvertesinde yürüyüş yaparken bizim gibi yürüyüşe çıkmış olan aynı insanlara rastlar dururuz ve biraz sonra o kişilerle bu sefer köprüde yeniden karşılaşacağımızı biliriz; işte bu durum da aynen öyle, otomatikleşinceye, rutine bininceye kadar böyle sürdü gitti.

Onu şimdi görebiliyorum. Öne çıkık dişleri, yanaklarına sürdüğü allık, mutlu ve boş tebessümü, balodan aldığı keyif... Daha sonra onu yemek masasının yanında gördüm. Keskin gözleriyle yemekleri inceliyordu. Tabağını ağzına kadar somon ve mayonezli ıstakoz ile doldurup bir köşeye çekildi. Leydi Crowan da balodaydı elbette. Mor bir elbise içinde korkunçtu. Geçmiş zamanlardaki bir romantik figür gibi giyinmişti. Belki Marie Antoinette, belki de Nell Gwynne ya da ikisinin erotik bir karışımı. İçtiği şampanya nedeniyle normalden yüksek çı-

kan tiz sesiyle bağırıp duruyordu, "de Winters'lara değil bana şükredeceksiniz bu balo için."

Robert bir ara elindeki buz tepsisini düşürdü. O an, tepsiyi düşüren kişinin geçici olarak tutulan acemi adamlardan biri değil de Robert olduğunu gören Frith'in yüzündeki ifadeyi çok net hatırlıyorum. Robert'ın yanına gitmek ve yanında durup ona, "Kendini nasıl hissettiğini çok iyi biliyorum. Seni anlıyorum. Ben bundan daha büyük bir kabahat işledim bu akşam," demek isterdim. Gözlerimdeki ıstırapla taban tabana zıt, dudaklarıma oturttuğum sahte, zoraki gülümsemeyi hatırlıyorum. Beatrice'in, sevgili ve patavatsız arkadaşımın, bileklerinde şakırdayıp duran bilezikler ve sıcaktan kavrulmuş alnından sarkan peçesiyle partnerinin kollarında dans ederken bakışlarıyla bana cesaret verişini hatırlıyorum. Engin bir duygudaşlık ve reddedilmek nedir bilmeyen kalbi ile beni, dans eden çılgın kalabalığın arasında maharetle oradan oraya sürükleyen Giles ile yaptığım o umutsuz dansı hatırlıyorum. "Ne güzel bir kıyafet seçmişsin böyle," dediğini duyar gibi oluyorum. "Senin yanında herkes pek bir tipsiz görünüyor." Sevgili Giles, sana bu anlayışın, içtenliğin, düşünceliliğin, giydiğim kıyafetten yaşadığım düş kırıklığını, görünüşümden dolayı yaşadığım endişeyi hissedip beni avutmaya çalışmandan dolayı ne kadar teşekkür etsem az.

Bana yiyemediğim bir tabak tavuk eti ve jambon getiren, yanı başımda, içemediğim bir kadeh şampanya ile duran kişi ise Frank idi.

Usulca, "İçseydiniz keşke," dedi. "Bana kalırsa buna ihtiyacınız var." Onu kırmamak için birkaç yudum aldım şampanyadan. Gözünün üstüne taktığı siyah bant, ona garip bir görünüm vermiş, daha yaşlı ve farklı göstermişti. Daha önce görmediğim çizgiler gördüm yüzünde.

Bir ev sahibi gibi misafirlerin arasında dolaşıyor, onları rahat ettirmeye, en iyi şekilde ağırlamaya çalışıyor, yiyecek, içki ve

sigaralarını tazeliyor, bir yandan da partnerleriyle ciddi ve dikkatli bir tavırla ve sabit bir yüz ifadesiyle dans ediyordu. Korsan kostümü içinde rahat olmadığı belliydi. Başına bağladığı kırmızı renkli mendilin altından görünen favorileri de pek bir trajikti. Onu, sadece bekâr odasında aynanın karşısında favorilerini, parmaklarına dolayarak kıvırırken hayal ettim. Zavallı Frank. Sevgili Frank. Manderley'deki son kıyafet balosundan ne kadar nefret ettiğini hiç sormadım, bilmiyorum.

Orkestra çalmaya devam ediyor, dans eden çiftler, büyük salon boyunca bir ipin ucundaki kuklalar gibi bir oraya bir buraya salınarak ve kayarak gidip gelmeyi sürdürüyorlardı. Onları izleyen kişi, ben değildim; duyguları, eti, kemiği olan biri değil, benim yerime geçmiş cansız bir kukla, yüzüne bir gülücük monte edilmiş bir sahne dekoruydu. Onun yanında duran kişi de tahtadan yapılmıştı âdeta. Yüzü bir maske, gülümsemesi sahteydi. Gözleri, tanıdığım ve sevdiğim adama ait gözler değildi. Soğuk ve manasız bakışlarla bana yöneldiklerinde beni değil, içimden geçip arkamda olanı, paylaşamadığım bir işkence ve ıstırap yerini, içten içe yanan bir cehennemi görüyorlardı.

Benimle hiç konuşmadı. Bana hiç dokunmadı. Birbirimizin yanında duruyorduk ev sahibi ve sahibesi olarak ama bir arada değildik. Misafirlerine gösterdiği nezaketi seyrediyordum. Misafirlerden birine takılıyor, bir başkasına bir jest yapıyor, bir diğerine gülümsüyor, birine uzaktan sesleniyor ama benden başka hiç kimse söylediği her sözün, yaptığı her hareketin aslında otomatik çalışan bir makinenin eseri olduğunu bilmiyordu. Bir tiyatrodaki iki oyuncu gibiydik ama ayrıydık. Birlikte oynamıyorduk sahnede. Bütün bu tanımadığım ve bir daha da asla görmek istemediğim insanların hatırına tek başımıza dayanmak zorundaydık bu gösteriye, bu acıklı, sefil oyuna.

Abraş suratlı ve denizciler gibi saçlarını örmüş biri Maxim'e, "Karının kostümü zamanında yetişmemiş diye duydum," diyerek güldü ve eliyle Maxim'in kaburgalarına vurdu. "Ne utanç

verici, ha? Ben olsam dükkânı sahtekârlıktan mahkemeye verirdim. Bir keresinde karımın kuzinine de aynısı olmuştu."

"Evet, çok talihsiz bir olay sahiden," diye karşılık verdi Maxim.

"Bakın, ne diyeceğim," dedi denizci bana dönerek. "Kendinizin unutmabeni çiçeği olduğunuzu söylemelisiniz. Onlar da mavidir, öyle değil mi? Küçük, sevimli çiçekler. Unutmabeni çiçekleri. Doğru diyorum, değil mi, de Winter? Karına söyle de kendisinin unutmabeni olduğunu desin herkese." Kolunda partneri olduğu halde kahkahalar atarak uzaklaştı. "Çok iyi bir fikir ha? Unutmabeni." Sonra Frank bir kere daha, bu sefer elinde limonata ile arkamda belirdi. "Hayır, Frank. Susamadım."

"Neden dans etmiyorsunuz? Ya da gelip biraz oturun. Taraçada oturacak bir köşe hazırlandı."

"Ayakta daha iyiyim. Oturmak istemiyorum."

"Size bir şeyler getirsem? Sandviç, şeftali filan?"

"Hayır. Hiçbir şey istemiyorum."

Somon kadın yine geçti önümden. Bu sefer gülümsemeyi unuttu. Yemeğini yemişti, alı al, moru mordu. Sürekli olarak partnerinin suratına bakıyordu. Adam, çok uzun boylu, çok zayıf biriydi. Çenesi çukurdu.

"Destiny" valsi, "Mavi Tuna", "Şen Dul", bir-iki-üç, bir-iki-üç, dön-ve-dön, bir-iki-üç, bir-iki-üç, dön-ve-dön. Somon kadın, yeşil bir kadın, yine Beatrice, peçesi alnına yapışmış; Giles, yüzü terden sırılsıklam, sonra yine o denizci, bu sefer başka bir partnerle beraber; yanımda durdular; kadını tanımıyordum; Tudor devrinden bir kadın, herhangi bir kadın gibi giyinmişti; boğazına bir fırfır takmıştı ve üzerinde siyah kadife bir elbise vardı.

Eski arkadaşlarmışız gibi bir tavırla, "Bizi ziyarete ne zaman geliyorsunuz?" diye sordu. "Çok yakında tabii ki. Daha geçen gün bunu konuşuyorduk." Bir anda nasıl olup da böyle hiç zorlanmadan yalan söyleyebildiğimi merak ettim. "Ne güzel bir

parti," dedi kadın. "Sizi kutlarım." "Teşekkür ederim," dedim. "Çok eğlenceli geçiyor, öyle değil mi?"

"Duyduğuma göre yanlış elbiseyi yollamışlar. Doğru mu?"

"Evet. Ne aptalca, değil mi?"

"Bu dükkânların hepsi aynı. Hiçbirine güvenmemek lazım. Ama bu açık mavi elbisede çok hoş görünüyorsun. Bu kalın kadifeden çok daha rahat. Unutma, ikiniz de Saray'da yemeğe geliyorsunuz, tamam mı?"

"Çok isteriz."

Saray diyerek ne kastetmişti. Neresiydi bu saray? Kraliyet ailesini mi ağırlıyorduk? Denizcinin kollarında "Mavi Tuna" ritimleriyle dans etmeye başladı yeniden kadın. Kadife elbisesinin etekleri süpürge gibi yerleri süpürmekteydi. Çok sonraki bir tarihte, gözümü uykunun tutmadığı bir gece hatırladım. O Tudor çağı kadını, piskoposun, Pennine'lerde yürüyüş yapmayı seven karısıydı.

Saat kaçtı acaba. Hiçbir fikrim yoktu. Akşam ağır ağır, ayaklarını sürüye sürüye, aynı yüzler ve aynı müziklerle geldi. Briç oynamayı tercih edenler, münzevi keşişler gibiydi. Zaman zaman dans edenleri seyretmek için kütüphaneden çıkıyorlar, sonra yine kütüphaneye geri dönüyorlardı. Elbisesinin kumaşı arkasından sarkmaya başlayan Beatrice kulağıma, "Otursana. Ölü gibisin," diye fısıldadı.

"İyiyim ben."

Makyajı yüzünden akmaya başlayan zavallı Giles, Arap battaniyesi içinde bunalmış bir halde yanıma gelip, "Hadi gel de taraçadan havai fişek gösterisini seyredelim," dedi.

Taraçada durup gökyüzüne baktığımı ve o aptal fişeklerin patlayıp yere düşmelerini seyrettiğimi iyi hatırlıyorum. Küçük Clarice de işçilerden biriyle köşede duruyordu. Mutlu mesut gülümsüyor, ayağının altında cızırdayan maytap yüzünden sevinçli çığlıklar atıyordu. Gözyaşlarını unutmuştu.

Giles yüzü yukarıda, ağzı açık, "Hey, bu seferki büyük bir

şey olacak," dedi. "İşte geliyor. Bravo. Çok güzel. Muhteşem bir gösteri."

Fişeğin havada hız kazanırken çıkardığı tıslama, patlamanın yarattığı şok, zümrüt renkli minik yıldızların yağmur gibi akışı... Kalabalıktan yükselen sevinç çığlıkları, alkışlar, tebrikler...

Somon kadın en önlerde. Yüzü merak ve heyecanlı bir ifadeye bürünmüş. Düşen her yıldız için ayrı bir şey söylüyor. "Ah, ne kadar güzel... şuna bakın şimdi... çok şeker... aman dikkat edin, bir tanesi patlamadı... bize doğru geliyor... ne yapıyor o adamlar orada ya?.." Keşişler bile inzivadan çıkıp taraçada dans edenlere katılmışlardı. Bahçe öyle kalabalıktı ki iğne atsan yere düşmezdi. Patlayan yıldızlar, insanların yukarıya dönük yüzlerinde parlıyordu.

Havai fişekler, birbiri ardında ok gibi gökyüzüne yükseldiler. Gök, kırmızı ve sarıya büründü. Manderley, büyülü bir ev gibiydi. Tüm pencereleri alev alev, gri duvarları düşen yıldızlarla rengârenkti. Karanlık ağaçlardan oyulmuş, büyülü bir ev. Son fişek de patlayıp tezahürat yavaş yavaş sustuğunda, biraz evvel çok güzel olan gece karardı, donuklaştı. Gökyüzü iç karartıcı bir hal aldı. Bahçedeki ve araba yolunda küçük gruplar dağılıp uzaklaştılar. Taraçanın uzun pencerelerinde kümelenmiş şimdi tekrar misafir odasına dönmüşlerdi. Coşku yerini sakinliğe bırakmıştı. Boş yüzlerle öylece dikiliyorduk. Biri bana bir kadeh şampanya getirdi. Araba yolundan otomobillerin motor sesleri yükselmeye başlamıştı.

"Artık gitmeye başlıyorlar," diye düşündüm. "Çok şükür, gidiyorlar artık." Somon kadın yine yemek yiyordu. Salonu toparlamak zaman alacaktı. Frank'in orkestraya bir işaret çektiğini gördüm. Misafir odası ile salon arasındaki eşikte, tanımadığım bir adamın yanında duruyordum.

"Çok güzel bir parti oluyor," dedi adam.

"Öyle."

"Her dakikası ayrı güzel."

"Beğendiğinize sevindim."

"Molly bunu kaçırdığına çok üzülecek."

"Öyle mi?"

Orkestra "Auld Lang Syne" çalmaya başladı. Adam elimi tuttu ve aşağı yukarı sallamaya başladı. "Hadi, gelin, siz de katılın," dedi. Bir başkası da öteki elimden tuttu ve sonra başkaları da bize katıldı. Büyük bir daire oluşturup avazımız çıktığı kadar şarkı söylemeye başladık. Partiyi beğenen ve Molly'nin partiyi kaçırması nedeniyle çok üzüleceğini söyleyen adam, Çinli bir asil kılığına girmişti. Takma tırnakları, ellerimizi kaldırıp indirdikçe yenlerine takılıyordu. Kahkahadan kırılıyordu adam. Hepimiz kahkahalar atıyorduk. "Eski günleri unutmalı mı?" diye haykırıyorduk hep bir ağızdan.

Coşku ve eğlence, şarkının bitimiyle anında değişiverdi ve davulcu, bagetleriyle "Tanrı Kralı Korusun" şarkısının başlangıcını haber verdi. Yüzlerimizdeki gülümseler bir süngerle silinmişçesine uçup gitti. Çinli asil, elleri iki yanda hazır ola geçti. Acaba subay mıydı diye düşündüğümü hatırlıyorum. Uzun poker suratıyla ve sarkmış Çinli bıyığı ile pek bir garip görünüyordu. Somon kadınla göz göze geldik. "Tanrı Kralı Korusun" onu hazırlıksız yakalamıştı. Elinde tavuk dolu tabakla kalakalmıştı. Tabağı, kilisede içine bağış atılan kutu gibi kaskatı bir şekilde önünde tutuyordu. Yüzündeki bütün canlılık silinmişti. "Tanrı Kralı Korusun"un son notası çalındığında tekrar rahatladı ve cezbeye kapılmış gibi yeniden tavuğuna saldırdı. Bir yandan da arkasındaki partneriyle laflıyordu. Neden sonra biri gelip bileğimden tuttu.

"Sakın unutma. Gelecek ayın on dördünde bize yemeğe davetlisiniz."

"Ah, öyle mi?" dedim adamın gözüne boş boş bakarak.

"Evet, görümcenden de söz aldık ayrıca."

"A, ne hoş."

"Sekiz buçukta. Siyah kravat. O günü ve sizi sabırsızlıkla bekleyeceğiz."

"Evet, biz de."

İnsanlar vedalaşmak için uzun bir kuyruk oluşturdular. Maxim odanın öte tarafındaydı. "Auld Lang Syne"den sonra solan tebessümümü yeniden takındım.

"Uzun zamandır böyle harika bir gece yaşamamıştım."

"Çok sevindim."

"Bu muhteşem parti için çok teşekkür ederim."

"Çok sevindim."

"İşte buraya kadarmış maalesef. Acı sona kadar kaldık."

"Evet, çok sevindim."

Dilimizde başka bir söz yok muydu? Bir kukla gibi eğilip selam verdim. Gözlerim, kalabalığın arasından Maxim'i aradı. Kütüphanenin orada bir insan kalabalığının içinde kalmıştı. Beatrice'in de çevresini kuşatmışlardı. Giles da küçük bir grubu misafir odasındaki büfe masasına götürmüştü. Frank, araba yoluna çıkmış, misafirlerin araçlarına bir aksaklık yaşamadan binmelerini sağlıyordu. Misafirler beni de çembere almışlardı.

"Hoşçakalın. Binlerce kez teşekkürler."

"Çok sevindim."

Büyük salon artık boşalmaya başlamıştı. Solup yok olan bir gecenin kasvetli yalnızlığına ve yorgun bir günün şafağına şimdiden bürünmüştü. Taraçada gri bir ışık vardı. Bahçedeki havai fişek rampalarının siluetlerini seçebiliyordum.

"Hoşçakalın. Çok güzel bir partiydi."

"Çok sevindim."

Maxim, Frank'e katılmak için araba yoluna çıkmıştı. Beatrice yanıma geldi. Şakırdayan bileziklerini çekip çıkardı. "Bu şeylere bir dakika daha tahammül edemeyeceğim. Oh, öldüm bittim yorgunluktan. Hiçbir dansı kaçırmadım herhalde. Balo çok başarılı geçti."

"Sahi mi?" dedim.

"Hayatım, yatsan iyi olmaz mı sence de? Çok yorgun gördüm seni. Neredeyse bütün gece ayaktaydın. Beyler nereye gitti?"

"Araba yolundalar."

"Biraz kahve, yumurta, biraz da pastırma alacağım. Sen de ister misin?"

"Hayır, Beatrice. Aç değilim."

"Mavi kıyafetin içinde çok büyüleyici görünüyordun. Herkes aynı şeyi söylüyordu. Kimse o mesele hakkında bir imada falan bulunmadı. O yüzden hiç sıkma canını sen."

"Sıkmam."

"Senin yerinde olsaydım yarın sabah geç saate kadar bir güzel uyur, dinlenirdim. Erken uyanma sakın. Kahvaltını yatağına getirsinler."

"Evet, olabilir."

"Maxim'e yukarı çıktığını söyleyeyim mi?"

"Zahmet olmazsa."

"Peki, hayatım. İyi uykular." Hızlıca öptü, aynı anda eliyle omuzumu pat patladı ve sonra yemek odasındaki Giles'ın yanına gitti. Merdivenlerden ağır ağır çıkmaya başladım. Basamakları tek tek çıkıyordum. Orkestra balkondaki ışıkları söndürmüş, aşağıya yumurta ve pastırma yemeye inmişti. Nota kâğıtları yerlere savrulmuştu. Sandalyelerden biri ters dönmüştü. Ağzına kadar izmarit dolu bir kül tablası vardı ortada. Bir partiden sonraki klasik manzaraydı işte. Koridorda ilerleyip odama ulaştım. Hava yavaş yavaş aydınlanmaya, kuşlar şakımaya başlamıştı. Soyunmak için ışığı yakmam gerekmedi. Açık pencereden içeriye serin bir rüzgâr esti hafifçe. Biraz soğuktu. Gül bahçesi akşam çok sayıda misafiri ağırlamış olmalıydı; neredeyse tüm sandalyelerin yerleri değişmişti çünkü. Masalardan birinin üstündeki tepsi boş bardaklarla doluydu. Biri sandalyenin üstünde çantasını unutmuştu. Perdeleri çekip odayı kararttımsa da yanlardaki açıklıklardan içeriye sabahın gri ışıkları sızmaya devam ediyordu.

Yatağa yattım. Bacaklarım çok yorgundu. Belim ağrıyordu. Sırtüstü uzandım, gözlerimi kapadım. Temiz çarşafların sun-

duğu beyaz ve serin konfora bıraktım kendimi. Zihnim de vücudumun geri kalanı gibi dinlense, gevşese ve uykuya dalsaydı keşke. Mırıldanmayı kesse, müziğe uyup dans etmeyi bıraksa, yüzlerden meydana gelen denizde dönüp durmasa diye diledim içimden. Ellerimi gözlerimin üzerine kapattım fakat hiçbir işe yaramadı.

Maxim ne zaman gelecekti acaba? Yanımdaki yatak, soğuk ve çıplaktı. Birazdan odada hiç gölge kalmayacaktı. Duvarlar ve tavan sabahın ışıklarıyla beyaza boyanacaktı. Kuşlar, şarkılarını daha yüksek sesle, daha büyük bir neşeyle, sakınmadan, sıkılmadan söyleyeceklerdi. Güneş, perdenin üzerine sarı bir desen çizecekti. Başucumdaki saat, dakikaları sayıyordu tek tek. Yelkovan kadranın çevresini dolaşıyordu. Yan dönmüş, onu izliyordum. Saat başına geldi ve durmadan devam etti bir kere daha. Yolculuğuna yeni baştan başladı. Ama Maxim hiç gelmedi.

18

Uykuya daldığımda saat herhalde yediyi biraz geçiyordu. Ortalık tamamen aydınlanmıştı, iyi hatırlıyorum. Artık kapalı perdelerin güneşi saklamasının yolu kalmamıştı. Işık, açık pencereden içeri giriyor, duvarlara desenler çiziyordu. Gül bahçesinde çalışan, masa ve sandalyeleri toparlayan, ışıkları söken adamların sesi geliyordu odaya. Maxim'in yatağı hâlâ boş ve çıplaktı. Yatağımda boylu boyunca uzanmış, ellerimi gözlerimin üzerine koymuştum. Garip, delice bir pozisyondu. İnsanın böyle bir pozisyonda yatarken uykusunun gelmesi olacak şey değildi. Ama uyanıklık halinin dış sınırlarına yavaş yavaş sürüklendim ve sonunda kendimi uykuya teslim ettim. Gözümü açtığımda saat on biri geçmişti. Clarice bir ara odaya girmiş olmalıydı. Bana bir tepside, şimdi buz gibi olan çay demliğini getirmiş, tepsiyi de yanı başıma bırakmıştı. Elbiselerim de toparlanmış, mavi kıyafetim gardıroba kaldırılmıştı.

Soğuk çaydan içtim. Hâlâ uyuduğum bu kısa ve ağır uykunun mahmurluğu ve sersemliği içindeydim. Karşımdaki duvara boş gözlerle bakıyordum. Maxim'in bozulmamış yatağı, bana birden dün gecenin bütün ıstırabını ve şokunu hatırlattı yeniden. Yatağına hiç gelmemişti. Pijamaları katlanmış halde çar-

şafın üzerinde duruyordu. Clarice çayımı odaya getirdiğinde ne düşünmüştü acaba? Fark etmiş miydi? Diğer hizmetçilere de anlatmış mıydı? Kahvaltıda bundan söz etmişler miydi? Sonra bunun neden beni gerdiğini, hizmetçilerin mutfakta bu konudan söz etmelerinin beni neden böyle kaygılandırdığını düşündüm. Belki de küçük, basit bir beynim, klasik, dedikodudan nefret eden bir düşünce yapım vardı.

Dün gece mavi elbise ile aşağı inmemin, odamda saklanmamamın nedeni de buydu. Ne cesaretle ne de nezaketle ilgisi vardı bunun. Alışılagelene karşı duyulan acınacak bir saygıydı. Maxim'in, Beatrice'in ya da Manderley'nin hatırı için inmemiştim aşağıya. İnmemin nedeni, insanların Maxim ile tartıştığımı düşünmelerini istememem di. Eve gidip, "Hiç anlaşamıyorlarmış. Adam çok mutsuzmuş," demelerini istemiyordum. Kendi hatırım, kendi zavallı gururum için inmiştim. Buz gibi olmuş çayımı yudumlarken düşündüm de çok acı da olsa başkaları bilmediği sürece Manderley'nin bir köşesinde ben, öteki köşesinde Maxim, birlikte yaşamaya kanaat edebilirdim. İsterse bana karşı hiç şefkat göstermesin, isterse bir daha öpmesin, mecbur kalmadıkça konuşmasın, ikimizden başkası bilmediği sürece buna katlanabilirmişim gibi geliyordu. Uşaklara susmaları için rüşvet verebilir, akrabaların önünde, Beatrice'in karşısında rolümüzü oynayabilir, kimse yokken ayrı odalarda tek başımıza oturabilir, kendi yalnız hayatlarımızı sürebilirdik.

Yatakta otururmuş, boş gözlerle duvara ve pencereden içeri sızan günışığına, Maxim'in boş yatağına bakarken başarısız olmuş, benimki gibi sadece üç ay içinde son nefesini vermiş bir evlilikten daha utanç verici, daha onur kırıcı bir şey yokmuş gibi geldi. Artık hiçbir hayalim kalmadığı için numara yapmaya da çalışmıyordum. Dün gece bu durum çok açık seçik ortaya çıkmıştı. Evliliğim bir hüsrandı. İnsanların gerçekleri bilmeleri durumunda söyleyecekleri tüm sözler doğru olacaktı. Geçinemiyorduk. Hayat arkadaşı olamamıştık. Birbirimize uygun de-

ğildik. Maxim için çok genç, çok toy ve daha da önemlisi onun dünyasına çok yabancıydım. Onu bir köpek ya da çocuk gibi hastaca, umutsuzca, kendime zarar verircesine seviyor olmamın herhangi bir önemi yoktu. Onun istediği sevgi böyle bir şey değildi. O, benim veremeyeceğim, daha önce sahip olduğu başka türlü bir şey istiyordu. Bu evliliğin kollarına, gençliğin verdiği bir gözü karalık, hatta neredeyse histerik bir heyecan ve şımarıklıkla kendimi atışımı, benden önce çok daha büyük mutluluklar tatmış olan Maxim'i mutlu edebileceğimi sanmamı düşündüm. Basit düşünceleri ve sığ bir bakış açısı olan Bayan Van Hopper bile yaptığım hatayı görmüştü. "Korkarım ki bundan pişman olacaksın. Bence çok büyük bir hata yapıyorsun," demişti.

Onu dinlemedim. Zalim ve katı davrandığını düşündüm. Ama haklıydı. Her konuda haklıydı üstelik. Vedalaşmadan önce söylediği son şey, "Sana âşık olduğunu falan düşünüp kendini kandırmıyorsun umarım. O evde tek başına yaşamaya dayanamıyor," sözü, hayatında söylediği en aklı başında, en doğru sözdü. Maxim bana âşık değildi. O, beni hiçbir zaman sevmemişti. Ne İtalya'daki balayımız ne de buradaki hayatımızın onun için bir anlamı yoktu. Onun bana duyduğu şey sevgi değildi. O bir erkekti, ben de onun karısı. Ben gençtim, o yalnız. Her şey bundan ibaretti. O, bana ait değildi. Rebecca'ya aitti. Hâlâ onu düşünüyordu. Rebecca yüzünden beni asla sevmeyecekti. Bayan Danvers'ın dediği gibi, Rebecca hâlâ bu evin içindeydi. Batı kanadındaki o odada, kütüphanede, sabah odasında, salonun üstündeki balkonda, hatta yağmurluğunun asılı olduğu o küçücük çiçek odasındaydı. Ve bahçede ve koruda, deniz kıyısındaki taş kulübede. Ayak sesleri koridorlarda yankılanıyordu. Parfümü merdivenleri terk etmemişti. Hizmetkârlar hâlâ onun emirlerini yerine getiriyorlardı. Yediğimiz yemekler, onun sevdiği yemeklerdi. Odaları onun sevdiği çiçekler dolduruyordu. Elbiseleri odasındaki gardıropta, fırçaları masada, ayakkabıları san-

dalyenin altında, geceliği yatağının sütündeydi. Manderley'nin hanımı Rebecca idi. Bayan de Winter olan kişi hâlâ o idi. Ben burada bir fazlalıktım. Özel araziye habersizce girmiş bir aptal gibiydim. Maxim'in büyükannesi, "Rebecca nerede?" diye bağırmış, "Ben Rebecca'yı istiyorum. Ne yaptınız ona?" demişti. Beni tanımamış, beni hiç umursamamıştı. Neden umursayacaktı ki? Onun için bir yabancıydım. Ne Maxim'e ne de Manderley'ye aittim. Ya Beatrice? İlk görüşmemizde beni tepeden tırnağa süzüp büyük bir açık sözlülükle, "Sen Rebecca'dan çok farklısın," demişti. Rebecca ile ilgili bitmek tükenmek bilmez ve beni bile bir noktadan sonra geren sorularımdan utanıp sıkılan ketum Frank bile eve doğru yaklaşırken sorduğum son soruya, "Evet. Hayatımda gördüğüm en güzel şeydi o," diye cevap vermişti.

Rebecca. Hep Rebecca, daima Rebecca. Manderley'de nereye gidersem gideyim, nereye otursam oturayım, düşüncelerimde ve rüyalarımda bile Rebecca. Artık onun vücut şeklini iyi biliyorum. Uzun ince bacaklar, küçük ve dar ayaklar. Benimkinden geniş omuzlar. Becerikli, maharetli eller. Bir tekneyi kullanabilen, bir atı tutabilen eller. Çiçek aranje eden, gemi maketleri yapan, bir kitabın içine "Rebecca'dan Max'e" yazan eller. Yüzünü de iyi biliyordum artık. Küçük ve oval. Pürüzsüz, beyaz bir cilt. Başının üstünde bir bulut gibi yükselen siyah saçlar. Sürdüğü kokuyu biliyordum. Kahkahasını, gülümseyişini tahmin edebiliyordum. Bin kişinin arasında bile sesini duysam kesin tanırdım onun sesini. Rebecca. Hep Rebecca, daima Rebecca. Ondan asla kurtulamayacaktım.

O nasıl peşimi bırakmıyorsa belki ben de onun peşini bırakmıyordum. Bayan Danvers'ın dediği gibi belki de balkondan aşağıya bana bakıyor, beni izliyordu. Masasına oturup mektuplarımı yazarken yanımda oturuyordu. Giydiğim yağmurluk, kullandığım eldiven. Onundular. Onları aldığımı görmüştü belki de. Jasper onun köpeğiydi eskiden ama şimdi benim peşimden geliyordu. Güller onun gülleriydi ama şimdi onları

kesip alan bendim. Benim ona karşı beslediğim kızgınlığı o da bana besliyor muydu acaba? Maxim'in evde yine yalnız mı olmasını istiyordu? Yaşayanlara karşı mücadele edebilirdim ama ölülere karşı elimden bir şey gelmezdi ki. Londra'da Maxim'in sevdiği bir kadın varsa şayet, Maxim ona mektuplar yazıyorsa, onu ziyaret ediyor, onunla yemek yiyor, onunla yatıyorsa, o kadına karşı mücadele edebilirdim. Şartlarımız ortak sayılırdı ne de olsa. Korkmam gerekmezdi. Kızgınlık da kıskançlık da alt edilebilir şeylerdi. Günün birinde o kadın yaşlanacak, yorulacak veya değişecekti ve Maxim'in ona duyduğu sevgi de kendiliğinden sona erecekti. Ama Rebecca asla yaşlanmayacaktı. Hep aynı kalacaktı. Ona karşı savaşamazdım. Benim için çok güçlüydü o.

Yataktan kalkıp perdeleri açtım. Güneş, odanın içine aktı. Adamlar gül bahçesinde toparlamışlardı. İnsanların balo sırasında da parti sonrasındaki gibi konuşup konuşmadıklarını düşündüm.

"Her zamanki standartlarında mı sence?"

"Evet, öyle denebilir."

"Fakat orkestra biraz kalitesiz miydi ne?"

"Yemek bayağı iyiydi ama."

"Havai fişekler fena sayılmazdı."

"Bee Lacy yaşlı görünüyordu biraz."

"O kılıkta kim görünmezdi ki?"

"Adam sanki hastaydı."

"O oldum olası öyledir."

"Gelin için ne diyorsun?"

"Ne diyeyim, içine kapanık bir tip."

"Acaba doğru bir evlilik mi yaptılar?"

"Ben de merak ediyorum..."

Derken kapımın altında bir not olduğunu fark ettim. Gidip notu aldım. Beatrice'in keskin hatlı el yazısını tanıdım hemen. Kahvaltıdan sonra kurşunkalemle şunları karalamıştı kâğıda:

"Kapını tıklattım ama içeriden ses gelmeyince öğüdümü

dinleyip uzun bir uyku çektiğini düşündüm. Giles'a telefon geldi. Bir kriket maçında birinin yerine oynamasını istemişler. O da bir an önce eve dönmek istedi. Maç ikide başlıyormuş. Dün gece içtiği onca şampanyadan sonra o topu nasıl görecek Tanrı bilir! Benim de bacaklarım ağrıyor biraz ama iyi bir uyku çektim. Frith'in dediğine göre Maxim kahvaltısını erken bir saatte yemiş ve ondan sonra kayıplara karışmış! Ona selamımızı söylersin. İkinize de bu güzel gece için çok teşekkür ediyoruz. Çok büyük keyif aldık. Kıyafet konusunu sakın düşünme bir daha. [Bu son cümlenin altı kalın bir çizgi ile çizilmişti.] Sevgiler, Bee. [Ve bir not] Bir ara ikinizi bize bekliyoruz."

Kâğıdın üstüne dokuz buçuk diye not düşmüştü ve şu anda saat neredeyse on bir buçuktu. Gideli demek ki iki saat kadar olmuştu. Şimdiye evlerine varmış olmaları gerekiyordu. Beatrice bavulunu hizmetçilere açtırmış, bahçesine çıkmış ve her zamanki rutinine dönmüş olmalıydı. Giles da maç için hazırlık yapıyor, kriket sopasının üzerindeki bağları yeniliyordu herhalde.

Öğleden sonra Beatrice daha şık bir elbise giyip başına da siperlikli bir şapka takacak ve Giles'ın kriket maçını izlemeye gidecekti. Sonra bir çadırın içinde çay içeceklerdi. Giles'ın yüzü yorgunluktan kıpkırmızı ve kan ter içinde olacaktı. Beatrice, arkadaşlarıyla gülüp konuşacak, onlara, "Manderley'de dans partisi vardı. Geceyi orada geçirdik. Çok eğlendik. Giles'ın sahada iki adım atabileceğinden bile kuşkum vardı," diyecek, Giles'ın omzunu sıvazlayıp ona gülümseyecekti. İkisi de orta yaşlı ve romantizmden çoktan geçmiş insanlardı. Yirmi yıllık evliydiler. Yakında Oxford'a başlayacak yetişkin oğulları vardı. Mutluydular. Evlilikleri başarılıydı. Benimki gibi üç ay içinde çatırdamamıştı.

Artık yatak odamda oturamazdım. Hizmetçiler gelip odayı toplamak isteyeceklerdi. Clarice belki Maxim'in yatağının bozulmadığını fark etmemişti. Maxim o gece orada yatmış izleni-

mi yaratmak için gidip yatağı dağıttım. Böylece, Clarice onlara anlatmamışsa hizmetçiler de öğrenemeyecekti artık.

Banyo yapıp giyindim ve alt kata indim. Adamlar dans için kurulan geçici zemini kaldırmışlardı salondan. Çiçekler de götürülmüştü. Galerideki nota sehpaları toplanmıştı. Orkestra erken saatteki trenlerden biriyle gitmişti herhalde. Bahçıvanlar bahçeyi süpürüyordu. Araba yolundaki tüm havai fişek kalıntıları temizlenmişti. Kısa bir süre sonra Manderley'de düzenlenen kıyafet balosundan geriye hiçbir iz kalmayacaktı. Hazırlıklar günler sürmüştü. Oysa ortalığı temizlemek birkaç saatten fazla almayacaktı.

Somon kadının misafir odası kapısında, elinde ağzına kadar tavuk eti dolu bir tabakla dikilmesini hatırladım. Gelgelelim bu görüntü şimdi geçmişte kalmış bir anı, çok uzun zaman önce yaşanmış bitmiş bir olay gibiydi. Robert yemek odasındaki masayı cilalıyordu. Normale dönmüştü. Heyecansız ve sessizdi. Geçen birkaç haftada boyunca ortada dolaşan heyecanlı, eli ayağı birbirine dolanan kişiden eser yoktu.

"Günaydın, Robert," dedim.

"Günaydın, efendim."

"Bay de Winter'ı gördün mü acaba?"

"Kahvaltıdan hemen sonra Binbaşı ve Bayan Lacy aşağı inmeden önce dışarı çıktı, efendim. Hâlâ dönmedi."

"Nereye gittiğini biliyor musun?"

"Hayır, efendim. Maalesef."

Salona döndüm. Misafir odasından geçip sabah odasına gittim. Çok uzun zamandır ortalarda yokmuşum gibi Jasper bana doğru koşup sevinçten delirmiş gibi ellerimi yalamaya başladı. Geceyi Clarice'in yatağında geçirmişti. Onu dün akşamki çaydan beri görmüyordum. Belki saatler benim gibi onun için de çok ağır ilerlemişti.

Ahizeyi elime alıp Frank'in ofisinin telefon numarasını sordum. Maxim, Frank'in yanında olabilirdi. İki dakikalığına bile

olsa onunla konuşmak zorunda hissediyordum kendimi. Dün gece yaşanan tatsız duruma kasten sebebiyet vermediğimizi izah etmek istiyordum. Onunla bir daha konuşamayacak olsam da bunu anlatmalıydım. Telefona sekreter çıktı ve Maxim'in orada olmadığını söyledi.

Sekreter, "Bay Crawley burada, Bayan de Winter," dedi. "Onunla konuşmak ister misiniz?" Aslında konuşmayacaktım ama bana başka seçenek bırakmadı. Ahizeyi yerine koyamadan Frank'in sesini duydum karşımda.

"Önemli bir şey mi oldu?" Bir konuşmanın ilk cümlesi olarak garip bir tercihti. Aklım buna takılıp kalmıştı. Ne bir günaydın demişti ne de iyi uyudunuz mu diye sormuştu. Neden önemli bir şey olup olmadığını öğrenmek istemişti acaba?

"Frank, benim," dedim. "Maxim nerede?"

"Bilmiyorum. Görmedim kendisini. Bu sabah gelmedi."

"Ofise mi?"

"Evet."

"Eh, peki. Tamam o halde."

"Kahvaltıda beraber miydiniz?"

"Hayır, ben geç uyandım."

"O nasıl, rahat uyudu mu?"

Duraksadım. Bilmesinde sakınca görmediğim tek insandı Frank. "Dün gece yatağında uyumadı."

Telefonun öteki ucunda bir sessizlik yaşandı. Frank ne karşılık vereceğini düşünüyordu sanki.

Sonunda, "A, evet. Anlıyorum," dedi. Bir süre sustuktan sonra, "Böyle bir şey olmasından korkuyordum ben de," diye ekledi.

Çaresiz bir sesle, "Frank, dün gece misafirler gittikten sonra ne dedi? Neler yaptınız?" diye sordum.

"Giles ve Bayan Lacy ile beraber sandviç yedik. Maxim bize katılmadı. Bir mazeret ileri sürüp kütüphaneye kapandı. Ben de çok kalmadım zaten. Hemen evime döndüm. Belki Bayan Lacy size daha fazlasını anlatabilir."

"Beatrice gitti. Kahvaltıdan sonra ayrıldılar. Bana bir not göndermiş. O da Maxim'i görmediğini söylüyor."

Frank'in ağzından bir, "Ah," çıktı. Bu ve bunu söyleme şekli hiç hoşuma gitmemişti. Hiç hayra alamet değildi.

"Sence nereye gitmiştir?" diye sordum.

"Bilemiyorum. Belki yürüyüşe çıkmıştır." Hastanede yatan yakınlarını ziyaret edenlere karşı doktorların kullandığı ses tonuyla konuşmuştu.

"Frank, onu mutlaka görmeliyim. Dün geceyi ona izah etmem gerekiyor."

Frank karşılık vermedi. Yüzündeki kaygıyı, alnındaki çizgileri görebiliyordum.

"Maxim bunu kasten yaptığımı sanıyor," dedim. Sesimin titremesine engel olamıyordum. Dün gece gözlerimi dolduran ama akıtmadığım gözyaşlarım tam on altı saat gecikmiş olarak yüzümü ıslatıyordu şimdi. "Maxim bunu bir şaka, çirkin, şeytani bir şaka olduğunu düşünüyor.

"Hayır. Öyle değil, hayır."

"Öyle. İnan bana. Onun gözlerini görmedin sen. Ben gördüm. Bütün gece yanında durmadın, onu izlemedin. Ben izledim. Benimle hiç konuşmadı, Frank. Bana hiç bakmadı. Bütün gece birlikteydik ama birbirimizle hiç konuşmadık."

"Onca insanın içinde olağan bir durum bu. Gördüm tabii ki. Maxim'i ne kadar iyi tanıdığımı unutmayın lütfen. Bakın..."

"Onu suçlamıyorum," diyerek sözünü kestim. "Bu olayın çirkin, iğrenç bir şaka olduğuna gerçekten inanıyorsa benim hakkımda istediğini düşünebilir ve isterse benimle bir daha asla konuşmayabilir, beni bir daha hiç görmeyebilir."

"Böyle konuşmayın lütfen. Ne söylediğinizi bilmiyorsunuz. Yukarı geleyim, konuşalım. İzah edebileceğimi sanıyorum."

Frank'in gelip benimle nazik ve anlayışlı bir şekilde konuşmasının, beraber sabah odasında oturmamızın, beni sakinleş-

tirmeye çalışmasının ne yararı olacaktı ki? Kimseden nezaket istemiyordum. Çok geçti bunun için.

"Hayır," dedim, "Hayır, tekrar tekrar yaşamak istemiyorum aynı şeyleri. Bir kere oldu bitti. Artık değiştiremeyiz. Belki de iyi oldu. Daha önceden bilmem gereken bir şeyi anlamamı sağladı. Maxim ile evlendiğimde bundan kuşkulanmalıydım."

"Ne demek istiyorsunuz?"

Sesi keskin ve alışılmadıktı. Maxim'in beni sevmemesinin onu neden ilgilendirdiğini merak ettim. Neden benim bilmemi istemiyordu?

"O ve Rebecca," dedim. Onun adını telaffuz ettiğimde yasak bir sözcüğü telaffuz etmiş gibi hissettim kendimi. Acı verici, kulak tırmalayıcı bir sözcük gibi kulağımı tırmalamıştı. Artık bir rahatlama ya da bir sevinç hissi vermiyordu. İtiraf edilmiş bir günah gibi yakıcı ve utanç vericiydi.

Frank bir süre karşılık vermeden sustu. Telefonun öteki ucunda derin bir nefes çektiği duyulabiliyordu.

Öncekinden daha kısa ve daha keskin bir şekilde, "Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu. "Ne demek istiyorsunuz?"

"Beni sevmiyor, Rebecca'yı seviyor. Onu hiçbir zaman unutmadı. Hâlâ gece gündüz onu düşünüyor. Frank, o beni hiçbir zaman sevmedi. Tek sevdiği o. Rebecca, Rebecca, Rebecca."

Frank'in şaşkınlık dolu bir çığlık attığını duydum ama onu şu anda ne kadar şoke etmiş olduğum umurumda değildi. "Kendimi nasıl hissettiğimi biliyorsun artık," dedim. "Artık beni anlıyorsun."

"Bakın," dedi, "gelip sizinle yüz yüze konuşmam gerekiyor. Duydunuz mu beni? Çok hayati bir konu. Bunu telefonda anlatamam. Bayan de Winter? Bayan de Winter?"

Telefonu yüzüne kapatıp yazı masasından kalktım. Frank'i görmek istemiyordum. Bana bu meselede yardım etmesi imkânsızdı. Kendimden başka kimsenin bir yardımı dokunamazdı. Yüzüm ağlamaktan kıpkırmızı olmuş, şişmişti. Odanın

içinde dört dönüyordum. Mendilimin köşesini ısırmış, kenarını yırtmıştım sinirden.

İçimde çok güçlü bir duygu vardı. Maxim'i bir daha asla görmemem gerektiğini söylüyordu. Garip bir içgüdüden doğan çok kesin bir kanıydı bu. Gitmişti ve geri dönmeyecekti. Frank'in de buna inandığını bir şekilde seziyordum. Telefonda bunu itiraf etmekte zorlanıyordu sadece. Beni korkutmak istemiyordu. Şimdi onu ofisten tekrar ararsam çıkmış olduğunu öğrenecektim. Sekreter, "Bay Crawley şimdi çıktı, Bayan de Winter," diyecekti ve ben Frank'in başına şapkasını takmadan o küçücük, kırık dökük Morris marka arabasına binip Maxim'i aramaya çıkmış olacağını tahmin edebiliyordum.

Pencereye gidip satirin flüt çaldığı küçük açıklığa baktım. Ormangülleri solmuştu. Gelecek seneye kadar çiçek açmayacaklardı. Çiçeksiz dallar, karanlık ve sönük bir görünüme bürünmüşlerdi. Deniz yönünden yukarıya bu tarafa doğru bir sis geliyordu yuvarlana yuvarlana. Karşı taraftaki ağaçları göremiyordum. Hava çok sıcak ve basıktı. Dün geceki misafirlerimizin birbirlerine, "Ne şanslıyız ki dün sisli değildi hava. Yoksa havai fişekleri göremezdik," dediklerini canlandırdım gözümde. Sabah odasından çıkıp misafir odasından geçerek taraçaya geldim. Güneş sisten bir duvarın arkasında kaybolmuştu. Sanki Manderley bir afete uğramış, gökyüzünü ve güneşin ışığını alıp götürmüştü. Bahçıvanlardan biri dün gece insanların bahçeye attıkları kâğıt parçaları, çöp ve meyve kabuklarıyla tıka basa dolu bir el arabasıyla yanımdan geçti.

"Günaydın," diyerek selamladım bahçıvanı.

"Günaydın, efendim."

"Dün geceki balo size bir sürü iş çıkarmış maalesef."

"Önemli değil, efendim. Herkes çok eğlendi. Önemli olan da bu, değil mi?"

"Evet, elbette."

Adam vadinin denize indiği yerdeki ağaçların arasında bu-

lunan açıklığa doğru baktı. Karanlık ağaçlar, incecik ve şekilleri belli belirsiz görünüyordu.

"Çok yoğun bir sis geliyor," dedi adam.

"Öyle."

"Neyse ki dün gece böyle değildi hava."

"Evet."

Bir süre sustu sonra elini şapkasına götürüp selam verdi ve el arabasını sürmeye devam etti. Ağaçların sınırına kadar bahçede ilerledim. Ağaçların üzerindeki buğu çiye dönüşmüş, ince bir yağmur gibi çıplak başımın üzerine yağıyordu. Jasper ayağım dibinde mahzun mahzun oturuyordu. Kuyruğu aşağı düşmüş, pembe dili dışarı sarkmıştı. Havadaki nemden kaynaklanan basıklık hayvanı ağırlaştırmış, keyfini kaçırmıştı. Dalgaların koruların altındaki koylara çarpıp kırılması sırasında çıkardığı derinden gelen kasvetli sesini duyuyordum. Beni de içine alan tuz ve yosun kokulu beyaz sis, eve doğru ilerlemekteydi. Jasper'ın kürküne dokundum. Sırılsıklamdı. Geriye dönüp eve baktım ama ne bacaları görebildim ne de duvarların dış hatlarını. Tek görebildiğim, evin topyekûn ve belli belirsiz silueti, batı kanadındaki pencereler ve bir de taraçadaki çiçek saksılarıydı. Batı kanadın büyük yatak odasındaki pencerenin kepengi açıldı. Pencerede biri duruyordu. Karaltı halinde görünen o kişi bahçeyi seyrediyordu. Derken bir an, korku ve dehşet içinde o kişinin Maxim olduğunu sandım. Neden sonra karaltı kıpırdadı. Bir kolun kepengi kapatmak üzere dışarı uzandığını görünce o kişinin Bayan Danvers olduğunu anladım. Beyaz sis duvarı ile yıkanan ağaçların sınırında durduğum bu süre boyunca beni izlemişti. Taraçadan bahçeye yavaş adımlarla gidişimi seyretmişti. Kendi odasındaki paralel hattan Frank ile yaptığım konuşmayı da dinlemiş olabilirdi. Dün gece Maxim'in benimle olmadığından bir şekilde haberi vardı belki. Konuşmamızı dinlemiş, ağladığımı öğrenmiş olabilirdi. Merdivenin dibinde, mavi elbisemin içinde uzun saatlerce Maxim

ile yan yana oynadığım oyunu duymuş, onun bana bir kere bile bakmadığından, tek kelime bile konuşmadığından haberdardı. Haberdardı çünkü bunun böyle olması onun işiydi. Bu, onun ve Rebecca'nın zaferiydi.

Beyaz bir kurukafayı andıran yüzündeki şeytani gülümsemeyle beni batı kanadına açılan kapının aralığından izlerkenki haliyle düşündüm onu. Sonra onun da tıpkı benim gibi etten, kemikten bir insan olduğunu hatırladım. Rebecca'nın tersine o yaşayan, nefes alan bir kadındı. Rebecca ile konuşamazdım ama onunla konuşabilirdim.

Ani bir dürtü ile geri dönüp eve yürüdüm. Salondan geçtim, büyük merdivenlerden yukarı çıktım. Balkonun yanındaki kemerli geçitten ilerleyip batı kanadına açılan kapıdan içeri süzüldüm ve Rebecca'nın odasına giden karanlık ve sessiz koridor boyunca yürüdüm. Odanın kapısına varınca, tokmağı çevirip içeri girdim.

Bayan Danvers hâlâ pencerenin yanında dikiliyordu. Kepenk kapalıydı.

"Bayan Danvers," diye seslendim. "Bayan Danvers." Döndü, bana baktı. O an, gözlerinin benimkiler gibi ağlamaktan şişmiş ve kızarık olduğunu gördüm. Beyaz yüzüne karanlık gölgeler çökmüştü.

"Ne var?" diye sordu. Sesi ağlamaktan benimki gibi kısık ve boğuktu.

Onu bu hade bulacağımı hiç düşünmemiştim. Dün geceki gibi şeytani ve zalimce bir gülümseme ile karşımda dikileceğini sanıyordum. Çok farklı birini buldum karşımda. Hasta ve yorgun, yaşlı bir kadındı gördüğüm.

Duraksadım. Elim hâlâ açık duran kapının tokmağındaydı ve ne söyleyeceğimi, ne yapacağımı bilemiyordum.

Kızarmış, şişmiş gözleriyle bana bakmaya devam ediyordu. Sorusuna cevap verememiştim hâlâ. "Menüyü her zamanki gibi masaya bıraktım," dedi. "Değiştirilmesini istediğiniz bir şey mi

var?" Söyledikleri beni cesaretlendirdi. Kapıyı bırakıp odanın ortasına geldim.

"Bayan Danvers," dedim. "Sizinle menü hakkında konuşmak için gelmedim buraya. Bunu siz de biliyorsunuz, değil mi?"

Cevap vermedi. Sol eli açılıp kapandı o kadar.

"İstediğinizi yaptınız, değil mi?" diye sordum. "Bu durumun yaşanmasını istediniz, değil mi? Şimdi mutlu musunuz peki? Keyfiniz yerinde mi bakalım?"

Başını çevirip odaya girdiğim andaki gibi pencereden dışarı baktı. "Ne diye buraya geldiniz?" diye sordu. "Sizi Manderley'de hiç kimse istemiyor. Siz gelene kadar bizler burada çok iyiydik. Neden Fransa'da kalmadınız?"

"Bay de Winter'ı sevdiğimi unutmuş gibisiniz."

"Onu seven biri onunla asla evlenmezdi."

Ne söyleyeceğimi bilemedim. Durum çok olağanüstü, çok çılgıncaydı. Başı pencereye dönük, o boğuk sesiyle benimle konuşmaya devam etti.

"Sizden nefret ettiğimi sanmıştım. Ama artık nefret etmiyorum," dedi. "İçimdeki bütün nefret duygusu kendiliğinden yok oldu."

"Benden neden nefret etmeniz gerekiyor ki? Benden nefret etmenize yol açacak ne yaptım ben?"

"Bayan de Winter'ın yerini almaya çalıştınız."

Başı hâlâ pencereye dönüktü. Orada kasvetli bir figür olarak dikilmeye devam ediyordu. "Hiçbir şeyi değiştirmedim," dedim. "Manderley, her zamanki rutininde gitmeyi sürdürüyor. Hiçbir konuda tek bir emir bile vermedim. Her şeyi size bıraktım. Sizinle arkadaş olabilirdik ama siz en baştan bana karşı tavır almayı tercih ettiniz. Bu tavrı daha sizinle tokalaştığım anda gözlerinizde gördüm."

Cevap vermedi. Elini elbisesinin üstüne koymuş, açıp kapatmayı sürdürüyordu. "İki kere evlenen birçok insan var. Hem kadın hem erkek," dedim. "Her gün binlerce ikinci evlilik yapı-

lıyor. Bay de Winter ile evlenmem bir suçmuş, ölüye saygısızlıkmış gibi konuşuyorsunuz. Bizim de en az başkaları kadar mutlu olmaya hakkımız yok mu yani?"

Sonunda bana baktı ve, "Bay de Winter mutlu değil," dedi. "Bir aptal bile bunu görebilir. Gözlerine bakmanız yeterli. Hâlâ bir cehennemde yaşıyor. O öldüğünden beri bu hali hiç değişmedi."

"Bu, doğru değil. Hayır. Fransa'da baş başayken mutluydu. Daha gençti. Çok daha genç. Gülüyordu. Keyfi, neşesi yerindeydi."

"Ne de olsa bir erkek. Hangi erkek balayında kendini eğlenmekten alıkoyar? Bay de Winter daha kırk altı yaşına girmedi."

İnsanı aşağılayan bir tavırla gülüp omuzlarını silkti.

"Benimle nasıl böyle konuşabiliyorsun? Bu ne cüret?" dedim.

Artık korkmuyordum ondan. Yanına gidip kolundan tutarak onu sarstım. "Dün gece o kıyafeti giymemin sebebi sensin," dedim. "Sen olmasaydın o elbiseyi giymek asla aklıma gelmezdi. Böyle yapmanın sebebi de Bay de Winter'ı incitmekti. Onun acı çekmesini istedin. Yeterince çekmedi mi ki o iğrenç şakayı yapma gereği duydun? Çektiği ıstırap ve keder, Bayan de Winter'ı geri getirecek mi sanıyorsun yoksa?"

Kolunu elimden kurtardı. Ölü suratı gibi bembeyaz yüzü, öfkenin rengine bürünmüştü şimdi. "Onun çektiği acıdan bana ne?" dedi. "O beni hiçbir zaman umursamadı. Bu durumu kabulleneceğimi, onun yerinde sizin oturduğunuzu görmekten, onun yürüdüğü yerlerde sizin dolaşmanızdan, ona ait şeylere dokunmanızdan hoşlanacağımı mı düşündünüz? Bunca zaman, sabah odasında onun masasına oturup onun kalemiyle mektuplar yazdığınızı, Manderley'ye geldiği günden başlayarak her gün benimle konuştuğu dahili telefondan artık sizin konuştuğunuzu düşünmek nasıl bir şeydir, tahmin edebilir misiniz? Frith ve Robert'ın ve diğer hizmetkârların sizden 'Bayan de Winter' diye bahsetmesinden duyduğum acıyı siz hissedebilir

misiniz? 'Bayan de Winter yürüyüşe çıktı.' 'Bayan de Winter arabanın saat üçte hazır olmasını istiyor.' 'Bayan de Winter saat beşten önce çaya inmeyecek.' Ve bütün bunlar olurken benim Bayan de Winter'ım, o tatlı gülüşüyle, güzel yüzüyle ve cesur kalbiyle gerçek Bayan de Winter ise unutulmuştu. Bir kilisenin mahzenindeki mezarında cansız ve üşüyerek yatmaktaydı. Bay de Winter acı çekiyorsa bunu hak ettiği içindir. Sizin gibi genç bir kızla aradan daha on ay geçmeden evlendiği içindir. Şimdi bu yaptığının bedelini ödüyor, öyle değil mi? Onun yüzünü gördüm, gözlerini gördüm. Kendi cehennemini kendi yarattı. Bunun için kendisinden başka kimseye teşekkür borçlu değil. Bayan de Winter'ın onu gördüğünü biliyor. Geceleri gelip kendisini izlediğini biliyor. Ve o, benim güzel hanımım hiç de iyi duygularla gelmiyor. Hayır. O sessiz, başı önde, ezik bir insan olmadı asla. Konuşabilseydi, 'Onlarla cehennemde görüşeceğim Danny. Onlarla önce cehennemde görüşeğim,' derdi. Ben de derdim ki, 'Elbette canım. Seni kimse üzemeyecek. Sen bu dünyaya sahip olabileceğin her şeyi almak için geldin.' Aldı da. Hiç kimseden korkmadı, kimsenin karşısında ezilmedi. Benim sevgili hanımım bir delikanlının cesaretine ve dik başlı asaletine sahipti. Ona hep söylemişimdir sen erkek olarak doğmalıydın diye. Ona bir çocuk gibi baktım ben. Bunu biliyordunuz, değil mi?"

"Hayır," dedim. "Bütün bunların ne anlamı var. Artık daha fazlasını dinlemek istemiyorum. Bilmek istemiyorum. Benim de duygularım yok mu? Ondan bahsedildiğini duymak, burada durup onun hakkında anlattıklarını dinlemek kolay mı, bunun benim için ne demek olduğunu anlamıyor musun?"

Beni duymadı. Delirmiş, kontrolünü kaybetmiş gibi anlamsızca konuşmaya devam etti. Konuşurken uzun parmakları elbisesinin siyah kumaşını paralıyordu.

"O zamanlar çok hoştu," dedi. "Bir tablo kadar hoştu. O geçti mi erkekler dönüp ona bakardı ve o, daha on iki yaşın-

da bile değildi. O zamandan biliyordu. Yaramaz bir çocuk gibi bana göz kırpardı. 'Ben büyüyünce çok güzel olacağım, değil mi Danny?' derdi. Ben de, 'Bunu birlikte göreceğiz hayatım,' derdim. Yetişkin bir insanın aklına sahipti. Erkeklerle, kadınlarla on sekiz yaşında birinin zekâsı ve akıl oyunlarıyla sohbetler ederdi. Babasını küçük parmağında oynatırdı. Sağ olsaydı annesine de aynısını yapardı. Gözünü budaktan sakınmazdı. Bu konuda kimse eline su dökemezdi. On dördüncü yaş gününde dört atlı bir arabayı sürüyordu. Kuzeni Bay Jack atların dizginlerini almaya çalıştı. Tam üç dakika saç saça baş başa mücadele ettiler. Bu arada atlar da doludizgin koşmaya devam ediyorlardı. Ama kazanan, hanımım oldu. Mücadeleyi o kazandı. Kamçısını Bay Jack'in başında şaklattı. Bay Jack pes etti, yere yuvarlandı. Hem kızıyor hem gülüyordu. Çok iyi bir ikiliydiler. Bay Jack'i sonra bahriyeye yazdırdılar ama disipline tahammül edemedi. Bunun için onu suçlayamam. Hanımım gibi o da emirlere baş eğemeyecek kadar dik başlı idi."

Büyülenmiş, korkmuş bir halde onu izliyordum. Tuhaf, sevinçli bir gülümseme belirdi dudaklarında. Şimdi daha yaşlı, kurukafa suratı daha canlı ve gerçek görünmeye başlamıştı. "Hiçbir konuda kimse onunla yarışamazdı. Asla, asla," dedi. "Ne isterse onu yapar, nasıl isterse öyle yaşardı. Küçük bir aslanın kuvvetine sahipti üstelik. Daha on altı yaşındaydı. Babasının atlarından birine bindi. Çok iri yarı, kontrolü zor bir hayvandı. Seyis bu atın ona göre olmadığını söyledi. Ata binip dizginlere sıkı sıkı yapıştı. Şimdi bile uçuşan saçları, ata kamçısını şiddetle vuruşu, hayvanı yaralayışı, mahmuzlarını atın yanlarına saplayışı gözümün önüne geliyor. Geri döndüklerinde at, ağzı köpük ve kan içinde, zangır zangır titriyordu. 'Bu onun aklını başına getirir, değil mi Danny?' dedi ve gayet sakin, ellerini yıkamaya gitti. Hayatı büyüdüğünde de böyleydi. Onun her ânını gördüm ben, hep yanındaydım. Hiç kimseyi, hiçbir şeyi önemsemezdi. Sonunda mağlup oldu. Ama onu mağlup eden ne bir kadındı

ne bir erkek. Denize mağlup oldu. Deniz onun dengi değildi. Çok güçlüydü. Deniz, en sonunda onu çekti aldı kendine."

Aniden sustu. Çenesi çok garip hareketler yapıyor, titriyordu. Yüksek sesle, sarsılarak ağlamaya başladı. Ağzı açık, gözleri kuruydu.

"Bayan Danvers," dedim. "Bayan Danvers." Karşısında ne yapacağımı bilmeden öylece duruyordum. Artık ona karşı bir güvensizlik duymuyordum. Artık korkmuyordum ondan ama onun böyle içini çekerek kuru gözlerle ağlaması içimi titretmiş, rahatsız etmişti. "Bayan Danvers," dedim. "İyi değilsiniz. Yatıp istirahat etmeniz lazım. Odanıza gidip biraz istirahat etseniz? Ne dersiniz?"

Birden sert bir şekilde bana bakıp, "Beni rahat bırakır mısınız lütfen?" dedi. "İçimdeki acıyı dışa vurmuşsam size ne bundan? Ben bundan utanmıyorum, sıkılmıyorum. Ağlamak için odama kapanmam ben. Kapıyı içeriden kilitleyip Bay de Winter gibi odanın içinde bir aşağı bir yukarı bir aşağı bir yukarı da yürümem."

"Ne demek istiyorsunuz? Bay de Winter öyle bir şey yapmıyor."

"Yapıyordu. O öldükten sonra. Kütüphanede. Bir aşağı bir yukarı. Kulaklarımla duydum. Anahtar deliğinden de seyrettim ayrıca. Kaç kere. Kafesteki bir hayvan gibi. Bir yukarı bir aşağı."

"Dinlemek istemiyorum. Bilmek istemiyorum."

"Onu balayında çok mutlu etmişsiniz demek. Mutlu etmek ha? Siz. Genç ve cahil bir kızcağız. Kızı yaşında. Hayata dair ne biliyorsunuz? Erkekler hakkında? Buraya gelip Bayan de Winter'ın yerini alabileceğinizi sanıyorsunuz. Hanımımın yerini alacaksınız. Manderley'ye geldiğinizde size hizmetçiler bile güldü ya. İlk sabah arka koridorda karşılaştığınız bulaşıkçı kız bile. Harika balayı sona erip de sizi buraya getirdiğinde Bay de Winter ne geçirdi aklından acaba? Sizi yemek odasındaki masada ilk defa gördüğünde ne düşündü?"

"Artık sussanız, Bayan Danvers? Odanıza gidin bence artık."

"Odama gidecekmişim, ha? Odama gidecekmişim demek. Evin hanımı odama gitmemin iyi olacağını düşünüyormuş. Ya ondan sonra? Sonra ne olacak? Bay de Winter'a koşacaksınız ve, 'Bayan Danvers bana karşı terbiyesizce davrandı. Çok kaba tavırlar sergiledi,' diyeceksiniz. Bay Jack beni görmeye geldiğinde yaptığınızın aynısını yapacaksınız."

"Ben ona bir şey anlatmadım."

"Yalan. Siz değilseniz kim anlattı o halde? Evde kimse yoktu. Frith ve Robert dışarıdaydı. Öteki hizmetkârlar da hiçbir şey bilmiyorlardı. O gün size ve ona bir ders vermeye yemin ettim. Acı çeksin, bana ne? Onun çektiği acı benim için bir anlam ifade etmiyor. Bay Jack'i niçin burada, Manderley'de misafir etmeyecekmişim? Bayan de Winter ile tek bağım o artık. 'Onu bir daha burada istemiyorum,' dedi bana. 'Seni uyarıyorum. Bu, son olacak,' dedi. Kıskanmayı unutmamış, öyle değil mi?"

Kütüphane kapısı açıldığında balkonda nasıl eğilip gizlendiğim geldi aklıma. Maxim, öfke ile bağırıyor, Bayan Danvers'ın biraz önce tekrarladığı sözleri söylüyordu. Kıskanç, Maxim kıskanç...

"Bayan de Winter hayattayken de kıskanırdı onu. Öldüğünde de kıskanıyordu," dedi Bayan Danvers. "O zaman yaptığı gibi Bay Jack'e bugün de evi yasaklıyor. Demek ki Bayan de Winter'ı hâlâ unutmamış, sizce de öyle değil mi? Tabii ki kıskanıyordu. Ben de öyle. Onu tanıyan herkes kıskanırdı. O ise umursamazdı. Güler geçerdi. 'Keyfimce yaşayacağım Danny,' derdi hep. 'Buna kimse engel olamayacak.' Bir erkeğin ona delice âşık olması için bir kere bakması yeter de artardı. O erkekleri burada gördüm. Londra'da tanıştığı erkekleri hafta sonu için eve getirirdi. Onları teknesiyle gezdirir, yüzmeye götürür, beraber koydaki kulübede piknik yaparlardı. Onunla sevişiyorlardı tabii ki. Kim sevişmezdi ki? Çok gülerdi. Eve geldiğinde onların neler söylediğini, neler yaptığını bir bir anlatırdı bana. Hiç

umursamazdı. Bir oyundu bunlar onun için. Kim kıskanmazdı ki? Hepsi, bütün erkekler kıskanırdı onu. Hepsi de deliler gibi âşıktı ona. Bay de Winter, Bay Jack, Bay Crawley, onu tanıyan herkes, Manderley'ye ayak basan herkes."

"Bilmek istemiyorum. Bilmek istemiyorum."

Bayan Danvers bana doğru iyice yaklaştı. Yüzünü neredeyse yüzüme değecekti. "Yararı yok, değil mi?" dedi. "Asla ondan iyi olamayacaksınız. Bu evin hanımı hâlâ o. Ölmüş olsa bile. Gerçek Bayan de Winter, o. Siz değilsiniz. Gölge olan, hayalet olan sizsiniz. Unutulan, istenmeyen, dışlanan da sizsiniz. Sahi ya, neden Manderley'yi ona terk etmiyorsunuz. Neden gitmiyorsunuz?"

Kendimi ondan uzaklaştırıp pencereye doğru süzüldüm. Eski korkularım canlanmıştı. Kolumu tuttu, bir mengene gibi sıktı.

"Neden gitmiyorsunuz buradan?" diye sordu. "Biz, hiçbirimiz istemiyoruz sizi burada. Bay de Winter da istemiyor. Hiçbir zaman istemedi. Onu unutamaz. Evde yine tek başına olmak istiyor. Onunla baş başa. Kilisenin mahzeninde yatması gereken sizsiniz, o değil. Ölmesi gereken kişi sizsiniz, Bayan de Winter değil."

Beni açık pencereye doğru itekledi. Beyaz sisin örtüsü altında gri renge bürünmüş taraçayı zorlukla da olsa seçebiliyordum. "Aşağıya bakın," dedi. "Ne kolay, değil mi? Neden atlamıyorsunuz aşağı? Canınız yanmayacak. Boynunuz kırılacak. Çok kesin ve hızlı bir yöntem. Boğulmak gibi değil. Denesenize. Neden gitmiyorsunuz?"

Sis açık pencereyi doldurdu. Islak ve yapışkandı. Gözlerimi yaktı, burun deliklerime saplandı. Ellerimle pencere eşiğini tutuyordum.

"Korkmayın," dedi. "Sizi itecek değilim. Size yardım etmeyeceğim. Kendi isteğinizle atlayabilirsiniz. Burada, Manderley'de kalmanızın kime ne yararı var? Mutlu değilsiniz. Bay de Winter

sizi sevmiyor. Uğruna yaşayabileceğiniz hemen hemen hiçbir şey yok, değil mi? Neden atlayıp bu işe bir son vermiyorsunuz? O zaman mutsuzluğunuz da sona erecek hem."

Taraçadaki çiçek saksılarını ve küme küme dizilmiş ortancaların mavisini görebiliyordum. Gri renkli taş kaplı yerler parlak ve düzgündü. Engebeli veya pürüzlü değildi. Onların böyle uzak görünmesine yol açan sisti. Aslında o kadar uzak değillerdi. Pencere çok yüksek değildi yerden.

Bayan Danvers, "Atlasanıza," diye fısıldadı. "Neden denemiyorsunuz?"

Sis daha da kesif bir hal almıştı. Taraça artık görünmüyordu. Çiçek saksılarını, pürüzsüz taş zemini göremiyordum artık. Çevremde beyaz sisten, nemli ve soğuk yosun kokusundan başka bir şey kalmamıştı. Tek gerçeklik, ellerimle tutunduğum pencere eşiği ve Bayan Danvers'ın sol kolumu sımsıkı kavramış olan eliydi. Atlarsam taşların yaklaşıp beni karşılayışını göremeyecektim. Sis onları gözlerden saklıyordu. Duyacağım acı, onun da dediği gibi ani ve bitirici olacaktı. Çarpma nedeniyle boynum kırılacaktı. Boğulmak gibi ağır ağır gelmeyecekti ölüm. Çabucak olup bitecekti. Ve Maxim de beni sevmiyordu zaten. Maxim yine Rebecca'sı ile baş başa kalmak istiyordu.

Bayan Danvers, "Hadi," dedi. "Devam edin. Korkmayın."

Gözlerimi yumdum. Aşağıdaki taraçaya bakmak başımı döndürmüştü. Pencere eşiğini tutan parmaklarım sızlamaya başlamıştı. Sis burun derinliklerimden içeri sızıyor, dudaklarımda ekşi, pis bir tat bırakıyordu. Bir battaniye, bir anestetik gibi boğucu bir tarafı vardı. Mutsuzluğumu, Maxim'i sevdiğimi unutmaya başlamıştım yavaş yavaş. Rebecca'yı artık düşünmem gerekmeyecekti. Az kalmıştı...

Ellerimi gevşetip derin bir nefes aldığım sırada beyaz sis ve ona eşlik eden sessizlik bir anda önünde durduğumuz pencereyi sarsan bir patlamayla dağıldı. Camlar çerçeveleri içinde oynadı. Gözlerimi açtım. Bayan Danvers'a baktım. Patlamayı bir

ikincisi takip etti. Sonra bir daha ve bir daha. Patlamaların sesi havayı çalkalandırdı. Patlamadan ürken kuşların, evin çevresindeki ağaçların arasından korkuyla havalandıkları sırada çıkardıkları kanat sesleri geldi kulağıma. Feryatları ortalığı inletti.

"Bu nedir?" diye saçma bir soru sordum. "Ne oldu?"

Bayan Danvers kolumu bıraktı. Pencereden sisin derinliklerine baktı. "Fişek atılıyor," dedi. "Körfezde bir gemi karaya oturdu herhalde."

Birlikte kulak kabarttık, gözlerimizi sisin kalbine diktik. Altımızdaki taraçadan gelen ayak seslerini duyduk daha sonra.

19

Ayak sesleri Maxim'indi. Onu göremiyordum ama sesini duyabiliyordum. Bir yandan koşuyor bir yandan da Frith'e sesleniyordu. Frith'in salondan cevap verdiğini ve taraçaya çıktığını işittim. Figürleri birer karaltı halinde sisin içinde seçilebiliyordu.

Maxim, "Gemi karaya oturdu," dedi. "Burundan onu izliyordum. Dosdoğru körfeze geldiğini ve resiflere oturduğunu gördüm. Onu bu gelgit dalgalarıyla oradan asla kurtaramazlar. Körfez ile Kerrith Limanı'nı birbirine karıştırdılar herhalde. Körfez duvar gibi dimdiktir. Evdekilere söyleyin kazazedeler yiyecek ve içki isteyebilirler. Hazırlık yapsınlar. Bay Crawley'nin ofisini de arayın ve ona olanları anlatın. Ben koya geri dönüyorum. Bir şey yapabilir miyim ona bakacağım. Sigara getirin bir de."

Bayan Danvers pencereden geri çekildi. Yüzü yine ifadesizleşmiş, o bildik soğuk, beyaz maskenin ardına saklanmıştı.

"Aşağı insek iyi olur," dedi. "Frith olayı organize etmek için beni arıyordur. Bay de Winter kurtulanları eve getirebilir. Ellerinize dikkat edin. Pencereyi kapatıyorum." Pencereden çekildim. Hâlâ başım dönüyordu. Sersemlemiş bir haldeydim. Ne kendimden ne de ondan emindim. Pencereyi kapatışını, kepenkleri örtüp kilitleyişini, perdeleri çekişini seyrettim.

"Denizde fırtına olmaması onlar için büyük şans. Aksi takdirde kurtulmaları imkânsız olurdu," dedi. "Ama böyle bir günde tehlikeli bir durum yoktur. Ama Bay de Winter'ın dediği gibi gemi resiflere oturduysa sahipleri gemilerinden olacak."

Her şeyin yerli yerinde durduğundan, bir karışıklık ya da dağınıklık olmadığından emin olmak için bakışlarıyla odayı inceledi. Yatağın örtüsünü düzeltti. Sonra kapıya gitti, benim için açtı ve çıkmamı bekledi. "Yemek odasında soğuk yemek vermelerini söyleyeceğim mutfaktakilere," dedi. "O nedenle kaçta geleceğinizin pek bir önemi yok. Bay de Winter gemiyle çok uğraşırsa saat birden önce eve gelmeyecektir."

Boş gözlerle ona baktım ve sonra açık kapıdan, bir kukla kadar katı ve cansız, odayı terk ettim.

"Efendim, Bay de Winter'ı görürseniz, ona isterse denizcileri buraya gönderebileceğini söyler misiniz? Biz hazırlıklarımızı yapmış, bekliyor olacağız ve istedikleri an kendilerine sıcak yemek sunabileceğiz."

"Elbette, Bayan Danvers."

Arkasını dönüp koridordan servis merdivenlerine doğru yürüdü. Siyahlar içinde çok garip, çok zayıf görünüyordu. Eteği otuz yıl öncesinin uzun ve geniş etekleri gibi yerleri süpürüyordu. Koridorda köşeyi döndü ve gözden kayboldu.

Kemerli geçidin oradaki kapıya doğru ağır adımlarla yürüdüm. Zihnim hâlâ yeni bir uykudan kalkmışçasına mahmur ve boştu. Kapıyı itip açtım ve herhangi bir amacım olmadan merdivenlerden aşağı indim. Frith salondan yemek odasına doğru yürüyordu. Beni görünce durdu ve ben salona ininceye kadar bekledi.

"Bay de Winter birkaç dakika önce buradaydı, efendim," dedi. "Bir miktar sigara alıp tekrar deniz kıyısına indi. Galiba bir gemi karaya oturmuş."

"Evet," dedim.

"Fişekleri işittiniz mi, efendim?"

"Evet."

"Ben, Robert ile beraber kilerdeydim. Bahçıvanlardan birini dün geceden kalma havai fişeklerden birini ateşlediğini sandık önce. Robert'a neden böyle bir havada fişek uçurduklarını sordum. Cumartesi gece çocuklar için patlatsalar daha iyi olur dedim. Sonra ikinci fişek patladı ve üçüncü. Robert bunun havai fişek olmadığını söyledi. Yardım isteyen bir gemi olduğunu tahmin etti. Ben de haklı olabileceğini söyledim ve salona geldim. Sonra Bay de Winter'ın taraçadan bana seslendiğini duydum."

"Evet."

"Bu siste bu kazaya şaşmamak lazım. Robert'a da demin öyle dedim. Düz yolda bile önünüzü göremiyorsunuz. Denizde nasıl göreceksiniz?"

"Evet."

"Bay de Winter'ı yakalamak istersenïz iki dakika önce bahçedeydi," dedi Frith.

"Teşekkür ederim, Frith."

Taraçaya çıktım. Bahçenin karşı tarafındaki ağaçların yeniden şekillenmeye başladığını gördüm. Sis kalkıyordu. Küçük bulutlar halinde gökyüzüne yükseliyordu. Başımın üzerinde duman çelenkleri halinde döne döne uçuşuyordu. Başımın üzerindeki pencerelere dönüp baktım. Sımsıkı kapatılmışlar, kepenkleri kilitlenmişti. Sanki hiç açılmamışlardı.

Daha beş dakika önce ortadaki büyük pencerenin önünde duruyordum. Şimdi başımın üstüne ne de yüksek ve uzak görünüyordu. Ayaklarımın altındaki taşlar sert ve katıydılar. Ayaklarıma ve sonra tekrar kepenkleri kapatılmış pencereye baktım. Bunu yaparken birden fark ettim ki başım alevler içinde yanıyor ve dönüyordu. Küçük bir ter damlası ensemden belime doğru süzüldü. Gözümün önünde siyah noktalar oynuyordu. Tekrar salona girip bir sandalyeye oturdum. Avuçlarımın içi ıslanmıştı. Kıpırdamadan, dizlerimi tutarak oturdum.

Sonra Frith'e seslendim. "Frith, yemek odasında mısın?"

"Evet, efendim." Hemen odadan çıkıp yanıma geldi.

"İsteyeceğim şeye şaşırma ama küçük bir kadeh kanyağa ihtiyacım var galiba."

"Emredersiniz, efendim."

Dizlerimi tutup kıpırdamadan oturmaya devam ettim. Frith gümüş bir tepsiye koyduğu kanyak dolu kadehle geri geldi.

"Kendinizi iyi hissetmiyor musunuz, efendim? Clarice'i çağırayım mı?"

"Hayır, gerek yok. Birazdan bir şeyim kalmaz. Biraz sıcakladım, hepsi bu."

"Bu sabah hava çok sıcak efendim. Gerçekten de çok sıcak. Hatta basık, boğucu bir hava var."

"Öyle, Frith. Hava çok boğucu."

Kanyağı içtim, kadehi gümüş tepsiye geri koydum.

Frith, "Belki de fişeklerin sesi sizi korkuttu efendim," dedi. "Aniden patladılar."

"Evet, korkuttular."

"Ve tabii bir de bu sabahki sıcağın yanı sıra dün bütün gece ayakta durmanızın da etkisi olabilir. Çok yorulmuş olmalısınız, efendim."

"Yok, onla ilgisi olduğunu sanmıyorum."

"Yarım saat kadar uzanmak ister misiniz, efendim? Kütüphane gayet serin."

"Yo, hayır. Zaten birkaç dakika sonra dışarı çıkacağım. Sen beni düşünme, Frith."

"Peki, efendim."

Frith beni salonda tek başıma bırakarak uzaklaştı. Burası çok sessiz ve serindi. Partinin bütün izleri silinmişti. Sanki burada dün gece bir parti verilmemiş gibiydi. Salon, duvarda asılı tabloları ve silah koleksiyonu ile her zamanki gri, sessiz ve ağırbaşlı haline yeniden bürünmüştü. Dün gece mavi elbisemle şu merdivenlerin başında durup beş yüz kişi ile tokalaştığıma ben bile inanmakta güçlük çekiyordum. Orkestra balkonunda nota

sehpaları, aralıksız çalan bir orkestra, bir kemancı, bir davulcu olduğuna inanmakta zorlanıyordum. Sandalyeden kalktım, taraçaya döndüm.

Sis kalkıyor, ağaçların tepelerine yükseliyordu. Bahçenin karşı tarafındaki ağaçları görebiliyordum artık. Başımın üzerinde solgun bir güneş ağır havayı delip yere ulaşmaya çalışıyordu. Hava şimdi daha da sıcaktı. Frith'in dediği gibi boğucu idi. Yanı başımda bir arı uçuyordu. Gürültülü bir şekilde vızıldayarak uçan arının vızıltısı bir çiçeğin içine girince aniden kesildi. Bir bahçıvan çimenlerin üzerinde çim biçme makinesini çalıştırdı. Makinenin bıçaklarının çıkardı sesten ürken bir ketenkuşu gül bahçesine doğru uçtu. Bahçıvan makinenin kollarına doğru eğilip yavaş adımlarla kısa boylu çimlerin ve minik papatyaların üzerinde yürümeye başladı. Sıcak ve tatlı çimenlerin kokusu havada uçuşarak bana kadar ulaştı. Beyaz sisten kendini kurtaran güneş, üzerimde tüm gücü ve haşmetiyle parlıyordu artık. Islık çalıp Jasper'ı yanıma çağırdım ama gelmedi. Belki Maxim'in peşinden deniz kıyısına inmişti. Saatime baktım. On iki buçuğu geçiyordu. Neredeyse bire yirmi vardı. Dün bu vakitlerde Maxim, Frank ve ben Frank'in evinin önündeki küçük bahçede oturmuş, öğle yemeğinin servis edilmesini bekliyorduk.

Yirmi dört saat önce. Bana takılıyorlar, dalga geçiyorlar, elbisemle ilgili olarak ağzımdan laf alabilmek için yem atıyorlardı. Onlara, "Hayatınızın sürprizini yaşayacaksınız," demiştim.

Söylediğim bu söz yüzünden şimdi utanıyordum. Neden sonra bir şeyi fark ettim. Maxim korktuğum gibi gitmemişti. Taraçada duyduğum ses gayet sakin ve aklı başında bir sesti. Tanıdığım sesiydi Maxim'in. Dün gece merdivenin başındayken duyduğum sesle ilgisi yoktu. Maxim gitmemişti. Aşağıda, koyda bir yerlerdeydi. Kendindeydi. Normal ve aklı başındaydı. Frank'in dediği gibi küçük bir yürüyüşe çıkmıştı. Buruna inmiş, geminin sahile yaklaştığını görmüştü. Bütün korkularım yersizdi işte. Maxim güvendeydi. Maxim iyiydi. Çok korkunç

ve utanç verici, şimdi bile tam anlamıyla çözemediğim, hatırlamayı hiç ama hiç istemediğim, çocukluğuma ait unutulmuş korkularımla beraber sonsuza dek geçmişimin gölgeleri arasına gömmek istediğim bir şey yaşamamıştım ama Maxim sağ salim olduğu sürece bunun bile bir önemi yoktu.

Sonra ben de karanlık ağaçların arasından geçen kıvrımlı patikayı takip ederek sahile indim.

Sis neredeyse tamamen kalkmıştı. Koya vardığımda gemiyi gördüm. Kıyının üç kilometre kadar açığında, başı yarlara dönük yatıyordu. Mendirek boyunca yürüdüm ve sonuna gelince durdum, yuvarlak biçimli duvarına yaslandım. Yarların üstünde Kerrith tarafından buraya kıyı emniyeti yolundan yürüyerek geldiklerini tahmin ettiğim bir grup insan birikmişti. Yarlar ve burun Manderley'ye aitti ama halk yarların üzerinden geçiş haklarında kısıtlama olmaksızın kullanagelmişti. Karaya oturan gemiyi daha iyi görebilmek için aralarından bazıları yardan bir miktar aşağıya inmişlerdi. Gemi garip bir açıyla yatıyordu. Kıç tarafı kalkıktı. Etrafında bir sürü kayık vardı. Cankurtaran sandalı açığında bekliyordu. Geminin üstünde birinin ayağa kalkıp megafonla bir şeyler söylediğini gördüm ama ne dediğini duyamadım. Körfezde hâlâ sis vardı. Ufku görmek mümkün değildi. Üzerinde birkaç adam olan bir başka motor çıktı sisin içinden. Gri renkli bir tekneydi bu. Üniformalı birini gördüm. Kerrith'ten gelen liman amiri olabilirdi bu adam. Yanındaki de herhalde Lloyds'un yetkilisiydi. Arkasından bir başka motor geldi. Kerrith'ten gelen yabancı turistlerdi. Karaya oturan buharlı geminin etrafında heyecanlı bir şeyler konuşarak dönüp durdular. Denizin sakinliği seslerinin bana kadar ulaşmasını sağlıyordu.

Mendirekten ve koydan ayrılıp yarların üzerinde duran insanların arasına katılmak için yukarı yürümeye başladım. Maxim'i hiçbir yerde görememiştim. Frank, kıyı emniyet yetkilisi ile konuşuyordu. Onu görünce bir an şaşırdım, utandım.

Daha bir saat önce telefonda ona karşı ağlıyordum. Ne yapmak gerektiğinden emin değildim. Beni görünce el salladı. Yanlarına gittim. Kıyı emniyeti görevlisi beni tanıdı.

"Gelip eğlenceyi seyredin, Bayan de Winter," dedi gülümseyerek. "Bana öyle geliyor ki bu çok zor bir iş olacak. Römorkörler onu kurtarabilir ama bu zayıf bir olasılık. Karaya çok sağlam bir şekilde oturmuş."

"Ne yapacaklar?"

"Omurgasında bir şey var mı diye bakmak için aşağıya bir dalgıç indirecekler. Kırmızı başlığı olan adamı gördünüz mü? Dürbünle bakın isterseniz."

Dürbününü alıp gemiye baktım. Güvertesinden aşağıya bakan bir grup adam gördüm. Bir tanesi parmağıyla bir yerleri işaret ediyordu. Cankurtaran sandalındaki adam hâlâ megafonla bir şeyler söylüyordu.

Kerrith'ten gelen liman amiri gemideki adamların yanına geldi. Dalgıç, liman amirine ait olan gri motorda dalış kıyafetleriyle oturmaktaydı.

Gezi teknesi de hâlâ geminin çevresinde dönüyordu. Kadının biri ayağa kalkıp fotoğraf çekti. Suya konmuş bir sürü martı aptalca figan ediyor, kendilerine yiyecek bir şeyler verilmesini bekliyordu.

Dürbünü adama geri verdim.

"Pek bir hareket yok gibi," dedim.

"Dalgıcı doğrudan denizin altına gönderecekler," dedi adam. "Önce bütün yabancılar gibi biraz tartışacaklar ama. İşte römorkörler de geliyor."

"Başaramazlar," dedi Frank. "Geminin yattığı açıya bakın. Düşündüğümden de sığmış."

"O resifler bayağı büyüktür aslında," dedi kıyı emniyeti yetkilisi. "Küçük bir tekne ile üzerinden geçip gittiğinizde fark etmezsiniz. Ama bunun gibi büyük bir gemi bu resife çarpabilir işte böyle."

Frank, "Fişekleri ateşlediklerinde vadinin oradaki ilk koydaydım," dedi. "İki üç metre önümü bile göremiyordum doğru dürüst. Sonra fişekler patladı birbiri ardı sıra."

İnsanların sıra ortak ilgi alanlarına geldi mi ne kadar birbirlerine benzediklerini düşündüm. Frank, aynen Frith gibiydi şu an. Sanki çok önemsiyormuşuz, sanki çok önemliymiş gibi olayın kendi versiyonunu anlatıyordu. Maxim'i aramak için koya indiğini biliyordum. Benim gibi korktuğunu da biliyordum. Şimdi bütün bunlar unutulmuş, rafa kaldırılmıştı. Telefondaki konuşmamız, ortak endişemiz, beni görmek için ısrar etmesi... Hepsi siste karaya oturan bir gemi yüzünden rafa kaldırılmıştı.

Yanımıza bir oğlan çocuğu geldi. "Denizciler boğulacak mı?" diye sordu.

Kıyı emniyeti yetkilisi, "Hayır," dedi. "Hepsini kurtaracağız evlat. Deniz çarşaf gibi düz. Hava böyle sakinken kimseye bir şeycikler olmaz."

320

Frank, "Olay dün gece vuku bulsaydı onları asla duyamazdık," dedi. "Geceki eğlencede en az elli havai fişek patlattık. Bir de diğer ufak tefek şeyler var."

"Biz duyardık," dedi yetkili. "Aydınlığı gördük ve nereden geldiğini de anlamıştık. İşte dalgıç. Bayan de Winter, gördünüz mü kaskını başına takıyor, bakın."

Çocuk, "Ben de dalgıcı görmek istiyorum," dedi.

Frank eğilip eliyle işaret ederek, "Bak, şurada. Başına kask takan adam. Şimdi onu suya indirecekler."

Çocuk, "Boğulmaz mı peki?" diye sordu.

Yetkili, "Dalgıçlar boğulmaz," dedi. "Kıyafetlerinin içine hava pompalanır. Bak, gözden kayboluyor. İşte gitti."

Suyun yüzeyi bir süre karıştı sonra yine sakinleşti. Çocuk, "Gitti," dedi.

Maxim'in nerede olduğunu sordum.

Frank, "Mürettebattan birini Kerrith'e götürdü," dedi. "Gemi kayalıklara oturduğunda dengesini kaybedip denize

düşmüş galiba. Yarın altındaki kayaların üzerinde bulduk adamı. Sırılsıklam olmuştu. Kedi yavrusu gibi titriyordu. Tek kelime İngilizce bilmiyor. Maxim adamın yanına gitti. Kayalar fena yaralamış, çok kan kaybediyordu. Onunla Almanca konuşmuş. Sonra etrafta aç köpekbalıkları gibi dolanan motorlardan birine işaret etti. Ona binip Kerrith'e gittiler. Adamın yaralarını doktora gösterecekler. Şanslıysa ihtiyar Phillips'i öğle yemeğini yerken yakalar."

"Ne zaman gitti?"

"Siz gelmeden hemen önce. Beş dakika kadar oldu. Motoru görmediniz mi? Alman denizcinin yanında ayakta duruyordu."

"Ben yara tırmanırken gitmiş olmalı."

"Böyle durumlarda Maxim eşsizdir. Yapabileceği bir şey varsa asla esirgemez. Mutlaka yardıma koşar. Bütün mürettebatı Manderley'ye götürecek, karınlarını doyuracak ve uyumaları için onlara yatak verecek; şaşırmayın."

"Doğru söylüyor," diye söze girdi kıyı emniyeti yetkilisi. "Sırtındaki ceketi çıkarır, karşısındaki adama verir. Keşke onun gibi adamlardan buralarda daha fazla olsaydı."

"Ne iyi olurdu," dedi Frank.

Birlikte gemiye bakmaya devam ettik. Römorkörler açıkta hareketsiz duruyorlardı hâlâ. Ama cankurtaran sandalı Kerrith'e doğru yol alıyordu.

"Bugün onlara iş çıkmadı," dedi yetkili.

Frank, "Öyle," diyerek tasdik etti. "Bana kalırsa römorkörlerin de yapacağı bir iş yok. Buradan ancak bir gemi sökümcüsüne ekmek çıkar."

Başımızın üstünde martılar dönüyor, aç kediler gibi miyavlıyorlardı. Bazıları yarlardaki çıkıntılara konmuşlardı. Daha cesur olanları da geminin yanında, suyun hemen üzerinde uçuyordu.

Yetkili şapkasını çıkarıp başını sıvazladı.

"Sıcak, değil mi?" dedi.

"Evet," dedim.

Fotoğraf makineli turistleri taşıyan gezi teknesi Kerrith'e yöneldi. Yetkili, "Sıkıldılar," dedi.

Frank, "Haksız sayılmazlar," dedi. "Burada saatlerce bir şey olacağı yok. Gemiyi çekmeyi denemeden önce dalgıcın rapor vermesi lazım."

"Doğru," diye tasdik etti yetkili.

Frank, "Burada böyle durmanın bir anlamı yok," dedi. Beklemekten başka bir şey yapamayız. Öğle yemeğimizi yiyelim bari."

Karşılık vermedim. Duraksadı. Gözlerini üzerimde hissettim.

"Siz ne yapacaksınız," diye sordu.

"Ben biraz daha kalayım diyorum," diye cevap verdim. "Yemeğimi ne zaman yesem olur. Soğuk zaten. Saatin önemi yok. Dalgıcın ne yapacağını merak ediyorum." Nedense o anda Frank ile göz göze gelmeye gücüm yetmedi. Yalnız veya kıyı emniyeti yetkilisi gibi tanımadığım biriyle beraber olmak istedim.

Frank, "Bir şey göremeyeceksiniz ki," dedi. "Görecek hiçbir şey olmayacak. Gelip benimle öğle yemeği yemeye ne dersiniz?"

"Hayır," dedim. "Hayır, gerçekten..."

"Eh, peki. Beni ararsanız nerede bulacağınızı biliyorsunuz. Bütün öğleden sonra ofisimde olacağım."

"Tamam."

Başıyla yetkiliyi selamladı ve yardan koya doğru inmeye başladı. Onu gücendirdim mi acaba diye düşündüm. Elimde değildi ki. Bütün bu sıkıntılar bir gün sona erecekti. Onunla telefonda konuştuğum andan sonra çok fazla şey olup bitmiş gibiydi ve ben artık bunları düşünmek istemiyordum. Yarların üzerinde oturup gemiyi seyretmekti tek istediğim.

Yetkili, "İyi bir adamdır Bay Crawley," dedi.

"Öyle," dedim.

"Bay de Winter için sağ kolunu bile verir."

"Bence de."

Çocuk karşımızda, çimenlerin üstünde oynamaya devam ediyordu bu arada.

"Dalgıç ne zaman çıkacak?" diye sordu.

Yetkili, "Daha var evlat," diye karşılık verdi.

Pembe çizgili elbise giymiş, başında bone olan bir kadın karşıdan bize doğru geldi. "Charlie? Charlie?" diye sesleniyordu.

Yetkili, "Bak, annen sana kızmaya geliyor," dedi.

Çocuk, "Anne, ben dalgıcı gördüm," diye bağırdı.

Kadın gülümseyerek başıyla bizi selamladı. Beni tanımadı. Kerrith'ten gelen bir tatilciydi. "Heyecan bitmiş gibi, değil mi?" dedi. "Yardakiler, geminin orada günlerce kalabileceğini söylüyorlar."

Yetkili, "Dalgıcın vereceği durum raporunu bekliyorlar," dedi.

"Bu adamları suyun altına böyle inmeye nasıl ikna ediyorlar anlamıyorum," dedi kadın. "Herhalde iyi para veriyorlar."

Yetkili, "Aynen öyle," dedi.

Çocuk, "Anne, ben de dalgıç olacağım," dedi.

Kadın, "Canım, bunu babana sorarsın," diye karşılık verdi bize bakıp gülerek. Sonra bana döndü, "Burası güzel bir yermiş," dedi. "Piknik yapmaya gelmiştik. Sis çökeceğini, bir de gemi kazasına tanık olacağımızı hiç düşünmemiştik. Fişekleri işittiğimizde Kerrith'e dönmek üzere toparlanıyorduk. Fişekler burnumuzun dibinde patladı âdeta. Korkudan yüreğim ağzıma geldi. Kocama, 'Bu da neyin nesi?' diye sordum. İmdat sinyali olduğunu söyledi ve durup eğlenceyi seyredelim dedi. Sözden anlamaz. Küçük oğlum kadar yaramazdır. Bense seyredecek bir şey göremiyorum bu olayda."

Yetkili, "Doğru, seyredecek pek bir şey yok şu anda," dedi.

Kadın, "Şu tarafta güzel ağaçlar var. Herhalde özel bir korudur," dedi.

Yetkili tuhaf bir şekilde öksürüp bana baktı. Bense bir parça çimeni kemirmeye başlayıp başımı çevirdim.

Yetkili, "Evet, burası tamamen özel mülktür," dedi.

"Kocam, böyle bütün büyük arazilerin zaman içinde küçük parçalara ayrılacağını ve bungalovlar yapılacağını söylüyor. Denize bakan, küçük, şirin bir bungalov fena olmazdı. Ama kışın burada oturulacağını pek sanmıyorum."

"Yo, kışın buralar pek sakindir," dedi yetkili.

Ağzımdaki otu çiğnemeye devam ettim. Çocuk, daireler çize çize koşmaya devam ediyordu. Yetkili, saatine baktı. "Eh, artık benim gitmem lazım. İyi günler," dedi. Bana başıyla selam verdi ve arkasını dönüp Kerrith'in yolunu tuttu. Kadın, "Hadi Charlie," diye oğluna seslendi. Gel de babanı bulalım."

Dostça bir tavırla bana selam verdi ve yarın kenarına doğru, peşinde oğluyla yürümeye başladı. Haki renkli bir şort giymiş, üzerinde çizgili bir spor ceket olan zayıf bir adam ona el salladı. Bir karaçalının yanına oturdular. Kadın kâğıda sarılı yiyecekleri açmaya başladı.

Keşke kimliğimi silip onlara katılabilseydim. Lop pişmiş yumurtalardan, füme etle yapılmış sandviçlerden yiyebilseydim, kahkahalarla gülebilseydim, sohbetlerine dahil olabilseydim, sonra onlarla beraber öğleden sonra Kerrith'e dönebilseydim, kumsalda denize ayaklarımı sokabilseydim, kuma vuran dalgalarla oyun oynayabilseydim, kaldıkları yere gidip çay içerken onlara eşlik edebilseydim. Oysa korudaki ağaçların arasından tek başına yürüyüp Manderley'ye dönmek ve Maxim'i beklemek durumundaydım. Ve birbirimize ne söylememiz gerektiğini, onun bana nasıl bakacağını, sesinin nasıl olacağını bilmiyordum. Yarların başında oturmaya devam ettim. Aç değildim. Yemeği düşünmüyordum.

Gemiye bakmak için yarların üzerinde toplanan insanların sayısı artıyordu. Öğleden sonrasını renklendiren bir olay haline gelmişti bu kaza. Tanıdığım kimse yoktu görünürde. Hepsi de Kerrith'ten gelen turistlerdi. Deniz çarşaf gibiydi. Martılar artık havada daireler çizerek uçuşmuyorlardı. Geminin biraz açığın-

da denize konmuşlardı. Öğleden sonra daha fazla gezi teknesi geldi. Kerrithli denizciler için eğlenceli bir gündü. Dalgıç suyun üstüne çıkıp tekrar daldı. Römorkörlerden biri uzaklaşırken diğeri hareketsiz duruyordu. Liman amiri gri renkli motorla, yanına bazı adamları da alarak geri döndü. Dalgıç ikinci kere suyun üstüne çıktı. Geminin mürettebatı kenara dayanıp martılara yemek artıkları fırlatırken ziyaretçiler de gezi teknelerinde yavaşça geminin çevresini dolaşıyorlardı. Hiçbir şey olmadı. Suyun seviyesi iyice alçalmıştı. Gemi bir tarafına iyice yatmıştı ve pervanesi gün gibi ortaya çıkmıştı. Batıda küçük beyaz bulutlar ortaya çıkmıştı. Güneş biraz solmuştu bu yüzden. Hava hâlâ çok sıcaktı. Pembe çizgili elbise giymiş olan kadın ve küçük oğlu ayağa kalkıp Kerrith'e giden patikada yürümeye başladı. Şortlu adam, elinde piknik sepetiyle onları takip etti.

Saatime baktım, üçü geçiyordu. Kalkıp tepeden koya doğru yürümeye başladım. Her zamanki gibi sakin ve boştu. Kıyıdaki küçük taşlar karanlık ve griydiler. Küçük limandaki su ayna gibi parlıyordu. Taşların üzerinde yürürken ayaklarımın altından garip ezilme sesleri geliyordu. Beyaz küçük bulutlar büyüyüp bütün gökyüzünü kaplamışlardı şimdi ve güneş de tamamen gözden kaybolmuştu. Koyun uzak tarafına ulaştığımda Ben'in iki kaya arasındaki bir su birikintisinin başına eğilip deniz salyangozu çıkardığını gördüm. Geçerken suya gölgem düştü ve Ben başını kaldırınca beni gördü.

"İyi günler," dedi kocaman bir sırıtışla.

"İyi günler."

Ayağa kalktı, deniz salyangozlarıyla doldurduğu kirli bir mendili açıp gösterdi.

"Deniz salyangozu yer misiniz?" diye sordu.

Kalbini kırmak istemedim. "Yerim, sağ ol," dedim.

Elime bir düzine kadar salyangoz boşalttı. Onları alıp eteğimdeki iki cebe paylaştırdım. "Tereyağlı kızarmış ekmekle çok güzel giderler," dedi. "Önce haşlamalısınız."

"Peki, tamam."

Sırıtarak bana bakıyordu. "Gemiyi gördünüz mü?" diye sordu.

"Evet, karaya oturmuş, değil mi?"

"Ha?"

"Kayalara çarpmış," diye tekrarladım. "Herhalde dibinde delik açılmıştır."

Yüzü ifadesizleşti. "Ya evet," dedi. "Orada, aşağıda öylece yatıyor. Geri gelmez artık."

"Belki römorkörler deniz yükseldiğinde onu kurtarmayı başarırlar," dedim.

Cevap vermedi. Karaya oturmuş gemiye bakıyordu. Buradan geminin bordasını, su seviyesinin altını belirten kırmızı boyalı bölümü, siyah renkli üst kısmını, yarlara doğru yatmış gösterişli bacasını seçebiliyordum. Mürettebat hâlâ bir yana yığılmış, martıları besliyor ve denize bakıyordu. Kayıklarla gelenler ise Kerrith'e doğru kürek çekiyordu.

Ben, "Hollanda gemisi, değil mi?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Alman ya da Hollanda."

"Durduğu yerde parça parça olacak."

"Maalesef."

Yine sırıttı ve elinin tersiyle burnunu sildi.

"Parça parça olup dağılacak," dedi. "Küçük olan gibi birden denizin dibine gitmeyecek." Kendi kendine kıkırdadı, burnunu karıştırdı. Cevap vermedim. "Balıklar onu şimdiye kadar yemiştir, değil mi?" diye sordu.

"Kimi?"

Parmağını denizden tarafa uzattı. "O. Ötekisi işte."

"Balıklar gemileri yemezler, Ben."

"Ha?" Yine boş ve anlamsız gözlerle bakıyordu bana.

"Eve dönmem lazım benim. İyi günler."

Onu arkamda bırakıp korunun içindeki patikaya doğru yürüdüm. Kulübeye dönüp bakmadım. Sağ tarafımda onun oldu-

ğunu biliyordum. Kasvetli, sessiz. Dosdoğru ağaçların arasından yukarıya çıkan patikaya ilerledim. Yarı yolda nefeslenmek için mola verdim. Ağaçların arasından baktığımda sahile doğru yan yatmış gemiyi gördüm. Gezi tekneleri gitmişti. Mürettebat da ortada görünmüyordu. Küçük bulut demetleri tüm gökyüzünü kaplamıştı. Nereden geldiğini anlamadığım hafif bir rüzgâr yüzüme esti. Yukarıdaki dallardan birinden elime bir yaprak düştü. Nedensiz ürperdim. Sonra rüzgâr yine esti. Deminki gibi sıcak ve bunaltıcıydı. Yan yatmış, güvertesinde kimsenin olmadığı, bacasının sahili işaret ettiği gemi çok yalnız göründü gözüme. Deniz öylesine sakindi ki sahildeki taşların üzerinde kırılan dalgaların sesi bir fısıltıyı andırıyordu. Bacaklarım yorgun, başım ağırlaşmış bir halde, kalbimde bir şeyler olacağına dair garip bir his, yokuş yukarı yürümeye devam ettim. Ağaçlar bitip de bahçeye ulaştığımda baktım, ev son derece huzur verici görünüyordu. Eskiye göre daha korunaklı ve daha güzel geldi bana. Orada durdum, aşağıda kalan eve baktım. O zaman, belki de ilk defa olarak ve büyük bir şaşkınlık ve gururla anladım ki burası benim evimdi. Ben Manderley'ye aittim ve Manderley'de bana aitti. Ağaçların, çimenlerin ve çiçek saksılarının yansımaları pencerelere düşüyordu. Bacalardan birinden gökyüzüne kalın bir duman sütunu yükseliyordu. Bahçedeki yeni biçilmiş çimenler saman kadar tatlı kokuyordu. Kestane ağacında bir karatavuk ötüyordu. Bu sırada sarı bir kelebek kanatlarını çılgınca çırparak önümden geçip taraçaya doğru uçtu.

Salondan geçip yemek odasına gittim. Masadaki yerimde yemeğim beni bekliyordu ama Maxim'in yeri kaldırılmıştı. Soğuk etle salata rafta duruyordu. Duraksadım. Yemek odası zilini çaldım. Robert paravanın arkasından geçip yanıma geldi.

"Bay de Winter burada mıydı?" diye sordum.

"Evet, efendim. Saat iki gibi geldi. Çabucak yemeğini yedi ve sonra tekrar dışarı çıktı. Sizi sordu. Frith, sizin gemiye bakmak için deniz kıyısına inmiş olabileceğinizi söyledi."

"Ne zaman döneceğini söyledi mi?"

"Hayır, efendim."

"Kıyıya belki de başka yoldan inmiştir. Ona rastlamadım."

"Evet, efendim."

Soğut etle salataya baktım. Midem boş gibiydi ama açlık hissetmiyordum. O anda soğuk et istemedi canım. Robert, "Öğle yemeğinizi alacak mısınız?" diye sordu.

"Hayır. Kütüphanede olacağım. Bana çay getirir misin? Pasta, kurabiye falan getirme. Sadece çay ve tereyağlı ekmek."

"Emredersiniz, efendim."

Kütüphaneye gittim, pencere kenarındaki sandalyeye oturdum. Jasper'sız garip göründü gözüme. Maxim ile gitmiş olmalıydı. Yaşlı köpekse sepetinde yatıyordu. *The Times* gazetesini alıp okumadan sayfaları çevirdim. Bir diş hekiminin bekleme odasında oturur gibi bu şekilde zaman geçirmeye çalışmak garip bir duyguydu. Örgüye ya da kitap okumaya başlamamam gerektiğini biliyordum. Bir şey, görünmeyen, elle tutulmayan bir şeyin olmasını bekliyordum. Sabah yaşadığım korku, karaya oturan gemi, öğle yemeği yemeyişim bir araya gelip zihnimin derinliklerinde, anlayamadığım, niteliğini çözemediğim garip bir heyecan duygusu yaratmıştı. Hayatımda yeni sayfa açılmıştı ve bir daha sanki hiçbir şey aynı olmayacaktı. Önceki gece kıyafet balosu için giyinip süslenen kız çok gerilerde kalmıştı artık. Bütün o olaylar çok uzak bir geçmişte yaşanmış ve bitmiş gibiydi. Şimdi şu pencerenin kenarında oturan kişi yepyeni, çok farklı biriydi... Robert çayımı getirdi. Tereyağlı ekmeği büyük bir iştahla yedim. Ekmeğin yanı sıra sandviç, yağlı çörek ve pandispanya da getirmişti. Tek başına tereyağlı ekmek getirmenin yakışıksız ve Manderley geleneklerine aykırı olacağını düşünmüştü herhalde. Bu duruma çok sevinmiştim açıkçası. Saat on biri çeyrek geçe bir bardak soğuk çay içmiş, kahvaltı etmemiştim. Üçüncü fincanımı yeni bitirmiştim ki Robert tekrar içeri girdi.

"Efendim, Bay de Winter hâlâ dönmedi, değil mi?" diye sordu.

"Dönmedi. Neden sordun? Misafiri mi var?"

"Efendim, Kaptan Searle, kendisi Kerrith'in liman amiridir, telefonda bekliyor. Bay de Winter'ı ziyaret etmek istediğini söyledi."

"Ne desem ki? Kimbilir kaçta dönecek."

"Öyle, efendim."

"Sen en iyisi ona saat beşte tekrar aramasını söyle." Robert odadan çıktı. Birkaç dakika sonra geri geldi.

"Kaptan Searle, uygunsanız sizinle görüşmek istiyor, efendim," dedi. "Acil ve önemli bir mesele olduğunu söyledi. Bay Crawley'ye ulaşmaya çalıştı ama sanırım kendisi ofisinde değildi."

"Evet, acil bir durum varsa görüşürüm elbette. Ona isterse hemen gelebileceğini söylersin. Arabası var mı?"

"Olması gerek, efendim."

Robert dışarı çıktı. Kaptan Searle'e ne söyleyeceğimi düşündüm. Karaya oturan gemi ile ilgili bir mesele olmalıydı. Bunun Maxim ile ne gibi bir ilgisi olabilirdi ki? Gemi, Manderley sınırları içinde kalan koyda karaya otursaydı durum farklı olabilirdi. O takdirde gemiyi yerinden oynatmak için Maxim'den müsaade almaları gerekirdi. Ama koyun açıkları ve suyun altındaki kayalıklar Maxim'in değildi. Kaptan Searle bu konuda benle boşuna konuşacak gibime geliyordu.

Robert ile konuştuktan hemen sonra arabasına atlamış olmalı ki on beş dakika geçmeden bulunduğum odaya alınmıştı bile.

Öğle saatlerinde dürbünle baktığımda gördüğüm üniforması hâlâ üzerindeydi. Pencere yanındaki sandalyeden kalktım, kendisiyle tokalaştım. Ona, "Kusura bakmayın lütfen, eşim henüz dönmedi," dedim. "Tekrar yarların oraya gitmiş olmalı. Ondan önce de Kerrith'e gitmişti. Onu bugün hiç görmedim."

"Evet, Kerrith'e geldiğini ben de duydum ama orada bir türlü karşılaşamadık. Ben teknedeyken yarlara döndü herhalde. Bay Crawley'ye de ulaşamadım."

"Maalesef bu gemi herkesin normal düzenini altüst etti galiba. Ben de yarlardaydım. Öğle yemeği yemedim. Bay Crawley de daha öncesinde oradaydı. Gemiye ne olacak? Römorkörler onu çekecekler mi?"

Kaptan Searle eliyle büyük bir daire çizdi. "Geminin altında büyük bir delik var. Bir daha Hamburg'u asla göremeyecek. Gemiyi düşünmeyin siz. Sahibi ve Lloyd'un adamı o işi aralarında halledecek. Aslına bakarsanız, beni buraya getiren mesele gemi değil, Bayan de Winter. Dolaylı olarak bu ziyarette etkisi oldu ama aslı mesele başka. Bay de Winter'a bazı haberlerim var esasen ve bunları kendisine nasıl söyleyeceğimi de doğrusu bilemiyorum." Masmavi gözleriyle dosdoğru gözlerimin içine baktı.

"Ne tür haberler bunlar?"

Cebinden büyük, beyaz bir mendil çıkarıp burnunu sildi. "Bayan de Winter, bunu size söylemek de çok hoşuma gitmiyor açıkçası. Siz ve eşinize sıkıntı veya acı vermek, yapmak isteyeceğim en son şey. Kerrith'te kendisi çok sevilen bir insandır. Ailesinin ora halkına çok iyiliği dokunmuştur. Geçmişi geçmişte bırakmazsak bu sizin için de onun için de tatsız ve zor bir durum yaratır. Ama şu şartlar altında bunu nasıl yapabileceğimizi bilmiyorum." Sustu. Mendilini cebine geri koydu. Odada sadece ikimiz olmamıza rağmen sesinin tonunu düşürdü.

"Geminin altını incelemesi için dalgıç indirdik," dedi. "Aşağıdayken bir şey buldu. Geminin dibindeki deliği saptamış. Daha başka hasar var mı diye diğer tarafta çalışırken küçük bir yelkenlinin gövdesiyle karşılaşmış. Yan yatmış, bozulmadan, dağılmadan öylece yatan bir tekne. Adam buraların yerlisi. Tekneyi hemen tanımış tabii. Tekne, merhume Bayan de Winter'ın yelkenlisiymiş."

Bu sözler karşısında ilk duygum şükrandı. Maxim'in o an

orada olup bunu duymamış olmasına sevinmiştim. Önceki geceki maskeli balonun üzerine inen bu yeni darbe biraz ironik, daha çok da korkutucuydu.

"Çok üzüldüm," dedim usulca. "İnsan böyle bir şeyin olmasını beklemiyor. Bunu Bay de Winter'a söylemek şart mı peki? Tekneyi orada öylece bırakamaz mıyız? Herhangi bir zararı olmaz, öyle değil mi?"

"Koşullar normal olsaydı bırakılabilirdi Bayan de Winter. O tekneyi yerinden oynatmak isteyecek dünyadaki son kişi benim. Daha önce de dediğim gibi, Bay de Winter'ı incitecek bir şey yapmamak için her şeyimi verirdim. Ama her şey bu kadar basit değil, Bayan de Winter. Dalgıç küçük teknenin etrafında dolaşmış ve daha önemli bir başka keşif yapmış. Kamara kapısı sıkı sıkı kapalıymış. Kapıda delik vesaire yokmuş. Lombozlar da aynı şekilde kapalıymış. Deniz yatağından bir taş alıp lombozlardan birini kırıp kamaranın içine bakmış. Su doluymuş. Deniz teknenin dibindeki bir delikten girmiş olmalı. Başka bir yerde bir hasar yokmuş. Sonra adam, hayatının en büyük dehşetini yaşamış."

Kaptan Searle durdu. Hizmetkârların duymasını istemiyormuş gibi dönüp arkasına baktı. "İçeride bir ceset varmış. Kamaranın zemininde yatıyormuş," dedi usulca. "Tamamen iskelet haline gelmiş tabii ki. Üzerinde hiç et dokusu kalmamış. Ama sonuçta bir ceset. Başını ve uzuvlarını görmüş adam. Yüzeye çıkıp durumu bana bildirdi. Şimdi eşinizle neden konuşmam gerektiğini daha iyi anlıyorsunuzdur, Bayan de Winter."

Ona baktım. Önce şaşırdım, sonra şok geçirdim. Mideme ağrılar girdi.

Fısıldayarak, "Denize tek başına açıldığı sanılıyordu," dedim. "Demek yanında kimsenin bilmediği biri varmış."

Liman amiri, "Öyle gibi," diyerek onayladı.

"Kim olabilir ki? Biri kaybolsaydı akrabaları mutlaka ortaya çıkardı. O sıralarda bu haber her yerde duyuldu. Bütün gazete-

ler bunu yazdı. Neden biri kamarada olsun da öteki kişi, Bayan de Winter kilometrelerce uzakta ve aylar sonra bulunsun?"

Kaptan Searle başını salladı. "Sizin bildiğinizden fazlasını bilmiyorum. Tek bildiğimiz, aşağıda bir ceset olduğu ve bunun ilgili mercilere bildirilmesi gerektiği. Halk da duyacaktır maalesef. Bunu nasıl engelleyebileceğimizi bilmiyorum. Buraya huzurlu bir hayat sürmek için gelmişsiniz ve şu olanlara bakın."

Şimdi içime doğan o önsezilerin aslı anlaşılmıştı. Bu uğursuz duygunun altında yatan, ne karaya oturan gemiydi, ne feryat figan uçuşan martılar ne de kıyıya bakan o ince ve simsiyah baca. Esas sebep, kömür karası sular ve onun altında yatan bilinmeyen şeylermiş. Meğer sebep, o soğuk ve sakin derinliklere inip tesadüfen Rebecca'nın teknesini ve teknedeki arkadaşının ölüsünü bulan dalgıçmış. Dalgıç tekneye dokunuyormuş, kamaranın içine bakıyormuş ve bunlar olup biterken ben yarlarda her şeyden bihaber öylece oturuyormuşum.

"Bunları Bay de Winter'a söylemesek keşke," dedim. "Keşke onu bu konudan hiç haberdar etmesek."

"Mümkün olsaydı inanın yapardım Bayan de Winter," diye karşılık verdi liman amiri. "Ne var ki böyle bir meselede şahsi hislerimi bir kenara bırakmaya mecburum. Vazifemi yapmak zorundayım. Bu cesedi ilgili mercilere bildirmekle yükümlüyüm." Kapı açılıp Maxim içeri girince sözünü kısa tuttu.

Maxim, "Merhaba," dedi. "Ne oldu? Burada olduğunuzu bilmiyordum, Kaptan. Bir mesele mi var?"

Daha fazla dayanamadım. Her zamanki korkak halimle kendimi odadan dışarı atıp kapıyı arkamdan kapattım. Maxim'in yüzüne bile bakmadım. Nedense onu çok yorgun, bitkin ve şapkasız göreceğimi düşünüyordum.

Salonda, ön kapının yanında durdum. Jasper çanağından hayli gürültülü bir şekilde su içiyordu. Beni görünce kuyruğunu sallayıp su içmesine devam etti. Sonra bana doğru geldi ve ayağa kalkıp patisini elbiseme dokundurdu. Başını öpüp tara-

çaya gidip oturdum. Bir kriz yaşanıyordu. Onunla yüzleşmek zorundaydım. Eski korkularım, eski güvensizliğim, ürkekliğim, aşağılık duygum şimdi şu anda mağlup edilip bir kenara atılmalıydı. Şimdi başarısız olursam bir daha asla başaramazdım. Bu son şansımdı. Ellerimi yumruk yapıp tırnaklarımı etime geçirerek büyük bir umutsuzlukla içime cesaret gelmesi için dua ettim. Yeşil çimenlere ve taraçadaki saksılara bakarak orada beş dakika öylece oturdum. Araba yolunda bir otomobilin çalıştırıldığını duydum. Kaptan Searle gidiyordu herhalde. Maxim'e haberi vermişti ve şimdi de ayrılıyordu. Kalktım, ağır adımlarla salondan geçip kütüphaneye gittim. Ben'in verdiği salyangozları cebimde evirip çeviriyordum sürekli. Avuçlarımda sımsıkı tutuyordum onları.

Maxim pencerenin yanında duruyordu. Sırtı bana dönüktü. Kapının yanında bekledim. Benden yana dönmedi. Ellerimi ceplerimden çıkarıp yanına gittim. Elini tutup yanağıma koydum. Hiçbir şey söylemedi. Öylece dikilmeye devam etti.

"Çok üzgünüm," dedim fısıltıyla. "Çok ama çok üzgünüm." Cevap vermedi. Eli buz gibiydi. Elinin üzerini ve sonra tek tek parmaklarını öptüm. "Buna tek başına katlanmanı istemem," dedim. "Benimle paylaşmanı istiyorum. Ben şu son yirmi dört saat içinde büyüdüm, Maxim. Artık bir daha çocuk olmayacağım."

Bana sıkıca sarıldı. Çekingenliğim, ürkekliğim gitmişti. Başımı omzuna koydum. "Beni affettin, değil mi?" diye sordum.

Nihayet benimle konuştu. "Affetmek mi? Ne yaptın ki seni affedeyim?"

"Dün gece, onu kasten yaptığımı sandın."

"Ah, o mu? Unutmuşum ben onu. Sana kızmıştım, değil mi?"

"Evet."

Başka bir şey söylemedi. Bana sımsıkı sarılmaya devam etti. "Maxim, her şeye yeni baştan başlayamaz mıyız?" dedim. "Bugünden itibaren yeni bir sayfa açalım ve her şeye birlikte göğüs

gerelim. Beni sevmeni istemeyeceğim senden. İmkânsız şeyler istemeyeceğim. Dostun, arkadaşın olacağım. Yanında genç bir delikanlı gibi olacağım. Senden tek isteğim bu."

Yüzümü ellerinin arasına alıp bana baktı. Yüzünün ne kadar ince, çizgilerle dolu olduğunu ilk kez o an fark ettim. Gözlerinin altında da büyük gölgeler vardı.

"Beni ne kadar seviyorsun," diye sordu.

Cevap veremedim. Sadece acılar içindeki karanlık gözlerine, solgun, süzgün yüzüne baktım.

"Bunun için çok geç artık, hayatım. Mutlu olma şansımızı kaybettik biz."

"Hayır, Maxim, hayır."

"Evet, öyle. Her şey bitti. Sonunda başıma geldi."

"Gelen nedir, Maxim?"

"Olmasını öteden beri beklediğim şey. Her gün, her gece rüyalarıma giren şey. Biz mutlu olamayız. Sen ve ben." Pencere kenarındaki sandalyeye oturdu. Ellerimi omuzlarına koyup karşısında diz çöktüm.

"Bana ne demeye çalışıyorsun?"

"Ellerini ellerimin üzerine koyup gözlerimin içine baktı. "Rebecca kazandı."

Yüzüne baktım. Kalbim garip bir şekilde atıyordu. Ellerim, ellerinin altında buz kesmişti.

"Onun gölgesi her zaman aramızdaydı. Lanet olası gölgesi bizi birbirimizden uzak tutuyordu. Bunun başıma geleceği korkusu kalbimden çıkmazken sana nasıl böyle sımsıkı sarılabilirdim sevgilim, küçük aşkım benim? Ölmeden önce bana bakarken gözlerinde olan bakışları hatırladım. O hain gülümsemesi geldi aklıma. Bunun olacağını ta o zamandan biliyordu. Sonunda kazananın kendisi olacağını çok iyi biliyordu."

"Maxim," dedim fısıldayarak. "Ne söylüyorsun? Bana ne demeye çalışıyorsun, anlamıyorum."

"Teknesi... bulmuşlar. Bu öğleden sonra dalgıç onu denizin dibinde bulmuş."

"Evet. Kaptan Searle bunu söylemek için gelmişti. Teknedeki cesedi düşünüyorsun, değil mi? Dalgıcın kamarada bulduğu ceset?"

"Evet."

"Demek ki tek başına değilmiş. O sırada Rebecca ile teknede olan biri daha varmış. Sen de bu kişinin kim olduğunu bulmak durumundasın. Mesele bu, değil mi Maxim?"

"Hayır, hayır. Anlamadın."

"Bunu benimle paylaşmanı istiyorum, sevgilim. Sana yardım etmek istiyorum."

"Rebecca'nın yanında kimse yoktu. Tek başınaydı."

Diz çökmüş, gözlerinin içine bakıyordum.

"Kamaradaki ceset, Rebecca'nın cesedi."

"Hayır. Hayır."

"Kilisenin mahzeninde gömülü olan kişi Rebecca değil. Sahipsiz, yersiz, yurtsuz, kimliği meçhul bir kadın o. Olay aslında bir kaza değildi. Rebecca boğulmadı. Onu ben öldürdüm. Koydaki kulübede onu tabanca ile vurdum. Cesedini kamaraya taşıdım ve tekneyi o gece denize çıkarıp bugün onu buldukları yerde batırdım. Teknede halen yatan ceset Rebecca'ya ait. Şimdi gözlerimin içine bakıp beni sevdiğini söyleyebilir misin?"

20

Kütüphane çok sessizdi. Tek ses, Jasper'ın patisini yalarken çıkardığı sesti. Ayağına bir diken batmış olmalıydı; patisini sürekli olarak ısırıp emiyor, çıkarmak için bir şeyler yapıyordu. Derken, Maxim'in kulağıma yakın duran bileğindeki saatin tik taklarını fark ettim. Günlük hayatın küçük, olağan sesleri. Sonra niye bilmiyorum, öğrencilik yıllarımdan kalma bir atasözü geldi aklıma: "Zaman ve Metcezir kimseyi beklemez." Bu söz, beynimde sürekli dönüp duruyordu. "Zaman ve Metcezir kimseyi beklemez." Maxim'in saatinden çıkan tik taklarla yanı başımda yerde yatan ve patisini yalayan Jasper'ın dilinin çıkardığı sesten başka hiçbir ses duyulmuyordu odada.

İnsanlar ölüm gibi, uzuvlarının kaybı gibi çok büyük şoklar yaşadıklarında bence ilk başta bunu fark edemiyorlar. Eliniz sizden alındığında bunu birkaç dakika boyunca anlayamıyorsunuz. Parmaklarınızı hissetmeye devam ediyorsunuz. Onları havada tek tek oynatıyor, hareket ettiriyorsunuz. Oysa o anda ne eliniz var ne parmaklarınız. Kolunuzun ucunda hiçbir şey yok. Maxim'in yanında diz çökmüş oturuyordum. Vücudum vücuduna yapışık, ellerim omuzlarındaydı ve hiç ama hiçbir şey hissetmiyordum. Ne acı ne dehşet. İçimde korkunun zerresi yoktu.

Jasper'ın ayağındaki dikeni nasıl çıkaracağımı düşündüm. Robert gelse de şu çay fincanlarını kaldırsa diye geçirdim aklımdan. Jasper'ın ayağını, Maxim'in saatini, Robert'ı ve fincanları düşünmek çok garip geldi. Duygusuzluğum, içimde hiçbir sıkıntı hissetmiyor olmam beni şoke etmişti. Duygularım yavaş yavaş geri gelecek diye kendi kendime telkinde bulundum. Her şeyi yavaş yavaş anlamaya başlayacağımı söylüyordum kendi kendime. Maxim'in bana söyledikleri ve bütün bu olanlar bir yapbozun parçaları gibi yerine oturacak, bir anlam kazanacaktı. O anda ben hiçbir şeydim. Ne kalbim vardı ne aklım ne duygularım. Maxim'in kollarındaki şuursuz bir nesneydim. Sonra beni öpmeye başladı. Daha önce hiç böyle öpmemişti. Başını tuttum, gözlerimi kapadım.

"Seni öyle çok seviyorum ki," diye fısıldadı kulağıma. "Öyle çok seviyorum ki."

Düşündüm de bu ondan her gün, her gece duymayı beklediğim şeydi ve işte nihayet söylüyordu. Monte Carlo'da, İtalya'da, burada Manderley'de. İşte şimdi söylüyordu. Gözlerimi açtım ve başının üzerindeki perdeye baktım. O beni adımı fısıldayarak, büyük bir açlıkla, çılgınca öpüyordu ve ben perdedeki bir noktaya, güneşin sararttığı küçük bir noktaya bakıyordum. "Ne kadar sakinim," diye düşündüm. "Çok sakin. Maxim beni öpüyor, bense perdeye bakıyorum. İlk defa beni sevdiğini söylüyor."

Sonra birden durdu, beni kendinden uzaklaştırdı, ayağa kalktı. "Gördün mü, işte dediğim doğru çıktı," dedi. "Beni artık sevmiyorsun sen. Artık çok geç. Neden seveceksin ki?" dedi. Şöminenin yanına gitti. "Bunu unutacağız," dedi. "Bir daha tekrarlanmayacak."

Birden aklım başıma geldi. Kalbim ani bir panikle çarpmaya başladı. "Çok geç değil," dedim bir nefeste. Yerden kalktım, yanına gittim, ona sarıldım. "Bunu söyleme bir daha. Seni bu dünyadaki her şeyden fazla seviyorum. Ama az önce beni öp-

tüğünde şaşırdım, nutkum tutuldu. Hiçbir şey hissedemedim. Hiçbir şey anlayamadım. Sanki içimde artık en ufak bir duygu zerresi bile kalmamış gibiydi."

"Beni sevmiyorsun. Bu nedenle hiçbir şey hissetmedin, biliyorum. Anlıyorum. Artık senin için çok geç, değil mi?"

"Hayır."

"Bu, dört ay önce yaşanmalıydı. Bilmem gerekirdi. Kadınlar, erkekler gibi değil."

"Beni tekrar öpmeni istiyorum, Maxim. Lütfen."

"Olmaz. İşe yaramaz bundan sonra."

"Birbirimizi kaybedemeyiz artık. Aramızda sırlar, gölgeler olmadan bir arada durmalıyız. Lütfen sevgilim, ne olursun."

"Zaman yok. Sadece birkaç saatimiz, birkaç günümüz var belki. Şimdi bu olay başımıza gelmişken nasıl beraber olabiliriz? Sana anlattım. Tekneyi buldular. Rebecca'yı buldular."

Anlama becerisini yitirmiş bir halde boş bakışlarla baktım ona. "Ne yapacaklar şimdi?" dedim.

"Cesedini teşhis edecekler. Her şeyi anlayacaklar. Kamara delil dolu. Üzerindeki elbiseler, ayakkabılar, parmaklarındaki yüzükler. Cesedini teşhis edecekler ve sonra ötekini, burada kilise mahzeninde defnedilmiş cesedi hatırlayacaklar."

Fısıltıyla, "Ne yapacaksın," diye sordum.

"Bilmiyorum," diye cevap verdi. "Bilmiyorum."

Duygularım, tahmin ettiğim gibi yavaş yavaş geri gelmeye başlamıştı. Ellerimin üşümesi geçmişti. Sıcak ve nemliydiler şimdi. Yüzüme ve boğazıma renk geldiğini hissettim. Yanaklarım alev alev yanıyorlardı. Kaptan Searle'ü, dalgıcı, Lloyd'un adamını, karaya oturup yana yatmış gemiden denize bakan bütün o adamları geçirdim aklımdan. Kerrith esnafını, sokakta ıslık çalarak dolaşan çırakları, kiliseden çıkan papazı, bahçesinde gül toplayan Leydi Crowan'ı, yarlarda karşılaştığım pembe elbiseli kadınla küçük oğlunu düşündüm. Hepsi çok kısa bir süre sonra her şeyi öğrenmiş olacaktı. Birkaç saat içinde. Yarın

sabah kahvaltıda. "Bayan de Winter'ın teknesini bulmuşlar. Kamarasında bir ceset varmış." Kamarada bir ceset. Rebecca kamaradaymış. Kilisenin mahzeninde değilmiş. Mahzendeki mezarda başka bir kadın yatıyormuş. Rebecca'yı Maxim öldürmüş. Rebecca boğularak ölmemiş. Onu Maxim öldürmüş. Ağaçların içindeki kulübede vurmuş onu. Cesedi tekneye taşımış ve körfezde tekneyi batırıp denizin dibine yollamış. Çatısına yağmur damlalarının vurduğu o kasvetli, sessiz kulübede. Yapbozun parçaları üzerime üzerime geliyordu. Dağınık halde onlarca resim afallamış beynimde yanıp sönüyordu bir bir. Fransa'da arabanın içinde yanımda oturan Maxim... "Bir sene kadar önce bütün hayatımı değiştiren bir şey yaşadım. Hayata yeni baştan başlamak zorunda kaldım..." Maxim'in sessizliği, Maxim'in kederi. Rebecca'dan hiç söz etmeyişi. Rebecca'nın adını hiç ağzına almayışı. Koydan, taş kulübeden uzak duruşu. "Benim anılarıma sahip olsaydın sen de oraya gitmek istemezdin." Arkasına bakmadan ağaçların arasındaki patikadan yukarı çıkışı. Rebecca öldükten sonra kütüphanede bir aşağı bir yukarı yürüyüşü. Bir aşağı bir yukarı. Bir aşağı bir yukarı. Bayan Van Hopper'a, "Aceleyle geldim," demişti. Kaşlarının arasında incecik bir çizgi vardı. "Karısının ölümünü atlatamadı diyorlar." Dün geceki kıyafet balosu ve benim Rebecca'nın kıyafetiyle merdivenlerden inişim. Maxim, "Rebecca'yı ben öldürdüm," demişti. "Koydaki kulübede onu tabanca ile vurdum." Ve dalgıç, onu kamaranın zemininde yatarken bulmuştu...

"Ne yapacağız," diye sordum. "Ne diyeceğiz?"

Maxim cevap vermedi. Şöminenin önünde öylece dikiliyordu. Önüne bakıyor ama hiçbir şey görmüyordu.

"Bilen kimse var mı? Herhangi biri?"

Başını sallayarak, "Hayır," dedi.

"Sadece sen ve ben mi?"

"Sadece sen ve ben."

"Ya Frank? Onun bilmediğinden emin misin?"

"Nereden bilecek ki? Benden başka kimse yoktu. Geceydi, karanlıktı..." Sustu. Bir sandalyeye çöktü. Elini alnına koydu. Yanına gidip diz çöktüm. Suskunlaşmıştı. Ellerini başından çekip aldım ve gözlerinin içine baktım. "Seni seviyorum," diye fısıldadım. "Seni seviyorum. Bana inanacak mısın artık?" Yüzümü ve ellerimi öptü. Ellerimi, güven kazanmaya çalışan bir çocuk gibi sımsıkı tutuyordu.

"Aklımı kaçıracağımı sandım," dedi neden sonra. "Burada bütün gün oturuyor, bir şeyler olmasını bekliyordum. Şu masada o korkunç taziye mektuplarını cevaplıyordum. Gazetelerdeki başsağlığı ilanları, mülakatlar, bir ölümün sonrasında yaşanan irili ufaklı bütün olaylar. Normal olmaya çalışarak yemek, içmek, akıl sağlığını korumaya çabalamak. Frith, uşaklar, Bayan Danvers. Kovmaya cesaret edemediğim Bayan Danvers, çünkü Rebecca'yı çok iyi tanıyordu. Şüphelenebilir, tahmin edebilirdi... Frank hep yanımdaydı. Ketum, anlayışlı. 'Biraz buradan uzaklaşsana,' derdi hep. 'Ben burayı idare ederim. Senin buradan uzaklaşman gerek.' Ve Giles. Ve Bee. Sevgili patavatsız kardeşim Bee. 'Çok berbat görünüyorsun. Bir doktora görünsen?' Hepsiyle, bütün bu insanlarla ağzımdan çıkan her kelimenin yalan olduğunu bile bile yüzleşmek zorundaydım."

Ellerini sımsıkı tutmaya devam ediyordum. Ona yaslandım, iyice sokuldum. "Sana bir keresinde anlatıyordum neredeyse," dedi. "Jasper'ın koya kaçtığı ve senin de ip bulmak için kulübeye gittiğin gün. Burada oturuyorduk. Sonra Frith ve Robert, bize çay getirdi."

"Evet, hatırlıyorum. Neden anlatmadın? Birlikte olacağımız zamanları boşa harcamışız. Bütün o günler, haftalar..."

"Çok ilgisizdin. Jasper ile bahçede dolaşıp duruyordun tek başına. Bana hiç bu şekilde gelmedin."

"Neden anlatmadın bana?" diye fısıldadım. "Neden anlatmadın?"

"Sıkıldığını, mutsuz olduğunu düşündüm. Senden çok bü-

yüğüm. Frank ile benden daha çok şey paylaşıyor gibiydin. Bana karşı çekingen, ürkek ve bir garip davranıyordun."

"Rebecca'yı düşündüğünü bile bile nasıl gelebilirdim ki yanına? Hâlâ Rebecca'yı sevdiğini bile bile beni sevmeni nasıl isteyebilirdim?"

Beni kendine çekti, gözlerimde bir şeyler aradı.

"Sen neden bahsediyorsun? Ne demek istiyorsun?"

Dizlerimin üzerinde doğruldum. "Bana her dokunduğunda beni Rebecca ile kıyasladığını düşünüyordum. Benimle her konuştuğunda, bana her baktığında, benimle bahçede yürüdüğünde, yemek yediğinde kendi kendine 'Bunu Rebecca ile de yapmıştım' dediğini sanıyordum." Anlamamış gibi büyük bir şaşkınlık ifadesiyle bakıyordu bana.

"Doğruydu, öyle değil mi?" dedim.

"Aman Tanrım," dedi. Beni kendinden uzaklaştırdı, ayağa kalkıp odanın içinde ellerini kavuşturarak dolaşmaya başladı.

"Ne oldu?" diye sordum. "Mesele nedir?"

Birden dönüp bana baktı. "Rebecca'yı sevdiğimi sandın demek," dedi. "Onu sevdiğim için öldürdüm, öyle mi? Ondan nefret ediyordum ben. Evliliğimiz en baştan itibaren bir komediydi. Ahlaksız, Tanrı'nın cezası, rezil bir insandı. Birbirimizi hiçbir zaman sevmedik. Tek bir mutlu anımız olmadı. Aşk, şefkat ve namus, onun bilmediği şeylerdi. O, normal biri bile değildi."

Dizlerimi tutarak yere oturdum, gözlerinin içine baktım.

"Çok zekiydi ama," dedi. "Şeytani bir zekâsı vardı. Onunla tanışan herkes, onu dünyanın en nazik, en cömert, en yetenekli insanı sanırdı. İnsanlara ne söylemesi gerektiğini çok iyi bilir, nabza göre şerbet verirdi. Seninle tanışsaydı seni bahçede gezmeye çıkarır, koluna girer, Jasper'ı çağırır, çiçeklerden, müzikten, resimden, hobilerin her neyse ondan bahsederdi ve diğerleri gibi senin de gönlünü fetheder, ona tapmanı sağlardı."

Kütüphanenin içinde bir oraya bir buraya gidip geliyordu.

"Onunla evlendiğimde herkes bana dünyadaki en şanslı adam olduğumu söyledi. O çok hoş, çok becerikli, hayranlık uyandıran biriydi. O zamanlarda memnun edilmesi en güç kişi olan büyükannem bile ilk andan itibaren ona hayranlık beslemeye başladı. 'Bir kadında olması gereken üç özelliğin üçüne de sahip,' dedi bana. 'İyi bir aile, akıl ve güzellik.' Ona inandım. Veya kendimi inanmaya zorladım. Fakat aklımın bir köşesinde her zaman bir kuşku tohumu vardı. Gözlerinde normal olmayan bir şeyler görürdüm hep..."

Yapbozun parçaları tek tek bir araya geliyor, gerçek Rebecca zihnimde şekilleniyor, gölgeler dünyasından benim dünyama yürüyordu. Rebecca atını yaralarken; Rebecca iki eliyle hayatı kavrarken; Rebecca galip, dudaklarında bir tebessüm, orkestra balkonundan aşağı sarkarken...

Kendimi yine deniz kıyısında, zavallı ve korkmuş Ben'in yanında gördüm. "Sen iyisin," demişti. "Öteki gibi değilsin. Beni tımarhaneye tıkmayacaksın, değil mi?" Geceleri ağaçların arasından yürüyen uzun ve ince biri vardı. İnsana kendini yılan gibi hissettirirdi...

Maxim konuşmaya devam ediyordu. Maxim kütüphanenin içinde bir aşağı bir yukarı yürüyordu. "Evlendikten beş gün sonra onun içyüzünü anladım ben. Hani Monte Carlo'nun üstündeki tepelere seni arabayla götürmüştüm, hatırladın mı? Oraya yine gittim hatırlamak için. Benim durduğum yerde oturmuş, kahkahalarla gülüyordu. Rüzgâr siyah saçlarını savuruyordu. Bana kendini anlattı orada. Kimseye tekrarlayamayacağım, benimle mezara gidecek şeylerden bahsetti. İşte o zaman ne yaptığımı, nasıl bir şeyle evlendiğimi anladım. Akıl, güzellik, iyi bir aile. Aman Yarabbi!"

Aniden sustu. Pencereye gitti ve dışarıya, bahçeye dikti gözlerini. Sonra kahkahalarla gülmeye başladı. Orada öylece durmuş kahkahalarla gülüyordu. Buna tahammül etmek çok zordu. Dayanamadım. İçim ürperdi, fenalaştım. Dayanamadım.

Bağırdım. "Maxim! Maxim!"

Bir sigara yaktı. Bir şey demeden pencerenin önünde durmaya devam etti. Sonra tekrar odanın içinde yürümeye başladı. "O gün onu neredeyse öldürüyordum," dedi. "O kadar kolay olacaktı ki. Yanlış atılan bir adım, küçük bir tökezleme. Uçurumu hatırlıyorsundur. Seni korkutmuştum galiba, değil mi? Deli olduğumu sanmıştın. Öyleydim belki. Öyleyim belki. İblisle yaşamak insana akıl sağlığı vermiyor ki."

Oturmuş, onun bir yukarı bir aşağı yürümesini izliyordum.

"Orada, o uçurumun kıyısında benimle bir anlaşma yaptı. 'Senin için evin idaresini üstlenirim,' dedi. 'O gözünden bile sakındığın Manderley'nin her türlü işiyle ben ilgilenirim. İstersen ülkenin en ünlü malikânesi yaparım burayı. İnsanlar gelip bizi ziyaret ederler, bizi kıskanırlar, gıptayla bakarlar, bizden bahsederler. İngiltere'deki en şanslı, en mesut, birbirine en yakışan çift olduğumuzu söylerler. Onları ne güzel işletiriz, Max!' dedi. Ne rezalet! Uçurumun kenarında oturmuş, kahkahalarla gülüyor, elindeki çiçeği parçalıyor ve bana bunları anlatıyordu."

Maxim az bir kısmını içtiği sigarasını boş şömineye fırlattı.

"Onu öldürmedim," dedi. "Onu seyrettim. Hiçbir şey söylemedim. Gülmesine izin verdim. Sonra birlikte arabaya binip uzaklaştık oradan. Önerisini kabul edeceğimi biliyordu. Manderley'ye gelecek, buranın kapılarını insanlara açacak, onları eğlendirecek, evliliğimizi yüzyılın en büyük başarısı gibi lanse edecekti. Bir haftalık evliyken bana anlattığı şeylerin başkalarınca duyulmaması için gururumdan, şerefimden, duygularımdan, bu dünyadaki her türlü vasıftan ödün verebileceğimi biliyordu. Boşanmak için mahkemeye gitmeyeceğimi, onunla ilgili gerçekleri asla kimseye açıklamayacağımı, insanların bizi dillerine dolamalarına, gazetelerin bize çamur atmalarına, adım anıldığında Manderley sınırları içinde yaşayan insanların dedikodu yapmalarına, Kerrith'ten gezmeye gelenlerin malikânenin kapısından içeri bakıp, 'İşte o adam burada yaşıyor. Burası

Manderley. Gazetelerdeki boşanma davasını açan adamın yaşadığı yer. Hâkimin, karısı ile ilgili ne söylediğini duydunuz mu?..' şeklinde konuşmalarına izin vermeyeceğimi çok iyi biliyordu."

Geldi, önümde durdu. Ellerini bana uzattı. "Benden nefret ediyorsun, değil mi? Utancımı, tiksintimi, öfkemi anlamıyorsun," dedi.

Hiçbir şey söylemedim. Ellerini alıp kalbimin üstüne koydum. Onun utancı, bana söylediği şeyler hiç umurumda değildi. Tek bir sözü önemliydi benim için. Maxim, Rebecca'yı sevmemişti. Onu hiç ama hiç sevmemişti. Aklımda bir tek bu kalmıştı. Bunu tekrar edip duruyordum içimden. Tek bir mutlu anları olmamıştı birlikte. Maxim konuşuyordu ve ben de onu dinliyordum fakat söyledikleri benim için anlamsızdı. İlgilenmiyordum. "Manderley'yi çok fazla düşündüm," dedi. "Manderley'yi ilk sıraya, her şeyin önüne koydum. Ve bu tür bir aşk pek hayırlı olmuyor. Kiliselerde bu tür aşklarla ilgili vaazlar vermiyor rahipler. İsa taşlara, tuğlalara, duvarlara, bir insanın sahip olduğu toprak parçasına, küçük krallığına beslediği sevgiye dair sözler bırakmamış arkasında. Hıristiyan inancında böyle bir konu yok."

"Sevgilim, aşkım, Maxim'im benim," dedim. Ellerini yüzüme koydum, öptüm.

"Beni anlıyor musun? Anlıyor musun? Söyle, anlıyor musun?"

"Evet sevgilim, evet aşkım," dedim ama yüzümü görmesin diye başımı yana çevirdim. Onu anlayıp anlamamamın ne önemi vardı. Kalbim tüy kadar hafiflemişti çünkü Rebecca'yı hiçbir zaman sevmediğini öğrenmiştim.

Yavaş bir sesle, "Geçmişi hatırlamak istemiyorum. Sana bile anlatmak istemiyorum o günleri. O utanç, o çöküş. Bir yalanı yaşadık, o ve ben. Birlikte adi, sefil bir komedi sergiledik. Dostların önünde, akrabalarımızın önünde, hatta hizmetkârlarımızın, Frith gibi güvenilir ve sadık adamlarımızın önünde. Herkesi

inandırmıştı. Herkesin hayranlığını kazanmıştı. Arkalarından onlara güldüğünü, alay ettiğini, taklitlerini yaptığını bilmiyorlardı. Bazen Manderley'de bir özel bir gün olur, bir gösteri, bir bahçe partisi, bir güzellik yarışması ya da benzer başka bir şey, Rebecca koluma girip yüzünde masum bir tebessümle ortalıkta dolaşır, sonra çocuklara hediyeler dağıtırdı. Ertesi gün ise şafak vakti uyanır, araba ile Londra'ya, ormandaki deliğine saklanan bir hayvan gibi nehir kıyısındaki evine gider, rezil beş günün sonunda eve dönerdi. Ah, ben anlaşmamızın kendime düşen kısmını eksiksiz yerine getirdim. Onu asla ele vermedim. Manderley'yi bugünkü haline getiren, onun lanet olası zevkiydi. Bahçeler, fundalar, hatta Mutlu Vadi'deki açelyalar. Babam sağken bunlar var mıydı sanıyorsun? Ah, burada tam bir vahşi tabiat vardı. Hoş, evet, vahşi ve kendine has bir güzellik ve yalnızlık içinde bir tabiat. Burayı daha zarif bir hale getirmek için büyük bir maharet, ilgi ve babamın asla harcamayacağı kadar çok para lazımdı. Ben de harcamazdım Rebecca olmasaydı. Odalarda gördüğün şeylerin en az yarısı buraya sonradan geldi. Misafir odasının, sabah odasının bugünkü halleri hep Rebecca'nın elinden çıkmıştır. Halkın ziyaretine açık olan günlerde Frith'in büyük bir gururla misafirlere gösterdiği sandalyeler, duvardaki halı hep Rebecca'nın marifetidir. İtiraf etmem gerekirse bazı eşyalar ondan önce de buradaydı, arka odalarda depolanmışlardı –babam mobilya ve resim konusunda bilgili biri değildi– ama çoğu Rebecca'nın isteği ile alınmıştır. Manderley'nin bugün gördüğün bu güzelliği, insanların hakkında konuştuğu, fotoğrafını çektiği, resmini yaptığı Manderley, Rebecca'nın marifetidir hep."

Bir şey demedim. Sıkıca sarıldım. Bu şekilde konuşmaya devam etsin de içindeki kötü duygular dışarı aksın, kaybettiği yıllara ait bastırılmış nefret ve tiksintiden, geçmişe ait bütün pisliklerden arınsın istiyordum.

"Hayatımız böyleydi. Aylar ayları, yıllar yılları kovaladı,"

diye devam etti. "Manderley yüzünden her şeye razı oldum. Londra'da yaptıkları beni etkilemiyordu çünkü Manderley'ye zarar vermiyordu. Ayrıca ilk yıllarda dikkatli hareket ediyordu. Onunla ilgili tek bir dedikodu, bir fısıltı dolaşmıyordu. Derken yavaş yavaş ihtiyatı elinden bırakmaya başladı. Bir insan içkiye nasıl başlar bilir misin? Önce azar azar içer. Beş ayda bir içki âlemi yapar. Sonra aralardaki süre azalır. Her ay, her on beş günde bir, birkaç günde bir olur. Emniyet çizgisini bir kere geçmiştir ve bütün gizli kurnazlığı yok olur. İşte Rebecca ile de böyleydi. Arkadaşlarını buraya çağırmaya başladı. Bir ikisini davet ediyor, hafta sonu partilerinde bir araya getiriyordu. Başlarda emin olamıyordum, anlamıyordum. Koydaki kulübesinde piknikler düzenlerdi. Bir keresinde İskoçya'ya avlanmaya gitmiştim. Döndüğümde onu kulübede yarım düzine insanla bir arada buldum. Hiçbirini tanımıyordum. Onu uyardım. Omuzlarını silkti. 'Seni ilgilendirmez,' dedi. Ona, arkadaşlarıyla Londra'da görüşebileceğini ama Manderley'nin bana ait olduğunu söyledim. Anlaşmanın bu maddesine uyması gerekiyordu. Güldü, cevap vermedi. Sonra Frank ile uğraşmaya başladı. Zavallı, sadık ve çekinden dostum. Bir gün Frank bana geldi ve Manderley'den ayrılmak, başka bir iş bulmak istediğini söyledi. Burada, kütüphanede iki saat konuştuk. Meseleyi sonunda çözdüm. Bana içini döktü. Rebecca onu hiç rahat bırakmıyormuş. Sürekli Frank'in evine gidiyormuş, onu kulübeye götürmeye çalışıyormuş. Zavallı, biçare dostum Frank hiçbir şeyin farkında değildi. Bizim mesut ve normal bir çift olduğumuzu sanıyordu. Oyun oynadığımızın farkına varmamıştı.

"Bu olanlardan ötürü Rebecca'yı suçladım. Birden parladı, dağarcığındaki tüm rezil sözcükleri kullanarak bana küfürler savurdu. Görenin midesini bulandıracak, iğrenç bir sahneydi. Bu olaydan sonra Londra'ya gidip bir ay kaldı. Döndüğünde ilk başlarda durgundu. Dersini aldığını düşündüm. Bee ve Giles hafta sonunda kalmak için bize gelmişlerdi. O zaman, öteden

beri ara sıra aklımdan geçirdiğim düşüncenin doğru olduğunu gördüm. Bee, Rebecca'dan hoşlanmıyordu. Bir şekilde onun içini okumuş, bir şeylerin ters gittiğini sezmişti. Yeni bir oyunun sahnelendiği, gergin bir hafta sonuydu. Giles, Rebecca ile denize açılmıştı. Bee ile ben bahçede zaman geçirdik. Döndüklerinde Giles'ın keyifli halleri ve Rebecca'nın gözlerindeki bakış, Frank'e yaptığı gibi şimdi de Giles ile uğraşmaya başladığını anlamama yetmişti. Bee'nin yemekte Giles'ı izlediğini gördüm. Giles her zamankinden daha yüksek sesle kahkahalar atıyor, daha fazla konuşuyordu. Bunlar olurken Rebecca da masanın başında bir melek gibi oturuyordu."

Yapbozun parçaları yerli yerine oturuyordu. Beceriksiz ellerimle birleştirmeye çalıştığım ama bir türlü başaramadığım garip şekilli parçalar. Rebecca'dan söz ettiğimde Frank'in sergilediği garip haller. Beatrice ve onun karşımda sergilediği suskunluk. Benim hep anlayış ve üzüntüden kaynaklandığını sandığım ama aslında utanç ve mahcubiyetten gelen sessizlik. Bugün düşünüyorum da gerçeği anlamamış olmama inanamıyorum. Acaba bu dünyada kendi çekingenliklerini kıramayan, körlükleri ve aptallıkları ile gerçeği kendilerinden gizleyen bir duvar ördükleri için acı çeken ve çekmeye devam eden kaç insan vardı? Benim yaptığım tam olarak buydu. Aklımda yanlış resimler çizmiş ve onların karşısına oturmuştum. Gerçeği talep edecek cesareti kendimde bulamamıştım hiçbir zaman. Çekingenliğimi kırıp bir adım atabilseydim, Maxim bana bunları dört ay önce, beş ay önce de anlatabilirdi pekâlâ.

Maxim, "Bee ve Giles bir daha Manderley'de hafta sonunda kalmaya gelmediler," diye devam etti. "Onları özel olarak bir daha ağırlamadım. Danslara, bahçe partilerine resmi olarak geldiler. Ne Bee bana ne de ben Bee'ye tek kelime bir şey anlattık. Fakat galiba hayatımın nasıl olduğunu tahmin edebiliyordu. Frank de öyle. Sonraki dönemde Rebecca yine şeytanlaştı. Başkalarının karşısında davranışları kusursuzdu. Manderley'den

uzaklaştığımda arkamdan ne işler çevirdiğini bilemiyordum. Frank ve Giles vardı. Manderley'nin işçilerinden birine, Kerrithli birine, herhangi bir erkeğe kancayı takabilirdi... Sonra korktuğum başıma gelir, dedikodular halkın diline dolanırdı."

Kendimi ağaçların arasındaki kulübenin yanı başında dururken buldum. Yağmur damlalarının çatıya vururken çıkardıkları sesleri duydum. Maket gemilerin üzerindeki tozu, sedirdeki fare deliklerini gördüm. Ben'in boş bakan gözlerini gördüm sonra. "Beni tımarhaneye koymayacaksın, değil mi?" diye soruyordu. Ağaçların arasından geçen dik patikayı ve bir kadın o ağaçların arkasında dursa geceliğinin ince gece rüzgârında nasıl hışırtılar çıkaracağını geçirdim aklımdan.

Maxim usulca anlatmayı sürdürdü. "Bir kuzeni vardı. Yurtdışında yaşayıp İngiltere'ye dönüş yapan biri. Ben olmadım mı kapağı buraya atardı. Frank onu hep görürmüş. Jack Favell adında biri."

"Onu tanıyorum," dedim. "Londra'ya gittiğin gün buraya gelmişti."

"Onu da mı gördün? Neden söylemedin bana? Frank'ten duydum. Arabasını demir kapının oradaki dönemeçte görmüş."

"Söylemek istemedim. Rebecca'yı hatırlatabileceğini düşündüm."

"Hatırlatmak mı?" dedi fısıltıyla. "Hey Tanrım, sanki hatırlatılmaya ihtiyacım varmış gibi."

Önüne bakıyordu. Anlatmaya ara vermişti. Acaba benim gibi o da mı körfezin suları altında, içini su basmış kamarayı düşünüyordu?

Devam etti. "Bu Favell denen adamı kulübede misafir ediyordu sık sık. Hizmetkârlara denize açılacağını söylüyor, sabahtan önce dönmüyordu. Sonra bütün geceyi o adamla orada geçiriyordu. Bir kere daha uyardım. O adamı buralarda görürsem, Manderley'nin sınırları içinde bir yerde onu vuracağımı söyledim. Pis, kirli bir sicili vardı adamın... Onun Manderley'nin

korusunda yürüdüğünü, Mutlu Vadi gibi yerlerinde dolaştığını düşünmek beni deli ediyordu. Rebecca'ya bu duruma göz yummayacağını söyledim. Omuzlarını silkti. Ağzını bozmadı. Her zamankinden daha solgun, sinirli ve biraz da bitkin olduğunu fark ettim. Yaşlı görünmeye, kendini yaşlı hissetmeye başlamıştı. Ona ne olduğunu düşünüyordum sürekli. Olaylar bu şekilde devam etti. Pek farklı bir şey yaşanmadı. Sonra bir gün Londra'ya gitti ve aynı gün geri döndü ki bu hiç âdeti değildi. Döneceğini beklemiyordum. O gece Frank ile onun evinde akşam yemeği yemiştim. Çok işimiz vardı o sıralarda." Kısa ve düzensiz cümlelerle konuşuyordu. Ellerini ellerimin arasında sıkıca tutuyordum.

"Akşam yemeğinden sonra eve döndüm. Saat on buçuk civarıydı. Eldivenleriyle eşarbı salondaki sandalyelerden birinin üstündeydi. Ne halt etmeye döndüğünü merak etmiştim. Sabah odasına baktım ama orada yoktu. Koya inmiş olabileceğini düşündüm. O an ahlaksızlık ve yalanlarla dolu bu iğrenç hayata daha fazla dayanamayacağımı anladım. Meseleyi şu ya da bu şekilde halletmem gerekiyordu. Bir tabanca alıp adamı ve onu korkutmayı düşündüm. Dosdoğru kulübeye gittim. Hizmetkârlar eve döndüğümden habersizdiler. Kimseye sezdirmeden bahçeye çıkıp ağaçların arasına daldım. Kulübenin penceresinde ışık vardı. Direkt içeri girdim. Rebecca'yı tek başına bulunca şaşırdım. Sedirde yatıyordu. Yanında, ağzına kadar izmarit dolu bir kül tablası duruyordu. Garip görünüyordu. Hasta gibiydi.

"Favell hakkında konuşmaya başladım. Tek kelime etmeden dinledi. 'Bu rezil hayatı yeterince yaşadık. Sen ve ben,' dedim. 'Ama artık bitti. Buraya kadar. Anladın mı beni? Londra'da yaptıklarını beni ilgilendirmiyor. Orada istersen Favell ile yaşa, ister başka biriyle. Ama burada olmaz. Manderley'de olmaz.'

"Bir süre hiçbir şey söylemedi. Bana baktı, gülümsedi. 'Diyelim ki burada yaşamak işime geliyor? Ne olacak yani?' dedi.

"Ona, 'Koşulları biliyorsun,' dedim. 'O kirli, rezil anlaşmanın payıma düşen koşullarını yerine getiriyorum ben, doğru değil mi? Ama sen hile yapıyorsun. Evimi Londra'daki çöplüğün gibi kullanabileceğini sanıyorsun. Yeterince tahammül ettim, Rebecca. Artık yeter. Bu senin son şansın.'

"Sigarasını sedirin yanındaki bir fıçının üzerinde söndürdü. Ayağa kalktı ve kollarını başının üzerine kaldırarak gerindi.

"'Doğru söylüyorsun, Max,' dedi. 'Hayatımda yeni bir sayfa açma zamanı geldi.'

"Çok zayıf ve solgundu yüzü. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı. Elleri pantolonun cebindeydi. Denizci kıyafetleri içinde bir oğlan çocuğuna benziyordu. Boticelli meleklerine benzeyen bir yüze sahip bir çocuk.

"'Bana karşı boşanma davası açmanın senin için ne kadar zor olacağını hiç düşündün mü?' diye sordu. 'Bana karşı en başından itibaren elinde tek bir kanıt parçası olmadığının farkında mısın? Bütün dostların, hatta hizmetkârlar çok mutlu bir evlilik yürüttüğümüze inanıyorlar.'

"'Ya Frank? Beatrice?'

"Başını geriye atarak kahkahayla güldü. 'Frank bana karşı nasıl bir hikâye anlatabilir ki?' dedi. 'Beni yeterince tanıyamadın mı sen? Beatrice'e gelince, onun için bu dünyadaki en kolay şey, kocası bir vakitler kendini şaşırmış ve aptal konumuna düşürmüş tipik kıskanç bir kadın olarak tanık kürsüsüne çıkmak mı sence? Ah Max, hayır. Bana karşı bir şeyleri kanıtlayabilmek için çok uğraşman gerekecek.'

"Topukları üstünde sallanarak, elleri cebinde, dudaklarında gülümseme beni seyrediyordu. 'İstersem hizmetçim Danny'nin mahkemede ben ne istersem onu söyleyeceğini bilmiyor musun? Tabii diğer hizmetkârlar da hiçbir şeyden haberdar olmadıkları için Danny'nin izinden gidip benzer ifadeler verecekler. Manderley'de karı koca hayatı sürdüğümüzü düşünüyorlar, öyle

değil mi? Herkes öyle sanıyor. Dostların, küçük dünyamızdaki herkes. Evet, aksini nasıl ispatlayacaksın bakalım?'

"Masanın kenarına oturup bacaklarını sallamaya başladı. Bana bakıyordu.

"'Birbirini seven eş rolümüzü çok iyi oynadık, öyle değil mi?' dedi. Çizgili ayakkabılarını ileri geri sallayışını seyretmeye başladığımı iyi hatırlıyorum. Derken gözlerim ve beynimde birden garip bir ateş hissettim.

"'Danny ile el ele verip seni aptal konumuna düşürürüz istersek,' dedi yumuşak bir ses tonuyla. 'Seni öyle büyük bir aptal konumuna düşürürüz ki kimse inanmaz sana, Max. Hiç kimse.' Lanet olası ayakları, mavi-beyaz çizgili ayakkabılarının içinde ileri geri sallanmaya devam ediyordu.

"Derken masadan kayarak indi ve karşıma dikildi. Elleri hâlâ cebindeydi ve gülümsüyordu.

"'Bir çocuğum olursa, Max, ne sen ne de bu dünyada bir başkası onun senden olmadığını ispat edemez,' dedi. Burada, Manderley'de senin adını taşıyarak büyür. Yapabileceğin hiçbir şey olmaz. Öldüğünde, Manderley de ona ait olur. Buna engel olamazsın. Satamaz, devir edemezsin. Manderley'yi emanet edecek bir vâris istiyordun, değil mi? Hoşuna giderdi, değil mi? Oğlumun kestane ağacının altında bebek arabasının içinde yattığını görmek, bahçede birdirbir oynadığını, Mutlu Vadi'de kelebek kovaladığını seyretmek? Hayatının en büyük sevinci olurdu bunlar, değil mi? Oğlumun günbegün büyümesini ve sen öldüğünde bütün bunların ona ait olacağını bilmek?'

"Bir dakika kadar bekledi. Olduğu yerde sallanmaya devam ediyordu. Sonra bir sigara yaktı, gidip pencerenin yanına dikildi. Gülmeye başladı. Güldü, güldü. Hiç susmayacak sandım. 'Tanrım, ne eğlenceli,' dedi. 'Ne harika, ne müthiş! Yeni bir sayfa açacağım demiştim, duydun değil mi? Şimdi sebebini sen de biliyorsun. Kendini beğenmiş komşuların, kahrolası kiracıların

mutlu olacaklar, değil mi? "Biz de bu haberi bekliyorduk," diyecekler. Mükemmel bir eş olduğum gibi mükemmel bir anne de olacağım, Max. Ve hiç kimsenin ruhu duymayacak, kimse bilmeyecek.'

"Dönüp bana baktı. Gülüyordu. Bir eli cebindeydi. Öteki eliyle de sigarasını tutuyordu. Onu öldürdüğümde hâlâ gülümsüyordu. Kalbine ateş ettim. Kurşun, kalbini delip geçti. Hemen yıkılmadı. Bir süre ayakta kaldı, bana bakıyordu. Yüzünde o gülümseme, gözleri kocaman açılmış..."

Maxim'in sesi iyice kısılmıştı. O kadar ki artık bir fısıltı halinde çıkıyordu. Ellerimin arasında tuttuğum elleri soğuktu. Yüzüne bakmadım. Jasper'ın yanı başımda, halının üstünde uyuyan gövdesini, kuyruğu ile ara sıra yere vuruşunu seyrettim.

"Unutmuştum," dedi Maxim. Sesi şimdi yavaş, yorgun ve ifadesizdi. "Bir insanı vurunca ortalığın kan gölüne döneceğini unutmuştum."

Halının Jasper'ın kuyruğunun altında kalan yerinde bir delik vardı. Sigara yanığının meydana getirdiği bir delik. O deliğin ne zamandan beri orada durduğunu düşündüm. Bazıları külün halılar için iyi olduğunu söylerdi.

"Koydan su getirmem gerekiyordu," diye sözüne devam etti Maxim. Sürekli koya gidip gelmem lazımdı. Uzağında durduğu şöminenin önünde bile leke vardı. Yattığı yerin çevresi kan içindeydi. Derken rüzgâr çıktı. Pencerede kanca da yoktu. Bulaşık bezi elimde, kova yanı başımda yerde uğraşırken pencereler çarpıp duruyordu."

Çatıdaki yağmur geldi aklıma. Çatıya vuran yağmuru unutmuş diye düşündüm. İnceden inceye yağan yağmur, hafif ama hızlı damlalar halinde çatıyı dövüyordu.

Maxim anlatmaya devam etti. "Onu tekneye taşıdım. Saat on bir buçuğu geçmiş, on ikiye yaklaşıyordu. Çok karanlıktı. Ay yoktu. Rüzgâr, batı tarafından kuvvetli esiyordu. Onu kamaraya götürüp bıraktım. Sonra denize açılmam gerekti tabii. Kü-

çük kayığı arkaya bağladım ve gelgitten yararlanarak iskeleden uzaklaştım. Rüzgâr benimleydi ama gücü yetersizdi. Burunun önünde, rüzgâr altında kalmıştım çünkü. Ana yelkeni direğe doladığımı hatırlıyorum. Uzun bir süre yelkenliyle açılmamıştım. Rebecca ile hiç denize çıkmadık biz.

"Gelgiti düşündüm. Küçük koya ne kadar hızlı ve güçlü girdiğini. Burundan bana doğru sert bir rüzgâr esti. Tekneyi körfeze çıkarabilmiştim. Fenerin açığındaydım. Çevresini dolaşıp kayalıklardan kurtulmak istedim. Küçük seren yelkeni rüzgârla şişti. Toplamayı başaramadım. Sert bir rüzgâr, yelkeni elimden koparıp aldı ve direğin etrafına doladı. Yelken gümbürtü ile sarsıldı. Başımın üstünde bir kamçı gibi şakladı. Ne yapmak gerektiği bir türlü aklıma gelmiyordu. Yelkene uzanmaya çalıştım ama beni havaya kaldırdı. Bir başka sert rüzgâr bizi kayalıklara doğru yanlamasına sürüklemeye başladı. Öyle karanlıktı ki simsiyah ve kayganlaşmış güvertede burnumun ucunu bile göremiyordum. Bir şekilde kamaraya ulaşmayı başardım. Elimde büyük bir keski vardı. O an yapmasaydım çok gecikmiş olacaktım. Kayalıklara vurmamıza çok az kalmıştı. O hızla sürüklenmeye devam edersek altı yedi dakika içinde derin sulardan çıkmış olacaktık. Deniz valflarını açtım. Su içeri dolmaya başladı. Zemin tahtalarına keski ile vurmaya başladım. Tahtalardan biri ortadan ikiye ayrıldı. Keskiyi çıkarıp başka bir tahtaya sapladım. Su ayaklarıma kadar çıkmıştı. Rebecca'yı yerde bıraktım, her iki lombozu da kapattım. Kapıyı kilitledim. Güverteye çıktığımda kayalıklardan sadece yirmi metre uzakta olduğumuzu gördüm. Güvertede duran bazı eşyaları suya attım. Bir can simidi vardı ve bir çift kürek, bir makara ip. Kayığa atladım. Uzaklaşıp seyrettim. Tekne hâlâ sürükleniyordu. Batıyordu da aynı zamanda. Seren direği ve yelken hâlâ sarsılıyor, çatırdıyordu. Birilerinin, geç vakit yarlarda yürüyen veya ve körfezde avlanmaya çıkan, teknesini göremediğim Kerrithli bir balıkçının bu sesi duymasından korktum. Tekne küçüktü, suyun üstünde kara bir gölge

gibiydi. Direk titremeye, kırılmaya başladı. Birden ters döndü, direği ortadan ikiye ayrıldı. Can simidi ve kürekler suyun üstünde yüzüyordu. Tekne artık gözden kaybolmuştu. Biraz önce suyun üstünde durduğu, şimdi boş olan yere baktım. Sonra küreklere asılıp koya geldim. Yağmur başladı."

Maxim bir süre sustu. Önüne bakıyordu hâlâ. Sonra bakışlarını bana çevirdi. Yerde, yanı başında oturmaya devam ediyordum.

"Hepsi bu kadar işte," dedi. "Anlatacak başka bir şey yok. Kayığı iskeleye bıraktım onun bıraktığı gibi. Geri gidip kulübeye baktım. Tuzlu suyla yıkadığım yerler ıslaktı hâlâ. Kendisi yapmış olabilirdi bunu. Ağaçların arasındaki patikadan yürüyüp eve geldim. Üst kata çıktım, soyunma odasına girdim. Üstümü değiştirdim. Yağmur ve rüzgâr şiddetini artırmıştı. Yatakta oturuyordum ki Bayan Danvers kapıyı çaldı. Açtım. Konuştuk. Rebecca'yı merak etmişti. Ona gidip yatmasını söyledim ve kapıyı kapattım. Geri geldim, pencerenin yanında durup yağmuru seyrettim, koya çarpan dalgaların sesini dinledim."

Hiçbir şey konuşmadan yan yana oturuyorduk. Soğuk ellerini bırakmamıştım. Robert'ın neden gelip masayı kaldırmadığını düşündüm.

"Çok yakında batmıştı," diye devam etti. "Onu körfeze çıkarmaktı niyetim. Asla bulamazlardı orada. Oysa çok yakında batmıştı."

"Gemi yüzünden," dedim. "Gemi karaya oturmasaydı bulamazlardı. Kimsenin haberi olmazdı bundan."

"Çok yakındaydı."

Tekrar sustuk. Kendimi çok yorgun hissetmeye başlamıştım.

Maxim, "Bir gün bunun olacağını biliyordum," dedi. "Edgecoombe'ya gidip karşıma çıkarılan cesedi Rebecca olarak teşhis ettiğimde bile. Bunun bir anlamı olmadığını çok iyi biliyordum. Zamanla, beklemekle ilgili bir meseleydi sadece ve eninde sonunda kazanan, Rebecca olacaktı. Seni bulmak bir

şeye yaramadı, öyle değil mi? Seni sevmek, hiçbir şeyi değiştirmedi. Rebecca sonunda kazanacağını biliyordu. Öldüğünde yüzündeki tebessümü gördüm çünkü."

"Rebecca öldü," dedim. "Bunu ikimiz de aklımızdan çıkarmamalıyız. Rebecca öldü. Konuşamaz, tanıklık yapamaz. Seni incitemez artık."

"Oradaki ceset, ona ait. Dalgıç gördü. Orada yatıyor, kamaranın zemininde."

"Bunu açıklamamız lazım. Açıklamak için yeni bir şeyler düşünmeliyiz. Senin tanımadığın birinin cesedi olabilir. Daha önce hiç görmediğin birinin."

"Eşyaları orada ama. Parmağındaki yüzükler. Kıyafetleri suda çürümüş olsa bile anlamalarına yetecek kadar ipucu verecektir. Denizde kaybolmuş, dalgalarla, akıntılarla kayalara vurmuş bir ceset olsa başka. Kamarada her şey olduğu gibi duruyor. Hâlâ kamaranın zemininde bıraktığım yerde yatıyor olmalı. Bunca aydır tekne orada duruyordu. Kimse bir şeye dokunmadı. Deniz yatağında bulunduğu yerde yatıyor aylardır."

Fısıldayarak, "Bir ceset, kimse dokunmasa da suda çürür, öyle değil mi?" diye sordum.

"Bilmiyorum," dedi. "Bilmiyorum."

"Nasıl öğreneceksin? Kime soracaksın?"

"Dalgıç yarın sabah beş buçukta tekrar inecek. Searle her şeyi ayarlamış. Tekneyi su üstüne çıkarmayı deneyecekler. Yakınlarında kimse olmayacak. Onlarla gideceğim. Kendi teknesini gönderip beni koydan alacak. Yarın sabah beş buçukta."

"Sonra? Tekneyi çıkarırlarsa ne olacak?"

"Searle, mavnasını orada, derin suda demirletecek. Teknenin tahtaları çürümediyse, tek parça duruyorsa vinç ile mavnaya taşınacak. Sonra da Kerrith'e dönecekler. Searle, mavnayı Kerrith Limanı'nın açıklarında demirleyeceğini söyledi. Suyun sığ, zeminin çamurlu olduğu bir yer. Turistler orada kürek çekemiyorlar. Bizden başkası ulaşamayacak oraya. Teknedeki suyu

boşaltmamız gerektiğini söylüyor. Kamaradaki su tamamen boşaltılmalı diyor. Bir de doktor getirtecek."

"Doktor ne yapacak?"

"Bilmiyorum."

"Cesedin Rebecca'ya ait olduğunu öğrenirlerse öteki cesedi yanlış teşhis etmiş olduğunu söylersin. Bir hata yaptığını söylersin. Mahzendeki cesedin korkunç bir hata olduğunu anlatırsın. Edgecoombe'ya gittiğinde hastaydın. Ne yaptığını bilmiyordun. O zaman bile emin değildin. Bilemedin. Hataydı. Basit bir hata. Böyle söylersin, tamam mı?"

"Evet."

"Hiçbir şey kanıtlayamazlar. Seni o gece kimse görmedi. Sen yatmış, uyumuştun. Aleyhinde hiçbir kanıt yok. Senden benden başka bilen yok. Hiç kimse. Frank bile. Dünyada bunu bilen sadece ikimiz varız Maxim. Sen ve ben."

"Evet," dedi. "Evet."

"Teknenin alabora olduğunu ve Rebecca kamaradayken suya gömüldüğünü düşünecekler. Aşağıya belki bir ip ya da başka bir şey almak için indiğini düşünecekler ve Rebecca kamarada olduğu sırada burundan esen rüzgârın tekneyi ters çevirdiğine, Rebecca'nın içeride mahsur kaldığına kanaat getirecekler. Böyle düşünecekler, öyle değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi. "Bilmiyorum."

Derken kütüphanenin arkasındaki küçük odada bulunan telefon çalmaya başladı.

21

Maxim küçük odaya girip kapıyı kapattı. Birkaç dakika sonra Robert gelip masayı topladı. Ayağa kalktım. Yüzümü görmesin diye ona arkamı döndüm. Ne zaman öğreneceklerdi acaba? Manderley sınırları içinde yaşayanlar, hizmetkârlar bölümündekiler, Kerrith'tekiler? Haberin yayılması ne kadar zaman alır diye düşünüyordum.

Küçük odadan mırıltı halinde Maxim'in sesi geliyordu. Bu bekleyiş karnıma ağrılar saplamıştı. Telefonun zili vücudumdaki tüm sinirleri uyandırmıştı sanki. Maxim'in yanında yerde, eli elimde, yüzümü omuzuna yaslamış oturuyor, bir tür rüyanın içinde yaşıyordum biraz önce. Anlattıklarını dinledim. Bir yarım, gölge gibi onun ayak izlerini takip etti. Rebecca'yı ben de öldürdüm. Körfeze açılıp teknesini ben de batırdım. Maxim'in yanında durup rüzgârı ve dalgaları ben de dinledim. Bayan Danvers'ın kapıyı çalmasını ben de bekledim. Bütün bu acıları onunla beraber yaşadım. Ama öteki yarım, halının üstünde, hareket etmeden ve bir yerlere kopup gitmeden öylece oturuyor, sadece ve sadece tek bir şeyi düşünüyordu. "Rebecca'yı sevmemiş. Maxim, Rebecca'yı sevmemiş." Telefonun zilinin çalması ile bu iki yarım birleşti, tek vücut oldu. Her zamanki bendim yine. Değişmemiş-

tim. Ama şimdi daha önce olmayan bir şey vardı bende. Kalbim, beslediği bütün endişe ve şüphelere rağmen artık hafif ve özgürdü. Bundan böyle Rebecca'dan korkmam gerekmediğini biliyordum. Artık nefret etmiyordum ondan. O kötü biriydi, ahlaksızdı ve çürümüştü. Nefret etmiyordum artık. Beni incitemezdi. Artık rahatlıkla odasına gidebilir ve masasına oturup kalemine dokunabilir, etiketlerin üzerindeki yazısına bakabilirdim. Hiç korkmadan batı kanadındaki yatak odasına girebilir, bu sabah yaptığım gibi pencerenin yanında durabilirdim. Rebecca'nın gücü sisin dağılması gibi yok olup gitmişti. İçime korku saldığı günler geçmişte kalmıştı. Merdivenlerden peşimden inmeyecek, yemek masasında yanımda oturmayacak, balkondan aşağı sarkmayacak, salonda dururken beni seyretmeyecekti bir daha. Maxim onu hiçbir zaman sevmemişti. Artık ona karşı nefret duymuyordum. Cesedi geri gelse de, "Ben döndüm," anlamına gelen *Je Reviens* adındaki, garip bir şekilde olacakları haber veren teknesi bulunsa da ben ondan artık sonsuza kadar kurtulmuştu.

Maxim ile birlikte olmak, ona dokunmak, ona sarılmak, onu sevmek için artık önümde engel kalmamıştı. Asla bir çocuk olmayacaktım bundan sonra. Artık ben, ben, ben dediğim günler bitmişti. Bundan böyle biz vardık. Biz ikimiz. Hep birlikte olacaktık. Bu meseleye karşı o ve ben, birlikte mücadele verecektik. Ne Kaptan Searle, ne dalgıç, ne Frank, ne Bayan Danvers, ne Beatrice ne de gazetelerden olayı öğrenecek olan civar sakinleri bizi ayırabilirlerdi. Mutluluğu çok geç bulmamıştık. Artık çocuk değildim. Sıkılgan, silik değildim. Korkak değildim. Maxim için mücadele edebilirdim. Yalan söyleyebilir, yalan yere yemin edebilir, günaha girebilir ve dualar edebilirdim. Rebecca kazanamamıştı. Rebecca kaybetmişti.

Robert çayı götürürken Maxim de odaya geldi.

"Albay Julyan'dı," dedi. "Searle ile konuşmuş. Yarın o da bizimle tekneye geliyor. Searle ona anlatmış."

"Albay Julyan'ın orada ne işi olur ki? Neden geliyor?"

"Kerrith'in sulh hâkimidir. Orada bulunması gerek."

"Ne söyledi?"

"Cesedin kime ait olduğuna dair bir fikrim var mı merak etmiş."

"Sen ne dedin?"

"Bilmediğimi söyledim. Rebecca'nın denize yalnız açıldığını sandığımı anlattım. 'Bir arkadaşı olduğunu bilmiyordum,' dedim."

"Bunun üstüne bir şey söyledi mi?"

"Evet."

"Ne dedi?"

"'Edgecoombe'da yanlış bir teşhis yapmış olabilir misiniz?' diye sordu."

"Öyle mi dedi? Bunu dedi mi sahiden?"

"Evet."

"Sen ne dedin?"

"Böyle bir ihtimal olabileceğini söyledim."

"Yarın tekneye gittiğinizde o da yanınızda olacak demek. O, Kaptan Searle ve bir de doktor."

"Detektif Welch de geliyor."

"Detektif Welch mi?"

"Evet."

"Niçin? Detektif niçin geliyor?"

"Bir ceset bulunduğunda bu onun da ilgi alanına girer."

Cevap vermedim. Birbirimize baktık. Karnıma yine küçük bir ağrının girdiğini hissettim.

"Belki tekneyi su üstüne çıkaramazlar," dedim.

"Belki."

"O zaman cesetle ilgili bir işlem yapamazlar, değil mi?"

"Bilmem."

Pencereden dışarı bakıyordu. Gökyüzü, yarlardan indiğim sıradaki gibi beyaz ve bulutluydu. Ama şimdi rüzgâr yoktu. Sakin, dingin bir hava vardı.

"Bir saat önce güneybatıdan kuvvetli bir rüzgâr bekliyordum ama hava bozacak yerde duruldu," dedi.

"Öyle."

"Yarın dalgıcın işi çok kolay olacak."

Küçük odadaki telefon yine çalmaya başladı. Zilin panikle çalıp insanları ayaklandırmasında beni rahatsız eden bir taraf vardı. Maxim ile bakıştık. Sonra cevap vermek için küçük odaya gitti, biraz önce yaptığı gibi kapıyı kapattı. Karnımdaki sancı henüz dinmemişti. Zilin çalışıyla daha da derinleşerek geri döndü. Bu duygu beni çocukluğuma götürdü. Çok küçüktüm. Londra sokaklarında zenci kölelerin sesleri duyulurdu. Merdivenlerin altındaki bir dolapta titreyerek, hiçbir şey anlamadan oturuyordum. Şimdi karnıma saplanan ağrı o gün hissettiğim ağrıyla aynıydı.

Maxim kütüphaneye geri geldi ve, "İşte başladı," dedi.

Birden buz kestim. "Ne başladı? Ne demek istiyorsun?" dedim.

"Gazeteciydi arayan. *County Chronicle* gazetesinden arıyor. Bayan de Winter'ın teknesinin bulunduğuna dair haberler duyduğunu, doğru olup olmadığını sordu."

"Sen ne dedin?"

"Bir tekne bulunduğunun doğru olduğunu ama başka bir şey bilmediğimizi söyledim. Onun teknesi bile olmayabilir dedim."

"Başka bir şey söylemedi mi?"

"Söyledi. Kamarada bir ceset bulunduğuna dair söylentiler doğru mu diye sordu."

"Olamaz!"

"Birisi bu konuda konuşmuş olmalı. Searle değildir, eminim. Dalgıç veya bir arkadaşı olabilir. Bu insanları durduramazsın. Haber sabah kahvaltısında bütün Kerrith'e yayılmış olacak."

"Cesetle ilgili olarak ne dedin?"

"Bir şey bilmediğimi söyledim. Yapacak bir açıklamam yok

dedim. Tekrar aramazsa bunu yapmaya mecbur kalabilirim ama."

"Onları kızdıracaksın. Sana karşı cephe alacaklar."

"Elimden bir şey gelmez. Gazetelere beyanat vermem. Bu adamların telefon açıp sorular sormalarını istemiyorum."

"Onları kendi tarafımıza çekmeliyiz."

"Mücadele etmek gerekirse tek başıma mücadele ederim ben. Arkamda bir gazete olmasını istemiyorum."

"Gazeteci bir başkasını arayacaktır," dedim. "Albay Julyan ile ya da Kaptan Searle ile iletişim kurmaya çalışacaktır."

"Onların ağzından fazla bir laf alamaz."

"Keşke bir şeyler yapabilseydik. Önümüzde bunca saat var ve biz burada bir şey yapamadan sabahı beklemek durumundayız."

"Yapabileceğimiz bir şey yok."

Kütüphanede oturmaya devam ettik. Maxim bir kitap aldı ama okumadığını biliyordum. Ara sıra başını kaldırıp sanki telefon çalıyormuş gibi kulak kabarttığını görüyordum. Ama telefon bir daha çalmadı. Kimse rahatsız etmedi bizi. Her zamanki gibi akşam yemeği için üstümüzü değiştirdik. Dün akşam bu vakitlerde aynanın önünde oturmuş kıvırcık peruğumu düzeltmekle, beyaz elbisemi giymekle uğraştığıma inanamıyordum. Çok eski, unutulmuş bir kâbus gibiydi. Aylar sonra şüpheyle hatırlanacak bir olaydı. Yemeğimizi yedik. Servisi öğleden sonra iznini kullanıp gelmiş olan Frith yaptı. Yüzü ciddi ve ifadesizdi. Kerrith'e mi gitti, orada bir şeyler mi duydu diye merak ettim.

Akşam yemeğinden sonra yeniden kütüphaneye döndük. Pek bir şey konuşmadık. Yere, Maxim'in ayaklarının dibine oturdum, başımı dizlerine dayadım. Parmaklarını saçlarımın arasında gezdiriyordu. Eski dalgın hali yoktu. Jasper'ı okşar gibi değildi artık. Parmak uçlarını başımda hissediyordum. Ara sıra beni öpüyordu. Ara sıra bir şeyler söylüyordu. Aramızda gölge-

ler yoktu artık. Sustuğumuzda ise bu sadece ve sadece sessizliği aramıza davet etmek istememizdendi. Küçük dünyamızın üstünde kara bulutlar dolaşırken nasıl böyle mutlu olabildiğime şaşırmıştım. Çok garip bir mutluluktu. Düşlediğim veya ümit ettiğim türde bir mutluluk değildi. Yalnız zamanlarımda hayalini kurduğumdan çok uzaktı. Coşkulu, tutsak bir yanı yoktu. Sessiz, dingin bir mutluluktu. Kütüphane pencereleri ardına kadar açıktı. Konuşmadığımız, birbirimize dokunmadığımız anlarda karanlık ve kasvetli gökyüzüne bakıyorduk.

Gece yağmur yağmış olmalıydı. Ertesi sabah saat yedide kalkıp pencereden dışarı baktığımda bahçedeki güllerin kapanıp boyunlarını büktüğünü, koruya giden çimenliğin ıslak ve parlak olduğunu gördüm. Havada hafif bir sis ve rutubet kokusu vardı. Yaprakların ilk düşmeye başladığı güne özgü bir kokuydu. Sonbahar, buraya iki ay erken mi gelecek acaba diye düşündüm. Maxim, saat beşte kalkmış, beni uyandırmamıştı. Yatağından sessizce çıkıp banyodan soyunma odasına çıt çıkarmadan geçmiş olmalıydı. Şimdi muhtemelen koyda Albay Julyan, Kaptan Searle ve mavnacı adamla beraberdi. Mavna, vinç ve zinciri de oradaydı. Rebecca'nın teknesi yüzeye çıkıyordu. Büyük bir soğukkanlılıkla, metanetle bunu geçirdim aklımdan. Yaşananları aklımda canlandırdım. Teknenin küçük ve karanlık gövdesi ağır ağır suyun yüzüne çıkıyordu. Islaktı. Her yerinden sular damlıyordu. Yeşil yosunlar ve deniz kabukları sarmıştı dört bir yanını. Mavnaya aldıklarında içindeki su yeniden denize boşaldı. Küçük teknenin ahşabı, yumuşak ve kasvetli, yer yer hamur gibiydi. Çamur, pas ve denizin derinliklerinde yaşayan yosunların kokusu sinmişti üstüne. İsim plaketi belki hâlâ güvertesinde asılı duruyordu. *Je Reviens.* Harflerin rengi atmış, solmuştu. Plaketi tutan çiviler paslanmıştı. Ve Rebecca orada, kamaranın zemininde yatıyordu.

Kalkıp banyo yaptım, giyinip her zamanki gibi saat dokuzda kahvaltıya oturdum. Tepside bir sürü mektup vardı. Dans için

teşekkür eden misafirlerin gönderdiği mektuplar. Şöyle bir göz gezdirdim. Hepsini okumadım. Frith, Maxim için kahvaltıyı sıcak tutmak gerekip gerekmediğini sordu. Ne zaman döneceğini bilmediğimi söyledim. "Çok erken gitmesi gerekti," dedim. Frith cevap vermedi. Çok ciddi, çok ağır bir ifade vardı yüzünde. Biliyor muydu acaba?

Kahvaltıdan sonra mektupları alıp sabah odasına geçtim. Camlar kapalıydı. Odada küf kokusu vardı. Camları ardına kadar açtım. İçeriye temiz hava doldu. Şöminenin üstündeki çiçekler boyunlarını bükmüştü. Birçoğu ölmüştü. Yaprakları yerlere saçılmıştı. Zili çaldım. Orta hizmetçisi Maud geldi.

"Bu odaya bu sabah dokunulmamış," dedim. "Pencereler bile kapalıydı. Çiçekler ölmüş. Lütfen bunları alır mısın buradan?"

Heyecanlı ve mahcuptu. "Çok özür dilerim, efendim," deyip şöminenin yanına gitti ve vazoları kaldırdı.

"Bir daha olmasın," dedim.

"Emredersiniz, efendim," deyip çiçeklerle birlikte çıktı. Sert davranmanın böyle kolay olacağını hiç düşünmemiştim. Önceleri neden o kadar zorlanmıştım ki? Günün yemek menüsü çalışma masasında duruyordu. Soğuk somon ve mayonez, pirzola, kemiksiz tavuk eti, sufle. Bunlar akşamki balonun menüsünden kalan yemeklerdi. Hâlâ onları yiyorduk demek ki. Dün akşam yemek odasında önüme konan ve benim yemediğim soğuk öğle yemeği de bu olsa gerekti. Çalışanlar işleri pek bir boşlamış gibi görünüyorlardı. Listenin üstüne bir kalem koyup Robert'ı çağırdım. "Bayan Danvers'a söyle, sıcak bir şeyler hazırlatsın," dedim. "Bitirmemiz gereken soğuk yiyecekler varsa hâlâ, onları yemek odasında istemiyoruz, ona göre."

"Emredersiniz."

Onun arkasından ben de çıkıp makasımı almak için çiçek odasına gittim. Sonra da gül bahçesine çıkıp birkaç gonca kestim. Havanın serinliği biraz kırılmıştı. Dünkü gibi sıcak ve boğucu bir hava olacaktı. Acaba hâlâ körfezde mi uğraşıyorlar, yoksa Kerrith

Limanı'ndaki o çamurlu koya mı gittiler diye geçirdim aklımdan. Birazdan bunu öğrenirdim. Birazdan Maxim gelip bana her şeyi anlatırdı. Ne olursa olsun heyecanlanmamalı, sükûnetimi korumalıydım. Ne olursa olsun korkmamalıydım. Güllerimi kesip sabah odasına götürdüm. Halı süpürülmüş, yere düşmüş yapraklar temizlenmişti. Robert'ın su doldurduğu vazoya çiçekleri yerleştirmeye başladım. Tam işim bitmişti ki kapı çalındı.

"Girin," dedim.

Gelen, Bayan Danvers idi. Elinde menü vardı. Yüzü solgundu, yorgun görünüyordu. Gözlerini büyük halkalar çevrelemişti.

"Günaydın, Bayan Danvers."

"Anlamıyorum," dedi. "Menüyü ve o mesajı Robert ile bana göndermenizin nedenini anlamıyorum. Neden yaptınız bunu?"

Elimde bir gül, ona baktım.

"Pirzolalar ve somon dün de gönderildi. Rafta gördüm. Bugün sıcak bir şey yemek istiyorum. Mutfaktakiler soğuk yemek istemiyorlarsa o takdirde onları atın gitsin. Bu evde o kadar çok israf yapılıyor ki üstüne bu kadarcık şey eklenirse kıyamet kopmaz."

Gözlerini dikmiş bana bakıyordu. Karşılık vermedi. Elimdeki gülü vazoya, diğerlerinin yanına koydum.

"Bayan Danvers, aklınıza başka seçenekler gelmediğini söylemeyin. Odanızda her türlü durum için önceden hazırlanmış yemek listeleri olduğuna eminim."

"Robert'in aracılığı ile bana mesajlar gönderilmesine alışık değilim. Bayan de Winter bir şeyi değiştirmek istediğinde dahili telefonla beni arar, isteğini bildirirdi."

"Bayan de Winter'ın neyi nasıl yaptığı beni pek alakadar etmiyor maalesef. Artık sizin de bildiğiniz gibi Bayan de Winter benim. Size Robert ile bir mesaj göndermek istersem gönderirim."

Tam o esnada Robert içeri girdi ve, "*County Chronicle* gazetesi arıyor, efendim," dedi.

"*County Chronicle* gazetesine evde olmadığımı söyle."

"Emredersiniz, efendim," diyerek çıktı.

"Evet, Bayan Danvers, başka bir konu var mıydı?"

Gözleri hâlâ üstümdeydi ve hâlâ susmaya devam ediyordu. "Yapacak başka bir işiniz yoksa aşçıya gidip sıcak bir yemek hazırlamasını söyleyebilirsiniz. Ben biraz meşgulüm."

"*County Chronicle* gazetesi neden sizinle görüşmek istemiş?"

"En ufak bir fikrim yok, Bayan Danvers."

Kısık sesle, "Dün gece Frith, Kerrith'ten bir haberle döndü. Bayan de Winter'ın teknesini bulmuşlar," dedi.

"Böyle bir haber mi dolaşıyormuş? Hiç duymadım maalesef."

"Kaptan Searle, Kerrith liman amiri dün buraya geldi, değil mi? Robert karşılamış. Frith'in anlattığına göre körfezdeki gemi için denize dalan dalgıç, Bayan de Winter'ın teknesini bulmuş."

"Öyledir belki. Bay de Winter gelince kendiniz sorun en iyisi."

"Bay de Winter neden bu kadar erken kalktı?"

"O, Bay de Winter'ın bileceği iş."

Bana bakmayı sürdürüyordu. "Frith'in dediğine göre teknedeki kamarada bir ceset bulmuşlar. Orada niye bir ceset olsun ki? Bayan de Winter hep yalnız açılırdı denize."

"Bana bunları sormanızın bir yararı yok, Bayan Danvers. Sizin bildiğinizden daha fazlasını bilmiyorum."

"Öyle mi acaba?" dedi yavaşça. Sürekli bana bakıyordu. Başımı çevirdim, vazoyu pencerenin yanındaki masaya geri koydum.

"Öğle yemeği konusunda gerekli emirleri vereceğim," dedi. Bir süre bekledim. Bir karşılık vermedim. Sonra odadan çıkıp gitti. Beni artık korkutamaz diye düşündüm. Rebecca ile birlikte gücünü kaybetmişti. Ne söyledikleri ne de yaptıkları beni korkutabilir ya da yaralayabilirdi artık. Düşmanım olduğunu bili-

yordum ve bunu hiç önemsemiyordum. Fakat teknedeki cesetle ilgili gerçekleri öğrenir ve Maxim'in de düşmanı olursa ne yapacaktım? Sandalyeye oturdum. Makası masanın üzerine bıraktım. Artık güllerle uğraşmak istemiyordu canım. Maxim ne yapıyordu acaba? Gazeteci neden telefon açmıştı? O eski sızı yine saplandı karnıma. Pencereden dışarıya baktım. Hava çok sıcaktı. Gök gürlüyordu. Bahçıvanlar çimleri biçmeye başlamışlardı yine. Adamlardan biri, çim biçme makinesiyle çimenlerin üstünde bir o yana bir bu yana gidip geliyordu. Sabah odasında oturamadım. Makasımı ve güllerimi bırakıp taraçaya çıktım. Jasper da ardımdan geldi. Onu neden yürüyüşe çıkarmadığımı merak ediyordu herhalde. Taraçada bir yukarı bir aşağı yürüdüm durdum. Saat on bir buçuk civarında Frith salondan çıkarak yanıma geldi.

"Bay de Winter telefonda, efendim," dedi.

Kütüphaneden geçip küçük odaya ulaştım. Ahizeyi kaldırırken ellerim titriyordu.

"Sen misin?" dedi. "Ben, Maxim. Ofisten arıyorum. Frank'in yanındayım."

"Evet?"

Kısa bir sessizlik oldu. "Frank ve Albay Julyan ile beraber saat birde öğle yemeğine geleceğiz."

"Peki," dedim.

Bekledim. Onun devam etmesi için bekledim. "Tekneyi su üstüne çıkarmayı başardılar," dedi. "Şimdi mavnadan geliyoruz."

"Peki."

"Searle, Albay Julyan, Frank ve ötekiler de oradaydı," dedi. Telefonda böyle mesafeli, böyle soğuk konuşmasının sebebi, hemen yanı başında Frank'in olması mıydı acaba?

"Pekâlâ," dedi. "Bizi saat bir gibi bekleyin."

Telefonu kapattım. Bana hiçbir şey anlatmamıştı. Neler olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu hâlâ. Tekrar taraçaya çıkıp Frith'e yemeğin iki değil, dört kişiye göre hazırlanmasını söyledim.

Bir saat vardı. O bir saat çok ağır, çok yavaş, hiç bitmeyecek-

miş gibi geçti. Üst kata çıktım ve daha ince bir kıyafet giydim. Tekrar aşağı inip misafir odasında oturup beklemeye başladım. Saat bire beş kala araba yolunda ilerleyen bir otomobilin sesini duydum. Sonra da salondan sesler geldi. Aynanın karşısında saçımı kabarttım. Yüzüm bembeyazdı. Yanaklarıma renk gelsin diye yüzümü çimdikledim ve ayağa kalktım, odaya girmelerini bekledim. Maxim, beraberinde Frank ve Albay Julyan olduğu halde içeri girdi. Albay Julyan'ı hatırladım. Kıyafet balosunda Cromwell kılığına girmişti. Ancak bugün daha bir ufalmış, daha bir farklı göründü gözüme. Küçülüp kalmıştı.

"Nasılsınız, efendim?" diye sordu. Bir doktor gibi usulca ve ciddi bir ses tonuyla konuşuyordu.

Maxim, "Frith'ten şeri getirmesini rica eder misin? Ben elimi yüzümü yıkayacağım," dedi.

Frank, "Ben de," dedi. Daha zili çalmadan Frith elinde şeri ile içeri girdi. Albay Julyan içkiden almadı. Ben de elimde tutacak bir şey olsun diye bir kadeh aldım. Pencerenin yanında duruyordum. Albay Julyan yanıma geldi.

Nazik bir sesle, "Bu, çok can sıkıcı bir durum, Bayan de Winter," dedi. "Sizi ve eşinizin duygularını çok iyi anlıyorum."

"Eksik olmayın," deyip içkimden bir yudum aldım. Sonra kadehi tekrar masanın üzerine bıraktım. Ellerimin titrediğini fark etmesinden korkuyordum.

"Bu meseleyi bu kadar zor hale getiren, eşinizin bir yıl önce öteki cesedi teşhis etmesi," dedi Albay.

"Tam olarak anlamadım."

"O halde bu sabah ne bulduğumuzu bilmiyorsunuz?"

"Bir ceset olduğunu biliyorum. Dalgıç aşağıda bir ceset bulmuş."

"Doğru," dedi ve sonra omuzundan geriye bakıp kısık bir sesle, "Korkarım, bulunan ceset ona ait. Hiç şüphem yok," dedi. "Size ayrıntıları anlatamam. Ama bulgular, eşinizin ve Doktor Phillips'in onu teşhis etmesi için yeterliydi."

Aniden susup benden uzaklaştı. Maxim ve Frank odaya dönmüşlerdi.

Maxim, "Yemek hazır, yesek mi?" dedi.

Kalbim bir taş gibi ağır ve cansız, onları salona götürdüm. Albay Julyan sağıma, Frank soluma oturdu. Maxim'e bakmadım. Frith ve Robert, yemeğin ilk bölümünü servis ediyordu. Havadan konuştuk. Albay Julyan, "*The Times* gazetesinde yazıyordu. Londra'da dün hava otuz dereceye yaklaşmış," dedi.

"Sahi mi?" dedim.

"Evet, Londra'dan kaçamayanlar için feci bir şey olsa gerek."

"Evet, çok feci," dedim.

Frank, "Paris, Londra'dan sıcak olabilir," dedi. "Bir keresinde ağustos ayının ortasında Paris'te bir hafta sonu geçirmiştim de uyumak mümkün değildi. Koca şehirde nefes almak imkânsızdı. Sıcaklık otuzun da üstündeydi."

Albay Julyan, "Fransızlar hep pencereleri kapalı uyurlar, değil mi?" diye sordu.

"Bilmiyorum ki. Ben otelde kalıyordum. Kalanların çoğu Amerikalı idi."

Albay, "Bayan de Winter, siz Fransa'yı tanıyorsunuz, değil mi?" diye sordu bana.

"O kadar iyi tanımıyorum," dedim.

"A? Ben sizin orada nedense uzun yıllar yaşadığınızı düşünüyordum."

"Hayır, maalesef."

Maxim, "Onunla tanıştığımda Monte Carlo'da kalıyordu. Ama orası Fransa sayılmaz herhalde?"

"Hayır, sanmam," dedi Albay Julyan. "Çok kozmopolit bir yer olmalı. Sahil kısmı çok dik herhalde?"

"Bir hayli," dedim.

"Burası kadar kayalık değildir ama, değil mi? Ben burayı hiçbir yere değişmem. Bir yere yerleşeceksem o illa ki İngiltere olurdu. Burada insan yaşadığını anlıyor."

Maxim, "Fransızlar da aynı şeyleri Fransa için söylüyor," dedi.

"Ah, ona ne şüphe."

Bir süre konuşmadan yemeğimizi yedik. Frith, arkamda duruyordu. Hepimizin aklında tek bir şey vardı ama Frith'in varlığı yüzünden küçük oyunumuza devam etmeye mecbur kalmıştık. Bana kalırsa Frith de bunu düşünüyordu. Alışılmışın dışına çıkıp onu da aramıza alarak meseleyi konuşmak, söyleyecekleri varsa onları dinlemek ne kadar iyi olurdu diye geçirdim aklımdan. Robert içkilerle odaya geldi. Tabaklarımız değiştirildi. Yemeğin ikinci kısmı servis edildi. Bayan Danvers sıcak yemek istediğimi unutmamıştı. Üzeri mantarlı sosla kaplı güveçten biraz aldım.

Albay Julyan, "Sanırım herkes geçen akşamki muhteşem partinize bayıldı," dedi.

"Çok mutlu oldum," dedim.

"Bu tür şeyler çevrede çok büyük olumlu etki yapar."

"Evet, bence de," dedim.

Frank, "İnsanoğlunun içinde ezelden beri bir kılık değiştirme, bir kendini gizleme dürtüsü vardır, değil mi?" diye sordu.

"O zaman hiç insani olmaz ki," dedi Maxim.

Albay Julyan, "Bence farklı görünmeye çalışmak çok doğal bir şey. Hepimiz şöyle ya da böyle hâlâ çocuğuz," dedi.

Cromwell kılığına girmekten ne kadar mutlu olduğunu düşündüm. Baloda onu pek fazla görmemiştim. Zamanın çoğunu sabah odasında briç oynayarak geçirmişti.

Albay Julyan bana, "Golf oynamıyorsunuz, öyle değil mi?" diye sordu.

"Hayır, maalesef oynamıyorum."

"Bence denemelisiniz. En büyük kızım çok hevesli. Ama çevrede beraber oynayabileceği gençler yok. Ona doğum gününde küçük bir araba verdim. Neredeyse hemen her gün kendi başına kuzey sahiline gidiyor. Golf, boş zamanlarını doldurmak için iyi bir vesile oldu."

"Ne hoş," dedim.

"Erkek olması lazımmış. Oğlum da tam tersi. Oyunlardan hiç anlamıyor. Varsa yoksa şiir yazsın. Umarım büyüyünce bırakır."

"Elbette. Ben de onun yaşındayken şiir yazardım. Çok büyük bir saçmalık. Artık tamamen bıraktım," dedi Frank.

Maxim, "Aman Tanrım, sakın başlama," diye takıldı.

"Oğlum kime çekmiş anlamıyorum," diye devam etti Albay. "Annesine veya bana çekmediği kesin."

Yine bir sessizlik oldu. Albay Julyan güveçten ikinci porsiyonunu aldı. "Bayan Lacy geçen gece çok iyi görünüyordu," dedi.

"Evet," dedim.

"Kıyafet seçimi her zamanki gibi yanlıştı," dedi Maxim.

Albay Julyan, "Doğulu kadınların kıyafetleri tam bir baş belası olmalı," dedi. "Ancak biliyor musunuz, dediklerine göre İngiliz hanımlarının giydiklerinden çok daha rahatlarmış ve daha da serin tutuyorlarmış."

"Sahi mi?" dedim.

"Evet, öyle diyorlar. O bol giysileri güneşin sıcak ışınlarını geri yansıtıyor olmalı."

"Çok ilginçmiş," dedi Frank. "İnsan tam tersi bir sonuç bekliyor."

"Öyle değilmiş," dedi Albay Julyan.

Frank, "Siz Doğu'yu hiç gezdiniz mi, efendim?" diye sordu.

Albay Julyan, "Ben Uzakdoğu'yu bilirim," diye cevapladı sorusunu. "Beş yıl Çin'de kaldım. Sonra Singapur'a geçtim."

"Köriyi yaptıkları yer değil mi orası?" diye sordum.

"Singapur'dan çok kaliteli köri alıyoruz, evet."

Frank, "Köriye bayılırım," diye söze girdi.

Albay Julyan, "İngiltere'de yediğimiz köri sayılmaz maalesef. Toz, toz," dedi.

Tabaklar kaldırıldı. Sufle servisi yapıldı, bir kâse dolusu

meyve salatası getirildi sofraya. Albay Julyan, "Herhalde ahududularınız artık bitmek üzeredir," dedi. "Bu yaz tam ahududuların istediği gibi geçti, değil mi? Kavanozlar dolusu reçel yaptık."

Frank, "Ahududu reçelini pek tercih etmem," dedi. "Çok çekirdekli oluyor."

Albay Julyan, "Gelip bir de bizimkilerden tadın," dedi. "Bizimkilerde öyle fazla çekirdek olmaz."

Frank, "Bu yıl Manderley'de elma çok bereketli oldu," dedi. "Geçen gün Maxim'e de söylüyordum. Bu yıl rekor kırabiliriz. Londra'ya bayağı bir elma göndereceğiz."

Albay Julyan, "Değiyor mu peki?" diye sordu. "Ekstra çalışma için adamlarınıza para ödüyorsunuz. Ve tabii ambalaj ile taşımayı da saymak lazım. Bunları ödedikten sonra elinizde makul bir kâr kalıyor mu?"

"Ah, tabii ki," dedi Frank.

"Çok ilginç. Bunu karıma da anlatayım."

Sufle ile meyve salatasını bitirmek çok sürmedi. Robert bisküvi ve peynirle yanımıza geldi. Birkaç dakika sonra da Frith kahve ve sigara getirdi. Sonra ikisi birden odadan çıkıp kapıyı kapattılar. Kahvemizi konuşmadan içtik. Gözlerimi tabağımdan hiç ayırmadan öylece bakıyordum.

Albay Julyan deminki sırdaş ses tonunu yeniden takınarak, "Yemekten önce eşinize de söylüyordum, bu işi böyle problemli yapan, ilk cesedi teşhis etmeniz oldu," dedi.

Maxim, "Doğru, evet," diye onayladı.

Frank söze girerek, "O şartlar altında yapılan o hatanın gayet doğal olduğunu düşünüyorum," dedi. "Yetkililer Maxim'e yazarak Edgecoombe'ya gitmesini bildirdiler. Maxim daha oraya varmadan, cesedin eşine ait olduğu kanısına varmışlardı. Maxim o dönemde hiç iyi değildi gerçekten. Onunla gitmek istedimse de tek başına gitmekte ısrar etti. Böyle bir görevi yerine getirecek durumda değildi oysa."

"Ne ilgisi var? Ben gayet iyiydim," diye itiraz etti Maxim.

Albay Julyan, "Neyse, bu meseleyi yeniden konuşmanın yararı yok," dedi. "İlk cesedi eşiniz olarak teşhis etmiştiniz. Şimdi tek yapmanız gereken, bir hata yaptığınızı itiraf etmek olacak. Bu konuda artık bir hata yapılmasının yolu kalmamış gibi görünüyor."

Maxim, "Doğru," dedi.

"Keşke sizi soruşturma sürecinin resmiyetinden kurtarabilseydim, keşke olay kamuya mal olmadan halledilebilseydi. Ama maalesef bu imkânsız."

"Doğal olarak," dedi Maxim.

Albay devam etti. "Çok süreceğini sanmam. Yeniden bir teşhis yapmanız ve tekneyi Fransa'dan getirttiğinizde bazı revizyonlar yaptığını söylediğiniz Tabb'in, 'Tekneyi kendi tersanemde son kez bakıma aldığımda inceledim ve gördüm ki denize çıkacak yeterliliğe sahipti," demesi kâfi gelecektir. Bürokrasi işte, siz de biliyorsunuz bu işleri. Ama yapılması şart. Benim canımı en çok sıkan aslında olayın halka aksetmesi. Siz ve eşiniz için çok üzücü ve nahoş bir durum."

"Sıkmayın canınızı," dedi Maxim. "Durumu anlıyoruz."

"O geminin orada karaya oturması da büyük talihsizlik oldu. Yoksa mesele yeniden gündeme gelmeyecekti."

Maxim, "Öyle," diyerek onayladı.

"Tek tesellimiz, Bayan de Winter'ın ölümünün çabuk gerçekleştiğini öğrenmiş olmamız. Bugüne kadar herkes yavaş ve acı dolu bir ölüm olduğunu sanıyordu. Kurtulmak için yüzmeye çalıştığı düşünülüyordu ama artık böyle bir ihtimal bulunmadığı su yüzüne çıkmış oldu."

"Öyleymiş, evet," dedi Maxim.

Albay Julyan devam etti. "Bir şey almak için aşağıya inmiş olmalı. Sonra da herhalde kapı sıkıştı ve büyük bir fırtına tekneyi dümende kimse yokken yakaladı. Feci bir olay."

Maxim, "Evet," dedi.

Albay Julyan, Frank'e dönerek, "Meselenin çözümü bu olsa gerek, sen ne dersin Crawley?" diye sordu.

"Ah, evet, şüphesiz," diye cevap verdi Frank.

Başımı kaldırdım; Frank'in Maxim'e baktığını gördüm. Başını hemen yana çevirdi ama ben gözlerindeki ifadeyi görüp anlamıştım. Frank her şeyi biliyordu. Ve Maxim, Frank'in her şeyi bildiğini bilmiyordu. Kahvemi karıştırmaya devam ettim. Ellerim sıcaktı, nemliydi.

"Hepimiz öyle ya da böyle muhakeme hatası yaparız," dedi Albay Julyan. "Sonra da sonuçlarına katlanırız. Bayan de Winter, körfezde rüzgârın bir bacadan eser gibi estiğini, o denli küçük bir teknenin dümeninin bırakılmasının güvenli olmadığını biliyordu illa ki. O bölgede kimbilir kaç kere denize açılmıştır, değil mi? O gün bir şeyler oldu, şanşını denemek istedi ve bu, onun hayatına mal oldu. Hepimiz için dersler var bunda."

Frank, "Kazalar öyle basit şekillerde oluyor ki," dedi. "En deneyimli insanlar bile bundan kaçamıyor. Her yıl ava çıkıp hayatını kaybeden onca insanı bir düşünün."

"Ah, evet. Ama orada insanı öldüren, genellikle atın yere düşmesi oluyor. Bayan de Winter dümeni bırakmasaydı bu kaza hiç yaşanmazdı. Yapılmayacak bir iş yapmış. Cumartesi günleri Kerrith'te yapılan yarışlarda onu kaç kere seyretmişimdir. Bir kere bile ciddi bir hata yaptığına şahit olmadım. Bir aceminin yapacağı bir hata bu. Hele hele öyle bir yerde, o kayaların yanı başında."

Frank, "O gece hava fırtınalıydı," dedi. "Teknenin donanımına bir şeyler oldu belki de. Bir şeyler bozuldu ya da sıkıştı. Sonra elinde bir bıçakla aşağıya indi."

"Tabii, tabii. Tam olarak ne yaşandığını asla bilemeyeceğiz elbette. Bilseydik de bunun bir şeye yararı olacağına inanmıyorum doğrusu. Daha önce de söylediğim gibi, bu soruşturmayı durdurmayı çok isterdim ama mümkün değil. Salı sabahını düşünüyorum bunun için. Mümkün olduğunca kısa sürecek. Ta-

mamen bir formalite. Gelgelelim, gazetecileri bu işin dışında tutmamız maalesef mümkün olamayacak."

Yine sessizlik oldu. Sandalyemi geriye itmenin zamanının geldiğini düşündüm.

"Bahçeye çıkalım mı?" dedim?

Ayağa kalktık. Önden yürüyerek onları taraçaya çıkardım. Albay Julyan, Jasper'ı sevdi.

"Büyüyünce ne kadar da güzel bir köpek oldu," dedi.

"Öyle," dedim.

"İnsana çok iyi dost oluyorlar."

"Evet," dedim.

Bir dakika kadar durduk. Sonra saatine baktı.

"Bu muhteşem yemek için çok teşekkür ederim," dedi. "Önümde son derece yoğun bir öğle sonrası var. Umarım müsaade istersem bana darılmazsınız."

"Tabii ki, nasıl isterseniz," dedim.

"Bu duruma çok üzülüyorum. Kalbim sizinle. Özellikle sizin için daha zor bir durum olduğunu tahmin ediyorum. Ama soruşturma biter bitmez her şeyi unutmalısınız."

"Evet. Unutmak zorundayız," dedim.

"Benim araç araba yolunda. Crawley, kendisini götürmemi ister mi acaba? Crawley? İstersen seni ofisine bırakayım."

"Teşekkür ederim, efendim."

Yanıma geldi. Tokalaştık. "Tekrar görüşmek üzere," dedi.

"Tabii," dedim.

Ona bakmadım. Gözlerimden bir şeyler anlamasından çekindim. Bildiğimi bilmesini istemedim. Maxim onları arabaya kadar geçirdi. Gittiklerinde taraçaya, yanıma geldi. Kolumu tuttu. Denize inen yeşilliklere, burundaki fenere baktık.

"Her şey yoluna girecek," dedi. "Ben gayet sakinim, kendime güveniyorum. Julyan'ın ve Frank'in yemekte nasıl olduklarını kendin gördün. Soruşturma bizim için bir sıkıntı yaratmayacak. Her şey yoluna girecek."

Karşılık vermedim. Koluna sıkı sıkı sarıldım.

"Cesedin bilmediğimiz birine ait olma olasılığı hiç yoktu. Gördüklerimiz, Doktor Phillips'in bensiz bile teşhis yapmasına kâfiydi. Apaçık ortadaydı her şey. Yaptığım şeye dair bir iz yoktu. Kurşun kemiğe ulaşmamıştı."

Deli divane gibi uçan bir kelebek geçti yanımızdan.

"Ne söylediklerini duydun. Orada, kamaranın içinde sıkıştığını tahmin ediyorlar. Soruşturmada jüri de buna inanacaktır. Phillips onlara öyle söyleyecek." Sustu. Ben de susuyordum.

"Ben sadece seni düşünüyorum," dedi. "Başka hiçbir şey umurumda değil. Pişman değilim. Aynı şeyler yine yaşansaydı, aynısını yine yapardım. Rebecca'yı öldürdüğüme memnunum. Bundan asla ama asla pişmanlık duymaycağım. Ama sen. Senin yaşadıklarını asla unutamam. Bütün yemek boyunca sana bakıyor, senden başka hiçbir şeyi düşünmüyordum. Sevdiğim o şirin, genç, dalgın bakışın söndü gitti. Bir daha asla geri gelmeyecek. Sana Rebecca'yı anlattığım an onu da öldürdüm... Yok artık. Yirmi dört saat içinde yok oldu. Artık çok daha büyüksün..."

22

O akşam, Frith yerel gazeteyi getirdiğinde sayfanın tepesinde kocaman bir başlık vardı. Gazeteyi getirip masaya bıraktı. Maxim orada değildi. Akşam yemeği için üzerini değişmek üzere erken kalkmıştı. Frith, bir an durup bir şey söyler miyim diye bekledi. Evdeki herkesi ilgilendiren bir meseleyi görmezden gelmek çok aptalca ve saygısızca bir tutum gibi geldi.

"Bu çok feci bir mesele, Frith," dedim.

"Evet, efendim. Dışarıda hepimiz çok üzülüyoruz."

"Bay de Winter için çok elim bir durum. Bütün bunları bir kere daha yaşamak."

"Evet, efendim. Çok elim bir durum. İlkini gördükten sonra ikinci cesedi teşhis etmek zorunda kalmak büyük bir şok. Anladığım kadarıyla, efendim, teknede bulunanlar merhume Bayan de Winter'a ait o zaman?"

"Maalesef öyle, Frith. Hiç şüphe yok buna."

"Hanımefendinin kendini böyle kamaraya hapsetmesi çok garip geldi bize, efendim. Tekneler konusunda çok deneyimliydi oysa."

"Evet, Frith. Biz de öyle düşündük. Ama kazalar hep yaşanıyor maalesef. Bu kazanın nasıl olduğunu sanırım asla bilemeyeceğiz."

"Maalesef, efendim. Ama ne olursa olsun çok büyük bir şok. Bizler bu duruma çok üzüldük. Üstelik bir de böyle partiden hemen sonra yaşanması... Olacak iş değil."

"Haklısın."

"Biz bir soruşturma yapılacak gibi anladım, efendim. Doğru mudur?"

"Evet. Formalite icabı işte."

"Anlıyorum. Peki, efendim, bizim ifademize de başvurulacak mı acaba?"

"Sanmam."

"Aileye yardımı dokunacak her şeyi seve seve yaparım, efendim. Bay de Winter da bunu iyi bilir."

"Evet. Eminim biliyordur."

"Çalışanlara bu konuda konuşmamalarını söyledim. Ama onları takip etmek çok zor. Özellikle de kızları. Robert ile ben ilgilenirim tabii ki. Korkarım bu haber Bayan Danvers için büyük bir şok oldu."

"Evet, Frith. Ben de öyle tahmin etmiştim."

"Öğle yemeğini yiyip odasına çekildi. Hâlâ da inmedi. Alice ona gazete ve çay götürdü. Dediğine göre Bayan Danvers hayli kötü görünüyormuş."

"Odasında kalsa daha iyi olur. Kalkıp hasta hasta evi çekip çevirmeye çalışmasının bir yararı olmaz. Alice belki söylemiştir zaten. Ben sipariş işlerini aşçı ile birebir hallederim."

"Evet, efendim. Kendisinin fiziki olarak hasta olduğunu sanmıyorum. Sanırım Bayan de Winter'ın bulunmasının yarattığı şoku yaşıyor. Ona çok bağlıydı."

Frith odadan çıktı. Maxim aşağıya inmeden hemen gazeteye bir göz gezdirmek istedim. Birinci sayfada büyük bir sütun ayrılmış ve Maxim'in en az on beş sene önce çekilmiş bulanık, berbat bir fotoğrafı kullanılmıştı. Onu birinci sayfada bu şekilde bana bakarken görmek korkunçtu. Aşağıda da benle ilgili küçük bir bölüm vardı. Maxim'in ikinci eşi olduğumdan,

Manderley'de verdiğimiz partiden söz ediliyordu. Gazetenin siyah harfleri arasında çok donuk, çok kasvetli geliyordu kulağa. Güzel, maharetli ve herkesin sevgilisi diye tanımladıkları Rebecca'nın bir yıl önce boğulduğunu, Maxim'in ertesi bahar yeniden evlendiğini, yeni eşini doğrudan Manderley'ye getirdiğini ve onun şerefine büyük bir kıyafet balosu tertip ettiğini yazıyordu haber. Ardından, balonun ertesi günü, ilk eşinin cesedinin, körfezde batan teknesinin kamarasında bulunduğuna dikkat çekiyordu.

Haberdeki ufak tefek hatalara rağmen anlatılanlar doğruydu. Verdikleri paranın karşılığını almak isteyenlerin iştahını doyuracak cinstendi. Haberde Maxim'i rezil, şehvet meraklısı biri gibi lanse etmişlerdi. Benden bahsettikleri şekliyle "genç gelin"i Manderley'ye getirmiş, sanki kendimizi dünyaya göstermek istermişiz gibi bir balo düzenlemişti.

Maxim görmesin diye gazeteyi sandalyenin altına gizledim. Ama sabah baskılarının ondan gizlemem mümkün değildi. Haber Londra gazetelerine de yansımıştı. Üste Manderley'nin bir fotoğrafını koymuşlar, altında da haber metnini girmişlerdi. Manderley de, Maxim de haber olmuştu. Ondan Max de Winter diye bahsediyorlardı. Çok nahoş bir ton vardı metinde. Gazeteler sanki ortada bir kasıt varmış gibi Rebecca'nın cesedinin kıyafet balosundan sonra bulunduğuna dikkat çekiyordu. İki gazete de aynı sözcüğü, "ironik"i kullanmıştı. Evet, bence de ironikti. İyi bir haberdi gazeteler için. Maxim'i kahvaltı sofrasında gazeteleri okurken seyrettim. Okudukça yüzü iyice kireç gibi oldu. Londra gazetelerini bitirince yerel gazeteyi de okudu. Hiçbir şey söylemedi. Sadece bana baktı. Elimi uzattım. "Tanrı'nın cezaları," diye fısıldadı. "Tanrı'nın cezaları, Tanrı'nın cezaları."

Doğruyu bilselerdi yazabilecekleri şeyler neler olurdu diye geçirdim aklımdan. Tek bir sütun değil. Belki beş, belki altı. Londra'da afişler. Sokaklarda, metro istasyonlarında bağıra ba-

ğıra gazete satan çocuklar. Afişin ortasında büyük harflerle yazılmış, korkutucu, kara kelime.

Kahvaltıdan sonra Frank geldi. Yüzü sararmıştı. Yorgun görünüyordu. Sanki gece gözüne uyku girmemişti. Maxim'e, "Manderley'ye gelen telefonların hepsini ofise yönlendirmeleri talimatını verdim," dedi. "Kim olduğunun hiç önemi yok. Gazeteciler ararsa ben hallederim. Başkası ararsa da tabii. İkinizin de canının sıkılmasını istemiyorum. Komşulardan birkaç kişi aradı bile. Hepsine aynı yanıtı verdim. Bay ve Bayan de Winter, gösterdiğiniz yakınlığa ve alakaya teşekkür ediyor ve dostlarından, önümüzdeki birkaç günde gelecek telefonlarına bakamayacakları için anlayış bekliyorlar. Bayan Lacy saat sekiz buçuk gibi telefon açtı. Hemen gelmek istiyormuş.

Maxim, "Aman Tanrım..." diye konuşmaya başlamıştı ki Frank onu susturdu.

"Tamam, sorun yok. Gelmesine engel oldum. Ona açık açık, buraya gelmesinin bir yararı dokunmayacağını söyledim. Bayan de Winter'dan başkasını görmek istemediğinizi söyledim. Soruşturmanın ne zaman başlayacağını öğrenmek istedi. Ona tarihin kesinleşmediğini söyledim. Gazetelerdeki haberleri okursa bu söylediklerim onu durdurabilir mi, ondan emin değilim ama."

Maxim, "Tanrı'nın cezası gazeteciler," dedi.

"Biliyorum. Hepimiz onların kafasını koparmak istiyoruz. Ama meseleye bir de onların bakış açısından bakman lazım. Geçim kaynakları bu. Çalıştıkları gazete için haber bulmak zorundalar. Haber bulamazlarsa muhtemelen editörleri onların işine son verecektir. Editör iyi satan bir gazete çıkaramazsa bu sefer de gazetenin sahibi onu kovacaktır. Gazete satmadı mı sahibi bütün parasını kaybeder. Maxim, onlarla konuşman ya da görüşmen şart değil. Ben bunları senin için hallederim. Sen sadece soruşturmada söyleyeceklerin üzerine yoğunlaş."

"Ne söyleyeceğimi biliyorum."

"Biliyorsun elbette. Ama unutma. Sorgu hâkimliğini ihtiyar Horridge yapacak. Yapışkan bir adamdır. Hiç ilgisi olmayan ayrıntılara girerek jüriye işini ne kadar titizlikle yaptığını göstermeye çalışır. Sinirlerini bozmasına müsaade etme sakın."

"Sinirim neden bozulsun canım? Sinirimi bozacak bir şey yok ki ortada."

"Yok tabii ki. Ama bu hâkimin sorgularına daha önce de katılmıştım. Sinirlenmek, kontrolünü kaybetmek çok kolay. Adamı gıcık etmeyi hiç istemezsin."

"Frank çok haklı," dedim. "Ne demek istediğini anladım ben. Bütün bu işler ne kadar çabuk ve pürüzsüz giderse herkes için de o kadar kolay olacak. Sonra bu can sıkıcı mesele kapandığında herkes her şeyi unutacak, öyle değil mi Frank?"

"Evet, elbette."

Hâlâ gözlerimi gözlerinden kaçırıyordum. Ama gerçeği bildiğine şimdi daha da fazla ikna olmuştum. Başından beri biliyordu. İlk andan itibaren. Onunla tanışmamız geldi aklıma. Manderley'deki ilk günümdü. O, Beatrice ve Giles yemeğe gelmişlerdi ve Beatrice sürekli olarak Maxim'in sağlığı hakkında patavatsız şeyler söylüyordu. Frank'in konuyu sezdirmeden değiştirişini, Maxim için sıkıntı yaratacak konular açıldığında hiç dikkat çekmeden onun yardımına koşuşunu hatırladım. Rebecca hakkında konuşmaktaki anlam veremediğim gönülsüzlüğü, biraz mahrem konulara doğru ilerler gibi olduğumuzda sohbeti absürd, garip noktalara taşıması geldi aklıma. Her şeyi anlamıştım. Frank gerçeği biliyordu ama Maxim onun her şeyi bildiğini bilmiyordu. Ve Frank, kendisinin her şeyi bildiğini Maxim'in bilmesini istemiyordu. Hepimiz orada öylece duruyor, aramızdaki küçük duvarların ardından birbirimize bakıyorduk.

Telefonları artık dert etmek zorunda değildik. Bütün telefonlar ofise yönlendiriliyordu. Şimdi artık tek yapmamız gereken beklemekti. Salı gününe kadar beklemek.

Bayan Danvers'ı bu arada hiç görmemiştim. Menüyü her

zamanki gibi bana ulaştırıyordu. Ben de değişiklik yapmadan geri gönderiyordum. Küçük Clarice'e sordum. Her zamanki gibi işiyle gücüyle ilgilendiğini ama kimseyle konuşmadığını söyledi. Yemeklerini tek başına odasında yiyormuş.

Clarice'in merakı kocaman olmuş gözlerinden okunuyordu ama bana hiçbir şey sormadı. Ben de bu konuyu onunla konuşmak istemedim. Mutfakta, bekçi kulübesinde, çiftliklerde başka bir konunun konuşulmadığı muhakkaktı. Bütün Kerrith halkının bununla yatıp bununla kalktığına emindim. Biz Manderley'den, eve yakın olan bahçelerden dışarı çıkmıyorduk. Ağaçların arasında yürüyüşe bile çıkmıyorduk. Hava hâlâ çok boğucu ve sıcaktı. Sürekli gök gürlüyordu. Beyaz, kasvetli gökyüzünün ötesinde bir yerlerde yağmur vardı ama buraya yağmıyordu. Bulutların ardına hapsedilmişti yağmur. Hissedebiliyordum, koklayabiliyordum. Soruşturma salı günü öğleden sonra saat ikide yapılacaktı.

Bire çeyrek kala öğle yemeğimizi yedik. Frank geldi. Verdiği haber beni çok sevindirdi. Beatrice telefon açmış ve gelemeyeceğini bildirmiş. Roger kızamık olmuş, eve gelmiş. Hepsi karantina altındaymış. Kızamığa o kadar müteşekkirdim ki. Beatrice gelip de evde kalsaydı, ne kadar samimi, içten ve anlayışlı olursa olsun, dur durak bilmeksizin soracağı sorularıyla Maxim'in tahammül sınırlarını zorlayacağı açıktı çünkü.

Öğle yemeğini gergin ve telaşlı bir şekilde yedik. Hiçbirimizin canı konuşmak istemedi. İçimi yine o ince sızı kaplamıştı. Yemek yemek istemiyordum. Yutamıyordum. Yemek faslının sona ermesine çok sevindim. Yemek bitince Maxim dışarı çıktı, arabayı çalıştırdı. Arabanın motorundan gelen ses beni sakinleştirmişti. Gitmemiz gerektiğini haber veriyordu. Bir şeyler yapma zamanımız gelmişti sonunda. Manderley'de öylece oturup beklemeyecektik artık. Frank, kendi arabasıyla bizi takip etti. Elim tüm yol boyunca Maxim'in dizindeydi. Çok sakin görünüyordu. Yüzünde hiçbir gerginlik belirtisi yoktu. Ameliyat

olması gereken biriyle hastaneye gitmek gibiydi. Ve ne olacağını bilememek. Ameliyat acaba başarılı geçecek miydi? Ellerim üşüyordu. Kalbim, garip, telaşlı bir şekilde atıyordu. O ince sızı, kalbimin altındaki yuvasını hiç terk etmemişti bu süre zarfında. Soruşturma, Kerrith'in on kilometre kadar dışındaki Lanyon adlı pazar kasabasında yapılacaktı. Arabaları pazarın yanındaki arnavutkaldırımlı büyük meydana bıraktık. Doktor Phillips ile Albay Julyan'ın arabaları da oradaydı. Öteki arabalar da. Yoldan geçen birinin Maxim'e merakla baktığını, sonra da kolundaki kişiyi dirseğiyle dürttüğünü gördüm.

"Ben burada kalayım," dedim. "İçeriye girmesem daha iyi."

Maxim, "Senin gelmeni istemiyordum zaten. Başından buna karşıydım," dedi. "Keşke Manderley'de kalsaydın."

"Olmaz," dedim. "Gerek yok. Ben iyiyim böyle."

Frank gelip camdan içeri baktı. "Bayan de Winter gelmiyor mu?" diye sordu.

"Hayır. Arabada kalmak istedi."

"Bence en iyisini yapıyor. Orada bulunması için hiçbir sebep yok. Çok kalmayacağız zaten."

"Beni merak etmeyin," dedim.

Frank, "Fikrinizi değiştirirseniz diye size bir koltuk tutacağım," dedi.

Birlikte uzaklaştılar. Tek başıma kalmıştım. Dükkânlar bugün erken kapanıyordu. Mağazalar cansız ve kasvetli görünüyordu. Sokaklar tenhaydı. Lanyon bir tatil merkezi değildi. Fazla içeride kalıyordu. Oturduğum yerden sessiz dükkânlara baktım. Dakikalar birbirini kovaladı. Hâkim, Frank, Maxim ve Albay Julyan ne yapıyordu acaba? Arabadan indim. Pazar meydanında yukarı aşağı yürümeye başladım. Bir mağazanın önüne gidip vitrine baktım. Sonra yine yukarı aşağı yürüdüm. Bir polis memuru merakla beni izliyordu. Bakışlarından kaçmak için sokağın birine daldım.

Her nasılsa kendimi tutmaya çalışmama rağmen bir de bak-

tım ki soruşturmanın yapıldığı binaya doğru yürüyorum. Soruşturmanın saati basında yer almadığından, korktuğum ve tam da beklediğim üzere dışarıda bekleyen bir kalabalık da yoktu. Bina terk edilmiş gibiydi. Merdivenleri çıkıp bir kapının içinde durdum.

Nereden çıktığını anlamadığım bir polis memuru dikildi önüme. "Bir şey mi istediniz?" diye sordu.

"Hayır," dedim.

"Burada bekleyemezsiniz."

"Affedersiniz," dedim ve sokağa inen merdivenlerden aşağıya inmeye başladım.

"Pardon, hanımefendi. Siz Bayan de Winter değil misiniz?"

"Evet."

"O zaman başka. İsterseniz burada bekleyebilirsiniz. Şu odada size bir sandalye vereyim, oturun isterseniz."

"Teşekkür ederim."

İçinde sadece bir masa bulunan bir odaya götürdü beni. Tren istasyonlarındaki bekleme odalarına benziyordu. Oturdum, ellerimi kucağıma koydum. Beş dakika geçti. Hiçbir şey olmadı. Dışarıda, arabada oturmaktan da kötüydü bu hal. Ayağa kalkıp koridora gittim. Polis memuru hâlâ orada duruyordu.

"Ne kadar sürer?" diye sordum.

"İsterseniz içeriye bakıp öğreneyim," dedi.

Koridorda gözden kayboldu. Çok geçmeden geri geldi. "Pek uzun sürmez sanırım," dedi. "Bay de Winter ifadesini yeni bitirmiş. Kaptan Searle, dalgıç ve Doktor Phillips daha önce konuşmuşlar zaten. Geriye tek bir kişi kalıyor. O da Kerrithli tekne yapımcısı Bay Tabb."

"O halde bitmek üzere," dedim.

"Öyle tahmin ediyorum, efendim," dedi. Derken, "Geri kalan kısmı dinlemek istemez misiniz, efendim?" diye sordu. "İçeride, kapının hemen dibinde bir sandalye var. Usulca girerseniz kimse sizi fark etmez."

"Evet, girmek isterim."

Neredeyse sonuna gelmişlerdi. Maxim ifadesini bitirmişti. Gerisini dinlemek zor değildi benim için. Dinlemek istemediğim, Maxim'in ifadesiydi. Onun ifadesini dinleme düşüncesi içimi daraltıyordu. Frank ve Maxim ile birlikte buraya gelmeyişimin nedeni de buydu. Şimdi ise çekinmem için bir neden kalmamıştı. Onunla ilgili kısım sona ermişti.

Polis memurunu takip ettim. Koridorun sonundaki bir kapıyı açtı benim için. Usulca içeri girip kapının hemen dibindeki sandalyeye oturdum. Başımı yere eğip içeridekilerle göz göze gelmekten sakındım. Oda düşündüğümden daha küçüktü. Biraz sıcak ve havasızdı. Ben kilise gibi büyük, sade, içinde sıralar olan bir oda hayal etmiştim. Frank ve Maxim odanın karşı tarafında oturuyordu. Hâkim yaşlıca, zayıf ve gözlüklü bir adamdı. Tanımadığım kişiler vardı odada. Göz ucuyla yüzlerine baktım. Bayan Danvers'ı fark ettiğim anda kalbim yerinden oynayacakmış gibi oldu. Arkada oturuyordu. Yanında da Favell vardı. Jack Favell, Rebecca'nın kuzeni. Öne eğilmişti. Eliyle çenesini tutuyordu. Gözlerini ayırmadan Hâkim Horridge'e bakıyordu. Favell'i orada görmeyi beklemiyordum. Acaba Maxim onu fark etmiş miydi? Şu anda tekne yapımcısı James Tabb ifade veriyor, hâkim ona birtakım sorular yöneltiyordu.

"Evet, efendim," dedi Tabb. "Bayan de Winter'ın küçük teknesini modifiye ettim. Orijinali bir Fransız balıkçı teknesiydi. Bayan de Winter onu Bretonya'dan yok pahasına satın aldı ve buraya getirtti. Modifikasyon işini bana verdi ve onu küçük bir yata çevirmemi istedi."

Hâkim sordu. "Tekne denize çıkmaya uygun durumda mıydı?"

"Geçen sene nisan ayında ben onu elden geçirdiğim zaman uygun durumdaydı. Bayan de Winter her zamanki gibi onu ekim ayında tersaneme getirdi. Sonra mart ayında her zamanki gibi genel bakımını yapmamı istedi. Ben de tekneyi genel bir

bakımdan geçirdim. Tekneyi modifiye ettikten sonra Bayan de Winter onu toplam dört sezon kullandı."

"Tekne daha önce alabora olmuş muydu?"

"Hayır, efendim. Böyle bir şey olsa Bayan de Winter bana mutlaka söylerdi. Teknesinden çok memnun olduğunu söylerdi hep."

"Teknenin idaresinin büyük bir dikkat gerektirdiğini söyleyebilir miyiz?"

"Efendim, şimdi şöyle; tekne kullanan herkesin denize açıldığında çok dikkatli olması gerekir. Bunu inkâr edemem. Ama Bayan de Winter'ın teknesi, Kerrith'te emsallerini görebileceğiniz, bir an bile başıboş bırakılmaması gereken çürük çarık bir tekne değildi. Denizdeki beklenmedik koşullara dayanıklı, sağlam bir tekneydi ve güçlü rüzgârlara dayanabilecek yapıdaydı. Bayan de Winter o gecekinden daha kötü havalarda denize açılmış o tekneyle. O gece rüzgâr kısa süreli fırtınalar şeklinde esip duruyordu. Başından beri söylemek istediğim de bu. Bayan de Winter'ın teknesinin o gece batmasının nedenini anlayamıyorum."

"Fakat tahmin ettiğimiz gibi, Bayan de Winter bir palto almak için aşağıya inmişse ve burundan esen ani bir rüzgâr tekneye vurmuşsa bu durumda teknesi alabora olur muydu olmaz mıydı?"

James Tabb hayır anlamında başını salladı. "Olmazdı," dedi inatçı bir şekilde. "Böyle bir şeye ihtimal vermiyorum."

"Evet ama korkarım o gece yaşananlar aşağı yukarı böyle cereyan etti," dedi hâkim. "Bay de Winter ya da bizler sizin işinizdeki ustalığınızın kaza ile ilgisi olduğunu düşünmüyoruz elbette. Sezon başında tekneyi elden geçirdiniz. Onun sağlam, denize çıkmaya elverişli olduğunu onayladınız. Tek bilmek istediğimiz bu. Ne var ki Bayan de Winter bir an tedbiri elden bırakmış ve teknesinin batması sonucunda hayatını kaybetmiş. Böyle kazalar daha önce de yaşandı burada. Tekrar ediyorum, sizi suçlamıyoruz."

"Efendim, affedersiniz ama bundan daha fazlası var. Müsaade buyurursanız devam etmek isterim."

Hâkim, "Elbette, buyurun lütfen," dedi.

"Efendim, şöyle ki kazadan sonra geçen sene Kerrith'te birçok kişi işimi iyi yapmadığımla ilgili bir sürü şey söyledi. Bazıları Bayan de Winter'ın dibi delik, çürük bir tekne ile denize çıkmasına göz yumduğumu iddia etti. Bu nedenle iki üç siparişi kaybettim. Bana karşı büyük bir adaletsizlik söz konusuydu ama tekne batmıştı ve elimde kendimi temize çıkarabileceğim hiçbir şey yoktu. Sonra o büyük gemi hepinizin bildiği gibi karaya oturdu ve Bayan de Winter'ın küçük teknesi bulunup yüzeye çıkarıldı. Kaptan Searle'den dün izin alarak gidip tekneye baktım. On iki aydan fazla bir süredir suyun altında olsa bile teknede yaptığım çalışmanın doğru ve kaliteli olduğunu görerek en azından vicdanımı ferahlatmak istedim."

Hâkim, "Bu, çok doğal bir istek. Umarım yeterli bulguya ulaşmışsınızdır," dedi.

"Evet, efendim, ulaştım. Teknede yaptığım işte bir sorun olmadığını gördüm. Kaptan Searle'ün onu getirip bıraktığı yerde her köşesini iyice inceledim. Kumluk zemine oturmuş. Dalgıca sordum, o söyledi. Kayalara hiç değmemiş. Kayalık bölge bir buçuk metre ötedeymiş. Kumda yatıyormuş. Gövdesinde hiçbir kayaya çarpma izi yoktu."

Sustu. Hâkim meraklı gözlerle ona baktı.

"Evet? Söyleyecekleriniz bu kadar mı?" diye sordu.

"Hayır, efendim. Benim merak ettiğim şey şu: Teknenin tahtalarına o delikleri kim açtı? Bunu kayalar yapmamış. En yakın kaya bir buçuk metre ilerideymiş. Ayrıca bir kayaya çarpma sonucunda oluşmuş da değiller. Bildiğiniz delik bunlar. Bir keskiyle yapılmışlar."

Adama bakmadım. Yere bakıyordum. Tahtaların üstünde bir muşamba vardı. Yeşil renkli bir muşamba. Ona bakıyordum.

Hâkimin neden hiçbir karşılık vermediğini merak ettim.

Neden bu kadar uzun süre susmuştu? Nihayet konuşmaya başladığında sesi çok uzaklardan geliyormuş gibiydi.

"Ne demek istiyorsunuz? Ne deliği?"

"Toplam üç delik vardı. Biri önde, zincir dolabının yanında, sancak tarafındaki tahtalarda ve su seviyesinin altındaydı. Diğer ikisi ortaya yakındı. Zemin tahtalarının altında. Balastın da yeri değişmişti. Ortada öylece duruyordu. Hepsi bu kadar da değil. Deniz valfları da açıktı."

"Deniz valfı nedir? Neye yarar?"

"Lavabo veya tuvaletten gelen boruları birbirine bağlayan eleman. Bayan de Winter'ın teknenin kıç tarafında küçük bir yeri vardı. Oranın ön kısmında bir lavabo bulunuyordu. Yıkama işlemi orada yapılıyordu. Orada bir de deniz valfı vardı. Bir tane de tuvalette bulunuyordu. Bunlar denizdeyken sıkıca kapatılır. Yoksa deniz suyu içeri girer. Tekneyi dün incelediğimde gördüm ki valflar sonuna kadar açıkmış."

Hava sıcaktı, çok sıcaktı hem de. Neden kimse bir pencere açmıyordu şuradan? Böyle bir havada bu şekilde oturmaya devam edersek boğulacaktık. Bir dolu insan, hepsi aynı havayı soluyordu. Bir dolu insan.

"Tahtalardaki o deliklerle, efendim ve açık duran deniz valflarıyla o teknenin batması çok uzun bir zaman almaz. Tahminimce on dakika. Tekne tersanemden çıktığında o delikler orada yoktu. Ben yaptığım işle gurur duyuyordum. Bayan de Winter da öyle idi. Benim fikrimi sorarsanız, efendim, o tekne hiç alabora olmadı derim. Bence kasten batırıldı."

Kalkıp kapıdan dışarı çıkmalıydım. Kalkıp bekleme odasına dönmeliydim. Burada nefes almak imkânsızdı. Yanımda oturan kişi de iyiden iyiye yanıma abanıyordu... önümdeki biri ayağa kalkmıştı. Konuşuyorlardı. Herkes konuşuyordu. Ne olduğunu anlayamıyordum. Hiçbir şey göremiyordum. Sıcaktı, çok sıcaktı. Hâkim, hazır bulunanlara sessiz olmalarını söyledi. Ayrıca bir de, "Bay de Winter," ile ilgili bir şeyler dedi. Göremiyor-

dum. Önümde oturan kadının şapkası yüzünden. Maxim şimdi ayaktaydı. Ona bakamıyordum. Bakmamalıydım. Daha önce de böyle hissetmiştim. Ne zamandı? Bilmiyorum. Hatırlamıyorum. Ah, evet. Bayan Danvers'ın yanında. Bayan Danvers, ben pencerenin önünde dururken yanıma geldiğinde. Bayan Danvers şimdi buradaydı. Hâkimi dinliyordu. Maxim şurada ayakta duruyordu. Sıcak, yerden bana doğru dalga dalga yükselerek geliyordu. Ellerime vuruyordu. Ellerim terli ve kaygandı. Boynuma, çeneme, yüzüme vuruyordu.

"Bay de Winter, James Tabb'in ifadesini dinlediniz. Kendisi Bayan de Winter'ın teknesinin bakımını yapan kişidir. Tahtalarda açılan bu deliklerle ilgili bilginiz var mı?"

"Hiçbir bilgim yok."

"O deliklerin açılması için bir sebep geliyor mu aklınıza?"

"Hayır, gelmiyor."

"Teknedeki delikleri ilk kez burada mı öğrendiniz?"

"Evet."

"Sizin için büyük bir şok olmalı?"

"On iki ay önce yanlış bir teşhis yapmış olduğumu öğrenmek yeterince büyük bir şoktu ve şimdi öğreniyorum ki boğularak ölen eşimin teknesinin dibine, tekneyi batırması için kasten delikler açılmış. Şok geçirmem sizi şaşırttı mı?"

Yapma, Maxim. Hayır. Onu kızdıracaksın. Frank ne demişti? Onu kızdırmamalısın. O ses tonuyla olmaz. O öfkeli ses tonu olmaz, Maxim. Seni anlamaz o. Lütfen, sevgilim, lütfen. Tanrım, ne olur Maxim soğukkanlılığını kaybetmesin. Soğukkanlılığını kaybetmesin.

"Bay de Winter, duygularınızı paylaştığımızı bilmenizi isterim. Eşinizin denizde değil de teknesinin kamarasında boğularak can verdiğini öğrendiğinizde şok geçirdiğiniz, hem de çok büyük bir şok geçirdiğiniz muhakkak. Ve ben de bu meseleyi sizin için çözmeye çalışıyorum. Bayan de Winter'ın nasıl ve ne-

den öldüğünü bulmaya uğraşıyorum sizin adınıza. Bu soruşturmayı kendi keyfim için yapmadığıma emin olabilirsiniz."

"Evet, bu çok açık zaten, değil mi?"

"Umarım yeterince açıktır. James Tabb bize, eşinizden geriye kalanları içinde barındıran teknenin dibine üç delik açıldığını söyledi az önce. Deniz valfları da açıkmış. Verdiği ifadeye dair şüpheleriniz var mı?"

"Tabii ki hayır. O bir tekne yapımcısı. Ne söylediğini çok iyi biliyor."

"Bayan de Winter'ın teknesi ile kim ilgilenirdi."

"Kendisi."

"Kimseden yardım almaz mıydı?"

"Hayır, hiç kimseden yardım almazdı."

"Tekne Manderley'ye ait özel limanda mı dururdu?"

"Evet."

"Yabancı biri tekneye zarar vermek istese görünür müydü? Limana yabancıların yürüyerek ulaşabilecekleri bir yol var mı?"

"Hayır, öyle bir yol yok."

"Liman sakin ve ağaçlarla çevrili bir yer, değil mi?"

"Evet."

"İzinsiz oraya giren biri olursa görülmez mi?"

"Görülmeyebilir."

"James Tabb bize fikrini ve gördüklerini açıkladı. Ona inanmamak için bir nedenimiz yok. Dibi delinmiş ve deniz valfları da açık bir tekne on dakikadan fazla su üstünde kalamaz dedi."

"Doğrudur."

"O halde Bayan de Winter'ın binmesinden önce birinin tekneye zarar verdiği düşüncesini bir kenara bırakabiliriz. Tekne bağlı olduğu yerde batsa bunu düşünebilirdik."

"Kesinlikle."

"O halde tekneyi o gece kimin denize çıkardığı, delikleri ve valfları kimin açtığı konusuna yoğunlaşmalıyız."

"Bence de."

"Kamaranın kapısının ve lombozların kapalı, eşinizden geriye kalanların yerde olduğunu söylediniz bize. Bu bilgi, hem sizin ve hem de Doktor Phillips ile Kaptan Searle'ün ifadesinde de yer alıyordu, değil mi?"

"Evet."

"Şimdi buna bir de bir keskiyle açılan delikler ve deniz valflarının açık olduğu bilgisi eklendi. Bay de Winter, bu size çok garip gelmiyor mu?"

"Tabii ki."

"Herhangi bir fikriniz var mı?"

"Hayır, yok."

"Bay de Winter, ne kadar acı verici olsa da görevim gereği çok şahsi bir soru sormak zorundayım."

"Buyurun."

"Bayan de Winter ile ilişkinizde mutlu muydunuz?"

Olmasa şaşardım. Gözlerimin önünde uçuşan, dans eden, puslu havayı delip geçen kara benekler. Sıcaktı. Çok sıcaktı. Bütün bu kalabalık, bu yüzler... bütün pencereler kapalı. Kapı düşündüğümden de uzaktı bana ve yer sanki yükselip üzerime üzerime geliyordu.

Sonra hayal meyal Maxim'in sesini duydum. Güçlü ve net. "Biri karımı dışarı çıkarsın. Fenalaşıyor."

23

Yine küçük odada oturuyordum. İstasyonlardaki bekleme odasına benzeyen odada. Polis memuru yanımdaydı. Eğilmiş, bana bir bardak su uzatıyordu. Kolumda birinin eli vardı. Frank'in eli. Kıpırdamadan oturuyordum. Yer, duvarlar, Frank'in ve polis memurunun görüntüsü yavaş yavaş netleşiyordu.

"Çok özür dilerim," dedim. "Çok aptalca bir şeydi. Oda çok sıcaktı. Çok fazla sıcaktı, dayanamadım."

Polis memuru, "Orası çok havasız oluyor," dedi. "Bu konuda daha önce de şikâyetler geldi ama hiçbir şey yapılmadı. Sizden önce de orada bazı hanımlar fenalık geçirmişlerdi."

Frank, "Şimdi nasılsınız?" diye sordu.

"İyiyim, daha iyiyim. Birazdan bir şeyim kalmaz. Benimle bekleme sen."

"Sizi Manderley'ye geri götüreceğim."

"Olmaz."

"Öyle. Maxim istedi."

"Hayır, senin onun yanında kalman lazım."

"Maxim benden sizi Manderley'ye geri götürmemi istedi."

Kolumdan tuttu, ayağa kalkmama yardım etti. "Arabaya kadar yürüyebilir misiniz, yoksa arabayı yakına getireyim mi?" diye sordu.

"Yürüyebilirim. Ama kalmayı tercih ederdim. Maxim'i beklemek istiyorum."

"Maxim gecikebilir."

Neden öyle demişti? Ne demek istemişti? Neden yüzüme bakmıyordu? Kolumdan tuttu, benimle birlikte koridorda yürüdü. Kapıdan çıkıp merdivenlerden inerek sokağa ulaştık. Maxim gecikebilir...

Konuşmadık. Frank'in Morris marka küçük arabasına geldik. Kapıyı açıp binmeme yardım etti. Sonra kendi de bindi ve motoru çalıştırdı. Arnavutkaldırımlı pazar meydanından uzaklaştık, boş kasabayı geçip Kerrith yoluna çıktık.

"Neden uzadı? Ne yapıyorlar?"

"İfadelerin üzerinden tekrar geçebilirler." Frank dosdoğru önünde uzayıp giden gri yola bakıyordu.

"Bütün ifadeleri aldılar ya. Kimsenin söyleyecek başka bir şeyi yok ki," dedim.

"Bilemezsiniz. Hâkim, sorularını farklı bir şekilde sorabilir. Tabb bütün işi değiştirdi. Hâkimin şimdi olaya farklı bir açıdan yaklaşması gerekecek."

"Ne açısı. Ne demek istiyorsun?"

"İfadeleri dinlediniz mi? Tabb'in tekneyle ilgili söylediklerini? Artık bir kaza olduğuna inanmıyorlar."

"Çok saçma bu, Frank, çok komik. Tabb'i dinlememeliler. Bunca ay geçmiş, o nereden bilsin o deliklerin nasıl meydana geldiğini? Ne kanıtlamaya uğraşıyorlar?"

"Bilmiyorum."

"O hâkim, Maxim'i hırpalamaya devam edecek, sinirini bozacak, kastetmediği şeyler söylemesine yol açacak. Soru üstüne soru soracak, Frank; ve Maxim buna dayanamayacak. Biliyorum, dayanamayacak."

Frank cevap vermedi. Çok hızlı kullanıyordu arabayı. Onu tanıdığımdan bu yana ilk defa bu sıradan sohbet cümleleri kuramadığına şahit oldum. Demek ki çok ama çok endişeliydi.

Üstelik çok dikkatli bir sürücüydü. Her kavşakta durur, sola ve sağa bakardı. Her dönemeçte mutlaka kornasına basardı.

"Oradaki adam, Bayan Danvers'ı görmeye gelen hani?"

"Favell'i mi kastediyorsunuz? Evet, ben de gördüm onu."

"İçeride oturuyordu."

"Evet, biliyorum."

"Neden gelmiş? Onun soruşturmaya girme hakkı var mı ki?"

"Kuzeni."

"Onun ve Bayan Danvers'ın orada oturması, ifadeleri dinlemesi doğru değil. Onlara güvenmiyorum ben, Frank."

"Ben de."

"Bir şey yapabilirler. Bir fenalığa kalkışabilirler."

Frank yine cevap vermeden sustu. Maxim'e sadakati o kadar güçlüydü ki benimle bile bir tartışmaya girmekten kaçınıyordu. Benim gerçekleri ne kadar bildiğimi bilmiyordu. Ben de onun neyi ne kadar bildiğinden emin değildim. Bu meselede güç birliği yapıyorduk. Aynı yolda birlikte yürüyorduk ama birbirimizin yüzüne bakamıyorduk. İkimiz de itiraf etme riskine cesaret edip de giremiyorduk. Şimdi demir kapıyı geçmiş, kıvrıla kıvrıla eve giden araba yolunda ilerliyorduk. Ortancaların tomurcuklandıklarını ilk o an fark ettim. Mavi başları, arkalarındaki yeşil dekordan uzanıp kendilerini göstermeye başlamıştı. Bütün güzelliklerine karşın yine de ciddi, hazin bir havaları vardı. Yabancı bir kilisenin avlusunda, cam kutuların altında görebileceğiniz türden çelenkler gibi katı ve yapaydılar. Bir yolun çevresine dizilmiş, geçişimizi seyreden bir kalabalık gibi mavi renkleri ve tek düzelikleriyle bütün araba yolunu sağlı sollu çevrelemişlerdi.

Sonunda eve vardık ve merdivenlerin başındaki büyük açıklığa ulaştık. Frank, "Biraz daha iyisiniz ya?" diye sordu. "Uzanıp istirahat edin biraz, olmaz mı?"

"Peki, uzanırım herhalde."

"Ben Lanyon'a döneceğim. Maxim beni isteyebilir."

Başka bir şey söylemedi. Hızlı adımlarla yürüyüp arabasına

bindi ve uzaklaştı. Maxim onu isteyebilirmiş. Neden Maxim'in onu isteyebileceğini söyledi acaba? Belki hâkim, Frank'in de ifadesini almak isterdi. On iki aydan fazla bir zaman önce yaşanmış, Maxim ile yemek yedikleri o gece hakkında sorular sorabilirdi. Maxim'in evden tam olarak saat kaçta ayrıldığını sorardı belki. Maxim'in eve geldiğini gören kimse olup olmadığını sorardı. Hizmetkârlar onun orada olduğunu biliyor muydu? Maxim'in doğrudan odasına çıkıp soyunduğunu kanıtlayabilecek biri var mıydı acaba? Bayan Danvers'a da soru sorabilirlerdi. Belki ifadesine başvururlardı. Ve Maxim soğukkanlılığını yitirebilir, yüzü kireç gibi olabilirdi...

Salona gittim. Üst kata, odama çıkıp Frank'in dediği gibi yatağıma uzandım. Ellerimi gözlerimin üzerine koydum. O odayı ve o yüzleri görüyordum sürekli. Hâkimin çizgili, kılı kırk yaran, gergin yüzünü, burnunun üstündeki altın çerçeveli gözlüğü görüyordum.

"Bu soruşturmayı kendi keyfim için yapmadığıma emin olabilirsiniz." Dikkatli ve yavaş işleyen bir zihin, çabuk sinirlenen bir kişilik. Şu anda neler konuşuyorlardı acaba? Neler oluyordu? Biraz sonra Frank, acaba tek başına mı dönecekti buraya?

Ne olduğunu bilmiyordum. İnsanların neler yaptığını bilmiyordum. Gazetelerdeki insanların fotoğraflarını hatırladım. Böyle yerlerden çıkıp alınıp götürülen insanlar. Ya Maxim'i de götürdülerse? Ona gitmeme izin vermeyecekler. Onu görmeme izin vermeyecekler. Günler, geceler boyu, tıpkı şu an yaptığım gibi Manderley'de oturup beklemem gerekecek. Albay Julyan gibi insanlar üzüntümü paylaşacak. İnsanlar, "Yalnız kalmayın. Bize buyurun," diyecekler. Telefonlar, gazeteler, yine telefonlar. "Hayır, Bayan de Winter kimseyle görüşmüyor. Bayan de Winter'ın gazetenize verecek bir demeci yok." Günler günleri kovalayacak. Silinip yok olması gereken günler. Frank sonunda beni Maxim'i ziyarete götürecek. Maxim hastanede yatan insanlar gibi zayıflamış, gözleri çökmüş...

Daha önce bunları başka kadınlar da yaşadı. Haberlerini gazetelerde okuduğum kadınlar. İçişleri Bakanı'na mektuplar gönderdiler ama nafile. İçişleri Bakanı adaletin olağan sürecinde işlemesi gerektiği cevabını verdi hep. Dostlar da imza toplayıp gönderdiler. Herkes imza verdi. Ama İçişleri Bakanı'nın elinden yine bir şey gelmedi. Ve olayı gazeteden okuyanlar, bu adamın neden serbest kalması gerektiğini sordular. Karısını öldürmemiş miydi? Ölen o zavallı kadıncağız ne olacaktı? Ölüm cezasının kaldırılmasına yönelik duygusal kampanyalar suç işlemeyi teşvik ediyordu. Adam karısını öldürmeden sonucunu düşünseydi ya. Artık çok geçti. Şimdi her katil gibi onun da darağacını boylaması şarttı. Hak ettiği cezayı alması lazımdı. Bu, başkalarına da bir uyarı olacaktı.

Bir defasında gazetenin birinin arka sayfasında bir fotoğraf görmüştüm. Bir hapishane kapısında küçük bir kalabalık toplanmıştı. Saat dokuzu birkaç dakika geçe bir polis memuru gelip kapının üzerine insanların görmesi için bir duyuru asmıştı. Duyuruda cezanın infaz edildiğine dair bir bilgi vardı. "Ölüm cezası bu sabah saat dokuzda infaz edilmiştir. İnfaz sırasında cezaevi müdürü ve doktoru ile ilçe polis şefi hazır bulunmuşlardır." Asılmak çabuk olup biten bir cezaydı. Can yakmazdı. Boynunu kırıverirdi. Hayır, kırmazdı. Birinden duymuştum, her zaman işe yaramazmış. Hapishane müdürünü tanıyan biriydi. Başına bezi geçirirlermiş ve darağacının altındaki küçük platforma çıkarırlarmış. Sonra altındaki kapak açılırmış. Hücreden çıkartılıp darağacında asılmaya kadar geçen süre üç dakikaymış tamı tamına. Hayır, elli saniyeymiş birinin dediğine göre. Hayır, ne elli saniyesi. Elli saniye olamazmış. Platformun yanından çukura doğru inen birkaç basamak varmış. Doktor oradan aşağı iner bakarmış. Adamlar hemen ölürmüş. Hayır, ölmezmiş. Bir süre çırpınırlarmış. Boyunları bazen kırılmazmış. Evet ama yine de bir şey hissetmezlermiş. Bir başkasına göre hissederlermiş. Kardeşi hapishane doktoru olan birinin dediğine göre

bunu bilmek imkânsızmış çünkü çok büyük skandal olurmuş ama ölüm olayı bazen ânında gerçekleşmezmiş. Gözleri açık olurmuş. Uzun bir süre açık kalırmış.

Tanrım, aklıma sokma böyle düşünceleri. Başka şeyler düşünmeme yardım et. Başka şeyler düşüneyim. Amerika'ya giden Bayan Van Hopper'ı mesela. Kızıyla kalıyor olmalı şu anda. Long Island'da bir yazlıkları vardı. Briç oynuyorlardır sık sık. Yarışlara gitmişlerdir. Bayan Van Hopper, yarışları çok sever. Acaba o küçük sarı şapkasını hâlâ takıyor mu? O koca yüzü için çok küçüktü o şapka. Bayan Van Hopper, Long Island'daki yazlığının bahçesinde. Kucağında romanlar, dergiler, gazeteler. Saplı gözlüğünü gözüne tutup kızına sesleniyor: "Şuna bak, Helen. Max de Winter meğer ilk karısını öldürmüş. O adamda garip bir haller olduğunu söylemiştim ben hep. O kıza büyük bir hata yaptığını anlatmaya çalıştım ama bana kulak asmadı. Kendi kuyusunu kendi kazdı. Filmlerde oynaması için büyük paralar teklif ederler ona bence."

Elime bir şey dokunuyordu. Jasper'dı. Soğuk ve ıslak burnunu elime vurup duruyordu. Salondan buraya kadar beni izlemişti. Köpekler insanda neden ağlama hissi uyandırırdı? İnsanlara karşı gösterdikleri anlayışta umutsuz ve sessiz bir yan vardı. Bütün köpekler gibi Jasper da bir şeylerin ters gittiğini anlamıştı. Toplanan bavullar. Kapıya gelen arabalar. Sarkık kulakları, hüzünlü gözleriyle kapıda duran köpekler. Arabaların sesi duyulmaz olunca sepetlerine dönen köpekler.

Sızmış olmalıyım ki korkuyla sıçradım. Gökyüzünde yankılanan ilk gök gürültüsüydü beni korkutan. Oturdum. Saat beşi gösteriyordu. Kalkıp pencereye gittim. En ufak bir esinti yoktu. Dallarda yapraklar kıpırdamadan bekliyorlardı. Gök sarımtırak gri bir renge bürünmüştü. Gökyüzü bir çatal gibi çakan şimşekle aydınlandı. Uzaklardan bir gümbürtü koptu yine. Yağmur yoktu. Koridora çıkıp kulak verdim. Hiçbir ses duyulmuyordu. Merdivenlerin başına gittim. Ortalıkta kimsecikler görünmü-

yordu. Kararan gökyüzü salonu da karartmıştı. Aşağıya taraçaya indim. Bir gök gürültüsü daha yankılandı. Elime bir yağmur damlası değdi. Tek bir damla ama. Hepsi o kadar. Çok karanlıktı. Vadinin aşağısında deniz görünüyordu. Kara bir göl gibiydi. Ellerime bir damla daha yağmur düştü ve arkasından bir başka gök gürültüsü inletti ortalığı. Üst katlarda hizmetçilerden biri pencereleri kapatmaya başladı. Derken Robert gelip arkamda kalan misafir odasının pencerelerini kapattı.

"Beyler henüz dönmedi mi Robert?" dedim.

"Hayır, efendim. Henüz dönmediler. Sizin onlarla beraber olduğunuzu sanıyordum, efendim."

"Hayır, yok. Ben biraz önce döndüm."

"Çay alır mısınız, efendim?"

"Yo, hayır. Beklerim."

"Hava sonunda nihayet yağacak gibi görünüyor, efendim."

"Öyle."

Yağmur yağmadı. Elime düşen iki damla ile kaldı. Kütüphaneye geçip oturdum. Saat beş buçukta Robert odaya girdi.

"Araba şu anda kapıya geldi, efendim," dedi.

"Ne arabası?"

"Bay de Winter'ın arabası, efendim."

"Kendi mi kullanıyor?"

"Evet, efendim."

Ayağa kalkmayı denedimse de bacaklarım saman gibiydi. Beni taşımadılar. Kanepeye yaslanarak ayağa kalkabildim. Boğazım kupkuruydu. Bir dakika geçmemişti ki Maxim odaya girdi. Kapının eşiğinde duruyordu.

Çok yorgun, yaşlı görünüyordu. Dudaklarının kenarında daha önce hiç fark etmediğim çizgiler vardı.

"Bitti," dedi.

Bekledim. Hâlâ ne konuşabiliyor ne de ona doğru bir adım atabiliyordum.

"İntihar," dedi. "Müteveffanın ruh halini göstermeye yete-

cek yeterli delil olmadan. Denizdeydiler tabii ki. Ne yaptıklarını bilmiyorlardı."

Kanepeye çöktüm. "İntihar," dedim. "Ama gerekçe ne? Gerekçeyi sorgulamadılar mı?"

"Tanrı bilir. Bir gerekçenin varlığını fazlaca önemsemiyor gibiydiler. İhtiyar Horridge, bana bakarak Rebecca'nın maddi bir sorunu olup olmadığını sordu. Maddi sorun. Hey Tanrım."

Pencereye gidip dışarıya, yeşiller içindeki bahçeye baktı. "Yağmur yağacak," dedi. "Çok şükür sonunda yağacak."

"Neler oldu? Hâkim ne söyledi? Neden bu kadar uzun süre tuttular seni?"

"Aynı şeylerin üzerinden tekrar tekrar geçti. Tekneyle ilgili, kimsenin önemsemediği küçük ayrıntılar. Deniz valfları açık mıydı? Birinci delik, ikinci deliğin tam olarak neresindeydi? Balast nedir? Balastın değiştirilmesi tekne üzerinde ne gibi denge sorunlarına yol açar? Bir kadın bunu yardımsız becerebilir mi? Kamaranın kapısı sıkıca mı kapalıydı? Kapıyı açmak için suyun basıncının ne kadar olması gerekir? Delireceğimi sandım. Yine de soğukkanlılığımı korudum. Seni orada, kapının yanında görünce nasıl davranmam gerektiğini hatırladım. Fenalaşmasaydın, asla beceremezdim. Bir anda aklım başıma geldi. Ne söylemem gerektiğini çok iyi biliyordum. Horridge ile hep göz göze durdum. Zayıf, detay manyağı, küçük yüzünden ve o altın çerçeveli gözlüğünden gözlerimi bir an olsun ayırmadım. O yüzü ölünceye kadar unutmayacağım. Çok yorgunum, sevgilim. Artık ne bir şey görebiliyorum ne duyabiliyorum, ne hissedebiliyorum."

Pencere kenarındaki sandalyeye oturdu. Öne eğilmişti. Başı ellerinin arasındaydı. Yanına gittim. Birkaç dakika sonra Frith, çay masasını taşıyan Robert ile beraber odaya girdi. Günbegün yapılan ritüel bir kere daha tekrarlanıyordu. Masanın kanatları açıldı, ayakları ayarlandı, kar beyazı örtüsü serildi, gümüş demlik ve çaydanlık, küçük ocağın üstüne koyuldu. Pideler, sand-

viçler, üç çeşit pasta. Jasper masaya yakın oturdu. Kuyruğu ile zaman zaman yeri dövüyordu. Yiyecek bekleyen gözlerini bana dikmişti. Düşündüm de ne olursa olsun hayatın rutininin bozulmaması ne garipti. Hep aynı şeyleri yapıp duruyorduk. Yemek, uyumak, yıkanmak... Maxim'in çayını koydum, pencere kenarına götürdüm, pidesini verdim. Bir pideyi de kendim için yağladım.

"Frank nerede?" sordum.

"Papazı görmeye gitti. Ben de gidecektim ama hemen sana gelmek istedim. Hep seni düşündüm. Burada bütün gün ne olup bittiğini bilmeden bekledin."

"Papazla ne işi vardı?"

"Bu akşam bir şey yapılacak. Kilisede."

Ona boş gözlerle baktım. Sonra anladım. Rebecca'yı defnedeceklerdi. Morgdan alıp kiliseye götüreceklerdi.

"Altı buçukta yapılacak. Frank, Albay Julyan, papaz ve bir de benden başka bilen yok. Etrafta kimse olmayacak. Bu, dün ayarlandı. Mahkeme kararının bu konuda bir etkisi olmadı."

"Saat kaçta gitmen lazım?"

"Onlarla saat altıyı yirmi beş geçe kilisede buluşacağım."

Karşılık vermedim. Çayımı yudumlamaya devam ettim. Maxim sandviçini hiç yemeden tabağa bıraktı. "Hava hâlâ çok sıcak, değil mi?" diye sordu.

"Fırtına çıkması lazım," dedim. "Ama çıkamadı bir türlü. Sadece ara ara biraz esiyor. O kadar. Havada asılı kaldı sanki. Kopmadı, kopmuyor."

"Lanyon'dan ayrılırken gök görülüyordu. Gökyüzü mürekkep rengiydi. Neden yağmadı ki şu yağmur bir türlü?"

Ağaçlardaki kuşlar suskundu. Hava hâlâ çok karanlıktı.

"Keşke yine dışarı çıkmak zorunda kalmasaydın," dedim.

Cevap vermedi. Yorgun, ölesiye yorgun görünüyordu.

Neden sonra, "Bu akşam seninle bazı meseleler hakkında konuşmak istiyorum," dedi. "Birlikte yapacak ne çok şeyimiz

var, değil mi? Her şeye yeni baştan başlamalıyız. Senin için çok kötü bir koca oldum."

"Hayır, hayır."

"Şu mesele bir kapansın, her şeye yeni baştan başlayacağız. Başarabiliriz. Sen ve ben. Yalnız kalmayacaksın artık. Birbirimize destek olursak geçmiş bizi incitemez. Çocukların da olacak." Bunları dedikten sonra bir süre sustu. Sonra saatine baktı. "Saat altıyı on geçiyor," dedi. "Artık gitmem lazım. Çok sürmez. En fazla yarım saat. Mahzene inmemiz gerekecek."

Elini tuttum. "Ben de seninle geleceğim. Dayanabilirim. Lütfen gelmeme izin ver."

"Olmaz. Hayır. Gelmeni istemiyorum."

Bunu söyledikten sonra odadan çıktı. Arabasının sesini duydum. Sonra ses duyulmaz oldu. Gitmişti.

Robert çay masasını toplamak için içeri geldi. Sıradan bir gün gibiydi. Günlük rutin değişmemişti. Maxim, Lanyon'dan dönmeseydi her şey yine aynı şekilde devam eder miydi acaba? Robert o saf yüzündeki donuk ifadeyle beyaz örtüdeki kırıntıları fırça ile süpürüp masayı toplayıp odadan götürür müydü?

O gidince kütüphane sessizleşti sanki. Kilisede ne yaptıklarını düşünmeye başladım. O kapıdan geçip mahzene giden merdivenlerden iniyorlardı. Ben hiç inmemiştim oraya. Sadece kapısını görmüştüm. İçinde mezarlar olan bir kilise mahzeni neye benziyordu? İçeride tabutlar mı vardı? Maxim'in annesiyle babası. Oraya yanlışlık eseri konulan öteki kadının tabutu ne olacaktı? Rüzgâr ve dalgaların sürükleyip kıyıya vurduğu o zavallı, kimsesiz kadıncağız kimdi acaba? Artık orada bir tabut daha yer alacaktı. Rebecca da o mahzende yatacaktı. Acaba papaz, Maxim, Frank ve Albay Julyan ile beraber şu anda cenaze duasını mı okuyordu? Küller küllere. Toprak toprağa. Sanki Rebecca'nın artık bir gerçekliği kalmamış gibiydi. Onu kamarasının zemininde bulduklarında ufalanıp dağılmış, yok olmuştu. Mahzende yatan, Rebecca değildi. Tozdu. Sadece toz.

Saat yediyi biraz geçe yağmur yağmaya başladı. Başta çok hafif yağıyordu. Ağaçlara düşen ince damlalar halindeydi. O kadar ince yağıyordu ki göremiyordum bile. Sonra hızı ve gürültüsü arttı. Barut rengi gökyüzünden yere eğimli bir şekilde, kovadan boşalırcasına dökülüyordu yağmur. Pencereleri iyice açtım. Serin ve temiz havayı derin derin soludum. Yağmur, yüzüme ve ellerime vuruyordu. Yağmurun şiddetinden ve hızından, bahçenin ötesini görmek mümkün değildi. Pencerenin üstündeki oluk borularına, taraçadaki taşlara çarparken çıkardığı sesi duyuyordum. Gök gürültüleri sona ermişti. Yağmur, yosun ve toprak ve ağaç kabuğu kokuyordu.

Frith'in içeri gelişini duymadım. Pencerenin önünde durmuş, yağmuru seyrediyordum. Yanı başıma gelen kadar onu görmedim.

"Efendim, affedersiniz. Acaba Bay de Winter gecikecek mi?" diye sordu.

"Hayır, fazla gecikmeyecek," dedim.

Frith kısa bir tereddütten sonra, "Onu görmek isteyen biri var, efendim," dedi. "Ne söylemem gerektiğinden emin olamadım. Bay de Winter'ı görmek konusunda son derece ısrarcı."

"Kim o? Tanıdığın biri mi?"

Frith çok rahatsız görünüyordu. "Evet, efendim. Bir zamanlar, Bayan de Winter sağken buraya sık sık gelen biriydi. Bay Favell adında bir bey."

Pencereleri kapattım. Yağmur içeriye vurmaya başlamıştı. Sonra dönüp Frith'e baktım.

"Galiba Bay Favell ile görüşsem iyi olacak," dedim.

"Peki, efendim."

Gidip boş şöminenin yanındaki kilimin üstünde durdum. Maxim dönmeden önce Favell'den kurtulabilirdim belki. Ona ne söyleyeceğimi bilmiyordum ama korkmuyordum da.

Kısa bir süre sonra Frith, Favell'i odaya aldı. Önceki gördüğümden pek farklı değildi. Sadece biraz daha kaba, biraz daha

dağınık bir görünüşü vardı bu sefer. Devamlı olarak şapkasız dolaşan adamlardandı. Saçları son günlerdeki güneşli havalardan dolayı açılmış, teni iyice kararmıştı. Gözleri biraz kanlanmıştı. Acaba gelmeden önce içki mi içiyordu diye geçirdim aklımdan.

"Maalesef Maxim evde değil," dedim. "Ne zaman döneceğini bilmiyorum. Bir randevu alsanız da sabah, ofisinde onu ziyaret etseniz daha iyi olmaz mı?"

"Bekleyebilirim. Çok bekleyeceğimi de sanmıyorum hani. Buraya gelirken yemek odasına şöyle bir göz attım da akşam yemeğinde burada bulunacakmış gibi hazırlık yapıldığını gördüm."

"Planlarımız değişti. Maxim'in bütün gece gelmeme ihtimali var."

"Kaçtı, değil mi?" diye sordu. Yüzünde, hoşuma gitmeyen saklı bir gülümseme vardı. "Acaba gerçekten kaçtı mı? Şu şartlar altında yapabileceği en akıllıca şey bu olurdu. Dedikodu, bazı insanlar için çok nahoş bir şeydir. Ondan sakınmak en iyisidir, öyle değil mi?"

"Ne demeye çalıştığınızı anlamıyorum."

"Anlamıyorsunuz demek. Hadi ama, buna inanacağımı beklemiyorsunuz ya? Söyleyin bana, kendinizi daha iyi hissediyor musunuz bari? Bugün soruşturma sırasında bayılmanız büyük talihsizlikti. Koşup yardım edecektim ama zaten bir seyyar silahşor varmış yanınızda. Frank Crawley bu durumdan çok keyiflenmiştir herhalde. Sizi eve getirmesine izin verdiniz mi? Ben sizi iki adımlık yere götürmek istesem reddederdiniz."

"Maxim'i ne sebeple görmek istiyorsunuz?"

Favell masaya doğru eğilip bir sigara aldı. "Sigara içmem sizi rahatsız etmez sanırım. Midenizi bulandırmaz, değil mi? Gelinlerin sağı solu belli olmuyor."

Sigarasını çakmağıyla yakarken bir yandan da beni izliyordu. "Son gördüğümden bu yana biraz olgunlaşmışsınız, değil

mi?" dedi. "Neler yapıyordunuz? Frank Crawley'yi bahçede mi gezdiriyordunuz?" Büyük bir duman bulutu savurdu havaya. "İhtiyar Frith'e söyleseniz de bana bir viski soda getirse."

Karşılık vermedim. Gidip zile bastım. Kanepenin ucuna oturdu, ayaklarını sallamaya başladı. O aynı gülümseme hâlâ dudaklarındaydı. Zile Robert geldi. "Bay Favell için bir viski soda," dedim.

"Ee, Robert?" dedi Favell. "Seni çok uzun zamandır görmüyordum. Hâlâ Kerrithli kızların kalbini kırıyor musun bakayım?"

Robert kıpkırmızı oldu. Göz ucuyla bana baktı. Çok utanmıştı.

"Tamam, eski dostum ya, seni ele vermem. Koşup bana bir duble viski getir hadi. Elini çabuk tut."

Robert odadan çıktı. Favell sigarasının külünü yerlere saçarak güldü.

"Bir defasında izinli olduğu bir gün onunla eğlenmeye çıktık. Rebecca, onu dışarı çıkaramayacağıma dair benle beş sterlinine iddiaya girmişti. Ben kazandım tabii. Güldüm mü? Aman Tanrım! Keyif âlemine daldı, perişan oldu. Çok ciddiyim. Kızlardan çok iyi anlıyor. O gece gördüklerimizin en güzelini kaptı."

Robert bir tepsiye koyduğu viski soda ile geri geldi. Hâlâ kıpkırmızıydı ve çok rahatsız olmuş görünüyordu. Favell'in içkisini kadehe koyduğu sırada Favell de yüzünde bir gülümsemeyle onu izliyordu. Sonra kanepenin koluna yaslandı ve gülmeye başladı. Gözlerini Robert'tan ayırmadan ıslıkla bir melodi çaldı.

"Şarkı buydu, değil mi?" diye sordu. "Hâlâ kızıl saçlılardan mı hoşlanıyorsun, Robert?"

Robert zoraki bir şekilde gülümsedi. Acınacak haldeydi. Favell öncekilerden de daha yüksek sesle bir kahkaha attı. Robert arkasını dönüp odadan çıktı.

Favell, "Zavallı çocuk," dedi. "O günden sonra bir daha da-

ğıtmadı bence. O ihtiyar domuz Frith, onu kukla gibi yönetiyor."

Viski sodasını içmeye başladı. Odayı inceliyor, ara sıra bana bakıp gülümsüyordu.

"Max yemeğe gelmezse bunu pek de dert etmem gibime geliyor. Siz ne dersiniz?"

Karşılık vermedim. Ellerim arkamda, şöminenin yanında ayakta duruyordum. "Yemek odası masasındaki o yeri ziyan etmek istemezsiniz sanırım," dedi. Bana baktı. Hâlâ gülümsüyordu. Başı yana eğikti.

"Bay Favell," dedim. "Kaba davranmak istemiyorum ama şu da bir gerçek ki çok yorgunum. Çok uzun ve son derece yorucu bir gün geçirdim. Bana Maxim'i neden görmek istediğinizi söylemezseniz burada böyle oturmanızın bir yararı olmayacak. Tavsiye ettiğim gibi yapsanız ve sabah ofise gitseniz daha iyi olur."

Kanepeden kalkıp yanıma geldi. Kadehi elindeydi. "Hayır, hayır," dedi. "Hayır, hayır. Böyle zalim olmayın. Ben de çok yorucu bir gün geçirdim. Kaçıp beni yalnız bırakmayın. Ben çok zararsız biriyim. Gerçekten. Herhalde Maxim size benimle ilgili bazı hikâyeler anlattı."

Cevap vermedim. Devam etti. "Benim hain, kötü bir kurt olduğumu düşünüyorsunuz. Ama yanılıyorsunuz. Gayet sıradan, zararsız biriyim ben. Ayrıca çok maharetli olduğunuzu düşündüğümü belirtmek isterim. Çok maharetli birisiniz. Size şapka çıkarıyorum. Gerçekten." Bu son sözlerini ancak geveleyerek ve yalpalayarak söyleyebilmişti. Keşke Frith'e onu kabul edeceğimi hiç söylemeseydim.

"Buraya, Manderley'ye geldiniz," dedi kollarını garip bir şekilde sallayarak. "Buranın sahibi oldunuz. Daha önce görmediğiniz yüzlerce insanla tanıştınız. Koca Max'e ve onun garip hallerine tahammül ettiniz. Kimseyi umursamıyorsunuz. Bildiğinizi okuyorsunuz. Ben bunu büyük bir iş sayarım. Çok büyük

bir iş." Olduğu yerde hafifçe sallandı. Kendini toparladı ve boş kadehi masaya bıraktı. "Bu olay benim için bir şok oldu. Korkunç bir şok. Rebecca benim kuzinimdi. Onu çok severdim.

"Evet. Çok üzücü bir olay."

"Beraber büyüdük. Çok iyi dostlar olduk her zaman. Aynı şeyleri, aynı insanları severdik. Aynı şakalara, esprilere gülerdik. Rebecca'yı bu dünyada benden çok seven biri olamaz. O da beni çok severdi. Bu olay korkunç bir şok oldu."

"Evet, haklısınız."

"Peki Max bu konuda ne yapıyor? İşte merak ettiğim konu bu. O aptal soruşturma bitti diye arkasına yaslanıp rahatça oturabileceğini mi sanıyor? Öyle mi sizce?" Artık gülümsemiyordu. Bana doğru eğildi.

"Rebecca için adaletin uygulandığını görmek istiyorum," dedi. Sesinin şiddeti giderek yükseliyordu. "İntiharmış... Hey Tanrım, o ihtiyar hâkim jüriyi intihar ihtimaline inandırdı. Siz de ben de biliyoruz ki bu bir intihar vakası değil, haksız mıyım?" Bana doğru biraz daha eğildi. "Haksız mıyım?" dedi yavaşça.

Kapı usulca açıldı ve içeriye Maxim, onun arkasından da Frank girdi. Maxim son derece sessizdi. Kapı açıktı. Gözlerini Favell'e dikmişti. "Sen ne halt etmeye buraya geldin?"

Favell elleri cebinde, döndü. Bir an için bekledi ve sonra gülümsemeye başladı. "Aslına bakarsan, Max, eski dostum, bugünkü soruşturmadaki başarın için seni kutlamaya geldim."

"Evi kendin mi terk edersin yoksa Crawley ile birlikte seni biz mi dışarı atalım?"

"Sakin ol, sakin ol," dedi Favell. Bir sigara daha yaktı ve kanepenin koluna oturdu yine.

"Frith'in söyleyeceklerimi duymasını istemezsiniz herhalde. Fakat kapıyı kapatmazsanız duyacak."

Maxim yerinden kıpırdamadı. Frank'in kapıyı çok yavaş bir şekilde kapattığını gördüm.

"Şimdi beni dinle bakalım, Max. Bu meseleden yakanı çok

güzel sıyırdın, değil mi? Tahmin ettiğinden bile daha güzel oldu sonuç. Ah, evet, bugün öğleden sonra mahkemedeydim ve eminim sen de gördün beni. Başından sonuna kadar oradaydım. Karının çok kritik bir anda düşüp bayıldığını gördüm. Ama onu suçlamıyorum. Çok hassas bir durum söz konusuydu. Soruşturma ne yöne doğru gidiyordu, Max? Ne şanslısın ki bu şekilde sonlandı. Jüri koltuğundaki kalın kafalı adamları ayarlamamıştın, değil mi? Bana öyle gelmedi ama."

Maxim, Favell'e doğru bir adım attı ama Favell elini kaldırarak onu durdurdu.

Favell, "Biraz beklesen olmaz mı?" dedi. "Daha sözüm bitmedi. Max, koca Max, işleri senin için istersem gayet tatsız bir hale sokabileceğimi anladın, değil mi? Hatta nahoş ne kelime, istersen tehlikeli diyelim."

Şöminenin önündeki sandalyeye oturdum. Sandalyenin kollarına sıkı sıkı tutundum. Frank yanıma gelip sandalyenin arkasında durdu. Maxim ise hiç kıpırdamamıştı. Gözlerini Favell'in üstünden bir saniye olsun ayırmadı.

"Ya, öyle mi?" dedi. "İşleri nasıl tehlikeli hale getirecekmişsin bakalım?"

"Bana bak, Max. Tahminimce seninle karın arasında sır yok. Haline bakılırsa Crawley de size katılmış ve böylece mutlu bir üçlü olmuşsunuz. O nedenle açık konuşabilirim ve öyle de yapacağım. Rebecca'yı ve beni tanıyorsunuz. Sevgiliydik bildiğiniz gibi. Asla inkâr etmedim, etmem de. Bunda bir anlaşmazlığımız yok. Bugüne kadar herkes gibi ben de aptal aptal, Rebecca'nın körfezde teknesinin batması sonucunda boğularak öldüğüne ve cesedinin haftalar sonra Edgecoombe'da bulunduğuna inandım. O dönemde bu olay benim için bir şok olmuştu, çok korkunç bir şok. Ama kendi kendime dedim ki bu, Rebecca'nın tercih edeceği bir ölüm tarzı. Nasıl yaşadıysa öyle, savaşarak ölmek isterdi." Sustu. Kanepenin kenarına oturup sırayla bize baktı. "Derken, birkaç gün önce akşam gazetesini elime aldım ve gördüm ki ci-

vardan bir dalgıç Rebecca'nın teknesini bulmuş ve kamarada bir de ceset varmış. Anlayamadım olayı. Rebecca'nın yanında onunla birlikte gezen kişi kim olabilirdi? Anlamsız geldi bana. Buraya geldim ve Kerrith'in hemen dışında bir otelde kaldım. Bayan Danvers ile temasa geçtim. Bana kamarada bulunan cesedin Rebecca'ya ait olduğunu o söyledi. O anda bile herkes gibi ben de ilk cesedin teşhisinde yanlışlık yapıldığını, Rebecca'nın, paltosunu almak için aşağıya indiğinde, bilmediğimiz bir nedenden ötürü kamarasında kilitli kaldığını düşünüyordum. Sonra, bildiğiniz gibi dünkü soruşturmaya katıldım. Tabb ifade verinceye kadar her şey yolunda gidiyordu, değil mi? Fakat ondan sonra? Evet, Max, koca Max, tahtalara açılan delikler ve açık duran deniz valfları konusunda ne diyeceksin bakalım?"

"Bugün o kadar saat konuştuktan sonra bunları bir de seninle konuşacağımı mı sanıyorsun? İfadeleri dinledin, hükmü duydun. Hâkimi tatmin etti. Seni de tatmin etmeli."

"İntihar ha? Rebecca intihar etmiş. Tam da onun yapacağı türden bir iş, değil mi? Dinle. Sen bendeki nottan bu zamana kadar haberdar değildin. Bunu sakladım çünkü bana yazdığı son şeydi. Şimdi onu sana okuyacağım. Seni ilgilendirebileceğini düşünüyorum."

Cebinden bir kâğıt çıkardı. Kâğıttaki italik, sivri, ince yazıyı hemen tanıdım.

Seni dairenden aradım ama cevap veren olmadı. Ben doğrudan Manders'a gidiyorum. Bu akşam kulübede olacağım. Bu mesajı zamanında alırsan arabaya atlayıp arkamdan gelirsin. Geceyi kulübede geçireceğim. Kapıyı da senin için açık bırakacağım. Sana söyleyeceklerim var. Seni hemen görmek istiyorum. Rebecca.

Notu cebine geri koydu. "İntihar edeceksen böyle bir not yazmazsın sanırım," dedi. "Notu, sabah dört civarında daireme

döndüğümde buldum. Rebecca'nın o gün Londra'ya geldiğinden, onu görmem gerektiğinden hiç haberim yoktu. Kaderin kötü bir cilvesi, o gece bir partideydim. Notu sabahın dördünde okuduğumda altı saat yol tepip Manderley'ye gitmek için vaktin çok geç olduğunu düşündüm ve sabah aramaya karar vererek yattım. Öyle de yaptım. Aradım. Saat on iki civarıydı. Ve Rebecca'nın boğulduğunu öğrendim!"

Orada öylece oturuyor, gözlerini Maxim'den ayırmıyordu. Kimse ağzını açıp konuşmadı.

"Bugünkü soruşturmanın hâkimi bu notu okumuş olsaydı senin için işler birazcık daha karışık olurdu, değil mi Max, koca Max?"

Maxim, "Kalkıp elindeki notu niye vermedin o halde?" diye sordu.

"Sakin ol, koca oğlan, biraz sakin ol. Telaşa gerek yok. Seni mahvetmek istemiyorum, Max. Tanrı şahittir, sen hiçbir zaman beni bir dost olarak görmedin ama bu sebepten ötürü bir kindarlıkta bulunmayacağım. Güzel kadınlarla evli tüm erkekler kıskanç olur, öyle değil mi? Ve bazıları Othello'yu oynamaktan kendilerini alamazlar. Yaratılışları öyledir çünkü. Onları suçlamıyorum. Onlar için üzülüyorum. Ben kendi çapımda biraz sosyalistimdir, bilirsin ve adamların eşlerini paylaşmak dururken neden öldürdüklerini asla anlamamışımdır. Bu nasıl bir fark yaratıyor ki? Aynı şekilde eğlenmeye devam edebilirsin oysa. Güzel bir kadın, araba lastiği değildir, eskimez. Onu ne kadar iyi kullanırsan o kadar iyi gider. Evet, Max, bütün kartlarımı masaya koydum böylece. Neden anlaşamayalım? Ben zengin biri değilim. Kumara da bu yüzden meraklıyım. Beni en çok üzen şey, sırtımı dayayabileceğim bir sermayem olmaması. Eğer hayat boyu yılda iki ya da üç binlik bir gelirim olsa ben de biraz nefes alabilirim. Ve seni de bir daha asla rahatsız etmem. Tanrı huzurunda yemin ediyorum ki bir daha karşına çıkmam."

Maxim, "Sana evimi terk etmeni daha önce söylemiştim,"

dedi. "Bir daha sormayacağım. Arkamda bir kapı var. Onu kendin açabilirsin."

Frank, "Bir dakika, Maxim," dedi. "Karışık bir durum var ortada." Favell'e döndü. "Amacının ne olduğunu anlıyorum. Dediğine göre maalesef olayların akışını tersine çevirip işleri Maxim için çok zorlaştırabilecek durumdasın. Maxim bu durumu benim kadar net göremiyor sanırım. Maxim'den istediğin para tam olarak ne kadar?"

Maxim'in yüzünün bembeyaz kesildiğini, alnında damarların atmaya başladığını gördüm. "Frank, bu işe karışma sen," dedi. "Bu tamamen benim meselem. Şantaja boyun eğecek değilim."

Favell, "Karının, Bayan de Winter, katilin dul eşi, asılan adamın karısı diye anılmak isteyeceğini sanmıyorum," dedikten sonra gülerek bana baktı.

Maxim, "Beni korkutabileceğini sanıyorsun, değil mi Favell?" dedi. "Ama yanılıyorsun. Yapabileceğin hiçbir şeyden korkmuyorum. Yan odada telefon var. Albay Julyan'ı arayıp buraya gelmesini isteyeyim mi? Kendisi sulh hâkimidir. Anlattığın hikâye ile ilgilenecektir."

Favell gözlerini ondan ayırmadan güldü.

"İyi blöf," dedi. "Ama işe yaramaz. İhtiyar Julyan'ı aramaya yüreğin yetmez. Seni astıracak kadar çok kanıta sahibim, Max, koca Max."

Maxim yavaş adımlarla odadan çıkıp telefon olan küçük odaya geçti. Ahizenin kaldırıldığını duydum.

Frank'e, "Durdur onu," dedim. "Ne olursun durdur onu."

Frank yüzüme baktı ve hızla kapıya yöneldi.

Maxim'in sesini duydum. Çok sakin, çok soğukkanlı. "Kerrith 17, lütfen."

Favell kapıyı seyrediyordu. Yüzünde büyük bir merak ifadesi vardı.

Maxim'in Frank'e, "Beni yalnız bırak," dediğini duydum. Ve

sonra, iki dakika sonra. "Albay Julyan ile mi görüşüyorum? Ben de Winter. Evet. Evet, biliyorum. Buraya acil gelebilir misiniz? Evet, Manderley'ye. Hayli acil bir durum var da. Size telefonda izah edemem. Rahatsızlık verdiğim için kusura bakmayın. Evet. Çok teşekkür ederim. Hoşçakalın."

Maxim yanımıza geldi tekrar. "Julyan hemen geliyor," dedi. Pencereye doğru gitti ve onları ardına kadar açtı. Dışarıda hâlâ şiddetli bir yağmur yağıyordu. Camın önünde, sırtı bize dönük olarak durdu, serin havayı içine çekti.

Frank usulca, "Maxim, Maxim," dedi.

Maxim cevap vermedi. Favell yüksek sesle güldü ve bir sigara daha yaktı. "Kendini astırmak istiyorsan eski dostum, sen bilirsin, benim için fark etmez," dedi. Masadan bir gazete aldı ve kendini kanepeye bırakıp bacak bacak üstüne attı, sayfalara göz gezdirmeye başladı. Frank duraksadı, bir bana, bir Maxim'e baktı. Sonra yanıma geldi.

410

Fısıldayarak, "Bir şey yapamaz mısın?" diye sordum. "Çık ve Albay Julyan'ı sen karşıla. Onun buraya gelmesine engel ol, bir yanlışlık olduğunu söyle, olmaz mı?"

Maxim arkasını dönmeden pencerenin önünden konuştu.

"Frank bu odayı terk etmeyecek," dedi. "Bu meseleyi kendi başıma halledeceğim. Albay Julyan tam on dakika sonra burada olacak."

Kimse hiçbir şey söylemedi. Favell gazetesini okumayı sürdürdü. Nefes almadan yağan yağmur dışında hiçbir ses işitilmiyordu. Ara vermeden, sabit, inatçı ve tekdüze bir tempo ile yağıyordu. Kendimi güçsüz ve çaresiz hissettim. Elimden hiçbir şey gelmiyordu. Frank'in de yapabileceği bir şey yoktu. Bir roman ya da tiyatro oyununda olsaydık bir tabanca bulup Favell'i vurur ve ölüsünü bir dolaba saklardım. Ama tabanca da yoktu, dolap da. Sıradan insanlardık biz. Böyle şeyler olmadı. Maxim'in yanına gidip dizlerimin üstüne çöküp Favell'e parayı vermesi için yalvaramadım. Ellerim kucağımda öylece oturmaktan, yağ-

muru ve pencerenin yanında, sırtı bana dönük duran Maxim'i seyretmekten başka bir şey yapamazdım.

Yağmurun sesi çok şiddetliydi. Arabanın sesini duymak olanaksızdı. Yağmurun sesi diğer tüm sesleri bastırmıştı. Albay Julyan, Frith'in arkasından odaya girinceye kadar onun eve geldiğini bilmiyorduk.

Maxim kapıya doğru dönerek, "İyi akşamlar," dedi. "Tekrar görüştük. Tam zamanında geldiniz."

"Evet," dedi Albay Julyan. "Acil olduğunu söylediniz, ben de hemen geldim. Neyse ki araba hazır bekler vaziyetteydi. Ne akşam ama."

Tereddütlü gözlerle Favell'e baktı ve sonra yanıma gelerek benimle tokalaştı, Maxim'i başıyla selamladı. "Yağmurun yağması çok iyi oldu," dedi. "Bir türlü yağamıyordu. Umarım şimdi kendinizi iyi hissediyorsunuzdur."

Bir şeyler geveledim. Ne olduğunu bilmiyorum. Albay Julyan karşımızda durup, sırayla hepimize baktı, ellerini ovuşturdu.

Maxim, "Sanırım böyle bir akşamda, yemek öncesi yarım saat hoşbeş etmek için sizi getirtmediğimin siz de farkındasınızdır," dedi. "Bu, Jack Favell. Kendisi vefat eden eşimin büyük kuzenidir. Daha önce tanışmış olabilir misiniz?"

Albay Julyan başını salladı. "Yüzünüz aşina geliyor. Belki eskiden burada görmüşlüğüm vardır."

Maxim, "Muhtemelen," dedi. "Favell, hadi sen devam etsene."

Favell kanepeden kalktı, gazeteyi masaya geri bıraktı. Geçen on dakikada ayılmış gibiydi. Hiç yalpalamadan yürüyordu. Gülümsemiyordu artık. Olayların gidişinden memnun olmadığını, Albay Julyan ile hazırlıksız bir şekilde yakalandığını hissettim. Gayet yüksek, biraz da baskın bir sesle konuşmaya başladı. "Bakın, Albay Julyan. Ortalığı velveleye vermeye gerek yok. Burada bulunmamın nedeni bugün mahkemenin verdiği karardan hoşnut olmamamdır."

"Ya?" dedi Albay Julyan. "Bunu sizin değil de Bay de Winter'ın söylemesi gerekmez mi?"

"Hayır, bence öyle olması gerekmez. Sadece Rebecca'nın kuzeni olduğum için değil, aynı zamanda yaşasaydı müstakbel kocası olacağım için de konuşma hakkım var."

Albay Julyan biraz şaşırmıştı. "Ah, evet," dedi. "Evet, anlıyorum. Bu farklı bir durum tabii. Bay de Winter, bu doğru mu?"

Maxim omuzlarını silkti. "İlk defa duyuyorum."

Albay Julyan şüpheli bakışlarla bir ona bir Favell'e baktı. "Bana bakın, Favell," dedi. "Derdiniz ne sizin?"

Favell bir an için gözlerini ona dikti. Aklında bir şeyler planladığını ama bunu uygulayacak kadar ayık olmadığını görebiliyordum. Elini yavaşça yelek cebine sokup Rebecca'nın notunu çıkardı. "Bu not, Rebecca'nın o intihar gezisine çıkmadan birkaç saat önce yazıldı. Buyurun. Okumanızı ve kendini öldürmeye karar vermiş bir kadının böyle bir not yazıp yazmayacağını düşünmenizi istiyorum."

Albay Julyan cebinden bir kutu çıkardı ve içinden aldığı gözlüğü gözüne takıp notu okudu. Okuduktan sonra notu Favell'e geri verdi. "Hayır," dedi. "Göründüğü kadarıyla hayır, yazmaz. Ama notun tam olarak hangi konuya gönderme yaptığını bilemiyorum. Belki siz biliyorsunuzdur. Ya da de Winter."

Maxim cevap vermedi. Favell kâğıdı parmaklarının arasında çeviriyordu. Bunu yaparken de gözünü Albay Julyan'dan hiç ayırmadı. "Kuzinim o notta çok kesin bir ifadeyle bir randevu vermiş, öyle değil mi? Bana söyleyecek şeyleri olduğu için Manderley'ye gelmemi ısrarla istemiş notta. Söyleyeceklerinin neler olduğunu asla bilemeyeceğiz belki. Ama bu da zaten konumuz değil. Bana randevu verdi ve o geceyi kulübede benimle baş başa geçirecekti. Teknesiyle denize açılmış olması tek başına beni şaşırtmadı. Londra'dan döndükten sonra bir saat kadar denize çıkardı hep. Ama kamaranın dibine delikler açması, kendini kasten boğması olacak iş değil. Sinir hastası bir kızın

histeri krizine tutulunca yapacağı şeyler bunlar. Ah, hayır, Albay Julyan, kesinlikle mümkün değil. Hayır!" Yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Son sözcükleri bağırarak söylemişti. Tavırları sempati uyandıracak türden değildi. Albay Julyan'ın ince dudaklarında Favell'den hiç hoşlanmadığını görebiliyordum.

Albay Julyan, "Güzel arkadaşım, bana kızmanızın en ufak bir yararı dokunmaz," dedi. "Ben, bugün öğleden sonra yapılan soruşturmanın hâkimi değilim. Ne de hükmü veren jürinin üyesiyim. Sadece bu bölgenin sulh hâkimiyim. Sınırlı yetkilerimle ufak meselelere bakarım. Size ve de Winter'a elimden geldiğince yardımcı olmak isterim tabii ki. Kuzininizin intihar etmiş olduğuna inanmadığınızı söylediniz. Diğer taraftan, bizler gibi siz de tekne yapımcısının ifadesini dinlediniz. Deniz valfları açık, tahtalar delinmiş. Pekâlâ, ne olduğunu bir de sizden dinleyelim o halde."

Favell başını çevirip yavaşça Maxim'e baktı. Notu hâlâ parmaklarının arasında çevirip duruyordu. "Rebecca o valfları asla açmadı. Ne de tahtaları deldi. Rebecca kesinlikle intihar etmedi. Madem fikrimi sordunuz, söyleyeceğim o halde. Rebecca öldürüldü. Katilin kim olduğunu merak ediyorsanız, uzakta değil, işte orada, pencerenin önünde, yüzünde o kibirli gülümseme ile dikiliyor. Gözüne kestirdiği ilk kızla evlenmek için bir yıl bile bekleyemedi. İşte orada, katiliniz orada duruyor. Bay Maximilian de Winter. Ona iyi bakın. Darağacına nasıl da yakışacak, öyle değil mi?"

Ve Favell gülmeye başladı. Sarhoş, zoraki, aptalca ve cırlak bir kahkahaydı attığı. Ve bu sırada Rebecca'nın notunu parmaklarının arasında çevirmeye devam ediyordu.

24

Attığı kahkaha için Tanrı'ya şükürler olsun. Parmağını Albay Julyan'a doğru uzattığı, kıpkırmızı yüzü, dik dik bakan kan çanağı gözleri için Tanrı'ya şükürler olsun. İki ayağı üstünde sallanıp durduğu için Tanrı'ya şükürler olsun. Çünkü bu yaptıkları Albay Julyan'ı kızdırdı, bizim tarafımıza itti. Yüzündeki tiksinmeyi, dudaklarının titreyişini gördüm. Albay Julyan ona inanmadı. Albay Julyan bizden taraftı.

414

"Bu adam sarhoş," dedi. "Ağzından çıkanı kulağı duymuyor."

Favell kükredi. "Sarhoş mu? Ben mi? Yo, hayır, güzel arkadaşım. Sulh hâkimi olabilirsin. Albay da olabilirsin ama bunlar beni ırgalamaz. Bu sefer kanun benden yana ve bundan sonuna kadar yararlanacağım. Bu lanet yerde senden başka sulh hâkimleri de var. Kafalarının içinde beyin taşıyan adamlar. Adaletin ne anlama geldiğini bilen insanlar. Beceriksizlikleri nedeniyle yıllar önce kapı dışarı edilmiş, göğüslerinde beş para etmez madalyalarla dolaşan askerler değil onlar. Max de Winter, Rebecca'yı öldürdü ve ben bunu ispat edeceğim."

Albay Julyan, sakin bir şekilde, "Bir dakika durun, Bay Favell," dedi. "Bugünkü soruşturmada siz de hazır bulundunuz, değil mi? Siz şimdi hatırladım. Salonda oturuyordunuz. Verilen

kararla ilgili memnuniyetsizliğini o denli büyüktü de neden o sırada kalkıp jüriye, hâkimin kendisine bu memnuniyetsizliğinizi ifade etmediniz? Neden bu mektubu mahkemeye sunmadınız?"

Favell ona baktı, güldü. "Neden mi? Çünkü bunu yapmak istemedim. Nedeni bu. Gelip de Winter ile meseleyi şahsen halletmek istedim."

Maxim, "Sizi bu nedenle aradım," dedi pencereden odanın ortasına doğru yürüyerek. "Favell'in iddialarını dinledik. Aynı soruyu ben de sordum. Neden şüphelerini hâkime anlatmadı? Zengin bir adam olmadığından, ona hayatı boyunca iki üç binlik bir ödeme yaparsam bir daha asla beni rahatsız etmeyeceğinden bahsetti. Frank ve eşim buradaydı. İkisi de bu sözleri duydu. Onlara sorabilirsiniz."

Frank, "Aynen öyle, efendim," dedi. "Ortada gayet açık ve net bir şantaj durumu var."

Albay Julyan, "Evet, tabii ki," dedi. "Ama sorun şu ki şantaj pek açık ve net değil esasen. Şantajcı kendini işin sonunda hapiste bulsa dahi bu durum birçokları için büyük bir baş ağrısı olabilir. Bazen masum insanlar da kendini hapiste bulur. Mevcut olayda biz bundan sakınmak istiyoruz. Sorularımı yanıtlayacak kadar ayık mısınız bilemiyorum. İlgisiz kişileri olayın içine dahil etmezseniz bu işi daha kısa sürede halledebiliriz. de Winter'a karşı vahim suçlamalarda bulundunuz. Bu suçlamaları destekleyecek kanıtlarınız var mı?"

"Kanıt mı? Kanıtı ne yapacaksınız? Teknedeki delikleri yeterli kanıt değil mi?"

"Değil tabii ki. O delikleri de Winter'ın açtığını gören bir tanık getirirseniz o başka. Tanığınız hani?"

"Tanığın canı cehenneme. O delikleri açan de Winter'dır. Rebecca'yı kim öldürecek başka?"

"Kerrith'in nüfusu gayet kalabalıktır. Kapı kapı dolaşıp bir araştırma yapsanız ya. Bunu kendim de yapabilirim. Bana karşı

ne kadar kanıtınız varsa de Winter'a karşı da en fazla o kadar kanıtınız var gibi görünüyor."

"Ah-a, anlıyorum. Bu olayda onun arkasında duracaksınız. de Winter'ın tarafını tutacaksınız. Onunla aynı sofrada yemek yediniz diye onu yüzüstü bırakmayacaksınız. O, buralarda çok önemli biri. Manderley'nin sahibi. Lanet olası küçük züppe!"

"Ağır ol, Favell, ağır ol."

"Benden daha iyi olduğunuzu düşünüyorsunuz, öyle değil mi? Mahkemeye götürebileceğim bir şey yok sanıyorsunuz. Size kanıt sunacağım. Rebecca'yı de Winter benim yüzümden öldürdü diyorum. Onun âşığı olduğumu biliyordu. Kıskandı, delice kıskandı. Rebecca'nın beni sahildeki kulübede beklediğini biliyordu. O gece oraya gitti ve onu öldürdü. Sonra da cesedini tekneye koyup onu batırdı."

"Hikâye kendi çapında çok güzel ama tekrar ediyorum. Kanıtınız yok. Bunların yaşandığını gören bir tanık bulun, o zaman ben de bu hikâyeyi ciddiye alayım. Sahildeki o kulübeyi biliyorum. Bir tür piknik yeri. Bayan de Winter orada teknesi için gereken alet edevatı saklardı. Orayı içinde elli replika olan bir bungalova dönüştürebilirseniz o zaman bir hikâyenizi desteklemiş olursunuz. O takdirde olan biteni gören biri de çıkabilir."

Favell yavaşça, "Durun biraz," dedi. "Durun... de Winter'ın o gece birileri tarafından görülmüş olma ihtimali var. Hem de çok yüksek bir ihtimal bu. Araştırmaya değer. Bir tanık bulup getirsem neler olur?"

Albay Julyan omuzlarını silkti. Frank'in soru soran gözlerle Maxim'e baktığını gördüm. Maxim hiçbir şey söylemedi. Favell'i izliyordu. Birden Favell'in ne demek istediğini anladım. Kimden bahsettiğini biliyordum. O gece olanları gören bir tanık vardı. Küçük cümleler geliyordu aklıma. Anlamadığım sözcükler, ifadeler. Zavallı, zekâ özürlü bir adamın ağzından çıkmış söz kırıntılarıydı bunlar. "Orada yatıyor, değil mi?" Bir daha geri gelmeyecek." "Kimseye söylemedim." "Onu orada bu-

lacaklar, öyle değil mi? Balıklar onu yemiştir, değil mi?" "Artık geri gelmeyecek." Ben, biliyordu. Ben her şeyi görmüştü. Ben, o tuhaf, kaçık adam öteden beri her şeyin tanığıydı. O gece ağaçların arasında saklanmıştı. Maxim'in tekneyi çözüp götürüşünü, sonra kayıkla tek başına dönüşünü görmüştü. Yüzümdeki bütün kanın çekildiğini hissedebiliyordum. Elim ayağım tutmaz olmuştu.

Favell, "Zamanını sahilde geçiren yarım akıllı biri var," dedi. Ne zaman Rebecca'yı görmeye gelsem onu hep oralarda dolaşırken görürdüm. Ağaçların arasında ya da sıcak gecelerde sahilde uyurdu. Adam kaçık. Kendi kendine çıkıp konuşmaz. Ama o gece bir şeyler görmüşse ben onu konuşturabilirim. Büyük ihtimalle de görmüştür."

Albay Julyan, "Kim bu adam? Kimden bahsediyor," diye sordu.

Frank, Maxim'e bakarak "Ben'den bahsediyor olmalı," dedi. "Kiracılarımızdan birinin oğlu. Ama adam söylediklerinden ve yaptıklarından sorumlu değil. Doğuştan zekâ özürlü."

Favell, "Bunun ne önemi var?" dedi. "Gözleri var mı? Var. Ne gördüğünü biliyor. Sadece evet veya hayır diye cevap vermesi yeterli. Ne oldu, etekleriniz mi tutuştu? Kendinden emin tavırlarınız kayboldu, niye?"

Albay Julyan, "Bu adamı bulup sorgulayabilir miyiz?" dedi.

Maxim, "Elbette," dedi. "Frank, Robert'a, annesinin kulübesine gidip onu getirmesini söyler misin?"

Frank duraksadı. Gözünün ucuyla bana baktığını gördüm.

Maxim, "Tanrı aşkına, hadi ama," dedi. "Bu meselenin bitmesini istemiyor muyuz?" Frank odadan çıktı. Göğsümde yine o eski sızı peydahlanmıştı.

Frank birkaç dakika sonra geri geldi.

"Robert benim arabamı aldı," dedi. "Ben evdeyse on dakika içinde burada olur."

Favell, "Yağmur yüzünden evde oturuyordur," dedi. "Buraya

gelecek. Sanırım onu konuşturabildiğimi göreceksiniz hepiniz." Güldü, Maxim'e baktı. Yüzü hâlâ kıpkırmızıydı. Heyecandan terlemişti. Alnında ter damlacıkları vardı. Ensesinin yakasından dışarı taştığını fark ettim. Kulakları da normalde olması gereken yerin hayli aşağısındaydı. O gösterişli görünüşü uzun ömürlü olmayacaktı. Daha şimdiden çökmeye, yüzü gözü şişmeye başlamıştı. Bir sigara daha yaktı. "Manderley'de bir tür çete gibisiniz, değil mi?" dedi. "Kimse kimseyi ele vermiyor. Yerel sulh hâkimi bile oyunun parçası olmuş. Gelini ayrı tutmak lazım tabii ki. Bir eş, kocasının aleyhine tanıklık yapmaz. Crawley de tabii ki ağzını açmaz. Gerçeği söylemesi durumunda işini kaybedeceğini bilir. Ayrıca yanılmıyorsam bana karşı içinde biraz garez de var. Rebecca ile yakınlaşma girişimlerinde pek bir sonuç elde edememiştin, değil mi Crawley? Bahçedeki o patika yeterince uzun değildi galiba, ha? Ama bu sefer daha kolay olacak, değil mi? Yeni gelin, her bayılacak olduğunda ona uzatacağın babacan kolun için sana minnet duyacak. Hâkim, kocasını ölüme mahkûm ettiğinde o kolun çok işe yarayacak, çok."

Her şey çok hızlı oldu bitti. O kadar hızlı ki Maxim'in bunu nasıl yaptığını görmem mümkün olmadı. Ama Favell'in yalpalayıp kanepenin koluna ve yere doğru düşüşünü görebildim. Maxim başında dikiliyordu. Fena olmuştum. Maxim'in Favell'e vurmasında küçük düşürücü bir şeyler vardı. Bilmeseydim, görmeseydim keşke. Albay Julyan hiçbir şey söylemedi. Yüzünde çok ciddi bir ifade vardı. Arkasını onlara döndü, gelip yanımda durdu.

Usulca, "Bence odanıza çıksanız iyi olur," dedi.

Başımı sallayarak, "Hayır," diye fısıldadım. "Hayır."

"Bu adamın ağzından her türlü laf dökülebilir. Demin burada gördükleriniz hiç hoş şeyler değildi. Kocanız haklıydı elbette ama yaptığı hareketi görmeniz iyi olmadı."

Cevap vermedim. Ağır ağır ayağa kalkan Favell'i seyrediyordum. Kendini kanepeye bıraktı ve mendiliyle yüzünü sildi.

"Bana bir içki verin. Bir içki istiyorum," dedi.

Maxim, Frank'e baktı. Frank odadan çıktı. Hiçbirimiz konuşmuyorduk. Bir süre sonra Frank bir tepsiye koyduğu viski ve soda ile içeri girdi. Bunları bir kadeh içinde karıştırıp Favell'e verdi. Favell büyük bir iştahla ve bir hayvan gibi saldırdı içkiye. Ağzını kadehe koyuşunda şehvani, korkunç bir şeyler vardı. Dudaklarının kadehi kavrayışı çok değişikti. Çenesinde, Maxim'in vurduğu yerde koyu kırmızı bir leke belirmişti. Maxim arkasını ona dönüp tekrar pencerenin önüne gitti. Albay Julyan'a baktım, Maxim'i takip ediyordu gözleriyle. Bakışlarında bir merak sezdim. Kalbim küt küt atmaya başladı. Albay Julyan neden Maxim'e böyle bakıyordu ki? Yoksa şüphelenmeye mi başlamıştı?

Maxim görmedi onun bakışlarını. Yağmuru seyrediyordu. Hâlâ aynı tempoda yağıyordu. Yağmurun sesi odayı doldurmuştu. Favell viski sodasını bitirip kadehi kanepenin yanındaki masaya bıraktı. Derin derin soluyordu. Hiçbirimizle göz göz gelmiyordu, sadece önüne bakıyordu.

Küçük odadaki telefon çalmaya başladı. Çok tiz, çığlık çığlığa bir tondan çalıyordu sanki. Telefonu açmaya Frank gitti.

Çok geçmeden geri geldi ve Albay Julyan'a baktı. "Kızınız arıyor. Yemeğe yetişip yetişemeyeceğinizi soruyor."

Albay Julyan sabırsız bir tavırla elini salladı. "Başlasınlar. Ne zaman döneceğimi bilmiyorum." Saatine baktı. "Tam da arayacak zamanı buldular," dedi.

Frank, Albay Julyan'ın mesajını iletmek üzere küçük odaya geri gitti. Telefonun diğer ucunda bekleyen kızı düşündüm. Golf oynamayı seven kızı olmalıydı. Kardeşine nasıl sesleneceğini hayal ettim. "Babam başlamamızı istedi. Ne yapıyor olabilir ki? Biftek kayış gibi olacak." Küçük evlerinin düzeni bizim yüzümüzden aksamıştı. Akşam rutinleri altüst olmuştu. Maxim'in Rebecca'yı öldürmesi sonucunda ortaya çıkan aptalca şeyler yüzünden. Frank'e baktım. Yüzü solgun ve donuktu.

Albay Julyan'a, "Robert'ın arabayla geri döndüğünü duydum," dedi. "Odadaki pencere araba yoluna bakıyor."

Kütüphaneden çıkıp salona geçti. O konuştuğunda Favell başını kaldırmıştı. Sonra ayağa kalkıp gözlerini kapıya dikti. Yüzünde çirkin ve ürkütücü bir gülümseme vardı.

Kapı açıldı, Frank içeri girdi. Dönüp salonda bekleyen biriyle konuştu.

"Merak etme, Ben," dedi usulca. "Bay de Winter sana sigara verecek. Korkacak bir şey yok."

Ben ürkek bir tavırla odaya girdi. Şapkası elindeydi. Şapkasız garip ve çıplak görünüyordu. Başının sıfıra vurulmuş olduğunu ilk o zaman fark ettim. Çok farklı, korkutucu görünüyordu bu haliyle.

Işık onu afallatmış gibiydi. Küçük gözlerini kırpıştırarak boş boş çevresine bakındı. Beni gördü. Hafifçe ve biraz da ürkek bir şekilde gülümsedim. Beni tanıyıp tanımadığını bilmiyordum. Sadece gözlerini kırpıştırdı. Sonra Favell yavaşça ona doğru yürüdü ve tam karşısında durdu.

"Merhaba. Son görüştüğümüzden bu yana hayat nasıl bakalım?" dedi.

Ben ona baktı. Tanıdığına dair bir belirti yoktu yüzünde. Cevap vermedi.

Favell, "Ne? Beni tanıdın, değil mi?" diye sordu.

Ben şapkasını elinde evirip çevirmeye devam ederek "Ha?" dedi.

"Sigara al." Favell ona sigara tabakasını uzattı. Ben, Maxim ile Frank'e baktı.

Maxim, "Alabilirsin. İstediğin kadar al," dedi.

Ben dört tane sigara alıp iki kulağının arkasına paylaştırdı. Sonra şapkasıyla oynamaya devam etti.

"Beni tanıyorsun, değil mi?"

Ben yine cevap vermedi. Albay Julyan, Ben'in yanına yaklaşıp, "Birazdan evine döneceksin, Ben," dedi. "Sana kimse zarar

vermeyecek. Birkaç soruya cevap vermeni istiyoruz, hepsi bu. Bay Favell'i tanıyorsun, değil mi?"

Ben bu sefer başını hayır anlamında salladı. "Onu hiç görmedim."

Favell sert bir ifadeyle, "Saçmalama. Beni gördün, tanıyorsun. Sahildeki kulübeye girerken gördün. Bayan de Winter'ın kulübesine girerken gördün beni. Görmedin mi, söyle."

"Hayır. Ben kimseyi görmedim."

"Seni gidi yarım akıllı yalancı seni! Orada durmuş, beni hiç görmediğini, geçen sene, ağaçların arasında Bayan de Winter ile yürürken ve kulübeye girdiğimizde bizi takip etmediğini söylüyorsun demek. Bir keresinde pencereden bizi gözetlerken yakalamadık mı seni?"

"Ha?"

"Çok ikna edici bir tanık," dedi Albay Julyan alaycı bir ses tonuyla.

Favell, Albay Julyan'a döndü. "Ortada danışıklı dövüş var. Biri bu geri zekâlıyla konuşup ona sus payı vermiş. Size, beni kaç kere gördü diyorum. İşte. Bunu hatırlayacak mısın bakalım?" Elini pantolonun arka cebine götürüp cüzdanını çıkardı. İçinden kâğıt para çıkarıp Ben'in yüzüne karşı salladı. "Şimdi hatırladın mı beni bakalım?"

Ben hayır anlamında başını salladı yine. "Onu hiç görmedim," dedi ve sonra Frank'in koluna yapıştı. "Beni tımarhaneye kapatmak için mi geldi?"

"Hayır, Ben. Hayır, onun için gelmedi tabii ki."

"Tımarhaneye gitmek istemiyorum. Orada insanlara çok kötü davranıyorlar. Ben evde kalacağım. Hiçbir şey yapmadım ben."

Albay Julyan, "Tamam Ben. Merak etme, kimse seni tımarhaneye götürmeyecek," dedi. "Bu adamı daha önce görmediğine emin misin?"

"Görmedim. Hiç görmedim."

Albay Julyan, "Bayan de Winter'ı hatırlıyorsun, değil mi?" diye sordu.

Ben kararsız bakışlarla bana baktı.

Albay Julyan, "Hayır, bu hanım değil," dedi. "Öteki hanım. Hani sık sık kulübeye giden?"

"Ha?"

"Teknesi olan hanımı hatırladın mı?"

Ben gözlerini kırpıştırdı. "Gitti o," dedi.

"Evet, biliyoruz. Tekneyle denize açılırdı, değil mi? Denize son kez açıldığında sen sahilde miydin? On iki ay önce bir gece vaktiydi. Geri dönmemişti hani?"

Ben elinde tuttuğu şapkayla oynadı yine. Önce Frank'e, sonra Maxim'e baktı.

"Ha?"

Favell öne eğilerek, "Oradaydın, değil mi?" dedi. "Bayan de Winter'ın ve arkasından Bay de Winter'ın kulübeye geldiğini gördün. Bayan de Winter'ın arkasından içeri girdi. Sonra ne oldu? Anlat. Ne oldu?"

Ben duvara doğru geri çekildi. "Ben bir şey görmedim," dedi. "Ben evde kalmak istiyorum. Tımarhaneye gitmem. Seni daha önce hiç görmedim. Hiç. Seni ve onu ağaçların arasında görmedim." Bir çocuk gibi ağlamaya başladı.

Favell yavaşça, "Seni küçük, geri zekâlı sıçan," dedi. "Seni Tanrı'nın cezası kaçık sıçan."

Ben paltosunun koluyla gözlerinin yaşını siliyordu.

Albay Julyan, "Tanığınız pek işe yaramadı galiba," dedi. "Bu gösteri zaman kaybı oldu biraz, değil mi? Başka sormak istediğiniz bir şey var mı ona?"

Favell bağırdı. "Bu bir komplo. Bana karşı komplo kurulmuş. Siz hepiniz de bunun içindesiniz. Biri bu yarım akıllıya para vermiş diyorum. O kirli yalanlarını söylemesi için para vermişler buna."

Albay Julyan, "Bence artık evine gidebilir," dedi.

Maxim, "Tamam, Ben. Robert seni evine götürecek," dedi. "Ayrıca kimse seni tımarhaneye koymayacak, merak etme sen. Frank, Robert'a söyler misin ona mutfaktan yiyecek bir şeyler versin. Soğuk et falan, canı ne istiyorsa."

Favell, "Hizmetinin karşılığı olarak mı?" diye sordu. "Senin için çok çalıştı bugün, değil mi Max?"

Frank, Ben'i odadan çıkardı. Albay Julyan, Maxim'e baktı. "Adam çok korkmuş gibiydi," dedi. "Baktım da yaprak gibi titriyordu. Ona hiç kötü davranılmadı, değil mi?"

"Hayır. Son derece zararsızdır. Buraya istediği gibi girip çıkmasına izin veririm her zaman."

"Ara sıra müthiş korktuğunu gördüm," dedi Albay Julyan. "Hani bir köpeği döversiniz de gözlerinin beyazı çıkar ortaya, Ben'in gözlerinin beyazı da aynı o şekilde görülebiliyordu."

"E dövseydiniz ya," dedi Favell. "Dövseydiniz her şeyi hatırlardı. Ama hayır, ne dövülmesi; bu geceki başarısı nedeniyle iyi bir yemekle ödüllendirilecek"

Albay Julyan, "Adam, söylediklerinizi desteklemedi," dedi. "Hâlâ başladığımız noktadayız. de Winter'a karşı en ufak bir kanıt ortaya koyamadığınızı siz de biliyorsunuz. İddia ettiğiniz cinayet sebebi testi geçemedi. Mahkemeye sunabileceğiniz hiçbir sağlam kanıt yok. Bayan de Winter'ın müstakbel kocası olacağınızı ve sahildeki kulübesinde onunla gizli gizli buluştuğunuzu söylüyorsunuz. Şu zavallı adam bile sizi hiç görmediğine yemin ediyor. Kendi hikâyenizi bile kanıtlayamıyorsunuz, haksız mıyım?"

Favell gülümseyerek, "Kim demiş?" dedi ve şöminenin önüne gelerek zili çaldı.

Albay Julyan, "Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Bir dakika bekleyin. Göreceksiniz."

Neler olacağını tahmin etmiştim. Zile Frith geldi.

"Bayan Danvers'a buraya gelmesini söyle."

Frith, Maxim'e baktı. Maxim hafifçe başını salladı.

Frith odadan çıktı. Albay Julyan, "Bayan Danvers, evin kâhyası değil mi?" diye sordu.

Favell, "Aynı zamanda Rebecca'nın yakın arkadaşıydı," dedi. "Evlenmeden önce onunla uzun yıllarını beraber geçirmiş. Rebecca onun ellerinde büyümüş. Danny'nin, Ben'den çok farklı bir tanık olduğunu siz de göreceksiniz şimdi."

Frank odaya geri geldi. Favell, "Ben'i yatırdın mı bari?" diye sordu. "Yemeğini yedirip ne kadar uslu bir çocuk olduğunu da söyleseydin bari. Ama bu sefer bu çetenin işi çok zor."

Albay Julyan, "Bayan Danvers buraya geliyor," dedi. "Favell, onun anlatacaklarının hikâyesine destek olacağını düşünüyor."

Frank, Maxim'e kaçamak bir bakış fırlattı. Albay Julyan bu bakışı gördü. Dudaklarını sıktı. Hoşuma gitmemişti. Hayır, hiç hoşuma gitmedi. Tırnaklarımı yemeye başladım.

Hep birlikte kapıya bakarak bekledik. Bayan Danvers sonunda içeri girdi. Onu genellikle yalnızken gördüğümden olacak, zihnimde daha uzun ve heybetli biri gibi yer etmişti. Oysa şimdi sanki küçülmüş, pörsümüş gibiydi. Sırayla Favell'e, Frank'e ve Maxim'e baktı. Kapının yanında, ellerini önünde kavuşturmuş halde durdu, hepimize sırayla bakarak bekledi.

Albay Julyan, "İyi akşamlar, Bayan Danvers," dedi.

"İyi akşamlar, efendim."

Sesi, çok zaman duyduğum o cansız, yaşlı, mekanik sesti.

"İlk olarak, Bayan Danvers, size bir soru sormak istiyorum. Merhume Bayan de Winter ile burada bulunan Bay Favell arasındaki ilişkiden haberiniz var mıydı?"

"Kardeş çocuklarıydı."

"Bayan Danvers, ben akrabalık ilişkilerinden söz etmiyorum. Daha yakın bir ilişkiden söz ediyorum."

"Sanırım tam olarak anlayamadım, efendim."

Favell, "Hadi ama Danny," dedi. "Neden söz ettiğini pekâlâ biliyorsun. Albay Julyan'a ben daha önce anlattım zaten. Ama

bana inanmışa benzemiyor. Rebecca ile yıllarca birlikte yaşamadık mı? O bana âşık değil miydi?"

Bayan Danvers'ın cevap vermeden önce bir süre onu süzmesi ve ona küçümseyen bakışlarla bakması beni çok şaşırttı.

"Değildi," dedi.

Favell, "Bana bak ihtiyar bunak..." diye konuşmaya başlamıştı ki Bayan Danvers onun sözünü kesti.

"Ne sana ne de Bay de Winter'a âşıktı. Kimseye âşık değildi. Bütün erkekleri küçümserdi o. Hepsinden üstündü."

Favell öfkeden kıpkırmızı oldu. "Dinle beni. Her gece ağaçların arasındaki patikadan inip beni karşılamaz mıydı? Sen yukarıda onu beklemez miydin? Hafta sonlarını Londra'da benimle geçirmiyor muydu?"

"Ne olmuş yani?" dedi Bayan Danvers. Heyecanlanmıştı. "Eğlenmek herhalde onun da hakkıydı, öyle değil mi? Sevişmek onun için bir oyundu, basit bir oyun. Bana öyle derdi. Sevişiyordu çünkü bu, onun gülmesini sağlıyordu. Gülüyordu. Başkalarına güldüğü gibi sana da gülüyordu. Geri gelip üst kata çıkıp yatağına oturuyor ve sizin gibilere kahkahalarla gülüyordu."

Ağzından bir nefeste çıkan bu sözcüklerde korkunç ve beklenmedik bir şeyler vardı. Anlattıklarını bilmem rağmen ben bile irkilmiştim. Maxim'in yüzü kireç gibi olmuştu. Favell anlamamış gibi bakıyordu Bayan Danvers'a. Albay Julyan küçük bıyığını çekiştirdi. Kimse birkaç dakika bir şey söylemedi. Yağan yağmurun sesinden başka odada çıt çıkmıyordu. Derken Bayan Danvers ağlamaya başladı. O sabah yatak odasında ağladığı gibi ağlıyordu. Bakamadım ona. Yüzümü çevirdim. Kimse bir şey söylemiyordu. Odada yalnızca iki ses vardı. Biri yağmurun sesi, diğeri de Bayan Danvers'ın ağlaması idi. Bağırmak istiyordum. Odadan kaçmak ve bağırmak, bağırmak.

Kimse yakına gitmedi, bir şey söylemedi, yardım etmedi. Ağlamaya devam etti. En sonunda, nihayet yavaş yavaş kontro-

lünü geri kazanmaya başladı. Ağlaması hafifledi, yavaşladı. Kıpırdamadan duruyordu. Her zamanki yüz ifadesi geri gelmişti. Elleri, elbisesinin siyah kumaşına kenetlenmişti. Sonunda tamamen sustu. Bunun üzerine Albay Julyan kısık bir sesle ve tane tane konuşmaya başladı.

"Bayan Danvers, Bayan de Winter'ın intiharına sebep olacak bir neden geliyor mu aklınıza?"

Bayan Danvers yutkundu. Elbisesinin kumaşı hâlâ ellerinin arasındaydı. Başını salladı. "Hayır," dedi. "Hayır."

Favell atıldı. "İşte, gördünüz mü? Mümkün değil. O da benim dediğimi diyor. Ben dememiş miydim size?"

Albay Julyan, "Sessiz olun lütfen," dedi. "Bayan Danvers'a düşünmesi için zaman verin. Hepimiz, bu olasılığın saçma olduğunda hemfikiriz. Burada ne gerçeği tartışıyorum ne de o notun doğruluğunu sorguluyorum. Neyin ne olduğunu anlamak hiç zor değil. O notu, Londra'da bulunduğu sırada yazmış size. Söylemek istediği bir şey varmış. O şeyin ne olduğunu bulursak bu ağır meseleye bir parça olsun ışık tutmayı başarırız belki. Notu Bayan Danvers da okusun. Belki bize bir ipucu verir." Favell omuzlarını silkti. Eliyle cebini yokladı, notu çıkardı ve Bayan Danvers'ın ayaklarının dibine fırlattı. Bayan Danvers eğilip notu aldı. Notta yazanları okurken bizler dudaklarının hareketlerini izledik. İki kere okudu. Sonra başını salladı. "Yok maalesef," dedi. "Ne kastettiğini bilmiyorum. Bay Jack'e söylemesi gereken önemli bir şey olsaydı bunu önce bana söylerdi."

"O gece onu hiç görmediniz mi?"

"Hayır. Dışarıdaydım. Öğleden sonra ve akşam Kerrith'teydim. Bunun için kendimi asla affetmeyeceğim. Öleceğim güne kadar."

"O halde Bayan de Winter'ın aklında nasıl bir şey olduğuna dair fikriniz yok. Herhangi bir öneri getiremiyorsunuz bu konuda, öyle mi Bayan Danvers? *Sana söylemem gereken bir şey var* sözü size herhangi bir anlam ifade etmiyor?"

"Öyle, maalesef hiçbir şey ifade etmiyor, efendim."

"O gün Londra'da neler yaptığını bilen var mı?"

Kimse cevap vermedi. Maxim başını salladı. Favell kısık sesle küfür etti. "Bana bakın, o notu evime öğleden sonra üçte getirdi bıraktı. Kapıcı görmüş geldiğini. Ondan sonra direkt buraya dönmüş ve hemen denize açılmış olmalı."

Bayan Danvers, "Hanımefendinin o gün saat on ikiden bir buçuğa kadar kuaförde randevusu vardı," dedi. "Biliyorum çünkü o hafta içi buradan Londra'daki kuaförü arayıp randevuyu ayarlayan bendim. Kuaföre gideceğini biliyorum. On iki ile bir buçuk arası. Kuaförden çıktıktan sonra mutlaka kulübünde öğle yemeği yerdi. Böylece saç iğnelerini saçından çıkarması gerekmezdi. O gün orada öğle yemeği yediği neredeyse kesin gibi."

Albay Julyan, "Diyelim ki yemeğini yemesi yarım saatini aldı," dedi. "Saat ikiden üçe kadar ne yaptı? Bunu öğrenmemiz gerek."

Favell bağırdı. "Tanrı aşkına, ne yaptığından bize ne ya? O intihar etmedi, önemli olan bu, öyle değil mi?"

Bayan Danvers, "Onun randevu defterini odamda saklıyorum," dedi. "O tür şeyleri sakladım. Bay de Winter istemedi bunu benden. O günkü randevularını defterine yazmış olabilir. O anlamda düzenli bir insandı. Her şeyi yazar, sonra yanlarına çarpı koyardı. İşe yarar derseniz gidip defteri getirebilirim."

Albay Julyan, "de Winter? Sen ne dersin? Deftere bakmamızda sakınca var mı?" diye sordu.

"Tabii ki yok. Neden olsun ki?"

Albay Julyan'ın yüzünde yine o meraklı bakışı gördüm. Bu sefer Frank de fark etti. Frank'in de Maxim'e baktığını gördüm ayrıca. Sonra bana baktı. Ayağa kalkıp pencereye gitme sırası bana gelmişti. Yağmur artık şiddetli yağmıyor gibi geldi. Hafiflemişti. Şimdi yağan yağmurun daha yumuşak, daha usul bir sesi vardı. Akşamın gri ışıkları gökyüzünü doluşmuştu. Şiddetli yağmur bahçeyi karartmış ve ıslatmıştı. Ağaçların görünüşü ka-

barmış, kamburlaşmıştı. Üst katta hizmetçinin perdeleri çekişini, açık duran pencereleri kapattığını duyabiliyordum. Günün her zamanki rutini hiç değişmeden devam ediyordu. Perdeler çekiliyor, ayakkabılar temizlenmek için aşağıya indiriliyor, banyodaki sandalyenin üzerine havlu konuluyor, yapacağım banyo için küvete su dolduruluyordu. Yataklar hazırlanıyor, terlikler sandalyelerin altına konuluyordu. Bizler de kütüphanede, hiç konuşmadan, Maxim'in hayatının sınavından geçtiğini içten içe bilerek olacakları bekliyorduk.

Kapının yumuşak bir şekilde kapatıldığını duyunca bakışlarımı içeriye çevirdim. Gelen, Bayan Danvers idi. Bahsettiği defter elindeydi.

Kısık bir sesle, "Haklıymışım," dedi. "Randevularını deftere işaretlemiş dediğim gibi. Öldüğü günkü randevuları işte şurada."

Kırmızı deri kaplı küçük defteri açtı, Albay Julyan'a verdi. Albay Julyan bir kere daha gözlüklerini kutusundan çıkardı. Sayfayı incelerken uzun bir sessizlik oldu. O, defteri inceler ve biz de onun işini bitirmesini beklerken içimi bir korku kapladı. O akşam yaşanan hiçbir şey beni bu kadar korkutmamıştı.

Ellerimi yumruk yapıp sıktım. Maxim'e bakamıyordum. Albay Julyan, kalbimin göğsümde davul gibi attığını duyuyor muydu acaba?

"Ah," dedi Albay Julyan. Parmağı sayfanın ortasını gösteriyordu. Bir şeyler olacak diye düşündüm. Korkunç bir şeyler olacaktı. "Evet," dedi. "Evet, işte burada. Kuaför, on ikide, aynen Bayan Danvers'ın dediği gibi. Yanında da çarpı var. Demek ki randevusuna gitmiş. Kulüpte yemek ve yanında bir çarpı. Bu ne peki? Saat ikide Baker. Baker da kim?" Maxim'e baktı. Maxim başını salladı. Sonra Bayan Danvers'a baktı.

"Baker mı?" dedi Bayan Danvers. "Baker adında birini tanımıyordu. Bu adı daha önce hiç duymadım."

"İşte, buyurun. Kendiniz bakın. Baker. Yanına da büyük bir

çarpı koymuş. Sanki kalemi kırmak istemiş. Bu Baker kimse, görünen o ki onunla görüşmüş."

Bayan Danvers defterde yazan ada ve yanındaki siyah çarpı işaretine bakıyordu. "Baker, Baker," diye tekrarladı.

Albay Julyan, "Bu Baker'ın kim olduğunu bilirsek meselenin kalbine de inmiş oluruz gibime geliyor," dedi. "Tefecilerin eline düşmüş olabilir mi?"

Bayan Danvers ona aşağılayıcı bakışlarla baktı. "Kim? Bayan de Winter mı?"

Albay Julyan, Favell'e göz ucuyla bakarak, "Belki de şantajcıların?" dedi.

Bayan Danvers hayır anlamında başını salladı ve tekrarladı. "Baker, Baker."

"Hiç düşmanı yok muydu? Onu tehdit eden biri? Korktuğu biri?"

Bayan Danvers, "Bayan de Winter mı korkacak?" dedi. "O hiç kimseden ve hiçbir şeyden korkmazdı. Onun korktuğu tek şey yaşlanmak, hastalanmak ve yatağında ölmekti. Bana defalarca bahsetmişti bundan. 'Ölürsem, Danny, bunun çabuk olmasını isterim,' demişti. 'Bir mumun sönüşü gibi.' Öldükten sonra teselli bulduğum tek nokta buydu. Boğulmak, acısız bir ölümmüş diyorlar. Doğru mu?"

Albay Julyan'a cevap bekleyen gözlerle baktı. Albay Julyan cevap vermedi. Duraksadı, bıyığı ile oynadı. Maxim'e bir bakış daha fırlattığını gördüm.

Favell, "Bütün bunların ne faydası var," dedi ileri çıkarak. "Sürekli olarak konunun özünden uzaklaşıyoruz. Bu Baker denen adamdan bize ne. Neyimize yarayacak? Çorap ya da krem satan herifin teki olsa gerek. Önemli biri olsa Danny onu tanırdı. Rebecca ondan hiçbir sırrını saklamazdı."

Ama ben Bayan Danvers'ı izliyordum. Defteri elinde tutuyor, sayfaları çeviriyordu. Aniden haykırdı.

"Burada bir şey var! Arkadaki telefon numaralarının arasın-

da. Baker. Yanında da bir numara var. 0488. Ama hangi santrale ait olduğu belli değil."

Favell, "Akıllı Danny," dedi. "Şu yaşında detektif gibisin ama on iki ay geciktin. Bunları bir yıl önce yapsaydın bir işe yarayabilirdi."

Albay Julyan, "Baker'ın telefon numarası bu," dedi. "0488 ve yanında da Baker yazıyor. Ama neden santral adını yazmamış ki?"

Favell, "Londra'daki bütün santralleri deneyin," dedi alaycı bir ses tonuyla. "Bütün gece uğraşmanız gerekebilir ama olsun. Max, telefon faturanın yüz sterlini geçmesine kızmazsın, değil mi? Zaman için oynamak istiyorsun. Senin yerinde olsam ben de öyle yapardım."

Albay Julyan, "Numaranın yanında bir işaret var ama her anlama gelebilecek bir şey bu," dedi. "Bir bakar mısınız Bayan Danvers, bu bir M harfi olabilir mi?"

Bayan Danvers defteri tekrar eline aldı. "Olabilir," dedi kararsız bir sesle. "M harfini böyle yazmazdı aslında ama olabilir. Aceleyle yazmıştır belki. Evet, bu bir M harfi olabilir."

Favell, "Mayfair 0488," dedi. "Bu ne zekâ, bu nasıl bir deha!"

Maxim ilk sigarasını yakarken, "E, o halde bir şeyler yapmak lazım. Frank? Santralden Mayfair 0488'i ister misin?"

Bağrımdaki sızı çok kuvvetlenmişti. Ellerim iki yanımda, kıpırdamadan bekliyordum. Maxim bana bakmıyordu.

"Hadi Frank," dedi. "Ne bekliyorsun?"

Frank küçük odaya gitti. Santrali aramasını bekledik. Çok geçmeden geri döndü. "Beni arayacaklar," dedi usulca. Albay Julyan, elleri arkasında odada bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Kimse konuşmuyordu. Aradan dört dakika kadar geçmişti ki telefon, şehirlerarası bir görüşmeyi haber veren o ısrarcı, monoton ve tiz ziliyle ortalığı inletti. Frank telefona cevap vermek üzere tekrar küçük odaya gitti. "Mayfair 0488 mi?" diye sordu. "Acaba orada Baker adında biri yaşıyor mu? Aa, öyle mi? Özür dilerim. Evet, yanlış not etmişim herhalde. Çok teşekkür ederim."

Ahizeyi yerine koydu, yanımıza geldi. "Mayfair 0488'de Leydi Eastleigh adında biri yaşıyor. Grosvenor Sokağı'nda bir ev. Baker diye birini hiç duymamışlar."

Favell yüksek sesle kıkırdayarak güldü. "Kasap, fırıncı, mumcu... çürük bir patatesten fırlayıp döküldüler ortaya. Hadi Detektif Bir Numara. Şimdi hangi santrali arıyoruz?"

Bayan Danvers, "Museum'u deneyin," dedi.

Frank, Maxim'e baktı. Maxim, "Hadi," dedi.

Aynı oyun bir kez daha sahnelendi. Albay Julyan odanın içinde bir oraya bir buraya yürüdü. Beş dakika geçti, telefon yine çaldı. Telefona Frank baktı. Kapıyı açık bırakmıştı. Telefonun üzerinde durduğu masaya yaslanarak ve mikrofona eğilerek konuştuğunu görebiliyordum.

"Alo, Museum 0488 mi? Acaba orada Baker adında biri yaşıyor mu? A? Ben kiminle görüşüyorum. Kapıcı ile. Evet, evet. Anlıyorum. Ofis değil. Hayır, tabii ki. Bana adresinizi verir misiniz? Evet, biraz önemli." Sustu. Omuzunun üstünden bizlere seslendi. "Sanırım onu bulduk," dedi.

Ah, Tanrım, doğru olmasın. Baker'ı bulamasınlar. Lütfen Tanrım, Baker ölmüş olsun. Baker'ın kim olduğunu biliyordum. Başından beri biliyordum. Frank'e baktım. Kâğıt kalem almak için ileri uzandı. "Alo? Evet, buradayım. Kodlayabilir misiniz? Teşekkürler, sağ olun. İyi geceler." Not aldığı kâğıtla yanımıza geldi. Maxim'i o kadar çok sevip sayan Frank, elinde tuttuğu kâğıdın bu gece yaşadıklarımızı kâbusa çevirecek bir kanıt olduğundan habersizdi. O kâğıttaki bilgiyi Albay Julyan'a vererek Maxim'i mahvedeceğini, bunun onu sırtından bıçaklamakla aynı şey olduğunu bilmiyordu.

"Konuştuğum kişi, Bloomsbury'deki bir adreste gece kapıcısı olarak çalışan biriydi," dedi Frank. "Orada kimse oturmuyormuş. Gündüz, bir doktorun muayenehanesi olarak kullanılıyormuş. Baker görünüşe göre mesleği bırakıp altı ay önce ayrılmış. Ama onu bulabileceğiz. Adamdan adresini aldım. Şu kâğıtta yazılı."

25

Maxim o an bana baktı. O akşam bana ilk kez bakıyordu. Gözlerinde bir veda mesajı okudum. Bir geminin küpeştesine yaslanmıştı sanki. Ben de aşağıda, geminin yanaştığı iskelede duruyordum. Omuzlarımız başkalarının omuzlarına değiyordu ama onları görmüyorduk. Ne de birbirimizle konuşuyor, birbirimize sesleniyorduk. Rüzgâr ve aradaki mesafe, sesimizi alıp boğuyordu çünkü. Ama gemi iskeleden kalkıp uzaklaşmadan önce birbirimizin gözlerini yakalamıştık. Favell, Bayan Danvers, Albay Julyan, elinde o kâğıt parçasını tutan Frank. Hepsi bir an için unutulmuştu. İki saniyenin arasında yaşanan bu dondurulmuş ve kutsal an sadece ve sadece ikimize aitti. Sonra bakışlarını benden çevirip elini Frank'e uzattı.

"Tebrikler. Adres neymiş?"

Frank kâğıdı ona verirken, "Londra'nın kuzey mahallelerinden birinde, Barnet yakınlarında bir yer," dedi. "Ama telefonu yok. Arayamayacağız."

Albay Julyan, "Çok iyi bir iş çıkardın, Crawley," dedi. "Siz de Bayan Danvers. Şimdi meseleye biraz ışık tutmanız mümkün mü?"

Bayan Danvers hayır anlamında başını salladı. "Bayan de

Winter doktora asla ihtiyaç duymadı. Bütün zinde insanlar gibi onları hakir görürdü. Bileğini burktuğu gün Kerrith'ten Doktor Phillips gelmişti bir keresinde, hepsi o. Doktor Baker'ın adını hiç duymadım. Bana ondan hiç söz etmemişti."

Favell, "Ben diyorum size. Bu adam yüz kremi satıcısıdır," dedi. "Kim olduğunun ne önemi var? Önemli biri olsa Danny tanırdı onu. Saç rengini açmanın ya da cildi beyazlaştırmanın yeni bir yolunu bulan salağın tekidir. Rebecca adresini o sabah kuaföründen almıştır ve merak edip öğle yemeğinden sonra oraya gitmiştir."

Frank, "Orada yanıldın işte," dedi. "Baker bir sahtekâr değilmiş. Adam bana onun tanınmış bir jinekolog olduğunu söyledi."

Albay Julyan, "Hım," dedi bıyığı ile oynayarak. "Demek bir rahatsızlığı varmış. Bundan kimseye, hatta Bayan Danvers'a bile söz etmemesi çok garip."

Favell, "Çok zayıflamıştı," dedi. "Ona bundan söz edince sadece güldü. Ona yakıştığını söyledi. Tüm kadınlar gibi o da bir diyet uyguluyor diye düşündüm. Bu Baker denen adama da bir diyet reçetesi almak için gitti belki."

Albay Julyan, "Bayan Danvers, böyle bir şey söz konusu olabilir mi?" diye sordu.

Bayan Danvers hayır anlamında başını salladı. Bu Baker meselesine çok canı sıkılmış, şaşırmış gibi bir hali vardı. "Hiçbir şey anlamıyorum bu işten," dedi. "Ne anlama geldiğine dair hiçbir fikrim yok. Baker. Doktor Baker. Bana niye söylemesin ki? Benden saklamasının nedeni ne olabilir? Bana her şeyini anlatırdı halbuki."

Albay Julyan, "Sizi meraklandırmak istememiş olabilir," dedi. "Adamdan randevu aldığı ve onunla görüştüğü kesin. Sonra o gece buraya geldiğinde konuyu size açacaktı muhtemelen."

Bayan Danvers birden, "Ve Bay Jack'e yazdığı o not," dedi.

"'*Sana söyleyeceklerim var. Seni hemen görmek istiyorum.*' Demek ki ona da anlatacaktı."

Favell, "Doğru," dedi. "Notu unutuyorduk." Bir kere daha notu cebinden çıkarıp bize yüksek sesle okudu. "*Sana söyleyeceklerim var. Seni hemen görmek istiyorum.*"

Albay Julyan, "Elbette, ona ne şüphe," dedikten sonra Maxim'e dönerek, "Bu konuda bahse girmezdim. Doktor Baker ile görüşmesinin sonucunu Favell'e anlatacağı muhakkak," diye ekledi.

Favell, "Haklı olduğunuzu düşünüyorum," dedi. "Not ve o doktorla görüşmesi birbirine uyuyor. Fakat konu neydi, işte ben en çok bunu merak ediyorum. Nesi vardı?"

Hakikat hepsinin yüzüne âdeta haykırıyordu ama onlar bu haykırışı anlamıyorlardı. Orada öylece durmuş, birbirlerine bakıyor ama anlamıyorlardı. Onlara bakmaya cesaretim yoktu. Bildiğimi ağzımdan kaçırırım diye kıpırdamaya bile korkuyordum. Maxim susuyordu. Pencerenin önüne gitti, sessiz, karanlık ve hareketsiz bahçeye baktı. Yağmur nihayet dinmişti ama yapraklardan ve pencerenin üzerindeki oluktan hâlâ küçük damlalar düşüyordu.

Frank, "Bunu doğrulatmak çok kolay," dedi. "Doktorun şimdiki adresi burada. Ona bir mektup yazıp geçen sene Bayan de Winter ile görüşüp görüşmediğini sorabilirim."

Albay Julyan, "Bu isteğinizi dikkate alacağını sanmam," dedi. "Hekimlikte uyulması gereken birçok kural var. Her vakanın mahremiyeti vardır, siz de biliyorsunuz. Doktordan bir şeyler öğrenmenin yegâne yolu de Winter'ın onu özel olarak ziyaret etmesi ve mevcut koşulları açıklaması olabilir. de Winter?"

Maxim pencereden içeriye döndü. "Önereceğiniz her şeyi yapmaya hazırım," dedi sakin bir sesle.

"Zaman kazanmak için, değil mi?" diye araya girdi Favell. "Yirmi dört saat içinde ne çok şey yapılabilir. Trenlere yetişirsin, gemilerle denizlere açılır, uçaklarla uçabilirsin."

Bayan Danvers bakışlarını aniden Favell'den Maxim'e yöneltti. O an anladım ki Bayan Danvers, Favell'in iddialarından haberdar değildi. Yüzündeki ifade, durumu yeni kavramaya başladığını gösteriyordu. Yüzünde şüphe vardı ve sonra merakla karışmış bir nefret ve sonra ikna olmuşluk belirtisi. Uzun ve ince elleri yine elbisesine yapıştı. Diliyle dudaklarını ıslattı. Gözlerini ayırmadan Maxim'e bakıyordu. Çok geç diye düşündüm. Artık bize bir şey yapamazdı. Olan olmuştu. Artık söyleyeceklerinin de yapacaklarının da bir önemi kalmamıştı. Olan olmuştu. Bize zarar veremezdi artık. Maxim onu fark etmedi ya da fark etti ama hiçbir belirti göstermedi. Albay Julyan ile konuşmaya devam ediyordu.

"Siz ne dersiniz," diye sordu. "Barnet'teki o adrese sabah gideyim mi? Baker'e bir telgraf çekip geleceğimi haber verebilirim."

Favell, "Tek başına gidemez," dedi kısa bir kahkaha atarak. "Bu konuda sanırım ısrar etmeye hakkım var, değil mi? Onu Detektif Welch ile birlikte gönderirseniz itirazım olmaz."

Bayan Danvers keşke bakışlarını Maxim'in üzerinden çekseydi artık. Frank de görmüştü şimdi. Şaşkın, meraklı gözlerle Bayan Danvers'ı izliyordu. Doktor Baker'ın adresini not aldığı kâğıda bir kere daha göz ucuyla baktığını gördüm. Sonra o da Maxim'e baktı. Yüzü bembeyaz kesilip kâğıdı masaya bıraktığında anladım ki o da gerçeği yavaş yavaş kavramaya başlamıştı.

Albay Julyan, "Detektif Welch'i olaya dahil etmenin gereği yok – şimdilik," dedi. Sesi değişik ve daha sertti. "Şimdilik," kelimesini kullanma şekli hoşuma gitmemişti. Ne diye bunu kullanmak zorunda hissetmişti ki kendini? Canım sıkılmıştı. "de Winter ile ben gidersem, yanından bir an olsun ayrılmazsam ve onunla beraber buraya dönersem bu sizi tatmin eder mi?" diye sordu.

Favell, Maxim'e baktı, sonra da Albay Julyan'a. Yüzündeki ifade çirkindi. İçten içe birtakım hesaplar yapıyordu. Açık mavi

gözlerinde muzaffer bir ışıltı belirmişti. "Evet," dedi yavaşça. "Evet, bu şekilde olabilir. Ama daha güvenli olsun diye ben de sizinle gelemez miyim?"

Albay Julyan, "Hayır," dedi. "Maalesef bunu sorma hakkınız var ancak gelirseniz ayık olmanız konusunda ısrarcı olurum."

Favell gülümsedi. "Bunu hiç dert etmeyin siz. Bir damla içki koymam ağzıma. Üç ay içinde Max'ı mahkûm edecek jüri kadar ayık olacağım. Ben bu Doktor Baker'ın, iddialarımı doğrulayacağını tahmin ediyorum."

Tek tek hepimize baktı ve gülmeye başladı. Galiba en sonunda o da doktora yapılacak ziyaretin önemini kavramıştı.

"Evet, sabah kaçta yola çıkıyoruz," dedi.

Albay Julyan, Maxim'e baktı. "En erken kaçta hazır olursunuz?"

"Hiç fark etmez."

"Dokuz?"

"Dokuz."

Favell, "Gece kaçmayacağını nasıl bileceğiz?" dedi. "Garaja gidip arabasına binmesi yeter."

Maxim, Albay Julyan'a dönerek, "Sözüm yeterli değil mi sizin için?" diye sordu. Albay Julyan ilk kez o an tereddüt geçirdi. Frank'e kaçamak bir bakış fırlattığını gördüm. Maxim'in yüzü kızardı. Alnındaki damarın attığını gördüm. Yavaşça, "Bayan Danvers," dedi. "Bayan de Winter ve ben yattıktan sonra kendiniz gelip kapıyı dışarıdan kilitler misiniz? Ve sabah saat yedide bizi bizzat uyandırabilir misiniz?"

"Tabii, efendim." Gözlerini hâlâ onun üstündeydi. Elbisesini elleriyle sımsıkı kavramaya devam ediyordu.

Albay Julyan, "O halde tamamdır," dedi lafı uzatmadan. "Bence bu gece konuşmamız gereken başka bir husus kalmadı. Sabah tam dokuzda buradayım. Arabanızda bana yer var mı de Winter?"

"Evet."

"Favell de kendi arabasıyla arkamızdan mı gelecek?"

Favell, "Sevgili dostum, tam arkanızdan sizi takip ediyor olacağım," dedi.

Albay Julyan yanıma gelip elimi tuttu. "İyi geceler," dedi. "Bu mesele ile ilgili olarak neler hissettiğimi biliyorsunuz. Tekrarlamama gerek yok. Mümkünse eşinizin erken yatmasını sağlayın. Uzun bir gün olacak." Elimi bir dakika kadar tuttu, sonra uzaklaştı. Gözlerime bakmaktan sakınması çok garipti. Çenemin ucuna bakıyordu konuşurken. Dışarı çıkarken Frank ona kapıyı açtı, yol gösterdi. Favell ileri uzanıp masadaki kutudan aldığı sigaralarla kendi tablasını doldurdu.

"Herhalde akşam yemeğine kalmamı istemezsiniz," dedi.

Kimse cevap vermedi. Bir sigara yaktı ve bir nefes çekip dumanını dışarı üfledi. "O halde yol üstündeki otelde sakin bir gece beni bekliyor," dedi. "Yetmezmiş gibi barmaid de şaşı. Ne gece olacak ama! Neyse, ben yarını iple çekeceğim. İyi geceler. Danny Teyzeciğim, Bay de Winter'ın kapısını kilitlemeyi unutma sakın."

Yanıma gelip elini uzattı.

Yaramaz bir çocuk gibi ellerimi arkama götürdüm. Gülüp eğilerek selam verdi.

"Ne kötü, öyle değil mi?" dedi. "Benim gibi pisliğin teki bir adam gelip bütün eğlencenizi berbat ediyor. Merak etmeyin. Gazeteler sizin hayat hikâyenizi bastıklarında ve 'Monte Carlo'dan Manderley'ye. Bir caninin genç karısının hikâyesi' gibi manşetler attıklarında çok heyecanlanacaksınız. Bir sonraki sefere iyi şanslar."

Kapıya yürüdü, pencerenin yanında duran Maxim'e el salladı. "Hoşçakal ihtiyar," dedi. "Tatlı rüyalar. O kilitli kapının ardında gecenin keyfini çıkarmaya bak." Dönüp bana bakarak bir kahkaha attı ve sonra odadan çıkıp gitti. Bayan Danvers onu takip etti. Maxim ile yalnız kalmıştık. Pencerenin yanında durmaya devam ediyordu. Yanıma gelmedi. Jasper salondan odaya

girdi. Bütün akşam dışarıda kilitli kalmıştı. İhtiyatlı adımlarla gelip eteğimin ucunu ısırdı.

Maxim'e, "Sabah seninle ben de geleceğim," dedim. "Arabaya ben de bineceğim ve seninle Londra'ya gideceğim."

Bir süre sustu. Pencereden dışarıyı seyretmeye devam ediyordu. Sonra, "Evet," dedi. Sesi duygusuzdu. "Evet, birbirimizden ayrılmamalıyız."

Frank tekrar odaya geldi. Girişte durdu. Eli kapının tokmağındaydı. "Gittiler," dedi. "Favell ve Albay Julyan. Gitmelerini izledim."

"Tamamdır, Frank," dedi Maxim.

"Yapabileceğim bir şey var mı? Herhangi bir şey? Herkese telgraf çekeyim, işleri organize edeyim. Yapabileceğim bir şey çıkarsa diye bu gece uyumayacağım. Baker'a da o telgrafı çekmeyi unutmuyorum bu arada tabii."

"Sen merak etme," dedi Maxim. "Yapabileceğin bir şey yok – şimdilik. Yapabileceğin çok şey olabilir – yarından sonra. Vakti geldiğinde bunları birlikte konuşuruz. Şimdi bir arada olmak istiyoruz. Bizi anlıyorsun, değil mi?"

"Evet, tabii ki."

Eli kapının tokmağında bir an için durdu. "İyi geceler," dedi.

"İyi geceler."

Çıkıp kapıyı arkasından kapatınca Maxim yanıma, şöminenin önüne geldi. Kollarımı açıp ona uzattım. Bir çocuk gibi kollarıma geldi. Kollarımın arasına aldım, sarıldım. Uzun bir süre hiçbir şey konuşmadık. Ona Jasper'a sarılır gibi sarıldım, rahatlattım. Sanki Jasper kendini bir şekilde yaralamış da acısını dindirmem için bana gelmiş gibi.

"Ben arabayı kullanırken sen de yanımda otursun."

"Evet."

"Julyan bunu mesele yapmaz."

"Yapmaz."

"Yarın gece de beraberiz. Hemen bir şey yapamazlar. Belki yirmi dört saat beklerler."

"Beklerler."

"Artık o kadar katı değiller. İnsanlarla görüşmene izin veriyorlar. Ve her şey çok uzun sürüyor. Elimden gelirse Hastings'i isteyeceğim. Adam, en iyisidir. Hastings veya Birkett. Babam, Hastings'i tanırdı."

"Peki."

"Ona gerçeği söylemem gerekecek. Onlar için işleri kolaylaştırır. Nerede durduklarını bilirler."

"Peki."

Kapı açıldı. Frith odaya girdi. Maxim'i uzaklaştırdım kendimden. Dik ve olağan bir şekilde durdum, saçımı düzelttim.

"Hanımefendi, üzerinizi değiştirecek misiniz, yoksa yemeği hemen servis edelim mi?"

"Hayır, Frith. Değiştirmeyeceğiz. Bu gece değil," dedim.

"Peki, efendim."

Kapıyı açık bıraktı. Robert içeri girdi ve perdeleri çekmeye başladı. Yastıkları, kanepeyi düzeltti, masadaki kitap ve gazeteleri toparladı. Viski soda ile kirli kül tablalarını aldı. Manderley'de geçirdiğim her günün akşamında onun bu işleri bir ritüel gibi yapmasına tanık olmuştum. Ne var ki bu akşam sanki bu sıradan işler daha özel bir anlam kazanmış gibiydi. Sanki bu anlar sonsuza dek aklımda kalacak bir hatıra olacak, çok uzun zaman sonra, bir gün "O ânı çok iyi hatırlıyorum," diyecektim.

Sonra Frith içeri girip bize yemeğin hazır olduğunu haber verdi.

O akşamın her bir ayrıntısı aklımda. Kâselerdeki buz gibi et suyunu, dilbalığı filetosunu ve sıcak kuzu budunu unutmadım.

Arkasından gelen karamelli tatlıyı, o keskin lezzeti unutmadım.

Gümüş şamdanlara yeni mumlar konulmuştu. Beyaz, ince ve çok uzun mumlardı. Kasvetli akşama karşı buradaki perdeler de kapatılmıştı. Yemek odasında oturup bahçeye bakmamak garip bir duyguydu. Sonbaharın başı gibiydi.

Kütüphanede kahvemizi içerken telefon çaldı. Bu sefer telefona ben baktım. Telefonun öteki ucunda Beatrice vardı. "Sen misin?" diye sordu. "Bütün akşam size ulaşmaya çalıştım. İki keresinde de meşguldü."

"Çok özür dilerim. Kusura bakma lütfen."

"İki saat kadar önce akşam gazeteleri geldi. Mahkemenin kararı Giles için de benim için de büyük bir şok oldu. Maxim ne diyor?"

"Sanırım herkes için büyük bir şok oldu."

"Ama hayatım, bu iş çok saçma. Rebecca niye kalkıp intihar etsin ki? Dünyada intihar edecek en son kişi. Bir dolap dönüyor ama ne?"

"Bilemiyorum."

"Maxim ne düşünüyor? Sahi nerede o?"

"Birileri gelmişti buraya. Albay Julyan ve diğerleri. Maxim çok yorgun. Yarın da Londra'ya gidiyoruz."

"O niye?"

"Mahkemenin kararı ile ilgili bir mesele. Anlatması zor biraz."

"Karara itiraz etmelisiniz. Saçma. Çok saçma hem de. Maxim için de çok kötü. Böyle halkın diline düşmek. Çok etkilenecek bu durumdan."

"Öyle," dedim.

"Albay Julyan herhalde bir şeyler yapacaktır, değil mi?" diye sordu. "Sulh hâkimi ne de olsa. Sulh hâkimleri neye yarar? Lanyon'dan ihtiyar Horridge kafayı sıyırmış olmalı. Rebecca'nın intihar sebebi neymiş ki? Hayatımda daha aptalca bir şey duymadım ben. Biri Tabb'in aklını başına getirmeli. Teknedeki deliklerin kasten yapılıp yapılmadığını nasıl bilebi-

lir? Giles, onların kayalara çarpma sonucunda açılmış olabileceğini söylüyor."

"Onlar pek öyle düşünmüyor."

"Keşke ben de orada olsaydım. Söz almak için ısrarcı olurdum. Kimse kılını kıpırdatmamış gibi. Maxim çok mu kötü?"

"Yorgun. Hiç bu kadar yorulduğunu görmemiştim."

"Keşke ben de Londra'ya gelip size katılabilsem. Ama nasıl olacak bilmiyorum ki. Roger'ın ateşi otuz dokuz. Zavallı çocuk. Tuttuğumuz hemşire de salağın teki çıktı. Çocuk, kadından nefret ediyor. Onu bırakmam mümkün değil."

"Tabii ki bırakmamalısın. Aklından bile geçirme."

"Londra'nın neresine gideceksiniz?"

"Bilmiyorum. Orası pek belli değil."

"Maxim'e de ki o kararın değişmesi için bir şeyler yapmaya çalışsın. Aile için çok kötü bir şey bu. Buradaki herkese söylüyorum, bu tam bir kepazelik diyorum. Rebecca asla kendini öldürmüş olamaz. O karakterde biri değildi. Hâkime mektup yazmayı düşünüyorum."

"Çok geç," dedim. "En iyisi oluruna bırakmak. Bir yararı olmaz."

"Bu işteki aptallık canımı fena sıkıyor. Bize göre o delikler kayalar tarafından değil de kasten açılmışsa, bunu yapan ancak serserinin biri falan olabilir. Belki de bir komünist. Bir sürü komünist var etrafta. Tam da bir komünistin yapacağı türden bir iş."

Maxim kütüphaneden bana seslendi. "Onu başından savamaz mısın? Ne konuşuyor bu kadar?"

Çaresiz bir sesle, "Beatrice?" dedim. "Ben seni Londra'dan aramaya çalışırım."

"Bizim Dick Godolphin ile görüşsem işe yarar mı acaba? Sizin oranın milletvekilidir. Onu çok iyi tanırım. Maxim'den çok benimle yakındır. Giles ile beraber Oxford'da okudular. Maxim, Dick'e telefon açıp kararı değiştirmesini rica etmemi ister mi

acaba, bir sorsana. Maxim'e bu komünist işi hakkında ne düşündüğünü de sor."

"Yararı yok," dedim. "Artık bir işe yaramaz. Lütfen, Beatrice. Hiçbir şey deneme, hiçbir şey yapma. İşleri çok daha kötü bir hale getirir bunlar. Rebecca'nın intihar etmek için bizim bilmediğimiz bir gerekçesi olabilir. Ve bence komünistler gidip teknelerin dibine delik açmazlar. Neye yarar ki bunu yapmak? Beatrice, ne olursun, sen bu konuya karışma."

Çok şükür bugün bizimle beraber değildi. En azından bunun için şükür edebilirdim. Tanrı'ya. Telefonda bir cızırtı vardı. Beatrice'in bağırdığını duydum. "Alo, alo? Hattı kesmeyin. Santral?" Ve sonra bir klik ve sessizlik.

Yorgun ve kaskatı bir halde kütüphaneye döndüm. Birkaç dakika sonra telefon tekrar çalmaya başladı. Hiçbir şey yapmadım. Çalmaya devam etti. Maxim'in ayaklarının dibine oturdum. Hâlâ çalıyordu. Kıpırdamadım. Neden sonra sustu. Sanki sinirle kapatılmış gibiydi. Şöminenin üzerindeki saat onu vurdu. Maxim bana sarıldı, yerden kaldırdı. Daha önce hiç öpüşmemiş suçlu sevgililer gibi ateşli ve ümitsiz bir şekilde öpüşmeye başladık.

26

Sabah saat altıyı biraz geçe uyanıp pencereye gittiğimde, bir çiy örtüsünün çimenleri bir buz tabakası gibi kaplamış olduğunu, beyaz bir sisin bir kefen gibi ağaçları sardığını gördüm. Havada bir serinlik, hafif, taze bir rüzgâr ve sonbaharın soğuk ve sakin kokusu vardı.

Pencerenin yanında diz çöküp gül bahçesine baktım. Çiçekler başlarını eğmişlerdi. Taçyaprakları geceki yağmurdan kararmış, hırpalanmış. Gece yaşadığımız olaylar çok uzak ve gerçekdışı görünüyor. Burada, Manderley'de yeni bir gün başlarken dertlerimiz, bahçe sakinlerinin hiç umurunda değil. Küçük bir karatavuk bahçede oradan oraya koşuyor, ara sıra durup sarı gagasıyla yeri eşeliyor. Bir ardıçkuşu da kendi işine bakıyor, iki büyük kuyruksallayan kuşu birbirinin peşinden gidiyor, küçük bir serçe sürüsü heyecanla oradan oraya uçuyor. Martının biri havada, sessiz ve tek başına, asılı duruyor. Derken kanatlarını açıp bahçenin arkasından koruya ve oradan Mutlu Vadi'ye bırakıyor kendini. Günlük olaylar normal seyrinde devam ediyor. Kaygılarımızın, korkularımızın bunu değiştirmesine olanak yok. Birazdan bahçıvanlar bahçeye gelir, bahçe ve patikalardaki ilk yaprakları, araba yolundaki taşları süpürmeye başlarlar. Evin

arkasındaki avludan kovaların çıkardığı metalik sesler yükselir az sonra. Hortum açılır, araba yıkanır. Küçük bulaşıkçı kız, açık kapıdan avludaki adamlarla sohbet etmeye başlar birazdan. Havayı sıcak, çıtır pastırmanın kokusu sarar. Hizmetçiler, pencereleri ve perdeleri açarak evi dış dünya ile buluştururlar.

Köpekler sepetlerinden esneyip gerinerek çıkar, taraçaya gelir, pusun arasından kendilerine ulaşan ilk güneş ışınlarına gözlerini kısarak bakarlar. Robert kahvaltı masasını hazırlar, dumanı tüten yağlı pideleri, yumurta sepetini, balla, reçel ve marmelatla dolu cam kâseleri, şeftali tabağını, çiçekleri hâlâ üzerinde duran, seradan yeni toplanmış mor üzüm salkımlarını getirir.

Hizmetçiler sabah odasını, misafir odasını süpürüyorlar. Uzun pencereler açılmış, içeriye temiz hava giriyor. Bacalardan döne döne ince bir duman yükseliyor. Sonbahar sisi ağır ağır çekiliyor ve ağaçlar ve dere kıyısı ve koru, tekrar şekle bürünüyor. Vadinin aşağısında deniz, tepesindeki güneşin ışıklarıyla göz kamaştırıyor. Fener, burnun üzerinde dimdik yükseliyor.

Manderley'nin huzuru. Sükûnet ve güzelliği. Bu duvarların arasında kimler ömür sürmüş, ne tür dertler, sıkıntılar, huzursuzluklar, acılar, üzüntüler yaşanmış, ne kadar gözyaşı dökülmüşse olursa olsun, bunlar Manderley'nin huzur ve güzelliğini bozmaya yetmemişti. Solan çiçekler gelecek sene yine açacaktı. Aynı kuşlar yuva yapacak, aynı ağaçlar yine çiçeklenecekti. Havada yine o eski, garip küf kokusu olacak, arılar gelecek, cırcırböcekleri ve balıkçıllar derin ve karanlık koruda yuvalarını yapacaklardı. Kelebekler, bahçede o çılgın danslarını sergileyecek, örümcekler arapsaçına benzeyen ağlarını örecekler ve küçük, ürkek tavşanlar, fundaların arasından yüzlerini çıkarıp merakla etrafa bakacaklardı. Leylaklar ve hanımelleri de olacaktı tabii ve yemek odası penceresinin altında yavaş ve kendinden emin açılan beyaz manolya tomurcukları. Manderley'ye kimse zarar veremezdi. Dalgalar körfezin küçük beyaz çakıllarına vurup kı-

rılır ve geri çekilirken o, büyülü bir şey gibi bir çukurun içinde, ağaçların korumasında, güven içinde sonsuza dek duracaktı.

Maxim uyumaya devam ediyordu. Kaldırmadım. Önümüzde bizi zor ve uzun bir gün bekliyordu. Yollar, telgraf direkleri, akan trafiğin monotonluğu, Londra'nın kalabalığı. Yolculuğumuzun sonunda bizi neyin beklediğini bilmiyorduk. Gelecek belirsizdi. Londra'nın kuzey mahallelerinden birinde bizi hiç tanımayan, Baker adlı biri vardı ve bu adam geleceğimizi avucunun içinde tutuyordu. Yakında o da uyanacak, gerinecek, esneyecek ve günlük işlerini yapmaya koyulacaktı. Kalkıp banyoya girdim. Küvete su doldurmaya başladım. Benim için bu hareketler, Robert'ın dün akşam kütüphaneyi toplamasıyla aynı öneme sahipti. Bunları daha önceleri mekanik olarak yapıyordum. Ama şimdi banyo süngerini suya düşürmemin, sıcak radyatörden aldığım havluyu sandalyenin üzerine yayışımın, küvete yatıp suyun vücudumun üzerinden akışını hissedişimin özünde bir bilinçlilik durumu vardı. Yaşadığım her an çok değerliydi. İçinde bir sona erişin özünü barındırıyordu. Yatak odasına dönüp giyinmeye başladığımda kapıda yumuşak bir ayak sesi duydum. Ayak sesi kapının hemen dışında durdu. Sonra bir anahtarın kilide sokulup çevrildiğini duydum. Kısa bir süre sessizlik oldu. Sonra ayak sesleri kapıdan uzaklaştı. Gelen, Bayan Danvers idi.

Unutmamıştı. Aynı sesi gece kütüphaneden yatak odasına geldikten sonra da işitmiştim. Kapıyı çalmamış, geldiğini haber vermemişti. Sadece ayak sesleriyle anahtarın çevrilme sesini duymuştum. Bu, beni gerçeğe ve bizi bekleyen geleceğe geri taşımıştı.

Giyindim. Gidip Maxim'in küvetinin musluklarını açtım. Clarice çayımızı getirdi. Maxim'i uyandırdım. Başta bana şaşkın bir çocuk gibi baktı, sonra kollarını ileri uzattı. Çayımızı içtik. Kalkıp banyoya gitti. Ben de sistemli bir şekilde eşyalarımı valize doldurmaya başladım. Londra'da gecelememiz gerekebilirdi.

Maxim'in verdiği saç fırçalarını, geceliğimi, sabahlığımı, terliklerimi, ayakkabılarımı ve elbisemi koydum. Gardırobun arkasından çekip çıkardığım valizim bana çok yabancı gelmişti. Son kullandığım günden bugüne çok uzun bir zaman geçmiş gibiydi ama aslında hepsi hepsi dört ay olmuştu. Calais'de taktıkları gümrük etiketi hâlâ üzerindeydi. Ceplerinden birinde Monte Carlo'daki gazinoda düzenlenen konserin bileti duruyordu. Buruşturup çöp sepetine attım. Bir başka çağa, bir başka dünyaya aitti. Sahipleri gittiğinde odalar nasıl görünüyorsa yatak odam da şimdi öyle görünmeye başlamıştı. Tuvalet masası, fırçalarım olmadan çok çıplak görünüyordu. Yerde ambalaj kâğıtları ve eski bir etiket vardı. Üzerinde uyuduğumuz yatakları şimdi ürkütücü bir boşluk kaplamıştı. Havlular, buruşturulup banyonun zeminine atılmıştı. Gardıropların kapıları ardına kadar açıktı. Tekrar yukarı çıkmamak için şapkamı başıma geçirdim ve çantamı, eldivenlerimi ve valizimi aldım. Unuttuğum bir şey kalmış mı diye odaya bakındım. Sis dağılmak üzereydi. Güneş zorlayarak kendine bir yol bulmuş, halının üzerine desenler çizmekteydi. Koridorun ortasına kadar gelmiştim ki içimi, dönüp odama tekrar bakmamı buyuran garip, esrarengiz bir his kapladı. Düşünmeden odaya geri döndüm, açık duran gardıroba, boş yatağa ve masadaki çay tepsisine baktım. Gözlerimi ayırmadan, beynime görünüşlerini sonsuza dek kazıyarak, beni neden bu kadar etkilediklerini, hüzünlendirdiklerini düşünerek uzun uzun baktım. Gitmemi istemeyen çocuklar gibiydiler.

Dönüp çıktım, kahvaltı için alt kata indim. Yemek odası soğuktu. Güneş pencerelere ulaşmamıştı henüz. Dumanı tüten kahve ve insanın gücünü kuvvetini geri kazandıran pastırma için minnettardım. Maxim ile beraber sessizce kahvaltımızı yedik. Ara sıra saate bakıyordu. Robert'ın valizleri salona koyduğunu duydum. Sonra da ön kapıya getirilen arabanın sesini.

Taraçaya çıktım. Yağmur havayı temizlemişti. Çimenlerden taze ve tatlı bir koku yayılıyordu. Güneş biraz daha yükselince

hava güzelleşecekti. Öğle yemeğinden önce vadide yaptığımız yürüyüşler, sonrasında gazetemizi, kitabımızı alıp kestane ağacının altına oturmalarımız geçti aklımdan. Bir dakika boyunca gözlerimi kapadım ve güneşin yüzümdeki, ellerimdeki sıcaklığını hissettim doya doya.

Maxim'in evden bana seslendiğini duydum. Yanına gittim. Frith ceketimi tuttu. Bir başka arabanın daha geldiğini duydum. Gelen, Frank idi.

"Albay Julyan bizi demir kapıda bekliyor," dedi. "Eve kadar çıkmayı gereksiz buldu."

Maxim, "Peki," dedi.

"Ben bütün gün ofiste oturup telefonunuzu bekleyeceğim. Baker ile görüştükten sonra beni yanınıza, Londra'ya çağırmak istersiniz belki."

"Evet. Olabilir."

Frank, "Saat tam dokuz. Vakit geldi," dedi. "Sizin için de iyi olacak. Gezmiş olacaksınız."

"Evet."

"Bayan de Winter, umarım çok yorulmazsınız. Sizin için uzun bir gün olacak."

"Dayanırım," dedim. Kulakları düşmüş, sitemli gözlerle ayaklarımın dibinde duran Jasper'a baktım.

"Jasper'ı ofise götürür müsün?" dedim. "Çok acıklı bir hali var."

"Evet, tabii ki."

Maxim, "Biz artık yola koyulalım," dedi. "İhtiyar Julyan sabırsızlanıyordur. Hadi bakalım, Frank."

Maxim'in yanına oturdum. Frank kapıyı kapattı.

"Telefon edeceksiniz, değil mi?" diye sordu.

"Evet, ederiz tabii."

Dönüp eve baktım. Frith merdivenlerin en üst basamağında duruyordu. Robert da hemen arkasındaydı. Hiç sebep yokken gözlerim doldu birden. Başımı çevirdim, kimse görmesin diye

yerde duran çantamla oynamaya başladım. Sonra Maxim arabayı çalıştırdı ve dönüp araba yoluna girdik ve ev gözden kayboldu.

Demir kapıda durup Albay Julyan'ı aldık. Arkaya oturdu. Beni görünce işkillendi.

"Uzun bir gün olacak," dedi. "Keşke siz yorulmasaydınız. Ben eşinize göz kulak olurdum."

"Gelmek istedim," dedim.

Bu konuda başka bir şey söylemedi. Koltuğun köşesine doğru yaslandı. "Pekâlâ. Nasıl isterseniz," dedi.

Maxim, "Öyle," dedi.

"Favell denen şu adam, bizi dört yoldan alacağını söyledi. Orada değilse beklemeye gerek yok. Onsuz daha rahat oluruz. İnşallah herif uyuyakalmıştır."

Dört yola vardığımızda yeşil renkli, uzun gövdeli arabasını gördüm. Umutlarım boşa çıkmıştı. Zamanında gelemeyeceğini ummuştum. Favell direksiyon başında oturuyordu. Şapkasızdı. Sigara içiyordu. Bizi görünce sırıttı, el salladı. Önümüzdeki yolculuk için koltuğuma yerleştim, elimi Maxim'in dizine koydum. Saatler geçti. Kilometreler geride kaldı. Bir tür sarhoşluk hali önümdeki yola bakıyordum. Albay Julyan arkada ara sıra uyukluyordu. Zaman zaman dönüp arkaya bakıyor, ağzı açık, başı yastıkların üzerinde yuvarlanır halde kestiriyordu. Yeşil araba ile çok yakın gidiyorduk. Bazen öne çıkıyor, bazen geride kalıyordu. Ama birbirimizi hiç kaybetmedik. Saat birde, bir kasabanın ana yolu üzerindeki eski moda otellerden birinde öğle yemeği yemek üzere durduk. Albay Julyan menüde ne varsa hepsini sipariş etti. Çorba ve balıkla başlayıp, rosto ve Yorkshire pudingi ile devam etti. Maxim ile ben de soğuk jambon ve kahve aldık.

İçimden bir ses Favell'in bizimle birlikte yemek salonuna geleceğini söylüyordu ama dışarı çıktığımızda onun arabasının yolun karşı tarafındaki bir kafenin önünde durduğunu gördüm. Bizi pencereden görmüş olmalı ki üç dakika içinde yine peşimize düşmüştü.

Saat üç civarında Londra'nın banliyö mahallelerine ulaştık. O an yorulduğumu, gürültünün, trafiğin beynimin içinde uğuldadığını fark ettim. Londra'da da hava sıcaktı. Sokaklarda ağustosun yorgun ve tozlu manzarası hâkimdi ve yapraklar, ağaçların dallarında cansız duruyorlardı. Bizim yaşadığımız fırtına buraya uğramamış gibiydi. Yağmur yoktu burada.

İnsanlar pamuk elbiseler içinde oradan oraya gidiyorlardı. Erkekler şapkasızdı. Havada atık kâğıt, portakal kabuğu, ayak ve yanmış kuru yaprak kokusu vardı. Otobüsler ağır ağır ilerliyor, taksiler aynı yavaşlıkla âdeta emekleyerek gidiyordu. Ceketim ve eteğimin üzerime yapıştığını, çoraplarımın tenime battıklarını hissettim.

Albay Julyan yerinde doğruldu, camdan dışarı bakıp, "Burada hiç yağmamış," dedi.

"Öyle," diye karşılık verdi Maxim.

"Ama iyi bir yağmur lazım buraya. Öyle görünüyor."

"Evet."

"Favell'den yakamızı kurtaramadık bir türlü. Hâla peşimizde."

"Evet."

Dış mahallelerdeki alışveriş merkezleri çok kalabalık görünüyordu. Bebek arabasında ağlayan çocuklarıyla yorgun kadınlar vitrinlere bakıyor, işportacılar bağırıyor, oğlanlar kamyonların arkasına takılıyorlardı. Çok fazla insan, çok fazla gürültü vardı. Havada bir sıkıntı, yorgunluk ve tükenmişlik vardı.

Londra'nın içindeki yolculuğumuz hiç bitmeyecekmiş gibi geldi. Yol tekrar açılıp rahatladığında, Hampstead'in dışındaydık ve o zaman beynimin içinde davul gibi çalan bir ses ve gözlerimde bir yanma hissettim.

Maxim çok yorgun mu acaba diye düşündüm. Yüzü solgundu. Gözlerinin altına gölgeler oturmuştu ama hiçbir şey söylemedi. Albay Julyan arkada esneyip duruyordu. Ağzını kocaman açtı, sesli bir şekilde esnedi ve sonrasında derin bir soluk verdi.

Bunu her birkaç dakikada bir yapıyordu. Anlamsız bir rahatsızlık çöktü üstüme. Arkaya dönüp, "Kes artık," diye bağırmamak için kendimi nasıl zaptedeceğimi bilemiyordum.

Hampstead'i geçince ceket cebinden büyük ölçekli bir harita çıkarıp Maxim'e Barnet tarafına giden yolu tarif etmeye başladı. Yol açıktı. Yol üstünde bize kılavuzluk yapan işaret levhaları vardı ama o yoldaki her dönemeci ve sapağı göstermeye devam ediyordu. Eğer Maxim bir tereddüt geçirirse pencereyi indirip yoldan geçen birine soruyordu.

Barnet'e gelince Maxim'i iki dakikada bir durdurmaya başladı. "Roselands adında bir evi arıyoruz. Nerede biliyor musunuz? Emekli doktor Baker'a ait. Emekli olup buraya yerleşmiş," diye yoldan geçen birine soruyordu. Sorduğu kişi bir an için kaşlarını çatıyor, şaşkınlığı ve cevabı bilmediği yüzünden okunuyordu.

"Doktor Baker mı? Doktor Baker diye birini tanımıyorum. Kilisenin yanında Rose Cottage diye bir ev vardı ama orada Bayan Wilson adında biri yaşıyor."

Albay Julyan, "Hayır, Roselands'i arıyoruz. Doktor Baker'ın evini," dedikten sonra devam ettik ve bir bakıcı ile bebek arabasının önünde durduk. "Roselands ne tarafta, biliyor musunuz?"

"Maalesef. Biz de buraya yeni taşındık."

"Doktor Baker'ı tanıyor musunuz?"

"Doktor Davidson. Doktor Davidson'ı tanıyorum ben."

"Hayır, bize Doktor Baker lazım."

Maxim'e baktım. Çok yorgun görünüyordu. Ağzı kaskatıydı. Favell toz içinde kalmış yeşil arabasıyla arkamızdan ağır ağır geliyordu.

Nihayet bize evi bir postacı gösterdi. Dörtgen biçimli, sarmaşıkların kapladığı, kapısında isim olmayan ve önünden iki kez geçtiğimiz bir evdi. Refleks olarak çantama uzanıp pudra ponponuyla yüzüme pudraladım. Maxim arabayı dışarıya, yolun kenarına çekti. Kısa araba yoluna girmedi. Birkaç dakika sessizce oturduk.

Albay Julyan, "İşte geldik," dedi. "Saat tam beşi on iki geçiyor. Onları tam çay saatinin ortasında yakalayacağız. Biraz daha bekleyelim."

Maxim bir sigara yaktı. Sonra elini bana uzattı. Konuşmadı. Albay Julyan'ın haritasını katladığını duydum.

"Londra'ya hiç girmeden dosdoğru gelebilirmişiz," dedi. "Bize en az kırk dakika kazandırırdı. İlk üç yüz kilometrede çok iyi geldik. Chiswick'ten sonraki kısımda oyalandık esas."

Bir çırak bisikletiyle, ıslık çalarak yanımızdan geçti. Bir otobüs köşede durdu. İki kadın indi. Bir yerlerde bir kilisenin saati çeyrek geçeyi duyuruyordu. Arkamızdaki arabasında oturan Favell'in arkasına yaslanarak bir sigara yaktığını gördüm. İçimde sanki hiçbir duygu yoktu. Öylece oturmuş, bir önemi olmayan küçük şeyleri izliyordum. Otobüsten inen iki kadın yolda yürüyorlardı. Çırak köşeyi dönüp gözden kayboldu. Yolun ortasına konmuş bir serçe yeri gagalıyordu.

"Bu adam, Baker pek bahçe işlerinden anlamıyor galiba," dedi Albay Julyan. "Şu çalılara bakın. Duvarı geçmiş boyları. Hemen budanmaları lazım." Haritayı katlayıp cebine koydu. "Emekli olunca yaşamak için garip bir yer. Ana yola yakın ve civardaki evler buraya yukarıdan bakıyor. Kendim dert etmem. İnşaattan önce güzel bir yerdi herhalde. Yakınlarda iyi bir golf sahası vardır illa ki."

Bir süreliğine sustu. Sonra kapıyı açtı, aşağı indi. "Evet, de Winter? Ne yapıyoruz?"

"Ben hazırım."

İndik. Favell da hemen yanımıza geldi.

"Ne beklediniz bu kadar? Korktunuz mu?"

Sorusuna kimse cevap vermedi. Garip, uygunsuz bir kafile halinde araba yolundan yürüyerek ön kapıya ulaştık. Evin arkasında bir tenis kortu olduğunu gördüm. Top sesleri geliyordu ayrıca. Bir erkek çocuk bağırıyordu. "Kırk-on beş, otuz değil. Dışarı attığını unuttun mu salak?"

Albay Julyan, "Çaylarını bitirmişlerdir herhalde," dedi.

Bir an için duraksadı, Maxim'e baktı. Sonra zile bastı.

Zil evin iç kısımlarında bir yerlerde çaldı. Uzunca bir süre bekledik. Kapıyı çok genç bir hizmetçi açtı. Karşısında birden o kadar çok insanı görünce korktu.

Albay Julyan, "Doktor Baker?" diye sordu.

"Evet, efendim, içeri buyurun."

Biz içeri girerken o, holün sol tarafında kalan bir kapıyı açtı. Misafir odası olmalıydı. Yazın pek kullanılmıyordu herhalde. Duvarda esmer bir kadının portresi asılıydı. Kadın, Bayan Baker olabilir mi diye geçirdim aklımdan. Koltuk ve kanepelerin üzerindeki örtüler yeni ve parlaktı. Şöminenin üstünde yuvarlak, güler yüzlü iki oğlan çocuğunun fotoğrafları duruyordu. Pencerenin yanında, köşede büyük bir radyo vardı. Arkasından kablolar ve anten uzuyordu. Favell duvardaki portreyi inceliyordu. Albay Julyan boş şöminenin önünde durdu. Maxim ve ben pencereden bakıyorduk. Bir ağacın altında şezlong vardı ve üstünde yatan kadının başının arkası görülüyordu. Tenis kortu köşede olmalıydı. Çocukların birbirlerine bağırdıkları duyuluyordu. Çok yaşlı bir İskoç teriyeri orta yerde oturmuş kaşınıyordu. Orada yaklaşık beş dakika bekledik. Sanki bir başkasının hayatını sürüyormuşum da bu eve de bir hayır derneği için bağış toplamaya gelmiştim. Bildiğim hiçbir şeye benzemiyordu bu durum. İçimde en küçük bir his, bir acı yoktu.

Derken kapı açıldı, bir adam içeri girdi. Orta boylu, uzun yüzlü, sivri çeneli biriydi. Sarı saçlarına yer yer aklar düşmüştü. Gömlek ve lacivert bir ceket giymişti.

"Kusura bakmayın, sizi beklettim," dedi. Kalabalık bir ziyaretçi grubunu karşısında gören hizmetçi gibi o da biraz şaşkındı. "Yukarı çıkıp elimi yüzümü yıkadım. Kapı çaldığında tenis oynuyordum da. Oturun lütfen." Bana döndü. En yakındaki koltuğa oturup bekledim.

Albay Julyan, "Doktor Baker, biraz çat kapı geldik. Sizi

böyle rahatsız ettiğimiz için özür dilerim," dedi. "Adım Julyan. Bu, Bay de Winter, eşi Bayan de Winter ve Bay Favell. Bay de Winter'ın fotoğraflarını son zamanlarda gazetelerde de görmüş olabilirsiniz."

"Ah, evet. Evet sanırım gördüm. Bir soruşturma mı ne yapılıyordu, değil mi? Karım merakla takip ediyor gelişmeleri."

Favell öne çıkarak, "Jürinin verdiği karar intihar yönünde oldu," dedi. "Ama bu kesinlikle mümkün değil. Bayan de Winter benim kuzinim olur. Onu çok iyi tanırdım. Böyle bir şeye asla kalkışmadı ve üstüne üstlük intihar etmesini gerektirecek hiçbir gerekçesi yoktu. Bizim merak ettiğimiz, öldüğü gün ne sebeple kalkıp sizi ziyaret ettiği."

Maxim araya girerek, "Bu konuyu bana ve Julyan'a bırakırsan daha iyi olur," dedi. "Doktor Baker'ın senin neden bahsettiğini anlamadığı belli."

Kaşlarının arasında bir çizgi beliren ve ilk baştaki nazik gülümsemesi dudaklarında donup kalan doktora döndü. "Vefat eden eşimin kuzeni, mahkemede verilen karardan hoşnut değil," dedi. "Bugün buraya gelmememizin nedeni, adınızı ve eski muayenehanenizin telefon numarasını eşimin not defterine bulmuş olmamızdır. Görünen o ki Londra'da geçirdiği son günde sizden randevu almış ve randevusuna da saat ikide gelmiş. Bunu siz de doğrulayabilir misiniz?"

Doktor Baker büyük bir dikkatle dinliyordu. Ama Maxim sözünü tamamladığında hayır anlamında başını salladı. "Çok üzgünüm ama sanırım bir hata yapıyorsunuz. de Winter adını mutlaka hatırlardım. Bugüne kadar de Winter adında bir hanımı hiç muayene etmedim ben."

Albay Julyan not kutusunu çıkarıp ona Rebecca'nın defterinden kopardığı sayfayı verdi. "İşte, bakın. Burada yazılı. Baker, saat iki. Yanında da büyük bir çarpı var. Randevusuna gittiğini gösteriyor. İşte telefon numarasının bağlı olduğu adres. Museum 0488."

Doktor Baker kâğıda baktı. "Tuhaf. Çok tuhaf gerçekten. Evet numara dediğiniz gibi doğru."

Albay Julyan, "Size sahte bir isimle gelip muayene olmuş olabilir mi?" dedi.

"Yani evet, bu mümkün olabilir. Öyle yaptı belki de. Ama bu biraz sıradışı bir durum. Hastalarımı böyle davranmaya teşvik etmem asla. İnsanların bize böyle muamele etmelerinin mesleğimiz açısından hiçbir yararı yoktur."

"Size gelen hastaların kayıtlarını tutuyor musunuz?" diye sordu Albay Julyan. "Bunu sormanın doğru olmadığını biliyorum ama olağanüstü koşullar söz konusu. Sizinle görüşmesinin dosyaya ve hanımefendinin intiharına ışık tutabileceğine inanıyoruz."

Favell, "Öldürülmesine," dedi.

Doktor Baker kaşlarını kaldırıp soru soran gözlerle Maxim'e baktı. "Meselenin böyle bir boyutu olduğunu bilmiyordum," dedi usulca. "Sizi çok iyi anlıyorum. Yardım etmek için elimden geleni yaparım. Bana birkaç dakika müsaade ederseniz gidip dosyalarıma bakayım. Yıl boyunca muayene edilen tüm hastaların ve onlara önerilen tedavilerin bir kaydının olması lazım. Siz lütfen sigara alın. Şeri için çok erken sanırım?"

Albay Julyan ve Maxim başlarını salladı. Sanırım Favell bir şey diyecektim ama ağzını açmaya fırsat bulamadan Doktor Baker dışarı çıktı.

Albay Julyan, "Düzgün birine benziyor," dedi.

Favell, "Bize niye viski soda ikram etmiyor?" diye sordu. "Herhalde saklıyor. Onun hakkında pek fazla düşünmedim. Bize yardım edeceğine inanmıyorum."

Maxim hiçbir şey söylemedi. Korttan tenis toplarının sesi geliyordu. İskoç teriyeri havlıyordu. Bir kadın ona susmasını söyledi. Yaz tatilleri. Baker çocuklarıyla oyun oynuyordu. Günlük hayatlarının akışını bozmuştuk. Şöminenin üstünde altın bir saat, cam bir muhafazanın içinde çok hızlı ve gürültülü bir

şekilde çalışıyordu. Saatin yanındaki bir kartpostalda Leman Gölü'nün bir fotoğrafı görülüyordu. Baker'ların İsviçre'de dostları vardı demek ki.

Doktor Baker büyük bir defter ve dosyalarla yanımıza döndü. Elindekileri masaya koydu. "Geçen yılın kayıtlarını getirdim," dedi. "Taşındığımızdan bu yana onlara bakmamıştım. Malum, daha altı ay önce emekli oldum." Defteri açıp sayfaları incelemeye başladı. Büyülenmiş bir halde onu seyrediyordum. Aradığı yeri buldu. Anlar, saniyeler içinde anlaşılacaktı her şey. "Yedi, sekiz, on," diye mırıldandı. "Hiçbir şey yok burada. On ikinci mi demiştiniz? Saat iki mi?" Hah!"

Hiçbirimiz kıpırdamadık. Hepimiz onun yüzüne bakıyorduk.

"On ikinci sırada, saat ikide Bayan Danvers adında biri gelmiş."

"Danny mi? Ne alaka?.." dedi Favell. Ama Maxim onun sözünü kesti.

"Sahte bir isim vermiş demek ki. En baştan beri belliydi. Şimdi hastanızı hatırladınız mı, Doktor Baker?"

Fakat Doktor Baker dosyalarını araştırmaya başlamıştı bile. Parmaklarının D harfi yazılı cebe girdiğini gördüm. Hemen buldu aradığını. Kendi el yazısını hızla gözden geçirdi. "Evet, Bayan Danvers. Şimdi hatırlıyorum."

"Uzun, zayıf, esmer, çok güzel bir kadın," dedi Albay Julyan kısık bir sesle.

"Evet," dedi Doktor Baker. "Evet."

Dosyaları okudu. Sonra onları kılıflarına geri koydu. "Siz de biliyorsunuz ki," dedi Maxim'e bakarak, "bu durum meslek ahlakı ile bağdaşmıyor. Bizler hastalarımıza bize günah çıkarmaya gelmişler gibi muamele ederiz. Ama eşiniz rahmetli olmuş ve ben de içinde bulunduğunuz koşulların olağanüstülüğünün bilincindeyim. Eşinizin neden intihar etmiş olabileceğine dair benim ortaya geçerli bir neden koyup koyamayacağımı merak

ediyorsunuz. Sanırım bunu yapabilirim. Kendini Bayan Danvers olarak tanıtan kadın çok hastaydı."

Sustu. Hepimize sırayla baktı.

"Onu çok iyi hatırlıyorum," dedikten sonra tekrar dosyalarına döndü. "Bahsettiğiniz tarihten bir hafta önce geldi ilk olarak. Bazı belirtilerden şikâyet etmişti. Ben de birkaç röntgenini çekmiştim. İkinci gelişi, röntgenlerin sonucunu öğrenmek içindi. Filmler burada değil ama sonuçları ayrıntılı şekilde not almıştım. Muayenehanemde durup elini filmlere doğru uzatarak, 'Gerçeği bilmek istiyorum. Yumuşak sözcükler, gereksiz şefkat falan göstermeyin sakın. Ben hazırım. Lafı dolaştırmadan söyleyin,' dedi." Sustu ve yine dosyalarına göz attı.

Bekledim, bekledim. Neden oyalanıyordu? Neden buradan hemen çıkıp gidemiyorduk? Niye öylece oturup bekliyor, yüzüne bakıyorduk?

"Neyse," dedi. "Gerçeği söylememi istedi, ben de söyledim. Bazı hastalar bu konuda daha iyidir. Konuyu, lafı dolaştıra dolaştıra anlatmanın onlara yararı olmaz. Bayan Danvers veya daha doğrusu Bayan de Winter, yalanlara kanacak biri değildi. Bunu siz de biliyorsunuzdur zaten. Çok metindi. Kılı bile kıpırdamadı. Bir süredir kendisinin de aynı şeyden şüphelendiğini söyledi. Sonra ücretimi ödedi ve çıkıp gitti. Bir daha kendisini hiç görmedim."

Çevik bir hareketle kutuyu ve defteri kapattı. "Acısı henüz hafifti ama tümör çok derindeydi. Üç ya da dört ay içinde morfinle uyutulması gerekecekti. Ameliyatın hiçbir yarar olmazdı. Ona söyledim. Tümör çok yayılmıştı. Böyle bir durumda morfin verip beklemekten başka yapacak bir şey yoktur."

Kimse ağzını açıp bir şey söylemedi. Şöminenin üstündeki küçük saat tıkırdamaya, bahçedeki çocuklar oyunlarına devam etti. Üstümüzden bir uçak geçip gitti.

"Dışarıdan bakınca gayet sağlıklı bir kadın gibi görünü-

yordu. Biraz fazla zayıftı. Hatırlıyorum. Biraz solgundu. Ama bugünlerde bu görünüş moda ne yazık ki. Böyle görünen biri illa hasta sayılmıyor. Hayır. Ağrıları her hafta artacaktı ve size söylediğim gibi, dört veya beş ay içinde morfin ile uyutulması gerekecekti. Röntgen, rahimde yapısal bir bozulmayı gösteriyordu. Bu da çocuk sahibi olamayacak demekti. Fakat tabii bu tamamen ayrı bir konu. Hastalığı ile bu durumun bir ilgisi yoktu."

Albay Julyan'ın Doktor Baker'a zaman ayırdığı için teşekkür ettiğini hatırlıyorum. "Bilmemiz gereken her şeyi anlattınız," dedi. "Dosyanızda yazılanların bir kopyasını da alabilirsek çok iyi olurdu."

"Elbette. Tabii ki."

Herkes ayağa kalktı. Ben de koltuğumdan kalktım ve Doktor Baker ile tokalaştım. Herkes tokalaştı. Peşinden hole çıktık. Holün karşı tarafındaki odadan bir kadın bize bakıyordu. Bizi görünce hemen geri kaçtı. Biri yukarıda banyo yapıyordu. Gürül gürül akan suyun sesi bize kadar geliyordu. İskoç teriyeri bahçeden içeri gelip ayaklarımı koklamaya başladı.

Doktor Baker, "Raporu size mi, yoksa Bay de Winter'a mı göndereyim?" diye sordu.

Albay Julyan, "Hiç ihtiyacımız olmayabilir," dedi. "Bence gerekmeyecek. Ben de yazabilirim, de Winter da yazabilir. Buyurun, kartım."

"Faydam dokunduğu için mutluyum. Bayan de Winter ile Bayan Danvers'ın aynı kişi olabileceğini aklımın köşesinden bile geçirmemiştim."

"Tabii ki. Mümkün değil."

"Londra'ya dönüyorsunuz tahminimce?"

"Evet. Evet, sanırım."

"O halde en iyisi posta kutusundan hemen sola dönün, sonra da kiliseden sağa. Sonrası dümdüz gider zaten."

"Teşekkürler. Çok sağ olun."

Araba yoluna çıkıp araçlara doğru yürüdük. Doktor Baker, İskoç teriyerini evin içine çekti. Kapının kapandığını duydum. Elinde laterna olan tek bacaklı bir adam yolun sonunda "Picardy'nin Gülleri" şarkısını çalmaya başladı.

27

Arabanın yanında duruyorduk. Birkaç dakika boyunca kimse tek kelime konuşmadı. Albay Julyan avucunun içinde sigarasını yuvarlıyordu. Favell'in yüzü grileşmiş, biraz da sarsılmıştı. Kibriti tutan ellerinin titrediğini fark ettim. Laternacı bir süre için çalmayı bırakıp şapkası elinde yanımıza geldi. Maxim ona iki şilin verdi. Adam parayı alınca laternasının başına dönüp başka bir melodi çalmaya başladı. Kilisenin saati altıyı vurdu. Favell konuşmaya başladı. Sesi çekingen, aldırışsız ama yüzü hâlâ külrengiydi. Hiçbirimize bakmıyor, sadece sigarasıyla ilgileniyor, elinde çevirip duruyordu. "Şu kanser olayı bulaşıcı mıdır, biliyor musunuz?" diye sordu.

Sorusunu kimse cevaplamadı. Albay Julyan omuzlarını silkti.

Favell sallanarak konuşuyordu. "En ufak bir fikrim yoktu. Bunu herkesten, Danny'den bile saklamış. Ne korkunç bir şey! Rebecca'dan beklenecek bir hareket değil. Beyler, bir içkiye ne dersiniz? Benden buraya kadar ve bunu itiraf etmekten kaçınacak da değilim. Kanser! Aman Tanrım!"

Arabasına yaslanıp ellerini gözlerine siper yaptı. "Şu laternacıya defolmasını söyleyin," dedi. "Bu lanet olası şarkıya tahammül edemiyorum."

Maxim, "Biz gitsek nasıl olur?" dedi. "Arabanı kullanacak durumda mısın? Değilsen Julyan kullansın."

"Bana bir dakika müsaade edin," dedi Favell. "Birazdan kendime gelirim. Anlamıyorsunuz beni. Bu olay benim için büyük bir şok oldu."

Albay Julyan, "Tanrı aşkına kendinizi toparlayın artık," dedi. "İçki istiyorsanız, Doktor Baker'ın evine geri dönüp ondan rica edin. Şok durumunda ne yapılması gerektiğini çok iyi bildiğine eminim. Böyle sokak ortasında kendinizi rezil etmeyin."

Favell duruşunu dikleştirip Maxim ve Albay Julyan'a bakarak, "Ah, tabii. Sizin keyfiniz yerinde," diye karşılık verdi. "Artık endişelenmenizi gerektirecek bir şey kalmadı. Maxim bu işten yakasını kurtardı. Siz de aradığınız gerekçeyi buldunuz. Haber verdiğiniz anda Baker size raporu bedava gönderecek. Bu başarınız nedeniyle her hafta Manderley'de akşam yemeğine davet edileceksiniz ve kendinizle gurur duyacaksınız. İlk çocuğunun vaftiz babalığı için de Max, hiç şüphesiz sizi düşünecek."

Albay Julyan, Maxim'e, "Arabaya binip gitsek artık," dedi. "Planımızı yolda kararlaştırırız."

Maxim arabanın kapısını açtı. Albay Julyan arabaya binip yerine geçti. Ben de öndeki koltuğa oturdum. Favell hâlâ arabasına yaslanmış, kımıldamadan duruyordu. Albay Julyan, "Bence hemen dairenize gidin ve kendinizi yatağa atın," dedi. "Ayrıca arabayı yavaş kullanın yoksa kendinizi ölüme sebebiyet vermekten içeride bulursunuz. Sulh hâkimi olarak ve sizi bir daha görmeyeceğim için şimdiden sizi uyarmak istiyorum. Eğer Kerrith ve çevresine adım atarsanız yetkilerimi kullanacağımı bilmenizi isterim. Şantajcılık, bir meslek değildir Bay Favell. Size garip gelse de bizim oralarda bu gibi meselelerle nasıl başa çıkacağımızı biliriz."

Favell, Maxim'i izliyordu. Yüzündeki grilik silinmişti. Eski, nahoş gülümsemesi dudaklarında yavaş yavaş yeniden beliriyordu. "Evet, çok şanslısınız, öyle değil mi Max? Kazandığını

sanıyorsun herhalde. Ama kanun da ben de başka şekillerde yakana yapışabiliriz..."

Maxim arabayı çalıştırdı. "Başka söyleyeceğin bir şey var mı? Varsa hemen söylesen iyi olur."

"Yok. Seni tutmayacağım, merak etme. Gidebilirsin." Kaldırıma doğru geri çekildi. Hâlâ gülümsüyordu. Araba ileri atıldı. Köşeyi dönerken arkama baktım. Hâlâ orada durmuş bizi izliyor, el sallıyor ve gülüyordu.

Bir süre konuşmadan yol aldık. İlk konuşan Albay Julyan oldu. "Hiçbir şey yapamaz. O gülmesi, öyle elini sallaması, yaptığı blöfün bir parçası. Bu adamların hepsi aynıdır. Elinde dayanacağı en ufak bir şey kalmadı. Baker'ın ifadesi her şeyden önemli."

Maxim cevap vermedi. Yüzüne baktım ama yüzü bana hiçbir şey söylemedi. Albay Julyan, "Ben çözümün Baker'da olduğunu biliyordum en başından beri," dedi. "O gizli randevu olayı ve bundan Bayan Danvers'a hiç söz etmemiş olması. Kendi de şüpheleniyormuş zaten. Bir terslik olduğunun farkındaymış. Çok korkunç bir şey tabii ki. Çok korkunç. Genç ve güzel bir hanımın kontrolünü kaybetmesine yol açacak kadar korkunç."

Dümdüz ilerleyen yolda ilerliyorduk. Telgraf direkleri, otobüsler, üstü açık arabalar, küçük, yarı müstakil, bahçeleri yeni villalar, zihnimde asla unutmayacağım izler bırakarak bir bir gözlerimin önünden geçiyorlardı.

Albay Julyan, "Bu konuda bir şeyler hissetmiş miydiniz, de Winter?" diye sordu.

"Hayır."

"Bazı insanlar bundan ölesiye korkuyor. Özellikle de kadınlar. Eşinde de aynı etkiyi yapmış olmalı. Başka konularda çok yürekli biriydi fakat bu konu başka. Acıya dayanamadı. Bundan kaçış yoktu yazık ki."

"Öyle."

"Bence Kerrith ve çevresinde yayılacak şekilde Londralı bir doktorun intihar için kabul edilebilir bir gerekçe sunduğu ha-

berini yayarsam bunun bir zararı olmaz. Bir dedikodu çıkma ihtimaline karşı. Belli olmaz. İnsanlar bazen çok garip davranabiliyor. Bayan de Winter ile ilgili bazı şeyleri bilirlerse onlar için de kolay olur."

"Evet, anlıyorum."

"Kırsal kesimde hikâyelerin uzayıp gitmesi çok garip ve rahatsız edici bir durum. Niye böyle yapıyorlar anlamıyorum ama maalesef durum bu. Bir sorun çıkmasını beklediğimden değil ama yine de hazırlıklı olmakta yarar görüyorum. İnsanlar fırsat bulunca en çılgınca şeyleri bile söyleyebiliyorlar.

"Öyle."

"Sen ve Crawley, Manderley'deki olası saçmalıkları önleyebilirsiniz. Ben de Kerrith'te olabilecek şeyleri hallederim. Kendi kızıma da söyleyeceğim tabii. Kendisi gibi genç bir dolu arkadaşı var ve gençler, masal yazmak konusunda sınır tanımayanların başında geliyor. Gazeteler sizi artık endişelendirmeyecek diye tahmin ediyorum. Bu da bir şeydir. Bir iki güne kalmaz olayın peşini bırakacaklardır, göreceksiniz."

"Doğrudur."

Kuzey mahallelerden geçip tekrar Finchley ve Hampstead'e ulaştık.

Albay Julyan, "Saat altı buçuk," dedi. "Ne yapmayı öneriyorsun? St John's Wood tarafında oturan bir kız kardeşim var. Çat kapı gidip yemek isteyeyim diyorum. Sonra da Paddington'dan kalkan son trene atlarım. Bir hafta daha bir yere gitmeyeceğini biliyorum. Eminim sizi de gördüğüne çok sevinecektir."

Maxim duraksadı, bana şöyle bir baktı. "Çok teşekkür ederim ama biz kendi yolumuza gitsek iyi olur. Frank'e telefon açmam lazım. Ufak tefek başka şeyler de var. Bir yerler sakin bir yemek yiyip yola devam edelim. Geceyi yoldaki bir motelde geçiririz. Bizim için en iyisi bu bence."

"Elbette. Anlıyorum. Beni kız kardeşime bırakır mısın? Avenue Road'daki tali yollardan birinde."

Eve vardığımızda Maxim arabayı kapıdan biraz içeriye kadar götürdü. Albay Julyan'a "Bugün yaptıklarınız için size ne kadar teşekkür etsem az," dedi. "Söylememe gerek bile yok. Neler hissettiğimi biliyorsunuz zaten."

Albay Julyan, "Aziz dostum," dedi. "Çok memnun oldum. Baker'ın bildiklerini bilseydik bunların hiçbirini yaşamak zorunda kalmazdık. Ancak artık bunları dert etme. Hayatındaki çok tatsız ve talihsiz bir bölümdü bu, artık geride bırakmalısın. Favell'in sana bir sıkıntı kaynağı olmayacağına eminim. Eğer olursa bana hemen haber vereceğinden şüphem yok." Haritasını ve ceketini alarak arabadan indi. Bize doğrudan bakmadan, "Ben olsam bir süre buradan uzaklaşırdım," dedi. "Kısa bir tatile çıkın. Yurtdışına gidin mesela."

Karşılık vermedik. Albay Julyan haritası ile uğraşıyordu. "İsviçre yılın bu zamanında çok güzeldir. Bir keresinde bizim kızın tatilinde oraya gitmiştik de çok eğlenmiştik. Yaptığımız yürüyüşler harikaydı." Duraksadı, boğazındaki gıcığı temizledi. "Küçük bir ihtimal ama bazı sıkıntılar olabilir. Favell'den değil. Ama bölgedeki bir iki kişiden kaynaklı sıkıntılar yaşanabilir. Tabb'in ne söyleyeceğini, neleri tekrarlayacağını kim bilebilir? Saçmalık tabii ki. Atasözü ne der? Gözden uzak olan, gönülden de uzak olur. Hakkında konuşulan insanlar oradan uzaklaşırsa konuşmalar da biter. Dünyanın kuralı böyle."

Bir süre durup eşyalarını kontrol etti. "Her şeyimi aldım herhalde. Harita. Gözlük, baston, ceket. Her şey tamamdır. Evet, hoşçakalın. Çok yormayın kendinizi. Uzun bir gün geçirdiniz."

Kapıdan içeri girip merdivenleri tırmandı. Bir kadının pencereye gelip gülümsediğini, el salladığını gördüm. Biz yolumuza devam edip köşeyi döndük. Arkama yaslanıp gözlerimi kapadım. Yine baş başa kalmıştık. Yaşadığımız stres sona ermişti. İçimde neredeyse dayanılmaz şiddette bir rahatlama duygusu vardı. Bir apse patlamıştı sanki. Maxim hiç konuşmadı. Eli elimin üzerindeydi. Trafiğin içinde yol almaya devam ettik ve ben

karşımıza çıkan araçların hiçbirini görmedim. Otobüslerin gürültüsünü, taksilerin kornalarını, Londra trafiğinin bitmek bilmez, o malum uğultusunu duyuyordum ama bunun bir parçası değildim. Serin, sessiz ve huzurlu bir yerde dinleniyordum. Bize artık kimse bir şey yapamazdı. Yaşadığımız kriz sona ermişti.

Maxim arabayı durdurduğunda gözlerimi açıp doğruldum. Soho'daki dar bir sokağın üzerinde yer alan küçük restoranların karşısındaydık. Çevreme bakındım. Gözlerim kamaşıyordu, kendime gelememiştim.

Maxim, "Yorgunsun," dedi. "Aç ve yorgunsun. Bu halde hiçbir şey yapamazsın. Bir şeyler yersen kendini daha iyi hissedersin. Ben de öyle. Şuraya girelim ve yemek siparişi verelim. Frank'e de telefon edeyim."

Arabadan indik. Restoranda şef garson, garson ve kasada oturan kız dışında kimse yoktu. İçerisi loş ve serindi. Köşedeki masaya oturduk. Maxim yemekleri söylemeye başladı. "Favell içki istemekte haklıydı," dedi. "Ben de içmek istiyorum. Sen de öyle. Biraz brendi içeceksin."

Şef garson şişman ve güleç yüzlüydü. Kâğıtlara sarılı çok güzel dürümler yapmıştı. Çok taze ve çıtırdılar. Birini aç kurtlar gibi yemeye başladım. Brendim ve sodam gayet hafifti. İçimi ısıtıyor, rahatlatıyordu.

Maxim, "Yemeğimiz bitince yola koyulacak, yavaş yavaş, usul usul evimize doğru gideceğiz," dedi. "Akşam hava da serin olur. Yolda geceleyecek bir yer buluruz. Sabah olunca da yolumuza devam ederiz."

"Peki."

"Julyan'ın kardeşi ile yemek yemek ve sonra da son trene binmek istemiyordun, değil mi?"

"Hayır."

Maxim içkisini bitirdi. Gözbebekleri büyümüş gibiydi. Çevrelerinde halkalar vardı. Benzinin solgunluğu ile kıyaslayınca çok koyu renkli duruyorlardı.

"Sence, Julyan gerçeği ne kadar anlamıştır?"

Gözlüğümün üstünden ona baktım. Bir şey söylemedim.

Maxim yavaşça, "Biliyordu," dedi. "Tabii ki biliyordu."

"Biliyor olsa da hiçbir şey söylemeyecek. Asla, asla."

"Hayır, söylemeyecek."

Şef garsondan bir içki daha istedi. Karanlık köşemizde sessiz ve huzurlu bir şekilde oturmaya devam ettik.

"Ben Rebecca'nın bana kasten yalan söylediğine inanıyorum," dedi Maxim. "Bu onun son ve en büyük blöfüydü. Onu öldürmemi istiyordu. Olacakları görmüştü. Gülmesi de bu yüzdendi. Ölürken bu yüzden kahkahalarla gülüyordu."

Karşılık vermedim. Brendi sodamı yudumlamaya devam ettim. Her şey bitmişti artık. Her şey hallolmuştu. Artık önemi yoktu. Maxim'in yüzünün böyle solgun ve sıkıntılı olması için bir sebep kalmamıştı.

Maxim, "Bu onun son şakasıydı," dedi. "Yaptıkları içinde en iyisiydi. Şu anda bile son gülenin o olup olmadığından emin değilim."

"Ne demek istiyorsun? Nasıl kazanmış olabilir ki?"

"Bilmiyorum," dedi. "Bilmiyorum." İkinci içkisini de içip bitirdi ve masadan kalktı. "Ben Frank'i arayayım."

Köşemde oturmaya devam ettim. Derken garson ıstakozumu getirdi. Sıcak ve nefisti. Bir brendi soda daha istedim. Orada öylece oturmak, hiçbir şeyi dert etmemek çok hoş, rahatlatıcı bir duyguydu. Garsona gülümsedim. Niye bilmiyorum, Fransızca, biraz daha ekmek getirmesini rica ettim. Restoranın sakin, huzurlu ve insanı bağrına basan bir havası vardı. Maxim ile beraberdim. Her şey sona ermişti. Her şey hallolmuştu. Rebeca ölmüştü. Rebecca bize zarar veremezdi. Maxim'in de dediği gibi son şakası yapmıştı. Artık bize başka bir şey yapması mümkün değildi. On dakika sonra Maxim geri geldi.

"Evet, Frank nasılmış?" diye sordum. Sesim uzaklardan gelir gibiydi.

"Gayet iyiymiş. Ofisteymiş. Saat dörtten beri benden telefon bekliyormuş. Ona olanları anlattım. Rahatladı, sevindi."

"Peki."

"Yalnız, garip bir şey olmuş," dedi Maxim yavaşça. Kaşlarının arasındaki çizgi belirginleşmişti yine. "Bayan Danvers'ın kaçtığını düşünüyor. Gitmiş, ortadan kaybolmuş. Kimseye bir şey söylememiş. Ama görünen o ki bütün gün eşyalarını toplamış, odasını boşaltmış. Saat dört civarında istasyondan gelen hamal, Bayan Danvers'ın kutularını alıp götürmüş. Frith, Frank'e telefon açıp durumu anlatmış. Frank ona, Bayan Danvers'ı ofise göndermesini söylemiş. Beklemiş ama Bayan Danvers ofise gitmemiş. Ben aramadan on dakika önce Frith tekrar Frank'e telefon açıp Bayan Danvers'a şehirlerarası bir telefon geldiğini, telefonu onun odasına bizzat yönlendirdiğini ve Bayan Danvers'ın telefona cevap verdiğini söylemiş. Bu da yaklaşık altıyı on geçe olmuş. Yediye çeyrek kala kapısını çalmış ama odası boşmuş. Yatak odası da öyle. Aramışlar ama bulamamışlar. Gittiğini düşünüyorlar. Evden çıkıp dosdoğru korunun içine dalmış olmalı. Demir kapıdan çıkmamış çünkü."

"Bu iyi bir şey mi? Bizi birçok dertten kurtarır. Onu nasılsa göndermek zorundaydık. Bence tahmin etti. Dün gece yüzünde garip bir ifade vardı. Arabada gelirken sürekli bunu düşündüm."

"Hiç hoşuma gitmedi bu durum. Hiç hoşuma gitmedi."

"Bir şey yapamaz," dedim. "Gittiyse gitti. Daha iyi böylesi. Telefon açan Favell'dı illa ki. Ona Baker'dan söz etmiş olsa gerek. Albay Julyan'ın söylediklerini anlatmıştır. Bize şantaj yapmaya yeltenecek olursa kendisine bildirmemiz gerektiğini söylemişti bize. Cesaret edemezler. Yapamazlar. Çok riskli onlar için."

"Ben şantajı düşünmüyorum."

"Ne yapabilirler ki başka? Albay Julyan'ın söylediğini yapmalıyız. Unutmalıyız. Bunu düşünmemeliyiz artık. Bitti sevgilim. Her şey bitti. Diz çöküp bunu bitirdiği için Tanrı'ya şükretmeliyiz."

Maxim karşılık vermedi. Boşluğa dikmişti gözlerini.

"Istakozun soğuyacak," dedim. "Hadi sevgilim, ye yemeğini. İyi gelecek. Vücudunun buna ihtiyacı var. Yorgunsun." Bana söylediği sözcükleri kullanıyordum. Kendimi daha iyi ve güçlü hissediyordum. Artık onunla ben ilgileniyordum. Yorgundu, rengi solgundu. Kendi güçsüzlüğümü, yorgunluğumu yenmiştim. Şimdi yaşananların sıkıntısından mustarip olan oydu. Çünkü açtı, bitkindi. Endişelenecek hiçbir şey yoktu artık. Bayan Danvers gitmişti. Tanrı'ya bunun için de şükretmeliydik. Bizim için her şey çok ama çok kolaylaşmıştı. "Istakozunu ye hadi," dedim ona.

Gelecek çok farklı olacaktı. Hizmetkârlara karşı çekingen olmayacaktım, karşılarına çıkınca heyecanlanmayacaktım. Bayan Danvers gittiği için evin idaresini öğrenmem gerekecekti. Mutfaktaki aşçının yanına gidip onunla konuşabilecektim. Beni sevecek, sayacaklardı. Kısa bir süre sonra sanki evi Bayan Danvers hiç idare etmemiş gibi olacaktı. Malikânenin ve arazisinin işlerini de öğrenecektim elbette. Frank'ten işlerin nasıl yapıldığını bana anlatmasını istemeliydim. Frank iyi biriydi. Onu seviyordum. Sanırım o da beni seviyordu. İşlerin içine girip neyin nasıl yapıldığını öğrenecektim. Çiftlikte ne yapılıyor? Tarlalardaki işler nasıl planlanıyor? Bahçe işlerini de öğrenmeliydim. Zaman içinde birkaç şeyi de değiştirmeyi düşünüyordum. Sabah odasının dışındaki satir heykelli küçük, dörtgen bahçe. Hoşlanmıyordum. Satiri oradan kaldırıp birilerine vermeliydik. Yavaş yavaş yapacağım bir dolu iş vardı. İnsanlar gelip bizde kalabilirlerdi. Benim için sakıncası yoktu. Odalarıyla ilgilenebilir, çiçek ve kitap koydurabilir, yemeklerini ayarlayabilirdim. Çocuklarımız olabilirdi. Evet, mutlaka çocuk sahibi olmalıydık.

Maxim ansızın, "Bitirdin mi?" diye sordu. "Ben daha fazla bir şey almayacağım. Sadece kahve. Çok koyu, sert bir kahve lütfen. Hesabı da alalım," dedi şef garsona.

Neden bu kadar çabuk kalkmamız gerektiğini merak ettim. Restoran rahattı. Bizi rahatsız edecek hiçbir şey yoktu. Başı-

mı kanepenin arkasına dayayıp öylece oturmak ve huzur içinde geleceği planlamak hoşuma gitmişti. Bıraksalar daha uzun bir süre oturabilirdim.

Maxim'in peşinden, esneyerek ve biraz da yalpalayarak restoranın dışına çıktım. Kaldırımda dururken, "Baksana," dedi. "Seni battaniyeye sarıp arka koltuğa yatırsam uyuyabilir misin? Ceketimi de örterim. Yastık da var ayrıca."

"Hani gece bir yerde konaklayacaktık?" dedim. "Yol üstündeki otellerden birinde?"

"Biliyorum ama içimde bir his var. Bu gece mutlaka eve varmış olmam gerektiğini söylüyor. Arabanın arkasında uyuman mümkün olur mu?"

Uyuyabileceğimden pek emin değildim ama, "Evet, herhalde uyurum," dedim.

"Hemen yola koyulursak, saat şimdi sekize çeyrek var, oraya iki buçukta varırız. Yolda çok trafik yoktur."

"Çok yorulacaksın," dedim. "Perişan olacaksın."

Başını salladı. "Hayır. İyiyim. Eve gitmek istiyorum. Bir terslik var. Ne olduğunu öğrenmek istiyorum. Eve gitmek istiyorum."

Yüzü garip ve gergindi. Kapıyı açtı, arka koltuğa battaniye ve yastığı koydu.

"Ne ters gidebilir ki?" dedim. "Artık endişe etmen yersiz. Her şey sona ermişken. Anlamıyorum seni."

Cevap vermedi. Arabaya binip koltuğa uzandım. Üzerime battaniyeyi örttü. Çok rahattı. Tahmin ettiğimden de rahat. Yastığı başımın altına yerleştirdim.

"Rahat mısın?" diye sordu. "Rahatsız olmayacağına eminsin, değil mi?"

"Rahatım," dedim gülümseyerek. "Uyurum şimdi. Yol üstü otelinde uyumak istemiyorum. Böylesi daha iyi. Hemen eve gitmiş olacağız. Güneş doğmadan çok önce Manderley'ye varmış oluruz."

Öne oturup motoru çalıştırdı. Gözlerimi kapadım. Araba hareket etti. Vücudumun altındaki yayların tatlı tatlı sallanışını hissediyordum. Yüzümü yastığa gömdüm. Arabanın hareketleri ritmik ve düzenliydi. Zihnimin temposu onunla aynı hızda çalıyordu. Gözlerimi kapadığımda yüzlerce görüntü geldi aklıma. Gördüğüm şeyler, bildiğim şeyler, unuttuğum şeyler... Anlamsız bir düzen içinde bir araya gelmişlerdi. Bayan Van Hopper'ın şapkasındaki kuştüyü, Frank'in yemek odasındaki dik arkalıklı sandalyeler, Manderley'de batı kanadındaki geniş pencere, kıyafet balosundaki somon renkli kıyafetli, güleç kadın, Monte Carlo yakınlarındaki yolda gördüğüm köylü kızı.

Bazen Jasper'ın bahçede kelebek peşinde koşturduğunu görüyorum. Bazen Doktor Baker'ın İskoç teriyeri, bir şezlongun arkasında kulağını kaşıyor. Bugün bize evi gösteren postacıyı, arka odada Clarice'in annesinin benim için bir sandalyenin üzerini temizleyişini görüyorum. Ben gülümsüyor bana. Ellerinde deniz salyangozları. Piskoposun karısı çaya kalmamı istiyor. Kendi yatağımdaki çarşafların serin konforunu ve koydaki pütürlü çakılları hissediyorum. Korudaki eğreltiotlarının, ıslak yosunların ve ölü açelyaların kokusu geliyor burnuma. Garip, yarım bir uykuya dalıyor, ara sıra uyanıp dar koltukta iki büklüm yatışımın ve Maxim'in sırtının gerçekliğine uyanıyorum. Günbatımı gece karanlığına dönüyor. Yanımızdan geçen arabaların ışıkları yola düşüyor. Perdeleri kapalı villalar ve perdelerin arkasında küçük ışıklar var. Arkamı dönüp yeniden uykuya dalıyorum.

Manderley'deki merdiveni görüyorum. Bayan Danvers merdivenlerin en üst basamağında, siyah elbisesi içinde durmuş, kendisine gitmemi bekliyor. Merdivenleri çıkarken kemerin altında arkasını dönüp gözden kayboluyor. Arıyorum ama bulamıyorum. Sonra yüzü bir kapının içinden bana bakıyor. Çığlığı basıyorum ve yine yok oluyor.

"Saat kaç?" diye sordum.

Maxim bana döndü. Yüzü, arabanın karanlığı içinde solgun ve cansızdı. "On bir buçuk," dedi. "Yolun yarısındayız. Hadi biraz daha uyu sen."

"Susadım."

İlk kasabada durduk. Garajdaki adam karısının henüz yatmadığını, bize çay demleyebileceğini söyledi. Arabadan indik. El ve ayaklarıma kan gitsin diye yukarı aşağı yürüdüm biraz. Maxim bir sigara yaktı. Hava soğuktu. Açık garaj kapısından içeriye serin bir rüzgâr doluyor, oluklu çatıya vurup metalik sesler çıkartıyordu. İçim ürperdi. Ceketimin düğmelerini ilikledim.

Garajdaki adam, "Hava bugün biraz soğuk," dedi benzin pompasını çalıştırırken. "Bu öğleden sonra hava bozacak gibi oldu. Bu yazın son sıcakları artık bunlar. Yakında ateş yakmaya başlarız."

"Londra sıcaktı," dedim.

"Öyle mi? Orada her şeyin aşırısı olur hep zaten, değil mi? Havalar burada bozdu artık. Sabahtan önce sahilde çok şiddetli rüzgâr olacak."

Karısı bize çay getirdi. Hafif bir odun kokusu vardı ama sıcaktı. Büyük bir iştah ve minnetle içtim. Maxim saatine bakmaya başlamıştı bile.

"Artık yola çıkmamız lazım," dedi. "On ikiye on var." Garajın korumasını istemeye istemeye terk ettim. Soğuk rüzgâr yüzüme vuruyordu. Gökte yıldızlar yarış halindeydi. Yer yer şeritler halinde bulutlar da görünüyordu. Garajdaki adam, "Evet," dedi. "Bu yıl yaz mevsimi sona ermiş bulunuyor."

Arabaya bindik. Battaniyenin altına yerleştim. Araba hareket etti. Gözlerimi kapadım. Laternasını çalan tahta bacaklı adam geldi gözümün önüne. "Picardy'nin Gülleri" şarkısı arabanın sarsıntıları arasında beynimde uğulduyordu. Frith ve Robert, kütüphaneye çay getirdi. Demir kapının oradaki kadın başıyla selamladı beni ve sonra çocuğunu eve çağırdı. Kulübedeki

gemi maketlerini ve saçaklı tozu gördüm. Küçük yelken direkleri örümcek ağları ile kaplanmıştı. Çatıya vuran yağmurun ve sahile vuran dalgaların sesini duydum. Mutlu Vadi'ye gitmek istedim ama vadi yerinde değildi. Etrafım ağaçlarla çeviriliydi ama burası Mutlu Vadi değildi. Sadece karanlık ağaçlar ve eğreltiotu filizleri vardı. Baykuşlar ötüyordu. Manderley'nin pencerelerinde mehtap ışıldıyordu. Bahçede boyları üç, beş metreyi bulan ısırganlar vardı.

"Maxim," diye bağırdım. "Maxim!"

"Efendim? Sakin ol. Ben buradayım."

"Bir düş gördüm."

"Ne gördün?"

"Bilmiyorum. Bilmiyorum."

Huzursuz derinliklere geri döndüm. Sabah odasında mektup yazıyordum. Davetiyeler gönderiyordum. Kalın, siyah bir kalemle kendim yazıyordum hepsini. Fakat başımı kâğıda çevirip yazdıklarıma baktığımda kendi küçük, köşeli el yazımı değil, uzun, italik ve sert hareketlerle yazılmış başka bir el yazısını gördüm. Kartları sümenin üstünden alıp sakladım. Kalkıp aynaya baktım. Bana ait olmayan bir yüzdü gördüğüm. Çok soluk, çok hoş, siyah saçların çerçevelediği bir yüz. Küçük gözlerinin içi gülüyordu. Dudakları aralıktı. Aynadaki yüz bana bakıp kahkaha attı. Sonra onun yatak odasındaki tuvalet masasında oturduğunu ve Maxim'in onun saçlarını taradığını gördüm. Saçını ellerinin arasında tutuyor, fırçaladıkça saçları kalın bir örgüye dönüşüyordu. Maxim, Rebecca'ya gülümseyip yılan gibi kıvrılan bu örgüyü iki eliyle boynuna geçiriyordu.

"Hayır," diye haykırdım. "Hayır, hayır. İsviçre'ye gitmeliyiz. Albay Julyan, İsviçre'ye gitmemizi söyledi."

Maxim'in elini yüzümde hissettim. "Ne oluyor? Mesele nedir?"

Doğruldum. Saçlarımı yüzümden çektim.

"Uyuyamıyorum. Yararı yok."

"Uyuyordun. İki saattir uyuyorsun. Saat ikiyi çeyrek geçiyor. Lanyon'un öteki tarafına altı kilometremiz kaldı."

Hava daha da soğumuştu. Arabanın karanlığı içinde ürperdim.

"Yanına geleceğim," dedim. "Saat üç olmadan varırız."

Geçip yanına oturdum. Camdan yola bakıyordum. Elimi dizine koydum. Dişlerim takırdıyordu.

"Üşüyorsun," dedi.

"Evet."

Tepeler önümüzde bir alçalıyor, bir yükseliyordu. Hava çok karanlıktı. Yıldızlar kaybolmuştu.

"Saat kaç demiştin?" diye sordum.

"İkiyi yirmi geçiyor."

"Çok garip. Sanki şu tarafta, şu tepelerin ardında şafak sökü-yor gibi. Ama mümkün değil. Vakit çok erken."

"Yanlış tarafa bakıyorsun. Baktığın yer batı."

"Biliyorum. Çok garip değil mi?"

Cevap vermedi. Gökyüzünü seyretmeye devam ettim. Baktıkça aydınlanıyor gibiydi. Gündoğumundaki ilk kızıl ışıklar gibi. Yavaş yavaş bütün gökyüzü bu ışıkla aydınlandı.

"Kuzey ışıkları kışın görülür, değil mi? Yazın görülmezler?"

"Onlar kuzey ışıkları değil. Orası Manderley."

"Maxim," dedim. "Maxim, nedir bu?"

Arabayı daha hızlı sürmeye başladı. Önümüzdeki tepeyi aşınca ayaklarımızın altında uzanan Lanyon'u gördük. Solumuzda nehrin gümüş renkli yatağı, on kilometre uzaktaki ağzına doğru giderek genişliyordu. Manderley'ye giden yol tam karşımızdaydı. Gökyüzü mehtapsız, katran kadar karaydı. Ama ufuk aynı karanlık içinde değildi. Kan kırmızısı bir renge bürünmüştü. Ve denizden esen tuzlu bir rüzgâr külleri bize taşıyordu.

SON

SONSÖZ

İlk kez 1938 yılında basılan *Rebecca*, Daphne du Maurier'nin beşinci romanıdır. İmzasını taşıyan onca roman arasından en çok tanınanı *Rebecca*'dır. Roman altmış yıl sonra bile yeni nesil okuyucuları heyecanlandırmaya, büyülemeye ve şaşırtmaya devam ediyor. Ancak romanın bugüne kadar gelen popülaritesi ile aldığı eleştiriler birbirine denk değil. İlk baskısından bu yana *Rebecca* ne yazık ki hak ettiği değerden kasten mahrum bırakılan bir kitap. Bazıları onun "gotik bir roman," bazıları da "kadın edebiyatı" olduğunu ileri sürerek görmezden geldi. Tabii ki bu eleştiriler büyük ölçüde önyargılara dayanıyor ve bu da bize romanın neden üzerinde kafa yormadan haksızlığa uğratıldığına dair kanıt sunuyor. Bu garip, kızgın ve uzak görüşlü kitabın yeniden ele alınmasının zamanı geldi de geçiyor. Kitabın yeniden değerlendirmesine başlarken ilk olarak belki de hangi koşullar altında yazıldığına bakmalıyız.

du Maurier, kitabını planlamaya hayatının zor bir döneminde başladı. Çok sevdiği, otoriter babası, bir oyuncu menajeri olan Gerald du Maurier'nin ölümünün üstünden sadece birkaç yıl geçmişti. Planlama aşamasında, ikinci çocuğuna hamileydi ve otuz yaşında bu romanı yazmaya başladığında Kraliyet Pi-

yade Birlikleri'nde subay olarak görev yapan kocası Frederick Browning'in tayin edildiği Mısır'da idi. Birçokları bu romanı Cornwall bölgesini çok iyi anlatan bir kitap olarak görür ama işin aslı, bu kitabın yazılmaya başladığı ve büyük kısmının kaleme alındığı yer Cornwall, hatta İngiltere bile değil, Mısır güneşinin bütün acımasızlığı ile parladığı ve du Maurier'nin nefret ettiği İskenderiye idi.

Du Maurier ülkesini çok özlemişti. Cornwall'da deniz kıyısındaki evine özleminden, "göğsümde hiç dinmeyen bir sızı," diye bahsediyordu. Ayrıca mutsuzdu. Kocasına bir görevi sırasında ilk eşlik edişiydi ve Mısır'da evli olması nedeniyle üzerine yüklenmiş olan rolden nefret ediyordu.

Çekingen ve asosyal biri olan du Maurier, komutanın eşi sıfatıyla yapmak zorunda kaldığı ayaküstü sohbetlerden ve katılması ya da düzenlemesi gereken sonu gelmez resepsiyonlardan hiç haz etmiyordu. Evine duyduğu özlem ve eş olarak yerine getirmesi beklenen görevlere duyduğu tiksinti, bu görevleri yerine getirirken sergilediği becerisizlikten kaynaklanan suçluluk duygusu ile birleşip *Rebecca*'da su yüzüne çıkıyordu. du Maurier, bu durumu romanın iki kadın kahramanı, hayatta olan ve itaatkâr Bayan de Winter ile ölmüş olan, asi ve bileği bükülmez Rebecca üzerinden anlatıyordu. Bu iki kadın, yazarın kendi kompleks kişiliğini yansıtıyor. Kendi kişiliğini onlar arasında paylaştıran du Maurier, metin boyunca kullandığı araçları bölüp çoğaltıp kopyalayarak kitaba bir istikrarsızlık ve aynı zamanda bir tını kazandırıyor. *Rebecca* bizi bir düşler âlemine götürüyor ama bu düşler bizi her an kâbusa dönüşmekle de tehdit ediyor.

Başta, du Maurier elindeki materyal ile boğuşmak durumunda kaldı. Romana yanlış bir başlangıç yaptı. Buna romandaki baskın temalar olan hamilelik ve çocuk doğurmanın yanı sıra, oğlan olmasını beklediği ama kız olan ikinci çocuğunun romanın yazımı sırasında dünyaya gelmesinin de etkisiyle olsa gerek "edebi düşük," adını verdi. İlk yazma girişimini (yaklaşık

bin beş yüz kelimelik bir kısım) yırtıp çöpe attı. Bunu ilk defa yapıyordu ve bu hareket belki de kafasındaki malzemeye dair sıkıntıların da bir göstergesiydi. Tekrar yazmaya Mısır'dayken başladı ve kitabı İngiltere'ye döndüğünde tamamladı.

Kitabı, yayımcısı Victor Gollancz'a Nisan 1938'de gönderdi. Yayımcısının o sıralarda kitaba dair fazla bir fikri yoktu. du Maurier kitabı kısaca, "Dul bir erkekle evlenen bir kadının gerilimli öyküsü... Psikolojik ve biraz da karanlık bir roman," diye tanımlamıştı. Gollancz kitabın metnini heyecanla beklemiş olmalı. du Maurier'nin önceki romanı *Jamaika Hanı* o güne kadar yazdığı tüm kitaplardan fazla satmış, bestseller olmuştu. Ama o, sağı solu belli olmayan bir yazardı. Kategorize edilmesi zordu. Önceki iki romanı, *I'll Never Be Young Again* ve *The Progress of Julius* başarılı satış rakamlarına ulaşamamıştı. İki kitabın da cinsel konulardaki açık sözlülüğü, özellikle de ikincisinin bir baba ve kızı arasındaki ensest ilişkiden bahsetmesi eleştirmenleri kızdırmıştı.

Gollancz'ın kitaba tepkisi rahatlama ve sevinç şeklinde oldu. Kendisi, baş editörü ve kitabın hazırlık ön kopyalarının gönderildiği herkes, "Çok ses getirecek bir başarı" olacağını öngördü. Kitap yayımlanmadan önce bu yönde düşünenler korosunun tek muhalifi du Maurier'nin kendisiydi. Romanın popüler olamayacak kadar kasvetli, kitabının sonunun okurların hoşuna gitmeyecek kadar karanlık olduğuna inanıyordu. Gollancz, onun bu kötümserliğini dikkate almadı. *Rebecca* kitap satıcılarına "nefis bir aşk hikâyesi" ile "zekice yaratılan gerilim"in bir bileşimi olarak takdim edildi. Uzun lafın kısası tanıtım ve satış faaliyetlerinde *Rebecca*, gotik bir roman olarak lanse edildi.

Kitap yayımlanınca bazı eleştirmenler, kitabın insanı kendine çeken gücünü ve anlatımsal cazibesini takdir etmekle birlikte –belki kitabın yanlış tanıtımından ya da yazarın cinsiyetine dair önyargılarından ötürü– daha ileri gitmediler. Çoğu eleştirilerde, *Rebecca*'dan, sadece kadınlar tarafından yazılan romanlar

için kullanılan ve küçültücü bir sıfat olan "novelette," şeklinde bahsedilip görmezden gelindi. Okurlar bu eleştirilerin sahiplerini dikkate almadı. *Rebecca* çok kısa sürede büyük bir ticari başarı elde etti.

Roman sadece İngiltere'de dört yılda yirmi sekiz baskı yaptı. Amerika'da çoksatar oldu ve Avrupa ülkelerinde yüksek satış rakamlarına ulaştı. Roman, bugün hâlâ çok iyi satıyor. İlk basıldığından bu yana geçen altmış dört yılda hiçbir zaman baskısı tükenmedi. Hitchcock'un unutulmaz ekspresyonist filminin kazandığı Oscar'lar sayesinde okuyucu sayısı bir kat daha arttı. Roman bugüne kadar sayısız tiyatro, radyo ve televizyon oyunu olarak sahnelendi. Margaret Mitchell'in *Rüzgâr Gibi Geçti* (1936'da yayımlanan ve kadınlar ile mülk kavramlarını işleyen bir başka roman) gibi *Rebecca* da popüler edebiyatta nadir görülen bir dönüşüm yaşayarak çoksatardan kült bir romana ve oradan kültürel bir klasiğe terfi etti. İyi ama nasıl? Okurlara her çağda hitap edebilen ama eleştirmenlerin gönlünü bir türlü kazanamayan bu kitabın sırrı ne?

Rebecca, iki kadın, bir erkek ve bir de evin hikâyesini anlatır. Bu dörtlü içinde, Hitchcock'un da doğru şekilde saptadığı gibi ev, yani Manderley hâkim olan karakterdir. Yeri hiçbir zaman net olarak belirtilmese de ("Cornwall," sözcüğü romanda hiç geçmez) Menabilly olarak bilinen gerçek bir evin tarifi verilmektedir romanda. du Maurier, Menabilly'yi genç bir kadınken taşındığı Cornwall'da, Fowey kasabası yakınlarındaki ıssız burun üzerinde keşfetti. Evi ilk gördüğü anlara dair izlenimlerini masalsı bir metin halinde yazıya döktü. Nihayet savaştan ve *Rebecca*'dan sonra bu evi kiralama olanağına kavuştu ve yirmi seneden uzun bir süre orada yaşadı. du Maurier yaşadığı evi başka romanları için de mekân olarak kullandı. Ev, ömrünün uzun bir döneminde yazarın hayal gücünü tetikledi, hayatında ağırlıklı bir yere sahip oldu. du Maurier'nin kendi ifadesiyle Menabilly, "Sırlar Evi" idi. Bu evi Rebecca'nın tam kalbine yer-

leştirerek karmaşık, değişken ve son derece gizemli bir kitap yarattı. Kitabın konusu sırlara dayanıyor. Romanın geçtiği dönem ve konu edilen sosyal sınıf, ahlak ve terbiye adına gerçekleri sır olarak saklamayı benimsiyor. Bu baskı ve korkudan kaynaklı gizlilik, kadın kahramanın en belirgin karakteristikleri olarak öne çıkıyor.

Rebecca'yı kaleme aldığı dönemde du Maurier, artık popüler edebiyat teknikleri konusunda ustalaşmış bir yazardı. Romanı, çoksatar malzemesi içine başarıyla gizlenmiş bir çalışma. Bir aşk ve cinayet romanı – heyecanla, bir solukta okunan bir kitap. Bununla beraber romanın alt metinlerini incelediğinizde rahatsız edici, karanlık bir yapıyla karşılaşıyorsunuz. Biraz Grimm masalları, biraz Freudian aile romansı. Ayrıca çok ilginç bir edebi ikizleme, popüler edebiyatta hele de o kadar erken dönemde çok nadir görülen bir metinlerarasılık da söz konusu. Rebecca, bir başka roman olan *Jane Eyre*'i biraz ve kasten bozarak yansıtıyor. Böylece her iki roman hakkındaki düşüncelerimizi, bilhassa da delilik ve kadınlar konusunu ele alışlarını yeniden gözden geçirmemizi sağlıyor.

Rebecca'nın bu yönleri kitabın ilk yayımlandığı dönemde eleştirmenlerin dikkatini çekmedi. O günden bu yana da bu konulara eğilen çok fazla eleştirmen çıkmadı. Onun yerine Charlotte Bronte'nin yeteneklerini, saygısız ve kendini beğenmiş du Maurier'yi dövmek için sopa olarak kullandılar. Bronte'nin eline su dökemeyen du Maurier, nasıl olurdu da klasik bir romanı ilhak edebilirdi. Eleştirmenler durup düşünmeden vurmayı sürdürdüler ve du Maurier'yi bir "romans" yazarı ilan ettiler. Oysa du Maurier bu kategoriye sokulmaktan nefret ediyordu ama hayatı boyunca da bu etiketten kendisini kurtaramadı. du Maurier, bir yazar olarak bu şekilde tanınıyordu. Nasıl isimlendirdiğimiz ve tanımladığımız meselesi –ve bu süreçte yaşanan ironiler ile yanlışlıklar– *Rebecca*'da çok önemli bir yer tutuyor. Her iki kadın karakter de –biri yaşayan, biri ölmüş– soyadlarını

ve statülerini kocalarından alıyor. İlk eş Rebecca, renkli ve kinci. Ölmüş olmasına rağmen yenilmez. Adı, kitabın adında yaşıyor. Hikâyeyi anlatan karakter olan ikinci eş, silik ve cansız ve ayrıca bir adı da yok. Babası tarafından verilmiş güzel ve orijinal bir adı olduğunu öğreniyoruz. Sahip olduğu tek kimlik de yine bir erkek tarafından veriliyor. O, bir eş. Bayan de Winter.

Başkahraman olarak kabul edilen anlatıcının isimsiz olması, du Maurier'nin okuyucuları için sürekli bir büyülenme kaynağı idi. Başka yazarlar da bundan etkilendi. Agatha Christie, du Maurier ile konu hakkında mektuplaştı mesela. Hayatı boyunca du Maurier, bir açıklama isteyen mektuplar almaya devam etti. Bu isteklere tek cevabı, bu yöntemi teknik olarak ilginç bulduğu idi. Soru aslında sıradan ve basit değil çünkü bizi dosdoğru *Rebecca*'nın kalbine götürüyor ve belki de gizemli bir kadın ve sanatçı olan du Maurier'nin neden bu soruyu yanıtlamaktan kaçındığına da ışık tutuyor.

Rebecca'nın isimsiz anlatıcısı hikâyesine bir rüya ile başlıyor. Rüyasının ilk cümlesi çok ünlü. *Dün gece rüyamda yine Manderley'deydim.* Gayet kısa olan ilk bölümün neredeyse tamamı bu rüyaya ayrılmış. Anlatıcının ay ışığında, uzun ve kıvrılarak ilerleyen araba yolunu takip ederek Manderley'ye ulaşmasını anlatıyor. Dalları iç içe geçmiş ağaçlar ve birbirine sarılmış, her yeri kaplayan çalılıklar imgelemi cinsel bir ton barındırıyor kendi içinde. Tarz, biraz ağdalı ve imalı. Bir kız öğrencinin şiirsel konuşma ve etkileme çabasını yansıtıyor. Merakla okumaya devam ettiğimizde, rüya anlatıcısının Manderley'yi ilk başta hiç el değmemiş olarak gördüğünü öğreniyoruz. Sonra, yakınlaşınca anlatıcı yanıldığını görüyor. Bir zamanlar çok güzel olan bir evin iskeletine, ondan geriye kalanlara baktığını anlıyor. Bunu anlaması ile –romanda önemli unsurlardan biri– rüyasından uyanıyor. Manderley'nin gerçekten de yok olduğunu ve rüyanın gerçekliğini doğruluyor. ("Rüyada gerçeği görmek," terimi, du Maurier'nin büyükbabası ve *Trilby*'nin yazarı George du

Maurier'nin icadıdır. Bu konsept, onu bütün yaşamı boyunca büyüledi. Daphne, Freud ve Jung'dan haberdardı. George ise değildi.)

du Maurier'nin anlatıcısı artık hikâyesini anlatmaya başlayabilir. Bunu yaparken döngüsel bir yol izliyor ve sondan, kendisi ve kocası Maxim de Winter'ın Avrupa'da bilmediğimiz sebeplerden ötürü yaşadığı sürgün hayatı ile başlıyor. Otel otel dolaşırken yaptıkları şeyler, anavatanları dışında yaşayan iki yaşlı insanı akla getiriyor. Kriket maçlarını takip ediyor, öğleden sonra çay içiyorlar. Kadın, kocasına okumak üzere sıkıcı gazete yazıları seçiyor çünkü –nedenleri yine belirsiz– sıkıcılıkta her ikisi de güvenlik ve huzur duygusu buluyor. Anlatıcı, insanı boğan, monoton bir rutinden bahsediyor ama bunu sürekli iyimser ve banal ifadelerle yapıyor. Aralarında evlilik ilişkisi var ama dikkatli bir şekilde tutkudan yoksun bırakılmış ve görünüşe bakılırsa seksin içinde barınmadığı bir evlilik söz konusu.

Hikâye başa dönüp çiftin ilk karşılaşmalarından bahsedildiğinde okuyucu hatırı sayılır bir şok yaşıyor çünkü anlatıcının genç bir insan olduğunu öğreniyor. Kitabın şimdiki zamanı ile geçmiş zamanı arasındaki süre belirsiz olsa da birkaç yıldan fazla olmadığı da açıkça anlaşılıyor. Bu da de Winter'ın evli ve çocuksuz, arkadaşsız karısının yirmi beş yaşlarında olduğuna işaret ediyor. Avrupa'daki hayatlarından bir daha hiç bahsedilmiyor ama işte bu da zaten du Maurier'nin sözünü ettiği karamsar final. Hikâye açıldıkça de Winter'ları bekleyen kaderin sürgün, can sıkıntısı ve yaşarken ölme ile cesurca yüzleşmek olduğu kolayca unutuluyor.

Rebecca'nın konusu böylece okuyucuya aşina oluyor. *Cinderella* ile *Bluebeard*'dan ve aynı zamanda *Jane Eyre*'dan izler taşıyor. Amerikalı zalim ve canavar bir kadına paralı arkadaşlık yapan ve onunla Monte Carlo'daki çok lüks bir otelde kalan anlatıcı, yaşça kendisinin iki katı olan, dillere destan Manderley'nin sahibi Maxim de Winter ile orada tanışıyor. Birkaç haftalık bir ta-

nışıklıktan sonra onla evleniyor ve Manderley'ye gidiyor. Orada Maxim de Winter'ın ilk eşi olan Rebecca ile uğraşıyor. Aklında Rebecca'nın portresinin parçalarını birleştirerek bir canavar, bir kadınlık ikonu yaratıyor. Rebecca ona göre kendisinin olmadığı her şeyi simgeliyor. Mükemmel bir ev sahibesi, mükemmel bir cinsel partner, mükemmel bir şato hanımefendisi ve mükemmel bir eş. Sonradan bu imajın doğru olmadığını anlayacaktır. Ama Rebecca'nın hayatı hakkındaki gerçekleri kavramadan önce onun ölümüne dair gerçekleri öğrenmesi gerekir. Herkesin inandığının aksine Rebecca bir tekne kazasında boğulmamış, (Monte Carlo'da geçirdikleri) balayından itibaren ondan nefret eden de Winter tarafından öldürülmüştür.

Bayan de Winter gerçeği öğrenince kocasının eski karısında anlattıklarına sorgusuz sualsiz inanır. Rebecca önüne gelenle düşüp kalkan (muhtemelen biseksüel), öldüğü sırada başka bir adamın çocuğunu karnında taşıyan, bu çocuğu topluma de Winter'ın çocuğu diye tanıtacak bir kadındır. de Winter'ın itirafının –çok sığ ve melodramatik bir itirafıtır– arkasından bir aşk ilanı gelir. Onca aylık evliliklerine rağmen yaptığı ilk aşk ilanıdır bu. Ayrıca bir de ima –çok ince, belirsiz ama işte bir şekilde yer verilmiş– vardır. Evliliklerinin zifafını yaşadıklarından söz edilir ve ilk defa olarak bu itiraftan sonra gelir. (karı kocanın yataklarının ayrı olmasına ve hamile olup olmadığı yollu, sıkça sorulan sorular karşısında utanmasına dikkat edin. Bu utanma duygusu tevazu ile açıklanabilirdi ama bir du Maurier romanında bu seçenek söz konusu olmayabilir.)

Bayan de Winter hiç tereddüt etmeden kocasına tam destek verir. Bundan sonraki tek düşüncesi gerçeği gizleyip kocasını korumak olacaktır. Böylece, yasal anlamda "suç işlendikten sonra suç ortağı olan kişi" olur. Daha da önemlisi ahlaki bir tercih yapar. Du Maurier'nin romanının kilit noktası da burasıdır. de Winter iki cinayet birden işlediğini itiraf etmiştir. Sadece Rebecca'yı değil, karnındaki çocuğu da öldürdüğüne inanmak-

tadır ki bu, hangi açıdan bakılırsa bakılsın iğrenç bir suçtur. Bu noktada ve özellikle de popüler bir romanda du Maurier büyük bir risk alır. İki cinayet işlemiş, yakasını kurtarmak için yalan yere yemin etmiş bir sözde kahraman, okuyucularını şoke edebilir ve kitaptan soğutabilirdi. Hitchcock iki sene sonra kitabı filme çekmek için kolları sıvadığında, kabul edilemez olacağını bildiğinden bu senaryodan hayli uzaklaşmıştır. Onun çektiği filmde cinayet yoktur. Maxim'in suçu, Rebecca ile bir tartışma sırasında, kadının (gayet kolayca ve ölümcül şekilde) yere düşmesi ve kendi kendini yaralamasına bağlı olarak ölüme sebebiyet vermekten öteye gitmez.

du Maurier bu sorunu nasıl aşar? Büyük bir parlak zekâ örneği göstererek. Biz okuyucular, Bayan de Winter'ın içinde bulunduğu sıkıntılı duruma kendimizi öylesine kaptırırız ve ona öylesine büyük sempati duyarız ki onunla kendimizi özdeşleştiririz. Suçlu da olsa kocasını sevdiği ve adam da onu seviyor göründüğü için adamın adaletten kaçmasını umut etmeye başlarız. Eğer Bayan de Winter suçlu ise o halde onun yaptıklarını destekleyen okuyucu da suçludur ve bu mesele, kitabın geri kalan bölümlerinin içinde bir saatli bomba gibi yer alacaktır.

Romanın final bölümü büyük bir zekâ ile tasarlanmıştır. Bu bölümde de Winter'ın gerçeği örtbas çabaları ve sadık karısının yardımıyla celladın elinden kurtuluşu anlatılır. Kurtulur kurtulmasına ama bedelini de ödeyecektir. Londra'ya gidip Rebecca'nın intihar etmesi için haklı sebebi olduğu bilgisini öğrenip kendi yakasını kurtardıktan sonra Manderley'ye dönerken karı koca her ikisi de huzursuzdur. de Winter, başına geleceği sezmiş gibidir. Karısı arabanın arkasında uyumakta ve rüyasında, kendisinin Rebecca ile bir olduğunu, Rebecca'nınki gibi uzun ve siyah olan saçlarının yağlı ilmeği andırır bir düğüme dönüştüğünü görür.

Bayan de Winter romanda iki kere çok canlı şekilde rüya görür. İlki en başta, diğeri de en sondadır. İki rüya da ona bi-

lincinin kabul edemediği veya etmeyeceği gerçekleri gösterir. Gündüz düşlerinde –ki bu sık yaptığı bir şeydir– klişelere boğulmuş, yarım yamalak şeyler görür. Son rüyasında ise Rebecca ile kendisinin birleşip yekvücut olduklarını, ilk ve ikinci eşlerin tehlikeli bir dişi karaktere dönüştüğünü görür ve bunu şiddetle reddeder. Kocası arabayı bir tepenin sırtında durdurunca gökyüzünün kızıl bir aydınlığa büründüğünü görürler. (Kırmızı renk, kitapta hep Rebecca ile ilişkilidir.) Karısı bunun şafak olabileceğini düşünürken de Winter gerçeği hemen anlar. Manderley, ata yadigârı evi yanmaktadır. Tahribat, açılış rüyasında baştan bize anlatılmıştır. Bu yok oluşun görünmeyen faili (Rebecca) gerçek failden (muhtemelen Bayan Danvers) daha önemlidir. Rebecca, bir intikam meleği gibi her şeyi organize etmiştir. Denizden kalkıp gelmiş ve bir yangınla intikamını almış, böylece tavan arasındaki deli kadını, ilk Bayan Rochester'ı akıllara getirmiştir.

Roman işte böyle ve bir anda biter. Dönüp dolaşıp başladığı yere gelmiştir. Yer yer melodramatiktir elbette (*Jane Eyre* bile bu eleştiriden kendisini tamamen kurtaramamıştır). Ancak du Maurier'nin melodramayı eserinden uzak tutma çabası, konu da göz önüne alındığında takdire şayandır. Onun bir romancı olarak ilgilendiği, Charlotte Bronte'nin "gerçek," olan yazın ile "doğru," olan yazın arasına çizdiği çizgidir. *Rebecca*'da realizm vardır: Örf ve âdetler, snopluklar, du Maurier'nin betimlediği dönem ve sınıfa özgü konuşma örüntüleri net bir şekilde görülebilir. Ancak *Rebecca*'ya gücünü veren şeyin realizm ile yakından uzaktan ilgisi yoktur. Romanın gücü imgeleminde, simetrisinde, şiirselliğinde –bu şiirsellik daha çok kadınsıdır– yatar. Romanın konusu bir peri masalınınki kadar imkânsızdır belki. Ancak bu durum, romanın efsanevi tınısını ve psikolojik gerçeğini değiştirmez.

Rebecca'yı klişelerle dolu bir aşk romanı gibi okuyabiliriz. İyi kadın, erkeğin aşkını kazanarak kötü kadını alt eder. Bu ver-

siyon, bize isimsiz anlatıcımızın kabul ettirdiği ve romanı bir çoksatar yapan versiyondur. Bir başka yaklaşım ise romanın imgesel bağlantılarını görmektir. Bu bağlantılar yalnızca Charlotte Bronte gibi daha eski yazarların eserlerine değil, özellikle Sylvia Plath'in son dönem çalışmalarına da uzanır. *Rebecca,* mazoşist, bir erkeğin aşkıyla onaylanmayı isteyen, otoriter bir baba figürü ya da Plath'in dediği gibi "*Meinkampf* görünüşlü, siyahlı bir adam," arayışında olan bir kadın tarafından bize nakledilir. Bu adamı arayış, "bir Faşist'e hayran her kadın," için geçerli olduğu gibi içinde hem bir öz gizleme hem de bir feragat barındırır. Bayan de Winter aradığı ideal erkeği de Winter'da bulur. de Winter'ın soyadı dölsüzlük ve verimsizliği, soğukluğu, meyvesiz bir mevsimi akla getirirken ilk adı da –kahramanımızın kullandığı kısa şekliyle Maxim– davranış kurallarını ve aynı adlı bir makineli tüfeği akla getirir.

Roman, Rebecca'yı bir rakip olarak lanse eder ki bu da şaşırtıcı bir şey değildir. Anlatıcının kabul etmek istemediği şey, Rebecca'nın kendisinin ikizi ve ikinci benliği olduğudur. İki kadın da çok benzer bir kaderi paylaşır. İkisi de, ilk hecesi "man," yani "erkek"ten yola çıkarak bir erkek mekânı kabul edebileceğimiz Manderley'ye gelin olarak götürülür ki Menabilly'de de aynı durum söz konusudur. İki kadın da evin sınırları içinde, önem dereceleri düşürülmüş bir hayat sürer. Rebecca batı kanadında, kendi sembolü olan deniz manzarasıyla yaşarken ikinci eş doğu kanadında bir gül bahçesine bakmaktadır. İkisi arasındaki fark verdikleri tepkilerde yatar. İkinci eş itaat eder. Kendi kimliğinin kocası ve onun mensubu olduğu toplumsal davranış ve değerler sistemince belirlenmesine mutlulukla razı olur. Rebecca ahlaksız bir eş olmaya cesaret eder. Maxim'in büyük bir sadakatle bağlı olduğu ahlaki kuralları çiğner. En büyük günahı da babanın ölümünden sonra, mirasın en büyük çocuğa devrolmasını öngören sistemi tehdit etmesidir. Manderley tarafından temsil edilen topyekûn ataerkil anıtın altına dinamit koyan bir

günahtır bu ve affedilmesi imkânsızdır. Rebecca bu günahı yüzünden canından olur.

Bayan de Winter'ın Rebecca'nın isyanına tepkisi son derece çelişiktir ve bu çelişkili tepkiler kitaba enerjisini verir. Görünüşteki tepkisi, zamanının her kadının vereceği tepki yani tiksinmedir. Ancak kitap boyunca ikinci Bayan de Winter'ın Rebecca'yı taklit etmek hatta o olmak istediğine dair izler de vardır ve bunlar, Rebecca'nın erkeklerce belirlenmiş her kuralı bir kadın olarak ihlal ettiğini bilmesine rağmen devam eder. Rebecca ölü olmasına, hiç görülmemesine ve teoride sonsuza kadar susmuş olmasına karşın Bayan de Winter'ın onunla ilgili saplantısı, Rebecca'nın isimsizlik ve gizliliğe galip gelmesini de garantileyecektir. Kalbine bir kurşun yemiş ve denize atılmış olsa bile onun vampirsi gücü yok olmayacaktır. Akla bir kere daha Plath'in ahlaksız ve anarşik kadın gücünün vücut bulduğu dizeleri gelir: *Doğrulurum kızıl saçlarımla / Ve çıtır çıtır adam yerim.* Bir hikâyenin klasik çerçevesi içinde Rebecca'nın silik halefi, onun yaşarken yapamadığı şeyi yapar ve selefini kutlar.

Bunu da kurnazlık ve güç ile (du Maurier burada ipleri elinde bulundurmaktadır elbette) başarır. Kitabın kapağını kapattıktan çok sonra bile hafızalarda kalan karakter hangisidir? Rebecca. Okur, bu iki kadından hangisinin cazibesine kapılır, bu zıt karakterlerden hangisi okuru büyüler? Yine Rebecca. Modern okur için böyle olduğunu söyleyebilirim. Ama 1938 yılının okurları için de bence aynı şey söz konusuydu. du Maurier'nin hikâye kurgusundaki kurnazlık sayesinde Rebecca'yı (önüne gelenle yatan bir kadın – başka seçenekleri yoktu ki) kınamışlardı ama gizliden gizliye onun temsil ettiği öfke, isyan ve kindarlığa da kendilerini yakın bulmuşlardı.

Rebecca'nın sonunda üstü örtülü bir büküm vardır. Maxim de Winter bir karısını değil *iki* karısını öldürür. İlkini bir tabanca ile, ikincisini ise daha yavaş ve sinsi metotlarla katleder. İkinci Bayan de Winter'ın, roman boyunca kendisini hazırladığı ka-

deri kocası tarafından yazılacaktır. Açılış bölümlerinde bize göz kırpan cehennemî sürgün hayatında onun peşinden giden ikinci Bayan de Winter, onunla tanıştığı zaman ne ise tekrar o, yani boş ve can sıkıcı birinin paralı arkadaşı olur. Adamın kaprislerine ayak uydurmak ve her emrine itaat etmek karşılığında aldığı şey para değil "sevgi" ve bunun için ödediği bedel ise kimliğidir. Romandaki nihai acı ironi ve birçok ani sapmanın sonuncusu da budur. Görünüşte Rebecca'yı gömmeyi hedefleyen bir hikâye aslında onu mezarından diriltir, unutulmaz kılar. Silik, çekingen ve hayattan uzak anlatıcımız ise gözümüzün önünden silinir. Bu romanda ölmekte olan kadın, odur. du Maurier'nin açısından bu, cüretkâr bir tavırdır. Onun itaatkâr inançları, erkeklere sorgusuz sualsiz bağımlılığı da onunla birlikte ölmektedir.

Rebecca'daki temalar, kimlik, ikizleme, aşk ve cinayet arasındaki yakın ilişki du Maurier'nin çalışmalarında tekrar tekrar çıkar karşımıza. Bu temaların kaynağının, yaşadığı hayatın şartları olduğu düşüncesi bence tartışılmaz derecede doğrudur. Bir aşk ve evlilik çerçevesi içinde kaleme aldığı çalışmalarında bu temaları sık sık keşfe çıkması da tesadüfi değildir belki. Hayatında hep bir ikilik durumu söz konusuydu. Biseksüel olması bu durumun nedenlerinden biriydi. Evlendikten sonra bu ikilik durumu daha da derinleşti ve tüm eserlerini besledi.

du Maurier zengin, ayrıcalıklı ama sıradışı ve bohem bir ailenin kızıydı. Babası Gerald, yaşadığı gönül maceralarıyla ve tekrar karısının kollarına koşmasıyla tanınan biriydi. Daphne ve kız kardeşleri, ailenin yakın dostu olan yazarların, oyuncuların ve sanatçıların arasında büyüdü. Yirmi yaşına gelmeden önce çeşitli erkeklerle ve en az bir kadınla ilişkisi oldu. Ancak o, geleceği parlak, İngiltere'nin en seçkin alaylarından birinde görev yapan bir askerle, parmak uçlarına kadar gelenekselci, doğru giyinme ve davranış konusunda son derece titiz, evlenmeden önce du Maurier'nin birlikte uyuma önerisi karşısında dehşete kapılan bir adamla evlendi. Uzun ve çok başarılı bir askeri kari-

yerden sonra, kendisine takılan isimle "Boy" Browning bir saray adamı olup zamanının çoğunu Londra'da geçirmeye başlayacak, karısı ise Menabilly'de kalacaktı. Birbirlerine duydukları sevgi ve bağlılık ile ilgili bir şüphe söz konusu olamaz. Kocasının ölümünden uzun süre sonra bile du Maurier, kocasını yürekli-likle koruyan bir tutum içinde oldu. Fakat farklılıkları barizdi ve ikisinin evlilikle ilgili beklentileri muhtemelen çok farklıydı. Sonunda bu durum sorunların doğmasına yol açtı. Karşılıklı ihanetler yaşandı ve sonraki yıllarda Browning aşırı içki içmeye başladı. Bu arada du Maurier'nin iki kimliği vardı. Korgeneralin eşi ve sonraları Leydi Browning. Ayrıca uluslararası şöhrete sahip bir yazar ve son olarak saray tarafından verilen unvanıyla bir "Dame." İki kişiliğin gerektirdiklerini bir arada yürütemeyişin sıkıntıları, eserlerinde, özellikle *Rebecca*'da ve yanı sıra acı, şoke edici kısa hikâyelerinde çok belirgindir.

Tüm hayatı boyunca bir eş ve bir yazar olmak arasında kalmış olan du Maurier, bu iki rolün birbiriyle uyumsuz olduğuna inanmış görünüyor. Toplumun (ve kocasının) ideal kadınlık yorumunu kısmen kabul eden du Maurier, bir yandan da aynı yoruma başkaldırıp onu reddederek kendini "kırma" ve "gayritabii" görmeye başlamıştı. Ona göre hem lezbiyenliği hem de sanatı bir tür anormallikti. İkisi de ona göre "kutudaki çocuk," adını verdiği içindeki bir güçten fırlayıp çıkıyordu. Kimi zaman bu ağır yüke karşı savaşması gerekiyordu, kimi zaman da onunla gurur duyuyordu.

Rebecca'da çok belirgin olan bu inançlar, ikilik, cinsiyet arası ayrımın bulanıklaşması ve *bölünme* olguları bu bağlamda daha kolay anlaşılabilir. du Maurier kendi iblislerine karşı savaşıyor, kendi özelliklerini, hikâyesinin ana direklerini oluşturan iki kadına vererek son derece kişisel, psikolojik bir mücadeleye giriyordu. Kendi çekingenliğini ve sosyal acemiliğini Bayan de Winter'a uygun gören du Maurier bağımsızlığını, deniz sevgisini, denizci uzmanlığını, cinsel korkusuzluğunu ve hatta

(romanda açıkça ifade edilmese de güçlü bir şekilde ima edilen) biseksüelliğini ise Rebecca'ya vermişti. Kendilerinin ve du Maurier'nin hangi karaktere yakınlık duyduğuna karar vermek okuyucuya kalıyor.

Şunu açıklıkla söyleyebilirim ki du Maurier'nin içgüdüsel sempatisi öfkeli kadın isyankâra, Rebecca'yadır. Ancak karşı fikri de savunmak mümkündür ki bu durum *Rebecca*'yı tekrar tekrar okunmaya ve üzerinde tekrar tekrar düşünmeye değer hale getiren unsurdur. Şurası kesindir: *Rebecca*, eleştirmenlerce uygun görülen kategorinin altına dinamit yerleştiren, o kategoriyi sarsan bir kitaptır. Coşkulu bir aşk hikâyesinden olmaktan çok uzak bir noktada duran *Rebecca*, bugün olduğu gibi altmış dört yıl önce de geçerli olan erkek değerlerine kadınların boyun eğişlerine dair sorular sormaktadır. Bayan de Winter'ın boyun eğmesini geride bırakmış olsak da özgürlüğümüzden hayli uzağız. Günümüz çoksatar listelerine baktığımızda *Rebecca*'nın üstü kapalı bir şekilde söylediğinin altmış dört yıl sonra bile geçerli olduğunu görürüz. Kadınlar hem hayatta hem kitapçılarda aşk hikâyelerini arıyor.

Sally Beauman
Londra, 2002

Gotik edebiyatın hak ettiği takdiri zaman içinde gören yazarlarından Daphne du Maurier'nin *Rebecca*'sı örnek bir tekinsiz mekân anlatısı. Sahne sanatlarıyla, yazarlıkla ilgilenen bir ailenin kızı olan ve derinlikli, sonunu açık etmeyen tekniğiyle pek çok eseri beyaz perdeye uyarlanan du Maurier iki dünya arasına sıkışmış, sırları ve tutkularıyla kendilerine çıkış yolu arayan karakterleriyle okura son sayfaya kadar şüphe, şaşkınlık vaat eden yazarlardan. Alfred Hitchcock'un aynı isimle sinemaya uyarladığı *Rebecca* ise unutulmaz bir başyapıt.

Adı anılmayan ikinci eş, sevdiği adamın peşinden gider ve cennet bahçesi gibi görünen Manderley Malikânesi'ne gelir. Ancak burası, kısa sürede hayatını esir alan bir heyulaya dönüşür. Bu evlilikteki sorunları çözmek zordur ama asıl dert, ölümüne rağmen bütün mekâna izlerini bırakan ve hayatlarına musallat olan ilk eş Rebecca'nın hatırasından kurtulmaktır.

Daphne du Maurier'den *Rebecca*, bazı evlerin karanlık koridorlarında gizli gizli gezinen, evlilik kurumunun saklı öznesini ortaya çıkaran o roman.

"Yirminci yüzyılın en etkileyici romanlarından, *Rebecca* bir mit ya da rüyanın korkutucu gücüyle kültürümüzün özüne usul usul yerleşti."

—SARAH WATERS

"Fevkalade eğlenceli... du Maurier modern kadınların kendi hissettiklerini ölçebilecekleri bir tartı yaratmış."

—STEPHEN KING

www.ithaki.com.tr
9 786257 737036
/ithakiyayinlari
www.ithakiyayingrubu.com
İTHAKİ MODERN 27
ROMAN
ithaki